

Marcin Krowicki
Obrona nauki

Biblioteka źródeł Słownika polszczyzny XVI wieku

Repozytorium cyfrowe tekstów szesnastowiecznych (w jednolitej transliteracji zgodnej z *Zasadami wydawania tekstów staropolskich (projekt)*, Wrocław 1955) – red. P. Potoniec, K. Opaliński

Piśmiennictwo religijne

oprac. Patrycja Potoniec, Maria Popielarska, Ewa Cybulska-Bohuszewicz

ISBN 978-83-65832-90-0 (całość)

ISBN 978-83-65832-04-7

strona: kt

1: **O** Broná Náuki

2: prawdziwey y wiáry

3: ftárodawney Krześcijańskiey/ ktorey

4: vczyli Prorocy/ Kryftus Syn Bo=

5: ży/ y Apoštołowie iego Święci. Ná

6: przeciwko náuce fáłszywey y wierze

7: nowey/ kthorey vczy w kościelech

8: fwoich Papież Rzymiski/ a kto

9: rey odpowiedzią fwoią bro=

10: ni Iędrzey Biskup

11: Krákov <...>

strona: ktv

1: <...> Herby iego Miłości Páná/

2: Páná Ianá Bonerá z Bálic/ Ká

3: Íztellaná Bieckiego/ etc. I. 2. P.

4: grafika

strona: A1

1: **W**ielmożnemu pá

2: nu/ á Pánu Ianowi **Bonárowi** [!]

3: z Bálic/ Káfztellanowi Bieckiemu/ wielkiemu

4: Rzańcy Krakowfkiemu/ Stároście Spifkiemu y

5: Rábftyńskiemu etc. Láfki Bożey pokoiu y

6: wżego dobrego/ w Pánie Iezu Kry=

7: ftufie/ powolny y naniffzy flugá

8: Boży życzy/ Marćin

9: Krowicki

10: **G**Dyż Iendrzey Bi

- 11: skup Krákowski/ bes wízel=
12: kiej <...> Bożey/ y wíthydu
13: <...>ofthátą/ <...> wypuści
14: kxie <...> Zyd <...> mnie/ vbo
15: gie <...> kthore
16: księgi krotką odpowied <...> iego Krolew
17: łkiej Miłości offiárow <...> zwierzchne
18: mu/ od Páná Boga <...>. W ktorych <...>
19: <...> ach tześć y chwałę Bożą z <...>noćił/ z háńbił <...>
20: <...>: Niegodziło mi fie tedy tego zániechác/ áby <...>
21: náty iego Bluznierftwá niemiał odpifác/ y przed <...>
22: kimi wybranymi Bożymi vkázác: Iż ta náuka <...>
23: pá Krákowłkiego/ kthorą on ná śwíát wypuś<...>
24: ieft náuká Prorocka/ áni Apoftolłka/ áni krze<...>

A ij

strona: A1v

Lift

- 1: łka: Ale ieft náuká Dijabelłka/ z rozumu y mądrości (*marg*) <...> 1.
: <...> 3.
: <...>al. 22.
: <...>a. 1. 36.
: <...>ere. 23.
: <...> Regum. 19.
: Tren. 2. 4.
: Matt. 16.
: Io. 3.
: Ełá. 5. 16.
: 1. Tim. 4.
: Proner. 30.
: Eph. 4.

1: Bal. 1.

2: 1. Tim. 4. (-)

3: ludzkiej y cielesney od Antykryftá vprzędzioná y zmy=

4: floná. Ktorá náukę Pan Bog zowie przez swoie fwię

5: te Proroki y Apoftoły/ smrodem/ zużelicą/ plewami/

6: sny/ gnoiem tżłowietzym/ ciemnościami/ kwáfem/ báb

7: lkimi bafniami/ łgárftwem/ chythrością ludzką: A

8: krotko mowiąc/ cokolwiek s flowá Bożego nieieft/ to

9: wżyftko Duch fwięty zowie/ przekłętwem/ y náuká

10: mi Dijabelfkimi. <...> Ktorych náuk trzymáiąc fie/ y ná=

11: fláduiąc Bifkup Krákowfki/ mnie vbogiego y naniíf=

12: fzego flugę Páná Iezu Kryftá vkrzyżowánego/ y zdru

13: gim flugą Bożym tżłowiekiem fwiętym/ w tych kxię=

14: gach swoich bes wżelkiego rofsádku y boiázni Bożey

15: nazwał Apoftátą/ kácerzem y odłztzepieńcem kościoła

16: Świętego Krześcijánfkiego/ iákobych ia miał nowey

17: náuki ludzi vtzyć/ Dokthory fwięte gánić/ zwyżzaie

18: dáwne fromościć/ y inne ludzi ná to przywodzić/ wże

19: láką zwierzchnością od Páná Bogá poftánowioną

20: gárdzić/ niepopflufznym być y sam ná fwiecie fwowol=

21: nie żyć.

22: Ia tedy nie dla <...> bych Kxiędzu Bifkupowi

23: miał oddá <...>ćioła Rzy<...> fromocenie zá fromocenie/

24: złorzetzenie z <...>ćioła í<...> bo tego pan Bog zakazał

25: Ale aby <...>ły Páná Bogá zaftępow

26: go fy na iedn <...> Iezu Kryftá Páná náfze=

27: <...> dla mnie vkrz<...> Odpifałem kxiędzu Bi

28: <...>wi/ iákóm mo <...> według flowá Bo=

29: <...> vkázuiąc mu <...> prawdziwą náukę ro=

30: <...> o tym błędy y karcerftwá kościoła iego Rzymfkie=

- 30: <...> też łobie kiedy kxiądz Biskup Krakowski ná
31: <...> omniał/ iż Pan Bog niekiedy/ przes Oflicę ty
32: <...> nowił/ ktore był przed Baláam Prorokiem zá=

kry=

strona: A2

- 1: I flufznie ty Lilie łobie otrzymáli/
2: Zá ty cnoty ktore łie w nich okazowały.
3: Abowiem to co s flawą wnet łie naprzod zátznie/
4: Tedy to íście musí też wżędy trwać znátznie.
5: Wízak nieieft w Polftze táyna zacność herbu tego/
6: Ták zdawna iak y teras zá wieku náżego.
7: Zwłafztzá w tych domiech ktore nożą ty Klenoty/
8: Widzimy iáko náwżem kwitną zacne cnoty.
9: A dziś íeftze tym flawniey ty Lilije zrofly
10: Bo łie w łwych zacnych łtaniech domy ich wyniofly.
11: Wízákołz łie nam łtąd niezda ich zacności fláwić/
12: By kto nierzekł że łie my chcem pochlebftwem báwić.
13: Letz iednák to co iáwnie ná oko widzimy/
14: Tego onich konietznie miltzeć niemożemy.
15: Batzem wiele tych Liliy iż łie w korzeniły/
16: W Kryftuła Pána łwego/ á wnim łie skrzewiły.
17: Wízędy s łwych kwiatkow wdziętną wonność poda
: (wáią/
18: Bo łię o chwałę Bożą mocnie záftáwiáią.
19: Skąd łtany ich przydz mułzą tym k wíętfzey zacności
20: A nieda im pan zwiędnąć nigdy w tey łtałości.
21: Gdy wniew będą dokońcá trwać iáko potrzebły/
22: <...> łercem prawdy ięły.
23: <...> kwiat/
24: <...> to K<...> wżytek łwiat <...>

strona: A2v

- 1: Rátzże sam sřzedz áby ich látorořl zielona/
- 2: Stáráním Czártá złego niebyłá złomiona
- 3: I owřzem aby w cále záchowane były/
- 4: Gdyřz ťie w ťwiętym flowie twym tu rořkorzeniły.
- 5: Niechay Czárt z wiátry řwemi ná nie iák chce wieie/
- 6: Iednak nigdy kwiatkow ich márnie nierořchwieie.
- 7: Ey nuřz y wy řtych Liliy bierzćie przyklad Rože/
- 8: A rořterřtwiayćie ťie teřz dziř przez řlowo Bože.
- 9: Boć inák niezákwitną tu wářze zacnořci/
- 10: Ieřliřz ťie krzewić chcećie w tey ziemřkiew niřkořci.
- 11: Ktora átz wam do trzáfu može dáć wilgotnořć/
- 12: Ale wiedzćie żeć bárzo krotko trwa iey godnořć.
- 13: Gdyřz y nářienie kořde co w złá ziemię w padnie/
- 14: Máluřzko keř odrořwřzy wnet zař wřchnie řnádnie.
- 15: Wřřzpećieřz ťie rářzey w on řřřzep/ w Kryřtá P. řwe^g
- 16: Ktory wietzná tzerřřtwořciá obřzywia kářdego.
- 17: Ten ři y was odmłodzi á sam rořkorzeni/
- 18: Tákw iřz ťie wářzá zacnořć wietznie nieodmieni.
- 19: A zořtániećie w cále řtymi Liliámi/
- 20: Iedno w Panu Kryřřtuřie chćieyćie mieřřkác řámi.
- 21: Iřćieć z was nieopád <...> kwiatek řadny/
- 22: Choć by w <...> ten <...>
- 23: zdrádnny. <...>
- 24: Bo <...>

strona: A3

Lift.

5.

- 1: Cięřřkie mi řlowo zadał/
- 2: ábowiem gdybych był tákowym/ byłbych godzien/ nie
- 3: tylko ná tym řwiećie dotzeřnego/ ale teřz y ná onym řwie

- 4: cie wietznego karania. (*marg*) Co iest Apo=
5: ftata. (-) I co iest infzego być Apofthá=
6: tą/ iedno zbieżec álbo vćiec od kościoła świętego krze=
7: krze=ścijánískie⁸⁰? A kto zbieży álbo vćietze od kościoła świę
8: tego krześcijánískiego/ tákowy iusz dáley nieieft tżłon=
9: kiem iego/ á kto nieieft tżłonkiem/ mufi być tżłonkiem
10: Száthánískiego Kościoła/ y mufi zginąć náwieki/ by
11: był y Aniołem ná ofthátek: Abowiem niemálsz odpufz=
12: tzenia grzechow/ ani zbáwienia/ iedno w kościele świę
13: tym krześcijánískim. Ale iáko niewżycy fą Izráeltzy=
14: kowie/ ktorzy od Izráhelá pófli/ ani wżycy nátych= (*marg*) Rom. 9. (-)
15: miał fynowie Abráámowi/ ktorzy pófli s plemieniá
16: Abráámowego/ iako Duch Święty mówi: ták tefz nie
17: wżycy fą wnetze kościołem/ ktorzy fie kościołem tzy=
18: nią/ nie wżycy fą Biskupi y Páfterze/ ktorzy fie Bi=
19: fkiupy y Páftherzmi zową. Abowiem Pan Kryfthus
20: powiedział: Z owocow ich poznácie ie. A przeto iżem (*marg*) Matt. <...> (-)
21: odbieżał y vćiekł/ od koś<...> nkiego/ nie odbieża
22: łem/ ánim vćiekł/ od koś<...> tego krześcijánískie=
23: go. I owfzem nieuciekłem/ anim odbieżał/ od onego
24: Rzymkiego pierwszego kościoła świętego/ ktory bu=
25: dowáli Apoftołowie święci: Bo ten dzifiefyfy kościół
26: Rzymki/ nie iest budowanie Apoftołow świętych/ ále
27: iest budowanie Papieżow/ Bálwochwálcow y Apo=

ftátow

strona: A3v

Lift.

- 1: ftátow:(*marg*) Co iest koscioł
2: Rzymki. (-) kthory nietylko/ iż nie iesth godzien być we=
3: zwan kościołem/ ále podobniey go názwác/ nietzyftą

3: cudzołożnicą/ która porzuciwszy swego poślubionego
4: małżonką Pána Iezu Krysta/ przystała do rozma-
5: tych cudzołożników/ s którymi wtawicznie cudzołoży
6: y nieucziwie żywie/ przesłtho/ daleko więcej przystoi/
7: aby dzisiejszy kościół Rzymki/ był nazwan jakim dwo-
8: rem wielkim/ swowolnym/ y nieczystym/ matką wzyst
9: kich złości y bluźnierstw/ a nielli kościołem. Abowiem
10: tam niemają/ ani prawdziwej nauki Pána Iezu Kry
11: sta syna Bożego/ ani prawdziwego sfałowania swię
12: tościami iego/ ani żywota wciwego/ iedno jest/ y nau
13: ka fałszywa/ y wiara obłudna/ y swiętości fałszywe/
14: bluźnienie Pána Iezu Krysta/ y słowa iego przesłado
15: wanie/ zabijanie/ y mordowanie prawdziwych sług
16: iego. A przesłto nieprze sie tego/ ale tho iawnie przed
17: panem Bogiem wszechmogącym stworzycielem moim
18: przed wzystkimi Anioły Bożymi/ y przed wzystkim
19: swiatem/ iawnie wyznawam z wielkim weselem dzie-
20: kując Panu Bogu/ y oycu mojemu miłemu iżem sie
21: stał Apóstata/ dzisiejszego kościoła Rzymkiego/ po-
22: nieważ mamy rozkazanie Pańskie/ y Apostołow swię
23: tych iego/ (*marg*) Matt. 7. et 16.
: <...>nc. 6.
: <...>poc. 18.
: <...>enit. 26.
: <...> 52. (-)
24: abyśmy sie wystrzegali od fałszywych Pro-
25: row/ y co narychley wciekali z Babiloniei/ y od bał-
26: wochwałstwa/ y strz <...> ego narodu złośliwego.
27: Stałbych sie był Ap<...> kiedybych był przystał y
28: zbieżał/ do Turkow <...>/ albo do infzych Pogá

29: now/ iáko vtzynał Iarianus/ Porfiryus/ y inšzych nie=
30: máło. Alem przytał y przyłączył fie do pierwżego ko
31: ścioła świętego krześcijáńskiego/ z rofkazánia Boże^{go}.
32: A przełto nieiełtem żadny Apołtata/ y owłzem Papiełz
33: z Biłkupy/ y ze wżyřtką ordą fwoią/ iełth pierwżego

kościół

strona: A4

Lift.

6.

1: kościół Rzymłkiego/ Apołtolłkiego Apołtata.
2: A iż mię iełtze zowie nietylko Apołtata/ ale tełz ká=
3: cerzem/ y tegoby mi łłowa niemiał przytzytác/ gdyby
4: fię bał Pána Bogá/ y łwego bliźnego miłował. Albo=
5: wiem to iełt kácerz/(*marg*) Co iełt kácerz. (–) ktory náprzećiwko łłowu Boże=
6: mu iáńnemu/ łobie zmyłli y znyaydzie náukę fáłłzywą/
7: ktorey fię vporem y mocnie dzierzy/ y ktory odłtępuie
8: Kredá/ álbo tżłonkow krześcijáńłkich/ ktore Apołtol=
9: łkami zowiemy. Iákowi byli kácerze/ Cerynthus/ He=
10: bion/ Wáłentynus/ Hermoienes/ Praxeá/ Sábelli=
11: us/ Arthemon/ Máńicheus/ Florynus/ Montanus/
12: Nouatus/ Tátianus/ Eufłáchius/ Aryus/ Apolliná=
13: ris/ Mácedonius/ Nełtoryus/ Eutyches Pelágius/
14: Helwidys/ Enthuzyáłtes/ etć. Ktorzy kácerze iá=
15: łney fię prawdzie Bożey y piłmu świętemu łprzećiwiá
16: li vporem. Ale iżem ia nieodłtąpił piłmá Świętego
17: w łtárym y w nowym Tełtámenćie nápiłánego/ áni ło
18: bie zmyłłam inšzey náuki/ tylko fię Prorockiey y Apo=
19: łtolłkiey mocnie trzymam: I owłzem przed wżyřtkim
20: łwiáthem Bogá Oycá y Syná iego miłego/ y Duchá
21: łwiętego/ ieden krzełł ná odpułtzenie grzechow/ ieden
22: kościół łwięty/ po wżyřtkim łwiećie rołypany/ iednę

- 23: wiarę krześcijánfką wyznawam/
24: iż tylko przes fáme=
25: go Páná Iezu Krystá Syná Bożego/ wżyftkim wier
26: nym y wybranym/ dármo Pan Bog odpuštza grzechy
27: y daie żywot wietzny. A przefto nieieftem żadnym ká=
28: cerzem/ iáko mię kxiądz Biłkup niebogoboynie názy=
29: wa: Niechay mu to on Pan nád Pány/ y łędzia nád łę
30: dziámi odpuści/ iefłize fie vpamięta/ ktory y mnie ie
31: go łędzić będzie w krotkim tzásie.
32: Nadto zowie mię tefz iefztze odłztzepieńcem: I toć
33: niecudne przezwiłko/ ábowiem odłztzepieńcem być nic

in

strona: A4v

Lift.

- 1: inłzego nieieft/ iedno kiedy fie kto odłątzy/ od iedności
2: kościoła Świętego krześcijánłkiego/ y nową łektę iá=
3: ką połtánowi.

Ktore odłztzepieńce/ wielebny Piotr

- 4: włáfnymi flowy wypijał/ mowiąc. Iż będą między
5: wámi vtzyćielowie/ kthorzy potáiemnie wprowadzą
6: odłztzepieńłtwá łłkodliwe/ tefz páná ktory ie odkupił
7: prząc fie/ przez ktore drogá prawdy będzie bluznio=
8: na/ á przez łákomłstwo zmyłlonymi flowy/ będą wámi
9: targowác. Tuć Piotr łwięty wypifał/ y iáwne znáki
10: vkazał/ tych to odłztzepieńcow/ ktorzy fie nietylko Pá=
11: ná Krystufa będą przeć: ále tefz y odkupienia iego.
12: Gdzie ná inłzym mieyłcu Piotr łwięty ty flowá łwoie
13: wykłáda iefztze łłrzey mowiąc. (*marg*) 1. Pet. 1. (-) Iż nie łrebrem áni zło
14: tem iefłefmy odkupieni/ ále nadrołłłzą krwiá Bárán=
<http://rcin.org.pl>

15: ká niepómázanego. Przeŝto ŝtych ŝlow Piotra ŝwięte=
16: go łątwie koždy obátzyć może/ iż tho łą odŝtzeniecy/
17: kthorzy nietylko łąmey krwi Syná Bożego/ ále teŝ
18: tym rzetom ktore kupią zá ŝrebro y złoto/ przypíu=
19: ią y przytzytáią/ odpuŝtzenie grzechow/ y wŝprawie=
20: dliwienie ŝwoie. Abowiem iáko powieda/ iż thákowi
21: odŝtzeniecy/ z łąkomŝtwa będą wámi kuptzyć/ zmy=
22: ŝlonymi ŝlowy/ iakoby zá pieniądze miáło być dáne od=
23: puŝtzenie grzechow/ łąŝká Boża/ y kroleŝtwo niebie=
24: ŝkie. Takowi powieda/ drogę prawdy/ to ieŝt Ewánie
25: liey ŝwiętey/ w ktorey Pan Bog obiecuie dáremne dáć
26: grzechom odpuŝtzenie/ thylko dla łąmey krwi Páná (*marg*) <...> 3.

: <...> 2.

: <...> 3.

: <...> 1. (-)

27: Iezu Kryŝtá/ będą bluznić/ kácerŝtwem y odŝtzenie
28: ŝtwem nazywáć. A iż ia tedy niekuptzę w koŝciele ŝwię
29: tym krzeŝcijáńŝkim/ ále wołam y opowiedam/ wŝzyŝt=
30: kim pokutuiącym y wierzącym/ bes żadnych pienię=
31: dzy/ dáremne odpuŝtzenie grzechow. (*marg*) <...> 1.

: <...>

: <...> (-) Przeŝto tedy nie=

32: ieŝtem żadnym odŝtzeniecem koŝciołá ŝwiętego krze

ŝcijáńŝkiego

strona: B1

Lift.

1: ŝcijáńŝkiego/ ále ŝlugá prawdziwy iego. Niechay
2: kxiądz Biŝkup/ weyrzy ná ŝwoy koŝcioł Rzymŝki/ do
3: ktorego ŝię rozmaíte odŝtzenieŝtwą potáiemnie wpro
4: wádzily: Izali máło Reguł álbo zakonow? ieden od

- 5: drugie^{g0} rozny y odłztzepiony/ iuż Benedyktow zakon/
6: Fránčífkow/ Bárnádynow/ Dominikow/ Antoni=
7: now/ Paulinow/ etc. Izali fie ci wżyfcy iedni od dru
8: gich nie odłztzepili? iuż odzienim/ iuż pafy: iuż boty/ iuż
9: kořzulámi/ iuż płařtzámi/ iuż kápicámi/ iuż pátrzenim
10: iuż mowieniem/ á krotko mowiać/ w řadney fie rzetzy
11: miedzy sobá niezgadzáiá/ tylko fię w tym zgadzáiá iž
12: iednořtáynie Pána Bogá/ y imię iego řwięte bluźniá
13: á vbogimi ludzmi dla łákomřtwá kuptzá. Bo tam nie
14: naydzieř nic dářmo bes pieniędzy. Thoć fá tedy od=
15: řztzecieńcy/ y tym podobni.
16: Wřpomina teř iefřtze kxiádz Bifkup ná wielu miey= (*marg*) Nowa náuká/ (-)
17: řcách/ iákobym ia nowey náuki vtzył: ále fie temu nie=
18: dziwuię/ iž moię náukę/ nowá náuká názywa: Ponie
19: wář w iego Rzymřkim kořciele/ nowe iefř piřmo Pro=
20: rockie y Apořtolřkie/ nowy iefř Kryřtus Syn Boży/
21: nowa iefř Ewánielia/ w ktorey iefř odpuřřtzenie grze=
22: chow dářemne. Abowiem tho wřzyřtko nowa rzetz w
23: Rzymřkim kořciele. Iž Pan Kryřtus řam iefř thylko
24: drogá do niebá: á iž wřzyřtki infze řcieřřki prowadzá do
25: pieklá. Iž Pan Kryřtus thylko řam iefř prawdá/ á
26: wřzyřcy ludzie nieprawdá. Iž Pan Kryřtus řam tyl=
27: ko iefř řywot/ á wřzyřcy ludzie řmierć.(*marg*) Ioan. 14.
: Přal. 116.
: Rom.5. (-) Iž Pan Kry=
28: řtus řam thylko iefř g<...> řwiętego krzeřci=
29: iáńřkiego/ á wřzyřcy udz<...> a tžlonkowie iego.
30: Iž Pan Kryřtus řam ty <...> eř Petrá/ álbo Opoká/ (*marg*) <...> (-)
31: á wřzyřcy ludzie <...>erni Piotrowie/ to iefř opotzy=
32: řci/ álbo řywe kámiemie. Iž Pan Kryřtus řam tylko

strona: B1v

Lift.

- 1: Ieft ieden miedzy bogiem á miedzy ludzmi Iednatz. Iż
- 2: Pan Kryftus tylko ras offiárowány dofić vtzyił ná=
- 3: wieki zá włyftki ludzi poświęcone.(*marg*) <...>m. 2.
- 4: Ebr.10.
- 5: Matt. 26.
- 6: Mar. 14.
- 7: Luc. 22.
- 8: 1. Cor. 11. (-) Iż Pan Kryftus
- 9: ná ofátetzney wietzerzey oddał włyftkie^{mv} kościołowi
- 10: świętemu/ ciało y krew fwoię. A toć ieft náuká moiá/
- 11: ktorey Pan Kryftus y Apoštołowie iego vtzyli/ I mo
- 12: wię tho s Páwłem Świętym befpietznie/ iż nieumiem (*marg*) 1. Cor. 2. (-)
- 13: nic infzego vtzyć/ iedno Iezu Kryftá á tego vkrzyžo=
- 14: wánego: Kthorego Ian/ y Páweł święty/ y inni A=
- 15: poštołowie vtzyli. A ktokolwiek tego Páná Iezu Kry
- 16: ftá vkrzyżowánego lámego tylko nie vtzy/ iefthci z o= (*marg*) 1. Ioan. 2. (-)
- 17: nych/ o ktorych Ian święty nápiśał mowiąc. Iż znas
- 18: wyśfli/ ále znas niebyli/ Abowiem gdyby byli znas/
- 19: wždyćby byli przy nas zoftáli. A przefto niechay mo=
- 20: iey náuki/ nową náuką nie zowie kxiądz Biškup/ chy=
- 21: bá iefli vniego ieft nowy Pan Kryftus y Ewánielia
- 22: święta.
- 23: A iż też powieda/ ábym ia Doktory y oyce święte w
- 24: zgárdził: y zwyztáie dawne odrzucił/ y tu mi wielką krzi
- 25: wdę tzyni. (*marg*) Doktory y oy=
- 26: ce Święte. (-) Abowiem nietylko/ ábym miał odrzucić/ y
- 27: wzgárdzić/ oyce y Doktory święte/ ále dziękuję Pánu

- 22: Bogu ofobliwie zá nie: Iż Pan Bog zówždy w koście
23: le świętym wzbudzał ludzi godne/ vtzone/ y święte/
24: przez ktore ratzył pímo święte wykłádác/ y świáthu
25: wżyftkiemu podávác y obiávác. Ale iż ci Doktoro=(*marg*) Pfal. 15.

: Rom. 3.

: Gen <...> (-)

- 26: wie/ álbo oycowie Święci/ byli takież ludzie krew=
27: cy/ iako y my/ y dla tego tżęftokróć vpadáli y błádzi=
28: li A przefto gdzie fie Doktorowie/ álbo święci oyc=
29: wie zgadzáią s fłowem Bożym/ rad tho przyimuię/ y
30: Pánu Bogu zá ty dáry iego dziękuie/ ále gdzie fie nie
31: zgadzáią s fłowem Bożym/ tedy nie tylko doktorom
32: álbo oycom świętym/ ále też y Aniołom z niebá wie

rzyć

strona: B2

Lift.

- 1: rzyć nie będę. Izali niemamy iáwnego świádectwa/ (*marg*) Gál. <...>
: Lib. <...>
: Epif. <...> (-)
2: o Cypryianie świętym/ iáko był bárzo zbłádził y vpadł
3: gdy ze wżyftkiey Afryki Bifkupy zebrał/ y Koncyli=
4: um vtzynieł.
5: A pothym iáko tám bárzo z błádził około
6: krztu świętego/ káždy może obátzyć kthory był ták po=
7: ftánovil. Iż gdy kto bywa od kxiędzá okrztzon/ kto=
8: ry kxiądz Duchá świętego niema/ tego krzeft ieft ni=
9: tzemny/ y ma być on tżłowiek znowu okrztzon. A tá= (*marg*) Epiph. Lib. 2.
: Aug. lib. de
: here. (-)
10: kiezf y Origenes/ wielki y známienity Dokhtor/ izali

- 11: nie zbłądził gdy sie rozumu trzymał/ gdzie thák nápi=
12: fał. Iż Dijabli/ zli Aniołowie/ będą tzału fwego zbá (*marg*) In Prohem.
: lib. 3. de Try=
: nitate ad Pau
: linam epi. 112. (-)
13: wieni: Ták też y **Anguftyń** [!] fwięty/ izali kxiąg ofobli=
14: wych nie nápifał/ w ktorých błędy swoie iáwnie wy=
15: znał? przeto też sam piñaniu fwemu wierzyć nie kazał/
16: iáko písmu álbo słowu Bożemu. Przyemuię tedy Do=
17: ktory y oyce fwięte dokąd sie s flowem Bożym zgadzá
18: iá/ ále gdy sie nie zgadzáią/ z ich łáfką/ y przywole=
19: nim/ to wřzyftko na ftronę odrzucam.
20: A co sie theż dotytze dawnych y fthárych zwyttzá= (*marg*) Zwyttzáie da=
: wne (-)
21: iow/ iefliże sie takiefz zwyttzáie zgadzáią s flowem Bo=
22: żym/ trzymam sie ich mocnie/ ále iefli są flowu Bo=
23: żemu przeciwnie/ y wftáwę Bořką gwałcą/ tedy we=
24: dług náuki tego oycá Cypryana ftárego/ od nich iáko
25: od powietrza wćiekam. Abowiem nie zwyttzáie dawne
26: są Bogiem nářzym/ ktorego tylko fámeo mamy flu=
27: cháć y chwálic.
28: Iefłtzem mi też Kxiądz Biřkup przytzyta/ ábym ia
29: tą náuką swoią rořthyrki y niepokoie tzynił/ niewiem
30: bych miał co inřzego ná then tzas kxiędzu Biřkupowi
31: odpowiedzieć/ iedno co odpowiedział Prorok Boży
32: Eliaż/ Krolowi Achábowi złořliwemu. Iż nie iám
33: iest/ ktory rořthyrki y niepokoie tzynię/ ále ty sam. Abo=

B ij

wiem ...

1: wiem nie ci roftyrkow tznia/ ktorzy prawdziwego flo (*marg*) Rom. 113.

2: Cor. 2. 3.

3: Act. 7.

4: Luc. 2.

5: Matt. 22.

6: Mar. 12.

7: Rom. 13.

8: Matt. 5.

9: Luc. 6. (-)

10: wa Bożego vtza/ ale ci rofthyрки y niepokoie tznia/

11: ktorzy sie Bogu/ flowu y mocy iego fprzećiwiaya. I

12: iako ia mam niepokoie y rofthyрки tznic/ gdy ia y zdru

13: ga Braćia moia vtze/ to dawac Bogu co iesth Boze=

14: go/ a to Cefarzowi co iest Cefarskiego? Albo gdy vtze

15: s Pawlem Swiećym/ komu Dań themu Dań/ komu

16: mytho/ temu mytho/ komu poćiwość/ themu poći=

17: wość. Albo iesztze iako Pan Kpyřtus [!] powiedział. Ie=

18: flic wezmą płařtz/ day mu y fuknia/ albo iefli cie

19: kto przymuři na mile/ idz řniem dwie. A przeřtho ia

20: řadnych rofthyřkow nietznia. Aleć the řtarodawną

21: przymowkę y potwarz/ nořzą na łobie wřzyłcy wierni

22: y prawdziwi řludzy Boży. Izali sie teř nie tak řkarży (*marg*) <...> 24. (-)

23: li křieřa řydowřcy przed Felixem/ na Pawła řwięte=

24: go tymi řlowy? Myřmy zawnřdy byli w pokoiu y řz=

25: dźileř nas w wielkiej opářrznocći/ otolř my teras te=

26: go meřzā zarářiaćego vchwyćili/ ktory tznia rofthyрки

27: miedzy wřzyłtkimi řydy/ y po wřzyłtkim řwiećie/ y iest

28: wodzem ku tey řekćie Názaráńřkiej/ ktory nález kořćioł

29: řromoći. etć. Izali sie teř nie tym obyřziaem na Pána

30: Iezu Křyřtā řynā Bożego křieřa řydowřcy řkarřyli/

23: kiedy go przed Piłatą przywiedli/ tedy thák wielkim (*marg*) Luc: 23.

: Act. 6.

: Matt. 10. (-)

24: głósem wołáli. Porużył wżyfthek lud/ potzawży od

25: Galilei/ aż tu.

26: A przefto niedziwuię fię temu/ iż mię

27: też tho potyka/ co Páwłá y Páná Kryftuła podkáło/

28: ktory swoim wiernym przepowiedział przed tym/ Iż

29: flugá nie będzie zacnieyfy/ á niŕfli miŕtrz iego.

30: ¶ A iż mi też przytzyta/ ábym wżeláką zwierzchno

31: ścią od Páná Bogá poŕtánowioną gárdził/ Ieŕli to

32: tak ieft/ thedy bychći muŕiał/ wzgárdzić fámym Pá=

33: nem Bogiem/ ktory ták wżelkiey duży rofkazał/ przes

Páwłá

strona: B3

Lift.

1: Páwłá ŕwiętego/ mowiąc. Wżelka dużá mocam z (*marg*) Rom. <...>

: 1. Pet. <...>

: Sap. <...> (-)

2: wierzchnym/ niechay będzie poddaná. Abowiem nie=

3: ieft moc/ iedno od Páná Bogá/ á ktore fą mocy/ od

4: Páná Bogá fą poŕtánowione. Przefto kto fię ŕprzeći=

5: wi mocy/ poŕthánowieniu fię Bożemu ŕprzećiwi/ á

6: ktorzy ŕie ŕprzećiwiáią/ Sąd Boży ná ŕobie poniofą.

7: Przefto thedy nietylko żebych fię miał ŕprzećiwiáć/ z=

8: wierzchności/ y ŕtymi/ ktorzy mię flucháią/ ále ieftze

9: zá wżeláką zwierzchność/ od Páná Bogá poŕtháno=

10: wioną/ wŕtawitznie fię modłę/ ták iáko nas ŕwięty Pá

11: weł náutzył/ mowiąc. Vpominam was áby nádewŕzyt (*marg*) 1. Tim. 2. (-)

12: ko były prozby/ modlitwy y dziekowania/ zá wżyfthki

13: ludzi/ za Krole/ y za wzyftki na zwierzchności pofta
14: nowione/ aby fpokoyny y cichy żywot wiedli/ wewfze
15: lakiey pobożności y vćciwości. A tak też to iest nieno=
16: wa/ ale ftarodawna potwarz/ kthorą też Zydowfcy
17: księża wkładáli na Pána Iezu Kryfta fyná Bożego/
18: kiedy fię skárzyli nań przed Piłatem/ mówiąc: Kro=
19: lem fię tzyni/ fprzećiwia fię/ y dani zákazuie dáwac (marg) Luc. 23.

: Ioan. 19.

: Rom. 13.

: 1. Pet. 2. (-)

20: Cefarzowi? A przefto ani ia/ ani żadny z wiernych

21: flug Bożych/ nie fprzećiwiamy fię zwierzchności/ od

22: Pána Bogá poftánowioney/ Bo bych fie fprzećiwiał

23: lámemu Pánu Bogu. Bifkup też Krákowfki (marg) Bifkup

: Kra=

: kowfki. (-)

24: Iędrzey

25: Zebrzydowfki/ znam fię ktemu/ iż iest tzłowiek zacne=

26: go narodu flácheckiego/ ná przeciwko ktoremu/ ia tu

27: według fwiátá/ nic nie mowię/ ani piżę/ ani nam=

28: nieyżego vftzypku nietzynię/ y owfzem/ iáko Rádę ie=

29: go Krolewfkiey miłości zázwdy ććic chcę/ ale mowię

30: y piżę iż według tey náuki/ ktorą on ná fwiáth vka=

31: zał/ y wypuścił/ fyná Bożego/ Pána moiego Iezu

32: Kryfta/ dla mnie vkrzyżowánego/ zefromocił/ zhán=

33: bił/ y zbluznił/ nie iest Bifkup krzećijánfki/ ale iesth

B

...

strona: B3v

Lift.

1: Bifkup Rzymfkiego dworu/ álbo flugá Papiefki/ kto=

2: ry odrzuciwszy ná ftronę náukę iedynego fyná Bożego
3: Pána Iezu Krytá/ y Apoštołow iego/ nie poświę=
4: ca kościołow żywych/ náuką prawdziwą/ áni modli=
5: twą/ áni przykładem Apoštołkim/ Ale poświęca ko=
6: ścioly martwe drewniane/ kámienne obrázy y zwony/
7: w kthorych drwách/ álbo kámieniu/ y obrázach/ nie
8: Duch fwięty miełka/ ále muchy nietoperze/ y páią=
9: cy. I mowię to bełpierznie/ iż tá náuká iego/ nie ieft
10: náuká fyná Bożego żywe^{go}/ áni náuká Apoštołka/ áni
11: náuká krześcijánka/ ále ieft náuká Papiełka/ á nako=
12: niec Szátánka/ kthora iadu y trucizny pełna. Kthorą
13: naukę fwoię/ átzkolwiek ią łlowki iedwábnyimi pię=
14: knie vprządł/ y vpłtrzył: A wżakofz niemálz nic infze=
15: go w niey/ iedno pychá papiełka/ vpor/ obłudá/ zdrá=
16: dá/ bálwochwálftwo/ bluznierftwo nietzyftość/
17: ćiemność/ á ná ołtátek rołpátz/ łmierć/ piekło/ plátz/
18: wietzne zgriytánie żębow/ y potępienie. Przodkiem
19: dla tego/ iż w tey náuce fwoiey/ złupił y zewłokł/ ze
20: wżyftkiey ćci y chwały/ Páná Iezu Krytá fyná Bo
21: żego/ potym iż też niepomázáną y iedyną oblubieni=
22: cę iego/ kościół fwięty **Apoštołki** [!] / przywiązał nie do (*marg*) Luc. 17. (–)
23: Krytułá fyná Bożego/ áni do łłowá iego/ ále do Rzy
24: má mieyłcá iednego/ Papieżá Rzymłkiego/ kthorego
25: zwierzchność nie ieft od Páná Iezu Krytá Syná Bo
26: żego połtanowioná/ ále ieft/ iáko fwięty Páweł nápi= (*marg*) Gal. 1. (–)
27: łál/ Anáthemá/ to ieft/ przekłętwo. Iełli Papież
28: álbo Biłkup Krakowłki/ będzie prawdziwie Páná Ie
29: zu Krytá fyná Bożego chwalił/ vtzył y wyznawał/
30: y iego fwiątościámi/ ták iáko Syn Boży połtanowił
31: łłáfował/ tedy go nie będą przekłętwem názywał/ á=

32: le mu thę poćciwoć będe tzynił/ iáko Święty Páweł

nápifał

strona: B4

Lift.

1: nápifał. Dobrzy przełozeni ftárfzy/ dwoiákicy poćci= (marg) <...>im <...> (-)

2: wości fá godni/ á zwłáftzá kthorzy prácuia w flowie

3: y w náuce Bożey/ álbo iáko ná drugim mieyfcu mowi

4: Bądzcie poplufzni przełozonym wáfzym/ y vkarzay= (marg) Ebr. 13.

: Act. 20.

: 1. Pet. 5. (-)

5: cie fię im: Boć oni o dufzach wáfzych tzuia/ iakoby li=

6: dzbę fnich vtzynili. Ale iż Papież y zá wżyftką ordą

7: fwoia/ áni prácuie w flowie/ áni w náuce Bożey pra=

8: wdziwey/ áni o dufzach wiernych tzuie. I owfzem

9: wierne flugi Boże mocą y gwałtem/ ná to ciągnie y

10: przywodzi áby fnim wespółk Dijablá/ nieprzyácielá

11: dufznego/ chwalili/ y iemu flúżyli/ Syná Bożego ie=

12: dynego bluznili/ przed báltwany klękáli/ y zánimi cho=

13: dzili. A ták iáko ná on tżás Piotr święty/ Biskupo=

14: wi y Kxiążęciu Kápłáńfkiemu naywyfífzemu odpo=

15: wiedział/ ia też dzifia tymże obyztáiem wżyftkim kxią

16: żętom Kápłáńfkim/ Papielkim odpowiadam/ Iż mu (marg) Act. 4.

: Gal. 1. (-)

17: fiemy Bogá być więcey poplufzni/ á niŃfli ludzi/ á ná

18: koniec/ á niŃfli Aniołow wżyftkich.

19: A przełto lepiej było Kxiędzu Bifkupowi Krákow

20: fkiemu/ áby był tę náukę fátáńfką/ domá zákrył/ á te=

21: go iádu ná fwiáth nie wypufztzał/ y niegorfzył nam=

22: nieyfzego: Pámiętaiać ná ony flowá Syná Bożego/

23: Biádá temu/ przes ktorego zgorfzenie przydzie/ le= (marg) Matt. 19.

⌘ Luc. 17.

⌘ Mar. 9. (–)

24: piey było iemu/ áby mu Kámieñ młynski v fŕyie v=

25: wiązano/ y był puŕtzon ná głęboć morŕkã/ á niŕfli

26: zgorzyl iednego z namnieyŕzych. Ale iŕ Pan Bog iest

27: prawdziwy/ niechćiał dáley ćierpieć fałzwyey náu=

28: ki przykrytey obłudy/ przetho iã ták chćiał przed w=

29: ŕzyŕtkim fwiátem okázác. Aby wierni y wybráni fyno

30: wie Boŕy/ thym lepiey mogli widzieć/ poznác/ y wy=

31: ŕtrzegác ŕie Dijablã/ kthory ŕię w ániołã fwiátłości

32: przemienić vmie. Ale niechać Dijabeł/ y s ŕlugãmi

fwymy

strona: B4v

Lift.

1: fwymy/ tzyni co chce/ y niechać piŕze/ krãŕy/ rádzi/ (marg) Pŕal. 2.

⌘ Pŕal. 110.

⌘ Luc. 19.

⌘ Col. 2. (–)

2: y groŕi iáko chce/ przed ŕię Pan Kryŕtus ŕyn Boŕy/

3: Krolem być/ y pánowác/ miedzy nieprzyaćioły ŕwo

4: imi muŕi/ y zwycięŕy ie. Prozno ŕie podnofi (ŕwięty

5: Páweł mowi) nádęty w umyŕle ćiałã ŕwoiego/ y w tych

6: rzetkach/ kthorych niewidział. Tho iest/ o kthorych flo=

7: wã Boŕego niema

8: ¶ A przeŕto ŕię ia thu opowiedam/ y ofwiadtzam

9: przed Pánem Bogiem/ y Iezu Kryŕtem ŕynem iego

10: miłym/ pánem náŕzym/ y przed wŕzyŕtkimi z Anioły bo=

11: ŕymi/ y przed wŕzyŕthkim ŕwiátem. Iŕ ia przed ŕię

12: mocnie ŕtoię przy moich pierwŕzych y terãznieyŕzych ár

13: tykulech do ŕkonãnia mego/ kthore kxiãdz Biŕkup Krã (marg) 1. Cor. 1.

⌘ Efa. 29. 33.

⌘ Abdi. 1. (-)

14: kowłki/ nie flowem Bożym/ áni dowodem Duchá s.

15: ále wykręty ludzkimi/ mądrością Pogańską/ y dowo

16: dem Duchá nietzysłego/ háńbi y fromości/ y nazywa ie

17: obłądliwymi. Abowiem ty Artykuły/ nie są moje w

18: łafne/ ále są onego/ przed którym drzy ziemiá y niebo.

19: I ktorzy kolwiek są náprzećiwko tym Artykułom/ są

20: ielztze w krolełtwie Dijabelskim/ od Anthykrytá fyná

21: zátrátzonego/ zwiázáni/ vwikłáni/ y zwiedzieni od nie

22: go. Ktorem rátz Pánie Boże náwieki Błogofławio= (marg) 2. Tim 2. (-)

23: ny otworzyć wśzy/ y otzy/ áby kiedy wflyłzeli fyná twe=

24: go miłego Páná Iezu Krytá/ y otzy łwe otworzyli/

25: á przełtáli złorzetyć prawdzie twoiey. Vznawfzy fię

26: być bálwochwálcámi y grzełznymi. Amen.

27: ¶ Thobie też Pánie/ á Pánie moy/ ty kxiálfki moie

28: offiáruię y przypifuię/ ábyś wiedział/ dla iakiey cie

29: náuki Bifkup Krácowfki pozywał/ y przeładował

30: iżeś fnim tych łmrodliwych wśtaw ludzkich/ ćiemno

31: ści wietznych y bluznierłtw niezłitzonych chwalić nie

32: chciáł. Woláeł chwálić/ łámeo Páná Iezu Kry

łtá

strona: C1

Lift.

1: łtá/ zbáwićielá y odkupićielá twoiego/ dla ćiebie v= (marg) Gal. <...>

-1: Efa. 53.

⌘ 2. Tefsa. 2.

⌘ Dan. 11. (-)

2: krzyżowánego: á niłfli chwálić/ pyche Anthykrytá

3: Rzymfkiego/ náuke fáłzywą/ y zmyłłony krzyfz iego.

- 4: Abowiem pámiętałeś ná tho/ iześ nalał bes wízelá=
5: kiej godności/ pracey/ y załug twoich/ s íłtzerey łáfki (*marg*) Matt. 13.
: Ephe. 2.
: Rom. 3.
: Matt. 11. (-)
6: Bożey/ on skarb skryty/ y kołftowny/ ktory Pan Bog
7: zákrył od mądrych/ y rołtropnych tego fwiátá/ á ob=
8: iáwił to málutzkim.
9: Pámiętałeś iefztze/ iż iest rzetz
10: dáleko podleýza/ vtrácić tę łáfkę dotześną v ludzi te (*marg*) Matt. 16.
: Luc. 9.
: Mar. 9. (-)
11: go fwiátá nazacnieýszych/ namoznieýszych/ y na mędr=
12: szych/ á niífli vtrácić łáfkę y on skarb wietzny/ v Bo=
13: gá y oycá páná náłzego Iezu Kryftá. Pámiętałeś iefz
14: tze y ná to/ co Pan Kryftus powiedział/ wśyftkim
15: swoim wiernym zwolennikom. Iż ktho miłuie dużę (*marg*) Ioan. 12.
: Matt. 10.
: Matt. 16. (-)
16: swoię vtráci ią/ á kto ma wnienawiści dużę swoię ná
17: thym fwiecie/ ku żywotowi wietznemu ítrzeże iey.
18: Stych ia tedy przytzyn thy księgi moie/ thobie pánie
19: moy poýłam/ abyć ie przetzetł y obatzyłeś/ iáko y kie=
20: dy fię Antykryft/ ná przeciwko Bogu żywemu pod=
21: wyíłfzył/ iáko y kiedy náukę Páná Iezu Kryftá/ z fáł
22: szował/ íprzewracał/ y podeptał/ iáko krzyżow obłu=
23: dnych/ zmyflonych/ y fáłszywych/ do kościoła krze=
24: ścijiánłkiego náprawdził. A gdy tho przetzetał y o=
25: batzył/ ábyś Pánu Bogu vftáwicznie dziękował/ iż
26: cię łtego Bábilonu/ y łtey Sodomy y gomorry/ ręką (*marg*) Apoca. 18.

⌘ Gen. 19.

⌘ Io. 3. (-)

27: fwoią mocną wyprowadził. I dał ci poznać/ nie tyl

28: ko Páná Iezu Krystá Syná fwego/ ále też y Antykry

29: stá Rzymfkiego/ ze wżyfłkim natzynim iego. I przy=

30: wiodł cie do kościoła fwego świętego/ gdzie iest flo=

31: wo iego prawdziwe/ pokoy/ y wesele W kthorym

32: flowie/ niechaycie ten pan/ co dáley tho więcej/ o= (marg) Io. 14.

⌘ Rom. 5.

⌘ Luc. 2. (-)

33: fwieca twarzą fwoią fwietą/ y vmocnia/ ábys zwy=

C

ciąż

strona: C1v

Przedmowá.

1: ciężył wżyfłtki pokuy flátáńskie/ y brany piekielne.

2: I wflyflałeś od Páná glos on miły/ miey go wdzięk (marg) Matt. 25.

⌘ Luc. 19. (-)

3: flugo dobry y wierny/ nád málem byłeś wierny/ nád

4: wielą cie poftánowię. Wnidz ná wesele

5: Páná twego. Amen.

6: **Do wżelkiego brátá**

7: **krześcijáńskiego Przedmowá. Mar**

8: **ciná Krowickiego.**

9: **N** Apifałem tu obronę ftárodaw=

10: ney a krześcijánskiey wiáry/ ná prze

11: ciwko Papieżowi Rzymfkiemu/ y Bifkupo

12: wi Krakowfkiemu. Przefto Brácie moy miły/ gdy bę

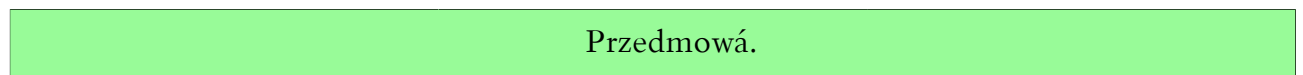
13: dziełz tzytał/ tę obronę moię: Profzę cie dla Páná Bo

14: gá/ y Syná iego miłego Páná Iezu Krystá/ przed

- 15: ktorym/ ia y ty/ w krothkim tzáfie mułifz íthánąc/ y
- 16: íkoźdego flowá proznego prozbę vtzynić/ ábyś lię nie
- 17: gorfzył ítego:
- 18: Íż ia vbogi y zgárdzony od fwiátá flu=
- 19: gá Boży/ odłóżywfzy ná ítronę wfzyftki fíatáńfkie zá=
- 20: ítrzały/ y íego grozby/ przykrymi y niezwytzáynymi/
- 21: flowy zowę Papieżá Rzymfkiego prawdziwym Anty=

strona: C2

Przedmowá.

- 1: kryftem/ o kthorym zdawná Prorocy y Apofthołowie
- 2: fwięci prorokowáli y pífáli: á Bífkupá Krakowfkie= (*marg*) Dan. 7. et 11.
: Zach. 11.
: 1. Io. 2. 4.
: 2. Tef. 2. (-)
- 3: go/ flugá íego włáfnym. Atzkołwiek\cí Papież tego
- 4: w práwie fwym włáfnym y niepoboźnym zákazał/ áby
- 5: żadny tzłowiek náprzećiwko prálatom kościoła Rzym (*marg*) Diftin. 40.
: cau. 6. Papa. (-)
- 6: íkiego nie pífał/ y kárác ich niefmiał/ by też y wfzyftki
- 7: ludzi do piekła zá łobą wiedli: A wfzákołz íż Duch
- 8: fwięty żadnego bráku miedzy ludzkimi ołobámi nie tzy= (*marg*) Efa. 42.
: Act. 10.
: Rom. 2. (-)
- 9: ni/ y żadnemu ítanowi ludzkiemu nie folguie/ ále w=
- 10: fzyftkę płęc/ ziemią/ y ítánem zowie/ y wfzyftek fwiát (*marg*) Iere. 22.
: Efa. 40.
: Io. 16. (-)
- 11: z grzechu íednoftáynie karze. Dla tegom lię tedy/ tu
- 12: w tym pífaniu/ ná żadne ludzi tego fwiátá nie ogła= (*marg*) Exod. 20.

⌘ Pfal. 51.

⌘ Dan. 9. (-)

13: dał/ iednom tylko ná łámega pána Bogá/ y iego świę

14: te flowo pátrzał/ y pámiętał. Aby thylko łam Pan (*marg*) 1. Cor. 3.

⌘ Matt. 5. (-)

15: Bog/ chwałę y łpráwiedliwość otrzymał/ á wólzłki

16: tólwielk przed niem półromocenie miał. I rozumiem

17: dobrze temu/ iż ludzie mądry tego łwiátá/ y łi ktorzy

18: Páná Bogá nie znáią/ będą náprzełiwko mnie łłem=

19: ráć/ y wólzłłtko złe ná przełiwko mnie mowić: iżem łie

20: kiedy łmiał o łákowe v łwiátá wielkie łfoby pokufić/ y

21: łák będą náprzełiwko mnie mowić. Niemiał był łák

22: łłtrze/ y łurowie píłác. Ale łię temu nie będę dziwo=

23: wał/ gđyż nie kólđy tólwielk zna/ iakowy ielł rozdzał

24: miedzy Bogiem/ á miedzy Dijáblęm/ miedzy łlowem

25: Bożym/ á miedzy łlowem łudzkiem/ miedzy łprawdą/ á

26: miedzy łmátáctwem/ miedzy łrógołścią Bołką/ á miedzy

27: łrógołścią łudzką/ á zwłáłzłtázá iż Duch S: powiedział.

28: Iż ludzie będą mieć łprawdę wnienáwiłłci / á kłám= (*marg*) 2. Tef. 2.

⌘ Dan. 7. (-)

29: łthwu będą woleli wierzyć wiecey/ á niłłli łprawdzie

30: Bożey. Przełłto thu tedy pytam tych mądrych tego

31: łwiátá/ aby mi łdpowiedzieli/ y ná iakie łfoby proro=

C ij

cy łwię=

strona: C2v

Przedmowá.

1: cy łwięłci náwięcey nárzekáli y wołáli/ iżáli nie náwię (*marg*) <...> 1. 5.

⌘ <...> Reg. 18.

⌘ Matt. 23.

⌘ Luc. 11.

1: Io. 8. (-)

2: cey/ ná wielkie pány? ná wielkie ofoby/ przełożone/

3: y krole? Niechay theż weyrzą ná Páná Iezu Kryftá

4: w Ewánieliey fwiętey/ y niechay obatzą/ iákie ofoby

5: nawięcey treftał y karał? Konietznie nie ták bárzo lu

6: dzi poľpolite/ iáko Biskupy/ dokthory/ y Fáryzeufze

7: napřednieyſze. A chceſz wiedzieć dla tzego? powiem.

8: Iż ná tych wiſi álbo podniefienie/ álbo oſtatetzny v=

9: pad wźzego dobrá. Ale by teź dobrze ták nie było/ py

10: tam cię/ powiedz mi? Ieſli należy ná wiernego ſługę

11: Bożego/ prawdę przed Bogiem y ludzmi mowić? tzy

12: li należy pochlebiác? á zwłáſztzá gdyż Pan Kryſthus

13: mowi. Niechay ſlowo wáſze będzie/ ieſt/ ieſt/ nie/ nie. (marg) Matt. 5. (-)

14: I iako ma wierny ſługá Boży/ názwác złodzieiá/ ie=

15: dno złodzieiem? iako łotrá/ iedno łotrem? iako cudzo=

16: łozniká/ iedno cudzołoznikiem? iáko bálwochwálcę/ ie

17: dno bálwochwálcę? iáko pijánicę/ iedno pijánicą?

18: Aleſmy iuż tákowego wieku dotzekáli/ kthorego ludzie (marg) Efa. 1.

1: Dent. 32.

1: Matt. 17.

1: Nuc. 9.

1: Pfał. 94.

1: Iere. 5. 51.

1: Zach. 11.

1: Matt. 23.

1: Matt. 12.

1: Gen. 49.

1: Ezech. 22.

1: Matt. 7.

1: Pro. 28.

⌘ Cren. 3.

⌘ Dan. 7.

⌘ Ezech. 13. 22.

⌘ Luc. 13.

⌘ Pfal. 22. 35.

⌘ <...> 3.

⌘ <...> 35. (-)

19: ná fwiećie bárzo z chytrzeli/ y ná koniec fię fwym ro=

20: zumem/ nád wżyŃtki proroki/ nád Syna Boże^{go} / y nád

21: ApoŃtoły Ńwięte wynieŃli. A bowiem prorocy/ Ńyn bo=

22: ży/ y ApoŃtołowie Ńwięći/ po proŃtu do wżyŃtkich nie

23: pobożnych y przewrotnych ludzi wielkiego Ńtanu mo=

24: wili/ y ták wołali ná nie. IzeŃćie grzeŃzni/ izeŃćie

25: rodzaj złoŃliwy y przewrotny/ lud ŃŃalony/ bękar=

26: ći/ wilcy/ niedzwiedzie/ liŃki/ lwi drapieźni/ y ry=

27: tżący Ńmokowie/ pŃi niemi/ pŃi nienáŃyceni/ wieprzo=

28: wie dzicy/ wołowie y bykowie tłuŃci/ nieprzyaćiele

29: Boży/ Ńwiátkowie złoŃliwi/ ŃŃaleni/ mężowie nápeł=

30: nieni krwie/ rádá złoŃliwa/ Ńtolicá zárarliwa. A pan

31: KryŃtus iáko ie zowie y ApoŃtołowie iego Ńluchay? Zło

dzieie/

strona: C3

Przedmowá.

1: dzieie/ łotrowie/ Ńlupy y groby pobieláne/ narod zmi (*marg*) Efa. <...>

⌘ Phil. <...>

⌘ Pfal. 80. <...>

⌘ Act. 13.

⌘ Pfal. 27. 35.

⌘ OŃeae. 9.

⌘ Pfal. 55. et 1.

Ioan. 10. 8.

Matt. 23. 3.

Luc. 9. et 11.

Act. 13.

Phil. 3.

Pfal. 54. 42.

Matt. 24.

Efa. 16. 56.

2. Tes. 2.

Iere. 2.

Apoc. 16. 19.

Act. 12.

Phil. 2. (-)

2: iowy álbo iáíztzorcy/ fynowie wízelkiey przewrotno=

3: ści/ fynowie Dijabelscy/ nieprzyaíciele wízelkiey íprá=

4: wiedliwości/ wywrácaíący drogi páńskie dobre/ nie=

5: przyaíciele krzyża páná Kryřtuřowego/ Bożnicá Di=

6: iabelřka/ mężoboyce/ narod z oycá Dijablá/ łlepi wo

7: dzowie/ drzewo niepożytetzne/ robotnicy chytry/ to=

8: wárzyřze złodzieiow/ Doktorowie Dijabelscy/ Proro=

9: kowie fáłřzywi/ ktorych brzuch Bogiem íeft/ á chwałá

10: ich w pořmroceniu/ ktorzy ziemřkie rzetzy rozumieią/

11: zdryayce vbogich řiroth/ y wdow. I inřzych řrogich/

12: y rozmáitych przewiřk bárzo wiele wpiřmie řwiętyř/

13: ktore ía opuřtzaam. Íeřliżeć řię íeřtze tákowe řłowá

14: przykre y řurowe niepodobáią/ mowże tedy ná przeci=

15: wko Duchowi řwiętemu/ íeřli řmieř? Ale rzetzeř/ pro

16: rokom řwiętyř/ fynowi Bożemu/ Pánu Kryřtuřowi/

17: y Apořtołom íego/ wolno było thák řurowie y řrodze

18: mowić/ y piřáć na przeciwo tákowym łudziom/ ále

- 19: nam nie przyſtoi thákowymi flowy obrázliwymi/ mo=
20: wić/ y pifać/ więcey byfmy ich ták zbudowáli/ kiedy
21: byfmy pięknymi flowy mowili/ álbo piáli. Przod=
22: kiem pytam cię/ iefliże prorocy y Apoſtołowie ſwięci/
23: ludzmi byli/ czyli nie ludzmi? kiedy to mowili/ y piá=
24: li? A także y Kryſtus/ izali ſam ſiebie nie vniżył/ wzię
25: wízy ná ſię poſtawę ludzką/ gdy thy flowá/ pyſznym
26: Biſkupom y nádętym Fáryzeufzom mowił? Atzkołwiek
27: ci on był prawdziwym Bogiem y tżłowiekiem/ á wízá
28: koſz do nich/ nie mowił iáko w poſtáci boſkiey/ ále iáko
29: w tżłowietzey. Bo by byli wiedzieli/ iáko mowi ſwię=
30: ty Páweł/ nigdyby byli páná chwały wietzney nie v= (marg) 1. Cor. 2. (-)
31: krzyżowáli. A takiefz y Apoſtołowie ſwięci/ izali nie

C iij

ludzie

strona: C3v

Przedmowá.

- 1: ludzie vbodzy y zgárdzeni byli/ iáko to ſámi o ſobie wy
2: znáwáli/ á wždy przed ſie ták ſmiele/ y ſurowie mowi
3: li y piáli. A przeſto niechceſſli ſſemrać na przeciw
4: ko Duchowi ſwiętemu: Vmieyże rozdział vtzynić/ mie
5: dzy dobrym/ ſwiętym/ nápominánim/ treſtánim/ y lá
6: iánim: A miedzy złym/ grzeſznym/ y Dijabelſkim ná=
7: pominánim/ treſthánim/ y láiiánim. Abowiem dobre
8: tho ieſt nápominanie/ treſtanie/ y láiianie/ ktore po=
9: chodzi z wſt Bożych/ przes ſlugi wierne flowá iego/ z
10: duchá prawdy/ y dzieie ſię ku temu końcowi/ áby grze=
11: ſzni ludzie/ iedni powſtawáli ku pokucie/ á drudzy v=
12: padáli ná wietzne zátrácenie. Abowiem Pan Kry=
13: ſtus/ iednym położon ieſt ku powſtaniu/ á drugim ku (marg) Luc. 2. (-)
14: vpáſci/ y ná znák/ ná przeciwko ktoremu miano mo=

- 15: wić. O takowym nąpominaniu/ treftaniu y łaianiu
- 16: święty Páweł tak nąpifał. Iż wżelkie piśmo od Pá= (marg) 2. Tim. 3. (-)
- 17: ná Bogá nádchnione/ ieft požytetzne ku náuce/ ku tre
- 18: ftaniu/ ku nápráwieniu/ y zbudowaniu: A máło niżej
- 19: mowi. Przepowieday flowo/ nieuftaway/ tzafl/ nie (marg) 2. Tim. 4 (-)
- 20: tzafl/ karz/ łay/ nąpominay/ we wżelkiej fkromnoś=
- 21: ci y w náuce. A przefto ná takowe nąpominanie/ tre
- 22: ftanie/ y łaianie/ kto fię gniewa/ ná Bogá fię gniewa
- 23: ábowiem kto z Bogá ieft/ flowá Boże^{g0} flucha/ przed
- 24: ktorym Bogiem/ y flowem iego świętym/ wżyftko nie (marg) Ioan. 8. (-)
- 25: bo y ziemia fię trzęfie/ lęka/ y lámemu fię Pánu Bo=
- 26: gu y flowu iego poddawa.
- 27: ¶ Ieft záfię drugie nąpominanie/ treftanie/ y łaiá
- 28: nie Dijabelskie/ gdy Duch nietzyfty ieft w vsćiech fáł
- 29: łzywych prorokow/ náprzećiwko Pánu Bogu/ y ie=
- 30: go flowu świętemu/ dla zwiedzenia/ y okłámania lu=
- 31: dzi proftych. Tho ieft gdy prorocy fáłzywi/ przekli

naią

strona: C4

Przedmowá.

- 1: náią/ háńbią y fromocą wierne/ y mowią grzełznym/ (marg) Iere. 6.
- 2: Iere. 8.
- 3: Ezech. 13.
- 4: 1. Tef 5. (-)
- 5: y nie pokutuiącym ludziom pokoy/ pokoy/ á pokoju nie=
- 6: máłz. A záfię pokutuiącym/ y wiernym mowią/ nie
- 7: pokoy/ niepokoy/ á ono ieft pokoy. Albo theż gdy ko=
- 8: ściół Dijabelski y Anthykryftá Rzymfkiego/ prorocy
- 9: fáłzywi názywáią/ kościołem święthym krześciján=
- 10: skim/ á kościół święty Apoftollski y krześcijánski/ kościo

8: łem przezywiał Dijabelskim. Przešto kthofszkolwiek
9: fię przeciw thákowym fáłszywym/ prorokom fprzeći=
10: wia y záftáwia/ tákowy fię fprzećiwia y záftháwia z
11: bogiem/ ná pkzećiwko [!] Dijabłu/ y fluzy lámemu Pánu
12: Bogu. A ták obatz pierwey dobrze/ co mařz gánić/
13: álbo co mařz chwalić/ ábyř Duchá fwiętego nie gá=
14: nił/ y nie fromoćił á Duchá złęgo nie chwalił: Boć
15: Duch zły/ ma dofić ludzi w obłudności pokornych/
16: miltzących. tzudnie mowiących/ tzyfthych/ pořtżą=
17: cych/ y ludzi ku wřzelkiemu nabożeńřtwu podobnych/
18: iáko fwięty Kryzořtom powieda/ iedno tylko ludzi mi
19: łuiących Páná Bogá/ flowo ięgo prawdziwo/ y bli=
20: znych fwoich niema. I dla tego Ian fwięty nápi= (marg) 1. Ioan. 4. (-)
21: fał/ mowiąc. Rozeznawayćie Duchy/ ięfli fą z Bogá
22: á nie kořdemu Duchowi wierćcie/ až by był z Bogá.
23: A ten Duch ięft z Bogá/ kthory ma po łobie proroki y
24: Apořtoły fwięte/ piřmo řtżere/ nie pomázáne/ y niená
25: ruřzone. Ten záfię Duch ięft z Dijábłá/ kthory mowi/
26: álbo piřze/ nie według Prorokow/ álbo Apořtołow
27: fwiętych/ ále przywodzi piřmo/ ludzką mądroćią
28: wynicowáne/ náruřzone/ y nietzyřthe. Iako Biřkup
29: Krakowřki ludzką mądroćią wynicował piřmo fwię
30: te w fwoiey odpowiedzi řmrodliwey y nietzyřtey. Tá
31: ięft chytry Dijabeł/ y Antykryřth flugá ięgo Papieř

Rzymřki

strona: C4v

Przedmowá.

1: Rzymřki y s fwoią wřzyřtką ordą/ że teřz vmie przywo (marg) Mat. 4. (-)
2: dzić piřmo/ ku fwey rzęty y zátráćeniu/ ále takowe pi=
3: řmo/ kthore ięft okęřzone/ náruřzone/ y nietzyřte. A pan

4: Bog do wiernych y wybranych swoich/ mowi tak. (marg) Efa. 52.

5: 2. Cor. 6. (-)

6: Nietzyltego sie niedotykajcie/ a ia was przyime/ y be

7: de wam miasto oyc/ a wy mi bedziecie miasto synow

8: y corek/ mowi Pan Bog wzzechmogacy. Przeloz te=

9: dy/ gdy bedziez tytal te obrone moie/ niegorz sie/

10: pomni na tho/ ze Ewanielia swieta/ powiedana byc

11: niemoze/ bes karania/ iako Pan Krystus powiedzial

12: Gdy przydzie Duch pocieszyciel/ bedzie karal swiath (marg) Ioan. 16. (-)

13: zgrzechu/ zly by tho pies byl/ gdy widzi a ono pana

14: sfarpia/ a on by miltzal. Dla tego tedy Duch swie

15: ty karze/ aby vzdrowil/ dla tego sztypie aby wytzy=

16: scil/ dla tego laie/ aby zbawil/ dla tego zabija/ aby

17: ozywil. Ktho inatzey vtzy/ nie Ewanieliey vtzy/ ale

18: wymyflow sfatanckich z glowy swoiey. Przeltho tez

19: swiety Pawel mowi. Grzelzace karz przed wzyt= (marg) 1. Tim. 5.

20: Tit. 1. (-)

21: kiemi. A na drugim mieyfcu/ karz ie frodze/ po=

22: trzeba powieda/ proznomowcam zaw=

23: rzec vta. A tym cie iuz Panu

24: Bogu porutzam/ ktore^{go} pros

25: aby dal Duch a rozezna=

26: waiacego/ Amen.

27: grafika

strona: D1

1: # OBrona Nauki

2: prawdziwey/ y Wiary staradawney

3: Krzeccijanskiey/ ktorey vczyli Pro=

4: rocy Krystus Syn Bozy/ y Apostołowie swie

5: ci. Naprzeciwko nauce falszywey/ y wierze no

6: wey/ ktorey vtzy w kościelech swoich Pa

7: piefz Rzymfki/ á ktorey odpowiedzią

8: swoią broni Jędrzey Bifkup

9: Krákowfki.

10: Nápišana przez Márciná Krowickiego/ flugę

11: kościoła Pána Iezu Kryftá vkrzyżowánego.

12: **I** Elliście wy przyaście=

13: le Boży/ Páfterze/ y fzaárze táie (*marg*) Pál. 90. 110.

: Iefa. 66.

: Mich. 5.

: Phil. 5.

: Ebr. 10.

: Ioan. 15. (–)

14: mnic Bożych prawdziwi/ thedy

15: bychći ia zle nápišał/ izem was nie

16: przyaścielmi bożymi názwál. Mo

17: glibyście náprzećiwko mnie flu=

18: fzne mowić/ wołać/ vtzyć y pišać/

19: izem tho vtzynił/ nie zmiłości krześcijánfkiey/ ále iáko

20: wy pišecie/ s pychy tzártowfkiey/ á zwłafztzá ieflibych

21: tego s pišmá S: y z wáfzych włafnych kxiąg/ vkázác

22: y dowieść niemogł: Ale iefli vkażę/ y dowiodę/ tzemuř

23: mi tedy maćie zá zle mieć? tzemuř mi tzártowfką pychę

24: maćie przytzytác? Czemuř mię tez maćie Synem Dija

D

belřkim

strona: D1v

Obrona náuki prawdziwey.

1: belřkim názywác. Iefli tym chcećie náukę fwoię fáłřzy= (*marg*) Matt. 7.

: 3. Tim. 4. (–)

- 2: wą/ y wftawy Dyabelskie zákryć/ nie dobrze tzyńcie.
- 3: Izaliby wam niewięcey przyftało (ponieważ nam
- 4: Bog thych dniow ofthátetzných/ flowo swoie Świę=
- 5: te obiawil) ábyście fie vpamiętali/ pokutowáli/ y swo
- 6: ich záftárzałych błędów poniecháli. A nakoniec Pána
- 7: Bogá profili/ áby wam then grzech odpuścić ratzył/
- 8: iżeście przes tak długi tzás/ lud kwią páná Iezu Kry
- 9: ftá od grzechow otzyściony zwodzili/ y ná wietzne po=
- 10: tępie nie poikáli? Mielibyście flufznie ná on dzień pán=
- 11: fki ofthátetzný y frogi pámiętác: Iż iest ftráflliwa rzetz (*marg*) Ebr: 10. (–)
- 12: w ręce Bogá żywego wpásć.
- 13: I což mniemacie/ áby ták iako wy fpicie/ Pan Bog (*marg*) Pfal. 121. (–)
- 14: takież fpał? á tu frogimi otrzymá ná nieprzyiaćioły swo
- 15: ie niepatrzał/ Widzi to wfzyftko Pan Bog iako wy pi
- 16: fmo Święte dla pychy/ dla ćci tego fwiátá/ dla brzu
- 17: chá/ y roskořzy swoiey wywráćacie/ nicuiećie/ y lu=
- 18: dziom prořtym fálfzywymy wykłády otzy záflnacie. A
- 19: by was ludzie/ w tym owtzym odzieniu/ wilkow drá= (*marg*) Matt. 7.
- ⌘ Luc. 6. (–)
- 20: pieźnych poznác niemogli. I zá tho macie/ áby nátho
- 21: Pan Bog z niebá niepatrzył/ y nieprzylećioł swoich
- 22: prętko niepotrácił/ iako otym Prorok fwięty nápiřał
- 23: mowiąc. Nieprzyiaćiele Pańcy iáko rychło będą pod
- 24: wyřzeni y podnieřeni we ćci/ iáko dym wftaná: ábowiem (*marg*) Pfal. 37.
- ⌘ Pfal. 7.
- ⌘ Pfal. 64.
- ⌘ Apocal. 19. (–)
- 25: widzi Pan B. wfzyftki rzetzy y iest fprawiedliwy řędzia
- 26: ktory iuř mietz fwoy s pochew wyrwał/ y łuk fwoy wy
- 27: ciągnął/ áby przeciwniki swoie ftrzałami prętkimi/ y

28: Śmiertelnymi postrzelał.

29: Wszakże iefliście przyiaciele Boży/ to ieft/ wierni

30: y prawdziwi pALTERZE/ y IZAFARZE/ tedy Iię tego wFzyt=

31: kiego możecie niebać: Abowiem wiernym prawdzi=

wym

strona: D2

y wiary ItırADAWNEY

Lift. 2

krześcijAńskIEY.

1: wym pALTERZOM y przyACIOŁOM Swoim/ Pan KryTus

2: tAk powiedział. Iż wy kthorzyscie wytrwAli w poku=

3: IACH MOICH/ będzIEcie Ieść y pić nA Itole moim/ w krole (*marg*) Luc. 22 <...> (-)

4: Itwie moim/ nA ItołcAch IĄDZĄC dWAnAscie pokolenia

5: IzrAhelIkiego.

6: A IKAĐZE tedy chcemy rozeznAC/ ktorzy IĄ przyACIE=

7: Ie albo nieprzyACIEle Boży? MuIicie to IAMI wyznAC

8: Iż Iie nam w tey mierze niegodzi kędy inędy wćiekAC/ ie=

9: dno do pImA Swiętego? A poIluChAC pAnA Iezu Kry

10: ItA SynA Bożego/ kthory tak mowi Wy przyACIEle

11: moi IeIteście/ IeIli będzIEcie tzynic cokolwiek ia wam (*marg*) Io. 158 (-)

12: roIkazuię. DAlcy was niepowiedam być IlugAMI/ AlE

13: was powiedam być przyACIELMI: Bo wFzyIteki rzetzy/

14: ktorem IlyIzał od OycA moiego/ obiAWilem wam.

15: KiedYby w wAs byIA namnieyIza iIkierkA boiazni Bo

16: Żey/ thedybymi niepotrzebA wIęcey PIłAC/ y wKAZowAC

17: wam/ IeIliście wy IĄ przyACIEle Albo nieprzyACIEle

18: Boży. Abowiem Itych Ilow PAnA Iezu KrytA SynA

19: Bożego/ InADniebyscie Iie mogli IAMI/ przed PAnem

20: Bogiem/ AnioIy Iiego/ y wFzyItkim IwiAtem oIędzic/ i=

21: Żeście wy IĄ nieprzyACIEle Boży/ poniewAlz tego nie=

22: tzynicie/ co wam Pan KryTus roIkaZał: A to zaIe tzy

- 23: nićie/ cokolwiek wám Papież Antykryft Rzymfki ro=
24: łkazał y wftáwił/ przeciw Kryftułowí.
25: A iżebyście to tym lepiej y iálniey obatzyć y wyrozu=
26: mieć mogli/ tedy ty księgi moje ná trzy tzęści tylko ro=
27: zdielę/ odpowiedáiąc księdzu Bifkupowi Krákow=
28: łkiemu/ ná fáłzzywá náukę y bluznierftwá iego. W pier (*marg*) 1. (-)
29: wízey tzęści vkażę/ pokorę Páná Kryftułowę y zwolen
30: nikow ie^{gº} / y pokorę Pápieżá Rzymfkiego y was wízyft
31: kich flug ie^{gº}. W drugiey tzęści vkażę náukę páná Kry (*marg*) 2. (-)

D ij

ftułowę

strona: D2v

Obroná náuki prawdziwey.

- 1: ftułowę y zwolennikow iego/ y náukę Papieża Rzym=
2: łkiego/ y was wízyftkich flug iego. W trzeciey tzęści (*marg*) 3. (-)
3: vkażę krzyfz Páná Kryftufow y zwolennikow iego/ y
4: krzyfz Papieżá Rzymfkiego y was wízyftkich flug iego.
5: A ftąd będzie mogł káždy wierny y wybrany boży was
6: poznać/ y práwie was ręká námáćáć: Ieśliście wy fá
7: przyiáćiele álbo nieprzyiáćiele Boży/ ieśli wierni pá= (*marg*) Matt. 7.
: Ioan. 10.
: Eezch [!]. 22.
: Act. 20. (-)
8: fterze/ y fzáfárze/ álbo ieśli wilcy drapieźni y naiemni=
9: cy/ y ludu Bożego zwodzićiele.
10: Tylko ćiebie Pánie Boże wízechmogący/ y Oytze Pá:
11: náfze^{gº} Iezu Kryfta/ ktorys íeft Oćiec miłofierdzia/ y (*marg*) 2. Cor. 1. (-)
12: Bog wízelákiey poćiechy y prawdy/ pokornie profzę/
13: ábyśmię Duchem twoim fwiętym obdárowáć/ y oświe
14: ćić ratzył/ y ięzyk moy nápráwił/ rządził/ y wtwierdził.

- 15: Abym ia tu temu złemu świātu nic gwoli niemowił/
16: niepił y niefolgował/ iedno tylko twego Syná mił=
17: go Páná Iezu Kryštá/ zbáwićielá y odkupićielá moie
18: go dla mnie vkrzyżowánego wyflawiał/ ćci/ chwály y
19: kroleśtwá iego bronil/ á pohańbił y pośromoćil/ Anty
20: kryśthá y **kroleśtwo** [!] iego Amen. Ale podzmy do pier=
21: wízey tżęści.

22: **O Pokorze Páná**

23: **Kryśtuśowey y zwolennikow iego.**

- 24: **I**áko śie Pan Kryśtus śyn Bo
25: ży vkorzył/ y vniżył/ niepotrzebá wiele otym
26: piłáć: Abowiem rad y nierad to mułiśz wy=

znáć

strona: D3

y wiáry śtarádawney
krześćijáńskiey.

Liśt. 3.

- 1: znáć/ iż Pán Kryśtus tu ná ten świát przyśzedł od Oy
2: cá śwego nie dla tego/ áby tu pánował/ krolowál/ y ro (*marg*) Ioan. 18. (-)
3: śkazował/ iáko pánuią tego światá Krolowie Cefárze
4: y Pánowie: Ale áby śię vkorzył/ vniżył/ y ludziom flu= (*marg*) Phil. 2.
: Matt. 9.
: Luc. 4. 7.
: Efa. 42. 61.
: Marc. 1.
: Marc. 10. (-)
5: żył/ wzgárdzonym/ grzeźnym/ vbogim/ chromym/ fle=
6: pym/ głuchym niemym/ opuchłym/ niedołącznym trędo
7: watym/ opętánym: Ták iáko to śam otym ná kielká miey
8: ścách powiedzieć ratzył/ tymi ślowy. Nieprzyśzedłem

9: ná fwiat/ áby mi fluzono/ ále ábym ia fluzyl: A nádru= (marg) Luc. 22. (-)

10: gim mieyfcu. Iamci iest miedzy wami/ iako ten kthory

11: fluzę:

12: Iako thedy Pan Kryftus sam sie vkorzyl/ vniyzyl/ y

13: ludziom fluzyl/ tak tez swoim zwolennikom vkorzyc sie

14: vniyzyc/ y fluzyc rofkazal: Przeto tez/ kiedy chcieli/ we

15: dlug Panow/ y Krolow thego fwiathá panowac/ y

16: swarzyli sie o przełożenictwa/ thak im Pan Kryftus

17: Syn Bozy powiedzial. Ktory chce byc pierwszy mie= (marg) Marc. 9. 10.

: Matt. 18. 20.

: Luc. 9. 22. (-)

18: dzy wami/ ten niechay bedzie naposludnieyzy y wzyft

19: kich sluga. Krolowie niechay panuią nad ludem/ á=

20: le wy nietak. Swiety Pawel tez nautzyl wzyftki Ko=

21: rynthtzyki/ iakoby mieli rozumiec o Apoftholech mo=

22: wiac. Tak niechay rozumie o nas tzlowiek/ iako o flu

23: gach Kryftuflowych y szafarzach taiemnic Bozych.

24: A na drugim mieyfcu. I ktosz iest Pawel? y ktosz Ap (marg) 1. Cor. 3. (-)

25: pollo? iedno fludzy/ przes ktoreście vwierzyli/ iako ko

26: mu pan Bog dal. Iam wadzil/ á Appollo pokropil/

27: ále Pan Bog ozywil. A przefto/ ani then ktory fadzi/

D iij

iest

strona: D3v

O pokorze

Paná Kryftuflowey.

1: iest co/ ani ten ktory kropi/ ále ten ktory daie rozmno=

2: zenie/ Pan Bog. I zafię ná rugim mieyfcu. Nie=(marg) 2. Cor. 1. (-)

3: chcemy panowac nad wami pod imieniem wiary. I=

4: zafię do Tymotheuszá. Owfzeki ná fluge Bozego/ (marg) 2. Tim. 3. (-)

5: nienalezy waltzyc/ ále náprzeciwo wzyfthkim kalka=

- 6: wym być/ fklonnym ku vtzeniu/ fkromnie ćierpiąc złe/
7: náutzáiąc ony/ kthorzy fie sprzećiwiaią/ owa im Pán
8: Bog da kiedy pokáíánie/ ku poznániu prawdy/ áby
9: fie obatzyli/ y wyffli z Dijabelfkiego lidlá/ od kthore=
10: go fą włowieni/ ku woley iego. A Piotr Święty záfię
11: mowi ták do Páfterzow y do Bifkupow. Nie pánuy= (marg) 1. Pet. 5. (-)
12: ćiefz nád dziedzictwem Pánfkim/ albo nád trzodą Pá=
13: ná Kryftufową: Ieden Doktor tezf flufznie nápifał
14: othym mowiąc. Krolowie nieposlufznym/ y niepo= (marg) Hieronim. ad
: Heliodor. (-)
15: wolnym ludziom pánuią: ále Páfterze álbo Bifku=
16: pi/ poslufznym y powolnym rofkázuią. Krolowie przes
17: ftrách vporne/ pod moc fwoie podbijáią/ paftherze
18: powolne/ z mocy Dijabelfkiey wyćiągáią. Krolowie
19: ćiałá zábijáią/ páfterze dułze vmárłe/ pokármem wię=
20: tznym ożywiaią y letzą.
21: A iżbyfmy fię tezf/ y ná thych pokornych zwolennikach
22: ktorzy fie kryftufowymi być miánuią y tzynią nieomyli
23: li y iákich infzych obłędliwych/ y ántykryftowych zwo=
24: lennikow nieprzyimowáli/ y niefzukáli. Przetho tezf
25: Duch Święty/ w pífmie Świętym/ zwolenniki Páná
26: Kryftufowe/ włáfnym przezwiłkiem miánuie ktorych (marg) Epo. 4.
: 1. Cor. 12.
: 1. Tim. 3.
: Tit. 1.
: 1. Pet. 5. (-)
27: fluchác mamy. Iedny zowie Apoftoły/ drugie Proro=
28: ki/ drugie Ewánielifty/ drugie Páfterze/ drugie Do=
29: kthory/ drugie ftráfze/ greckim ięzykiem Presbiteros/
30: drugie Bifkupy drugie Dijakony. (marg) Apoftołowie (-)

31: Apósthołowie są posłowie/ aby posłstho/ według

rozkazania

strona: D4

I zwolennikow iego.

Lift ...

1: rozkazania Pána Iezu Kryftá Syná Bożego spráwo=

2: wáli/ do ktorych Pan Kryftus tak rzekł. (marg) Io. 13. (-) Iz posel nie=

3: ma być więtfzy nád onego/ ktory go posłał.(marg) Prorocy. (-)

4: Prorocy są/ ktore Pan Bog ofobliwym nádchnie=

5: nim/ y wykładánim písmá świętego/ obdárować ratzył(marg) 1. Cor. 14.

: Ewanielifto=

: wie. (-)

6: Ewanieliftowie są/ ktorzy Ewanielią Świętą prze=

7: powiedáią/ tho iest dobre poselstho spráwuia/ iáko

8: był Pan Bog obiecał przez Proroká/ mówiąc: Dam

9: ci Ieruzálem Ewanielifte. A w dzieiach Apóstolckich (marg) Efa. 41.

: Act. 21. (-)

10: mowi Páweł Święthy/ izefmy wefli w dom Filipá

11: Ewanielifty.(marg) Pafterze. (-)

12: Pafterze są/ kthorzy nád trzodą Páńfką tzuia/ y tzy=

13: ítym pokármem flowá Bożego/ Owietzki Pána Kry=

14: ítułowe karmia/ a wilki od owtzárnicy Páńfkicy odga= (marg) Io. 10. (-)

15: niáią. A takowych páfterzow iest napřednieyfzy y na

16: wyfzy páfterz P. Kryftus syn Boży/ ktory iáko do Pio

17: trá świętego thák tełz do káżdego Páfterzá wierne=

18: go mowi. Pás owce moje. Abowiem iáko Pan Kry= (marg) Ioan. 21.

: Io. 21. (-)

19: ítus niepożerał/ áni zábijał owiec/ ále páłł. Tak thełz

20: wízyftkim Pafterzom rofkázuie po trzykroć/ do káżde=

21: go mowi. Pás owce moje. Niemowi tu pás ow=

22: ce twoie/ ále mowi pás owce moje/ kthorem ia łobie

- 23: nie frebrem/ áni złotem/ wykupił/ ále krwią fwoią na= (marg) 1. Pet. 1. (-)
- 24: drofffzã.(marg) Doktorowie. (-)
- 25: Doktorowie fã/ ktorzy álbo w kościele Świętym ál=
- 26: bo w fíkołach vtzã infze/ álbo pifzã Święte rzetzy.
- 27: Bifkupi fã/(marg) Bifkupi. (-) tzuyni álbo ftróżowie wezwáni/ kthorzy
- 28: máią tzuć y ftrzedz fãmi fiebie/ y wfzyfthkiey thrzody
- 29: Páńfkiey/ od Páná Iezu Kryftá Syná Bożego/ im po
- 30: rutzoney/ iáko Páweł Święty w dzieiách Apoftolfkich (marg) Act. 20. (-)
- 31: do Bifkupow prawdziwych mowi. Sthrzefzcie fãmi

fiebie

strona: D4v

O Pokorze
Páná Kryftufowey.

- 1: fiebie/ y wfzyfthkiey trzody nád ktorą was/ Duch fwię=
- 2: ty poftháwił Bifkupy/ ábyście rządili kościół Boży/
- 3: ktory fobie pozyfkał krwią fwoią. A ftąd fię tu okázu
- 4: ie/ iż tho **przezwiłko** [!] Bifkup/ nieieft przezwiłko dofto= (marg) 8. 9. 1. Can.
- : Qui Epifco=
- : pat.
- : Difft 11. Can.
- : Cle. (-)
- 5: ieńftwá/ ále przezwiłko pracey/ iáko fwięty Auguftyn
- 6: mowi. Iáko y wy o thym maćie w wafzych włafnych
- 7: kxięgach.
- 8: Stárfzy fã/(marg) Starfzy. (-) fludzy w kościele Bożym/ ludzie ftate=
- 9: tzni y przełożeni/ dla rządu kościelnego poftáwieni: O
- 10: tákowych ftárfzych pifze Święty Paweł mowiąc. (marg) 1. Tim. 5. (-)
- 11: Stárfzy ktorzy fã dobrze przełożeni/ dwoiákiey poćci
- 12: woćci fã godni/ á zwłáftzã ktorzy prácuia w náuce y (marg) 1. Pet. 5. (-)
- 13: w flowie. O tákowych thez ftárfzych Piothr Święty

- 14: piŕze/ y ŕam ŕie teŕz miedzy inŕzymi ŕtárfzymi zowie/ mo=
15: wiác. Stárfzych ktorzy ŕá miedzy wámi/ dla Pána
16: Bogá profze/ ktorym teŕz y ŕam ieŕt ŕtárfzy. Páŕcie ile
17: ná was naleŕzy/ trzode Pána Kryŕtuŕowe/ pracá o=
18: niey máiac/ nie zniewoley ále zdobrey woley/ nie ŕkára=
19: dego poŕádaiac zyŕku/ ále ochotnym vmyŕlem/ áni teŕz
20: iakoby ŕie pány okázuiac nád dziedzictwem/ ále ták á=
21: byŕcie byli przykádem thrzodie. A gdy ŕie vkáze on
22: páŕtherz náprzednieyŕzy/ odnieŕlibyŕcie nie więdnácey
23: chwaŕy koronę.
24: Dijakonowie ŕá ieŕtze/ (*marg*) Dyakonowie. (-)
25: ŕludzy Koŕcioła Boŕego ál=
26: bo opátrzycielowie vbogich ludzi w koŕciele Boŕym/
27: ŕirot y wdow. O tákowych Dijakoniech Lukáŕz Swię
28: thy nápoŕaŕ [!] w dzieiách Apoŕtolŕkich/ kiedy Apoŕtoŕo=
29: wie mowili. Nieieŕt ŕluŕzna rzetz/ ábyŕmy my mieli o=
30: puŕcić ŕlowo Boŕe/ á ŕluŕzyć ŕtoŕom. Ale obátcie brá= (*marg*) Act. 6. (-)
31: ćia/ męŕzow miedzy wámi cnothliwego zachowánia
32: ŕiedm/ nápeŕnionych Duchá Swiętego/ y mądroŕciá

ktorym

strona: 5

Pána Kryŕtuŕowe.

5.

- 1: ktorym porutzimy ten vrząd: A my ŕie vdamy ná mo=
2: dlitwy/ y ku przepowiedánui ŕlowá Boŕego. O tych
3: ŕe teŕz Dyakoniech nápiŕaŕ ŕwięty Páweŕ do Tymothe
4: uŕzá. Dyakonowie máiac być iedney ŕony męŕzowie/ kto= (*marg*) 1. Tim. <...> (-)
5: rzyby vmieli dobrze dziatki ŕwoie rzędzić/ y wŕaŕnâ tze
6: ladkę.
7: Tákowe ŕlugi koŕcioła Swiętego/ tzáfem Duch
8: Swięty zowie Budownikámi/ Sędziámi/ obŕokámi (*marg*) 1. Cor. 3.

⌘ Matt. 39.

⌘ Efa. 19. 5.

⌘ Matt. 4.

⌘ 1. Cor. 9.

⌘ Matt. 5.

⌘ Luc. 14.

⌘ Matt. 5.

⌘ Phil. 2.

⌘ Matt. 13.

⌘ Dan. 12.

⌘ Matt. 10.

⌘ Luc. 2.

⌘ Io. 1.

⌘ Luc. 3.

⌘ 1. Cor. 4.

⌘ 1. Tim 5.

⌘ Act. 1.

⌘ Matt. 9.

⌘ Matt. 20.

⌘ Eccl. 1.

⌘ Rom. 10.

⌘ Matt. 10. 11.

⌘ Ebr. 13.

⌘ Efa. 60.

⌘ Malach. 2.

⌘ Efa. 58.

⌘ Matt. 20.

⌘ Iere. 1. (-)

9: rofę y wyroki Boże wipufztzáiącymi/ Rybitwámi/ lu=

10: dži/ wołmi młocącymi/ y iármzo Páná Krytułowe no

- 11: łączymi/ Solą ziemie/ áby miáfto foli wżyftki ziemi by=
12: li/ to ieft wżyftkim ludziom/ iákoby fie niewśmiárdli/
13: wżłościach/ y wniepráwościach swoich.
14: Tákowe też zowie Swiátłością/ áby w tei ciemney
15: nocy fwiećili/ iáko fwiece ná lichtarzách fwiecą: Zo=
16: wie ie też vtzonými w kroleftwie niebieskim/ nie odfwiá
17: tá/ ále zniebá od Bogá/ Gołębitzkámi/ nášienia fiew=
18: cámi/ ftrozámi tzuiącymi/ głólem nápułztzy wołaią=
19: cymi/ fzáfármzi táiemnic Bożych/ y flugámi Kryftu=
20: łowými/ robiącemi w flowie y w náuce/ doświadtzony
21: mi w kryftufie/ fwiadkami y poſly iego/ Robiącemi
22: żeńcami/ y w winnicy káznodziemyi przepowiedáiący
23: mi pokoy/ przepowiedáiącemi d <...> o/ mądremi/ przeło
24: żonemi/ álbo [!] Proboſztzými ſprawiedliwości/ Anioły
25: ktorzy iáko Aniołowie Boży/ <...> przez kogo inſzego/
26: ále ſami przez ſię poſelſtwo <...> Boże/ trábá=
27: mi podnieſionými/ y głoſnemi Treruiącemi w winni
28: cy páńfkicy;
29: ſłowá páńskie w wściech swoich máiącemi
30: albo iáko Pan Bog v proroká mowi/ nád ludem/ y
31: nád kroleſtwy/ poſtánowionemi/ áby wyplewli/ y wy
32: korzenili/ áby wytráćili y roſproſzyli/ áby budowáli y

E

ładzili

strona: 5v

O Pokorze.

- 1: y ładzili/ áby miáftem obronnym/ filarmi żeláznymi/
2: y mury miedziánymi/ ná wżyftkicy ziemi/ byli poſtá= (marg) Iero. 1. (-)
3: nowionými/ ná przeciwko Krolom/ Kxiążetom/ Ká
4: płanom/ y ná przeciwko wżyftkiemu ludu ziemie.
5: Inſze przezwiſká/ ktore takowym/ wniżonym/ po=

- 6: kornym/ wiernym y prawdziwym/ Páná Kryftufo=
7: wym zwolennikom/ Duch święty przydał/ opufzcam/
8: áby ie tymi przezwiłki/ mocnymi/ prácuiącymi/ y tzu=
9: iącymi/ w kościele Świętym vtzynał.
10: Tákowe flugi íam Pan Kryftus Syn Boży/ wybie
11: ra y połyła/ według onych fłow iego/ Oto ia połyłam (*marg*) Matt. 23.

: Io. 20. (-)

- 12: do was Proroki/ y mądre/ y vtzone/ á z nich będziecie
13: zábijác/ y krzyżowác y z nich będziecie bitzowác wbo=
14: znicách wálznych: I będziecie ie prześladowác zmiáltá
15: do miáltá/ áfz przydzie ná was wízelka krew ípráwie
16: dliwa/ ktora wylaná ieft ná ziemię. Tu fłyfzyfz/ ífz tá
17: kowe íam Kryftus Syn Boży połyła: Oto ia mowi po
18: fýłam do was.

- 19: Toć íą tylko fludzy kościoła Świętego krześcián=
20: fkiego/ od Páná Bogá poftánowieni/ y włafnymi prze
21: zwiłki názwáni/ Toć íą tylko prawdziwi zwolennicy
22: y przyijáciele Syna Bożego/ Páná Iezu kryftá/ kto=
23: rem tu dla tego m <...> wał y wypisał/ ábyś wiedział:

- 24: Íż tylko do tych Pan Kryftus/ ty fłowá mowi. Nie=
25: wyście mnie wybráli álem ia was wybrał/ y poftá=
26: nowił was/ <...> y owoc przynieśfli/ á owoc
27: wálz będzie trwał. Íż o co byściekolwiek profili/ oy (*marg*) Io. 15. (-)

28: cá moiego w imię moje/ dałby wam. Do tákowych t <...>

29: tylko mowi. Iam was poślał ná zniwo: Ktorech nie (*marg*) Ioan: 4. (-)

30: dla tego poślał y poftánowił: Aby íáko Krolowie/ ál

31: bo Kxiążetá tego fwiátá/ pánowáli imieniem wiáry (*marg*) 2. Cor. 1.

: Mar. 10.

: Luc. 22. (-)

32: nád ludem/ w pychę íie podnofili/ przezwiłká y Tytu

strona: 6

Pána Krytułowej.

6.

- 1: ły łobie nowe zmyłłáli/ ieden nád drugiego lię podno=
2: fili podwyłłłzáli. Ale áby w pokorze Pána Iezu
3: Kryłtá miłtrzá swoiego náłłádownáli/ owoc do kro=
4: lełthwá Bożego przynofili/ y krzyłz łwoy zá Pánem (*marg*) Io. 15.
: Matt. 16. (-)
5: Krytułem niełli. Przełto ktorzy w tákowey pokorze
6: y vniżeniu Pána Krytułowym chodzą/ łą łludzy y
7: przyáćiele iego. A kthorzy łie podnołzą/ y dla pychy
8: nowe łobie Tytuły álbo przezwiłká zmyłłáią/ łą wilcy
9: y nieprzyáćiele iego/ ábowiem *te*^{go} co on rołkázuię nie
10: tzinią/ iáko łam Syn Boży Pan Krytułus powiedzieć
11: ratzył. Wy przyáćiele moi łełtełćie/ łełli będziećie tzi
12: nić cokolwiek ia wam rołkazuię.
13: Ale iuż podzmy do Papieżá Rzymłkiego/ y do was
14: włzyłtkich łlug ordy iego/ y obatzmy łełli tho tzińiećie/
15: co Krytułus Syn Boży rołkazał/ łełli pokora Pána
16: Krytułá náłłáduiećie/ łełli łobie inłzych Tytułow
17: álbo przezwiłk nie zmyłłáćie.

18: **O Pokorze Papie=**

19: **ża Rzymłkiego y zwolenni=**

20: **kw iego.**

21: **A** Czkolwiek tho mułzę znać

22: iż Papież vkázuiąc też rzekomo pokora

23: Krytułowę/ y *ie*^{go} zwolennikow/ przy

24: włáłztzył y piłze łobie/ ten Tytuł/ ál=

25: bo przezwiłko. *Serrus feruorum Dei.*

strona: 6v

O Pokorze

- 1: to ieft/ flugá nád flugámi Bożymi: A wżákósz może ká
2: źdy obátzyć/ iż pod tym Tytułem ieft Pan nád pány.
3: Izali to nieieft wielka obłudá y zdrádá/ názywác fie
4: flugá nád flugámi Bożymi/ á przedfię wżyftkim mo=
5: cą rofkázowác? I co to ieft tákowy zá flugá nád flu
6: gámi/ ktory ze wżyftkich flug dáni wybiera? I co to
7: ieft zá fluga takowy nád flugámi/ ktoremu wżyfcy in=
8: ni fluzą y iego przykazánia ftrzegą? O chytróci y o=
9: błudności Szátáńfka? Tákci łowi ludzi Antykryft w (*margin*) 2. Cor. 1. (–)
10: poftáwie Anielfkiey.
11: Wiem dobrze o tym/ iż ten Tytuł/ álbo to przezwi=
12: fko/ *Seruus feruorum Dei*. Sługá nád flugámi Boży=
13: mi. Naprzod łobie wymyślił Bifkup Rzymfki Grze= (*margin*) Anno. 595.
: Volater.
: Plati. (–)
14: gorz thym imieniem wezwány/ ná ten tzás/ kiedy fie
15: Ian Pátiryarcha Konftántynapolfki/ zá przyiáznia
16: Mauryciufá Cefárzá/ potzał zwác y piłác/ Papie=
17: zem y na zwierzchnieyftym kápłanem wżyftkich kościo
18: łow krześcijánfkich: tedy Grzegorz Bifkup Rzymfki/ (*margin*) Epiftolarum
: reg. lib. 4.
: cap. 78. 80. 83
: Ibidem lib. 6.
: cap. 194.
: lib. 4. ca. 88.
: et 82. lib. 9.
: cap. 45.

lib. 11. cap. 2. (-)

- 19: otym Ianie/ kilká listow furowych y frogich/ á prá
20: wie krześcijáńskich/ nápiśał do Mauryciufá Cefá=
21: rzá/ miedzy inšzymi tymi flowy. Ia to bełpjetznie mo=
22: wię: Iż ktokolwiek się zowie/ wżyftkiego kościoła krze
23: ścijáńkiego kápłanem nawyftszym/ álbo naprzedniey
24: szym Biskupem/ ten ieft/ prawdziwym Antykryftem.
25: I máło niże <...> Ab<...> oná prawdá wietzna mowi:
26: Iż wżelki ktory się podnofi/ będzie ponizon. I wiem
27: otym/ iż wżelkie podniefienie w pychę/ tym się rychlej
28: rofpuknie/ im się nawięcey nádmię. Ty fą flowá Grze
29: gorzá Biskupá Rzymfkiego/ kthory się ieftze ná ten
30: tżás był nád inšze biskupy nie podnioł ani podwyftzył.

Ale

strona: 7

Papieżá Rzymfkiego.

7.

1: **Papież.**

- 2: Ale ná ty flowá drudzy Biskupi Rzymfcy/ po Grze
3: gorzu niepámiećáli/ ábowiem potym bárzo rychło w
4: pychę się podnieśli/ y Papieżmi zwác rofkazáli/ iáko=
5: by oycowie wżyftkich oycow byli. Powiedz mi próżę
6: ćie? kto tákowe hárdę y pyźne przezwiśko/ PAPA/ (marg) PAPA. quafi
pater. patrum (-)
7: dáł Biskupowi Rzymfkiemu? Izali Prorocy święći?
8: Nie. Izali Kryftuf Syn Boży? Nie. Izali Apošto
9: łowie święći? Nie. A ktofz tedy? Naprzod on chytry
10: wąż duch nietzyftý Dyabeł/ ktory pyźne miłue/ y no=
11: we im Tytuły y przezwiśká dáie. A ponim zásię/ Ten
12: Tytuł álbo przezwiśko dał/ on Fokáfz Cefárz Męžo= (marg) Roku. 610.

Gabel.

: Plar. (-)

- 13: boyca/ ktory Cefarzá Mauryciufá/ páná fwego wła=
14: Inego/ y z żoną/ y z dziećmi zábił/ Bonifáciufowi trze
15: ciemu Rzymfkiemu Bifkupowi/ iż mu rádźił y poma=
16: gał áby páná fwego zdrádział y zábił/ przetho go też
17: tym nowym Tytułem álbo przezwiłkiem. PAPA. ná
18: zwał y obdárował.
19: Izalż niewiesz? iż fię przed thym Fokáfem Bifkupi
20: Rzymfcy Papieżmi nienázywáli/ chocia im też to nie
21: ktorzy pochlebcy prywłafztzáli <...> piłowáli. Ale
22: fie fprzodku zwáli Bifkupy/ potym Arcybifkupy/ aż
23: ná oftátek Papieżmi/ iáko otym wálze księgi włafne v
24: kázuią. Lekki fie Papieżowi to Tytuł zda/ álbo prze= (marg) Tom. 1.

: concil.

: Ifido. in Hor. (-)

- 25: zwifko Bifkup/ przeto sobie infzy Tytuł wymyślił/ áby
26: fię nád infze wżyfłki Bifkupy wpiął y podnołl wpy
27: chę. Abowiem ten Tytuł Bifkup/ potrzebuie wiele rze
28: tzy dobrych y cnotliwych/ iáko fwięty Páweł nápiśał.(marg) 1. Tim 3. (-)
29: Iż Bifkup ma być bes przygány/ iedney żony mąż/
30: tzuyny/ trzezwi/ mierny/ ku utzeniu godny.

E iij

A iż

strona: 7v

Papież fie Bogiem

- 1: A iż tego Tytułu PAPA w pismie fwiętym nie=
2: málż/ przeto też ty wżyfłki rzetzy ná Papieżá nic nie=
3: należą/ o ktorych tu fwięty Páweł piłze. Pytałż mię
4: tzemu? powiem Abowiem nie ieft Bifkupem/ ale Pa=
5: pieżem/ to ieft/ Pogáninem/ y Apoftátą/ ná kthorego
6: nic infzego nienależy/ iedno tylko pánowác/ piędzde

- 7: wybierać waltzyć/ żony iedney nie mieć/ wnietyżtości (marg) 1. Tim. 4. (-)
- 8: mieffkąc/ cinedy/ y merchy nietzyfte chowąc/ prozno=
- 9: wąc/ o lud Boży nic niedbąc/ y żadnego nieutzyć.
- 10: Powiedz mi? Dla ktorey przytżyny łobie/ to prze=
- 11: zwifko nowe/ PAPA/ wymyflif? iefli dla pychy/ tży
- 12: li dla pokory? Niemożefz inátżey rzec/ iedno iż dla py=
- 13: chy/ y prozney chwały tego łwiáta. Abowiem chciał
- 14: być nád infze włzyftki Bifkupy podwyłfony/ nie inak
- 15: iedno iáko on Lucyper wniebie/ nád infze włzyftki An= (marg) Efá. 14. (-)
- 16: ioły/ ktorego Pan Bog łtraćif ná wietżne potępienie
- 17: do pieklá. A więc iefztze będżiefz mowif/ iż Papieź przy
- 18: yaćiel Boży? ktory włzyftki przezwiłká Duchá łwięte
- 19: go pokorne podeptał y zárzućif/ á PAPA nowe y py
- 20: łżne łobie przezwiłko wymyflif. A batżyż iuż iáko łie z=
- 21: gadza pokorá Papieżá Rzymłkiego/ s pokorá Páná
- 22: Kryłtułá Syná Bożego/ y Apołtołow łwiętych iego.

23: # **Papieź łie Bogiem**

24: **ziemskim czyni.**

Aleć iefz=

strona: 8

ziemskim czyni.

8.

- 1: **A**leć iefztze ná thym
- 2: máło było Bifkupowi Rzym=
- 3: łkiemu/ iż łie iuż zá dozwołenim
- 4: tego mężoboyce Fokálá Cefá=
- 5: rzá/ Papieżem názywał y piłáł
- 6: aż łie teź potym y Bogiem ziem
- 7: łkim zwác kazał. Pytałż mię/ á
- 8: bym ći vkazał/ gđziem otym tży

9: tał/ dobrze vkażę? Weyzrzy profzę cie w iego włałne
10: księgi/ [extr. de Tranfs. Cap. Quanto](#). Gdzie tám tak
11: mowi. Iż Kryłtus náprzećiwko mnie/ niema żadney
12: zwierzchności/ iáko rowny ná przećiwko łobie rowne
13: mu. Czytay iefztze więcey o tym w thych że księgach
14: [extr. De Ele. Cap. Cum. 9. q. 3. Ne=](#)
15: [mo iud. Cau. Cuncta per mundum](#). Czytay iefztze **17.**
16: [q. 4. Nemini](#). A iefli iefztze máło małz ná tych księgach
17: iego/ pytay że żywych/ ktorzy w Toletum mieście Pa
18: piełkim we włofzech bywáli/ ćic powiedzą/ iż tám ná
19: Ratułzu wybito złotemi literami/ ty łłowá PAW=
20: LOWI trzećiemu Papieźowi/ Bogu ziemłkiemu.
21: A łlyłzylł/ iż oni ludzie Papieźá v łiebie za Bogá má=
22: iá? Ale rzetelł. mogą włofzy mieć Papieźá zá Bogá
23: ziemłkiego v łiebie/ álem iá nie iefł tak głupi/ y z księ=
24: żá moiá/ ábym ia Papieźá tzłowieká miał mieć v łie=
25: bie zá Bogá? Iefli tak iefł/ iż go zá Bogá niemałz/ tze
26: mu thedy więcey Papieźá/ á niłłli Bogá łámeło łlu=
27: chałz? Moželł ty vłty Papieźá przed ludzmi nie zwáć
28: Bogiem/ ale to iáwnie okázuiefł łkutkiem/ iż ty Papie
29: żá zá Bogá chwalilł y małz/ gdy vłtaw y przykazánia
30: iego więcey łtrzeželł y łluchałz/ á niłłli vłtaw y przy=
31: kazánia Bożego?

Iefli

strona: 8v

Papieź łie Bogiem

1: Iefli iefztze niechcelł wyznáć vłty/ iż iefłł Bogiem
2: ziemłkim. Powiedz że mi? Czemu Papieź łobie przy=
3: włáłztza moc/ náđ włzyłtkim łtworzeniem ná łwiećie?
4: náđ Cefárzmi/ náđ Krolmi/ náđ Pány/ náđ Biłkupy

- 5: nád Kxiężą y nád wŕzyŕtkimi ludzmi/ y ŕtany? gdyŕz
- 6: to tylko ná fámeŕo Bogá naleŕzy? Vkáŕz/ gdzie Apo=
- 7: ŕtołowie ŕobie kiedy tákową moc przywłáŕztzáli? Abo=
- 8: wiem by byli przywłáŕztzáli/ nigdyby byli tego niená=
- 9: piŕáli. Wŕzeláka Dufzá mocam zwierzchnych ma być (*marg*) Rom. 13. (-)
- 10: puŕlufzna. A ty ŕłowá Apoŕtołŕkie rozumieją ŕie/ nie o
- 11: mocach koŕcielnych/ ále o mocach vrŕędow te^{go} ŕwiá=
- 12: tá/ Krolow/ Cefáŕzow/ y inŕzych ná zwierzchnoŕci/
- 13: od Pána Bogá poŕtánowionych.
- 14: A więć ŕie ten ieŕtze nie tzyni Bogiem ziemŕkim/ kto
- 15: ry nád Krolmi/ nád Cefáŕzmi/ nád Pány/ y nad wŕzy
- 16: ŕtką zwierzchnoŕcią/ tzyni ŕię przełóŕony y nawŕŕzy?
- 17: Przeŕto obatzywŕzy Konŕtántynus Cefarz takową py (*marg*) Diŕtin. 96.
- : Capi. leg.
- : Satis. Et=
- : dem. Concil.
- : Tom: 2. (-)
- 18: chę Papieŕzá Rzymŕkiego/ názwáł go iáwnie Bogiem
- 19: ziemŕkim. A chceŕz wiedzieć dla tzeŕo? Iŕz iáko Bog
- 20: ŕam tylko/ niemoŕze być od ŕadnego tŕłowieká ná ŕwie=
- 21: cie/ ták teŕz Papieŕz/ ŕáŕdzon áni karan. I co ieŕt chćieć
- 22: być Bogiem. Powiedz mi? I co ieŕth chćieć być Bo=
- 23: giem/ iedno ŕobie przywłáŕztzáć moc Boŕką? y chćieć
- 24: wŕzyŕtko ŕtworzenie ŕędzić/ á fámeŕo ŕiebie niedopu=
- 25: ŕcić/ ŕadnemu ŕędzić? á niewierzyŕz temu/ áby ták Pa
- 26: pieŕz o ŕobie trzymał y piŕał. Czytay iego księŕi włá=
- 27: ŕne Diŕt. 40. Si Papa. By teŕz Papieŕz wŕzyŕtki ludzi do
- 28: pieklá wiodł zá ŕobą/ thedy mu ŕadny tŕłowiek niema
- 29: mowić/ tzeŕu ták tzyniŕz?
- 30: I co ieŕt ieŕtze być Bogiem/ iedno o ŕobie piŕáć/ ŕe

31: on może dopuścić ná przeciwko Apóstołkiemu písmu

grzełzyć

strona: 9

ziemskim czyni.

9.

1: grzełzyć/ y ná przeciwko náuce Itárego zakonu/ to iełt

2: ná przeciwko przykazániu Bożemu/ ktore iełt podá=

3: ne przes Moizełzá od Bogá nawyśłłżego. Iełli temu

4: niewierzył/ tzytay łobie iego księgi włáłne. *De coⁿcef.*

5: *cap. propofuit. Glo. in verbo. fupra ius.*

6: I co iełt iełtze być Bogiem/ iedno łie zwáć żywym (*marg*) *De conf.*

: *Diftin Ca.*

: *Locorum. (-)*

7: zakonem ná ziemi/ włyłtkim ludziom dánym? á nie=

8: wierzył temu: áby tak o łobie píłłł/ tzytay w iego księ= (*marg*) *Nicomedi.*

: *Cár. cur.*

: *ita facis. (-)*

9: *gach. Glof. in cap. ab arb.*

10: Otołz iuż małz łwiádectwá/ iż łie Papieź zá Bogá

11: ma. Niemowże potym/ gdziełz otey náłzey náuce/ álbo

12: tzytał/ ábo łłychał. I nie zádaway mi nieprawdy/ á=

13: bym ia to miał z miłtrza Dijablá píłłł/ gdyż łi oto iá=

14: wne łwiádectwá przed otzy kłáde. Ale łie themu nic

15: niedziwuię/ iż mię to potyka. co też podkáło przedtym

16: Páná Iezu Kryłtá vkrzyżowánego dla mnie/ ktore=

17: go księża żydowłcy názywáli opętánym/ Sámáryta= (*marg*) *Ioan. 6.*

: *Matt. 10. (-)*

18: nem/ y iáwnogszełznykow álbo celnikow towarzysłzem.

19: Abowiem nie będełz łługá wıęłłzy nád Páná łwego

20: A wıęc iełtze będełz Papieżá názywał przyiácie=

21: łem y łługá Bożym/ gdyż Papieź Bogá łobie row=

- 22: nym tziini? Vkaľz profzę ćie? Gdzie Piotr święty ál=
23: bo ktory Apoštoľ inny/ o łobie tákowe hárde y pyľzne
24: Dekretá piśaľ? y Bogu łie nawyľľfzemu przyrowny= (marg) 2. Tes. 2. (-)
25: waľ? Stąd iuż koźdy wierny moźe obátzyć/ iź tho ieľt
26: on fyn zátřacony/ ktory łie nád Bogá podnofi/ ábo
27: chwalić kaźe/ łiedząc w kośćiele Bozym/ y vkázuiąc
28: łie/ iákoby był Bogiem. A w kośćiele Bozym/ y co ieľt
29: inľzego łiedzieć? iedno łie nawyľľfzym tziinić/ nád in=
30: łze podnofić/ wľyľtkim roľkázowáć/ á łam żadne^go pod
31: dány nie być/ y żadnemu nie fluzyć(marg) Co ieľt
: w kośćiele.

: bozym łiedzieć (-) Izali to nie oná

F

zwietřá=

strona: 9v

Papieź łie Wikáryim

- 1: zwietřáła Sol/ ktorá Pan Kryřtus kazaľ wyrzućić (marg) Matt. 5. (-)
2: y podeptáć łudziom/ roľľáć profzę ćie?

3: **Papieź łie Wikáry=**

4: **im Kryřtuľowym czyni.**

- 5: **N** Azywaľz theż ieľtze
6: Papieźá w twoich księgach Wi
7: káryim Kryřtuľowym/ to ieľt/
8: Namieľthnikiem. Powiedz mi
9: profzę ćie? od kogo to przezwi=
10: łko pyľzne Wikáryi/ álbo Na=
11: mieľtnik Kryřtuľow/ wziął Pa
12: pieź? Niemoźeľz rzec/ áby od
13: Prorokow świętych/ ábowiem Prorocy żadnego tźło=
14: wieká ná łwiećie nigdy Wikáryim Kryřtuľowym nie=

- 15: tznili/ ani otym piáli. Niemożesz też rzec/ aby od
16: Krytuła Syna Bożego/ albo od Apostołów jego? A
17: czemu nie wkażesz/ gdzie sie Piotr Święty/ albo Apo=
18: łtoł który infzy/ piął Wikaryim/ albo namiestnikiem
19: Krytułowym? Izałz tego niewiesz/ iż Pan Krytus
20: w kościele świętym/ żadnego Wikaryiego/ albo na=
21: miestnika niema/ y niepotrzebuie go/ o protz Duchá
22: świętego/ iáko sam Krytus Syn Boży otym powie=
23: dział mówiąc do zwolenników swoich ty słowá. Ia
24: będę prosił oycá/ á innego pocieszyciela da wam/ aby (*margin*) Ioan. 14. (-)
25: mieścił z wami na wieki/ Duchá prawdy/ kthorego

fwiáth

strona: 10

Krytułowym czyni.

- 1: świat nie chce przyjąć. I mało niżej. Ten mię będzie
2: wyflawiał albo wielbił/ abowiem odemnie wezmie/ y
3: opowie wam. Stąd już możesz obaczyć/ iż Duch świę
4: ty jest Wikaryi/ albo Namiestnik Krytułow/ á nie
5: Papież/ w kościele świętym?
6: Powiedz mi proszę cie? Jeśli jest Krytus Syn Bo
7: ży w Duchu swoim w kościele świętym obetny/ albo
8: nie jest? Jeśli rzetiesz/ iż jest/ tedyć Wikaryiego nie=
9: máłz? Abowiem thám niemáłz Wikaryiego albo na=
10: miestniká/ kędy sam pan jest obetny/ á zwłaztżá táko
11: wy pan/ który wżyfkiemu sam z prosta bes Wikary=
12: iego. Izałz ty nie wiesz/ iż tam bywa pośpolicie Na=
13: miestnik/ kędy sam Pan obetny być niemoże. Ale iż
14: Krytus Syn Boży/ jest ná każdym mieýcu obecny
15: w kościele świętym: Przefto okrom *fame*⁸⁰ siebie y Du
16: chá świętego/ niepotrzebuie Wikaryiego albo namie=

17: Itniká żadnego.

18: Ieſli teſz rzetelſz/ iż Kryſtuſá według ciáſlá/ niemáſz (*marg*) Mar. 16.

: Col. 3.

: Ebr. 1. 10.

: Act. 7.

: Pſal. 109.

: Act. 1.

: Phil. 3.

: Rom. 4. (-)

19: w koſciele ſwiętym/ ábowiem iáko mowiemy w Kre=

20: dzie w ſtąpił ná niebioſá/ y ſiedzi ná prawicy v Bo=

21: gá oycá/ tedy y ia ták trzymam y wierzę/ iż Pan Kry=

22: ſtus w onym cíele/ kthore wziął z pánny Máryey/ w

23: ktorym cierpiał zá mię/ y wſtał zmartwych/ dla wſprá

24: wiedliwienia moiego/ ieſt ná práwicy v oycá ſwego

25: w niebieſiech/ według onych ſłow iego właſnych/ kto

26: re mowił do zwolennikow ſwoich. Vbogie zázwſze bę= (*marg*) Matt. 26.

: Mar. 14.

: Io. 12.

: Io. 16.

: Io. 13.

: Ioan. 16. (-)

27: dziecie mieć ſwámi/ ále mnie nie zázwſze będziecie mieć

28: I záię potrzeba ieſt/ ábym ia ſſedł. I záię opuſztzam

29: ſwiáth/ y idę do oycá. A wízákofz teſz temu wierzę mo=

30: cnie/ iż chocia ſie Kryſtus w cíele ſwoim nie tuła po

31: ſwiećie/ iednak przed ſię ieſt w Duchu zázwſzdy obetz=

F ij

ny w

- 1: ny w kościele świętym/ iáko sam powiedzieć ratzył o=
2: tym mówiąc. Otom ia fwami iest przes wżyítki dni/ (*marg*) Matt. 28.
: Io. 14.
: Matt. 18. (-)
3: aż do skończenia swiátá. I záfię. Nieopuítzję was fie=
4: rotámi. I záfię. Gdzie będą dwa álbo trzy zgroma=
5: dzeni w imię moje/ iam iest w pońrzodku miedzy nimi.
6: Tu masz iuz iáfne świádectwá s piímá świętego/ iż
7: Pan Kryítus Syn Boży w duchu/ iest obetzny w ko
8: ściele świętym. A gdzie iest Kryítus/ tám iest y oćiec y
9: Duch Święty/ według onych flow Syná Bożego.
10: Iełli mię khto miłuię/ flowo moje będzie chował/ á o= (*marg*) Io. 14. (-)
11: ćiec moy vmiłuię go/ y do niego przydziemy/ y mieífká
12: nie v niego vtzyniey.
13: Powiedz że tu teras iesztze próżę cie/ iełli tám ielz=
14: tze potrzebá iákiego Wikáryiego/ álbo Namieftniká/
15: kędy łobie mieífkánie vtzynieł Bog oćiec/ y Syn Duch
16: Święty? Ale iż wy temu niewierzyće/ áby Kryítus
17: Syn Boży był záwždy w kościele świętym obetzny w
18: duchu swoim/ przetoście do kościoła wáfzego/ miáfto
19: Kryítufá Syná Bożego/ wprowadzili iákiegoś Wi=
20: káryiego/ nie od Kryítufá/ ále do Dijablá poślánego/
21: ábowiem Kryítus Syn Boży/ kościołowi świętemu/
22: okrom siebie íamego/ y Duchá Świętego/ nie pośłał
23: Wikáryiego żadnego. A przefto może to koždy wier=
24: ny krześcijánłki tzłowiek mowić beśpíetznie: iż w ktho=
25: rym kolwiek kościele/ iest iáki inzy wikáryi okrom Kri=
26: ítufá Syná Bożego íamego/ álbo Duchá Świętego.
27: Tám nie iest kościół Páná Kryítułow/ ále iest zebrá=
28: nie złośliwych/ y zbor Dijabelłki/ ktory rządzí nie Kry

29: Ítus Syn Boży/ ále Wikáryi/ to íeft/ Antykryfth/ od

30: Dijablá poflány.

31: A przefto by teź niebyło znáku żadnego inźzego o Pa

pieżu/

strona: 10v

Kryftufowym czyni.

1: pieżu/ íedno ten íeden/ iż íie tznini Wikáryim Kryftu=

2: fowym/ tedy ftąd koźdy moźe fnádnie/ obátzyć iż íeíth

3: prawdziwy on Antykryft/ o którym Prorocy y Apo= (marg) Dan. 7. 11.

: Zach. 11.

: 1. Io. 2. 4.

: 2. Tes. 2.

: Apoc. 17.

: Co íeft miáfto

: Bogá íiedzieć (-)

4: Ítolowie fwięci pińáli/ y wyftrzegáć íie go pilnie ro=

5: Íkazáli Abowiem być Wikaryim Kryftufowym/ nic

6: nie íeft inźzego/ íedno miáfto Kryftuńá Bogá íiedzieć

7: w kościele/ A miáfto Bogá íiedzieć/ y co íeft inźzego/

8: íedno íie wńpínáć/ íprzećiwiáć y podnoić/ ná przeći=

9: wko Pánu Bogu.

10: A íeíli íeíftze máło mańz ná tym/ y chceńz przedíę Pa

11: pieźa zwać Wikáryim Kryfthufowym? powiedz mi

12: prońę cie. Co to zá Wikáryi íeft tákowy álbo namie=

13: Ítnik Kryftufow/ ktory íię s Kryftuńá ímieie? A chceńz

14: bátzyć íáko? powiem. Pan Kryftuń przyízedł wńzyft= (marg) Matt. 20. (-)

15: kim fłuźyć/ á Wikaryie^{go} íego wńzyfcy fłuźá? (marg) Io. 6. (-) Pan Kry

16: Ítus nie chćíáć być Krolem/ á Wikáryi íego/ tznini íię (marg) Matt. 8. (-)

17: nád Krolmi Krolem/ y nád pány pánem? Pan Kry

18: Ítus nie miał mieyfcá gdzieby głowę fwoię fklónił/ á

- 19: Wikáryi iego/ poľiadł KroleŃtwá/ Zámki/ Miáľtá/
20: Infuly/ Powiáty/ Kxięćtwá y rozmaíte PáńŃtwá? (*marg*) Matt. 4.
: Luc. 8.
: Mar. 11.
: Matt 21. (-)
21: Pan KryŃtuŃ wltáwitznie kazał y vtzył/ A Wikárij
22: iego/ proźnuie/ y dármo chleb ie?
23: Pan KryŃtus przedawájące y kupujące s koŃciołá wy
24: gnał/ á wikárij ie^{go}/ przedawájących y kupujących do
25: koŃcioła náprawádzil? Pan KryŃtus przyŃzedł zakon
26: wypeľnić/ A Wikárij iego nowych zakonow náľtáwiał (*marg*) Matt. 9.
: Rom. 3.
: Gal. 3.
: Mar. 10.
: Luc. 18.
: Matt. 17.
: Act. 1.
: Act. 5. (-)
27: y náwymyľlał? Pan KryŃtus karał onego/ ktory go
28: dobrym názywał/ á Wikárij iego/ náŃwięťzym Ńię zo=
29: wie? Pan KryŃtus nie przedawał odpuľztzenia grze
30: chow áni Duchá Swiętego/ á Wikárij iego przeda=
31: wa zá pieniádze/ nie inák/ iedno iáko on Symon Ma=

F iij

gus/

strona: 11v

Papieź Ńię głowá koŃciołá

- 1: gus/ Iudaź I Ńkáryot/ y Anániaź? Pan KryŃtus Ńwo
2: ie zwolenniki vtzył áby Ńię ták modľili Oicu niebieľkie= (*marg*) Luc. 11.
: Matt. 6. (-)
3: mu: Oytze náľz/ ktoryŃ ielŃ w niebieľiech etc. á Wikárij

- 4: iego/ vtzy lię modlić/ y każe ftworzeniu? Pan Kry=
- 5: ftus powiedział/ iż żaden nie przychodzi do Oycá ie= (marg) Ioan. 6. (-)
- 6: dno przes mię/ á Wikárij iego/ powieda iż przez Świę
- 7: te do Bogá? Pan Kryftus vbogie Apoftoły do kościo (marg) Matt. 4.
- : Matt. 10. (-)
- 8: łá fwego obierał/ á Wikárij iego/ możne/ bogáthe/ y
- 9: przijaćielne obiera? Pan Kryftus ná fwoie zwolen=
- 10: niki tchnął y przepowiedać im Ewánielią rofkażał/ á (marg) Io. 20. (-)
- 11: Wikárij iego/ zwolenniki fwoie oleiem fmáruie/ y vftá
- 12: wy fwoie przepowiedać rofkázuie? Pan Kryftus dla
- 13: wiáry żadnego niezábijał á Wikárij iego/ dlá wiáry/ (marg) Matt. 11.
- : Matt. 16.
- : Luc. 9. (-)
- 14: morzy głodem/ pali ogniem/ zabija miezem? Pan Kry
- 15: ftus żadnemu ftanowi nie bronił małżeńftwá áni po=
- 16: kármow: á Wikárij iego/ broni małżeńftwá y pokár= (marg) Matt. 19.
- : Rom. 13.
- : 1. Tim. 4
- : Matt. 15.
- : Mar. 7. (-)
- 17: mow dni niektórych fwoim zwolennikom. Pán Kry
- 18: ftus krzyłz nofił y poftromocenie ná fwiećie/ á Wikárij
- 19: iego w rofkofzách żywie y chwały tego fwiátá vżywá?
- 20: A batyřiz iuřz/ iáko lię ten Wikárij fmieie s Páná Iezu
- 21: Kryftá Syná Bożego? á więc to iefztze nieieft nieprzy
- 22: iaćiel iego?
- 23: O Panie Iezu Kryftufie/ odkupićielu y zbáwićielu
- 24: nářz iedyny/ tákowe to Wikárije mařz/ ktorzy lię fćiebie
- 25: nálmiewáia/ s kościołá twe^{go} ćiebie fámeo wypychá=
- 26: ia/ y Duchá twego Świętego wyrzucáia/ prawdzi=

27: wego wikárijiego/ á lámí liebie ná to mieífce fadzáiá. A=

28: le iákie^{gº}Wikárije^{gº} máíá/ ták też mowíá/ każá y pířá.

29: **Papieź fie głowá koś**

30: **ćiołá wřzyfkiego [!] krzećiáńřkiego tźni.**

strona: 12

wřzyfkiego	12.
krzećiáńřkiego tźni.	

1: **I** Eřtzeř też nápiřá/ bes

2: wřelákiey boiáźni Bożey/ Papie=

3: źa być Głowá naiwyřfá/ wřzyřt=

4: kiego Koćiołá Krzećiáńřkiego

5: Wiem otym dobrze/ yź fię tak Pa (*marg*) Diřtin. 12.

: Cau. Non de=

: cet et praecep

: tis. (-)

6: pieź piřze. Ale powiedz mi próřę

7: ćię? Ieřli to Papieź s pokory/ tźy

8: li spychy tźni? Niemożeřz mi iná

9: tźey odpowieźcieř/ iedno iź tho spychy tźni? Abo=

10: wiem kiedyby spychy tego nie tźnił/ dopuścił by sá=

11: memu Pánu Kryřtuřowi być głowá Koćiołá Swię=

12: tego krzećiáńřkiego/ á řamby fię tylko zwał być tźłon

13: kiem iego. Ale iź nieieřt tźłonkiem ćiała iego/ przeto fie

14: głowá każe zwać. A ony řłowá Duchá Swiętego nic

15: Papieźowi nienaleźá/ iź wřzyřcy wierni y wybrani bo=

16: źy/ sá tźłonkámí ćiała Kryřtuřowego/ iáko Apořthoł

17: Swięty nápiřáł mowíáć. Członkámí ieřteřmy ćiała ie

18: go. A batzyřz tu iáko mowi Apořthoł? Nie mowi? Sá (*marg*) Epeř. 5. 1.

: Cor. 12. (-)

- 19: niektorzy miedzy námi Głowá wżytkiego kościoła krze
20: ścijáńfkiego. Vkaż pímo Święte próżę cię? Kiedyś
21: to wytzytał/
22: áby Pan Kryftus/ Piotrá álbo ktorego
23: inżego Apoštoła/ vtzynił kiedy Głowá kościoła Krze
24: ścyáńfkiego? gdzie mówił do ktorego snich? Thy bę=
25: dziefz głowá kościoła krześciáńfkiego? I zaż thy nie=
26: wiefz iż zadny tzłowiek/ niemoże być Głowá kościoła
27: krześciáńfkiego/ chyba żeby ten tzłowiek był theż y Bo
28: giem? A thá chwałá nienależy żadnemu tzłowiekowi/
29: iedno tilko lámemu Pánu Iezu Kryftułowi Synowi
30: Bożemu/ Bogu y tzłowiekowi prawdziwemu. Abo=
31: wiem ná Głowę thy trzy rzetzy należą. naprzod áby

Głowá

strona: 12v

Papież fie głowá kościoła

- 1: Głowá była wyfffza nad wżyftki tzłonki. Potym
2: áby głowá z ynżemi tzłonkami/ była ná kożdym miey=
3: fcu wtáwitztnie fpoiona. Trzećie/ áby rządziła wżyft=
4: ki inże tzłonki. Powiedz mi/ możeli być Papież tako=
5: wym/ albo nie? Iesli rzetzelz/ iż Papież ieft podwyf=
6: fzony nád inże tzłonki ciála Kryftuowego/ tedyć ieft
7: prawdziwy Antykryft/ o którym ták Prorocy y Apo= (marg) Dan. 711.
: 2. Tes. 2. (-)
8: ftołowie Święci pisáli. I fż fię miał nád inże tzłonki
9: w kościele Świętym podnosić? To też ieft rzetz nie=
10: podobna/ áby Papież fiedzác W rzymie/ álbo ná Ká
11: ftrum Angeli/ będąc tzłowiekim grzeźnym/ y fmier=
12: telnym/ miał być ná kożdym mieyscu rázem/ do tzłon=
13: kow kościoła Świętego przypoiony/ y widzieć iako

- 14: głową co tłonki myślą/ mowią y tzynią/ chyba iefli=
15: ieft tżárnokxiężnikiem/ iako ich iednák wiele bywáło/
16: podobno dla tego/ áby głową byli kościoła krześciján=
17: ſkiego. Tego tefz nie możelz rzec/ áby Papieſz miał rzą=
18: dzie wſzytki ludzi/ iáko głową rządzi wſzytki tłonki/
19: áby ſię ktory o kamień nie obráził. Abowiem ná iednym
20: mieyscu będąc y mieſkáiąc/ nie może ludzi rátowác/
21: ani tefz wiedzieć/ co ſię s ktorym kędy dzieie.
22: Miey że ty tedy tákową Głowę párfzywą/ ktora á=
23: ni fámeo ſiebie/ áni **żadnego** [!] obronić/ záflepić y oży
24: wić nie może. My głowę mamy Páná Iezu Kryſtu=
25: sá vkrzyżowánego/ ktora ieft wyſſza/ y nád wſzytki
26: inſze tłonki/ y wſtáwitznie/ ná każdym mieyscu známi
27: ſpoiona/ ktora rządzi/ broni/ y ożywia/ wſzytki ſwoie
28: wierne tłonki. A iżby to ták było/ poſluchai nie mnie
29: ále Páwła Apoſtoła Świętego/ ktory ták mowi. Iż
30: Bog oćiec niebiełki zláłki ſwoiey/ dał Iezu Kryſtá/ (*marg*) Ephes. 1. (–)
31: **Głewą** [!] nád wſzytkimi w kościele iego/ ktory ieft ciá=

łem ie=

strona: 13

wſzytkiego

13.

krześciańskiego czyni.

- 1: lem iego. I záię máło niżej. Iáko mążz ieft głową zo= (*marg*) Ephes. 4.
: Ephes. 5.
: Col. 1. (–)
2: ny ſwoiey. Táki tefz Kryſtus głową kościoła Święte=
3: go A gdyż tedy ſam Kryſtus Syn Boży/ ieft głową
4: kościoła Świętego krześciańskiego/ tedyć Papieź koś
5: cioła Sátáńskiego/ nieprzyaciél y przeciwnik Syná
6: Bożego/ ktory Kryſtuſá wypycha s Kościoła Świę

- 7: tego/ á lam fię wípina na mieysce iego.
- 8: I coľz to ielt inľzego tzyńić fię Głową kośćioła krześ
- 9: ćiańńkiego/ iedno fię tzyńić nawyľńńzym nád wľzyľtkie= (marg) Co ielt tzyńić
- 10: fię Głow<...> (-)
- 10: mi ludzmi/ á tzyńić fię záfię nawyľńńzymi nád wľzyľtkie
- 11: mi ludzmi/ nic inľzego nieielt/ iedno fię tzyńić nawyľńń=
- 12: ľzemu Bogu rownym? Ielli Papieź ielt Głową koś=
- 13: ćioła krześćiańńkiego/ tedyć kośćioł krześćiańńki tżęľto
- 14: bywa bez Głowy/ kiedy Papieźowie vmieraią? Iákoľz
- 15: fię wżdy niebożątka niewľtydzićie/ y Bogá nieboićie
- 16: Ktorzy ľtą głową párfzywą/ ľami siebie y inľze ludzie
- 17: ná pothępieńie wietzne wiedziećie/ y prowadzićie. A
- 18: więc ielttze będzieľz mowił/ iż Pápieź przyiaćiel boży?
- 19: kthory ľobie nowe Tytuły áľbo przezwiľka dla pychy
- 20: zmyľła/ y nád Kryľtuľá Syná Boże^{go} fię podwyľńńza.

21: **Papieź fię Petra** áľ=

22: **bo Opoką czyni.**

G

Powiedaľz

strona: 13v

Papieź fię Petra

- 1: **P**owiadaľz teź/ iż Pe=
- 2: trá áľbo opoká ieltħ Papieź/ ná
- 3: ktorym Pan Kryľtus Kośćioł
- 4: ľwoy zbudował: wiem o tym/ iż
- 5: fię Papieź Opoką piľze. Po=
- 6: wiedz mi y to/ proľzę ćię/ ielli
- 7: ten Tytuł áľbo przezwiľko/ z po
- 8: kory/ tzyli s pychy ľobie przy=
- 9: wľaľtza? Niemożęľz tego ináľtzey rzec/ iedno iż to s py

10: chy tczyni/ ábowiem kiedyby Papież pokory Apoftolſkiej
11: náfládował/ tedyby tego Tytułu álbo przezwiſká Pa=
12: nu Kryſthuſowi nie wydzieral/ á ſobie nie przywła=
13: ſztzał?
14: Podpieráiąc pychy Papieżowey/ przywodziſz ony
15: ſłowá Páná Kryſthuſowe/ ktore mowił do Piotrá
16: Świętego. Tyś ieſt Piotr/ álbo Opotzyſty/ á ná tey o=
17: poce zbuduię koſciół moy. I zaſz ty nie wieſz/ iż ty ſlo=
18: wá Kryſtuſowe/ nic nienależą ku takowey pyſze Pa=
19: pieżá Rzymſkiego/ y owlzem ſą przeciwne iemu: Abo=
20: wiem przodkiem náležą ku ćci pánu Kryſtuſowi/ po
21: tym ku poćieſze wſzelkiemu wiernemu tſłowiekowi.
22: Powiedaſz/ iż ſam Kryſtus będąc opoką/ tho prze=
23: zwilko dał też Piotrowi/ ná then tſás kiedy mowił:
24: Tyś ieſt Piotr álbo Opotzyſty/ á ná tey opoce koſciół (*marg*) Matt. 16. (–)
25: moy. Ieſli inſzego piſmá niemaſz/ iedno tym tylko do=
26: wodziſz/ tedy ſą tego znáki wielkie/ iż nic inſzego nietzy
27: niſz/ iedno ſie s Páná Kryſtuſá Syná Boże^g/ y s Pio
28: trá ſwiętego ſmieieſz/ ieſli chceſz te^g dowieſć/ iż Piotr
29: álbo Papież ieſt opoká. Vkaſz że tedy/ gdzie Pan Kry=
30: ſthus rzekł Piotrowi. Tyś opoká? Papież opoká? Ná=

tey opo=

strona: 14

álbo Opoką czyni.

14

1: tey opoce zbuduię koſciół moy. Aleć v was/ według
2: wálzey Grámmátyki/ wſzyſtko iedná rzetz/ thák Petrá
3: iáko y Petrus/ to ieſt/ ták Opoká/ iáko y Opotzyſty?
4: Powiedaſz iż ták rozumiał/ otym Ieronim/ Kryzo=
5: ſtom/ Ambrozy/ Lew Papież/ Auguſtyn/ Grzegorz

- 6: Papież/ y inni ludzie. Piękny y dośtátetny dowod v=
7: kazuiefz konietznie? I zaż ty niewiefz co ci ludzie o fo=
8: bie nápiśáli/ miedzy ktorými pośluchay/ napředniey= (*marg*) Aug. in prol.
: Lib. 3. de Tri
: nitate.
: Ad Hier.
: Epift 19. (–)
9: łzego Auguśtyná ſwiętego/ ktory ták mowi. Niewierz
10: moiemu piśaniu/ iáko piśmu ſwiętemu. Izáfię ná dru
11: gim mieyfcu. Ia thylko onemu piśmu/ boiazń y vći=
12: wość dawam/ ktore ſwiętym ieśt rzetzono. I ieśtze dá
13: ley ná drugim mieyfcu w wáżnych włańnych księgach/
14: pośluchay co mowi tenże Doktor. Przec te^{go} niemogę/ (*marg*) Deřtin. 9.
: Cau. Negare. (–)
15: iáko y w przodkach náżych/ ták też ieśt wiele w księ=
16: gach moich/ ktore ſpráwiedliwym ſádem/ mogá być
17: zgánione. A ſłyżyř tu iako ci Doktorowie nie każą fo
18: bie wierzyć/ chyba dothąd/ dokąd ſie zgadzáią s flo=
19: wem Bożym. A gdyż tedy ták ieśt/ tze muřz ty tedy pod
20: pierařz pychy Papieřá Rzymkiego/ temi Doktormi/
21: ktorzy byli takieř ludzie iáko y my/ y ná wielu rzetzach
22: fię mylili I cořz mniemařz/ ábym ia thobie v tychże
23: Doktorow/ niemogł vkázáć/ ná drugim mieyfcu/ iá=
24: ko o tey opoce rozumieli y piśáli włańnie ci Dokthoro=
25: wie. Pośluchay tegořz Auguśtyná/ ktory ták mowi. (*marg*) Lib. de verb=
: Domini in
: Evangel. fe
: cun. Matt.
: fer. 13. To. 10.
: De trac. Lib 1.

⌘ Cap. 21. (-)

26: Ná tey opoce/ którą ty wyznał Pietrze/ zem ia iefth

27: fyn Boga żywego/ zbuduję kościół moy/ ná mnie zbu=

28: duię ciebie/ nie mnie ni tobie: A ná drugim mieyfcu

29: tenże Auguſtyn tak mowi. Nie rzekł Kryſtus do Pio=

30: trá tyś iefth Opoká/ ále tyś iefth Piotr albo opotzyfty.

31: A opoká była Kryſtus/ którą wyznał Symon. A ſly=

G ij

ſzyfz to?

strona: 14v

Papież ſie Petrą

1: ſzyfz to? Ale wy ten zwyztay poſpolicie maćie/ iż tho

2: co iefth náprzećiwko pyfze wálzey przefłtępuiećie/ á

3: to co iefth ku poſromoceniu Syná Bożego piſzećie. Czy

4: tay ſobie iefztze y drugie Doktory Theophilactum/ Li

5: ránum/ Hieronimum y inſze/ iáko piſzą ná ty ſłowá Pá

6: ná Kryſtuſowe: Tám náydziefz iáſnie/ iż przes opokę

7: nie Piotrá/ áni Papieżá rozumieią/ iedno tylko ſáme=

8: go Páná Iezu Kryſtá.

9: Ale opuſćiwſzy ſwiádecthwá ludzkie. Podzmy do (*marg*) 1. Cor. 10.

⌘ Ezá. 28.

⌘ Dan. 2.

⌘ 2. Matt. 21.

⌘ 1. Pet. 2. (-)

10: ſwiádecstw duchá ſwiętego/ Páweł ſwięty/ tak powie

11: da iż Petra álbo opoká była Kryſtus: A máło máfz

12: ná ſwiętym Páwle/ poſluchayże ſámego Piotrá ſwie

13: tego. Iáko przyſtofował do tych Kryſtuſowych ſłow

14: z Dawidá proroká ſłowá ſwoie mowiąc: Kámień kto=

15: ry wzgárdzili budownicy poſtáwion iefth ná głowie

16: węgłowej: A máło iefztze máfz ná tym? Słuchay Da=

- 17: widá proroká ktory ták mowi. Bog moy/ opoka mo= (marg) Pfal. 18. (-)
- 18: iá/ y wnim będę nadzieię pokládał. I záfię ná drugim
- 19: mieyfcu. Czáfú złego obronił mię Pan Bog/ y ná opo (marg) Pfal. 27. (-)
- 20: ce mię podwyfífzył. I iefztze ná drugim mieyfcu. Rze=
- 21: kłem do Bogá/ opoká moiá/ y wnim będę nadzieię po= (marg) Pfal. 42. (-)
- 22: kládał. I záfię od Páná Bogá zbáwienie moie/ ábo=
- 23: wiem on opoká moiá ieft y zbawienie moie. I iefztze. I (marg) Pfal. 62. (-)
- 24: wfpomnieli fobie/ iż Bog opoká ich ieft.
- 25: Przetom tu ták wiele fwiadectw s pífmá fwięte= (marg) Pfal. 78. (-)
- 26: go przywiodł/ ábyś fię kiedy obatzył/ tześć y chwałę
- 27: tylko lámemu Bogu dał/ á piotrá/ y Papieżá/ opoką
- 28: więcey nienázywał. Abowiem ty fwiadectwa Duchá
- 29: fwiętego/ fą więtfze/ y powaznieyfe/ á niífli fwiádec=
- 30: twá wzyfťkich Doktorow tego fwiátá/ y ze wzyfťkie=
- 31: mi Anioły zniebá.

Iuż

strona: 15

álbo opoką czyni.

15.

- 1: Iuż tu tedy widzifz? iż nie Piotr/ áni papież/ iáko
- 2: ty powiadałz/ ieft opoką/ na ktorey zbudowan ieft ko=
- 3: ściół fwięty krześcijáńki/ ale ieft tylko lám Pan Kry=
- 4: ftus Syn Bogá żywego. Abowiem by tho byłá flába
- 5: opoká/ prętko by tę opokę przemogły brany piekielne
- 6: iakofz iednák przemogły/ gdy Piotr potym niebudo=
- 7: wał ná Ktyftufie opoce/ ále ná fwym włáfnym rozu=
- 8: mie kiedy Pan Kryftus mowił do niego. Idz Szátá= (marg) Matt. 18. (-)
- 9: nie odemnie. Ktofz fię kolwiek tedy buduje ná pietrze: álbo ná Pa=
- 10: pieżu: álbo ná ktorým kolwiek innym fundamęncie/ o=
- 11: krom tey iednej opoki/ K. Syná B. żywe⁸⁰/ buduje fię
- 12: iáko lám Syn Boży/ powieda ná pialku/ ná Antykry (marg) Matt. 7. (-)

13: ście/ i ná Szátanie. (*marg*) 1. Cor. 3. (-) A bowiem iáko fwięty Páweł mo=
14: wi/ Fundámentu infzego żadny niemoże poftáwić o=
15: krom te^{go} który ieft poftáwion/ co ieft Iezus Kryftus.
16: A iż Pan Kryftus Symoná názwał piotrem álbo
17: opotzyftym/ to Pan vtzynił/ nie dla Papięstwá zmy=
18: flonego/ ále dla tego/ iż Páná wyznał być Kryfthu=
19: fem Synem Bogá żywego. Iefli mnie niewierzyfz flu
20: chay iefztze tegofz Auguftyna/ między doktory ftárymi
21: napřednieyfzego/ który ták piŕze. Tho imię Symono=
22: wi Pan Kryfthus dał/ iż go Piotrem názwał/ áby
23: Piotr wŕzyftek lud krześcijáński známionował/ ábo=
24: wiem opoká ieft napřednieyfze imię/ y dla tego Piotr
25: álbo opotzyfty/ od opoki iefth wezwan/ nie opoká od
26: Piotrá/ iáko y od Kryftufá krześcijánin. Tyś ieft tedy
27: mowi Kryftus/ Piotr/ á ná tey opoce/ którą ty wy=
28: znał/ ná tey mowie opoce którą ty poznał. Ty iefteś
29: Kryftus Syn Bogá żywego/ zbuduję kościół moy/ to
30: ieft/ ná mnie fámy m/ zbuduję kościół moy. Na mnie fá

G iij

mym

strona: 15v

Papież fie Petrą

1: mym zbuduję ciebie/ nie mnie na tobie. A bowiem lu=
2: dzie/ którzy chćieli budowác/ ná ludziách mowili. Ia (*marg*) 1. Cor. 3. (-)
3: ciem ieft Páwłow? A iam ieft Apollow/ á iam ieft Ce
4: phe/ to ieft Piotrow? A drudzy którzy niechćieli bu=
5: dowác ná pietrze/ ále ná opoce/ mowili. Iam ieft Kri
6: ftufow.
7: To Apoštoł Páweł gdy obatzył/ iż iemu przywła=
8: fztzáli/ á Kryftufem gárdzili/ rzekł do nich. Izali Kry
9: ftus ieft rozdwoion? Izafz Páweł zá wás vmetzon ieft

10: álboście fię w imię Páwłowe pokrzcili? Iáko tedy á=
11: ni w imię Páwłowe/ áni w imię Piotrowe/ ále w imię
12: Kryřtułowe/ áby Piotr był zbudowany ná opoce/ á nie
13: opoká ná Pietrze. etc. Othofz mařz niemáły wykłád z
14: Auguřtyná/ ktorým fie ty řłtzyćifz niewyrozumiawřzy
15: go dobrze.
16: Iuř tu tedy będziefz wiedział/ tzemu Szymon ieřt we
17: zwan Piotrem/ nie iřeby on był opoką drugą kořcio=
18: łá řwiętego krzeřcijáńřkiego/ tho ieřt/ iáko ty wy=
19: kłádařz Papieřem/ ále aby Piotr wřzelkiego tzłowieká
20: krzeřcijáńřkiego známionowáł. Abowiem wřzyřcy krze
21: řcijanie wierni łá Piotrowie/ to ieřt/ opotzyřci/ zbu=
22: dowáni ná tey opoce Panie Kryřtuřie. Ieřliby ktory
23: niechćiał być Piotrem/ to ieřt opotzyřtym/ ták męřtzy
24: zná/ iáko teřz y biała głowá/ tedy tákowy zbáwion być
25: niemoře.
26: A řtąd tu iuř obátzyc mořeřz/ iřz ták Piotr/ iáko y Pá
27: weł/ ták Iákub/ iáko y inřzy Apořtołowie byli miedzy
28: řobą rowni/ y iedney ćci/ y dořthoynořci/ niemiał nic
29: Piotr řwięty náđ Iákubá/ y Ianá/ ktorzy teřz chćieli
30: pánowáć/ y řiedzieć Pánu Kryřtułowi/ ieden po prá=
31: wey/ á drugi po lewey řtronie. A iřz řobie rowni byli w

dořtoyno=

strona: 16

albo Opoką czyni.

16.

1: dořtoynořci y w mocy/ okazał to iáńnie řwięty Páweł
2: temi řlowy mowiać. Táki niechay o nas rozumie tzłó= (marg) 1. Cor. 4. (-)
3: wiek/ iáko o řlugach Kryřtułowych/ á řłáfářzach tá=
4: iemnic Bořkich A řlyřzyřz? iáko mowi Páweł řwięty?
5: Nie mowi/ Táki niechay o mnie rozumie tzłowiek/ ále

- 6: o nas. Gdzie tu nie tylko łamego łiebie/ ále teŷ y Pio=
7: trá/ y Apollołá/ y inne wŷyftki Apoftoły rowne łobie
8: tŷyni/ iáko to iáfnie wypifał wyłłŷzey ták mowiáć: W= (marg) 1. Cor. 3. (-)
9: łzyftkoć wálze ielth/ chocia Páweł/ chocia Apollos/
10: chocia Cephás/ to ielt Piotr. Niełmiałby był thego
11: Páweł łwięty nápiłáć/ kiedyby był miał Piotr łwięty
12: opoká być y nád inłŷzymi Apoftoły włáđáć. Vkałz łwiá
13: dectwo s píłmá łwiętego/ gdzie Piotr władnáł y ro=
14: łkázował inłŷzym Apoftołom? rozumiem iáko to vkaŷelz?
15: I owłzem ia tobie vkaŷe/ iż inłŷzy Apoftołowie rołkázó
16: wáli Piotrowi y łánowi. Gdy łaná y Piotrá do łá
17: máryey połłáli. Izałz niewielz ŷe to wyłłŷzy ielt y wię= (marg) Act. 8. (-)
18: ceý władnie/ ktory połyła/ á niłłli ten ktorego poły
19: łáią.
20: A przełto iuŷ tu łtąd moŷe koŷdy obáťzyć/ iż Papięŷ
21: ktory łię opoká tŷyni kołłcioła łwiętego krzełłcijáńłkie=
22: go/ y podnołi łię nád inłŷze/ ielt prawđziwy Antykryłt
23: abowiem łie teý iedyney y ŷyweý opoce Pánu Kryłtu=
24: łowi łprzełciwi/ przywłáłztzáiąć to łobie/ co tylko łá=
25: memu Kryłtułowy Synowi Boŷemu náleŷy. A wđdy
26: ty ielttze bęđzielz mowił/ iż Papięŷ ielt przyáciel Bo=
27: ŷy? A więć to ielt przyáciel Boŷy? ktory Bogá z ie
28: go Stolcá łpycha/ á łam łie ná iego mieýłce włpina?
29: A toć ielt ono ohydzenie pułte/ kthore łtoi ná mieýłcu
30: łwiętył/ o ktorył Dániel prorok nápiłáł/ y Pan Kry
31: łtus przepowięđziáł. O biadaŷ tym ktorzy łie ná they

párlŷyweý

strona: 16v

Papięŷ łie Pontyfexem áłbo

- 1: párlŷyweý opoce/ áłbo ná tym łprochniáłym fundá=

2: menćie buduią. Abowiem náwieki wiekow zginą.

3: **Papież sie Pontyfe=**

4: **xem álbo Biskupem nawyfff=**

5: **szym czyni.**

6: **I** Ełztze sie też Papież zo

7: wie nawyfffzym Przełożonym y pá

8: łterzem/ wšzyfftkiego kościoła krze=

9: śćijańskiego/ y oycem iego/ po w=

10: łzyfftkim łwiećie/ y ty go takiefz zo=

11: wiełz/ y dowodziłz tego ludzmi w=

12: łzyfftkimi w obec łtárego kościoła/

13: y Niceńłkim Koncylium/ potym

14: Greki y Ormiany/ á nákoniec Florenckim Koncyli=

15: um. Alećby to był iefztze máły dowod/ poniewážeś te

16: go łlowem Bożym niedowiodł. A włzákołz iáko ty do=

17: wody twoie łą pewne y gruntowne/ może to koždy oba

18: tzyć/ ktory wto weyrzy pilnie.

19: Naprzod co łię tytze wšzyfftkich ludzi wobec łtáre=

20: go kościoła y Niceńłkiego Koncilium/ tedy łię tho

21: inák z Koncilium Kártaińskiego łzołtego okázuie/ ani (*margin*) Tom. 1. Conci. (-)

22: łłli ty piłzełz: Abowiem gdi było Koncilium Kartain=

23: łkie łzołte/ w kielká łet lat po Niceńłkiem ná ktorym

24: Koncilium Kártaińłkim było Bifkupow dwieście y

25: łiedmnaście/ miedzy kthoremi był też y Augułthyn

łwięty

strona: 17

Biskupem 17.
nawyfffzym czyni.

1: Święty/ tedy ná to Koncilium Zozymus Papiełz po

2: ślał swoie Legaty/ aby mógł władać kościoły ktore
3: były w Afryce aby było wolno wszystkim księżey do nie
4: go appellować/ mieniąc iż mu tę moc dali Biskupi
5: ktorzy na Koncilium Niceńskim byli/ Gdzie Bisku=
6: pi y Augustyn S. Iniem/ ktorzy na ten czas na Karta
7: ginskim Concilium byli/ Papieżowi tak na to odpo=
8: wiedzieli. Iż othym nigdy niesłychali/ ani tztali. (marg) Conci. Tom. 1. (-) I
9: miedzy infzemi rzetząmi tak potym Papieżowi odpifa=
10: li. Atkolwiekefmy wiele ksiąg przetztali: A wżako=
11: żefmy nic takowego wżadnych księgach łacinskich Ni
12: ceńskiego Koncylium naleść niemogli.

13: A slyżysz tu iako Biskupi odpowiedzieli Papieżowi? iż
14: niemogli naleść nic takowe^{go}/ aby Papież miał być na
15: wyższym przełożonym w kościele krześcijáńskim? aby
16: do niego mieli appellować infzy księza iako do nawyż
17: sęgo páfterza kościoła krześciáńskiego. I ftądze to by
18: ło przyšlo/ iż wszyscy Biskupi na Koncylium Karta= (marg) Vide Concil.

: Carthag. 3.

: Cau. 26. (-)

19: ginskim przedtym na pifali takowy Kanon/ Aby Bi=
20: skup pierwszego stholcá/ niesmiał się zwąć Księżę=
21: ciem Kápláńskim/ albo naprednieifzym Káplánem/
22: albo iakowym infzym/ Iedno tylko pierwszego stolcá
23: Biskupem. Także też otym możesz tztac y w drugim
24: Koncylium/ ktore było w Afryce pothym. A tze (marg) Vide Concil.

: Aphri. Cau 6. (-)

25: też nieprzetztalż Niceńskiego Koncylium Kanonu
26: sfofęgo? y thám naydziefż/ iż Papieżowi zábroniono
27: władać nád kościoły krześcijáńskimi/ ktore są w E=
28: gypcie/ w Libiey/ w Pentápolu/ w Alexándryey/ y

29: w Antyochiey.

30: A iefli iefztze mało mafz náthym/ tzytay Pápiefkie

31: księgi włafne/ iáko Ián trzeci Papięż włtháwił ná=

H

przećiwko

strona: 17v

Papież fie Pontyfexem álbo

1: przećiwko przodkowi fwemu ktory fie w pychę táko= (*marg*) Anno 5. 70.

: Ioan. 3.

: Dift. 99.

: Aullus. (-)

2: wążz podnosił/ gdzie ták nápiśał. Aby fie żadny Bi=

3: skup Rzymfki zwác nieśmiał/ przednieyřzym kápłanem

4: áni wřzyřtkiego kořćiołá krzeřćijáńfkiego Bifkupem.

5: A chceřz iefztze pořluchác Cypryaná Ńwiętego/ co teřz

6: nápiśał okołó tego/ mowiác. (*marg*) Anno 200.

: Cip. Tract. 3.

: de fimplic.

: Clericorum (-) Iáko ieden iefť Pan/ ie=

7: dná wiárá/ ieden krzeřť/ ieden Bog/ ták teřz iedno Bi

8: skupřtwo (tho iefť dořtoieńřtwo/ y iedná moc Bifku=

9: pow) iedno y nierozdzielne iefť/ y kořdy Bifkup ma być

10: pod iednym nawyřřřzym Bifkupem Kryřtuřem/ iedy=

11: ną głową/ y oblubińcem kořćiołá iednego/ nie inák ie

12: dno iáko wiele promieniow flonetznych/ iedną łą Ńwiá

13: tłořćią.

14: A máłó iefztze mafz? pořluchay Hieronimá. Iefli=

15: żebyřmy przełóżeńřtwo řřukáli/ więřřze iefť wřzyřtkie=

16: go Ńwiátá/ á niřřli iednego miářtá. A przeřto gdziekol

17: wiek będzie Bifkup/ bądz w Rzymie/ bądz w Eugu=

18: biej/ bądz w Konřtánthynopolu/ bądz w Regiej

19: bądź w Alexándryie/ bądź w Thebach/ bądź w
20: Niemcech/ teyże ieft powagi y doftoyności. A Kry=
21: zoftom powieda/ (*marg*) Chrt. in Matt
: Homil. 35.
: Tom. 7.
: 40. dift. ca. vl=
: timo (-) ktokolwiek w kościele fwiętym krze=
22: ścijáńfkim żąda przełożéńftwá ná ziemi/ naydzie po
23: fromocenie w niebie/ y niema być politzony miedzy flu
24: gi Boże/ ktokolwiek o przełożéńftwie będzie śmiał mo
25: wić. Mam záto iżeś iuż wyrozumiał/ iż nie wftyłcy lu=
26: dzie w obec ftárego kościoła o przełożéńftwie Papieża
27: Rzymfkiego wierzyli/ iákoś ty nápiśał/ á fłyłzyfz co tu
28: mowi ftárego kościoła mąż? iż kto iedno będzie śmiał
29: mowić o przełożéńftwie/ niema być politzony miedzy
30: flugi Boże. A tedyć według tych flów Papież ktory
31: lie przełożonym wftyłtkiego kościoła krześcijáńfkiego

tzyni/

strona: 18

Biskupem 18.
nawyłłfzym czyni.

1: tzyni nieieft flugá Boży? A kto nieieft flugá Boży/ á
2: tzyże ma być infzy/ iedno Dijabelfki?
3: A iż też ieftze tę pychę Papieżá Rzymfkiego twier=
4: dzifz Greki y Ormiány/ iákoby oni ná tę pychę Pápie=
5: zá Rzymfkie⁸⁰ zwolili/ áby był nád wftyłtkimi kościo=
6: ły napřednieyfzy. Powiedz mi/ gdzieś otym wytzy=
7: tał? Izáfz ty niewiefz/ iż Ormiánie y Grekowie/ byli
8: zawždy náprzećiwko tey pyłze Pápieżá Rzymfkiego/ y (*marg*) Vide Concil:
: Tom. 2.

: Opuśc. Tri=

: Part. Lib. 2.

: Cap. 12. (-)

9: ząwždy nąprzećiwko tey pyłze Pąpieżą Rzymłkiego/ y

10: ząwždy lie oto y Papieżem wądzili/ y nąkoniec lie dla

11: tey pychy iego/ od kościołá Rzymłkiego oderwáli/ y

12: dziś Papieżowi niefą posłufzni/ áni iego wftáwam.

13: A iż podpierzysz they pychy Pąpiełskiej Koncylium

14: Florenckim/ gdzie ták ná tym Koncylium/ Papież

15: księża y mniłzi nąpifáli. Poftánawiamy fwięty Apo=

16: łtolłki Stolec/ y Rzymłkiego *nawyłłfze*⁶⁰ Biłkupá/ po

17: włyłtkim fwięcie mieć przełóżeńłtwo/ á tego nawyłł=

18: łzego Biłkupá Rzymłkiego być potomkiem błogólá=

19: wionego Piotrá książećią Apostolłskiego/ y prawdzi=

20: wego Wikąryiego Iezu Kryłtá/ y włyłtkiego kościo

21: łá głową/ y włyłtkich krzełćijánow Oycem być/ y ná

22: utzýcielem/ á onemu w błogóláwionym Pietrze pász

23: rzędzić/ y łprawowác włyłthek krzełćijánłki kościoł/

24: od Páná Iezu Kryłtá zupełną moc daná być/ iáko w

25: dzieiach wálnych y w fwiętych regułach iełł opifano.

26: Tu ćię naprzod pytam? Powiedz mi iáko dawno tho.

27: Koncylium Florenckie było? mułfz odpowiedzieć/ iż (*marg*) Concilia

: Florentinum.

: Anno. 1439. (-)

28: niedáwno/ dopierko temu łtho y dziewięthnałćie lath

29: á zą kthorególz Pąpieżá? zą Eugeniulá tzwartego/

30: Mnichá hárdego y łkomego/ Reguły Celełtynorum

31: iáko wálzy pifarze pifzą otym.

32: A gdyż tedy ták iełł/ iż Pąpieżá teras nowo y nieda=(*marg*) Volat. Krauc.

: Lib. 11. Ca. 30. (-)

strona: 18v

Papież sie Pontyfexem álbo

1: wno ná tym Koncylium Florenckim poſthánowiono
2: być po wſzytkim ſwiecie przełożonym Biſkupem/ y na
3: przednieyſzym/ y potomkiem Piotrá ſwiętego/ y pra=
4: wdziwym Wikáryim Kryſtuſowym/ y wſzytkiego ko=
5: ſciołá Głową/ y wſzytkich krzeſcijánow oycem y ná=
6: utzyćielem/ áby páłł/ rządził y ſprávował/ wſzythek
7: koſcioł krzeſcijánki/ Thedyć tym obyztáiem/ muſiał
8: przed Koncylium Florenckim Papież/ to ieſt/ dáley á
9: niſſli przez trzynáſcie ſeth lath po Pánie Kryſtuſie
10: niebyć przełożonym Biſkupem/ áni przednieyſzym/ á=
11: ni potomkiem Piotrowym/ áni Wikáryim Kryſtuſo=
12: wym/ áni wſzytkiego koſciołá głową/ áni teź pierwey
13: páłł/ áni rządził/ áni ſprávował/ wſzythek Koſcioł
14: Krzeſcijánki? Abowiem kiedyby był Papież pierwey á
15: s ſtárádawná tákowym/ tedyby mu było niepotrzebá/
16: takowych nowych y pyſznych tytułow y przezwiſk/ ná
17: tym Florenckim Koncylium dáwać. Ale iż mu ich
18: przed tym Pan Kryſtus Syn Boży nigdy nie dał/
19: przeto mu dopierko iáwnie ná tym Koncylium ty prze
20: zwilka pochlepcy iego przypifáli y dali.
21: Wiem dobrze otym/ iż ná tym Koncylium byli Gre
22: kowie/ y dofić ſie długo náprzećiwko tey pyſze Papie=
23: ſkiey/ także y náprzećiwko tylſcowi zmyſlonemu ſprze
24: ciwiáli. A wſzákoſz potym iákoſcie to ſámi nápiſali
25: ſkoro Grekowie ná tę pychę Papieżá Rzymſkiego zwo
26: lili/ nátychmiał Iozeph Pátryárchá Konſtántyno
27: polſki padwſzy nagle zdechł: A inſzy Grekowie przy= (marg) Concil. To. 3.

Fol. 474. (–)

28: iáchawfzy do domu nieználi fie ktemu/ áby Papież miał

29: być nawyfffzym przełożonym wżyftkiego kościoła krze

30: ścijáńkiego/ y przeli fię tégo przed Márkiem Bifku=

31: pem Ephefkim/ iáko tho wáfzy włafni pifárze pifzą(marg) Volar. Plat. (–)

otym

strona: 19

Biskupem 19.
nawyfffzym czyni.

strona: 19

1: otym/ y do tych tzałow niechcą tego znác Grekowie.

2: A iż tełz powiedałz że Pan Kryftus Piotrowi y Pa

3: pieżowi obiecał przełożeníthwo wżyftkich Kościołow

4: krześciáńskich po wżyftkim fwiecie/ tak fię to rozumie

5: twoie pifanie iákobyś rzekł/ Kryftus ieft nieprawdzi=

6: wy/ Abowiem to/ co obiecał Piotrowi/ y Papieżowi/

7: nigdy nie fpełnił obietnice swoiey: A ieśliże fpełnił obie

8: tnice/ vkafz to y dowieć tego pifmem świętem/ iż piotr

9: Święty po wżyftkim fwiecie rządził kościoły krześci

10: áńskie? á nákoniec/ vkafz kthorego Papieżá/ kthoryby

11: władnął kiedy/ rządził/ y miał pod mocą swoią/ wży

12: fthki ná fwiecie kościoły krześciáńskie? Powiedz kiedy

13: Papież ktory/ rofkázował kościołom Greckim? Mo=

14: fkiewfkim? Ruſkim? Indyifkim? Perſkim? Aegipſkim

15: y ktore fą w Europie wżyftkim? A tzału Auguſtiná/ á

16: ni Afryckim/ y owłzem áni włofkim? Toćby tedi tym

17: obyztáiem muſiał Kryftus zoſtać wnieprawdzie. Ale

18: podobniey Papieżowi tżłowiekowi pyfznemu y Sino=

19: wi zátráconemu/ y nákoniec wżyftkiemu Koncilium

20: Florenfkiemu kłámác/ á niſfli Synowi Bożemu/ ktory

21: tego przełożenstwa nigdy/ ani Piotrowi/ ani Papie=
22: zowi nie obiecał: Abowiem by był obiecał pewnieć
23: by to był wypełnił.
24: A batyż ty twoie dowody/ iako ią prawdzi=
25: we? y ná iakim się gruncie Papież/ y swoię pychę zbu
26: dowal? A więc to iestże będzie przyaciel Boży? który
27: się podnożąc náprzeciwko Bogu: Syná Boże⁸⁰ Pána
28: Iezu Kryſtha zdziera zećci y chwały właſney iego/
29: á sam ią ná się kładzie? Abowiem to iest tześć y chwa
30: ła nienarufzona Syná Bożego/ gdy mu dopuſzczamy
31: być nawiſszym przełożonym y pásterzem wſzytkiego

H iij

kościół

strona: 19v

Piotr Święty byli

1: kościół krzećcijánſkiego/ po wſzytkim świecie/ iako
2: Dawid Prorok z dawná powiedział o tym (*marg*) Pſalmo 71. (-) Iż będzie
3: pánował od Morzá/ do Morzá/ y od rzeki aż do grá=
4: nic ſwiátá ziemie. I będą się przednim kłaniác wſzy=
5: ſcy Krolowie ziemſcy/ wſzytki narody ſwiátá będą
6: iemu ſłużyć:
7: A iż tedy Papież tześć y chwałę właſną Pánu Ie=
8: zu Kryſtuſowi Synowi Bożemu wydziera/ á sam ią
9: ſobie przywłaſtza: okázuie to iáwnie po ſobie/ iż iest
10: on Antykryſt/ Syn zátrácony/ y nieprzyaciel Boży/ (*marg*) 2. Tes. 2. (-)
11: który się wſpina náprzeciwko Pánu Bogu.

12: # Piotr Święty byli

13: kiedy w Rzymie.

14: Iż teſz iestże podpis (*marg*) Petrus an fue

15: xix Romae (-)

- 15: raż pychy Papieża Rzymkie⁸⁰
- 16: powiedaiąc/ iż Piotr Święty
- 17: był w Rzymie Papieżem? Iefli
- 18: Piotr Święthy był w Rzymie
- 19: Papieżem? tze mużes thego nie=
- 20: dowiodł Święthym piśmem? y
- 21: nieutwierdził? I tze muś nie vkazał mieyfcá gdzie otym
- 22: nápiśał ktory Ewánieliśtá/ álbo ktory Apośtoł? álbo
- 23: też śam Piotr święty?
- 24: Ale rzetzelz/ atóc dowodzę/ Ieronimem/ Dyonizyu=

fem

strona: 20

kiedy w Rzymie.

20.

strona: 20

- 1: fem Areopágita/ Euzebiuśem/ Ignacyuśem y infzy=
- 2: mi ludzmi? Na toć tak odpowiedam/ Izaś ty nie=
- 3: wiesz iákomci y pierwey powiedział/ iż othoći ludzie/
- 4: ktorymi ty dowodziśz/ nie każá áni łami łobie/ áni źa=
- 5: dnemu tżłowieu wierzyć/ by też był naświęty/ tze go
- 6: niemálz w łowie Bożym. A niewierzyśz temu? Poślu=
- 7: chayże iedne⁸⁰ ftych/ ktorymi ty dowodziśz: Ignacyuśa
- 8: ktory ták do Heroná piśząc powieđa. Wízelki kthory (*marg*) Ad Hero:
- 9: Epift. 9. (-)
- 10: mowi krom piśmá Świętego/ ktore nam iefł wydáne/
- 11: by też dobrze był wiary godzien/ by też dobrze pościł/
- 12: by też dobrze prorokował/ miey go zá Wilká w trzo= (*marg*) 1. Pet=4. (-)
- 13: dzie owiec/ płowanie łpráwuiać.
- 14: A łlyśzyśz tho/ iż tákowego mamy mieć zá Wilká w
- 15: trzodzie owiec? ktory nie łłowem Bożym/ ále ludzmi/

- 15: by też dobrze naświetszymi dowodzi? A przeto według
16: tych flow/ iáko owas mam inák rozumieć/ iedno iáko o
17: Wilkach w trzodzie Owiec? gdyż tylko mniemáním/
18: y rozumem ludzkim dowodzišz/ iż Piotr Święty był w
19: Rzymie/ á nie flowem Bożym. Tákże też Piotr fwięty
20: nápiśał. Ieśli kto mowi/ niechayże mowi iáko wyrok
21: Boży
22: Wiem dobrze/ iż Euzebius ná iednym mieyfcu pi= (*marg*) Hiſt. Eccle.
: Lib. 2. cap. 14. (–)
23: ſze otym/ iż Piotr pierwey w Rzymie Ewánielią prze
24: powiedział/ ieſliże thám był kiedy. Ale záſię ná drugim
25: mieyfcu przeciwny ieſt ſam ſobie gdzie piſze/ iż Piotr (*marg*) Euzeb. Lib. 3.
: Cap. 2. (–)
26: nieprzyſzedł do Rzymu/ aż oſtátetznego roku Klaudy
27: uſá. I ieſtze ná trzećim mieyfcu powieða: iż Klemens (*marg*) Euſeb. Lib. 3.
: Cap. 21. (–)
28: był trzećim po Páwle i Pietrze Biskupem w Rzymie.
29: Obátzże iako ſię tu zgadza ten Euzebius/ kthorym
30: ty dowodzišz. I zaſz thego niewieſz? Iż ná ten tzás/
31: ten Euzebius/ był Arryanem Heretykiem/ kiedy ty Hi

ſtorye

strona: 20v

Piotr Święty byli

- 1: ſtorye piſał/ iáko ſie potym ſam iáwnie okazał/ kiedy
2: kácerſtwá Arryanowego/ ná Niceńſkim Koncylium
3: bronił/ tzytay ſobie Hiſtoryam Trypartytam. (*marg*) Tripart.
: Lib. 2. Ca. 7. (–)tám iá=
4: ſnie naydzieſz otym.
5: A iż też przywozišz ktemu Dyonizyuſá Aryopági=
6: tę ná ſwiádectwo/ iż Piotr fwięty był w Rzymie Pa=

- 7: pieżem. Wiedzą dobrzy wżycy ludzie Bogoboyni o=
8: tym/ iákowy to iest pifarz/ iáko wiele pobredzył in Ce=
9: leſti Hierarchia około Aniołów. Także też in Theologia
10: myſtica. kędy á Plátóná pogániná vtzy wiáry. Thak
11: też in eccleſiaſtica Hierarchia, co inżzego tzyńi/ iedno iá
12: kieś obrzędy niepotrzebne wypifuie y wylitza/ a kto=
13: rych ſie żadny tżłowiek niemoże nic dobrego náutzyć.
14: A też Erázmus Rotherodamus/ tżłowiek vtzony y bie=
15: gły/ powieda/ iż ty księgi/ nie ſą Dyonizyufowe wła=
16: ſne/ ále ſą podrzucone.
17: A przeſto iuż ſthąd obatzyć możefz/ iákimi pifárzmi
18: tey pychy Papieżá Rzymſkie^{go} podpieraſz y dowodziſz.
19: Ale poniechawſzy tych ſwiátkow niepewnych/ vkaż iá
20: komći powiedział/ pifmo ſwięte? gdzie otym nápiſa=
21: no/ iż Piotr ſwięty/ był Papieżem kiedy w Rzymie? A=
22: le rozumiem/ iż tho vkażefz/ ná ſwięto/ kthore zowa/
23: nigdy.
24: I owſzem ia thobie okażę/ iż nie Piotr/ ále Paweł
25: ſwięty był napierwſzym Biſkupem w Rzymie/ A nie=
26: wierzyſz temu? poſluchayże nie Euzebiuſá/ áni Dyoni=
27: zyufá Areopágity/ áni Ieronimuſá/ ále ſámeſo Páná
28: Iezu Kryſtá/ ktory tymi ſłowy mowił/ do Páwłá S.
29: Bądź itały Páwle/ Abowiem iákoś omnie ſwiátthzył (*marg*) Act. 23. (–)
30: w Ieruzálem/ ták też muſiſz y w Rzymie ſwiátthzyć.
31: A ſłyżyſz tu? Iż nie Piotr ále Páweł ſwięty był do

Rzymá

strona: 21

kiedy w Rzymie.

21.

- 1: Rzymá przes ſámeſo Iezu Kryſtá poſlány/ y przes
2: Aniołá potym przywiedziony/ iáko ſam Święty Pá=
<http://rcin.org.pl>

- 3: weł o łobie łwiáttzy mowiáć. Iżmi łthánáł tey nocy
- 4: Anioł Boży/ ktoregom ia iełt/ y kthoremu fluzę/ mo=
- 5: wiáć. Nieboy łie Páwle/ abowiem mułifz przed Ce= (*marg*) Act. 27. (–)
- 6: łárzem łtánáć. etc. Otoć dał Pan Bog włzyłtki/ kto
- 7: rzy łtobá płyná po morzu. I włzedwłzy do Rzymu po
- 8: tzał być prawym Biłkupem: Abowiem kazał od zá=
- 9: ránku/ áż do wietzorá/ y miełłkał tám w Rzymie przez
- 10: dwie łecie włtáwitznie: Włzyłtki przyiyumiáć y opowie
- 11: dáiąć im krolełtwo Boże. (*marg*) Act. Vitimo. (–)
- 12: Tu małz iáłne łwiádełtwo/ iáko Pan Kryłtus Páw
- 13: łowi/ á nie piotrowi náznátzył mieyłce w Rzymie/ iá=
- 14: ko go tám połłał/ y iáko włzedł do Rzymá/ y iáko był
- 15: pierwłzym Biłkupem Rzymłkim/ gdyłz przednim tám
- 16: żadny pierwey Biłkup niebył/ iáko łie to iáwnie oká=
- 17: zuie z dzieiow Apołtołłkich: A to iulz było tzałfu Nero=
- 18: ná Cefárzá/ około wtorego roku pánowánia iego/ iáko
- 19: y Kryzołtom otym piłze/ gdzie tełz namnieyłzego flo= (*marg*) De profectu
- Euangel.
- Tom. 6. (–)
- 20: wá o Pietrze Świętym nie włpomina. Dofyc tełz iełt
- 21: łwiádectwá/ s tego łiftu/ ktory Páweł Święty piłał
- 22: do Rzymiánow/ iaká miał pracá o nich/ tzego by był
- 23: nie vtzynił/ kiedyby tám Piotr łwięty Papięzem był.
- 24: Abowiem iełliby ták było/ iáko ty Powiedałz/ iż pier
- 25: wey Piotr Święty był w Rzymie Papięzem/ á niłłi
- 26: Páweł Święthy przyiechał do Rzymá/ powiedz mi?
- 27: tzemu łię Páweł Święthy żáłue przed Timoteufzem/
- 28: iż go niektorzy zołtáwili w Rzymie/ tylko z Łukałzem?
- 29: Abowiem thak piłze z Rzymá do Timoteużá mowiáć
- 30: Demás mię opułcił/ Swiátá łię rozmiłował/ y do Te (*marg*) 2. ad Tim. 4. (–)

31: faloniki iechał/ Kraezeus do Gálácyei/ Titus do Dál

I

mácyey

strona: 21v

Piotr Święty byli

- 1: mácyey/ Lukałz tylko sam semną iest/ A flyłzyłz to? iż
2: tylko sam Lukałz Święthy był w Rzymie s Páwłem
3: Świętym? á gdziełz tody był ná ten tčas Piotr Papież
4: álbo ktory kárdynał iego? I piłze tám iesttze dáley Pá
5: weł Święty do Tymoteuła mówiąc. Iż ná pierw=
6: szym moim potkaniu/ niebył żaden semną/ iedno tylko
7: był Pan semną/ A ná oštátku piłanie swego Timoteu
8: szá pozdrawia od Ebuluła/ y Pudena/ y Linuła/ y
9: Klaudiuła/ y od wzyłthkiey Bráćiey/ ktorzy ná ten
10: tčas w Rzymie byli. A Piotrá tczemu nie wípomina/ á
11: zwłáštzá Papieżá? ábowiem go w Rzymie niebyło.
12: Wolę ia tedy/ iednemu Páwłowi Świętemu wierzyć
13: á niłli tym twoim wykubionym piłarzom/ ktorzy iá=
14: ko ludzie onego wieku piłali/ gdy się Papieże iuz byli
15: w pychę podniełli. A przeto iest/ to obłudá y zmamie
16: nie ludzkie/ co piłszefz/ iż Piotr Święthy był pierwey
17: w Rzymie Papieżem/ á niłli do Rzymá przyiechał Pá
18: weł Święty.
19: A iż mię też pytałz/ kto ony przed Páwłem Świę=
20: tym w Rzymie náwrocił/ o ktorzych Páweł piłze do
21: Gálátow w wtorey Kápitulie? Powiem kto ie náw=
22: rocił/ iedno fluchay? Andronicus/ Iunia/ Priscá/ A=
23: quilá/ Apollo/ y infzy zwolennicy/ ktorzy iesttze przed
24: przyiecháním Páwła ^{św}ięte/ budowáli kościół Rzym
25: fki/ przeto ie też pomocniki swoimi Páweł Święty zo=
26: wie piłząc do Rzymiánow w tymże liście. (*marg*) Rom. 16. (-)

- 27: I wiem to dobrze/ iż po świętym Páwle przez trzy
28: łthá lath było niemáło dobrych y wiernych páfterzow
29: álbo biskupow w Rzymie: ktorzy áni o pychę/ áni o łá
30: komłtwo/ áni o żadne pánowanie niedbáli/ aż potym
31: wełli wilcy drapieźni/ o ktorych łam Święty Páweł

przepo=

strona: 22

kiedy w Rzymie.

22.

- 1: przepowiedział/ iż po jego odeściu przydz mieli. O tym
2: nápił Lukáś święty w dzieiach Apółtholłkich mo=
3: wiąc. Ia to wiem zápeвне/ iż przyidą po moim ode= (*marg*) Act. 70. (-)
4: ściu Wilcy frodzy ná was/ ktorzy nie będą mieć luto=
5: ści nád trzodą.
6: Dármo się tedy chełpicie/ áby miał być kiedy Piotr
7: święty w Rzymie Papieżem/ á iefli był/ dowiedz że mi
8: tego/ nie pifarzami niepewnymi/ ktorzy tho piłzą z mo=
9: zgow łwoich/ ále dowiedz tego łowem Bożym/ iakom
10: ia tobie dowiodł/ iż paweł święty/ był napierwłzy Bi
11: łkup Rzymłki.
12: Powiedz mi? tczemu niechcećie mieć Páwłá świętego
13: Biskupem Rzymłkim? tze^{mv} się go przyćie? Izali nie dla
14: tego/ iż Páweł święty iáwnie piłze ná przeciwko wá=
15: łzey pyłze. Przeto też wiele iefł tákowych miedzy wá=
16: mi/ ktorzy ná świętego Páwłá zgrzytaćie żębámi/ ko=
17: nietzniebyćie się y Piotrá świętego rádzi záprzeli/ kie
18: dyby był ták wiele piłł ná przeciwko wam/ átzkoł=
19: wiek się iednák iego y náuki y żywotá przyćie/ á prá=
20: wie się zniego náłmiewaćie/ tczynąc go Głową kościo
21: łá włzyłtkie^{go}/ opoką/ y nawyłłłzym przełozonym/ tczym

- 22: on nigdy niebył/ ani otym myślił. Abowiem kiedyby
23: był takowym/ tedyby był nigdy tego o sobie nienąpił
24: mówiąc. Stárzzych ktorzy są między wami/ dla Pána
25: Bogá próżę/ ktorym iest y ia też stárzzy/ páście trzo=
26: dę etc. A slyczył tu? iáko się zowie/ nie głową/ nie
27: Opoką/ nie Papieżem nawyśszym/ ále stárzym z dru=
28: gimi stárzymi.

I ij

A iż

strona: 22v

Iesliż kiedy Piotr Święty

1: Iesliż kiedy Piotr

2: Święty zakładał stolec swoy

3: w Rzymie.

- 4: Iż też piszeł ku potwier=
5: dzeniu pychy Papieża Rzymskiego/ iż
6: Piotr święty sobie w Rzymie Stolec o
7: brał/ w mieście tym/ ktore było głó=
8: wą wzyśtkiego swiátá? Powiedz że
9: mi? gdzieś to wytytał/ áby tam w Rzymie Piotr
10: święty sobie Stolec kiedy obrał? vkaż nie piárze nie=
11: pewne/ ále slowo Boże prawdziwe? vkaż gdzie otym
12: ktory prorok/ álbo Ewanieliá: álbo Apostól nápił.
13: I powedał dále/ iż sie to stáło nie krom obiáwie=
14: nia Duchá *święte*^{go}/ áby dzisia miał mieśkanie namie=
15: stnik Piotrow. Bo niemogł mieć iáko powedał/ w Ie
16: ruzalem gdzie był Iákub/ ani w Achágiey/ gdzie był
17: Iędrzey/ ani w Azyey/ gdzie był Ian: A to dla tego/
18: iż ty wzyśtki kościoły wiary odstąpiły Pána Krystu=
19: sowej/ y żadney sukcesyey niemáią/ iedno tilko kościoł

- 20: Rzymfki trwa aż do dnia dzisiejszego? według oney
21: obietnice: Tyś ieft Piotr á ná tey Petrze álbo opo=
22: ce zbuduję kościół swoy?
23: Dziwuję fię tu twoim dowodom/ iż fie niewftydziż
24: tákowych swoich fprofnych piśác dowodow/ ktore ku
25: páiętynie są podobne/ iakobyś rzekł. [Titire tu patule](#)
26: [recubans sub tegmine fagi](#). Powiedz mi prożę cie?

Izali

strona: 23

zakładał ftolec

23.

fwoi w Rzymie.

- 1: Izali wiára w całości zachowana być niemoże / cho=
2: ćia też kto vtráci páńftwo tego fwiátá dotześne? Iza
3: li tżłowiek niemoże być krześcijáninem/ chocia też nie=
4: ma pewnego mieśfkánia? Iefliby ták było/ tedyć Pan
5: Kryftus przodkiem niebył krześcijáninem/ ktory nie=
6: miał fwego włáfnego mieśfkánia? A tákże Apoftoło=
7: wie y Piotr Święty?
8: A iż powiedáfz/ iż był Papieżem w Rzymie/ vkáfzże
9: iego pałac w którym mieśfkał? Iefliby to ták było we
10: dług tego twego dowodu/ tedyćby tym obyżáiem/ nie
11: był nikt inży krześcijáninem/ áni práwym flugá Bo=
12: żym/ iedno ten ktoryby miał dofić miafth/ zamkow/
13: tżyńfzow/ portow/ Kxięftw/ Kroleftw/ Miaft/ flug
14: pieniędzy/ iako dzifia ma Papież?
15: Vkażałeś tu fwoię náukę być podobną/ ku náuce o=
16: nego Káifalzá/ Annalzá/ y Fáryżeufzow. Abowiem iá
17: ko oni niechćieli mieć Kryftufá/ bez Zamkow/ Miaft/
18: Czżyńfzow/ Kroleftw/ Sług Pieniędzy/ y bes Ieruzá
19: lem tego dotześnego. A zwłáfztzá iż Kryfthus iáwnie/

- 20: otym powiedział/ mówiąc. Iż przychodzi godziná/ kie
21: dy áni ná tey gorze/ áni w Ieruzálem/ będziecie chwa
22: lić oycá/ ále w duchu y w prawdzie.
23: Tákże też y ty niechcełz mieć Kryšťufá iedno pánu=
24: iącego ná tym fwiećie/ dotześnego/ y ćieleśnego/ ktore
25: goby było kroleństwo znátzne/ mocne/ ftráfliwe/ y ná ie
26: dnym mieyfcu záfádzone/ iáko ieft dzifia w Rzymie Pa
27: piefkie.
28: I załz niewiełz/ iż Kroleństwo Páná Kryšťufowe/
29: nienależy w máiętnościach/ w miefcach/ w mocach/
30: w tzáfiech/ w ofobách/ w dzierzáwach/ iáko ty ćiele=
31: łnie rozumiełz. Ale należy w duchu/ w prawdzie/ w

I iij

wierze

strona: 23v

Iełłifz kiedy Piotr Święty

- 1: wierze/ w pokorze/ y w ćierpliwości/ ktore Kroleństwo
2: iego/ iáko łam Pan Kryřtus powiedział/ nieprzycho= (marg) Luc. 17. (-)
3: dzi w ftrzeżeniu tych rzetzy.
4: A przełto iuż tu kożdy łtąd obátzyć może/ iż thego
5: tzłonka wiáry Krzećijáńłkiey nierozumiełz. Wierzę Cer
6: kiew Świętą krzećijáńłką/ ábowiem kiedybył then
7: tzłonek wiáry Świętey krzećijáńłkiey dobrze rozu=
8: miał: tedybył fłowá Boże^{go}/ áni do Rzymá áni do žad
9: žad=ne^{go} łtolcá / áni do žadnego mieyfcá/ áni do žadne^{go} tzłó
10: wieká/ nie przywięzował. Abowiem kośćioł Święty
11: krzećićiáńłki/ ieft tylko przywięzan do łámego fłowá
12: Bożego/ ktory ieft tám ná tym mieyfcu/ kędy ieft flo= (marg) Ezech. 1. (-)
13: wo Boże prawdziwe.
14: I dáley iełztze może kożdy obátzyć/ iż thełz niewie=

- 15: rzyfz temu/ áby Pan Kryftus byl vftáwítznie w koś=
16: ćiele fwoim/ iáko to lam vfty fwemi powiedzieć ratzył
17: Otom ia fwámi przes wlyfthki dni/ afz do fkońtzenia (*marg*) Matt. 28. (-)
18: Swiátá. Abowiem kiedybyś temu wierzył/ tedybyś lu
19: dzi krześciáńfkich do Rzymá/ do Papieżá do ftholcá/
20: do fuceffyye yego nieprzywiewzował y nie odyfiał.
21: Iefztze teź dáfiey káfdy obátzyć może/ iż themu nie=
22: wierzył y nierozumiefz/ iż wfzelka prawdá ku zbáwie
23: niu/ nie s tzłowietzych vft/ áni s tzłowietzego mieyfćá/
24: áni s tzłowietzego ftolecá/ áni s tzłowietzey fuceffyye
25: áni z żadnych ludzkich vftaw pochodzi/ iedno tylko s=
26: fłowá Boże^{go} ktore pochodzi z vft Bożych/ przes ktore
27: bywa dawan Duch S. wiernym/ y żywot wietzny.
28: A batzyłz to tedy? iáko ten twoy dowod iefł fláby/ y
29: nitzemny/ kthory wiáthr iako páiętzyne rozwiewa?
30: A przefto fię darmo małz tym twoim dowodem fpro=
31: fnym/ a Kaifałzowym chełpić/ y Papieżá dla thego

w pychę

strona: 24

zákłádał ftolec

24.

fwoy w Rzymie.

- 1: w pychę podnofić/ iż w Rzymie mieffka do tego tza=
2: fu/ Abowiem tego nie tzynifz dla flawy Pána Kryftu=
3: fá Syná Bożego/ iedno thylko dla pychy Papieżá
4: Rzymfkiego

5: **Iákoby Papieżow**

6: **Kościoł miŃtrzwą był.**

- 7: **I**efzcie teź Papiefz nie

- 8: mnieyfzą pychę w tym okazuie/ iż

- 9: on inſze kościoły Święte Krześ=
- 10: ciáńskie háńbi y fromości/ á fwoy
- 11: tylko kościół Rzymſki flawi názy (*marg*) Diſt. 12.
- : 2. q. 6. c.
- : Ad Roma=
- : nam. (–)
- 12: wáiąc go być matką y miſtrzo=
- 13: wą inſzych wſzyſtkich kościołów
- 14: ieſli tylko Rzymſki kościół ſam ieſt mátką y miſtrzową
- 15: powiedz mi? gdzie Prorocy Święci otym kiedy proro
- 16: kowáli? gdzie Pán Kryſtus/ y Apoſtolowie tego kiedy
- 17: vtzyli?
- 18: Izáſz niewieſz/ iż to nie piotr Święty potwierdził á=
- 19: le to naprzod Vigiliuſz Papieſz wymyſlił/ tſłowiek iá= (*marg*) Anno. 545.
- : Ifid in
- : Vigil. (–)
- 20: ko Duch Święthy mowi łzywy/ przed kthorym było
- 21: pierwey ſzeſćdzieſiát Papieſzów/ ktorzy otey mátkce y
- 22: miſtrzowey/ nigdy nieſlycháli.
- 23: Ieſli Vigiliuſz papieſz dawnoſcią tego dowodzi/
- 24: iż tám Piotr Święty był w Rzymie á vrodził inſze koſ

ścioły

strona: 24v

Iákoby Papieſzow kościół

- 1: ścióły s kościołá Rzymſkiego/ tedyć było podobniey te
- 2: mu Wigiliuſzowi Papieſzowi názwáć mátką y miſtrzo=
- 3: wą kościół ierozolimſki/ ktory ieſt y pierwſzy y daw=
- 4: nieyſzy/ ániſli kościół Rzymſki. Abowiem pierwey był
- 5: Piotr Święty w Ieruzálem/ y Kryſtus tám ieſt v=
- 6: mętzon / vkrzyżowan/ vmárł/ y záſię zmartwych

- 7: wftał. I wftąpiwfszy ná niebiofá/ tám Duchá Swię=
8: thego zwolennikom fwoim zeffał: A kthofz waznieifzy
9: Kryftus/ czyli Piotr? Ieffli po ofobách kościoł ma być
10: fufukan/ pewnieifzy po Kryftufie w Ieruzálem będzie
11: niiffli w Rzymie/ gdzie powiedácie iż Kryftus nie był
12: iedno Piotr.
13: Powiedz mi? kto iefft ták ffallony okrom tego Vigi=
14: liufzá Papieżá/ aby miał pogány/ ktorzy ná ten tzás by
15: li w Rzymie názwáć pierwfszym kościołem/ ániiffli ży=
16: dy/ ktorzy byli w Ieruzálem? Iżáfz fám pan Kryftus
17: iáwnie nie fwiádtzy? (*marg*) Io. 4. (-) Iż fie od żydow zbáwienie zátzę
18: to? przefto tedy ten Vigiliufz Papież fálfzywie kościoł
19: Rzymfski názywá mátká y miftrzwá infszych kościo=
20: łow krześciáńfkich/ poniewáfz nie z Rzymá naprzod/
21: ále z Ieruzálem wyfflo/ iáko Prorok mowi/ flowo Bo (*marg*) Eza. 2. (-)
22: że.
23: Ale powiedz mi? dla tzego ten Vigiliufz Papież py
24: ffsny/ názwáł mátká y miftrzwá kościoł Rzymfsky? Ie
25: fli rzetefz? Iż dla flowá Bożego/ thedy infsze kościoły
26: máią tofz flowo Boże/ ktore Páweł Swięty w Rzy=
27: mie przepowiedał? Ieffli też rzetefz/ ifz dla wftaw ludz
28: kich? Iżáfz niewiefz/ iż Pan nie chce być chwalon wftá
29: wámi ludzkimi/ kthory ták mowi. Dármo mię chwałá (*marg*) Mar. 7.
: Matt. 15.
: Efa. 29. (-)
30: vtzac náuk y wftaw ludzkich. Ieffli też iefftze rzetefz?
31: iż dla thego Rzymfski kościoł/ ieffth mátká y miftrzwá

názwan

- 1: názwan/ wżyřtkich kořciołow inřzych po wżyřtkim
- 2: řwiecie: Iř Piotr Święty w Rzymie Papieżem był/ y
- 3: napierwey Rzymiány vtzył?
- 4: Ná to ták odpowiedam/ iáko y pierwey/ iř nie Piotr/
- 5: ale Páweł řwięthy/ był pierwřzym Bifkupem Rzym=
- 6: řkim. Dowiedz tego naprzod/ iř Piotr řwięty był pier
- 7: wey w Rzymie Papieżem/ a niřzli řwięty Páweł Rzym
- 8: řkim Bifkupem: A gdy tego piřmem řwięty m dowie=
- 9: dzieřz/ tedy temu wierzyć będę. Aby Rzym był onym
- 10: Bábilonem wielkim/ o którym Ian S. piřze/ y mátką (*marg*) Apo. 17. (–)
- 11: nietrzyřtą/ y obrzydzeniem ziemie/ y niewiařtą/ ktora řie
- 12: opiłá Krwie řwiętych/ y krwi męřzennikow Pána
- 13: Kryřtuřowych.
- 14: A przeřto pychę řwoię dármo maćie Piotrem řwię=
- 15: tym zálłaniác: Boć Piotr Święty/ niebył nigdy py=
- 16: řzny/ ani řie teř nigdy nie podnořił ná d inřze Apořtoły.
- 17: Abowiem by řię był Piotr řwięty podnořił tedyby był
- 18: nigdy tak nienápiřał. Iř řię Pan Bog pyřznym řprze (*marg*) 1. Pet. 5. (–)
- 19: řiwia/ á pokornym łářkę řwoię dawa.
- 20: Ale by teř dobrze Piotr řwięty był kiedy w Rzymie
- 21: Papieżem tzeo nigdy piřmem řwięty m niedowie=
- 22: dzieřz. A więć řie iuř dla thego Papieřz ma ná d Pána
- 23: Kryřtuřá podnořić? Bogiem tego řwiátá/ Wikáryim
- 24: Kryřtuřowym// Głową kořcioła wżyřtkiego krzeřci=
- 25: iáńřkiego/ Petřą/ nawyřřřzym przełóżonym tzyńić? I
- 26: Kořcioł Rzymřki zwác matką y Miřtrzową ná d inřzy=
- 27: mi kořcioły řwięty m krzeřcijáńřkimi? Powiedz mi/
- 28: dla tze^{go} łobie Papieřz ty pyřzne Tytuły przywłářztzył?
- 29: Niemořeřz mi ná to inák odpowiedzieć/ iedno iř to w=
- 30: řzyřtko dla pychy vtzyńił/ aby go wżyřtek řwiát zá Bo

31: gá chwalił: Przeto tez Papież równaiąc iie Bogu na

K

wyfffze=

strona: 25v

Papież Trzy

1: wyffzemu/ tákowy Kanon o łobie nápiśał/ mowiąc.

2: Tak wżyftki vftawy Apoftolſkiej Stholice máią być (*marg*) Diſt. 19.

3: Sic. omnes. (-)

4: przyimowane/ iákoby theż Boſkim głóſem od Piotrá

5: ſwiętego były vtwierdzone. A więc to iefztze niebę=

6: dzie nieprzyiaćiel Boży/ ktory ſwoie ſmrodliwe vfta=

7: wy/ przyrownywa do vftawy Boſkiej? O zápamię=

8: táli ludzie.

9: **Papież trzy Koro=**

10: **ny noſi.**

11: **A**le podzmy iefztze do Pa=

12: pieſkiej pokory. Powiedz mi proſzę cię?

13: Izali Piotr ſwięty/ álbo ktory Apoſtoł

14: inſzy ná ſwoiey głowie trzy Korony kie

15: dy noſił? Izali iie w złotogłowowe/ w

16: Axámitne/ w Altembaſowe/ y inſze koſztowne odzienia

17: kiedy vbierał? Izali Drábánty kiedy ná ſwoim dwo=

18: rze chował? ktorzy woáli/ Abáſo/ Abáſo Vpádni

19: Vpádni/ y ludzi kiymi tłukli? ktorzy przed nim niepá

20: dáli? Izáſz Piotr ſwięty kazał kiedy przed ſobą pá=

21: dáć/ y nogi łobie Krolom/ Pánom/ y Cefárzom cáło=

22: wác? Izáſz niewieſz co mowił do onego Korneliuſá

23: ktory przednim vpadł? Wítań izalim ia teſz nieieſth (*marg*) <...> 10. (-)

24: tzłowiek? Powiedz mi? Izali Piotr Święthy ſiádał

25: kiedy ná Káſtrum Anieli? Izali nigdy niekazał/ iáko

25: Pápież nigdy niekaże/ áni piŕze? Izali łobie iákie má

ieftaty

strona: 26

Korony nośi.

26.

- 1: ieftaty w Rzymie tzyńić/ y ftáwiác rofkázował? Iza=
- 2: li náprzećiwko Krolom/ Kxiążętom/ Cefárzom/ woy
- 3: íká iakie zbierał/ y waltzył kiedy fnimi? Izali mietz go (*marg*) Io. 18. (-)
- 4: ły przed łobą nośić kazał? Izali mocą/ ogniem/ gło=
- 5: dem/ mietzem/ ładzánim/ wiązánim/ kiedy kogo ku wie
- 6: rze przymuśzał?
- 7: Izali Tryumfy iákie w Rzymie łprá=
- 8: wował? Działá nábijáł y łtrzelał? Izali iákie Kár=
- 9: dynały przy łobie wftáwitztnie chował? Izali iákie An=
- 10: naty od infzych Apoštołow wybierał? Izali iákie páł
- 11: liuŕze przedawał/ y po wŕzyftkim łwiećie rośłyáł? I
- 12: zali tylko łam łobie niekthore grzechy ku rozgrzeźzeniu
- 13: záchowywał? Izali Świętopietrze ze wŕzyftkich kro
- 14: leŕtw krześcijáńfkich/ kiedy iákie wybierał? Izali mi=
- 15: łościwe látá zá pieniądze po łwiećie rozśłyáł? Izali
- 16: Buły y Liŕty iakie/ áby wolno znabiáłem ieść pośćie y
- 17: w piątki/ kiedy przedawał/ Izali Dekretá/ Kanony/
- 18: álbo Reguły Mnichom wftáwiał? Izali mocą Ko= (*marg*) Io. 10. (-)
- 19: śćioł/ Pána Kryftufowę oblubienicę łobie kiedy przy
- 20: włáŕtzał? Izali niewiáŕty nierządne pod łwoiá mo=
- 21: cą y obroną w Rzymie chował? I pláth łnich kilká
- 22: dzieśiát tyśięcy złothych koźdego roku wybierał? Ale
- 23: kto moźe wŕzyftkę łpráwę y pychę tego łyná zatrácone= (*marg*) 2.Teł. 2.
: Dan. 11.
: Zach. 11. (-)
- 24: go wypiláć/ ktory łie y s Paná Kryftuŕá náłmiewa/ y

- 25: s pokornych Apoštołow iego. A wždy ty iefztze będziefz
- 26: mowił/ iż to włafny namiestnik Piotrow/ iż to Wiká
- 27: rij Kryftułow/ y przyaciél Boży? gdyż on iest praw=
- 28: dziwy Antykryft/ o którym prorocy fwięci/ y Apošto= (marg) Dan. 7. 11.
- : Zach. 11.
- : 1. Io. 2. 4.
- : Apoc. 17. (-)
- 29: łowie ná wielu mieyfcach piáli/ y wżyftkich wiernych
- 30: vpomináli y prošili/ áby fię go wyftrzegáli.
- 31: Ale rzetefz? izałz ty niewiefz/ iż to fą dawne rzetzy/
- 32: y nie zá nas fię wżtżęły w kościele fwiętym krześciján

K ij

fkim?

strona: 26v

Ktorzy Papieże naprzod

- 1: fkim? Prawdę mowifz/ iż nie zá nas/ ále zdawná/ iest
- 2: Antykryft/ iefztze zá Apoštołow fwiętych/ iáko fwięty
- 3: Ian piłze otym mowiac. (marg) 1. Io. 2.
- : 1. Io. 4. (-) Synatzkowie ofátetny zás
- 4: iest/ á iákościé flyzeli/ iż Antykryftus przyidzie/ y te=
- 5: ras wiele Antykryftułow potżęli być/ y fładze wiemy
- 6: iż ofátetny zás iest. Oto małz iáwne fwiádectwo s
- 7: piłmá fwiętego/ iż Antykryftus nietylko ieden/ ále ich
- 8: też wiele było iefztze zá Apoštołow fwiętych
- 9: A iżbyś to tym fnádniey obátzył/ przełtoć tu niektore
- 10: Papieże przywiode ná pamięć ktorzy fię naprzod po
- 11: tżęli odkrywác/ obiáwiác/ y okazowác być prawdzi=
- 12: wymi Antykryftami/ kiedy pokorę Páná Kryftułowę
- 13: y Apoštołow iego wyrzucili á pychę do kościoła S. w
- 14: prowadzili/ A to okażę s kxiag wáfzych włafnych.

16: przod pokorę wzgárdzili/ a pychę do

17: kościoła Świętego w prowadzili.

18: **M**Wlżę cię náprzod thu

19: Ípytác/ powiedz mi? Íkąd tá py=

20: chá do kościoła Świętego krze=

21: ścijiánfkiego przyśllá? Ílż Pa=

22: piefz iako Cefarz nád Cefárz=

23: mi: Krol nád Krolmi/ Pan nád

24: Pány/ ná głowie swoiey nofi

trzy ko=

strona: 27

pokorę w zgárdzili.

27

1: trzy korony/ tákże y mietz przed sobą goły/ tákże złoto/

2: głowy/ Altembáli/ Axámity/ wktore się vbiera?(*marg*) Trzy korony. (-) Nie

3: możelz tego rzec/ áby mu to Pan Kryftus dał/ álbo iż=

4: by to od Piotrá Świętego wziął? Ale muíílz rzec/ rad

5: y nierad/ ílż ty korony/ ten mietz goły/ ty kofztowne v=

6: biory/ y ínŝe pánow tego świátá przyprawki/ dał na

7: przod Papieżowi Conŝtántynus Cefarz/ thák iákoście (*marg*) Conŝtanti=

: nus.

: Anno. 318.

: Diŝt. 96.

: Conŝtantinus. (-)

8: to lámí w wálznych ksiągach włápných nápiáli/ z ktho

9: rych ksiąg niektore ŝłowá tu przypomionę.

10: Błogofławionemu Sylweŝtrowi/ y wŝyŝthkim po=

11: tomkom iego/ od ninieyŝzego tzału/ dawamy pálac pá=

12: nowánia náŝzego pobożny/ y koronę z głowy náŝzey. etc

13: I potwierdzamy/ áby ten Sylweŝter/ y potomkowie

14: iego/ tey korony vżywały/ którąmy z głowy nálezey ie=
15: mu dáli/ z Złotá tzyłtego/ z Pereł/ y kámienia drogie=
16: go/ ku ćci Piotrá Świętego. etc Ták y inłze nález ko
17: łłtowane vbiorę/ y mietz iemu dáiemę/ y włzyłtki łprá=
18: wy pánowánia zwierzchnośći/ y chwałę mocy nálezey
19: etc. A iako Cefárłtwo y pánowanie nálezey iest dołtoieł
20: łtwem y Rycerłthwem ochędożono/ ták theż Kxięża
21: Rzymłkiego kośćiołá máią być ochędożeni y przybrá=
22: ni Odzienim/ Vrzędniki/ Márłzáłki/ Komorniki y od
23: wiernymi. etc.
24: Atkolwiek to wiem dobrze/ iż ten Sylwełter Pa=
25: piełz niechćiał ná ten tzas/ they korony/ y Panowánia
26: od Konłtántynulá Cefarzá/ y tego mietzá y odzienia/
27: iáko Sábellicus Hıłtoryk otym piłze: A włzákołz po=
28: tym olmy Bonifácýus Papielz w Rzymie vbrał łie w (*marg*) Bonifacius
: olmy.
: Anno. 1290.
: Alb. Kxanc.
: lib. 8. cap. 36. (–)
29: koronę/ y mietz goły kazał przed łobą nołić/ y wiel=
30: kim głofem wołać. *Ecce duo gladij hic*. Oto dwa mie=
31: tze tu łą.

K iij

potym

strona: 27v

Ktorzy Papielze naprzod

1: Potym iestze lepiej tego popráwił/ y potwierdził w
2: thory Páweł(*marg*) Páweł wtory.
: Anno. 1465.
: Plat. (–)
3: Papielz/ kthory łie takiełz w Koronę/ w

4: Perły/ y w kámienie drogie vbrał/ y mietz przed sobą
5: ność kazał/ y w Rzymie przed wżyftkimi ludzmi iáko
6: by drugi Aaron chodził. Ieśli niewiesz co zaprzytzy=
7: ná do tego byłá/ iż fie w ty trzy Korony vbrał/ y mietz
8: goły przed sobá nolić kazał? Powiem. Tá ieft/ áby fie
9: przed wżyftkim światem okazał/ iż on ma w mocy fwo
10: ie y ty trzy Krolestwá/ y Krolestwo niebieskie/ y Kro=
11: lestwo tego światá/ y Krolestwo piekielne/ áby go w
12: sżyfcy zá Bogá chwalili: Przednim fie Krolowie/ Ce=
13: árze/ Pánowie kłániáli/ y wżyfcy ludzie ná świecie
14: przednim drżeli.
15: A od kogosz ty Korony wziął? ieśli z niebá/ tedy ie
16: ślufnie nośi? Ieśli od Konftántyná Cefárzá iáko po=
17: wiedasz? tedy nic infzego nieieft/ iedno pycha Dijabel=
18: ſka. Abowiem żadny tzłowiek niemoże nic wziąć/ iáko
19: Kryftus powieda/ chybáby mu było dano z niebá. A
20: ślyżyż tu? iż żadny niemoże nic wziąć od tzłowieká/ ie
21: dno tylko z niebá. Ieśli też rzetefz iż mu to kościoł dał?
22: Tedy Auguſtyn tak odpowiada. Iż nienápifano tego (*marg*) Auguſt.

: Contra

: Donatift. (–)

23: ieśli od Kościołá/ ále ieśli zniebá będzie dano. Abo=
24: wiem y Kościoł niema nic/ ieśli pierwey z niebá nie=
25: wziął.
26: I coż to tedy Papieſz okázuie w tych koronách y
27: mietzu y wtym odzieniu infzego/ iedno iż tzyni násmie
28: wiłko z Páná Iezu Kryftá vbogiego/ y z onych wzgár
29: dzonych Apoſtołow iego? Aleć ták przybráne^{go} chciał
30: Pan Bog okázac Papieżá Antykryftá/ onę niewiáftę
31: nietzyftą przybraną w Złoto/ w Kámień drogi y Per

32: ły/ áby fie ono okazało wielkie miáfto/ o którym ták pi=

íze Ian

strona: 28

pokorę w zgárdzili.

28.

1: íze Ian fwięty mowiąc. Biedá/ biedá onemu miáftu (*marg*) Apo. 17. 18. (-)

2: wielkiemu/ w którym siedzi niewiáftá przybrawszy fie

3: w Purpurę/ w Złotho/ w Kámień drogi/ y w Perły/

4: máiąc Kubek złoty w ręce fwoiey/ á ná tzele imię iey nápiá

5: ne taiemnicá. Babilon/ wielka mátká nietzyftości/ y

6: brzydkości ziemie.

7: **Papież nie od Kry=**

8: **ftufá Syná Bożego ieft po=**

9: **ftáwion.**

10: **A** Le podzmy do pier=

11: wízego Dámálá Papieżá/ iáką (*marg*) Damafus

: Anno. 370.

: Plat.

: Gab.

: Eccle. hiťt. (-)

12: mocą/ zbroynie/ y z rozlaním

13: krwie wízedł ná Papieftħwo/

14: ták iż iednego dnia w kościele

15: zábitych mężow nálitżono ftho

16: trzydzieści y siedm/ okrom tych

17: ktore przed kościołem/ y po vlicách pobito. Thák fie

18: wielka poraífká ftałá / iż na koniec Iuwencius nazwie

19: rzchnieyłzy Stároftá Rzymfki muiał z miáftá wyie=

20: chác/ ábowiem niemogł żadnym obyztáiem pokoiu vtzi

21: nić/ miedzy Dámáfem Papieżem wybranym/ á miedzy

22: Vrfynem/ ktory też chciał być Papieżem.

23: Powiedz mi/ iefli tym obyztáiem Apoštołowie fwię

24: íci w chodzili do kościoła? A więc tho iesztze nie okazał

fię ná

strona: 28v

Papież nie od
Kryftulá Syná

1: fię ná ten tzas Antykryft y nieprzyaciél Boży?

2: Ammianus Márcellus/ ktory onego wieku żyw był (*marg*) Ammianus.

: Marcellus. (-)

3: trzy przytzyyny być powieda/ dla kthorych fie Papieże

4: wádzą o papieftwo. Pierwíza przytzyzná Bogáctwá/

5: Druga Pychá. Trzecia Roskoſzy tego fwiátá.(*marg*) Papiezowie

: tze mu fie do=

: magáią Pa=

: pieftwá. (-) I mie=

6: dzy infzymi rzetzámi temi flowy piſze o Papieżach/ mo

7: więc. Gdy Papieftwá doftána/ tedy fie beſpietzni íta

8: wáią/ ábowiem fie offiárámi mátron bogáczá/ y wo=

9: zą fie ná Sániach opátznie/ vbrawſzy fie pięknie/ ie

10: dzą y piją wftawitznie/ ták ochędożnie y doftátetznie/

11: iż też ich obiády y kołácyie koſftownieyſze/ á niſfli Kro

12: lewſkie. I przypomina tám Papieżom/ vboftwo in=

13: nych páłterzow/ íwiátobliwoſci y wſtydliwoſci. Ie

14: ſliże tákowi Papieże byli pyſzni y zbytetni tzału thego

15: Ammianá/ ktory był przed tyfiácem lath y dáley. Co

16: by dzifia rzekł ten Ammianus/ kiedyby zmartwych=

17: wftał/ y tákowá pyche y zbytek/ Papieżá Rzymſkiego

18: vyrzał.

19: Przypomionę też tu pierwſzego Bonifácyulá Pa= (*marg*) Bonifácus.

: Anno. 423.

: Plat.

: Chron. (-)

20: pieżá/ iákowy fię rozboj ftał w kościele miedzy kxięzą

21: gdy fie ten Bonifácyus Papieftwá domagał/ náprze

22: cíwko ktoremu Eulálius o Papieftwo takiefz waltzył.

23: aż potym Cefarz Honoryus obudwu z Rzymá wyгнаł

24: y ledwie tego Bonifácyufá fiodemgo miefiácá potym

25: Papieżem w Rzymie vtzynił. Obátz iefli to byli Páná

26: Kryftufowi przyaćiele/ álbo Świętego Piotrá na=

27: miefnicy/ czyli nieprzyaćiele Boży?

28: Tákze też o Symmáchufie Papieżu/ Woláteranus (*marg*) Symmáchus

: Papież.

: Anno. 501.

: Volat.

: Plat.

: Sabel. (-)

29: piże/ iż fie takiefz wádził y fwárzył o Papieftwo z Lau

30: rencyufem y s Petruſem z rozlanim wiela krwie/ á ni=

31: ífli Papieżem zoſtał/ á nákoniec zoſtawłzy Papieżem

to na=

strona: 29

Bożego ieft poſtáwion.

29.

1: to naprzod pod klátwą vtáwił/ aby żadny tzłowiek

2: dokąd żywie Papież/ o drugim Papieżu nie mowił. A (*marg*) Dift. 17.

: Concilia. (-)

3: drugie áby żadne Koncylia bes oblitnoſci Rzym=

4: ſkiego Papieżá niemiály żadney mocy y powagi.

5: Pytam ćie powiedz mi? Iefli to s pokory/ czyli z py

6: chy ten Symmáchus Papież vtáwił? Powiedz gdzie

- 7: słowo Boże iest do iedney ołoby/ albo iednego mieyćcá
- 8: przywiązáne? A więc iesztze będziefz mowił/ iż Papiefz
- 9: ná mieyćcu Piotrowym/ y przyiáciel Boży?
- 10: Tymże obyztáiem/ gdy fię telz wtory Bonifácius ci= (*marg*) Bonifácius.
: wtory.
: Anno. 530.
: Plát. (–)
- 11: Inął/ ná Papiefstwo: izali niebył wielki roftyrk w Rzy
- 12: mie przez dwádzieścia dni y ósm wítháwitznie? Ielli
- 13: temu nie wierzyfz tzytai łobie Plátynę wálzego włafne
- 14: go Pifárzá/ iáko pifze otym.
- 15: Podzmy záfię do tego tzáfu/ kiedy Grzegorz pierw= (*marg*) Grzegorz pier=
: wfyzy.
: Anno. 590
: Plát. (–)
- 16: fzy był Papieżem/ iáko wielki fwar był/ y roftyrk około
- 17: Papiefstwá/ álbo przełóżeństwá w kościele Swiętym
- 18: krześcijáńfkim/ miedzy Konftántynopolfkim á Rzym=
- 19: fkim Bifkupem/ Ian Konftántynopolfski vtzynił Kon
- 20: cylium/ ná którym fię kazał zwác napřednieyfzym/ y
- 21: náiwylfzym Pátryarchą/ to iest/ Papieżem wfyfth=
- 22: kich kościołow krześcijáńfkich. Skądże potym Mau=
- 23: rycyus Cefarz rofkazał Grzegorzowi Rzymfkemu Bi=
- 24: f kupowi/ áby był posłufzny Konftántynopolfskiego Pá
- 25: tryárchy/ co ná przeciwwko temu Grzegorz Rzymfski bi
- 26: f kup pifał/ możefz przetzytać lifth iego trzydziefthy y
- 27: wtory ktory pifał do Cefárzá Maurycyufá iákom telz
- 28: y pierwey otym wfpominał. I záfię lifth trzydziefthny y
- 29: ófmy/ ktory pifał do tego Ianá Konftántynopolfskie=
- 30: go Pátryárchy álbo Papieżá.

31: Potym Grzegorz/ cásu Fokálá Cefárzá/ była tákiež

L

wielka

strona: 29v

Papiež nie od
Kryřtuřá Syná

1: wielka niezgodá/ miedzy trzećim Bonifácyuřem Pa (marg) Bonifacius

: trzeći.

: Anno. 610.

: Polyd lib. 4.

: cap. 10. (–)

2: piežem Rzymřkim/ á miedzy Pátryárchą Konřtánty=

3: nopolřkim/ o zwierzchność albo Papieřthwo. Kon=

4: řtántynopolřki powieďał/ iż mnie więcey przyřtoi być

5: Papiežem/ iako temu/ przy ktorym obecnie/ má řtholec

6: Cefarz řwoi.

7: A rzymřki zářię powieďał/ iż Cefárzá nie

8: zową Konřtántinopolřkim/ ále Rzymřkim Cefárzem/

9: drugie iż z Rzymá ieřth przenieřiony řtolec Cefarřki

10: do Konřtántynopolá/ a nie s Konřthántynopola do

11: Rzymá. Trzećie powieďał iż Piotrowi Świętemu/ y

12: iego potomkom/ klutze dał Pan Kryřtus/ á nie ktore=

13: mu Święthemu Konřtantynopolřkiemu/ álbo onego

14: Świętego potomkom.(marg) Papieřtwá

: przyřáďzenie.

: Plát in Bo=

: nifa. 3.

: Volat.

: Sabel. (–) Thákže potym Fokás Cefarz

15: przyřáďził zwierzchność y Papieřtwo/ y pánowanie

16: nád wřzyřthkiami kořćiołmi krzeřćiańřkiami Rzymřkie=

17: mu Biskupowi.

18: A itąd tu iufz możelz obátzyć/ iż nie od Kryftufá Sy

19: ná Bożego/ áni teź od Piotrá Swiętego/ Pápież ielt

20: poftáwion/ naywyífzym w kościele Swietym/ ále od

21: Cefárzá Rzymfkiego: Focáfá mężoboyce Maurycyufá

22: Cefárzá páná fwego. Znáć że iufz byli ná ten tzás Pa=

23: pieże zápamiętáli/ onych flow/ Páná Kryftufowych/

24: ktore mowił do Apofthołow fwoich/ gdy fię fwárzyli

25: o przełożenftwá/ y o pánowanie ná tym Swiecie/ te=

26: dy im ták powiedział. (*marg*) Marci. 9. 10.

: Matt. 18. 20.

: Luc. 9. 22. (-) Wy nie thák iáko krolowie/ ále

27: ktory miedzy wámi chce być naywyífzy/ niechay będzie

28: naniífzy/ á kthory chce być Pánem/ niechay będzie

29: flugą.

30: Otofz tu tedy iufz małz: iż przed tym Fokáfem Cefárzem

31: kościoł Rzymfki nigdy niebył zwierzchni nád inłzymi

32: kościoły krześciánfkimi/ á tákże y Papieřz nigdy przed

tym

strona: 30

Bożego ielt poftáwion:

30.

strona: k30

1: tym nie był Pánem nád inłzymi Biskupy krześcijánfki=

2: mi/ iáko fię to iáwnie okázuie/ po kościele Ráweńfkim

3: ktory fię zá Fokáfá Cefárzá niechciał poddáć Papie=

4: żowi Rzymfkiemu/ (*marg*) Papieřz niebył

: Papieřzem

: przed Phocá=

: íem cefarzem.

: Ráweńfki kos.

: ciał.

: Anno. 681.

: Plat.

: Volat.

: Sab.

: Naucl. (-) afz potym wkielkádziefiat lat/ wto

5: ry Lew Papiełz/ konciliu w Gwárdáftállum vtzyńił

6: y tam dopirko/ niektore miáftá/ Ráweńfkiemu Biłku=

7: powi odiał/ Aemilią/ Plácencią/ Parne/ Rhegium/

8: Mutinę/ Bononią/ ktore miáftá przed tym należały

9: ku Biłkupřtwu Ráweńfkiemu. A wten tzas Biłkup

10: W Florencyey iáwnie kázał y wołał/ iż fię Antikryřth

11: národził ktory fię w pychę podniořł/ náprzećiwko Pá

12: nu Kryřtuřowi pokornemu.

13: A iefli iefłtze máło małz na thym/ powiedz mi? Iáko

14: fię dawno poddał Papieřowi kořćioł Medyoláńłki?

15: ktory(*marg*) Medyoláńłki

: kořćioł. (-) potżáwłzy od Pána Kryřtuřa/ y Apořtołow/ nie

16: był nigdy Papieřowi Rzymłkiemu poddány? Niemo=

17: żelz thego inak rzec/ iedno iż fię poddał Papieřowi

18: Rzymłkiemu/ dziewiątemu Sztepanowi po thyłiácu (*marg*) Anno. 1051. (-)

19: lath národzenia Pána Iezu Kryřtá/ y dáley/ kthory

20: ptzed tym záwždy był wolny iáko y tzařu Swięthego

21: Ambrořego.

22: Tákze tełz y kořćioły Hiřpáńłskie/ izáli fię/ nie za wto= (*marg*) Hiřpáńłskie koř

: cioły.

: Anno. 1090.

: Plat. in

: vrbi. 2. (-)

23: rego Vrbaná Papieřá poddáli Rzymłkiemu Papieřo

- 24: wi? gdy Toletański Arcybiskup przyjechał do Rzymá
- 25: y papieżowi popłufzeństwo obiecał/ á Papież go zá to
- 26: Primásem wżyftkíey Hispánigey vtzynił/ y ná tho mu
- 27: przywileie dał.
- 28: Athakże kościoły w Anglię/ izali nie zá thrzęciego (*marg*) Angielskie
- : kościoły.
- : Anno. 1165.
- : Plat in vrb.
- : 3. (-)
- 29: Alexándrá Papieżá przyftáli do Rzymfkiego kościoła
- 30: A wždy ty iesztze będziez mowił/ iż Pan Kryftus Pa=
- 31: piezá poftánowił/ y ták Piotrowi Świętemu porutzył

L ij

áby

strona: 30v

Papieżow pycha

- 1: áby on sam wżyftki kościoły po wżyftkim krześciján=
- 2: ftwie rządził? O zápamiętáli ludzie ćci y chwały Sy
- 3: ná Bożego/ s kthorey go zdzieracie/ á kładziecie ią ná
- 4: mizernego tżłowieká/ kthory nic nietzyni/ thylko iż w
- 5: Rzymie fiedzi/ hánbiąc y fromocąc/ Páná Iezu Kry
- 6: ftá Syná Bożego.

7: # **Papieżow pychá**

8: **skąd vroflá.**

- 9: Chcefz flyfzeć y wiedzieć skąd
- 10: fię papieżow Rzymfkich thá pychá vrodzi
- 11: łá? powiem/ á zwłáftzá gdyś ty mnie tego
- 12: powiedzieć niechćiał? nie s Páná Kryftufá
- 13: áni s Piotrá Świętego/ iáko ty powiádałz/ ále s fztzo
- 14: drobliwych Cefárzow rzymfkich/ ktorzy Papieże pán

15: Itwy tego fwiátá nádáli/ iáko otym walzy piárze wy

16: piáli tymi flowy.

17: **Rzym Papieżowi dárował Ludwik**

18: **Cefarz.**

19: Ia Ludwik Cefarz/ dáię tobie bło=

20: gofláwionemu Piotrowi Kxiążęciu Apoftolfskiemu/ y (*margin*) Anno. 820.

: Volar.

: Lib. 3. Geog.

: Plát.

: Pius. 2.

: Naucle.

: Sábel. (-)

21: wikáryiowi twoie^{mv} Páfkáliufowi *nawyfffzemn* [!] Rzym

22: Rzymfskie^{mv} biskupowi y ie^{go} potomkom náwieki miáfto Rzym:

23: y ze wzyftkim práwem/ y ze wzyftkimi ziemiámi/ Miá

24: Ity Porthy/ y Morfskimi miefcámi Hetruryfskimi y

tám

strona: 31

skąd vroflá.

31.

1: tám w pośrzodku ziemie Stáre Miáfto/ Láznia Kro

2: lewfka: Witerbium/ Soánám/ Populoniám Rozellás

3: Peruzyum/ Máturanum/ Sutryum? Nepe/ á náprze

4: ciwko Kámpániey/ Anánián Sygniám/ Ferenthy=

5: num/ Alátrum/ Pátrykum/ Fenfinonum/ ze wzyftki=

6: mi miáftetzki y Zametzki/ y Kxięftwo Ráweńskie zupeł

7: ne/ iáko dobrej pámięci Kárzeł oćiec/ y teź Pipinus

8: Wuy nálz/ Błogofláwione^{mv} Stzepanowi przed tym

9: dawno dał/ to ieft: Ráuennám/ Bouium/ Aemiliam/

10: Forum Pompilij/ Forum Liuij/ Fáuencyám/ Imo=

11: lám Bononiám/ Ferráryám/ Komáklum/ Adryám/
12: Ceruiám. A w Kxięftwie Pizaurum Fanum/ Senogá
13: liám/ Ankonám/ Auxymum/ Numanám/ Ezum/ Fo=
14: rum Sempronij/ Feretrum/ Vrbium/ Territorium/
15: Wálnenfe/ Kállum/ Láceoloes/ Eugubium. A w Ká=
16: pániey/ Sorum/ Arquinum/ Arpinum/ Theonum/
17: Kápuám. Y oitzyzną też ku nálezemu imieniu náležią=
18: cą/ Benewentanum/ Sálernitanum/ Kálábriey Wy
19: ífze y Niífze/ y Neopolitańskie kxięftwo/ nád to Spo
20: lentynum/ Tuderotrykulum/ Nerwiam/ y iníze tegołz
21: pánftwá miáftá. Tákże y wyspy niífzzego morzá/ Kor
22: líkám/ Sárdyniám/ Sycyliam/ ktore dobrej pámię=
23: í Pipinus Wuy/ á potym Kárzeł oćiec nález przez A
24: theryufzá/ y Meynnárdufá Opáty/ dobrowolnie po=
25: fláne/ błogofławionemu Piotrowi/ y iego potomkom/
26: ná pífmie dáli/ co my też potwierdzamy y dáiemy.
27: Nád to Papieżá obierác Rzymłkiemu zebrániu moc (*marg*) Dift. 63.

: Ego. Lud.

: Anno. 820.

: Rzymłkiemu

: zebrániu moc

: daná wybierác

: Papieża. (–)

28: dáiemy/ by fie tylko dziáło bes rołtyrkow/ á po połwie

29: ceni/ połly do nas/ y do náleznych potomkow Krolow

30: Francufkich/ dla záchowánia miłości y przyiázní/ má

31: ią być połyłani/ iáko był tzáfú páná Kárłá przedziádá

1: y Pipiną Wuią/ á ná oftátek Kárłá oycá nálezego oby
2: tzay. Tę tedy wola/ pímmem y przylięgą potwierdza=
3: my przes Legatá Theodorá/ pánu Páfkáliułowi po
4: flálimy/ y ręką włáfną podpisałem ia Ludwik/ y pod
5: piáli fie telz trzey synowie iego/ dziefięć Biskupow/
6: ośm Opatow/ Grábiow piętnaście/ y Bibliotheká=
7: ryus Mánfyonáryus/ y Oftyáryus ieden.
8: Otofz tu iufz mafz fkąd tá pychá Pápieżow vroflá/
9: iż s Cefárzow/ á Krolow tego Swiátá/ ná kthorych
10: Papieże ták wiele páńftw wyludzili/ fwoią przewro=
11: tną á fálfzywą nauką.

12: **Papieżem páni Ia=**

13: **nowa byłá.**

14: **A** gdy iufz Papieże Rzymfcy
15: ták fię vbogáćili/ Cefárze y Krole Swięte
16: zmamili/ zwiedli/ y zołodowáli/ tedy fię ná=
17: tychmiałt iefztze w więtfą pychę podniefli/
18: ktorą gdy Pan Bog widział/ niechciał iey dłużey ćier (*marg*) Anno. 855.

: Plát.

: Polid. (–)

19: pieć/ ále ią przez otzy wżyfłkch ludzi iáwnie vkazał.
20: Gdy naprzod Kárdynali ná Pápieftwo obráli/ Pá=
21: nią Ianową niewiáftę/ ktora ołmym Ianem Papie=
22: żem byłá wezwaná/ Tám w ten tzás Pan Bog iáwnie
23: odkrył Antykryftá/ gdy pothym chodząc w procesijey
24: przed wżyfłkimi ludzmi dziećię vrodziłá. (*marg*) Ioanná Pa=

: piefz 8. dzie=

: cię vrodzył. (–) A tho Pan

25: Bog vtzynił/ áby káždy tzłowiek Anthykryftá obatzył

strona: 32

Ianowa była.

32.

- 1: ktory w Rzymie ná mieyscu Bożym siedzi/ oná niewiá
2: ftá nietzyfta/ ktora iáko Ian Święthy piŕze/ zdawná (*marg*) Apoc. 17. (-)
3: Krole y Pány s kupká złotego nápawa swoiey nietzy=
4: ftości. Biádá temu/ kto tego niebatzy.
5: A więc iefztze bédziesz mowił/ Iż Papież Wikárij
6: Kryftufow/ y namiestnik Piotrow? O záchowaiże te=
7: go Pánie Boże áby nietzyfta merchá miálá być Wiká=
8: rijm Kryftufowym/ álbo namiestnikiem Piotrowym
9: wybranym Apoštołem Bożym? powiedz mi? dla tzego
10: ta Páni Ianowa zoftálá Papieżem? Niemożesz tego
11: rzec/ áby dla cíi y chwały Boskiej/ ále dla pychy y pá
12: nowánia/ y roskoŕzy. A od tego tzału/ wołaią wybierá=
13: iąc Papieżá y dotykáiąc lię fćierwu iego. [Habet Papa](#)
14: [gentes. Deo gratias](#). Prawie ták Apoštoły Święte wy
15: bierano ná vrząd Apoštołki/ O Antykryftowi ŕludzy. (*marg*) Sabel.
: Plat. (-)

16: # **Papieżowi Cefarz**

17: **przyfięga.**

- 18: **T** Akże cię też pytam po
19: wiedz mi? Iefli tho trzynafthy
20: Ian Papież s pokory tzyli s py
21: chy vtzynił: Iż Oto Cefarz wiel
22: ki/ Papieżowi przyfięć muŕiał
23: Vkáłz piŕmo Święthe/ gdzie
24: Pan Kryftus/ álbo ktory Apo

strona: 32v

Papieżowi Cefarz

- 1: Itoł rofkázował łobie Cefárzom thego świátá przyfię=
2: gać? A iżby nierzekł/ ábym to łobie wymyflá/ przeftóć
3: tę przyfięęę [!] tu wypifzę/ ktora fię tak potzyna.

4: Przyfięgá Cefárska.

- 5: Thobie Pánu Ianowi Papieżowi (*marg*) Anno. 970.
: Dift. 65.
: Plát. (–)
- 6: Ia Krol Otto obiecuię y przyfięgam/ przes Oyca y
7: Syná/ z Duchá Świętego/ y przes to Drzewo Zywe
8: go Krzyża/ y przes ty Reliqwie Świętych.
9: Iłz ielibym zdopufztzenia Bożego do Rzymá przyie=
10: chał/ tedy Święty Rzymfki kościoł/ y ciebie fprawcę
11: iego/ będę podwyflfzał według możności moiey. I ży
12: wotá álbo tzłonku nigdy/ áni doftoienfthwá/ ktore
13: małz/ moią wołá álbo moią rádá/ álbo moią chuciá/
14: álbo moim nápomínánim/ nie vthrácifz: A w Rzymie
15: żadney fwoiey woley/ álbo poftánowienia o wízyft=
16: kich rzetzách nie vtzynieę/ ktore ná cię/ albo ná Rzymiá
17: ny należą/ bez twoiey rády. A cokolwiek z ziemie Świę
18: tego Piotrá/ ku náłzey możności przydzie/ tobie wro=
19: cę. A komukolwiek Pánowanie Włofkie porutzę/ każę
20: mu pierwey przyfięć/ áby był twoim pomocnikiem/ ku
21: obronieniu ziemie świętego Piotrá/ według możno=
22: ści fwoiey.
23: Otofz małz przyfięęę/ ktora Ottho Cefarz vtzynił (*marg*) Czemu Cefarz
: przyfięga Pa
: pieżowi. (–)
- 24: Ianowi Papieżowi. Powiedz mi/ tżemu tey przyfię=

25: gi Papież żądał po Cefárzu? niemożesz inák odpowie=

26: dzieć/ iedno/ iż fie bał o Rzym/ y o inŕze dzierzáwy/ por

27: ty/ miáftá/ zamki/ ktorych był niepobożnie/ od inŕzych

Cefárzow

strona: 33

przyŕięga.

33.

1: Cefárzow doŕtał/ y ná nich wylúdził. A drugie/ áby to

2: przyŕięgá/ pychę fwoię vmocnił y vtwierdził. A w=

3: źdy ty iefztze będziesz mowił/ iż Papież namiestnik Pio

4: trow y przyiaćiel Boży?

5: Može tu koždy ftey przyŕięgi obátzyć/ iáko Papież

6: iuż ná ten tzás/ nie niemyŕlił o rozmnożeniu chwały y

7: Kroleŕtwá Bożego/ iedno thylko iákoby rozmnożył

8: chwałę/ moc/ y krolowanie fwoie po wŕzyfthkim fwie

9: ćie. Aby był Pánem nád Pány/ Krolem nád Krolmi (*marg*) Cefarzá prz=

: ŕięganie niena

: lezy ku ćci Bo

: źey. (-)

10: Cefárzem nád Cefárzmi. Abowiem thá przyŕięgá/ nic

11: fię nie ŕciága ku ćci Boŕkiey/ áni ku podwyŕŕŕzeniu ko

12: ŕciołá Páná Kryŕtułowego/ iedno tylko ku ćci/ ku py=

13: ŕze/ y ku podwyŕŕŕzeniu/ y pánowániu Papieźá Rzym=

14: ŕkiego. Ktory niepobożnie tą przyŕięgá Cefarzá fobie

15: zołdował/ niewolnikiem/ pomocnikiem/ y obrońcá/

16: pánowánia/ pychy/ y bogactw fwoich vtzynył.

17: I kto kiedy flychał/ álbo w piŕmie ŕwiętych tzytał/

18: áby tego ŕwiátá bogáctwá iáko thu Papież powieda

19: były rozmnożeniem koŕciołá Páná Iezu Kryŕtá? (*marg*) Matt. 13.

: Luc. 8.

: Marc. 4.

⌘ Matt. 19.

⌘ 1. Tim. 6. (-)

20: Izali Pan KryŃtus bogactw nie zowie być onym ćiernim/

21: ktore zádufiło Ńlowo Boże? przeto teŃ ná drugim miey

22: Ńcu powieda/ iż **truduo** [!] bogátemu wnidz do kroleŃtwá

23: niebieskiego. Swięty Páweł teŃz piŃze. IŃ ktorzy chcá

24: być bogátyimi/ vpádáią w pokuŃy y w Ńidło Dijabel=

25: Ńkie/ y w Ńádze rozmáite/ ŃŃalone/ ŃŃkodliwe/ ktore po=

26: gráŃziá ludzi ná wietzne zátracenie. FáŃŃwie thedy

27: PapieŃz bogáctwa Ńwoie zowie/ podwyŃŃŃzenim Pána

28: KryŃtuŃowego KroleŃtwá. (*marg*) PapieŃz fáŃŃzy=

⌘ wie zowie **bo**=

⌘ **gaŃtwa** [!] pod=

⌘ wyŃŃŃzenim

⌘ KryŃtuŃowym (-)

29: Okázuie Ńie teŃz iefŃtze Ńtey przyŃięgi iż PapieŃz/ iuŃ ná

30: ten tás był BaŃwochwálcá iáwnym/ y niewierzył w

31: Pána Iezu KryŃthá/ ále więcey wierzył/ w drzewo

M

krzyŃowe

strona: 33v

PapieŃze imioná

1: krzyŃowe/ y w Ńwiętych Reliquie (*marg*) PápieŃz zdaw

⌘ na báŃwo=

⌘ chwalca. (-) Przeto ie teŃz/ iáko

2: Bogi Ńwoie/ po Bogu Oycu y Synu y Duchu Swię=

3: tym w tey przyŃiędze ná nawyŃŃŃzym mieyŃcu poŃtawił

4: y poŃadził. Abowiem kiedyby był wierzył w Pana Ie

5: zu KryŃtá/ tedyby był nigdy takowey przyŃięgi CeŃa

6: rzowi niewydawał/ iáká wydał/ iż Otto ceŃarz: nietyl

7: ko w imię Oycá y Syna y Duchá Swiętego/ przyŃięc

- 8: muſiał/ ále teſz w imię krzyża drownianego/ y w imię
- 9: Reliquiy ludzi vmárłych/ tho ieſt koſci niewiem iá=
- 10: kich.
- 11: A thák ſtąd koždy może ſnádnie obátzyć/ iż Papieſz
- 12: niedopierko teras/ ále zdawnych tzałow/ zoſtał w ko= (marg) Pápieſz ſſalo=
- 13: ny páſterz. (–)
- 13: ſciele ſwiętym/ nietylko iáwnym bálwochwálcą/ ále
- 14: teſz onym ſſalonym páſterzem/ to ieſt/ Antykryſtem/
- 15: do ktorego Bog tymi ſlowy przez Proroká mowi. O
- 16: páſterzu y Bálwánie/ opuſciłeſ trzodeę/ mietz nád rá (marg) Zach. 11. (–)
- 17: mieniem twoim/ y nád okiem twoim práwym/ ramię
- 18: twoie wſchnie/ y oko thwoie ciemnoſciámi záſlepione
- 19: będzie.

20: **Papieże imioná fobie**

21: **odmieniáią.**

- 22: Więc ieſzcze będzieſ mowił y
- 23: piſał iż papież od Kryſtuſá ieſt poſtáwion
- 24: y ná mieyſcu Piothrowym ſiedzi. A iż ma
- 25: dwa mietze/ ktorymi Cefárze/ Krole/ y pány tego ſwiá

thá

strona: 34

fobie odmieniáią.

34.

- 1: thá karác może? (marg) Papieſz wſtá=
- 2: wił aby przed
- 3: nim klękano.
- 4: Extr. Boni=
- 5: fac. 8.
- 6: Vnam ſan=
- 7: ctam. (–)

- 2: Sam łądzić wżyftki? á niebyć łam od
- 3: żadnego łądzon? A więc ma być tákowemu pyfznemu
- 4: bálwochwálcy wżelkie łtworzenie ludzkie poddáne?
- 5: y wżelkie koláno przed nim klękác/ vpádác/ y nogi ie=
- 6: go łmrodliwe całowác? iako tho łam w łwoich kxię=
- 7: gach łferzey piłze otym mowiac.(*marg*) Czemu łobie
- : pápiezowie
 - : odmieniaią
 - : imiona.
 - : Ktory Pápiefz
 - : wymyłel imio
 - : na odmieniać.
 - : Anno 845.
 - : Polyd. lib. 4.
 - : Plat.
 - : Volat.
 - : Sab. (-)
- 8: Thak włthawiamy/ náyduiemy/ opowiedamy/ y v=
- 9: twierdzamy/ pod dułznym zátrácenim/ áby nam w=
- 10: łzelkie łtworzenie było poddáne. Przeto tełz Pápiežo=
- 11: wie przed tym/ iákoby iácy Bogowie/ łkoro ktory Pa=
- 12: pieżem zołtał/ nátychmiał łobie imię włálne odmie=
- 13: nił/ á inłzym łie imieniem zwác kazał. Iełli był przed
- 14: tym złołliwy/ tedy łie kazał zwác Bonifácýus. Iełli
- 15: boiázliwy/ tedy Leo/ Iełli włzetetzný y nieobytzáyny/
- 16: tedy Vrbanus.(*marg*) Cefarz pápie=
- : żowi winien
 - : łtrzemię trzy=
 - : máć.
 - : Anno. 1158.

: Alb. Franc. 6.

: cap. 16.

: Fris. lib. 2.

: et 7.

: Plat. (-)

17: Iełli przewrotny/ tedy Innocenty=

18: us. Iełli okrutny/ tedy Klemens. Iełli źle tztzony/

19: thedy Benedyktus. A to naprzod wymyłlił/ nie Kry=

20: łtus/ áni Piotr Święty/ ále Papiełz wtory Sergius

21: ktorego przedtym zwano Swini pyłk.

22: A łtey pychy pothym vrołlo/ Iłz Papiełzowi Cefárze

23: mułieli rádzi y nierádzi/ łtrzemię práwe v koniá trzy=

24: máć/ gdy miał Papiełz ná koniá włiádać/ Abowiem

25: tzwárty Hádryanus Papiełz bárzo łię był oto ná Cefá (*marg*) Papiełzowie

: wáltyyli ná

: cef.

: Anno. 1246

: Sa<...>

: Kranc. lib. 1

: 8. Staniłlaw

: S. zołtal.

: Anno. 1258

: Alexan. 4.

: Volar. (-)

26: rzá Fryderyká rozgniewał/ iłz mu nie práwe/ ále lewe

27: łtrzemie v nogi trzymał/ gdy ná koniá włiádał.

28: Tam łię potym Papiełze ták wyłoko w pychę podnie

29: łli/ iłz tełz vtzyniwlłzy Synod w Lugdunie miełćie ná=

30: przeciwkó Cefárzowi wáltyyli/ połłufzeńłtwá iemu zá

31: kázowáli/ infze Cefárze wybieráli/ Świętá niektore

32: vřtáwiáli.

33: Stániřláwá Biskupá Krákwfkiego thež

34: rychło potym pořwięćili/ kogo chćieli/ tego Swię=

M ij

thym

strona: 34v

Papież vczynił sobie

1: tym/ á kogo chćieli tego przekłętym vtzynili.

2: Ale kto może wřzyřthkę pychę Papieżá Rzymřkiego

3: wypifáć/ á wřdy fię go ieřtze niewřtydzisz názywáć

4: Wikárijm Páná Kryřtuřowym/ y namięřnikiem Pio=

5: trowym? á nákoniec przyiaćelem Bořym? gdyř Pan

6: tylko ty przyáćioły řwoie być názwáł/ ktorzy to tzyniá (*marg*) Ioan. 15. (-)

7: co kolwiek on rořkazał? Pytař mię co rořkazał? řluchay

8: iáko mowi Kryřtus: (*marg*) Matt. 11. (-) Vtźcie fię odemnie: ábowiem iám

9: ieřt ćichego y pokornego řercá/ A ná drugim mieyřcu

10: Oto ia náprzećiwko tobie pyřzny/ mowi Pan Bog z= (*marg*) Iere. 50.

: Matt. 5. (-)

11: zařępow I zářię/ Břogořłáwieni ćiřzy/ ábowiem oni

12: pořiędą ziemię. I cořz tedy ieřt inřzego Papież/ gdy

13: fię pychą przećiwi Pánu Kryřtuřowi? iedno on Anty

14: kryřt o ktorym nápiřál Dániel y Páweł Swięthy/ iř (*marg*) Dan. 7. 11.

: 2. Teř. 2. (-)

15: miał siedzieć w kořćiele Bořym/ y podnořić fię nád

16: Bogá.

17: **Papież vczynił sobie**

18: **z Biskupow Kurřirřty.**

19: Leć papieżowi Rzymřkie

20: mu ieřtze máło było vřzywáć thákwewy

21: pychy fámemu/ (*marg*) Kurřirřty z Bi

1: fkupow wymy

2: flone. (-) otym vftawitznie my=

22: flil/ iakoby tez swoie flugi vbogačil/

23: podwyffszyl/ Kxiązety y Pány thego

24: Swiátá vtzynil/ przelto piąthy Grzegorz Pápiefz(marg) Anno. 995. (-)

strona: 35

z Biskupow Kurfirfty.

35.

1: nayprzednieyfe Biskupy w páńftwie Cefárkim Kur=

2: firftámi/ to iest/ Kxiązety vtzynil náprzednieyfmymi/

3: Arcybiskupá Mogunckiego/ Kolońskie⁸⁰ y Trewireń

4: fkiego. Pythafz mię/ tze mu ie vtzynil? odpowiem/ Aby

5: mocy y pychy Papielkiej ftrzegli/ Cefárzem y Pány te=

6: go swiátá włádneli.(marg) Papielz tze mu

7: z Biskupow

8: vtzynil Kurfir

9: fty to iest kxią

10: zęta. (-) Vkařz gdzie Piotr Swięty tzynil

11: kiedy miedzy Apořtoły/ iakie Kurfirfty? ktorzyby Cefá

12: rze obierali ná Cefarřtwo? A fkąd že to tedy Papielzo=

13: wi przyřlo? Od onego pyřznego oycá Dyablá/ kthory

14: podniořwřzy flugi swoie wpycheř/ zařromočil Pána Ie

15: zu Kryřtá pokornego/ y Apořtoły iego.

12: **Papielz vczynil sobie**

13: **Kárdynały.**

14: **I**elzce theřz mařo bylo Papiel=

15: řowi ná thym/ iř iulř z Biskupow Kxiązeta

16: potzynil/ ále teřz ielzce otym vftawitznie my

17: flil iakoby okořo siebie iakie woiewody/ pořá

- 18: dził/ ktory Kárdynały názwał. (*marg*) Papież Kar=
: dynały wymy=
: flił to ieft woie
: wody. (-) A przefto z Stárłzych
19: Plebanow Rzymłkiego kościoła Kárdynały łobie v=
20: tznł y poftánowił/ áby iego máieftatu bronili y ftrze
21: gli. O tych Kárdynalech ták Papież powiáda/ iáko (*marg*) Andreas
: Syculus.
: Polyd. Lib. 4.
: Cap. <...> (-)
22: otym piłze niektory Kárdynał. Ifz iáko drzwi v włzel
23: kiego gmáchu wıłzú ná zawiáfach/ y obracáią fię/ ták
24: thełz wılyftek ťwiát y kościoł krześcijáńłki/ ná rzetzo=

M iij

nych

strona: 35v

Papież vczynił

- 1: nych kardynalech/ wiťi y obraca fię. I podpieráiąc
2: tego fáłłzu y kłámłtwá łwego to piłmo Święte przy
3: wodzi do tego/ ktore oná Páni Święta Anná/ Proro
4: ká Sámuela mátká mowiła: Páńłkie łą zawiáfy ziemie(*marg*) 1. Reg. 2. (-)
5: a poftáwił nánich ťwiát/ Ale iako fię to piłmo Świę
6: te/ ku thym rzetzonym Kárdynałom łtofuie/ káždy tho
7: wierny bes włzelkiego wykłádu może obátzyć.
8: Piłze Polydorus Papiełki Piłarz/ iż otých Kárdyna=
9: lech w kościele Bożym niebyło nigdy przedthym łly= (*marg*) Anno. 295.
: Polyd.
: Plat. (-)
10: chác/ álz Marcellinus Papież naprzod dwádzieťciá
11: y pięć presbiteros/ tho iefth Stárłzych przy kościele
12: Rzymłkim poftánowił/ ktorym dzieci krzćić y vmár=

13: łe grześć porutzył/ álz potym w ósmifet lat/ dziewią= (*marg*) Anno. 1040.

: Volat.

: Blond.

: Kárdynálkie

: vbiory.

: Anno. 1244.

: Polyd. (-)

14: ty Benedykt Papieřz wymyřlił/ y vtzynił znich kárdy

15: nały/ Ale iřz ieřtze niemieli řadnego vbioru od ludzi

16: roznego/ przeřto tzwarthy Innocentius Papieřz/

17: ty rzetzone Kárdynały tzerwonemi tzapkámi nádárzył

18: áby řię kořciól Antykryřtow Swięcił/ A iřz ieřtze py=

19: chy niedořtawáło řpełna/ przetho náořtathek wto=

20: ry Páweł Papieřz/ ku ćci řwoiey/ y řámi Kárdynali (*marg*) Kárdynálkie

: konie.

: Anno. 1470.

: Polyd.

: Wolat. (-)

21: y konie ich/ w Szárłat álbo w tzerwoną bárwę przy

22: brał/

23: Stąt tu iuřz mořez obátzyć/ iřz ći ták rzeknący Kár

24: dynali nie řá Páná Kryřtuřowi/ ále Antykryřtuřowi

25: Apořtolowie y řludzy od Papieřzow/ dla pychy wkoř=

26: ćiele Rzymřkim pořtánowieni/ kthorzy nic nienależą

27: do práwdziwego kořciólá Páná Kryřtuřowego/ ie=

28: dno tylko do kořciólá y zebránia Antykryřtuřowego/

29: Syná onego zátřaconego/ ktory řię podnofi nád Bo (*marg*) 2. Tes. 2. (-)

30: gá. A iřz ták ieřt/ okazuie řię tho iáwnie z ich wřářney

31: przyřięgi/ ktora řię ták potzyna Ia N. teras przyię=

strona: 36

łobie Kárdynały.

36.

1: ty do Świętego Rzymſkiego koſcioła zą Kárdynała/
2: od tey godziny/ ná potym będę wierny błogoflawione
3: mu Piotrowi/ y wſzyftkiemu Rzymſkiemu koſciołowi
4: y naiwyſſzemu Biſkupowi: Papieżom y iego potom=
5: kom flufznie wſthępującym będę pracował wiernie
6: dla obrony wiary poſpolitey/ około wykorzenienia ká
7: cerſtw y błędow/ y odſcepieńſtw/ y około poprąwie
8: nia obyztáiw y pokoiu miedzy ludem krzeſcijánſkim/
9: ná oddálenie rzetzy y dobrą koſcioła Rzymſkiego/ ál=
10: bo inſzych koſcielnych dochodow/ kthorychkolwiek/
11: nieprzyzwolę chybá tzáfu przygody według dopuſztze
12: niá práwá. A o rzetzy oddálone od koſcioła Rzymſkie
13: go będę miał pracą według możnoſci moiey ku náprá
14: wieniu/ Niebędę nic rádził náiwyſſzemu Biſkupowi
15: y niebędę ſię podpifował/ iedno według Bogá y ſum=
16: nienia moiego. A co mi kolwiek s ſtolice Papieſkiey bę
17: dzie porutzono pilnie będę ſprávował. Chwałę Bo=
18: zą w koſciele/ Tytuł moy i iego dobro záchowam/ ták
19: mię Boże wſpomoz. Stey przyſięgi moze koždy obá=
20: tzyć ieflyze ci Kárdynali rzetzeni co należą do koſcio=
21: lá/ Abowiem nie dlá cíi Bozey/ ále dla cíi y pychy/
22: Papieżá Rzymſkiego ſą nálezieni y zmyſleni.

23: **Papieżowá ordá.**

24: **A** Ieſli Kárdynali: co należą do koſ
25: cioła Pána Kryſtuſowego?(*marg*) Ktorey kxię=
: zey Kryſtus
: nie poſtáno

⌘ wił. (-) vkałz piłmo łwię=

26: te? gdzie Pan Kryłthus/ álbo Piotr Swięty/ w ko=

27: ściele krześcijánłkim połtánowił kiedy/ nietylko ty rze=

28: knące Kárdynały/ álbo Kurfirłty/ ále tełz iákie Pá=

29: tryárchy/ Prymáły/ Arcybifkupy/ Metropolithany/

Sufrágá=

strona: 36v

Papieżowá

1: Suffrágány/ Kuntory/ Officyały/ Ardziakony/ Sko

2: láłtyki/ Prowincyały/ Kánthory/ Kułtołze/ Opáły/

3: Gwárdyany/ Przeory/ Adminiłtratory/ Surrogaty/

4: Kanoniki/ álbo Regulniki/ ktorzy fię dla tego Káno (*marg*) Kánonicy nie

⌘ od Kryłtułá. (-)

5: niki zową/ iż Reguł/ vłtaw/ y pychy Papiełkiey łtrze=

6: gą. A łą ludzie tego łwiátá/ ktorzy dármo chleb iedzą

7: nic nietzynią/ nikogo nieutzą/ iedno tylko proznuią/ y

8: rołkołzy płodzą/ godziny niewiem iákie mowią/ wkom

9: żach y w dáłmuciach chodzą/ młze y wilie zá pieniądze

10: y zá Buły łpiewaią w kościele w łtalach álbo naprze

11: dneiylżych mieiylcach/ vbrawłzy fie/ iáko łátki łtoią.

12: Ku tym należą też Wikáriowie/ Altáriłthowie/

13: Kápellanowie/ Menłyonáriłthowie/ Gracyáliłto=

14: wie/ Requiemiłthowie/ etc. Kthorych Pan Kry=

15: łthus nigdy do kościołá nie wezwał/ áleście ie w=

16: zięli y przezwiłká im dáli pogánłkie/ iáko to łámi wy

17: znawacie/ ábowiem ktore flugi do kościołá wezwał/ (*marg*) Dift. 21. Can.

⌘ Decretis. (-)

18: tedy ie łwięty Páweł miánowicie wypiłł/ iakom tełz

19: to pierwey vkazał. (*marg*) 1. Cor. 12.

⌘ Ephel. 4. (-) Themí flowy do Korynthow y do

- 20: Efezow/ mowiąc. Iż niektore poştánowił Pan Bog
- 21: y dał do kościoła/ Iedny Apoştoły/ drugie Proroki/
- 22: drugie Ewanielifty/ drugie Pásterze y Doktory/ dla (marg) Ktore Kxię=
- : dze Kryftus
- : poştánowił. (-)
- 23: nápráwienia świętych w íprawę poślugowánia/ dla
- 24: zbudowánia ciála. Drugie thefz Presbiteros stárŝe/
- 25: Drugie Biskupy/ y Dyakony. (marg) 1. Tim. 3.
- : 1. Pet. 5.
- : Tit. 1. (-) To fą ŝludzy do kościo=
- 26: ła świętego krześcijánŝkiego dáni od Duchá Święte=
- 27: go. Nie dla proznowánia/ nie dla Reguł/ albo v=
- 28: ŝaw Papieŝkich ŝtrzeżenia/ nie dla pychy/ ále iako S.
- 29: Páweł powieda/ dla nápráwienia świętych/ dla zbu
- 30: dowánia ciála Kryftuŝowego.
- 31: A ty záfię inŝze kto dał? Papieŝ/ to iefł/ Antykryft.

Dla tzego

strona: 37

ordá.

37.

- 1: Dla tzego? dla nápráwienia pychy/ dla ŝkázenia fwię
- 2: tych/ dla rozrzucenia ciála Kryftuŝowego? Toć fą o=
- 3: ni drapieŝni Wilcy/ ktorzy w owtzym odzieniu przy= (marg) Matt. 7. (-)
- 4: chodzą/ y owietzki Páná Kryftuŝowe poŝeráią. Thoć
- 5: fą oni/ o ktorých Ian święty ták piŝze mowiąc. Znas (marg) 1. Ioan. 2. (-)
- 6: wyŝŝli/ ále niebyli znas/ ábowiem by byli znas/ wŝdyć
- 7: by byli zoŝtali ŝnámí.
- 8: Przeŝto o Owietzki/ Owietzki/ nie ŝrebrem áni zło= (marg) Nápomínánie
- : do wiernych. (-)
- 9: tem/ ále nadroŝŝŝzą krwią Páná Iezu Kryftá wyku=
- 10: pione/ Vćiekayćie/ vćiekayćie/ co na dáley od tych

11: Wilkow drapieźnych/ ktorzy was pożeráią.

12: O żywoćiech Papie=

13: żow Rzymskich.

14: **T** O iuż małz o pokorze

15: Papieža Rzymśkiego/ ktora iá=

16: ko fię zgadza z pokorą P. Kry=

17: łtułową/ koždy wierny y boiący

18: łie Bogá obátzyć może/ poznac

19: y rosfędzić. Przypomionę iefz=

20: tze ná krotce/ żywoty y łprawy

21: Papieżow niektorych/ iáko dziurámi łázili ná Papie=

22: łtwo/ iáko kupowáli/ iáko Papieże zábijano ná cudzo=

23: łoftwie/ iákowi złodzieie byli/ iáko łie Dijabłom z du=

24: łzą y z ciáłem oddawáli/ áby iedno Papiełtwá dołtác

25: mogli

N

Abo=

strona: 37v

O żywoćiech

1: Abowiem łkoro po pániey Ianowey papieżu ołmym

2: ktory w procesłyey dziećię vrodził. Thedy rychło po=

3: tym/ pierwłzy Hádryan(*marg*) Hádryan pa=

4: piełz.

5: Anno. 785.

6: Sab.

7: Grat. Diłt.

8: 63. (–) Papiełz wroćił był moc y po=

9: dał Cefárzowi Kárłowi/ áby zówždy Cefarz Papieža

10: Rzymśkiego wybierał y potwierdzał to potym włzyłt

11: ko trzeći Adryan Papiełz po łthu lath złamał y poká (*marg*) Hádrianus

⌚ Papa.

⌚ Anno. 884.

⌚ Plat.

⌚ Sab.

⌚ Volat.

⌚ Papieżowie

⌚ iáko wchodzili

⌚ na papieństwo. (-)

7: ził/ y w zgárdziwłzy Cefárzá y zwierzchność iego/ ná

8: papieństwo mocą y gwałtem dziurą wlałł y wiechał

9: wziąwłzy pierwey náprzećiwko Cefarzowi/ z Kxiężą

10: y z Rzymiany porozumienie/ y vmowę.

11: Potym Hádryanie/ iáko inłzy Papieżowie w cho=

12: dzili ná Papiełthwo/ y iáko fie ćifnęli y vbiegáli/ iułz

13: przez trućiny/ iułz przez zábijánia/ iułz przez tzárno=

14: kxięłtwá/ koždy może tzytác Plátynę piłárzá wálzego

15: iáko piłze o Papiežu/ Formufu/ o Theodoru/ ktory fie

16: dziewiátym Ianem názwał/ o Kryłtoforze/ o Sergi= (*marg*) Ian dwunałty

⌚ Anno. 960.

⌚ Volat.

⌚ Plat.

⌚ Luit. Prand.

⌚ lib. 6. cap. 6.

⌚ 7. 8. 9. et 10.

⌚ Stzepan łłołty

⌚ Anno. 895.

⌚ Plát.

⌚ Sab.

⌚ Ian trzynáłty

⌚ Anno. 970.

Plat.

Volat.

Robert.

Barus. (-)

17: ufu trzecim/ o Ianie dwunastym/ ktory zdwiema fio

18: istrami wlasnymi przebywal/ Dyablow na wpomoze

19: nie sobie wzywawal/ ktorego na koniec na cudzołostwie

20: zabito/

21: ty Papieze Platyna cudami morfkiemi zowie.

22: I co thez vtzynil Sztzepan sfofty/ izali vmarlego

23: Formula Papieza ciala niekazał wykopać y dobyć/ y

24: zdawney wasni w Tyber rzeka ono cialo wrzucic.

25: Ian takiez trzecinafty/ ktoremu Otto Cefarz przy

26: liac muial/ izali potym naprzeciwko temuż Ottho=

27: nowi Cefarzowi niewaltzył? Kardynalowi iednemu

28: nos vrznal/ drugiemu rękę vcial/ iz o iego zbytkach y

29: niecnotach Ottonowi Cefarzowi pifali/ ktory potym

30: naplodziwly roftyrkow y zlosci rozmaitych/ z Rzyma

31: vciec muial.(marg) Bonifacius

fiodmy. (-)

32: Nie wlpominam thu nic Bonifacyufa fiodmego/

ktory

strona: 38

Papieżow Rzymkich.

38.

1: ktory wykradwly s kościoła Piotra swiętego/ zloto/ (marg) Anno 975.

Plat.

Robert. (-)

2: frebro/ kamienie drogie y rzetzy nakolftownieyze/ v=

3: ciekł do Konstantynopolá/ tam rzetzy poprzedawly/

4: y nábierawly piędzy/ do Rzymá fie záfię mocą

5: ná papieſtuo wrocił.

6: Tákże Ian piętnaſty/ ktory iż ſie Bogá záprzał/ du (*marg*) Ian piętna=

: ſty.

: Anno. 985.

: Plat.

: Robert.

: Syluefter

: wtory.

: Anno. 1000.

: Volat.

: Robert.

: Plat.

: Benedykt dzie

: wiąty.

: Anno. 1035.

: Plat.

: Naud.

: Sigeb.

: Syluefter

: trzeci.

: Anno. 1045.

: Plat.

: Ro. Barus. (-)

7: ſzne y cíeleſne rzetzy przedawał/ y nákoniec ſie obieſlił.

8: Podzmy do Sylweſtrá wtorego/ izali ſie ten z du=

9: ſzą y s cíálem Dyabłu nie oddał/ aby iedno Papieżem

10: zoſtał/ ále tego potym przyplącił.

11: Tákże Benedykt dziewiąty fromotá ludzka/ y po=

12: háńbienie koſciółá/ izali niekupił Papieſtwa/ y zafię ie

13: sprzedał Ianowi Ardziakonowi [ad portam Latinam](http://rcin.org.pl) zá

- 14: wielkie pieniądze.
- 15: I zafię Sylweſter trzeći/ izali teſz niekupił papie=
- 16: łtwá/ y wſzedł dziurą ná nie przes zdráde/ á boiác fie
- 17: áby go zafię niezrzucono łniego / sprzedał ie Grzegorz
- 18: wi łfołtemu męžoboycy.
- 19: Piſze Plátyná/ iz iuž ná ten tzás Papieſtwo było ich
- 20: temu końcowi przyłflo/ iz kto był napyłnieyſzy/ y nabo
- 21: gátłzy/ y nawięcey dárow dał/ ten Papiežem nátych=
- 22: miałł zołtał.(*marg*) Plátyná na=
- : rzeka ná pa=
- : pieze. (-) I nárzeka tám tenze Plátyná mowiác.
- 23: O miły Pánie dayže nam to/ áby náłze tzały niebyły tá
- 24: kowe/ iákowe przedtym były. I co rozumieſz/ kiedy by
- 25: był ten Plátyná náłzych dziłieyſzych tzałow dotzekał/
- 26: izali by iełtze więcey był nienárzekał?(*marg*) Clemens wto=
- : ry. Anno.
- : 1050.
- : Plat.
- : Damafus
- : wtory.
- : Anno. 1051.
- : Plat. (-)
- 27: Pytam cie tełz powiedz mi? dla tzeo Wtory Kle=
- 28: mens łkoro wſzedł ná papieſtwo/ dziewiętego miełią
- 29: cá iełt otruty?
- 30: Dámáfus wtory/ izali tełz nie mocą/ y nie dziurą
- 31: wſzedł ná Papieſtwo?

1: Także Leo dziewiąty powiedz mi/ czemu iest poi= (marg) Leo dzidwiąty [!]

: Anno 1055.

: Blond. Lib. 3.

: Decad. 2.

: Viktor wtory.

: Anno. 1060.

: Vrfper Pa=

: piefz ftruty.

: Anno 1090.

: Her. Con.

: Grzegorz fiod

: my.

: Anno. 1076.

: Sigeb.

: Bijno Cárd.

: Kranc.

: Synon w Bry

: xiey.

: Vfperg.

: Sigebert.

: Beno. Card. (-)

2: man? izali nie dla tego/ iż waltzył z Normánnámi?

3: I záfie Wiktor wtory/ y Wiktor trzeci powiedz mi

4: czemu fą s kielichá v ołtarzá otruci/ izaly nie dla tego

5: iż nie drzwiami/ ále dziurámi do kościoła Świętego

6: wlezi?

7: Podzmy teř do Grzegorzá fiodme^{go} chytrego Mnichá

8: ktore^{go} dokąd Papieżem niezofał Hildebrándem zwa=

9: no/ izali ten kielká Papieżow przedtym nie otrul/ a ni=

10: ífli fam ná Papieřtwo przes zdráde wfzedł? Izali nie=

- 11: był Czárnoksiążnikiem/ który miał z Dyabły porozumie
- 12: nie ktore^{go} potym s Papięstwá zrzuceno/ vtzyniwfzy fy
- 13: nod w Bryxiey Noryckiey/ s ktorego Synodu thymi
- 14: fłowy do niego nápifano? Iześ iefth nie od Bogá wy=
- 15: brany/ ale od siebie lámego posłány/ przez zdráde y
- 16: przez pieniądze/ który miedzy pokoinymi niepokoy tzy=
- 17: nifz/ miedzy przyiázliwymi zwáde/ miedzy bráciá zgor
- 18: fzenie/ miedzy małżonkámí rozwody/ który bronifz krzy= (marg) Papięz nigro
- : mántyk. (-)
- 19: wo przyięstwá/ y mężoboiftwá/ y któryś iefth Nekro=
- 20: mántyk/ Duchá nietzyftego pełen/ przefto my zebráni
- 21: ná iedno mieyfce/ ćiebie od kościołá Świętego/ odći=
- 22: namy y odfádzamy/ y odlátzamy. etc.
- 23: Także Pálfkalis wtory/ izali Henrykowi Cefárzowi (marg) Páfkalis wto=
- : ry.
- : Anno. 1109.
- : Plat.
- : Kranc.
- : Vrfperg. (-)
- 24: pokoiu niewypowiedział/ który przedtym znim myał?
- 25: Izali ten Páfcaliż Cefárzowi wzyfkiego podává=
- 26: nia wydrzeć niechćiał? Vtzyniwfzy Synod w Rzymie
- 27: przedtym ktorego Pálfkálifá/ iáko złego á niepobożne
- 28: go y s Kárdynały iego/ Cefarz potym poimał/ y pofa (marg) Niebo otwo=
- : rzone.
- : Anno. 1115.
- : Kranc. lib. 5.
- : cap. 38. (-)
- 29: dzał. A fkoro ten Papięz vmárł/ izali nieftáło othwo=
- 30: rzone niebo dłužey a nífli przez godzinę cáła?

31: Innocencyus wtory/ izali nie waltzył z Wilhel=

mem

strona: 39

Papieżow Rzymskich.

39.

1: mem Książęciem Kalábryjskim? ktorego potym Rzy (*marg*) Aemil.

: Veron. 5.

: Innocent.

: wtory.

: Anno. 1140.

: Blond. lib. 5. (-)

2: mianie dla rołtyrkow wygnáli/ y infzego Papieżá/ ná

3: iego mieysce Piotrá wybráli. ktorego Anákleufem ná

4: zwali/ przed którym ten Innocencyus muřiał wćiec/

5: do Lodwiká Krola Francuřkiego.

6: Hádryan tzwarty/ izali Cefárzá Fryderyká nie zá=

7: klął przenáięty? kthorą klątwe iáko rychło ná Cefárzá (*marg*) Hádrian

: czwarty.

: Anno. 1156.

: Abbas Vrřp.

: Plat. (-)

8: wydał/ w kielká dni potym tákową muchę wypił/ kto

9: ra mu do ięzyká przyłnęłá/ y od żadnego lekarzá nie=

10: mogła być oderwana y odięta.

11: Thakże Alexánder trzeci/ izali Cefárzá Fryderyká

12: Bárbarosę wezwánego nie záklął/ á potym go nogá

13: mi deptał mowiąc. Po Lwie y po Bázylifku będziefz (*marg*) Pfal. 91. (-)

14: chodził/ y podepcęz Lwá y řmoku/ Thy řłowá řlyřząc

15: od Papieżá Cefarz: mowił do Papieżá/ Nie thobie ále

16: Piotrowi. A Papieřz rozgniewawřzy řię znowu Ce=

17: řárzá potzał deřthác mowiąc/ y mnie y Piořrowi/ y (*marg*) Anno. 1178.

10. Julij.

Sab.

Vrfper.

Paul. Aemil.

Auentinus. (-)

18: mnie y Piotrowi. Izali fie tu nie fpełniło Proroctwo

19: Dánielá Świętego/ ktory ták o tym nápiął. I náftá=

20: nie Krol niewftydliwey twarzy/ y będzie vtwierdo=

21: ná moc iego/ ále nie w fwych síłach/ á wfzyftko będzie

22: puftofzył/ y będzie mu fię ftzesćiło/ y vtzyni.

23: Także Lucyfá trzećiego/ Izali Rzemiánie dla ie= (*marg*) Lucins trzeći.

Anno. 1184.

Paul.

Phrig=

Innocent.

czwarty.

Anno. 1255.

6. Dec. lib. 2.

Tit. 14. cap. 2.

Nicolaus.

Piąty.

Anno. 1447.

Volat. (-)

24: go złości nie wygnáli? A wten fię tás działo wielkie

25: drzenie ziemie.

26: Innocencyus tzwarty poftánowił/ iż może koždy

27: Papiezf Cefarzáz zrzucić/ á drugiego náftáwić.

28: Nykolaus piąty od Cefarzáz Papieżem vtzyniony/

29: izali wielkiey woiny niewiodł zdwudzieftym y wtho=

30: rym Ianem o Papieftwo.

31: A wten tżás Piotr Ian Piráneński tżłowiek zacny

N iij

y vtzo

strona: 39v

O żywoćiech

1: y vtzony: Papieżá powieđał y kazał być prawdzy= (*marg*) Ian Pirańłki.

: Anno. 1328.

: Kranc.

: Volat.

: Bern Iucel.

: Apoc. 17. (-)

2: wym Antykryfem/ á kościół Rzymłki być nietzyfthą

3: niewiáftą oną Bábilońfką/ ktora miała Krole y Pá

4: ny tego swiátá fkupká złotego náprawác fwoią nietzy

5: ftością.

6: Benedyktus dwunafty/ izali łobie zdradliwie nie= (*marg*) Benedykt dwunafty.

: Anno. 1335.

: Dec extra.

: Clemens ffo=

: fty.

: Anno. 1345.

: Vfper.

: Nauel.

: Carton.

: Vrban ffofty.

: Anno. 1385.

: Plat.

: Robert. (-)

7: przywłaftzał podawanie Bifkupfthw y wfzyfthkich

8: Prelátur?

9: Klemens ffofty/ izali mále zburzenie tżynł náprze=

- 10: ciwko Cefarzowi y ten Klemens wšzyftki Biškupy y
- 11: Kxiążetá zákłá/ ktore przyázliwe Cefarzowi być ro=
- 12: zumiał.
- 13: Vrban ŹoŹty/ izali wielkiey woiny z rozlanim krwie
- 14: niewiodł s Cefarzem Otthonem/ ifz Cefarz niechćiał
- 15: Wnuká Papielkiego vtzynić Kxiążęciem Kámpáñ=
- 16: Źkim. Tenze Vrban/ izáli pięć Kárdynałow wškorzá
- 17: nym worze rázem w Tybrze rzece nie vthopił? y záfię
- 18: rázem tegoŹ dnia inšzych/ ná to mieyfce nieobrał y nie
- 19: poŹadził? A chceŹ wiedzieć/ tze mu ie vtopił/ ifz fię dłu
- 20: go opieráli y zwolić niechćieli/ áby był Papięzem/ A
- 21: wten tzał Ian Hus w Prádze Ewánieliá potzał ká
- 22: zác.
- 23: Thakže Grzegorz dwunaŹty/ izali fię niewádzil do
- 24: fić dłu go o Papielthwo z Benedyktem/ dla kthorey
- 25: zwády Kárdynali w PiŹanie Synod vtzynili/ y thám
- 26: ná tym Synodzie y Grzegorzá y tego Benedyktá s Pa
- 27: piełtwá zrzucili/ á ná ich mieyftze Alexándrá piątego
- 28: wybráli.(*marg*) Papięze trzy
- : byli.
- : Anno. 1415.
- : Volat.
- : MonŹt.
- : Tom. 2. Con. (-)
- 29: Tymže obyztáiem gdy było Koncylium w KonŹtán
- 30: cyey/ izali trzech Papięzow Ianá/ Grzegorzá y Be=
- 31: nedyktá/ ludzi nietzyftych/ y złofliwych/ kthorzy fię o

1: Papiestwo fwarzyli/ rázem nie zrzuceno? A ná ich (*marg*) Eugenius

: zrzucony.

: Anno. 1432.

: Kranc. lib. 11.

: Coucil. Báfil.

: Iesfio. 34.

: et 40.

: Páweł wtory.

: Anno. 1470.

: Plat.

: Volat.

: Innocent

: ofmy.

: Anno. 1485.

: Matth. palm.

: De confefs.

: praep. cap.

: propofuit.

: Glof. in cap.

: ab arb. (-)

2: mieyfce Marciná Piątego nieobrano.

3: Także też ná Bázyleyfkim Koncylium/ izali Euge

4: niufá/ dla iego Lotroftwá/ Papiestwá nie odładzo=

5: no? á ná iego mieyfce izali nie obrano Amádeufá Kxią

6: żęciá Sábáudyifkiego.

7: I záfie Páweł wtory/ powiedz mi tzemu Plátynę

8: pifarzá fwego/ dał wfádzić do wieże? izali nie dla te

9: go/ iż piłá żywoty y fpráwy Papięzow Rzymfkich?

10: A krotko mowiąc/ Izali Innocencyus ofmey kxię=

11: żey Nordweyfkiey niedopuscił mřzyć bes winá? po=

- 12: wiádaiąc o łobie iż ieŝt podobny Bogu/ ktory mo¿e ŝtá
13: nowić wkoŝciele wŝyŝtko wedle myŝli ŝwoiey náprze=
14: ċiwko zakonowi Bo¿emu ŝtáremu y nowemu/ powiá=
15: dáiąc ŝię być zakonem Bo¿ym ¿ywym ná ziemi.
16: Otoŝz iuŝz maŝz pokorę/ ¿ywoty/ y ŝpráwy tych tho
17: wikáryiow y Opok wáŝŝych rzetzoných. Obá¿¿ze dla
18: ċię Pána Bogá proŝze/ á nie bądź ták zápamiętałym
19: duŝze ŝwoiey/ y roŝŝadz: Ieŝli¿e ŝię tá pokorą y ¿ywoty
20: Papie¿ow Rzymŝkich zgadzaią s pokorą Kryŝtuŝo=
21: wą/ álbo teŝz Piotrową/ ktory mowił do braćiey ŝwo
22: iey/ Nie pánuycieŝz nád dziedzictwem Páńŝkim. I zá (*marg*) 1. Pet. 5.

: Act. 3. (-)

- 23: ŝie ná drugim mieyŝcu. Złotá y frebrá niemam. Wípo
24: mni ŝobie ná to/ iż maŝz vmrzeć leda kiedy/ y ŝtánąc
25: przed ŝádem Bo¿ym.
26: Wiem co mi náto odpowieŝz/ rzetzeŝz iż Papie¿owie
27: ták tzynili/ y dziŝ ieŝtze tzynią/ nie dobrze tzynią. A
28: wŝzakofz dla tego/ niemamy Papie¿ow odfŝtępowác.
29: Poniewaŝz pan Kryŝtus powiedział/ iż ná ŝtolcu Mo (*marg*) Matt. 23. (-)
30: i¿eŝzowym będą ŝiedzieć náutzeni y Fáryzeuŝzowie/ w=
31: ŝzyŝtko cokolwiek wam roŝka¿ą chowác/ chowayćie y

czyńćie

strona: 40v

O zywoćiech

- 1: tzyńćie/ ále według ich ŝpraw/ álbo vtzynkow nietzyń=
2: ċie/ boć oni będą mowić/ á niebędą tzynić.
3: Prawdę mowiŝz/ iżbych był powinien ich nieodŝtę=
4: pować/ y owízem winien ŝluchác/ y ták tzynić/ iáko o= (*marg*) Co ieŝt ná Mo
: i¿eŝzowym ŝtol
: cu ŝiedzieć. (-)

5: ni vtżą/ kiedyby ná Moizefzowym ftołcu fiedzieli/ to
6: ieft/ kiedyby náuki Moizefzowey/ Prorockiey/ Kryftu=
7: fowey/ y Apoftolſkiey vtzyli. Ale iż nietylko zá pychę/
8: y złoſćiami tego ſwiátá idą/ ále teſz náprzećiwko Mo
9: izefzowi/ Prorokom/ Pánu Kryftuſowi/ y Apoſtołom
10: náuk Dijabelſkich vtżą y náſláduią/ nakoniec ich mie=
11: tzem y ogniem bronią. A przeſto fie mamy nie tylko py
12: chy ich/ y ſpraw złoſliwych wiárować ále teſz iáko od
13: nieprzyaciela Bożego/ y Antykryſtá/ co nadaley v=
14: ćiekác/ ktory Bogá z iego ftołcá właſnego ſpycha/ á
15: ſam fie ná iego mieyſce/ w obłudney ſwiátoſći/ wſpi= (marg) Dan. 7. 11.

2. Tes. 2. (-)

16: na. Przywłaſztzáiąc ſobie tę tzeſć y chwałę/ ktora tyl
17: ko fámemu Synowi Bożemu Pánu Kryftuſowi na=
18: leży.
19: I co inſzego Papieſz przez tę pychę ſwoię okázuie/
20: tczyniąc fie kápłanem nawyſſzym/ napřednieyſzym
21: Biſkupem/ głową koſćioła/ Wikáryim Kryftuſowym
22: Opoką/ y Bogiem tego ſwiátá iedno iż fie Synowi
23: Bożemu Panu Kryftuſowi przeciwiá/ y Tytuły mu ie
24: go właſne wydziera/ ktore oćiec niebieſki pod przyſię=
25: gą włożył tylko ná Syná ſwego. A przeſtho Papieſz
26: ieft on ſyn zátrácony/ ktory w koſćiele Bożym fiedzi/
27: y nád Bogá fie podnoſi. Niechay teſz żadny po Pa=
28: pieżu nietzeka iákiey popráwy/ ábowiem według przy
29: ſięgi ſwoiey inák tzynić niemoże. Ieſli themu niewie=
30: rzyfz/ poſluchay iego przyſięgi.

W imię

1: Papieża Rzymskiego przyięgá.

2: W imię Boże Amen. W imię świętey y nieroz=
3: dzielney Troyce/ Oycá y Syná y Duchá świętego. Ia
4: N. wybrány ná papieństwo/ wízechmogácemu Bogu (*marg*) Anno. 1431.
: In Bafilien.
: Concil. Sefsi.
: 23. 37. et 40. (-)
5: kthorego kościoł zá pomocá iego rzędzić przyimuję.
6: I błogófláwionemu Piotrowi Apoštołskiemu kxiá=
7: żęćiu/ łercem y vřty wyznawam. Iáko długo wthym
8: mdłym żywoćie będę/ iż mocnie wierzyć y dzierżec bę=
9: dę wiarę krześcijiánńką/ według vřtaw Apoštołow/ y
10: nawálnych Koncylia/ y inřzych Świętych oycow. A
11: zwłáštzá ósm świętych Koncylia nawálnych/ to ieřt
12: Pierwřzego Niceńńkiego/ Wtorego Konřtántynopol
13: Ńkiego/ Trzećiego Efezynńkiego/ Czwartego Kálce=
14: dońńkiego/ Piątego y řfořtego Konřtántynopolńkiego
15: Siodme^{go} Niceńńkiego/ Ółme^{go} Konřtántynopolńkie
16: go. I teř Láteráńńkiego/ Lugduńńkiego/ Wiedeńńkie^{go}/
17: Konřtáncyińńkiego/ y Báziliyińńkie^{go}/ ná wálnych Konci
18: lia. A tę wiarę až do iednego řpieniá nienaruřzoná cho
19: wać będę/ y teř do duřze y krwie twierdzić/ bronić y o=
20: powiedáć. I obrzędow řřáfowánia řwiátořci kořciel
21: nych poddány kořciółowi będę wřzelkim obyřzáiem
22: řtrzegł/ y chował. I obiecuię teř wiernie/ prácowác o=
23: koło obrony wiáry krześcijiánńkiej/ y około wykorzenie=
24: nia kácerřtw/ y błędów/ y popráwiená obyřzáiow/ y
25: wypełniená y chowáná dekretow y vřtaw/ Konřtán
26: Konřtáncyińńkie^{go} y Bázyliskiego Koncylium/ y pokoiu w ludu

27: krześcijánkim. Przyięgam tész dzieięć poštánowie=

28: nia nawálnych Koncylia y potwierdzenia wybierá=

29: nia/ według Dekretow/ y wstáw świętego Bázylia=

O

fkiego

strona: 41v

O żywóćiech

1: Bázylia⁸⁰ koncilium. A to wyznánie moią ręką podpisałem/

2: y tobie wśzechmogácemu Bogu/ ktoremu dnia stráflli

3: wego Sądneho/ będę tzyńił łtego y z drugich moich

4: vtzynkow lidzbę/ tzyłtym vmyflem ná ołtarzu offiaru

5: ię/ kthorą ná pierwszym obecnym żeśćiu vrotzyście

6: będę powtarzał.

7: To iest przyięga Papieżá Rzymfkiego/ łktorey ko=

8: zdy może náprzod obátzyć/ iż thu Papież według tey

9: przyięgi iest iáwnym Bálwochwálcą/ ktory tu oto

10: przyięga/ nietylko w imię Pańskie/ ale tész w imię Pio (*marg*) Papież Bal=

11: wochwálca. (–)

12: trá Kxiążęćią niewiem iákiego/ náprzećiwko onemu

13: zákazániu Bożemu/ gdzie Pan Bog zakazał przes cu

14: dze Bogi przyięgáć/ mowiąc. Wśyłtkiego cokolwie (*marg*) Exod. 23. (–)

15: kem wam powiedział strzelźcie/ á przes imię cudzych

16: Bogow nieprzyięgayćie/ y niechay tego zadny niu=

17: słyźy z wśth wálzych. A ná drugim mieyfcu takiesz mo

18: wi. Paná Bogá twego będziez łie bał/ y iemu łáme= (*marg*) Dent. 6. 10. (–)

19: mu słuźył/ y przez imię iego przyięgał.

20: A słyźyź tu/ iż tylko przes imię Pańskie ma być przy

21: ięga?(*marg*) Przyięgá

22: ma być tylko przef

23: imię Pańskie. (–)

24: Stąd łie tedy okázuie Papież być iáwnym bał

22: wochwálcą/ ktory w Bogá iednego y fámego niewie=
23: rzy/ ale łobie inłze Bogi zmyłła/ ktorym oto nád zaka=
24: zánie Boże przyłięga. A dla tzełósz przyłięga. Iż ma
25: łtrzec wítaw Apołtołłkich? A ktorych że to Apołtołow
26: niemniemay/ áby Kryłtułowych onych vbogich Apo=
27: łtołow? ále onych ktorzy byli ná Synodzie Konłtán= (marg) Synod Kon=
: łtáncyłłki.

: Anno. 1414.

: In Conłtan=

: cien. Concilio.

: Sełł. 13. (-)

28: cyłłkim/ y ná Synodzie Bázylełłkim: ná ktorych Syno
29: dziech/ ony vbogie Apołtoły/ y Kryłtułá fámego/ káce
30: rzem być ołádzili/ gdy Tełtáment iego wietzny złámá=
31: li/ y fámego Kryłthułá/ iedynym rzetznikiem/ y iedna=
32: tzem mieć niechćieli/ ále ná iego mieylce Pánnę Má=

ryą

strona: 42

Papieżow Rzyskich.

42

1: ryą Mátkę iego rzetznitzką y iednatzem wtzynili/ gdzie (marg) Synod Bázý

: leyłki.

: Anno. 143.

: In Bafil. con=

: cil. Sełł. 43. (-)

2: ták nápiłáli mowiąc.

3: Nawięcey łie mamy wćiekać/ do nachwálebniey=

4: łzey oney/ y włzelkiey chwały nagodnieylzey Bożey ro=

5: dzićielki Máryey/ ktora Bogá porodziłá. Tá ielł wítá

6: witzna náłzá rzetznitzká/ kthora nas włpomaga/ nas

7: bronil/ nas łłtzyćil/ nas podnołł: Tá włzylłłkim ktorzy

8: fie do niey vćiekáią/ prędkie dáie wśpomożenie.
9: To maśz Koncylium nawálne Bázyleyfskie/ y wiárę
10: iego/ ktorey Pápiefz przyśięga bronić y chowác/ aż
11: do iednego śpieniá nienárufzoną/ do duśze y do krwię
12: twierdzić y śferzyć. A iefliby kto miał inák rozumieć/
13: álbo vtzyć/ tedy thákowy błędlwym y kácerzem ma
14: być.

15: Iż Papieřz iefť prawdziwy

16: Antykryřťh.

17: Otořz iuřz mařz dotąd/ y o pokorze Syná Boże=
18: go Páná Kryřtuřowey/ y o pokorze Papieřá Rzymfskie=
19: go/ y śkąd fie wziął Papieřz/ y iáko fię Pánu Kryřtu=
20: řowi we wřzyřtkich śpráwách pychą řwoią řprzeći=
21: wia. I moźe iuřz koźdy řtąd obáťzyc/ iż Papieřz nieiefť/
22: iáko ty powiedařz/ áni Kryřtuřow Wikárij/ áni Bog
23: tego řwiatá/ áni Głowá kořćiołá krzeřćijáńfskiego/ áni
24: opoká/ ná ktoreyby Kryřtus zbudował kořćioł řwoy
25: řwięty/ áni teřz nawyřřřzy przełožony/ y páłterz/ w koř (*margin*) Dan. 7. 11.
: 2. Tef. 2.
: Zach. 11.
: 1. Ioan. 2. 4.
: Apoc. 17. (-)
26: ćiele páná Kryřtuřowym. Ale iefť włařny Antykryřť/
27: o ktorym zdawná prorocy/ y Apořtołowie řwięći piřali
28: y ktemu iefť nieprzyiáćiel Boźy/ y s řwoimi wřzyřtkimi
29: nářłádownikámi. Poniewařz fie Kryřtuřowi Synowi

O ij

Bo=

strona: 42v

O náuce Páná Kryřtuřowey

1: Boźemu/ w pokorze/ y w inřzych rzetach řwiętych s

- 2: przeciwi/ y tego co Pan Kryftus rofkazał nietzyni. A=
3: bowiem jam Syn Boży vkázuiąc/ ktorzy fą przyiaćie
4: le/ á ktorzy nieprzyiaćiele iego/ ták mowi. Wy iefte=
5: śćie przyiaćiele moi/ iefli będziecie tzynić/ cokolwiek ia (*marg*) Ioan. 15. (-)
6: wam rofkázuię. Ale podzmy dáley do drugiey tzęści
7: do náuki Páná Kryftufovey y iego zwolennikow. A
8: potym do náuki Papieżá Rzymfkiego y náuki twoiey/
9: y obatzemy/ iefliże fie náuká Papiefka y wáfzá zgadza
10: z náuką Páná Kryftufową.

11: **Wtora część.**

12: **O náuce páná Kry**

13: **ftufovey y zwolennikow iego.**

- 14: **P**An Kryftus Syn Bo=
15: ży/ przyfzedwłzy thu ná ten fwiáth/
16: nietylko fie vniżył y vpokorzył/ ále
17: tełz wolą oyca fwego niebiefkiego/
18: przed ludzmi obiáwił/ iáko jam otim
19: fwiattzył mowiąc.(*marg*) Kryftuś obia=
: wił wolą oycá
: fwego lu=
: dziom. Io <...>
: Io. 6.
: Io. 7.
: Io. 8.
: Io. 12.
: Io. 14. (-) Obiáwiłem oytze imię thwoie lu=
20: dziom/ kthores mi dał s fwiáthá. I záfię ná drugim
21: mieyfcu/ o woley oycá fwego Kryftus ták powiedział.
22: Tho iefł wola onego/ ktory mię pofłał/ áby wfzelki kto

23: ry widzi Syná/ y wierzy weń/ miał żywoth wietzny/ á

24: ia go wkrzeźę w dzień oftátetzny.

25: Iáko tedy Pan Kry

ítus

strona: 43

y zwolennikow iego.

43.

1: ítus Syn Boży wołá oycá íwego obiawiał ludziom y

2: opowiedział/ ták teź fwoim zwolennikom rofkazał/ á=

3: by opowiedáli nie wołá fwoię/ áni wołá [!] kogo inźzego/

4: ále wołá y rofkazanie Syná Bożego Páná Iezu Kry

5: ítá. I dla tego/ ták íam mowił do nich. Vtźcie ludzi/ (marg) Matt. 28. (–)

6: chować wśyźtkiego/ com ía kolwiek wam rofkazał. A (marg) Kryítus co ro

: fkazał zwolen=

: nikom fwoim. (–)

7: coź ím rofkazał? Słuchay. Aby po wśyźtkim íwie=

8: ície íśli/ y Ewánielią wśelkiemu ítworzeniu przepo=

9: wiedáli. Abowiem ták do nich mowił. Idąc po wśyźt (marg) Mar. 16.

: Matt. 28.

: Matt. 10. (–)

10: kim íwiećie przepowiedaycie álbo káfźcie Ewánielią

11: wśelkiemu ítworzeniu/ kto wwierzy á okrzći íe będzie

12: zbáwion/ kto niewierzy bedzie potępion.

13: Otho maź/ co fwoim zwolennikom rofkazał? Nie

14: rzekł ím. Idąc po wśyźtkim íwiećie/ przepowieday=

15: ície/ wśtáwy/ Reguły/ Dekretały/ y inźe ludzkie wymy

16: íly/ ále Ewánielią.

17: **Ewánielia co íefth.**

18: A coź íeft Ewánielia? Powiem/ íedno słuchay

19: nie mnie/ ále íámego Syná Bożego/ Páná Iezu Kry

20: ítá/ ktoryć tu zá mię odpowieda/ ták mowiąc. Kto v=

- 21: wierzy będzie zbawion/ kto niewierzy będzie potę=
22: pion. Tu flyfyzfz/ co ieft Ewánielia. Barzo krotki or=
23: tel/ ále wiele w łobie zámýká/ s ktorego możefz obátzyc
24: iż Ewánielia nic infzego nieieft/ iedno moc Boża/ ku
25: zbáwieniu/ wízelkiemu wierzącemu/ gdy Pan Bog lu
26: dziom wierzącym/ dármo z łáski swoiey/ grzechy odpu
27: łtza/ dla Páná Iezu Kryftá Syná fwego/ y dáie im
28: Duchá fwiętego/ y żywoth wietzny. A nie wierzącym
29: zálię/ dáie fmierć wietzną/ piekło y potępione.

O iij

A tá

strona: 43v

O náuce Páná Kryftułowey

- 1: A tá moc Boża/ nic infzego nieieft/ iedno Pan Ie= (marg) Moc Boza co
: ieft. (-)
2: łus Kryftus Syn Boży/ kthory bywa w Ewánieliey
3: przepowiedany/ łtąd że tełz ieft/ ná drugim mieyfcu
4: wezwány/ rámię Boże/ obras Boży/ y fwiátłość Bo (marg) Efa. 53.
: Ebr. 1.
: Io. 1. (-)
5: za ktora oświeca tzłowieká wízelkiego/ ná ten fwiáth
6: przychodzącego. A przełto koźdemu wierzącemu Pan
7: Kryftus Syn Boży/ ieft moc Boża/ żywoth/ y fwia=
8: tłość/ y zbáwienie. A niewierzącemu zálię/ ieft vpáść
9: kámięń obrázliwy/ fmierć/ piekło/ y potępienie.
10: Zakon Boży/ Ian fwięty powieda/ iż zakon iefth (marg) Io. 1. (-)
11: dan przes Moizełzá/ łáłká y prawdá przez iezu Kry= (marg) Exod. 19.
: Gál. 3. (-)
12: łtá. Przes Moizełzá zgory Synai ieft zakon przynie=
13: łion/ ktory żadnego tzłowieká ożywić/ áni práwym v=
14: tzynić niemoże przed Bogiem/ ále kozdego tzyni nie= (marg) 2. Cor. 3. (-)

- 15: prąwym/ y śmierci wietzney godnym y winnym/ kthe^{mv}
- 16: martwe^{go} nie ożywia/ ále więcej go vmarza. Więżniá
- 17: fkazánego/ y oładzonego ná śmierć/ niewybawia á= (marg) Efa. 9. (-)
- 18: ni wypufztza/ ále go mocnie zámyka y zábija. Przekłę=
- 19: thego nietzynie błogofławionym/ ále go więcej tzyni (marg) 2. Cor. 3.
- : Dent. 27.
- : Rom. 7. (-)
- 20: przeklętym/ grzeźnego niepoświąca/ ále mu grze=
- 21: chow przytznia. Gniewu Bożego/ pomfty y śmierci
- 22: wietzney nieuśmierza/ ále więcej przymnaża. A ná=
- 23: koniec w rofpátz y w potępienie przywodzi.
- 24: Iefli mię fpythałz/ tzemu tho? wżák zakon Boży
- 25: ieft dobry/ Święty y fprawiedliwy iáko Święty Pá=
- 26: weł mowi: Prawdá ieft/ iż zakon fám przes fię/ ieft (marg) Rom. 7. (-)
- 27: dobry/ Święty/ y fprawiedliwy/ ále iż náfze przy=
- 28: rodzenie/ ieft fámó wfobie złe/ y przes grzech fkażone
- 29: wktorym niemálf nic dobrego/ Przefto tedy zákon/
- 30: dobry/ y Święty/ ktory miał być ku żywotowi/ fthálf
- 31: fie więcej ku śmierci wfzelkiemu tzłowiekowi: Abo=

wiem

strona: 44

y zwolennikow iego.

44.

- 1: wiem iáko wodá odkrywa ogień/ gdy bywa laná w (marg) Simile. (-)
- 2: wapno niegálfzone/ thymże obyztáiem zakon Boży/ od= (marg) Zakon czemu
- : grzechy odkry=
- : wa.
- : Ro. 3.
- : Gal. 2.
- : Pfál. 42.

⌘ Exod. 19. (-)

3: krywa fkryste grzechy/ ktore fię táią w cíele náfzym/

4: y zaplátę zá nię piekło y wietzne potępienie/ gdy by=

5: wa wlan w kthoregokolwiek tzłowieká vkázuie. A tho

6: Pan Bog tzyni/ áby fię wízelka płęc przed nim vkorzy (*marg*) Tit. 3. (-)

7: lá/ y vniżełá y nie chełpiła/ przed oblitznością iego.

8: Przefttho tedy iáko przes Moizefzá zgory Synái przy

9: niefion ieft zakon/ ták tefz przyniešioná ieftł láfká/

10: wylaná ná nas obfićie przes Páná Iezu Kryftá/ z o=

11: ney gory wietzney krolefthwá niebieſkiego/ áby wízel= (*marg*) Io. 3. (-)

12: ki tzłowiek/ kthory wierzy w Páná Iezu Kryftá tę lá

13: fkę náłáfl/ miał/ y otrzymał. Thák iż ieftli kto wierzy

14: w Páná Iezu Kryftá vkrzyżowánego/ kthory bywa

15: w Ewánieliey Świętey przepowiedány/ tedy táko.

16: wy tzłowiek w kroleftwie niebieſkim/ bywa potzytany (*marg*) Ro. 3.

⌘ Eph. 2.

⌘ 1. Cor. 1.

⌘ Io. 1.

⌘ Gal. 3.

⌘ Rom. 8. (-)

17: dármo/ á z láfki/

18: z nieprawe^{go} prawy/ z winne^{go} niewin

19: ny/ z martwe^{go} żywy/ zwiężniá wolny/ s przekłete^{go} bło

20: gofláwiony/ z grzeſznego ſwięty/ z fyná dyabelſkiego

21: Syn Boży/ z dziedzicá piekielnego/ dziedzic kroleſtwá

22: niebieſkiego. A toć ieft włáſnie Ewánielija/ to ieft

23: dobre/ miłe/ y wdziętzne poſelſtwo/ ktore P. Bog po=

24: dáie wízytkim wiernym/ nie dla iákich przyprawek/ za=

25: miánek/ pobudek/ vtzynkow/ álbo zaflug przeſſlych/ ál (*marg*) Luc. 2.

⌘ Efá. 9.

: Matt. 1. (-)

26: bo przyśflych náfzych. Ale tylko íftzerego y niewymow=

27: nego miłóšierdzia íwego/ dla íamego tylko P. Iezu

28: Kryftá nám národzonego/ y dármo dáne⁸⁰. Przefto teŝ (*marg*) 2. Cor. 5.

: Io. 1.

: Iere. 18.

: Ezech. 18. (-)

29: S. Páweł Ewanieliá Świętá zowie/ przepowiedá=

30: nie łáfki y mowá poiednánia z Bogiem. I dla thego

31: wŝyftki pífmá ták Prorockie/ íako y Apoftolŝkie/ nic in

32: nego nie vtžá/ íedno pokáíania y odpóŝtzenia grze=

chow

strona: 44v

O náuce Pána Kryftułowey

1: chow/ w imię Pána Iezu Kryftá Abowiem ktorzy íię (*marg*) Matt. 3.

: Marc. 1.

: Act. 2.

: Io. 7.

: Matt. 1. (-)

2: grzechow niekáią/ teŝ łáfki Božey niepotrzebią/ kto

3: ra bywa dawaná w Ewánielij Świętey/ thylko lu=

4: dziom łáknácym y prágnácym tey łáfki Božey/ A tho

5: tylko przes to imię Iezus/ y dla tego theŝ Pan Kry=

6: íthus íwoim zwolennikom roŝkazał/ (*marg*) Act. 4. (-) áby o žadnym in/

7: ízym imieniu nieprzepowiedáli ludziom/ íedno tylko o=

8: tym imieniu Iezus/ íako Piotr Święthy w dzieiach

9: Apoftholŝkich mowi: I roŝkazał nam ábyfmy przepo=

10: wiádáli ludziom/ y fwiatzyli/ iż on íeŝt on/ ktorzy íeŝt

11: poŝtáwion od Bogá Sędzia żywych y vmárłych/ I

12: dálej íeŝtze mowi. Themu wŝyŝcy Prorocy íwiadec=

- 13: thwo wydawaia/ iż odpuſztzenie grzechow/ wezmie
14: przez imię iego wſzelki ktorykolwiek wwierzy weń. I
15: zafię Lukasz Święty. Potrzebá powieda/ przepowie
16: dác w imię iego pokáianie y odpuſztzenie grzechow.
17: Iuſz tu tedy batyſz/ iż wthych krotkich flowiech/
18: Duch Święty/ ty thrzy rzetzy zámyka. Naprzod/ Iż
19: Pan Kryſthus zwolennikom ſwoim rofkazał/ niemil=
20: tzeć iákowi ſá Mnifzy Kártuzowie/ y inni ktorzy ſie=
21: dżá w klaſtorzech á miltżá. Kazał im teſz przepowia=
22: dác nie wſtáwy ludzkie/ iákowi ſá Rzymſkiego Papie=
23: ża Apoſtołowie/ ále przepowiać Ewánieliá Świę
24: tą.
25: Potym iż im nie ládá tżego/ nie plotek/ nie ſnow/ nie
26: ludzkich albo Papieſkich Dekretow/ przepowiać/
27: álbo ſwiadtyć rofkazał/ ále pokáianie y odpuſztzenie
28: grzechow.
29: Trzećie/ iż nie ladá w tzyie inſze imię/ iedno tylko w y=
30: mię ſámeo Páná Izeu Kryſtá/ iáko theſz tenże Piotr
31: Święty ſwiadty/ Iż niemaſz żadnego inſzego/ imie=(*marg*) Act. 4. (–)

má pod

strona: 45

y zwolennikow iego.

45.

- 1: niá pod niebem/ dánego miedzy ludzmi/ przez ktoreby
2: ſmy mogli być zbáwieni iedno to imię Iezus.

3: **Apoſtołowie Świádkowie [!]** .

- 4: Przeſto teſz pan Kryſtus ſwoie właſne zwolenni
5: ki ſwiádkámi názwał/ ták mowiác do nich. Wy iefteſ (*marg*) Luc. 24.
6: Act. 1. (–)
7: cie ſwiádkowie tego. I zafię w dzieiách Apoſtolſkich
7: ták im powiedział. I będziecie mi ſwiadtyć nie tylko

- 8: w Ieruzáleń/ ále teź po wŕytŕkim [!] Zydostwie/ y Sá=
9: márij/ y ná oŕtátek afz do gránic Swiatá.
10: A iáko ná ſwiátká dobre^{go}/ nie naleźy áby miał/ co inŕze^{go}(*marg*) Ná ſwiadká
: co nalezy. (-)
11: ſwiadztzyć/ álbo mowić/ álbo przytzyńiac/ álbo vmniey
12: ſzác/ iedno to ſwiadztzyć y mowić/ co widzi/ álbo ſłyźy
13: tak teź y ná zwolenniki prawdziwe Kryŕtuŕowe/ niena
14: lezy nic inŕzego powiedác y ſwiadztzyć przed ludem/ ie
15: dno to co ktory widzi/ álbo ſłyźy/ iáko teź y Pán Kry
16: ŕtus Nykodemowi powiedział/ Co wiemy/ mowimy (*marg*) Io. 3. (-)
17: á co widziemy/ ſwiadczemy/ ábowiem ſwiádkowie kto=
18: rzy powiedáią y ſwiadztzą/ tzego niewidzieli/ y nieſly=
19: ſzeli/ fą fałźywi ſwiádkowie/ godni ćci odŕádzienia ál=
20: bo yźby im ięzyk był wywletzon/ to ieſt áby byli skro=
21: leſtwa niebieſkie^{go} wyrzuceni/ y wydziedzitzeni. A prze
22: ŕtho wiernych y prawdziwych zwolennikow/ y páná
23: Kryŕtuŕowych/ ſwiádkow/ ná thym nálezy ſwiádec=
24: thwo/ áby ſwiadztzyli/ nie tho co fię im zda/ álbo we=
25: dłuć rozumu podoba/ Ale to co Pan Kryŕtus roŕkazał
26: w Ewánielij Swięty. Abowiem iáko Ian Swięthy
27: piŕze/ Ktho powiáda iż Bogá znam á roŕkazania iego (*marg*) Matt. 28.
: 1. Io. 2. (-)
28: niechowa/ kłámćá ieſt/ y wnim prawdy niemáſz.

29: **Co zámyka wŕobie Ewánielia.**

P

A prze=

strona: 45v

O náuce Paná Kryŕtuŕowej

- 1: Aprzeŕto Ewángelia Swięta in ſumma/ nic in=
2: ſzego wŕobie nie zámyka/ iedno iż pan Iezus Kryŕtus

3: dla grzechow náleznych vmárł: y wftał záfie zmartwych (*marg*) Rom. 4.

: Col. 2. (-)

4: dla wpráwiedliwienia nálezego/ ktory nález Cyrográf

5: nam przeciwny/ ná krzyżu zawieśił/ y swoią Krwią

6: świętą y nadrośńszą zámázał/ y záfie wftáwłzy zmar=

7: twych/ nas wpráwiedliwił y náwieki poświęcił. Tak

8: iż iufz wšelkiemu tżłowieku/ ktory temu prawdziwie

9: wierzy/ záfkodzić niemoże/ áni grzech/ áni zakon áni (*marg*) 1. Cor. 15.

: Col. 2. (-)

10: śmierz áni żadna moc Dyabelska. Abowiem Pan Kry

11: łtus przez śmierz swoię śmierz moię porázył/ á przez

12: zmarwychwłthanie swoie/ moie wpráwiedliwienie

13: nápráwił/ y mnie ożywił.

14: A iż temu wierzę/ że Kryłtus vmárł ná krzyżu/ y

15: záplácił dług moy/ y pogrzebion ieft. Ták mi to ieft.

16: płáthno y požytetno/ iákobych ia sam znim vmárł/ y (*marg*) Ro. 6. (-)

17: záplácił wżyftek dług moy/ y znim był pogrzebion. A

18: iż tefz záfie zmartwych wftał/ y wftąpił ná niebiofá/ y (*marg*) 1. Cor. 15.

: Eph. 2.

: Ebr. 8. (-)

19: dziedzictwo krolestwá niebieskie⁸⁰ otrzymał: ták mi tefz

20: to ieft płatno y požytetno/ iákobych ia iufz znim zmar

21: twych wftał/ ożył/ wftąpił do niebá/ y żywot wietzny

22: otrzymał/ y znim w krolestwie niebieskim iufz mieśfkał:

23: A to ieft co Kryłthus mowi/ kto vwierzy będzie zbá=

24: wion kto niewierzy będzie potępion. Takowa wiará

25: ieft dar Boży/ nád wżyftki dary nákośftownieyłzy (*marg*) wiará ieft dar

: Bozy.

: Ephe. 2.

: Matt. 13. (-)

26: y Ńkarb nád wŃzyŃthki Ńkarby nadroŃŃŃzy/ y perlá nád
27: wŃtyŃtkimi [!] perlámi nazacnieyŃza. Tákowa wiára ko=
28: mu bywa daná/ bywa mu teŃz/ dane duŃzne wefele/ po=
29: koy ná Ńumnieniu/ y Duch Święty ktory w onym tŃło=
30: wieku nie proznuie ále owoce y vtzynki s Ńiebie wypu=

Ńztza

strona: 46

y zwolennikow iego.

46.

1: Ńztza dobre ktore Ńię Pánu Bogu podobaią.

2: O ŚwiętoŃciách koŃcielnych.

3: A iŃeby Pan KryŃthus tákowá wiárę tym wię=
4: cey vtwierdził y vmocnił w nas: przeto teŃz ŃwiátoŃci (marg) Rom. 4. (-)
5: ku tey Ewánieliey przydał iákoby iákíe pietŃęci/ y Ńam
6: wŃtáwił. Naprzod KrzeŃt/ á potym Wietzerzą Páń=
7: Ńką. Dla [!] tego/ aby tę łaŃkę niewidomą/ z nieba nám
8: przynieŃioną/ y daną/ widomemi znáki w nas zápie=
9: tŃętował. A iŃby Ńię Ńadny Ńtego niewymawiał prze=
10: to teŃz do tych ŃwiátoŃci Ńadnych koŃztownych y Ńwiet
11: nych przyprawek/ zamiánek/ złotá/ Ńrzebrá/ pereł/ ká
12: mienia/ áxámithow/ álbo iedwabíow nieprzydał/ ie=
13: dno thylko proŃthe znáki miedzy ludzmi poŃpolite/ Do
14: Krztu Ńwiętego tylko wodę/ á do Wietzerzey Páń=
15: Ńkiey/ thylko chleb y wino. A IŃebyŃmy Ńię więcey nád (marg) Matt. 10. (-)
16: miŃtrzá będąc zwolenniki iego niedomyŃláli: Prze=
17: tho Ńię teŃz Ianowi Świętemu w Iordanie rzece o= (marg) Matt. 3.

: Matt. 28.

: Marc. 16. (-)

18: krćić dał/ y Ńwoim zwolennikom tekieŃz z wody krćić

19: wŃzyŃtki narody roŃkazał/ w imię Oicá y Syná y Du=

20: chá Ńwiętego.

21: Co iest Krzeft.

22: Abowiem krzeft nic infzego nieieft/ iedno omy (*marg*) Tit. 3. (-)

23: cie wodą/ odrodzenia y odnowienia/ przes Duchá S.

24: ktorego wylał nánas obficie/ przes Iezu Kryftá zbá

25: wićielá *nálze*⁸⁰/ ábyśmy będąc wśprawiedliwieni łádká

26: *ie*⁸⁰/ dziedzicmi fię ftali żywotá wietznego. A to dla te=

27: go/ iż ná krzcie bierzemy pietzęc przodkiem wśyftkich

28: grzechow nászych odpulztzenia/ potym przypofobie=

P ij

nia

strona: 46v

O náuce Paná Kryftułowey

1: nia zá Syny Boże/ á ná oftátek dziedzictwá kroleftwá

2: *neiebiekiego* [!] A toć iest nieomylna mowá/ godna przy

3: ięcia. Abowiem flugá kościola świętego/ kiedy fluzy y

4: tzyni/ wedlug wftawy/ y rofkazánia Syná Bożego/

5: maca álbo polewa dziećię wodą/ y mowi ták. Ia cie

6: bie N. krztzę/ w imię oycá y fyná y duchá Świętego.

7: Tho nic nieieft infzego/ iedno iákobyś flyłzał ty flowá

8: naprzod od Bogá oycá. (*marg*) Co to iefth ia

: ciebie krztzę

: w imię Oicá y

: Syná y Duchá

: Świętego.

: Act. 2.

: Luc. 13.

: Apoc. 2.

: Bog Oćiec. Io. 1.

: Gal. 4.

: Eph. 1.

⌘ Apoc. 20.

⌘ Psal. 4. 98.

⌘ Matt. 6.

⌘ Rom. 6. (-)

9: Otho ia Bog oćiec/ Ńtworzyłcień niebá y ziemie/ to=

10: bie N. odpułztzam grzech twoy pierworodny/ ktory

11: mańz Ńpadkiem od oycá twego Iádámá/ y wńzyłtki in=

12: Ńze grzechy twoie/ dla załlugi/ Ńmierći/ y krwie rofla=

13: nia Páná Iezu Kryłtá Syná mego miłego. Bierzęćie

14: y przypońabiamćie Ńobie ná Syná Ńwego/ y w pińuię ćie

15: w księgi żywotá wietznego/ miedzy wybráne moie/ y

16: obiecuię ćie ząwždy wyńluchác/ kiedykolwiek do mnie

17: będzieńz wołác/ y być thobie oycem łáłkáyym/ aż do

18: Ńmierći twoiey/ á po Ńmiierći [!] aż náwieki. Zálię teńz

19: P. Kryłtuń Syn B. mowi. Oto ia Ńyn Boży przed w (marg) Kryłtus Syn

⌘ Bozy.

⌘ Gal. 4.

⌘ Matt. 25.

⌘ Matt. 28.

⌘ Eph. 1.

⌘ Ebr. 2.

⌘ Eńá. 9.

⌘ Luc. 2.

⌘ Io. 17.

⌘ Eph. 1. 4.

⌘ Col. 1. 2.

⌘ Apoc. 2. 5.

⌘ 2 Cor. 11.

⌘ 1. Tim. 2.

⌘ 1. Io. 2.

Io. 14. (-)

- 20: fzytkimi wieki z oycá bez tzałfu/ á zálię s Pánny Máryey
21: pod tzałem/ prawdziwy tżłowiek národzony/ bierzęcie
22: łobie N. zá brátá fwego y przydziedzitzam cię/ w kro=
23: leftwo oycá moiego/ y zápiłuięć niepomázáne y nie=
24: grzeńne/ ále święte národzenie moie/ obrzezanie y offiá
25: rowanie moie/ modlitwy/ mękę/ łmierć/ krew/ załlugi
26: y wfzyłtki prace moie/ kthorem ná fwiecie będąc/ dla
27: ciebie podiał/ y łlubuięć być twoią głową/ Krolem/
28: Biskupem/ y małżonkiem/ twoim/ przytzyńcą/ orędo=
29: wnikiem/ y iednatzem iedynym twoim. Iż **ocokołwiek** [!]
30: będziez prósił oycá moiego/ w imię moie tho wfzyłtko
31: otrzymałz.

Tákże

strona: 47

y zwolennikow iego.

47.

- 1: Tákże tefz y Duch święty mowi/ Bog prawdziwy/
2: od oycá y od fyná wietznie pochodzący/ Otho ia tefz (*marg*) Duch Święty (-)
3: Duch święty/ ciebie N. bierzę w opiekę fwoię/ y będę (*marg*) Ier. 31.

Ezech. 11.

Io. 8.

Rom. 1.

Rom. 3.

Io. 1.

Ioan. 14. (-)

- 4: s ciebie wyrzucal ferce kámienne/ á będąc dawał fer=
5: ce mięśne/ iż będziez łluchał y wierzył **Ewániełey** [!] S.
6: w ktorey łie zámyka moc Boża/ ábyś wierzył dáremne=
7: mu odpułztzeniu grzechow/ y będąc vkazował Paná
8: Iezu Kryłtá Syná Bożego vkrzyżowánego/ y przy=

- 9: wodził ná pámięć flowo iego/ będąć wykłádał táiem=
10: nice flowá Bożego/ iż rozeznas prawdę od niepraw=
11: dy/ kościół święty od kościoła złośliwego/ flugi praw
12: dziwe P. Kryšťufowe od flug Antykryšťufowych: Sy= (*marg*) Matt. 10.

: Luc. 12.

: Marc. 8.

: Ro. 5.

: Matt 16.

: Ioel. 2.

: Efa. 44

: Io. 14.

: Matt 6.

: Rom. 8.

: Gal 4.

: Eph. 2.

: Gal. 5. (-)

- 13: ny Boże od Synow Dijabelńkich. I będę cie pobu=
14: dzał ku wyznawaniu iáwnemu Syná Bożego y flowá
15: iego/ ku stałości y cierpliwości pod krzyżem/ który dla
16: imienia syná Boże^{go} ność będzielz/ y będę cie ćielzył we
17: wzyłtkich smutkach twoich/ y pracach twoich/ y po=
18: święcał cie y pobudzał/ ku modlitwom/ tzytaniu/ ro=
19: zmyflaniu/ y swego bliźniego miłowaniu/ y ku innym
20: świętym/ y pobożnym vtzynkom y cnotom. Tác to iest
21: łáfká niewidoma/ która nam bywa zniebá daná/ przes
22: Páná Iezu Kryšťá. Ktorą widomym znákiem wodą
23: ná krzćie w nas pietzćtujemy.

24: **O Świętości Wie=**

25: **czerzey Páńskiey.**

strona: 47v

O Świętości

- 1: **A** Iż po krzćie miał człowiek (*marg*) Iere. 17.
- : Gen. 6.
- : Gen. 8.
- : Matt. 26.
- : Luc. 22.
- : Marc. 14.
- : 1. Cor. 11. (-)
- 2: vpádać z krewkości ciała *fwe⁸⁰*/ przeftę
- 3: pować przykazanie Boże/ y Páná Bogá
- 4: gniewać/ iżeby tedy nierośpatzał w łáfcie
- 5: Bożey ras ná krzćie od Páná Bogá po
- 6: twierzoney y zápietżetowaney. Przeto tełż Syn Bo
- 7: ży folguiąc náłzey mdłości w wierze/ wftáwił drugą
- 8: śwíątość/ áby tełż była oney niewidomey łáłki Bożey
- 9: widomym znákem y potwierdzeniem krztu śwíętego/
- 10: to iełft/ Wietzerzą Páńfką. Ktorą ták Kryftus Syn
- 11: Boży ípráwował/ kiedy íiadł zá ftoł s swoimi zwolen
- 12: niki/ tedy vtzyniwłży przemowę do nich łáłkává/ w=
- 13: ział chleb/ y błogofláwił mowíąc:(*marg*) Luc. 22.
- : wietzerzą ofta=
- : tnią iáko íprá=
- : wował Kry=
- : ftus íin Boży. (-) Bierzćie/ iedzćie/
- 14: to iełft cíáło moie/ ktore będzie wydáne zá was/ to tzyń=
- 15: ćie ná pámiątkę moię. Tymże obyztáiem y kielich wzią
- 16: włży/ rzekł: Bierzćie/ podzielćie miedzy íię/ piyćie íte=
- 17: go włżyfcy/ Ten kielich iełft nowy Tełtámęnth w moiey

18: krwi/ ktora będzie wylaná ná odpufztzenie grzechow

19: wáfzych. To tzyńcie nápámiątkę moię.

20: **Co ieft Wieczerza Páńfka.**

21: Stych flow okázuie fie/ iż Wietzerza Páńfka nic in

22: fzego nieieft/ iedno nowa vmowá álbo Teftáment no= (marg) 1. Cor. 11. (-)

23: wy/ ná kthorym Teftámęńcie Pan Kryftus dawáiąc

24: widome znáki/ chleb y wino/ oddał thefz nam ciáło y

25: krew fwoię/ odpufztzenie grzechow/ łáfkę fwoię/ y ży=

26: woth wietzny: **Rofkázniąc** [!] nam/ ábyśmy to tzynili ná

27: pámiątkę fmierci iego/ afz przyidzie dnia óftátetznego.

28: Przeto fwięty Páweł flufznie piŕze do wŕzyftkiego ko= (marg) Cor. 10.

: Cor. 11. (-)

29: ściołá Korynthfkiego ták mowáąc. Ilekolwiek kroć

będzie=

strona: 48

Wieczerzy Páńskiey.

48.

1: będziecie ieść chleb ten/ y fkielichá thego pić/ fmierć

2: Páńfką opowiedáć będziecie/ afz przyidzie: Wŕzyftkim

3: ludziom grzeŕznym/ y ná fumnieniu ftrwożonym/ fą flo (marg) Kryftus mo=

: wi do wŕzyft=

: kich. (-)

4: wa bárzo poćieŕzne: Iż Pan Kryftus mowi/ nietylko

5: do apoftólow fwoich/ ále teŕz do wŕzyftkich wiernych.

6: Bierźcie/ iecćie/ piyćie. Abowiem gdyfz nam każe

7: bráć/ ieść/ pić/ tedy ciáło Kryftufowe/ y krew iego/

8: muŕi być nálfzá? I iákoby nam miał kázáć bráć/ cudze

9: rzetzy? ktoreby niebyły nálfze włálfne? Ale iż ciáło Pá=

10: ná Kryftufowe/ y krew iego ieft nálfzá włálfna. Przeto

11: mowi do nas: bierźcie/ iecćie piyćie. Kto tedy odrzuca

12: gárdzi/ y niechce bráć/ fám fobie będzie winien.(marg) Co to ieft piy=

: cie łtego wlyzyl

: cy. (-)

13: Nieprozno tełz dáley przydawa/ wlyzylcy. Abowiem

14: przełto naprzod okazuie/ iželmy wlyzylcy grzelzni/ iż

15: wlyzylcy złe ciála/ y złą krew mamy włobie/ potym iż

16: wlyzylcy/ iego ciála y iego krwie naświētłzey potrze=

17: buiemy/ iellize zbáwieni być chcemy/ Abowiem on łna

18: mi w Duchu Swiętym iednym y łpolnym ciálem ielł (*marg*) 1. Cor. 10. (-)

19: iedną y łpolną krwią/ iako Swięty Páweł do Koryn

20: tzykow napifał. Chleb ktory łamiemy/ izali nie łpołetz

21: ność ciála Kryłtułowego ielł? kielich ktory błogolá

22: wiemy/ izali nie łpołetzność krwie Kryłtułowej ielł?

23: A przełto łthego łłowá wlyfycy kołdy grzelzny tżło=

24: wiek wielką poćiechę ma/ (*marg*) Piyćie łtego

: wlyzylcy ku

: wielkiey poćie

: łze nálzey. (-) ábowiem kiedyby był thego

25: łłowá wlyzylcy nieprzydał/ mogłaby była wielka tżęść

26: ludzi ku wáthpieniu y rołpátzy przyść/ y ták w ło=

27: bie myłlic/ y mowić. Słyzę iż Pan Kryłthus ciáło

28: łwoie y krew łwoię oddał ná telłthámęncie/ Ale nie

29: wlyzyltkim/ A ták niewiem ielłi tełz mnie oddał ciáło y

30: krew łwoię/ y niewiem ielłi co nalezy ku mnie? A prze

31: to tu Pan Kryłtus chcąc s fercá nálzeho wlyzylthko

wáthpienie

strona: 48v

O Swiętości

1: wáthpienie wyrzucić/ y nas wlyzylthkich w wierze v=

2: twierdzić/ y vmocnić/ mowi pijćie łtego wlyzylty A=

3: bowiem iáko przepowiadanie Ewánieliey łwiełey na

- 4: leży/ nietylko wżyfłtkim **ludziom** [!] / ále też wżyfłtkim na
5: rodom/ ták theż wietzerza Pánfka należy wżyfłthkim
6: wiernym/ iákiegořzkolwiek łą łtanu/ ięzyku/ narodu/ y
7: dořtoynořci/ Bo Pan Bog perfonámi nie brákuie/ iá
8: ko Antykryřt brákuie/ y łludzy iego.
9: A toć ieřt Ewánielia z oney gory niebiefkiey przy=
10: nieřioná/ przez Páná Iezu Kryřthá Syná Bożego/
11: ktorey **vtzyli** [!] y dziś ieřtze vtzą y będą vtzyć ałz do łkoń
12: tzenia řwiátá/ wżyfłcy wierni zwolennicy y pořlo=
13: wie iego.

14: **Papieřowi nieozdobna náuká**

15: **Ewánielia.**

- 16: Ale iż fię tá náuká Ewánieliey řwiętey Pápieřo=
17: wi y iego łlugám/ zdáá być nie ozdobna niepłatna/ ro
18: zumowi przećiwna/ álbo iáko/ řwięty Páweł mowi (*marg*) 1. Cor. 1. (-)
19: łzalona. Przeřto otym Papięř wřtáwitznie myřlił/ á=
20: by inřą **nánkę** [!] ozdobnieyřą/ płathnieyřą y rozum=
21: nieyřą do kořćiołá Bożego wprowadził. I co może
22: być prořřzego/ y náprzećiwko rozumowi łzaleńřzego/
23: iedno náuká Ewángeliey řwiętey? á zwłářtżá tym lu=
24: dziom/ ktorzy idą ná wietzne potępienie.
25: Izali to nie prořta/ á práwie wedłóg rozumu ćie=
26: leřnego nie łzalona náuká ieřt? Iż Bog Oćiec Sy= (*marg*) 1. Cor. 1.
: Ełá. 29. 33.
: Abdiae. 1. (-)
27: ná řwego iednorodnego Páná Iezu Kryřtá/ wtáko=
28: wym vbořtwie ná ten řwiát zeřłał/ że też gdzieby łkło
29: nił głowę řwoię/ mieyřcá niemiał/ iáko to łam powie

- 1: dział mowiac. Lifki maią iámy/ á ptáfkowie niebie= (*marg*) Matt. 8.
: Luc. 9. (-)
- 2: fcy gniazdá/ á Syn tżłowietzy niema/ gdzieby gło=
3: wę fwoię fkłonił/ I co może być profćzgego y głupće=
4: go/ w Ewánielij Swięthey/ iedno przepowiadác/ y
5: wołác przed wżyftkim swiátem/ iż Pan Kryftus
6: fyn Boży/ Krol nád Krolmi/ y Pan nád Pány/ przy (*marg*) Luc. 22.
: Marc. 10.
: Io. 3. (-)
- 7: fzedł tu ná fwiát/ nie iżeby mu fluzono/ ále áby on wżyt
8: kim fluzył? Iż Bog ten swiát tak vmiłował/ iż tefz ie=
9: ie=dnorodne^{go} fyná fwego dał/ áby wżelki ktory weń wie
10: rzy nie zginął/ ále miał żywot wietzny? Iż then fyn
11: Boży/ wftąpił w żywot Pánieńki/ y ftał fię tżłowie= (*marg*) Gal. 41.
: Phil. 2. (-)
- 12: kiem prawdziwym y wżgardzonym/ nam wewfzem po
13: dobnym/ okrom grzechu. Iż fie národził w nędznym
14: miáftetzku Betleem w fzopie/ y leżał w żłobie? I záfię (*marg*) Mich. 5.
: Matt. 2.
: Luc. 2. (-)
- 15: iż ofme^{go} dnia był obrzezan/ y przed Krolem Herodem
16: do Aegipthu vćiekał/ Iż fię fludze fwemu Ianowi
17: okrzćić dał w rzece Iordanie/ ktory mu niebył go= (*marg*) Matt. 3.
: Mar. 1. (-)
- 18: dzien/ y rzemyká v iego bothow rozwieżác. Iż był wie
19: dzion od Duchá Swięthego/ ná puftzą/ (*marg*) Matt. 4.
: Ebr. 2. (-) áby był ku=
20: fzon od Dyabła/ iżeby fię ftał we wżyftkim bráćiey

21: podobny/ áby był miłofierny y wierny Bifkup w tych

22: rzetzách kthore ku Bogu należą/ dlá zgládzienia grze=

23: chow ludzkich/ Abowiem/ iż był kułzon/ może ty ráto (*marg*) Matt. 9.

: Luc. 47.

: Efa. 44. 61.

: Mar. 1.

: Luc. 2.

: Mar. 7.

: Matt. 4.

: 1. Pet 3. (-)

24: wác/ ktorzy fá kułzeni? Iż będąc tákowym pánem/

25: niegárdził vbogimi/ flepymi/ głuchymi/ niemymi/ opę

26: tanymi/ trędowátymi/ chromemi/ páłterzmi/ iáwno=

27: grzełzniki/ celniki/ cudzołożnicámi/ pogánkami/ po=

28: wietrzym zaráżonymi/ y nákoniec łotry/ aby okazał

29: iż dla tákowych tu ná ten świat przyłzedł/ Iż thák

30: ćichy y pokorny/ był iż żadnemu nie złorzetył/ y nie=

31: przeklinał/ gdy go nazywáli Sámárytanem/ opętá=

Q

nym

strona: 49v

O Świętości

1: nym/ obzercą/ opilcą/ grzełznych towarzyszem: (*marg*) Io. 8.

: Io. 18.

: Matt. 26.

: Luc. 22. (-) Iż fię

2: też potym w ogroicu modlił/ z grzechem/ s przekłęc

3: twem/ śmiercią/ z Dyabłem/ y stráflwym fądem bo

4: żym potykał fię. Iż to potykánie iego ták było ćięśkie y

5: stráflwive/ że też krwawy pot zniego na ziemię płynął (*marg*) Io. 18.

: Marc. 14.

⌘ Matt. 26.

⌘ Luc. 22.

⌘ Efa. 53.

⌘ Luc. 22. (-)

6: iż fię dobrowolnie nieprzyacięłom swoim podał od
7: ktorých był poiman/ wiązán/ násmiewán/ politzko=
8: wan/ potwarzán/ vplwan/ nágrawan/ bitzowan/ á
9: nákoniec ná śmierć hániebną ofądzon/ y ku zábićiu/
10: iako Owietzká zmiáftá prowadzon. Iż ná krzyżu rę=
11: ce swoie/ y nogi swoie wyciągnął/ y był miedzy dwie=
12: má łotry/ iáko łotr naywiętfzy wpośrzotku záwiefzon
13: Iż ćierpiał y tzuł wielką y okrutną mękę w tzułkach (*marg*) Pfał. 22.

⌘ Io. 19.

⌘ Luc. 23. (-)

14: y wftawiech ćiałá swego náświętfzego. Iż go tak ćię
15: ífkie y wielkie grzechy náfze ogarnęły/ y przyległy/ iż
16: thefz iákoby rofpatzał wifząc ná krzyżu Iż tzuł gniew
17: íspráwiedliwy oyca swego niebiekfiego/ ítrách wielki/
18: y męki piekielne/ ktorefmy my tzuć y ćierpieć mieli/ ná=
19: wieki tak ifz thefz wołał do Oycá swego mowiąc/ Boże (*marg*) Pfał. 22.

⌘ Matt. 27.

⌘ Luc. 23.

⌘ Ioan. 19. (-)

20: moy/ Boże moy tze muś mię opuścił. Iż thefz wifząc ná
21: krzyżu rozmáite násmiewišká y vrágania flyfzał y wi=
22: dział/ iufz od onego łotrá/ ktory był ná lewicy/ iufz thefz
23: od infzych flug/ y kxiężey żydowfkiey? Iż nieprofił
24: pomfty/ ále fie iefztze zá tymi modlił/ ktorzy niewiedzie
25: li co tzynili. Iż thefz záwiefiwfzy náfz Cyrograw ná (*marg*) Col. 2.

⌘ Ephe. 2.

Io. 19. (-)

26: krzyżu/ y zámázawfzy krwią fwoią nadrofffzą grzechy

27: náfze/ oddał Duchá fwego Bogu oycu w ręce/ mo=

28: wiąc. Oytze w ręce twoie polecam Duchá mego. Iż

29: Ítawfzy fie zwycięfcą/ nawyfffzym Krolem/ y wietz= (marg) Ebr. 7.

Rom. 4.

1. Cor. 15. (-)

30: nym kápłanem náfzym/ trzeciego dnia zmartwychw=

31: Ítał/ poráziwfzy náfze wielkie y ciężffkie nieprzyaóioły

grzech

strona: 50

Wieczerzy Páńskiey.

50.

1: grzech/ śmierć/ piekło/ y kxiążę tego światá Dijablá.

2: Iż fiadł nápráwicy v Bogá oycá/ áby wfzyftko ná= (marg) Col. 3. (-)

3: peñnił/ y był miedzy Bogiem y ludzmi/ iedynym tylko

4: Iednacem y zaftępcą. Iż też Duchá fwiętego poóie (marg) 1. Tim. 2.

1. Io. 2.

Act. 2.

Io. 14.

Rom. 8. (-)

5: Ízycielá/ y Duchá prawdy/ zwolennikom fwoim poftał

6: y dziś niewidomie poftała/ w kthorym Duchu fwiętym

7: wołamy. Oytze oytze/ s kthorym będziemy Krolowác

8: náwieki wiekom. Amen.

9: **O Papieskiey náuce**

10: **y zwolennikow iego.**

11: Iedyby koždy czło=

12: wiek był mogł poznác ládá iáko (marg) Dan. 11.

Efai. 56.

☐ Iere. 23.

☐ Ezech. 34.

☐ Matt. 7.

☐ 1. Tim. 4.

☐ 1. Tef. 2.

☐ 1. Io. 2.

☐ 1. Io. 4.

☐ 2. Io. 2.

☐ Luc 11.

☐ Matt. 24.

☐ Dan. 9.

☐ 2. Tef. 2.

☐ Apoc. 18.

☐ Mich. 3.

☐ Luc. 16.

☐ Rom. 16. (-)

13: Antykryftá/ onego fyná zátráco

14: nego/ chytrego/ y fáłłzywą náu

15: kę iego/ nigdyby byli Prorocy

16: święci/ Pan Kryftus/ y Apofto

17: łowie iego/ ták wiele/ y ták pil=

18: nie/ nie piáli/ nieupomináli y nieprośili/ dla páná Bo

19: gá/ wŷyftkich wiernych/ áby fie Antykryftá/ y náuki ie

20: go fáłłzywey wyłtrzegáli/ od fámeo y od flug iego/

21: co nadálej vćiekali. Przetoć Kryftus niedármo po=

22: wiedział/ o Antykryście y o flugach iego mowiąc. Dá

23: dzá wielkie cudá y známioná/ y w błąd przywiodá/

24: by mogło być tełz wybráne. Kto tzyta/ niechay wyro=

25: zumie/ otomći wam przepowiedział/ niewierćcie/ nie=

26: dayćie fie zwodzić. Biádá/ biádá/ onemu miáftu wiel

strona: 50v

O Papieskiej nauce

- 1: kiemu. A więc takowe wspomnienia/ będziez lekce w fie= (*marg*) 2. Cor. 11. 12.
: Phil. 3. 4.
: 2. Tim. 1.
: 2. Pet. 2. (-)
- 2: wie ważyl? ktorec oto Krytus nietylko tzytac/ ale tez
3: wyrozumiec kaze: iakoby chcial rzec/ wiele ich bedzie
4: tzytac/ ale malo takowych bedzie/ ktorzy wyrozumieja. (*marg*) Antykrysta nie
: leda iako po=
: znac. (-)
- 5: Laczno bylo konietznie/ Antykrysta wyrozumiec y po
6: znac/ kiedyby fie byl Antykrystem kazal iawnie zwac/
7: Ale iz fie zowie/ y tzyni sluga Kryturowym/ przestho
8: nie lada go iako poznasz/ a zwlasztza iefli fie nie tzeltho
9: Panu Bogu modlisz/ y iefli fie wthym fwiecie zlofli=
10: wym kochasz/ y flowa Bozego prawdziwego sluchasz/
11: przeto tez Pan Krytus swoie zwolenniki wspominal/ (*marg*) Matt. 26.
: Luc. 22.
: Mar. 14. (-)
- 12: aby tzuli wstawicznie fie modlili/ iakoby w pokusy nie
13: wpadli. Abowiem iako iest ray ofobliwy od Pana Bo=
14: ga dany/ poznac Pana Iezu Krysta wkrzyzowanego/
15: tak tez iest dar niemniejszy/ poznac onego zlofliwego
16: syna zatraconego/ przeciwnika Bozego Antykrysta/
17: ktory/ iako swiety Pawel pisze/ (*marg*) 1. Cor. 12. (-) siedzi nie na polu mie=
18: dzy ptaki/ albo kedi miedzy bydlam wstani albo miedzy (*marg*) 2. Tef. 2 (-)
19: Turki y pogany ale w kosciele Bozym/ miedzy krzejciami=
20: ny/ domowy y wstawiczny nieprzyjaciel.

21: I będzie piśmo Moizełszowe/ Prorockie/ y Apoftol= (marg) 1. Tim. 6.

: 2. Tim. 6.

: 2. Tim. 4.

: 1. Tim. 4. (-)

22: Źkie tzytał y wykłádał/ Ale to piśmo Źwięte/ będzie o=

23: pák wywrácał/ nicował/ y nieprawdziwie wykłádał.

24: Będzie zakon Boży chwalił/ y prawdziwym być po

25: wiedał/ ále fie/ przed fie temu zakonowi Bożemu/ bę= (marg) 2. Pet. 2. (-)

26: dzie Źprzećiwiáł/ ábowiem ku pohánbieniu zakonu Bo

27: żego/ inźze zakony/ będzie vřtáwiáł y wymyřłáł.

28: Będzie Ewánieliá prawdá Bożá názywał/ y bę=

29: dzie księgi iey cáłował/ ále tę prawdę Bożá będzie/ (marg) Dan. 7. et 8.

: Dan. 11. (-)

30: mietzem y ogniem przelládował/ ábowiem vřtáwy řwo

31: ie będzie wyřławiáł y rořłzerzał.

będzie

strona: 51

y zwolennikow iego.

51.

1: Będzie fie teřz tzynił řlugá Kryřtuřowym/ á on bę=

2: dzie nieprzyiácielem iego głównym.

3: Będzie go teřz Pánem vřty wyznawał/ ále páńřtwo

4: iego/ będzie wřzędy přował/ deptał y niřtzył. Abo=

5: wiem fie řam pánem będzie tzynił.

6: Będzie teřz Kryřtuřá miedzy Bogiem á ludzmi/ Ie

7: dnatzem vřthy wyznawał/ ále fie go řkutkiem będzie

8: przáł/ abowiem będzie ludziom inźze rozmáite Iedna=

9: tze vkázował.

10: Będzie teřz vtzył/ iz przez Kryřtuřowo Imię/ bie=

11: rżá ludzie odpuřłtzenie grzechow/ ále fie tego imieniá

12: będzie řkutkiem przáł/ ábowiem inźze imioná rozmáite/

- 13: będzie wymyślał/ y ludziom okazał.
14: Będzie też o Kryśtufie powiedział/ y kazał/ iż Kry=
15: Ńtus Syn Boży/ przez iedną offiárę ná krzyżu zá grze=
16: chy wŃzyŃtkiego Ńwiátá/ doŃć vtzynił/ ále themu Ńam
17: nie będzie wierzył/ ábowiem go znowu będzie zá żywe
18: y vmárłe offiárował/ krzyżował/ y krew iego naŃwięt
19: Ńzą de[tał
20: A iżebyŃ tę chytroŃć y obłudę tego AntykryŃtá tym le=
21: piey wyroaumiał/ ty mowię/ wŃzelki Braćie moy miły/
22: ktory Ńie Páná Bogá boiŃz/ y imię Ńwięte iego miłuięz.
23: Otho maŃz przed otrzymá náukę Papieżá RzymŃkiego
24: AntykryŃtá/ kthorey náuki iego/ vtzy y broní BiŃkup
25: KrákowŃki Ńlugá iego. I obátz proŃzę ćie/ iákoć thu
26: Ńprzodku cukru podawa/ áby ćię iedno włowił/ y wie=
27: tzná trućiná zárázył. Ty Ńá Ńłowá iego/ kthorych po=
28: Ńluchay.

29: Náuká Papieżá RzymŃkiego.

- 30: Ták powieða BiŃkup/ myć ludzi grzechow odpu=

strona: 51v

- 1: Ńtzenia/ nie w imię ludzi zmárłych/ nie w imię vtzyn=
2: kow Ńwych/ nie w imię kápic ŃŃarych/ ábo burych ále
3: w imię naŃwiętsze KryŃthuŃowe vtzemy/ kthory iedy=
5: nym ieŃt Iednacem/ miedzy námi/ á Bogiem oycem/
6: ktory wydał Ńam Ńiebie ná odkupienie nas wŃzyŃtkich/
7: ktory Ńie Ńtał offiárá zá grzechy naŃze/ á nietylko zá ná=
8: Ńze/ ále za wŃzyŃtkiego Ńwiátá/ kthory nas omył z grze=
9: chow náŃzych/ krwiá Ńwoiá Ńwięta/ ktory gdyŃmy byli
11: nieprzyaćielmi Bożymi/ przeiednał nas z Bogiem oy
-1: cem. Onći Ńam ieŃt/ ktory tzłowietzeńŃthwo náŃze bes
-1: grzechu przyiąwŃzy ná Ńie toŃz ćiało wzięte/ z náture

-1: nálezey/ zá nas offiárował/ przes kthorą offiárę wízy=

-1:

12: #####

13: #####

14: #####

15: #####

strona: 52v

1: ktorych nietylko kłamstwo/ ieft kłam

2: ftwem/ ále też prawdá ich/ ieft nieprawdą/ á zwlá=

3: íztzá/ gdy fię iákom rzekł/ ku mężoboyftwu/ y wietzney

4: vpáści ściga.

5: Iako fię też to iáwnie okazało s tego

6: pińania twego/ gdzie ták powiádałz. Iż Kryftus nas

7: omył z grzechow nálezych krwią fwoią Świętą/ A iż

8: nas też z Bogiem Oycem ziednał. Toć ieftw prawdá.

9: Ale iż tá prawdá/ tylko pływa ná ięzyku twoim/ kto=

10: rey prawdzie/ śni Papiełz/ áni wízyfcy fludzy iego/ y

strona: 53

1: ty íam niewierzyłz/

2: ábowiem kiedybyś they prawdzie

3: wierzył/ iż nas P. Kryftus z grzechow nálezych krwią

4: fwoią świętą omył/ y nas z Bogiem Oycem ziednał/

5: niegdybyś ludziom o íáłce Bożey wátpić niekazał/ íá=

6: koś to náprzodku nápiśał rzeknąc.

7: Iż tzłowiek żadny

8: niewie ieftli íáłki/ áłbo gniewu Bożego winien ieft. A

9: toć ieft wízyftek fundáment wiáry Papiełżá Rzymłkie^{go}

10: y was wízyftkich flug iego/ wátpić wítawitznie o íáłce

11: Bożey iako theż wáłz Kofius Biskup księgi mápiśał o

- 12: tym
- 13: Wiem że ty flowá fą Salomonowe/ ktorych Sá=
14: lomon/ niemowi o wierze ferdetzney/ ktora iest dárem/
15: Bożym/ á kthorą Duch
16: Święty w fercá ludzkie wlewa/ y przez którą bywa
17: my wśpráwiedliwieni przed Bogiem/
18: Ale mowi/ iż
19: łtych rzetzy dotześnych y pototznych/ kthore fię dzieią
20: pod flońcem/ rozumem przyrodzonym żadny tzłowiek
21: niemoże wiedzieć/(*marg*) Cłowiek żadny niewie iesli łáski álbo gniewu winien iáko mamy rozumieć. (-)
22: iesli iest w łásce álbo w gniewie Bo
23: żym/ poniewaź Pan Bog ták dobremu/ iáko y złemu.
24: ták wiernemu/ iáko y niewiernemu/ ták poganinowi/
25: iáko y krześciánowi/ tak śpráwiedliwemu/ iáko y nie
26: śpráwiedliwemu/ świeci flońcem swoim/
27: dełftz dáie/
28: zdrowia/ bogáctwá/ fkárby/ pieniądze/ imienie/ vro=
29: dzáie/ y inłze wśzyłtki rzetzy dotzełne iednáko/ łktorych
30: żadny tzłowyek niemoże wiedzieć rośsędzić y rozeznáć
31: iesli iest łáski/ albo gniewu Bożego godzien y winien/
32: Abowiem ludzie bárzo fię mylą ná thym rośsátku/ iż
33: kiedy widzą tzłowieká/ á ono fię mu wśzytko łtzełliwie
34: powodzi/ tedy mowią póspolicie/ toć na tego tzłowie
35: ka Bog łáfkaw?
36: A kiedy zálię widzą/ iż tu Pán Bog
37: kogo trefkce náwiedza łmutki y łłkodámi/ tedy mo=

strona: 53v

- 1: wią/ toć fię Pan Bog ná tego tzłowieká gniewa/ o=
2: toź tu Sálomon o takowym widzeniu piłze. Ale Pa

- 3: piefz iako s fálfzował y wycinował infze piłmá Świę
- 4: te/ ták tefz y to piłmo Sálomonowe/
- 5: ktore fálfzywie
- 6: wykłádáiąc/ y ftobą/ ku wierze wípráwiedliwiáicey
- 7: gwałtownie ciągnie/ ku they mowię/ wierze/ kthorą
- 8: Duch Święty wfercách ludzkich dáie.
- 9: A przefto Papieffz thymi łowy Sálomonowymi zle
- 10: wyrozumiánymi y zwámi flugámi fwoimi/ wízfýthkę
- 11: wiare Świętą **krześciáńfką** [!] zefromočil/ y opák wywro
- 12: cíł/ Páná Kryftulá Syná Bożego fkościołá wyrzu=
- 13: cíł/
- 14: Sumienia ludzkie w rofpátz przywiodł/ y zafmu=
- 15: cíł/ obietnice y przyfięgi Boże/ y Świętości páńfkie
- 16: nieprawdziwe vtzinił/ wízfýtki dobrodzieyfctwá Bo=
- 17: fkie/ y dáry Duchá Świętego zácmił/ zelżył/ y obrzy
- 18: dził/ prawdziwą chwálę Bofką zhánbił/ y pothępił/
- 19: A nákoniec wízfýtko piłmo Święte wątpliwym y po
- 20: deyrzanym vtzinił/ Bálwochwálftwá y bluznier=
- 21: fthwá náplodził/ zgárdzenie y niemilówanie Páná
- 22: Bogá wízcercách ludzkich vtwierdził/ y podwyfífzyl.
- 23: Abowiem kto o wolei Bożey náprzećiwko łobie wątpi
- 24: á nie vtwierdzi fię/ iz iefł włáfcie Bożey/ tákowy nie=
- 25: może wierzyć/ Aby go Kryftus omył Krwiał fwoią S.
- 26: áby go z Bogiem oycem ziednał/
- 27: áby przez imię iego
- 28: odpufztzenie grzechow miał/ áby go Pan Bog przey=
- 29: rzał/ áby go miłował/ áby go zbáwić chciał/ áby mu ży
- 30: wot wietzny nágotował.
- 31: A przefto Augufzyn Święty
- 32: práwdziwie powiáda. Iz kázdy tżłowiek wiaré fwoię

- 33: widzi: (*marg*) wiarę swoją każdy widzi. (-)
- 34: Abowiem kto wiary swojej niewidzi/ y wiado=
- 35: mości żadney oniey niema/ tam wiara być niemoże
- 36: A
- 37: gdzie wiary niema/ wprawiedliwienia niema/ á

strona: 54

- 1: gdzie niema wprawiedliwienia/ tam niema poko=
- 2: iu na sumieniu/
- 3: A gdzie niema pokoiu tam niema
- 4: wele y żadney pociechy/ ale jest niewiadomość/ nie=
- 5: dowiarstwo/ niełaska Boza/ przekleństwo/ gniew Bo
- 6: ży/ wątpienie/ rozpacz/ piekło/ y wieczne męki y potę=
- 7: pienie:
- 8: Tego Papież y wszyscy ludzie jego wtzyćie.
- 9: A iż to jest omylna/ fałszywa/ y zradliwa nauka
- 10: Papieża Rzymskiego/ y wżtkich wasług jego/ iaw=
- 11: nie sie to okazuje s pismá Świętego.
- 12: I coby to była
- 13: za wiara krześciana/ wstawicznie wątpić [!] /
- 14: o łasce Bo
- 15: że/ y o zbawieniu swoim? musiałyby nieprawdziwe
- 16: być Prorockie y Apostolskie pisma/
- 17: ktore napisane są o
- 18: pewności y wiadomości wiary świętej krześcijańskiej
- 19: posłuchaj iako Jan Święty mowi. Przez tego my
- 20: wiemy/ iż wnas miezka/ z Duchá kthorego nam dał/
- 21: Także y Święty Páweł/ napisał mowiąc. Ktorzy ma
- 22: ją wodzą Duchá Świętego/ ci są Synowie Boży. I
- 23: zaię wy nie jesteście w ciecie/ ale w duchu/ abowiem

- 24: Duch Boży w was mieśńka. Ieśli kto Duchá Kryśtua
25: łowego niema/ ten nieieśt iego: I záfię
26: Myśmy przy
27: ieśli nie Duchá/ tego światá/ ále Duchá/ ktory ieśt z bo
28: gá/ abyśmy wiedzieli ktore nam są rzetzy od Bogá da
29: ne: A ślyźyź thu? iáko Duch Święthy mowi/ ábyśmy
30: wiedzieli/ ktore nam są rzetzy od Bogá dane.
31: Toż są
32: iáśne świádectwá s piśmá świętego/ ktore nam dośtá
33: tetznie świádtzą, iż wiárá krześcijáńka/ nieieśt wą=
- 34: pienie/ iako ty s Papieżem fáłzywie vtzyź/ ále ieśt wiá
35: domość pewna łáski Bożey y zbáwieniá/ według páná
36: Kryśtułowych łow/
37: ktho vwierzy á okrci fię będzie
38: zbáwion/ kto nie vwierzy będzie potępion.
39: Aprześtho Papież y wy wzyźcy iego śludzy/ dármo

strona: 54v

- 1: w kredzie mowicie wierzę grzechom odpufztzenie/ po=
2: niewáź inák dzierzyćie/ vtzyćie/ y ludziom vřtháwi=
3: tznie wąpic kazećie. (*marg*) Papież dármo mowi wierzę grzechom odpufztzenie. (-)
4: By tedy niebyło żadnego znaku
5: w náuce wáłzey/ iedno ten ieden/ tedy tu śtąd koźdy mo
6: że śnádnie poznać Antykryśtá náukę/ y ślugi iego/
7: ábo
8: wiem tákowa náuká ieśth podobna Tureckiej/ y Po=
9: gáńskiej náuce/ náprzećiwko kthorey/ vtzyli prorocy
10: Święći/ Pan Kryśtus/ y Apośtołowie iego/ I co iest
11: inźzego niewiedzieć o łáŃce Bożey?
12: iedno niewiedzieć
13: nic o Panie Bodze śámym prawdziwym/ y o Pánie

- 14: Iezu KryŃtufie Synu Bożym ieŃli ieŃt vmętzon albo
15: nie. A wżdy ieŃtze będziefz mowił/ Iżefmy my praw=
16: dziwi Ńfáfárze táiemnic Bożych/ y przyiaćiele Boży/
17: O zápámiećáli ludzie duŃz wáfznych/ obátzćie Ńie/ á po=
18: kutuicćie/ Abowiem ieŃli Ńie nie vpámiećacie/ náwieki
19: wiekow żginiećie. Ale podzmy dáley.
20: Pápiefz woży y Ńludzy iego iż nie do=
21: Ńić wierzyć.
22: IeŃtze teŃz powiádałz/ iż Pan KryŃtus zá nas do
23: Ńić vtzynył/ y przezeń zbáwienie/ á nie przes kogo inŃze
24: go mamy/ Pánie Boże dai to/ ábyŃ temu wierzył/ ale
25: batę s twego piŃánia/ iz to tylko wŃty mowiłz/ á te=
26: mu wŃzyŃtkiemu niewierzyłz.
27: Abowiem kiedybyŃ temu
28: wierzył/ nigdybyŃ był thego niemowił/ y nie napiŃał
29: tak. Nie doŃić ieŃt Apoftáto/ **tzłowiekowi [!]krzeŃćijáń=**
30: **skiemu [!]** wiedzieć y wierzyć/
31: iż P. KryŃtus vćierpiał zá
32: nas/ á záthym namnieyŃzey pracey y pietzey niemieć/
33: o lepŃzym żywoćie/ álbo o vtzynkach dobrych.
34: Niewiem cobychći miał inŃzego náto odpowiedzieć?

strona: 55

- 1: iedno co Dawid Duchem Świętym nápiŃał.
2: Rzekł
3: Bog niepobożemu/ tze mu ty wykłádałz nŃtáwwy moie
4: y bierzełz TeŃtáment moi w vŃtá twoie/ á ty maŃz mnie
5: nawiŃci kazń moie/ y odrzućiŃeŃ wtył Ńlowá moie.
6: Po=
7: wiádałz/ iż KryŃtus zá nas doŃić vtzynył/ ále kthemu

- 8: przedię przidawałz/ iż nie dofić iesth wiedzieć/ y wie=
9: rzyć/ iż Pan Kryftus vćierpiał/ y dofić vtzynił zá nas
10: Coż to iest tedy inážego/ iedno iákobyś rzekł?
11: powiá=
12: damći wam/ iż Pan Kryftus zá nas dofić vtzynił/á
13: le przedię temu niewierćcie/ abowiem niedofić iest/
14: wiedzieć/ y wierzyć/ iż pan Kryftus vćierpiał/ y do=
15: fić vtzynił zá nas?
16: To prawdá/ iż nie dofić wiedzieć/ ábowiem y Dyá=
17: bli to wiedzą/ á wždy przedię potępieni będą/ ále do
18: lic wierzyć/ ábowiem iáko Prorok Święty nápifał.
19: Iż Ípráwiedliwy z wiáry żywie.
20: Infza iest rzetz wie=
21: dzieć/ á infza iesth rzetz wierzyć/ ale według wáfzey
22: RzymŃkiewy Grámmátyki/ y Loiki/ wŃzyŃtko tho iedno
23: iest v was wiedzieć y wierzyć?
24: A to dla tego weŃpołek
25: kładziez y mieŃzałz/ ábyŃcie ludziom proŃtym/ otzy za=
26: Ńlonili/ iakoby niebożátká/ wáfzey fáłŃzywey y Dyabeł
27: skiewy nauki nieobázyli.
28: A ták tu Ńtąd Ńnádnie káždy może obázyć/
29: Iz wiá=
30: rá wáfzá Papieská nic nieiesth infzego/ iedno iest wie=
31: dzieć iż Ńię Pan Kryftus národził/ vmętzon/ vkrzyžo=
32: wan/ y dofić vtzynił/(*marg*) wiárá Papieska iest wiedzieć iz Kryftus vmętzon. (–)
33: O tym teŃz wiedzą złoŃliwi żydo
34: wie/ Turcy/ Pogani/ á nákoniec y Dyabli. A tak wá=
35: Ńzá Papieská wiárá/ znimi iest spolna/ y iednáka/ iako
36: Ńię to s twego piŃánia iáwnie okázáło.
37: Ale wiárá prawdziwa krzeŃcijáńŃka/ iest niewie=
<http://rcin.org.pl>

38: dzienie/ nie flyżenie/ nie mniemanie/ nie pracowanie/

strona: 55v

1: nie zamiána/ nie pietzołowanie/ iako ty powiadałz/ á=

2: le iest dar znieba dany od Bogá/(marg) Wiará krześciánfka iest dar Ducha Świętego iz dla Pána Kryšťufa mamy daremne odpufztzenie grzechow. (-)

3: gdy wierzymy E

4: wanieliey Kryšťufowey/ y náfumieniu nářzym vpe=

5: wnienie mamy przeciwo wřzem řzátánom/ y flugam

6: ich/ iz thylko dla řamego Pána Iezu Kryřtá/ dármo

7: z łaski mamy odpufztzenie grzechow/ łářkáwego Bo=

8: gá ná fię/ y řywot wietzny.

9: Takowey wiary nierozdáie/ áni papieřz/ áni Bi=

10: řkup/ áni řadny Doktor/ iedno tylko řam Duch Świę

11: ty/ w řerce třłowietze wlewa/ gdy przyřwalamy y du

12: řamy obietnicam y řlubom Bořym/ kthore Pan Bog

13: zámknął w Panie Iezu Kryřtufie řynu řwoim.

14: A tę wiare daie tylko ludziom/ ktore Pan Bog wy

15: brał/ w Panie Kryřtufie pierwey á niřli były řáložone

16: řndámenty [!] ziemie/ według woley řwoiey/ iáko Kry

17: řtus powiáda.(marg) Ktorem ludziom Pán Bog wiare dáie. (-)

18: To iest řprawá Bořa/ ábyřcie wierzy

19: li weń ktorego on pořlał/ kto tedy tákowá wiare ma/

20: ma teř odpufztzenie grzechow/ Duchá Świętego/ łá=

21: řkę Bořá/ y řywot wietzny.

22: Abowiem tákowa wiará

23: řamá tylko/ wřzelkiego třłowieká řprawiedliwym tży

24: ni/ przed Pánem Bogiem/ kthory iá ma/ bes wřzelá=

25: kich zařlug přeřřlych áłbo przyřřlych:

26: Niethák iáko

27: thy powiadałz fáłřywie řromocáć wiare/ dar Duchá

- 28: Świętego/ y mówiąc/ iż niedość wierzyć. Toć są nie
29: Prorockie/ ani Apostołskie słowa/ ale Duchą niezysła=
30: go przyśladá: Toć iest on kwás Fártzelki/ ktorego się
31: Pan Krystus kazał wyfrzegać.
32: Iż dość wierzyć.
33: A chcesz slyśleć/ iż dość wierzyć/ á iz wśzelki

strona: 56

- 1: tżłowiek bywa wśpráwiedliwion/ przed Panem Bo=
2: giem/ thylko przez sáme wiárę/ á nie przez zadne v=
3: tzynki/
4: Pofluchay APostoła Świętego/ ktory ták mo
5: wi. Abowiem wiemy/ iż niebywa wśpráwiedliwion
6: tżłowiek z vtzynkow zakonnych/ iedno thylko przez
7: wiárę Iezu Krytá/ á my w Iezu Krytá wierzymy/
8: ábyfmy byli wśpráwiedliwieni/ przez wiárę/ w Pá=
9: ná Iezu Krytá/ á nie przez vtzynki zakonowe. Dla}
10: tego/ iż niebędzie wśpráwiedliwioná z vtzynkow zakon
11: nych żadna płeć Przed oblitznością iego;
12: A slyfzyfz tu
13: Apoštoła Świętego iáko powiáda/ iż thylko wiárá w
14: Páná Iezu Krytá wśpráwiedliwia [!] ?
15: A komufz tedy godzi sie więcej wierzyć/ rofsádz to
16: profzę cię? iefli Apoštołowi Páwłowi Świętemu/ kto
17: ry ofobie ták mowi.
18: Iam to od Bogá wziął/ com tefz
19: wam podał/ tzyli tobie/ ktory powiádałz: iżeś to wziął
20: op papieżá/ iż nie sáma wiárá vspráwiedliwia/ álbo
21: iáko ty mowiłz/ iż nie dość wierzyć.
22: A chcesz iefztze więcej pofluchać pismá Świętego [!]

- 23: iz Pan Bog nas darmo wprawiedliwia tylo przes
24: fame wiare/ bes wzelakich zaflug/ albo vtzynekow na
25: fzych/ posluchaiże nie mnie/ ale Pawła Swiętego/
26: ktory tak mowi.
27: Wszyfcy zgrzezyli/ y zlupieni fa z chwa
28: ły Bozey/ a bywaią wprawiedliwieni DARMO/
29: z łalki iego/ przes wykupienie/ ktore iest w Krystufie
30: Iezufie. etc.(*marg*) Iż tylko przes fame wiare bywamy wprawiedliwieni. (-)
31: A slylyz tu iz darmo/ bywamy przed Panem Bogiem
32: przes fame wiare wprawiedliwieni? A czemu dar=
33: mo? Abowiem P. Bog w nas nic dobrego nienayduie/
34: iedno grzech/ Przefto mowi w Krystufie Iezufie/
35: iz
36: nie w nas/ przefto też mowi/ Przes wiare/ abyfmy fie

strona: 56v

- 1: tylko dali na fame miłofierdzie Boze/ y na iego obie=
2: tnice. Przefto też darmo/ aby iemu lamemu byla tyl=
3: ko tześć/ y chwalą/ a nie nam.
4: A chcesz iestze wiecey pisma? Iefli Abraham z v=
5: tzynekow wprawiedliwion iest/ ma fie listzego chepic/
6: ale nie przed Bogiem/ I co mowi pismo? Vwierzył
7: Abraham Bogu/ y bylo mu potzytano ku sprawiedli=
8: wości:
9: Abowiem onemu/ ktory tzyini/ zaplata nieby=
10: wa potzytana wedlug łalki/ ale wedlug zaflugi. A o=
11: nemu ktory nietzyini/ ale wierzy w onego/ ktory wpra=
12: wiedliwia niepoboznego/ bywa potzytana wiara/ ku
13: sprawiedliwości.
14: A slylyz tu? iz Abraham nie z vtzyn
15: kow iest wprawiedliwion/ iedno tylko przes fame wi

- 16: rę? Słuchay iefztze dáley? Wynifztzyliście fie od Kry
- 17: Itufá/ ktorzy przes zakon chcecie być wíprawiedliwie=
- 18: ni/ z łáfkiście wypádli.
- 19: I cołz to iefł infzego/ iedno iáko
- 20: by rzekł Apoftoł. Iefliże maćie w łobie namnieyfzą tżą
- 21: Itkę íprawiedliwości/ z vtzynkow wáfzych/ tedyć tym
- 22: obyztáiem/ nic do was nienádzie
- 23: wayćie fie żadney łáfki/ boście fniey wypádli.
- 24: A przefto (...) Itąd możefz obátzyć/ iż tylko łamá
- 25: wiárá nas złątza s Panem Bogiem/ á łamo niedo=
- 26: wiárftwo nas rozłątza.(*marg*) Przes łamę wiárę bywamy złątzeni s Panem Bogiem. (-)
- 27: Abowiem iáko oni żydowie
- 28: ná pułtzy/ od wężow ognińtych pokáfáni/ nie zá pra=
- 29: cą iáką/ nie zá pietzołowánim iákim/ nie zá vtzynkámmi
- 30: dobrymi/ nie zá prziprawki iákie/ nie zá odmiánę iáką:
- 31: bráli zdrowie iedno tylko/ iż pátrzyli ná onego węża
- 32: miedziánego/ ktorego był Moizefz záfwiészł z rołkazá=
- 33: nia Bożego/ ták tefz y dzifia
- 34: zdrowie duźne bierzą lu
- 35: dzie/(*marg*) wáfz miedziány ná pułtzy. (-)
- 36: nie przes praca iáką/ nie przez pietzołowánie/ nie

strona: 57

- 1: przes żadne vtzynki dobre/ nie przes połthy/
- 2: nie przes
- 3: modlitwy/ nie przes mienie pietzey o lepłzym żywoćie/
- 4: iáko thy powiedafz/ ále iż paátrzą przes wiárę otzymá
- 5: duźnymi ná onego wężá/ bes wízelkiego iádu záfwiészł
- 6: nego ná palu Páná Iezu Kryftá.
- 7: Abowiem iáko ná

- 8: on tżás/ ktoby był chćiał/ przes infze lekárftwo ku zdro
9: wiu przyśc/ á nie przes to/ ktore Bog vkazał/ tedyby
10: był vmrzeć muřiał/ ták tefz y dzifia/
11: ktokolwiek infze=
12: go lekárftwá řluka/ okrom tego iednego wężá záviefzo
13: nego Pána Iezu Kryřtá/ od Bogá vkazanego y ná=
14: znátzonego/ tedy muři náwieki vmrzeć by tefz miał in=
15: řzych lekarřtw nawięcey.
16: Tákowá wiárą był vsprá=
17: wiedliwon Iádam/ Abráhám/ Izáak/ Iakob/ Moi=
18: řefz/ Prorocy řwięci/ Máttheuř Celnik/ tákze on małz
19: trędowáty/ on powietrzym zaráżony/ oná pogánká/
20: ktora wyřflá zgránic Tyru y Sydoná/ oni dwá řlepi/
21: ktorzy podle drogi řiedzieli:
22: Tákte Márya Mágdá=
23: lená/ Piotr/ Páweł/ y Lotr ná krzyżu.
24: Powiedz mi: co zá pracą/ y pietzą miał then Lotr
25: ná krzyżu/ y ktore vtzynki dobre/ przes ktore řobie zá=
26: řlużył zbáwienie?
27: I zali nietylko řzekł/ do Pána Kry=
28: řtá vwierzywřzy weń: Pánie/ pomni ná mię/ kiedy przy
29: dzieř do kroleřtwá thwego: Powiedz co dał dobrego
30: Pánu?(*margin*) Lotr co miał dobrego. (-)
31: izali niebył gołotą/ ktory niemiał nic dobrego
32: iáko to řam wyznawał/ my řpráwiedliwie tę zapłatę
33: bierzemy/ zá vtzynki nářze/ ále then co kiedy złego v=
34: tzynił?
35: A cořz tedy ten Lotr miał dobrego? muřiřz řzec/ iř
36: niemiał nic inřzego/ iedno tylko wiárę?
37: á iáką wiárę?

38: iż wierzył w Páná Iezu Kryftá/ Krolá y káplaná na

39: wyfffzgo/ chocia go widział ná Krzyżu nágiego/ w

strona: 57v

1: zgárdzonego y vkrzyżowánego/ wierzył mocnie temu

2: iż miał kroleftwo/ o ktore prosił:

3: A což vflyfzał? Za=

4: prawdę powiadam tobie/ iż dziś semną będziefz w rá=

5: iu/ Powiedzze thu tedy? izali tego Lotrá/ nie lámá

6: wiará tylko zbáwiłá? y przed Pánem Bogiem/ z nie=

7: fprawiedliwego/ fprawiedliwym vtzyniá/ muifz rzec

8: iż tak ieft?

9: A gdyfz ták ieft/ wielkie fie tedy twoie bluznierftwo

10: okazuie/ náprzećiwko Panu Bogu/ y iego łáfcie/ iże ty

11: śmiefz mowić y pińác/ niedość ieft wierzyć/ iż P. Kry

12: ftus vćierpiá/ y dość vtzynił zá nas/ á zátym nam=

13: nieyfzey pracey y pietzey niemiec o lepřzym żywoćie/ y

14: o dobrych vtzynkach:

15: Iakoby ták rzekł/ nie lámá tylko

16: wiará zbawia/ w Panu Iezu Kryftá/ iáko mowi fwię

17: ty Páweł/ ále teřz zbawia nas/ praca nářzá/ pietza ná

18: řza/ żywoth lepřzy nářz/ y vtzynki dobre nářze.

19: A toć ieft náuká/ Antykryftá onego řyná zatrácóne=

20: go/ ktory tylko potzáték/ y tześ zbáwienia przypifuię

21: Panu Kryftufowi/ á řrzodek/ y dokonánie/ fwoim włá

22: řnym řilam/ pracam/ pietzołowaniu/ y utzynkom do=

23: brym.

24: I což to ieft inřzego/ iedno fie s Páná Iezu Kry=

25: ftá řyná Bożego nářmiewáć?(*marg*) Iřz ludzi nieutzá odpufřtzenia grzechowa w imię Páná Iezu Kryftá ále w imię vtzynkow dobrych. (-)

26: Zbáwicielem go tylko

- 27: przewiŕkiem názwać/ ále przedŕie/ pracóm ŕwoim
- 28: pietzy ŕwoiey/ vtzynkom dobrym ŕwoim/ álbo iáko dá=
29: ley powiedaŕz vćierpieniu ŕwemu/ vmorzeniu nierzą=
30: dnemu żądź/ przytźyniániu ŕwemu/ wyrzetzeniu/ y mie
31: niu ktemu/ zbáwienie ŕwoie przypifowác?
- 32: I co ieŕt inŕzego ludzi/ vtzyć odpufztzenia grzechow
33: nie w imię Páná Iezu Kryŕtá/ ále w imię vtzynkow
34: dobrych/ ieŕliże to nieieŕt? I co ieŕt inŕzego krew Sy=

strona: 58

- 1: ná Bożego deptác y fromoćić/ ieŕliże to nieieŕt?
- 2: I co
- 3: ieŕt inŕzego ludzi odwodzić od Páná Iezu Kryŕtá v=
4: krzyżowanego/ y przywodzić ie ku rozmaithym inŕzym
5: zbáwicielom martwym/ ieŕliże to nieieŕt? i co ieŕt in=
6: ŕzego/ záprzeć ŕie Páná Iezu Kryŕtá Syná Bożego/
7: ieŕliże to nieieŕt? vtzyć ludzi/
8: áby nietylko w ŕámym pá
9: nie Iezu Kryŕtuŕie/ w iego vćierpieniu/ męce/ ŕmier=
10: ći/ y krwi nadroŕŕŕzey/ pokládáli odpufztzenie grze=
11: chow/ ále teŕz w vtzynkach rák ŕwoich/ ktore ŕwięty
12: Páweł zowie ŕmrodliwym gnoiem/ á Prorok/ chuŕtą
13: nietzyŕtey y plugáwey niewiáŕty/
14: ná co on ma małż Iob
15: ŕwięty pámiętaíac/ ták mowi. Sromałem ŕie wŕzyŕt=
16: kich vtzynkow ŕwoich. A więc thy ieŕtze w thym gnoiu
17: ŕmrodliwym/ y w tey chuŕcie plugáwey niewiáŕty/ bę
18: dzieŕz ludziom zbáwienie pokázował?
19: Powiádaŕz iż imieniá niemáŕz żadnego/ nániebie y
20: ná ziemi/ przes ktore moglibyŕmy być zbáwieni/ iedno

- 21: íámo imię Páná Iezu Kryšťufá: A gdyłz ták ieft/ tze=
22: mułz tedy inłze imioná zmyłłafz? przez ktore łobie zbá=
23: wienia łzukafz?
24: ábowiem ták powiádafz/ iz nie dołić ieft
25: wierzyć/ iz Pan Kryšťus vćierpiał? iz dołić vtzynił zá
26: nas? iz zá nas vmárl? I przydawafz iołtzo thy łłowá.
27: I co požytetno ieft wierzyć iz nam zbáwienie náłze/
28: ieft przez łmierć Páná Kryšťufowę łpráwione?
29: Iża=
30: li to nie łá łłowá włáłne Antykryťtowe?
31: Abowiem iełli ták ieft iz niedołić wierzyć/ á iz nam
32: wiárá nieieft požytetna/ tedyć tho mułi być fáłłz/ co
33: Kryťtus powiedział/ ktho vwierzy/ a okróci łię/ będzie
34: zbáwion/ kto nieuwierzy będzie potępion.
35: I to fáłłz/
36: co Pan Krtťtus mowił/ do oney niewiáłty/ ktora tzer
37: woná niemoc/ przez dwánáście lar ćierpiałá/ Wiárá

strona: 58v

- 1: twoiá tá ćię **zbáwieła** [!] . I to fáłłz co Pan Kryťtus do o
2: nych łlepych rzekł/ wedłuk wiáry wáłzey niechai łię
3: wam łtanie.
4: I to fáłłz/ co do oney niewiáłty rzekł po=
5: gáńłkiey. O niewiáłto wielka ieft wiárá thwoiá/ nie=
6: chać łię łtanie iáko żádafz. I to fáłłz co Kryťthus mo=
7: wił do onego łlepego/ Iż wiárá twoiá zbáwionym ćię
8: vtzyniła.
9: I to fáłłz/ co Święty Páweł nápiłáł/ włpra
10: wiedliwieni iełtełmy przez wiáreę/ pokoi mamy/ przez
11: Páná Iezu Kryťtá. I to fáłłz/ co Łukafz Święty nápi
12: łal/ w dzieiách Apołtołłkich.

- 13: Przes wiarę bywáią o
- 14: tzyścione fercá ludzkie: A fłyfzyfz thu bluznierzu/ iáko
- 15: wiárá ieft/ nietylko požytetzna/ ále też fercá ludzkie o
- 16: tzyściáiąca.
- 17: Komufz tu tedy godzi fie więcey wierzyć/
- 18: iefli Kryftufowi Synowi Bożemu/ ktory ieft prawdá
- 19: tzyli tobie tzłowiekowi/ ktorys ieft/
- 20: iáko Duch Święty
- 21: powiáda kłámca? Podobniey tedy wierzyć Kryftufowi
- 22: Synowi Bożemu/ á niífli tobie.
- 23: Okázuie fię tu twoie wilkie bluznierftwo/ náprze=
- 24: cíwko wierze Świętey krześciáńkiew/ ktory ták ímiefz
- 25: íromoćíc/ náukę Duchá Świętego/ gdzieś ták nápi=
- 26: íał mowiáztz/
- 27: wierze ty tedy/ iáko chtzełz/ iż Pan Kry
- 28: ítus wćierpiál zá cię/ iefliże fię íam niewyrzetzełz? I
- 29: cości tu ínzego mam rzec/ iedno co Paweł Święthy
- 30: rzekł onemu Elimałowi ktory mamił ludzmi.
- 31: O Synu
- 32: Dyábelfki/ nieprzyácielu wízelkiey ípráwiedliwości/
- 33: tzemu nieprzeftániész przewráćć drog Páńfkych prá=
- 34: wych?(*marg*) Kto ma wiarę wyrzekł íe íámeo íiebie. (-)
- 35: Ízałz ty niewiefz? kto ma wiarę/ iż íię iufz wy=
- 36: rzekł íámeo **íiobie** [!] / kto záíę niema wiáry/ ten íię tełz
- 37: niewyrzekł íámeo íiebie/ ále íełth tzłowiek cíielefny y
- 38: nieodrodzony/ ktory krolełtwá niebiefkiego nieotrzy
- 39: ma.

strona: 59

- 2: bätz fie/ podobno ty mniemaż abyłmy mieli ludzi vtzyć
- 3: wiary iákiew malowáney/ álbo martwey/ obłudney/ al
- 4: bo iáko ty powiádaż wiary prozney/
- 5: vchoway nas te=
- 6: go Pánie Boże/ ábowiem my tákowey wiary ludzi nie
- 7: vtzymy.
- 8: Ale my utzymy/ wiary żywey/ ktorą Duch Święty
- 9: włercá ludzkie wlewa/ kthorą wiárą/ bywáią fercá
- 10: ludzkie znowu obżywione/ otzyścione/ y znowu otro=
- 11: dzone:(*marg*) Iakiew wiary ludzi vtzymy. (-)
- 12: A to fię ftawa/ kiedy wierzę nieobłudnie/ iż Pan
- 13: Kryftus Syn Boży/ nietylko zá Świętego Piotrá/
- 14: Páwła/ Pannę Máryą/ y zá inſze Święthe vmárł/ y
- 15: krew fwoię Święthą rozlál/ ále tefz y zá moie włafne
- 16: grzechy/ dofic vtzynił/
- 17: mnie z Bogiem Oicem poied=
- 18: nał/ Ikąd ná fumieniu tzuię łáfkę Bożą/ dar Duchá
- 19: Świętego/ pokoy ktory mam z Bogiem oycem y wefele.
- 20: A tákowa wiárá wktorymkolwiek tżłowieku iefth/
- 21: iefť tefz wnim/ o rzetach Świętych rozmyflanie/
- 22: pra=
- 23: ca/ pietza/ vtzynki dobre/ miłość/ vmartwiánie nierzą
- 24: dnych żądż/ wyrzetenie/ y záprzenie lámeo fiebie. Abo
- 25: wiem gdzie iefť wiárá żywa/ tam tefz iefť Duch Świę=
- 26: ty/ ktory nieproznuie.
- 27: A wżakoż przedfię nie dla tych
- 28: rzetzy Świętych/ ktore tzyniemy/ y owżem ktore Duch
- 29: Święty w nas tzyni lam/ bywáią nam grzechy náłze
- 30: odpufłtzone/ y zbáwienie żywotá wietznego dane/ iáko
- 31: ty fáłfzywie powiádaż/

- 32: bo my pierwey bywamy wíprá
33: wiedliwieni niŕz co dobrego vtzyniemy/ iáko y drzewo
34: pierwey muŕi być dobre/ niŕfli owoce dobre s siebie po
35: kaŕe/ á tylko zdáru/ á s íŕtzerey łáŕki Boŕzey mamy/ iá=
36: ko Święty Páweł piŕze/ tymi flowy.
37: Z łáŕki Boŕzey ie=

strona: 59v

- 1: íteŕmy zbawieni przes wiáre/ á tho nie znas fámych/
2: daar Boŕzy ieŕt/ nie z vtzynkow áby fię kto niechełpił/
3: ábowiem my ieŕtheŕmy iego vtzynienie: Stworzeni w
4: Pánu Iezu Kryŕtuŕie/ ku vtzynkom dobrym/ kthore
5: ípráwił Pan Bog/ ábyŕmy w nich chodzili.
6: A ílyŕzyŕz tu Apoŕtołá? Íŕz tylko przes łáŕkę Boŕzą ie
7: íteŕmy zbáwieni/ z dáru ^{Boŕzego}/ przes wiáre/ nie przes
8: ŕadne vtzynki? A ku tze muŕz bywamy przetworzeni/ w
9: Panie Iezu Kryŕtuŕie Synu Boŕzym? nie ku złym/ ále
10: ku dobrym vtzynkom.
11: Abowiem nieieŕt rzetz podobna/
12: áby ten/ ktory w Pánu Kryŕtuŕie przetworzon ieŕt/
13: miáł fię w grzechách kochác y mieŕŕkać:(*marg*) Kto przetworzon przes wiáre niekocha
fię w złych vtzynkach. (-)
14: Iako íam Kry
15: ítus powiedział/ mowiac. Íam ieŕt winna maćicá/ á
16: wy ieŕteŕcie latoroŕle/ kto mieŕŕka wemnie/ a ia wnim
17: ten przynoŕi owoc wielki/ ábowiem bezemnie/ niemoŕe
18: ćie nic vtzynić.
19: A nákoniec tu ieŕtze ílyŕzyŕz/ od Páwłá Świętego/
20: w iakich vtzynkách mamy chodzić/ íŕz nie tych/ ktore
21: íie nam podobaią/ álbo dobre zdadzą álbo kthore Pa=
22: pieŕz nápił w dekretelech ŕwoich/ ale wtych vtzyn=

- 23: kách/ ktore Pan Bog ípráwił:(*marg*) w iákich vtzynkach mam chodzić. (-)
- 24: A ktorefz to fą?
- 25: ty fą/
- 26: ktore pan Bog w zakonie íwoim/ nápił/ przefto telz
- 27: Pan Kryftus/ onego Młodziencá/ co fię pytał/ y z v=
- 28: tzynkow zbáwion być chćiał/ co tzyniąc żywot wietzny
- 29: otrzymam?
- 30: nieodeflał go Pán do vftaw Pháryzeyfkich
- 31: y vftaw Bifkupich/ ále do zakonu Bożego mowiąc/
- 32: w zakonie co nápiłano ieft? y iáko tzytałz?
- 33: A przefto nie vtzemy my/ martwey/ obłudney/ álbo
- 34: prozney wiáry/ iáko ty nas potwarzálz/ y pořádzálz/
- 35: ale wiáry prawdziwey y żywey/
- 36: zá ktorą wiárą/ nie
- 37: inák/ iedno iákoby zá iáką Pánią/ Panny fluzebne idą/

strona: 60

- 1: dobre owoce/ iáko Auguřtyn Swięty powieda.
- 2: Tey wiary vtzemy/ przes ktorą wřzyfcy Swięći/
- 3: od potzátku Swiátá/ zwáltzyli ten Swiát/
- 4: ktorzy by=
- 5: li Tárgáni/ řcináni/ bitzowani/ dořwiádtzáni/ niekto=
- 6: rzy w okowách y w ćiemnicách wřadzáni/ kámionowá=
- 7: ni/ rořiekani/ od mietzá ftráceni/ ktorzy fie telz błáká=
- 8: li w owtznych y kozłowych fkorach/(*marg*) wiáry ftarey vtzemy (-)
- 9: ktorzy byli opuřtze=
- 10: ni/ wzgárdzeni/ vćifnieni/ náfmiewáni/ ktorych był
- 11: niegodzien řwiát/ ktorzy fię po gorach y řkálach tułáli
- 12: y w iáfkiiach mięřfkáli: A nákoniec w ktorey wierze v=
- 13: márł pierwřzy Oćiec nář Iádam/

- 14: Nohe/ Abráhám/
15: Izáak/ Iakob/ Moizes/ Prorocy/ y wŕzyŕcy Apoŕto=
16: łowie Święci.
17: A gdyŕz tedy tę wiárę Świętą/ przes ktorą zbawie
18: ni wŕzyŕcy Pátryárchowie? Prorocy/ y Apoŕtołowie
19: Święci: Háńbiŕz y ŕromoćiŕz
20: ták vtząc y powiádáięc
21: iákobyfmy nietylko dlá fámeŕy męki/ ŕmierci/ y krwie Sy
22: ná Bożego/ Páná Iezu Kryŕthá/ bráli DAREM=
23: NE odpuŕztzenie grzechow przes wiárę/ ale teŕz byli
24: wŕprawiedliwieni przed Bogiem/ dla náŕznych vtzyn=
25: kow dobrych.
26: Thedy fię ŕtád iáwnie okázuie/ iż ty wŕty
27: tylko Páná Kryŕtuŕa zbáwićielá wyznawafz/ álego
28: przedfię zá iednego y doŕkonálego zbáwićielá niemafz/
29: poniewafz nie fámemu tylko zbawienia przpiŕuielz/ á
30: le teŕz vtzynki rák twoich zbáwićielmi tczyniŕz.
31: Stąd tedy iuŕz batyŕz/ iż wy ludzi vtzyćie/ odpuŕz=
32: tzenia grzechow/ nie w imię Páná Iezu Kryŕthá/ ále
33: w imię vtzynkow dobrych.(*margin*) w imię vtzynkow dobrych vtzą odpuŕztzenia grzechow.

(-)

- 34: A toć ŕá oni fáłŕzywi Pro=
35: rocy/ ktorých fię Pan Kryŕtus kazał wyŕtrzegáć/ kto=
36: rzy przychodzą w owtzym odzieniu/ á wewnáthrz ŕá
37: wilcy drapieźni/ ktorzy tylko wŕty mowią.
38: Panie/ Pá=

strona: 60v

- 1: nie/ ále Oycá tego Páná woley nietzyniá/ gdy vtzynki
2: ŕwoie zbáwićielmi być zmyŕláią/ ktorým odpuŕztzenie
3: grzechow/ y żywot wietzny przypifuią.

- 4: A toć áą ci/ kto
- 5: rzy rzodło żywey wody opuřtzaia/ á łobie cyfterny ál=
- 6: bo ťtudzianki dziuráwe kopáia/ ktore wody zátrzymáć
- 7: niemogá. O nieprzyaáiele Boży/ dłuęoř thák prořte
- 8: ludzi zwodzić będziećie?
- 9: Czemu Pána Iezu Kryřta/
- 10: cáłym y iednym zbáwicielem/ mieć niechcećie? I tze=
- 11: mu łobie kiedy niewřpomieniećie/ co ten Pan łam oŁo
- 12: bie mowi. Iam ieřt/ iam ieřt Pan/ á okrom mnie nie=
- 13: mařz zbáwicielá.
- 14: O dobrych vtzynkach
- 15: Iz my nieęánimy dobrych vtzynkow.
- 16: A iżby o mnie ták nie=
- 17: rozumiał/ ábym dobre vtzynki
- 18: gánić miał/ dla tego/ iż tym do
- 19: brym vtzynkom zewřzech nay=
- 20: ťwięthřzym/ nieprzyřifuię za=
- 21: dneęo odpuřtzenia grzechow/
- 22: y zbáwienia/
- 23: iedno tylko łámey
- 24: męce/ ťmierci/ y krwi/ Syná
- 25: Boęęo przez wierę. Tedy to nie dla tego tzyńię/ á=
- 26: byřmy mieli ludzi vtzyć/ iáko ty nas potwarzařz/ iż nie
- 27: potrzebá żadnych vtzynkow dobrych tzyńić/ iedno tyl
- 28: ko wiáre mieć prozná/
- 29: álbo martwą/ bes wřzelákich
- 30: dobrych vtzynkow/
- 31: vchoway Panie Boęe/ nas táko
- 32: wey nauki.

- 1: Ale to tzinię/ dla tego/ áby tylko íam Pan Kryítus
- 2: Syn Boży/ miał tześć y chwałę/ á my íáko Prorok mo
- 3: wi poíromocenie twarzy náízey.
- 4: Atzkoíwiek to praw=
- 5: dá/ íż ku odpúíztzeniu grzechow/ y oíhrzymániu íáíki
- 6: Bożej/ y żywoíá wietzne^{g^o}/ nie potrzebá żadnych vtzyn
- 7: kow/ y íe dla tego ích tzinić mamy/ ábyímy zbáwie=
- 8: ni byli/ y grzechow odpúíztzenie mieli/ ále íż íuíz zbá=
- 9: wienie mamy/ y íeíteímy doírym drzewem vtzynieni/
- 10: przeto vtzynkámi oíwiadtzamy.
- 11: Abowiem íesli z íáíki
- 12: zbáwienie/ íáko Apoítoł mowí/ tedy íe z vtzynkow/ á
- 13: wízákoíż przedíe/ dlá tego doírych vtzynkow/ niegá=
- 14: niemy/ áni od wíáry odíátzamy/ y owízem íák ímieie v=
- 15: tziemy
- 16: íż gdy vtzynki íá owoce wíáry/ kthokoíwiek v=
- 17: tzynkow doírych nietzini/ íákowy niema prawdziwey
- 18: y żywey wíáry/ ále ma wíáre obíudną/ mniemaną/ má
- 19: íowáną/ martwą y prozną/ y íeíí drzewo íprochníale
- 20: y niepożyteíezne/
- 21: ktore nic ínízego nieíeíí godne/ íedno
- 22: aby byío wycíęte/ y w oíeń wrzucone: Bo Pan nie=
- 23: chce mieć robotnikow proznuiących w wínnicy íwo=
- 24: íeí/ ále coby robili y kopáli/ áż do wietzorá/ y ktore o=
- 25: tziścia/ niechce áby poty w błócie leżeli. (*marg*) Pan robotnikow proznuiących niechce mieć w wínnicy íwoiey. (-)
- 26: A chceíże tedy ílyízeć/ ktorych vtzynkow doírych
- 27: vtzemy/ przez wíáre/ ludzi pierwey wípráwiedliwio=
- 28: nych przed Pánem Bogiem? <http://rcin.org.pl>

- 29: Niemniemay/ áby tych
- 30: vtzynkow/ ktore Papieſz y ſwámi ſlugámi ſwoimi/ do=
- 31: brymi zowie/ ktore ſá vtzynki Dijabelſkie od Antykry=
- 32: ſtá ſlugi iego zmyſlone: Iáko ieſt/ ná odpuſty biegáć/(*marg*) Vtzynki dobre Papieſkie. (–)
- 33: pielrzymowáć/ do Deſk málowánych ſie obiecowáć/
- 34: álbo do Słupow/ Kxiędzu zá vchem poſzeptáć/ do
- 35: ſwiętych ſie vćiekáć/ przed obrázy klękáć/ Mſzey ná
- 36: koſzdy dzień wyſlucháć/ chleb zá Bogá chwálić/
- 37: ſwię

strona: 61v

- 1: coná ſie wodá kropić/ mieſá niektorych dni/ y znabiá=
- 2: łem nieieſć/ w odzieniu inákſzym/ niſſli inſzy ludzie cho
- 3: dzić/ zdrewná ſobie boty vtzynić/ głowy golić/ w ko=
- 4: ſzuli niechodźić/ pleſze noſić/ ná Mſze y na Wilie pie=
- 5: niądze dáwáć:
- 6: Rożáne wianki/ y godzinki pány Má
- 7: ryey mowić/ w koſćielech połąćinie wrzeſztzeć/ ſwie=
- 8: ćić we dnie flepym obrázom/ bes żony mieſſkáć/ Wo=
- 9: dá ſie kropić/ ná Roraćiech/ ná Sálwe/ y ná proceſz
- 10: ach bywáć.
- 11: Takowych my vtzynkow ludzi nieutzymy:(*marg*) Czemu Papieſkich dobrych vtzynkow
nieutzymy. (–)
- 12: A tczemu? Abowiem ſá nie od Bogá ſprávione/ ále od
- 13: ludzi obłudnych zmyſlone/ ktorými Pan Bog niechce
- 14: być chwalon:
- 15: Iako Pan Kryſtus powieda mowiąć.
- 16: Dármo mię chwałá/ vtząc nauk y uſtaw ludzkich. I
- 17: ieſtze przydawa ták mowiąć. Słepi ſa/ y ſlepych wo
- 18: dzowie: A ſwięty Páweł tákowe każe ſrodze káráć mo
- 19: wiáć.

- 20: Karz tákowe írodze/ áby byli zdrowi w wierze
21: nieflucháiąc żydowfkich básni/ y náuk ludzkich/ od=
22: wráciących od prawdy.
23: Ktorych vczynkow dobrych vczymy.
24: A ktorych że tedy vtzynkow dobrych vtzymy lu=
25: dzi? tych ktore Pan Bog ípráwił w flowie swoim.
26: A
27: chcesz flyfzec? Naprzod ludzi tzeńtokroć vpominamy/
28: áby fie bali Pána Bogá/ wiarę íámemu Pánu Bogu
29: w niewinności żywotá záchowáli/ y íámemu flúżyli/ y íámego miłowáli:
30: Aby wżyfcy według powołánia y
31: poświęcenia íwego/ w dobrych vtzynkach chodzili/ á
32: by tżłonkow íwoich narzędziem nieípráwiedliwości
33: nietzynili/ ále chodzili w nowości żywotá/ wyzuwá=
34: iąc ítarego tżłowieká z vtzynkámí iego/
35: á obłotząc Pá=

strona: 62

- 1: ná Iezu Krystá/ odrzucáiąc vtzynki íciemności/ y nie
2: dopuřtżáli pánowác íobie grzechowi. Ale Duchem
3: martwili/ vtzynki ícielefne/ prząc fie wízelákíey niepo
4: bożności/ y żądż złych tego íwiátá/
5: trzezwie/ ípráwie
6: dliwe/ y pobożnie żywiąc nátym ninieyfzym íwiećie/
7: aby fie ítáráli o rzetkach niebieřkich/ á ziemřkie opuřtżá
8: li: áby tefz pámiętáli ná vbogie/ áby íáńkáwi/ íágodni
9: miłofierni/ y mierni byli/ y innym ludziom wyřtępy od
10: puřtżáli/ íáko theřz nam Pan Kryřtus odpuřcił.
11: Aby
12: fie vřtáwítnie modlili/ y zá wřzyřtki dobrodzieřtwá

- 13: Panu Bogu dziękowali/ aby sie wtrzymawali od cie
14: lefnych żądź/ ktore waltzą náprzećiwko Duchowi. A=
15: by w miłości y w iedności żyli/ iednę wolą wżycy
16: mieli/ bráterfką miłość záchowali/ dobrotliwi/ rozmo
17: wni byli.
- 18: Złego zá zle nikomu nieoddawali/ zá fromo=
19: cenie y zlorzetenie/ nikogo niefromoćili/ áni zlorzety=
20: li/ aby sie wżycy pod mocną ręką Bożą korzyli/ y ná
21: Páná Bogá wżelkie ftárání wkładáli.
- 22: Aby krolom
23: y Pánom tego fwiátá/ y prawdziwym pásterzom po=
24: flufzni byli/ aby sie zánie Pánu Bogu modlili. Mał=
25: żonkowie aby małżonki fwoie miłowáli/ iáko Pan Kry
26: ftus vmiłował kośćioł fwoy/
27: aby małżonki poddáne
28: mężom fwoim były/ y Pány ie nazywały/ aby pánowie
29: flugi fwoie miłowáli/ y práwość náprzećiwko im zá=
30: chowali/ pámiętáiąc náto/ iż máią teľz páná nád fo=
31: bą.
- 32: Słudzy záfię/ aby niethylko przed otrzymá pánom
33: fwoim flufyli/ ále y okrom otzu wiernie y fprawiedli=
34: wie iáko Pánu Bogu. Oycowie/ aby dziatki fwoie w
35: boiázni Bożey wychowywali/ y tzeladkę fwoię:
36: Páno
37: wie aby poddánym fwoim vsílkow nietzynili: Aby zów
38: żdy trzewimi y tzuynymi byli/ aby ná to pámiętáli/

strona: 62v

- 1: iż przeciwnik Dijabeł iáko Lew krąży/ iákoby mógł ko
2: go pozrzeć: Aby niemiłowáli fwiáta/ áni tych rzetzy
3: ktore fą má fwiećie:

- 4: Aby niemiłowáli flowem/ álbo
- 5: ięzykiem/ ále rzetzą y prawdą. Abowiem kto mowi/ iż
- 6: miłuię Bogá/ á bráta fwego ma wnienawiści/ kłam=
- 7: cá ieft: Aby pámiętáli/ iż to ieft nabożeńftwo tzyfte y
- 8: niepomazáne przed Bogiem y oycem/
- 9: náwiedzáć šíro
- 10: ty y wdowy w vdřetzeniu ich/ y niepomázánym fie zá=
- 11: chowác/ od tego fwiátá/ áby fwiátłość ich fwiećíłá
- 12: przed ludzmi/ áby widnąc ludzie dobre vtzynki ich/
- 13: chwalili oycá niebieskiego.
- 14: Aby požytzáli/ á nic fie od
- 15: tego nienádziewali: Nieprzyziációły fwoie miłowáli
- 16: modlili fie zá ty/ ktorzy ie przeklináią/ y przeřladuią/
- 17: Dobrze tzynili tym/ ktorzy ie máią w nienawiści/
- 18: aby
- 19: łáknące karmili/ prágnące poili/ nágie przyodziewá=
- 20: li/ vbogie w dom przyimowali/ niemocene y więźnie ná
- 21: wiedzali y ćiefzyli: Aby fie do Páná Bogá vćiekáli/
- 22: pomocy y poćiechy profili/ y rzekáli:
- 23: Aby Pan Bog
- 24: wiáry przymnażał/ flowo fwoie rořřzerzał/ kácerřtwá
- 25: wykorzeniał/ zgodę/ miłość/ pokoy/ y przyiazń pánom
- 26: y flugom Bożym dał/ áby fie vtáwítnie modlili/ w=
- 27: trzezwości chodzili/ poćili/ iáłmużny dawáli/ iáko
- 28: przez Proroká Pan Bog mowi.
- 29: Włom łáknácemu
- 30: chlebá twego/ y vbogie/ y tułáiące fie/ w prowadz do
- 31: domu twego/ gdy vyrzyřz nágie^{g0}/ przyodzieygo/ á ćia=
- 32: łem twoim niegardz. Tedy będziefz profił/ á ia Bog
- 33: wyřlucham ćie/ będziefz wołáł/ á rzekę otom ia ieft.

- 34: Ieſli ſie teſz przyda ktoremu vpáść w iaki grzech/
35: tedy ná=
36: pominamy/ aby żałował/ iż Páná Bogá rozgniewał/
37: áby w onym grzechu nie leżał/ áby Páná Bogá proſił
38: iżeby mu to odpuſcić ratzył.

strona: 63

- 1: Ieſli teſz wyſtąpił y zgrzeſzył náprzećiwko bliźnie=
2: mu/ áby przeproſił/ áby ſie ſnim poiednał/ y w miło=
3: ſći ſpołetzney ſnim mieſſkał: Aby ná vpadek ſwoy pá
4: miętał á pokutował/ y pierwſze vtzynki dobre działał.
5: Aby ſwoie ciało właſne karał/ hámował/ y wniewo=
6: lą ie poddawał/ áby cierpliwym był/ áby theſz Krzyſz
7: ſwoy ktory Pan Bog nań włoży/ ſkromnie noſił: Aby
8: ſłowá Boże^{go} s pilnoſcią ſluchał/ obcowáním S. nie=
9: gárdził:
10: Aby ſie od gniewu/ od ſwaru/ od nienawiſci/
11: od obmawiania/ y potwarzania wyſtrzeżał: Aby ná
12: dzień ſądny wítawitznie pámiętał: Iż ſtraſſliwa ieſt
13: rzetz w paść w ręce B. żywe^{go}. Aby pámiętał iako Bog
14: y Aniołom niepoſlufznym nieodpuſcił:
15: Iako teſz wízy
16: ſtek ſwiát potopem/ dla grzechow ſkorał: Iáko Sodo
17: mę y Gomorrhę ogniem ſiártzánym popalił: Iáko Fá
18: ráona przećiwniká w morzu tzerwonym zátopił: Iáko
19: lud Izráhelſki karał/ y w niewolą dawał/ kiedy mu
20: był niepoſlufzny:
21: Iáko Ieruzálem miáſto ſwięte zbu=
22: rzył/ y kámieniá na kámieniu niezofłáwił: Iáko náko=

- 23: niec onego łwego miłóśniká Dawidá Krolá karał: A
24: tákże Czyfalza/ Mánáffá/ áby infzy pámiętáli ná tako
25: we karánie/ y wyłtrzegáli fie włzyfcy włzego złego.
26: Vpominamy tefz ludzi/ áby fię záfię niewracáli/ do
27: onego błótha/ s ktorego wyffli/ aby fię im co gorłzego
28: nieprzydało. Abowiem by było im lepiey/ nigdy nieu=
29: znać drogi łpráwiedliwóści/ ániłli poznawłzy ią/ od=
30: wrocić fię od niey/
31: co im iefth podano w Święthym
32: Przykazániu. Aby záfię iako pśi do blwoćin łwoich fię
33: niewracály. Vpominamy tefz áby w rołkofzách ciele=
34: łnych nie żyli/ y ciáłá łwego niekocháli/ ále fię łzátá=
35: nowi włtáwiznie łprzećiwáli/ y ciáłu łwemu/
36: aby fię

strona: 63v

- 1: wyłtrzegáli pijáńłtwá/ obźárłtwá/ nietzyłtości/ cudzo
2: łółtwá/ bálwochwálátwá/ leniłtwá/ drapiełtwá/ li
3: chwátłthwá/ łákomłttwá/ zwády/ gniewu/ y łwarow:
4: Aby fię niemłćili nád nieprzyáćielmi łwemi: Aby fię
5: w pychę niepodnołili y łwoimi bliźnymi niegárdzili.
6: Vpominamy tefz/ áby ludzie tżęłto dobrodzieyłtwo
7: mękę y łmierć Páná Iezu Kryłtá/ łobie rozmyłłáli/
8: y ná pámiątkę tego/ łwiątości ciáłá y krwi Pánłkiey
9: wżywáli/ według włtháwy iego/ áby byli pobudzeni
10: ku miłóści Bozey/ y miłóści bliźnie^{go}/
11: áby tefz łobie roł
12: tżytáli krzełt/ y byli pewni odpułtzenia grzechow y łá
13: łki Bozey.
14: Vpominamy tefz/ iefli Bog ná kogo co łłkodliwego
15: y łmutnego dopuści/ áby to włzyłtko łkromnie/ od Pá=

- 16: ná Bogá przyimował/ cierpiał/ y nieżemrał:
17: Aby ná
18: tho pámiętał/ iż go Bog pozywa y wabi/ ku pokućie/
19: áby nie zginał/ s thym światem: A iefli chces krocey
20: wyrozumieć ku ktorym vtzynkom dobrym ludzi vpomi
21: namy/ pośluchai Páná iáko rozdzielił tho wśyftko ná
22: dwie tześći mowiąc.
23: Miełuy Páná Bogá thwego/ ze
24: wśyftkie^{go} łercá twego y ze wśyftkiey duźze thwoiey/ y
25: zewśyftkiego vmysłu twego
26: á bliźnego twego iáko łám łiebie/ wśyftko tedy cokol=
27: wiek chcećie áby wam tżynili ludzie/ thák y wy tżynćie
28: im.
29: Otołz małz iuśz vtzynki dobre/ ku ktorym ludzi pobu
30: dzamy/ y tześťokroć napominamy. á wśzakolż thák ná=
31: końcu zówždy zámymkamy/ áby żadny tżłowiek wtych v
32: tzynkach łwoich zbáwieniá nieżukał/ áni pokładał/ ále
33: ná ony łłowá Kryłthufowe zówždy pámiętháł/
34: iáko v
35: Łukałzá Święthego/ Pan Kryłthus powiedziáł/ mo

strona: 64

- 1: wiąc. Kiedy vtzynićie wśyftko/ cokolwiek wam rołká
2: zano/ mowćie/ łudzy niepożytetzni ieftełmy/ cołmy mie
3: li vtzynić/ vtzyniliłmy.
4: Czemu mamy dobre vczynki czynić.
5: A iefli mię łpytałz á tżemułz tedy mamy dobre vtzyn
6: ki tżynić/ poniewáłz nas niezbawiáią/ iedno tylko łá=
7: má męká/ łmierć/ y krew Páná Kryłthufowá przes
8: wiárę? powiem iedno pośluchái.

- 9: Przotkiem mamy dobre vtzynki tzynić/ dlatego/ iż
- 10: Bog rofkazał/ iż nas ftworzył/ nie ku złym/ ále dobrym
- 11: vtzynkom/ iż tá iest wola iego ábyfmy wnich vftáwi=
- 12: tznie chodzili:
- 13: Iáko Pan Kryftus powiedział. To iest
- 14: rofkazanie moje/ ábyście fię miłowáli wefpótek. Tákże
- 15: tefz Święty Páweł nápiśał mowiąc. Powinowáci ie
- 16: ftelmy nie ciáłu/ ábyfmy wedłuk ciáła żyli/
- 17: ábowiem
- 18: iesli wedłuk ciáła będziecie żyć/ vmrzećie/ ále iesli v=
- 19: tzynki cielefne będziecie w łobie martwić/ będziecie ży=
- 20: wi/ ábowiem ktore Duch Święty wiedzie/ to fą fino=
- 21: wie Boży:
- 22: A tákże y ná drugim mieyfcu thenze Páweł
- 23: Święty powiáda. Tá iesth wola Boża poświęcánie
- 24: wálze/ ábyście fię wftzymawáli od nietzyftości/ áby
- 25: vmiał káždy zwas fwoy fąd rządzić w poświęceni y
- 26: w vćiwości/ á nie w żądzech požądliwości/ iáko po
- 27: gáni/ ktorzy Bogá nieznáią.
- 28: Niechay żadny nieucífka
- 29: áni zdradza wfprawach álbo w kupieftwie brátá fwe=
- 30: go/ ábowiem fię thego wfzyftkiego będzie mścił Pan
- 31: Bog/ ktory nas niewezwał ku nietzyftości/ ále ku po=
- 32: fwięceni.
- 33: Abowiem ktho zle tzyni/ niemoże záchowác
- 34: Ducha Świętego/ y mieć fumieniá dobrego/ á náko=

strona: 64v

- 1: niec y wiáry niemoże zátzymać/ iáko Święty Páweł
- 2: powiáda/ iż niektorzy dobrego fumienia nie záchowá
- 3: li/ wiárę vtráćili.

- 4: I záfie/ iefli kto o fwoich/ á zwla=
5: fztzá Domowych pietzey niema/ wiáry fię záprzał/ y
6: ieft gorfzy niífli niedowiárek/ to ieft tedy pierwŷza przy
7: tzyná tze mu mamy dobre vtzynki tzyniç.
8: Druga przytzná/ áby był Oçiec niebieŷki chwalon y
9: wielbion przes náŷe dobre vtzynki/ iáko P. kryŷtuŷ mo
10: wił do fwoich zwolennikow. Tá k niechai ŷwieçi ŷwiá=
11: tloŷ wáŷzá przed ludzmi/ áby widzac wáŷze dobre v=
12: tzynki/ chwalili álbo wielbili Oycá niebieŷkiego/ kto=
13: ry ieft wniebie.
14: A tá kze y Apoŷtołowie ŷwieçi ná wie=
15: lu mieyfca ch piŷac vpomináią wiernych/ aby ŷwymi
16: dobrymi vtzynki przyochędożyli/ y náukę Páná Iezu
17: Kryŷthá iedyne go zbáwiçielá/ y fami ŷiebie.
18: A bowiem
19: iáko ŷzatá poçciwa/ wŷzelkiego tŷłowieká przyocháda=
20: za/ tá kze theŷz dobre vtzynki/ przyochędažáią/ y náukę
21: Páná Kryŷtuŷoę/ y ŷámego rzłowieká wierne go/ kto=
22: rym przyochędažánim pobudza inŷzych ludzi/ aby teŷz
23: Páná Bogá chwalili.
24: Przeŷto Apoŷtoł Boży/ każe wew
25: lec ŷtárego tŷłowieká/ y z žądžámi iego/ á nowego każe
26: oblec/ ktory ieft ŷtworzon według Bogá. Ieŷlizmy ŷá
27: Synowie Boży/ mamy tedy çciç y chwaliç Oycá nie
28: bieŷkiego/
29: á bowiem kto zle tzyni/ háñbi y ŷromoçi Páná
30: Bogá y ŷlowo iego. A toç ieft druga przytzná tze mu
31: mamy dobre vtzynki tzyniç.
32: Trzeçia przytzná/ ábyŷmy wŷŷli pomŷty Božey/ y
33: mák dotzeŷnych y wietznych/ kt hore Bog nágotował

34: wŕzyŕthkim niepoŕŕuŕznym y ŕwowlnym/

35: cudzołozni=

36: kom/ nietzyŕtym/ bluzniercom/ bálwochwálcom/ ob=

37: mowcom/ złodzieiom/ drapieŕcom/ łakomcom/ pijáni

strona: k65

1: com/ zle mowcom/ zwaycom/ zábijátzem.

2: Abowiem

3: takowe y inne grzechy/ nietylko Pan Bog zwykł/ ná

4: tym ŕwiecie kárác/ ále teŕz y ná onym ŕwiecie wietzny=

5: mi mękámi: A iefztze to iefť ofobliwa łáfká Boża/ kie

6: dy Pan Bog tákowe grzeŕzácze ludzi/ tu ná tym ŕwie=

7: ćie karze/ iż karánia ná on ŕwiát wietznego niezácho=

8: wywa/

9: iáką łáfkę vkazał nád Dawidem Krolem/ kto=

10: rego tu ná tym ŕwiecie karał/ rozmaítymi vpáŕćikámi

11: plagámi/ roŕpatzámi/ y inŕzymi nędzámi. A tym záŕię

12: ktorzy łtrzegá przykazania iego obiecał pan y dotzeŕne

13: y wietzne błogoláwieńŕtwo/ y zapłátę z łáŕki ŕwoiey.

14: Toć łá przytzyyny/ tzemu mamy dobre vtzynki tzyńić

15: nie tak iáko ty powiedałz fáłŕzywie/ áby nas nietylko łá

16: má wiárá w Páná Iezu Kryťá vŕpráwiedliwiálá y

17: zbawiálá/ ále teŕz y dobre vtzynki náłze.

18: A wždy ty ie=

19: łtze będziefz mowił/ iż nieutzyćie odpufztzenia grze=

20: chow/ y imię vtzynkow dobrych:(*marg*) Iz vtzá w imię vtzynkow dobrych odpufztzenia grzechow. (-)

21: Obátz że tu iuŕz te=

22: ras/ iefliŕ iefť przyiáćiel/ álbo nieprzyiáćiel Boży/ o=

23: łádz ŕie łam/ Iefli chceŕz/ ábyŕ od onego Páná niebył

- 24: łądzon/ dnia onego oftátetznego/ kthory mowi: Wy
25: przyiaćiele moi iefteście/ iefli będziecie tzyńić/ cokol=
26: wiek ia wam rofkáziuę.
27: Papielz y fludzy iego zákázuią wy=
28: znáwác Páná Kryftuá.
29: Aleć tefz iefztze y ftąd koždy może obátzyć/ iáko ty wie
30: rzyfz w tego Páná Iezu Kryftá Syná Bożego/ y iá=
31: ko go miłuielz/ y iáko rad fluchafz przed ludzmi tych/
32: ktorzy mowią o nim?
33: Abowiem kiedyby wierzył w Sy=
34: ná Bożego/ y miłował iego/ nigdyby był dobrym v=

strona: 65v

- 1: tzyńkom zbáwienia nieprzypifował/ áni thefz ludziom
2: krześcijánfkim o Kryftufie mowić niezákázował/ iáko
3: wtym pińaniu twoim zákázuielz mowiac.
4: Iż wiele ieft
5: tákowych/ ktorzy ięzykiem tylko Páná Kryftá wyzna=
6: wáią/ iż nic od nich tześćiey nieuflyfzyfz/ iedno Kry=
7: ftus/ Kryftus.
8: Niewiem cobychći nád tho miał infzego odpowie=
9: dzieć/ iedno co Ian fwięty nápifał.
10: Iż wiele fálfzy=
11: wych Prorokow wyfłlo ná fwiáth/ y potym poznaćie
12: Duchá Bożego/ wfelki Duch/ kthory wyznawa Iezu
13: Kryftá/ iż w ćiele przyfzedł/ z Bogá iefth/
14: A wfelki
15: Duch ktory niewyznawa Iezu Kryftá/ iż w ćiele przy
16: fzedł/ z Boga nieieft á ten iefth on Duch Antykry=
17: ftow/ o ktorymeście flyfzeli/ iż miał przyść y teras iufz
18: ná fwiećie iefth.

- 19: Wy z Bogá iefteście Synatzkowie/ y
- 20: zwyciężyliście ie/ ábowiem wiefzfy ieft/ ktory w was
- 21: ieft/ á niílli ten ktory ná fwiećie ieft: Onić s fwiáthá
- 22: íą/ przeto tełz y s fwiátá mowią/ á fwiáth ich flucha.
- 23: My z Bogá ieftełmy: Kto zna Páná Bogá flucha nas
- 24: kto nieieft z Bogá/ niefucha nas/ przefto poznawa=
- 25: my Duchá prawdziwego/ y Duchá błędnego.
- 26: Dla tego to pímo fwięte przywiodł/
- 27: áby was lu=
- 28: dzie poználi/ iefli z Bogá iefteście/ álbo nie z Bogá/ ie
- 29: fli z Duchá Kryftułowego/ álbo z Duchá Antykryfto=
- 30: wego: Abowiem tu Ian fwięty íákoby pálcem vka=
- 31: zał ty/ być z Bogá/ y z Duchá fwiętego/
- 32: ktorzy nie mil
- 33: tzą/ ále wyznawáią przed ludzmi/ iż Pan Kryftus w
- 34: ćiele przyłzedł/ á ty záfię vkazał być/ nie z Bogá áni s
- 35: Kryftuá/ ktorzy miltzą/ á nie wyznawáią przed ludz=
- 36: mi Iezu Kryftá/ iż w ćiele przyłzedł/
- 37: ábowiem kto ko
- 38: go miłue/ rad onim mowi/ y inłzych mowiac rad flu=

strona: 66

- 1: cha/ ále kto kogo niemíue/ nierad onim mowi/ y in=
- 2: łzych mowiac nierad flucha.
- 3: Kryftus Syn Boży po
- 4: wieda/ Iż dobry tzłowiek z dobrego íkárbu fercá fwe=
- 5: go/ podawá dobre rzetzy: A zły tzłowiek ze złego íkár=
- 6: bu fercá fwego/ podawa złe rzetzy: Abowiem z obfito=
- 7: ści fercá/ vftá mowią iego.
- 8: I fłyzyłz tu/ potzym mamy poznác dobrego tzłowie

- 9: ká? to ieft/ wierneho/ álbo niewierneho/ Syná Bože=
10: go/ álbo Syná Dijabelského/ iż z obfitości mowy ie=
11: go.(*marg*) Dobrego tżło=wieká potzym mamy poznać. (-)
12: Abowiem fercá tylko Bog widzi íam: Izafz nie=
13: wiefz? iáko Pan Kryftus swoim wiernym rofkázał wy
14: znáwác íamego íebie/ przed tym cudzołożnym y grze
15: íznym narodem mówiąc. Wízelki ktory mię będzie wy
16: znawał przed ludzmi/ będę go ia tefz wyznawał przed oycem moim/ ktory ieft
wniebiefích. A ktokolwiek íe
17: mnie záprzy przed ludzmi/ záprzę íe go ia tefz przed
18: oycem moim/ ktory ieft wniebiefích/ y przed Anioły
19: Bożymi: A fłyfzyfzż iáko Syn Boży rofkazał wyzná=
20: wác przed ludzmi íamego íebie.
21: A tżemuż thy tedy zákázuiefz? izafz niewiefz/ iż nie w
22: miltzeniu/ ále w wyznawaniu należy zbáwienie? Po=
23: fluchay nie mnie/ ále Páwłá Apoftoła íwiętego/ ktory
24: ták nápiíal mówiąc.
25: Toć ieft flowo wiáry/ ktore prze=
26: powiedamy/ to ieft íeíli będziefz wyznawał wíty twoi=
27: mi Páná Iezufá/ y wwierzyfz w fercu thwoim/ iż go
28: Bog wíkrzeíł zmarthwych/ zbáwion będziefz:
29: Abo=
30: wiem fercem bywá wierżono ku ípráwiedliwości/ á v
31: íty bywa wyznánie ku zbáwieniu. Stąd iufz możefz o=
32: bátyć/ iż Kryftus chce tego po íwoich wiernych/ áby
33: go wyznawáli wíty/ iáko thu fłyfzyfz/ ku zbáwieniu: (*marg*) Wíty bywa wyznánie ku
zbáwieniu. (-)
34: tákowa mowá o Pánie Kryftufie/ ma być obfita/ mie

strona: 66v

- 1: dzy wiernymi/ á iż ták íefth/ posluchay thegoí Páwłá

- 2: świętego/ ná drugim mieyfcu/ ktory tak nápiśał. Mo
3: wá o Pánie Krytufie/ niechay w was mięffka obficie
4: we wżeláliey mądrości.
5: A gdyż ty tedy nierad fluchałz/ tákowej mowy S.
6: o Pánie Krytusie Synu Bożym/ w ktorym Bog o=
7: ćiec niebiefki/ wżyftki fkárby mądrości y vmiejętno=
8: ści zámknął:
9: Ale wolifz fluchać o Fráncifku/ Domini
10: ku/ Benedyktu Mniśfkach/ Stániślawie/ á nákoniec/
11: o Dijable/ Swiećie/ y rofkofzách iego. Ośádz że fie tu
12: sam profzę ćie/ iefliś ty iefł z Duchá Bożego y Kryftu
13: fowego/ tzyli z Duchá Antykrytuśowego?
14: I fthąd
15: tełz koždy może obátzyć/ iefliście wy przyiaciele Kry=
16: ftuśowi/ álbo nieprzyiaciele/ ktorzy y fámi nierádzi o
17: Krytufie mowicie/ y innym ludziom/ áby niemowili
18: zákázuiecie.
19: O Papieśkim Bá=
20: ráńku woskowym/ iáko y Papieśz
21: tzáruie.
22: IEfzczę tełz powiádałz
23: iż s Stolicie Bożey/ y ze krwie
24: báránkowej płynie wietzne od
25: kupienie: Pánie Boże day to/
26: ąbyście temu kiedy vwierzyli/
27: y w tym Báránku żywym/ y fá
28: mym tylko fiedzącym nápráwi

strona: 67

- 2: li/ y do inższych fie Báránkow martwych nieuciekáli.
- 3: Abowiem gdybyście to vtzynili/ prędkobyfmy fie zgo=
4: dzili/ y iednoftáynie Páná Bogá chwalili. Ale iż Pa
5: piefz fwámi rozmáite inżze Báránki zmyfla/ kthore zá
6: pieniądze po fwiecie roszyła/ á przefto trudno fie fwá=
7: mi mamy zgodzić/ dokąd was bálwochwálcámi być
8: batzemy.
- 9: Ktorem Báránkom tákowáñz moc/ y owfzem
10: iefztze wiefzñá przypifuiecie/ á niñfli Pánu Iezu Kry=
11: ftułowu onemu Báránkowi iednemu nápráwicy Bo=
12: zey fiedzácemu.
- 13: A niewierzyfz temu? powiem cí/ com w wáfzych kxię
14: gach niedawno tzythał. Iż koždy Papieñz/ kiedy na=
15: przod Papieñzem zoftánie/ tedy nowe Báránki z woñku
16: iárzęcogo vlepione/ oleiem pomazáne/ y baweñną ob=
17: winione/ tzáruie: Ktore Kryftułowym imieniem A=
18: gnus Dei, zowie/
19: A chceñz wiedzieć/ iáko to tzyñi? po=
20: fluchay powiem. Naprzod vbrawfzy fie w odzienie A=
21: aronowe/ albo Krolewfkie/ y wlozywfzy ná głowę/ iá
22: ko Krol nád Krolami/ y Cefarz nád Cefármzi/ troiáką
23: koronę/ ták mowi/ the obfudę poñwiáćaiąc/ y imienia
24: Bożego nádáremne wzywáiąc.
- 25: Modlitwá Papieñska nád Bárán=
26: kiem Woñkowym.
- 27: Pokornie cie Boże proñimy/ ábyñ nas wyfluchał
28: y ten woñk vlepiony/ niewinnego Báránká obras zná=
29: mionowány błogofłáwić/ y przes wzywáñie thwego
30: fwięcogo imieniá poñwięć ratzył/
31: áby przes dotyká=

32: nie tego Wołku/ y przez pátrzenie nań/ wierni byli po

33: budzeni ku chwale. Niepogody Grádowe/ obłoki

strona: 67v

1: chmurne/ nawálności niepogodne/ wichry wíatrowe

2: gromy przeciwne/

3: Przezeń były vsmierzone/ áby V=

4: ćiekali y drżeli zli Duchowie/ przed Świętym Krzy=

5: zem chorągwią/ którą wtym wołku wryto/ ktoremu

6: fie/ kłania wżelkie koláno. etc.

7: Támże dáley mowi iefztze/

8: Iako on Báránek nie=

9: winny/ ná Krzyżu offiárowány/ Iezu Kryftus fyn/

10: Iádámá pierwsze^{go} tżłowieká z Dijabelskiej mocy wyr

11: wał/ Ták tefz áby ci Báránkowie niepómá=

12: záni/ moc onę wzięli/ ktore my tobie ku poświęceniu o=

13: ffiárujemy/ etc.

14: Tam iefztze dáley przydawa/ Ty Bá=

15: ránki tátz błogofławić/ poświęcić/ y fwiato=

16: ścią vtzynieć/ áby fłtrodrym thwoim błogofławień=

17: ftwem/ Tákowáfz moc wzięli ná przeciwko chytro=

18: ści Dijabelskiej/ y zdrádzie Duchá złego/

19: ábyfmy ie na

20: bożnie przy sobie nośili/ iżeby żadna niebełpietżność

21: náprzećiwko im zwycięftwá niemiálá/ áni im żadna

22: chytrość niepánowálá/ áni ich zadny tżłowiek niezwy

23: ciężył/ y niewiáltá rodząc dzieci zdrowa była: (marg) Papieřz wołkowe Báránki przyrownál do Páná Kryftuálá Báránká zywego. (–)

24: I tro=

25: chę niżej iefztze ták mowi. Od wżelkiej wody/ od chy=

26: trości Dijabelskiej/ od nagłej fmierci/ od ognia/ od

- 27: gromu/ Aby nas ty Báránki záchowały. etc.
- 28: Infze ro
- 29: zmáite bluznierftwá/ kthore Papiełz mowi/ kiedy ten
- 30: wołk zegna/ oliwá máže/ y w wodzie matza/ to ieft/ iá
- 31: ko wy mowicie poświąca/ opułtzam.
- 32: Pytam cię powiedz mi? á więc tho ieft wierzyć/ iż s
- 33: łtolice Bożey y ze krwi báránkowej płynie wietzne od
- 34: kupienie? Izali może być iefztze wietłze bluznierftwo
- 35: náprzećiwko Kryłtułowi Báránkowi prawdziwemu
- 36: ábowiem iefli ci Báránkowie wołkowi niepokaláni má
- 37: iá moc náprzećiwko włyłthkim niebełpietznóściam y

strona: 68

- 1: chytróściam Dyabelłkim/ iáko powiádaćie/ y cołz be=
- 2: dzie po onym Báránku wietznym ná práwicy Bożey
- 3: łiedzącym?
- 4: ktorego Ian Święty páłcem vkazał/ iż on
- 5: ieft Báránek/ ktory grzech nołi fwiátá. A iefli grzech
- 6: nołi/ tedyć tełz nołi/ y włyłtki niebełpietznóści/ y chy=
- 7: trołci y zdrády Dyábelłkie/ ktore zá grzechem idą?
- 8: Izalłz kiedy Kryłtus zwolennikom łwoim rołkazał/
- 9: áby Agnuły/ to iefłth/ ty vlepione y zmyłłone Báránki
- 10: wołkowe lepili/ Święćili/ y przedawáli/ y połwiećie
- 11: rołzyłáli?(*marg*) Zwolennikom łwoim Kryłtus nierołkazał Báránkow tzárowáć. (-)(*marg*)
Vrban Piąty. (-)
- 12: A chcełz wiedzieć od kogo tá náuka naprzod wyłłłá
- 13: nie mniemay/ aby od Kryłtułá Syná Bożego/ álbo od
- 14: Apołtołow iego? Ale wyłłłá od Papiežá Vrbaná pią=
- 15: tego/ Antykryłtá y nieprzyiaćielá onego Báránká pra
- 16: wdziwe^{g0}/

- 17: ktory Pápiefz/ gdy tę obłudę wymyślił/ tedi
18: wołkowe trzy Agnufy do Konftántynopolá Cefárzowi
19: posłał zá wielki dar y vpominek/ nápiśawłzy ty wier=
20: łze łácińfkim ięzykiem/ ále iákie Báránki/ tákowa tefz y
21: łáciná y wierffe. (*marg*) Papielz trzy Agnufi Cefárzowi posłał. (–)
22: Polfkim ięzykiem ták fię wykłádá. Bálfam y wołk trzy
23: łty/ s Krzyżmem wodą/ łpráwiły ten Agnus doftoyny

strona: 68v

- 1: kthory dar dáię tobie wielki/ z wody iákoby národzony
2: przez táiemnice poświęcony/ Grom nápowietrzu ro=
3: zgania/ y wżyftko złe. Grzech niłtzy iáko kryftosowa
4: krew y trapi. Brzemienna niewiáftá záchowaná by=
5: wa/ wełpołek y dziecię wybawia.
6: Dary przynośi go=
7: dnym/ moc płuie ogniową/ ktoo go nośi tzyście/ z wod
8: go nawálnych wyrwie.
9: Otołz małz Ewángeliá y náukę tego Vrbaná Pa
10: piezá rzymfkie^{g°}. (*marg*) Papielz ielst tżárownicá naiwyfłfzázá miedzy tżárownicámi. (–)
11: Iefliby kto w Páná Iezu Kryftá Bá
12: ráńká prawdziwego wierzyć niechciał/ y wtzárách fię
13: Dyabelfkich y bluznierftwách kochał/ niepotrzebá mu
14: więthfzey tżárownice/ y bluznierzá łfukác/ oto ma nád
15: wżyftłhkiem tżárownicámi nawięthfzázá tżárownicę/
16: Rzymfkiego Papielzáz/
17: ktory tę obłudę zwolku vlepióná
18: y vtzárováná/ przyrownáł do krwi Páná Iezu Kry
19: ftá Syná Bożego/
20: A przełto by thełz dobrze wierni krześcijáni żadnego
21: znáku niemieli inłzego iedno ten ieden/ iż tu iáwnie blu
22: zńicie krew náwięthfzázá Syná Bożego/ tedy Stáł fná=
<http://rcin.org.pl>

- 23: dnie poznąć mogą/
24: iż Papież iest Antykryt/ á wy iego
25: fludzy/ ktorzy fluchaćie rofkazania y náuki iego: Abo=
26: wiem tu iáwnie háńbi y fromości Páná Iezu Kryftá o=
27: nego Báránká wietznego/ náprawicy Bożey fiedzą=
28: cego/ przyrownywáiąc tę obłudę wołkową do niego.(*marg*) Krwie Syná Bozego
bluznienie. (-)
29: A iefli rzetefz wżak my też onego Báránká fiedzą
30: cego nápráwicy Bożey chwalemy/ y onim w koście=
31: lech náłzych fpiewamy tymi flowy. Báránku Boży kto
32: ry glądziłz grzechy Swiátá zmiłuy fię nád námi?
33: Pra
34: wdá iest iż rzekomo chwalićie Báránká onego/ ále nie
35: fámeo ábowiem przytzniaćie inřza Báránki/ do nie=
36: go: A then Pan niechce przyřády y thowárzyřzow řa=

strona: 69

- 1: dných/ ániteřz chce dáć chwały řwoiey řtworzeniu řa=
2: dnemu.
3: Abowiem iáko mu řadny niepomagał řtworze=
4: nia y odkupienia nářzego/ thák teřz niechce ábyřmy fię
5: mieli vćiekáć do ktorego řtworzenia inřzego/ okrom ie
6: go fámeo/ wedłuk piřmá onego/ Páná Bogá twego
7: będziefz chwalił/ y Sámemu řlużył.
8: Abowiem ten Bá
9: ranek Syn Boży iest ták zawiřny małzonek/ iż niech=
10: ce małżonce řwoiey dopuřćić/ to iest/ kořćiołowi řwe=
11: mu Swiętemu/ áby kogo inřzego chwalił/ komu inřze=
12: mu řlużył/ v kogo inřzego obrony řřukał/ kogo inřzego
13: miłował/ iedno řie tylko do fámeo závřdy vćiekał.

- 14: Izałz tego niewiełz/ iłz Dyabeł łcierpi łlugi takowe/
15: ktorzy łlużą Pánu Kryłtułowi/ y nieprzą łię go vłty/
16: ále tákowych łlug łcierpieć niemoże/ żadnym obyżá=
17: iem/ ktorzy Pánu Iezu Kryłtułowi wietznemu/ praw
18: dziwemu/ y iedynemu Báránkowi łlużą tylko łámemu.
19: wnim łámym tylko włyżłtkę obronę/ y poćiechę łwoię
20: pokłádáią.
21: A przełto niełá tho łludzy Kryłtułá/ tego Bá=
22: ránká wietznego/ ánigo tełz tákowi chwałą/ ktorzy nie
23: łámego tylko chwałą/
24: nie włámym obrony łłukáią/ á=
25: le thełz inłze Báránki łobie zmyłłáią/ i inłze Báránki
26: chwałą/ kthorym obronę y zwyćię łthwo przypíłuią y
27: przywłáłztzáią/ y nádzieie wnich pokłádáią/ iáko tu pa
28: piełz/ y zwámi vtzy y píłze.
29: Iż ty Báránki z wołku vle
30: pione/ nietyłko vłmierzáią niepogody/ grády/ wichry/
31: gromy/ złe Duchy/ y wrywáią łudzi z mocy y chytrół
32: łi Dyabełłkiey/ ale tełz grzechy niłcą/ iako Kryłtułowá
33: krew.
34: O Panie Iezu Kryste/ Synu Bogá żywego/
35: tákże to thwoiá náłwięłta krew ielł tania y wzgárdzona/ v

strona: 69v

- 1: Papiężá Rzymłkiego/ tego Syná zátráconeęo/ ktory
2: oto y łiebie łámego y twoię krew nádrołłłzą/ przyrow=
3: náł do tey obłudy wołkowej/ kthora niełtoi zá kwar=
4: tnik.
5: Prawdę mowíłz iż łpiewáćie y łłemrzećie wkołćie=
6: lech wáłzych mowíąć. Báránku Boży/ kthory głádzíłz
7: grzechy łwiátá łmiłuy łię náđ námi/ ále tełz záłię przy

- 8: tym wespółok śpiewacie w prozie do Świętego Stá=
9: niłłáwá.
10: O Stániłłáwie gwiazdo Polśka/ ćiebie thwoy lud
11: Polśki/ próśi ábyś wespółok s Synem Bożym nád
12: nimi śmiłował.(*marg*) O Stániłłáwie Świętym Wemfzale folio 226 et 226. (–)
13: O Pátronie/ y oytze nád oycámi/ kto=
14: rego próśimy tzyłtym śercem/ dokąd iełtełmy ná thym
15: świećie/ ábyłmy nie byli pogrążeni zá grzechy náłze w=
16: głębokości. Otho Oćiec Polakow/ itáł się opiekunem
17: śirot/ záprawdę oćiec Synow/ Godny włtháwitzney
18: chwały. (*marg*) Staníłlaw godny włtháwitzney chwały. (–)
19: A batzyłz iułz/ iako śpiewacie o tym Báránku w wá=
20: śzych kościełech? I cołz tedy inłzego tzyńicie/ iedno się
21: s Páná iezu Kryłtá z iednego Báránká náłmiewa=
22: ćie?
23: Abowiem náłmiewáć się s Páná Iezu Kryłthá/
24: práwdziwego Báránka nic inłzego nieiełt/ iedno łobie
25: zmyłłáć inłze Báránki/ y próśić ich/ áby się zmiłowali/
26: áby pátrony y opiekuny byli Sirot:(*marg*) Co iełt náłmiewáć się s Kryłtułá Syna Bozego.
(–)
27: A wzdy ty iełtze bę
28: dziełz mowił/ potwarzałz nas Apółtáto nieprawdzi=
29: wy? połądzałz przełožone kościełne? złorzetyłz kápła=
30: nom.(*marg*) Iz ia niepołądzam/ ale fałłzywą náukę odkrywam. (–)
31: Iełłizeć ia prawdę powiádáiąc/ y wáłżę náukę fáł=
32: śzywą odkrywáiąc/ was połądzam? tedyć tym obyłtá
33: iem/ włzyłcy Prorocy Święći grzełzyli/ kthorzy tákielz
34: fáłłzywe Proroki połądżáli?
35: Grzełzył telz y Kryłtus y

- 1: nakoniec wżycy Apoftołowie iego/ ktorzy náfáłzywe
- 2: Proroki frodze y vftáwitztnie wołáli? Nie to iest poę
- 3: dzác/ ani to iest złorzetzyć/ ná Bálwochwálce wołác
- 4: áby fwoie błędy obatzyli/ y do Páná Bogá fie nówro=
- 5: ćili.
- 6: Odrzućcie fáłszywe Báránki/ y Antykryftá Rzym
- 7: fkiego/ nauki/ y rozmiłuićie fię Báránka tylko iednego
- 8: ná práwicy Bożey fiedzące^{go} Páná Iezu Kryftá/ nie
- 9: będziemy nówás wołác/ áni was połędzác: Ale dokąd
- 10: tego nieutzynićie/ będe z wielkim z żalem on wiorfz Da
- 11: widá Proroká mowił.
- 12: Iakofz długo o Boże będzie blu
- 13: znił nieprzyaciel imię thwoie? Wfthań Panie/ oładz
- 14: rzetz twoie/ wfpomniná się
- 15: przes wżystek dzień od nierozumnego dzieie: Ale podz=
- 16: my daley.
- 17: O Papiefkim zrzo=
- 18: dle/ wodzie y foli.
- 19: IEfzće tefz powiádałz/ iż ftego
- 20: iednego zrzodłá Páná Kryftufá wżytko pły
- 21: nie y pochodzi/ cokolwiek iefth potrzebnego
- 22: ku zbáwieniu ludzkiemu:
- 23: I ia tefz temu mo=
- 24: cnie wierzę/ iż ktokolwiek tą wodą nieiefth
- 25: skropion/ kthora wyfłá z boku Páná Kryftufowego/
- 26: ten vřchnác y zginác mufi nówieki.(marg) *Alexánder Papieřz iefthli pierwfzy/ iáko fami*
powiedacie. Anno 118 (-)
- 27: A gdyfz ták iest tze muřz tedy Alexánder Papieřz infze
- 28: zrzodło y infzá wodę fobie y fwámi wymyflil/ áby ludzi

29: ná odpufztzenie grzechow kázdego dnia kropił?

30: Przes

31: tego żadny zwas niemoże/ poniewafz then Alexánder

strona: 70v

1: Papież/ o tey wodzie nápifał w pierwfzych księgach

2: Conciliorum: Wyście tefz záfię rofpifałi po kościelech

3: wáfznych/ ták powiádaiąc o tey wodzie.

4: Alexánder Papież vftháwił koźdey niedziele w ko=

5: ścielech Sol/ y Wodę święconą/ aby fie wierni kropi

6: li/ dla odpufztzenia grzechow powfzednich/ bes ktho=

7: rych żadny tzłowiek być niemoże/ ále iżeby ludzie kte=

8: mu fkłonniefzy byli/ dał obfite odpufy.

9: Naprzod/ iż

10: ilekolwiek razow tzłowiek wfzelkiefy płci/ y wfzelkiego

11: ftanu/ będzie fie tą wodą kropił/ tylekroć ieden grzech

12: Powfzedni/ będzie fniego zgładzon.(marg) Ná kázdą niedzielę wodę y Sol tzaruią. (–)

13: A ilekolwiek rázow

14: w niedzielę będzie od księdzá kropion/ tylekroć brze=

15: mię grzechow/ przes tzterzy niedziele/ będzie zgładzo=

16: ne. A ná święto nárotzyfte/ brzemię grzechow przes

17: ćwierć roku/ będzie zgładzone.

18: A iesli kędy będzie ko=

19: ścioła poświęćanie/ tedy tam kthorykolwiek tzłowiek

20: będzie pokropion od księdzá/ brzemię grzechow przes

21: wfzyftek rok/ będzie rozwiązáne y odpufztzone.(marg) Dyabelska chytrość. (–)

22: Pifze

23: Błogofławiony Biernath o Wo=

24: dzie Święconey/ y twierdzi ták. Iż ileby kolwiek kroć

25: tzłowiek Wodę Święconą minął/ y niepokropił fie ią

26: tyle rázow Dijabłu s fiebie pośmiewifko tzyni/ y ná=

- 27: grawanie.
- 28: Abowiem mowi Dijabeł/ iż kiedyby iemu tá
- 29: kowa wánná/ ku omyciu była nágotowaná/ dawnoby
- 30: fię iufz od wśzelkicy śkárádości omył/ y ku pierwfzey cu
- 31: dności przywrócił. Niechayże tedy páthrzy tzłowiek
- 32: wśzelki/ áby Wody Święconey niemijał/ iżeby fie ią
- 33: pokropić niemiał.
- 34: Otoż mafz zrzodło/ w którym wy pokłádaćie odpu
- 35: śtzenie grzechow/ według tey náuki Papieſkiey.
- 36: A iefli rzetefz nie wtey my Wodzie/ pokłádamy od=

strona: 71

- puśtzenie grzechow/ ále w oney Kryſtuſowey/ iefli nie
- 1: wtey/ ále w oney Kryſtuſowey?
- 2: A tze muż tedy tę wo
- 3: dę w kościelach wáſzych śtáwiaćie/ y tze mu fie ią kropi
- 4: ćie? Rzetefz ná pámiątkę oney Wody Kryſtuſowey?
- 5: Powiedz mi/ ktoć rofkazał to tzyńić? Niemożefz rzec/
- 6: áby Kryſtus/ álbo Apoſtołowie iego?
- 7: A ktoż tedy?
- 8: On chytry Wáſz Dijabeł/ który w kościele Świętym
- 9: niechćiał ćierpieć/ tey náuki świętey/ tzyſtey/ y niená=
- 10: ruſzoney Syná Bożego Páná Iezu Kryſtá. Kto v=
- 11: wierzy/ á okrzći fie/ będzie zbáwion/ á kto niewierzy
- 12: będzie potępion.
- 13: Przeto tedy vſtáwitztnie myſlił/ iáko
- 14: by przodkiem náukę Ewánieliey Świętey s háńbił y
- 15: posromoćił/ w ktorey Pan Bog wzyſtkich grzechow
- 16: odpuśtzenie dáremne zápietżetował/ dla rozlania na=
- 17: droſſſzey krwi Syná fwego.

- 18: A potym ábby zefromočil
- 19: krzeft Święty/ ktory iest omyćim wŕzyftkich grzechow
- 20: afz do fmierći.(*marg*) Wodę Pápiefz wymyfleł ku pohánbieniu krztu fwiętego. (-)
- 21: Ale iż fie to Dijabłu niepodobáło/ przeto wymyflił/
- 22: y vftáwił/ nową náukę/ y nowe omywánie grzechow/
- 23: y vtzynił rozdział dni/ y grzechow. w powŕzedni dzień
- 24: od kropienia ieden grzech.
- 25: W fwięto Apoftolŕkie/ grze
- 26: chy przez tzterzy niedziele. W narotzyfte Świętho/
- 27: grzechy przez ćwierć roku. W poŕwiácánie/ przez
- 28: cáły rok grzechy.(*marg*) **Rozdział [!]** odpuŕŕzenia grzechow. (-)
- 29: To wŕzyftko vtzynił Szátan/ áby lu
- 30: dzie przodkiem o ŕlowo Boże nic niedbáli/ potym áby
- 31: krztu fwiętego zápamiętáli/ y v fiebie niŕzatz nieważy=
- 32: li/ ále fie nietylko ná koždą niedzielę/ ále tefz y ná koż=
- 33: dy dzień znou krzćili/ kropiác fie/
- 34: w imię oycá y fy=
- 35: ná y Duchá Świętego rok od roku/ afz doŕmierći: I=
- 36: zali iufz może być więtŕze y ŕroŕŕze/ zefromocenie y zblu
- 37: znienie Krwie Syná Bożego/ Ewanieliey Świętey

strona: 71v

- 1: y krztu fwiętego/ wymyflone nád to?
- 2: Iż oto rzetzy nie
- 3: mey Wodzie tzárowáney przypifuietfz odpuŕtzenie grze
- 4: chow/ zdrowie duŕzne/ y beŕpiefzeńftwo od wŕzelakiey
- 5: chytróŕci Szátánŕkiey. Przeto tefz kiedy tę Wodę tzá
- 6: ruiefz/ tedy ták z Aiendy mowiŕz.
- 7: Pápiefz y kxiężá ná koždą niedzielę
- 8: ták tzáruie Wodę.
- 9: Poprzyfięgam ćię ftworzenie Wody/ w imię

- 10: Bogá Oycá wńzechmogącego/ w imię Iezu Kryftá
- 11: Syná iego Páná náfzego/ y mocą Duchá Swię=
- 12: tego/
- 13: áby sie ítałá Wodą poprzyfiężoną álbo vtzáro=
- 14: wána/ ku wćiekaniu wńzelkicy mocy nieprzyaścioł/ áby
- 15: nieprzyaściołá wykorzenić y wygládzić mogłá/ y z an=
- 16: ioły ie^{go} odwroconymi.
- 17: Tamże máło niżej. Aby to ítwo
- 18: rzenie wodi było/ ku wyrzuceniu Duchow złych/ y wrzo
- 19: dow ífkodliwych. Íz gdzieby kolwiek tá Wodą kro=
- 20: piono/ áby tám niebyło wńzelkicy nietzyftości/ y był ko=
- 21: źdy wybáwion od niebéspietzności:
- 22: niechay tám niebę
- 23: dzie Duch powietrza/ y zaráżenia/ y niechay odstąpią
- 24: zdrády potáiemne nieprzyaściołá. A íesli teź kto zayrzy
- 25: mieffkáiącym w dobrym zdrowiu y pokoiu/ áby przes
- 26: pokropienie tey wody/ wńzytko odefflo. Ínfe flowá kto
- 27: re tám mowisz/ y ktorými tę wodę tzáruiesz opuńtzam.
- 28: Tu iusz koźdy może obátzyć/ íesliże wy temu wierzy=
- 29: cie/ iz s Páná Kryftuá ítego íednego zrzodłá wńzytko
- 30: płynie y pochodzi/ cokolwiek íest potrzebnego ku zbá=
- 31: wiemiu?
- 32: Abowiem kiedybyście temu wierzyli/ nigdy
- 33: byście tey Wodzie tzárowáney tákowej mocy nieprzy=
- 34: pífowáli/ áby ona mogłá nieprzyaściołá wńzelákie wy=

strona: 72

- 1: korzenić y wygládzić/ aby mogłá wyrzucić Duchy złe
- 2: y wrzody ífkodliwe.

- 3: O tżarownicy niebogoboyni/ od kogożeście fie te^gó náutzyli?
- 4: Izali nie od pogánow/ ktorych iesztze turcy y do dzifiej
- 5: fze^gó dnia/ nafláduią. Abowiem kiedy do kościoła fwe^gó
- 6: duchy nietzyfite chwalić idą/ tedy fie naprzod przed ko
- 7: ściołem wodą omywáią álbo kropią.
- 8: O tákowym omy
- 9: wánium/ Wergilius/ Owidyus/ y infzy pogańfcy Do=
- 10: ktorowie/ na wielu mieyfcach pífzą. Thefz otym ieden
- 11: Hiftoryk Theodorytus pífze.(*margin*) Papielz y ffxięza fwoia od pogánow fie tżarowác wody náutzył. (-)
- 12: Iż ten był obytzay v po=
- 13: gánow/ kiedy ktory pogánim zgrzelzył/ thedy fie pier=
- 14: wey Wodą omył/ álbo pokropił/ á niśli do kościoła
- 15: wśzedł. I wypifuię miedzy infzymi rzetzami/
- 16: Iż gdy Ce
- 17: farz pogańfki Iulianus/ vflyfzał flugę iednego mo=
- 18: wiąc náprzećiwko temu kropieniu álbo omywánium/
- 19: tedy go kazał wádzic dla tego/ iż przećiwkko tákowej
- 20: Swiętości mowił.
- 21: Stąd iufz możefz obátzyc/ iż to guślenie Wody/ kto
- 22: re fwięcenim zowiefz/ kropienie álbo omywánie ieft
- 23: nie od Kryśtuśa/ iákom powiedział/ áni od Apofłoów
- 24: iego vftáwione/ ále od pogánow zmyflone/ ktorzy Dia
- 25: bły chwałą/
- 26: Ewanielią fwiętą/ Syná Boże^gó/ y krew
- 27: iego bluznią/ ktorych tefz wy náfláduiećie á zwłafztzá
- 28: gdy fie ná każdą niedzielę w Procesyach kropićie/
- 29: przed ktorym kropieniem ták Syná Bożego Páná Ie=
- 30: zu Kryśtá bluznićie/ modląc fie połączinie/ áby ludzie

31: nierozumieli.

32: Papiékka Modlitwá Wodna ná ká=

33: zdą niedzielę przed procesyą.

34: Day profimy cie wŕzechmogácy wietzny Boże/

strona: 72v

1: przez tey Wody pokropienie zdrowie duŕzne y cielefne:

2: obronę zbáwienną beŕpietnoŕć nádzieie/ wiáry po=

3: twierdzenie/ tu y náwieki wiekow Amen.

4: A ŕlyŕzyŕz tu? iako ŕie modlićie/ ná koŕdą niedzielę/

5: we wŕzyŕtkich koŕcielach ktore Antykryŕt Rzymŕki opá

6: nowáŕ. Proŕcie Bogá/ áby wam duŕzne y cielefne zdo

7: wie [!] daŕ/ obronę zbáwienną/ beŕpietzną nádzieię/ wia=

8: ry potwierdzenie?

9: A przes kogo/ iesli przes onę żywą y

10: zbáwienną Wodę? Nie/ A przes ktorąŕz tedy Wodę

11: przes tey Wody pokropienie mowićie.

12: Nieieŕt rzetz podobna/ áby ielŕtze mieli być pod ŕloń

13: cem kędy ták ŕproŕni pogáni/

14: ktorzyby przes pokropie

15: nie wody vtzárowáney/ mieli proŕić Bogá przodkiem

16: o zdrowie duŕzne/ to ielŕt/ o odpuŕtzenie grzechow/ o lá

17: ŕkę Bożą/ y o żywoth wietzny/ á potym o zdrowie cie=

18: lefne/ iáko wy proŕicie? álbo o obronę zbáwienną?

19: iza

20: li ielŕt álbo być moŕe inŕŕza obroná zbáwienia náŕzego/ o=

21: krom Páná Iezu Kryŕtá vkrzyŕowánego/ A tze muŕz te

22: dy zápámięťáli ludzie zbáwienia ŕwego/ bluznićie Sy=

23: ná Boŕzego.

24: O wy nieboŕáťká ludkowie vbodzy y proŕcić/ ktorzy

25: biegáćie ná procesyę/ dla they Wody/ podobniey by

- 26: wam wćiekąc od tego kropienia co nadálej/ ábyście fie
- 27: s thą zákámiąłą Kxiężą wespółék/ nienásmiawali ze
- 28: krwie Páná Iezu Kryftá Syná Bożego. (marg) Napominánie do wiernych co biegią ná kropienie. (-)
- 29: Papieska Wodá wielkonocna.
- 30: Niewfpominam tełz tu drugie^{go} gułlenia wod
- 31: iáko tzáruiecie y poprzylięgacie Wodę/ w Sobothę
- 32: przed wielką nocą/ y w Sobotę fwiátetzną.(marg) Wodá Swięcona. (-)
- 33: Iakie też
- 34: tám bywáią bluznienia imieniá Bożego/ y nádárem=

strona: 73

- 1: ne bránie iego. Iáko tám fiedm kroć około krzcílnice
- 2: w koło chodziće/ s chorągwiámi/ fkiymi/ s fwiécami
- 3: s krzyzmem/
- 4: Letánią fpiewáiąc/ Pana Bogá/ y iego
- 5: Syná miłego bluzniąc/ Dufz vmárłych ludzi wzywá
- 6: iąc/ áby fie zá wámi modleły/ iakobyście to zrzodło wo
- 7: dę/ y ftudnią wáfzę/ błogofłáwić y poświęćić mogli.
- 8: Tam miedzy infzymi bluznierftwy/ to przydawaćie
- 9: w Modlitwách fwoich. Rátz być Boże przy tych tá=
- 10: iemnicách/ y fwiátościách náfzych/ átzkolwiek nie iefte
- 11: fmy godni tákowych táiemnic fprawowác/ á wżákofz
- 12: niechay odeydzie Duch nietzyfty.
- 13: Niechay tho będzie
- 14: Swięte y niewinne Wody ftworzenie twoie.(marg) Modlitwa wodna fwiátetzna y Wielkonocna. (-)
- 15: I mowicie tám dáley.(marg) Poprzylięganie wody. (-)
- 16: Poprzylięgam ćie ftworze=
- 17: nie Wody/ przes Bogá żywego/ przes Bogá pra

- 18: wdziwego/ przes Bogá Świętego. I ielztze dáley/
19: tchnąc nád tá Wodą mowifz/ kreffenie tzyńiac. Aby
20: ty Wodo/ nietylko omywála ciála/ ále tefz otzyściála/
21: zmyfly náfze.
22: Thámże ielztze drugie kreffanie tzyńicie fwieczę/ po
23: trzykroć nád oną wodą/ iákoby iácy Pogáni/ Czárno=
24: księżnicy/ álbo iákie tzarownice. Tofz dopierko fámí na
25: przod tzerpácie/ á potym drugim ludziom rozdawaćie(marg) Krefflą Wodę fwieczę Krćilną.

(-)

- 26: I iákie thám bywa cífnienie ludzi/ do tey wody tzáro=
27: wáney/ áby koždy co naprzod vchwycił/ y w domu dla
28: tzárowánia wkąćie poftáwił/ nietrzebá otym piłác/ bo
29: to káždy ná oko widzi.(marg) Cífnienie do wody. (-)
30: Otof iufz mafz zrzodło wáfe żywe/ y wodę wáfzē ży=
31: wą/ ktora zmyfly wáfze otzyścia/ iáko tu fámí mowicie
32: áby tá wodá/ nietylko ciála omywála y otzyściála/ ále
33: tefz y zmyfly wáfze.
34: Powiedz bluznierzu Syná Bożego/ kto was táko=

strona: 73v

- 1: wych tzárow náutzyl?(marg) Pytanie kto rofkazał wodę tzárować. (-)
2: kto wam tzyńić rofkazał ty krziży
3: ki ty kreffania/ ty poprzyfięgania/ ty Dychánia ty w ko
4: ło chodzenia? kto wam tákowe zrzodlá/ wody álbo ftu
5: dnie wymyflil?
6: Niemożesz tego rzec/ áby to pan Bog
7: rofkazał tzyńić? ktory ták przes Proroká/ ná thy wáfze
8: zrzodlá/ wody/ y ftudzianki rofefchłe nárzeka mowiac.
9: Dwie rzetzy złe vtzyńil lud moy:
10: Mnie opuścili ftu=
11: dnią wody żywey/ á nátzynili łobie rofefchłych y rozmá

- 12: ithych ſtudzianek/ kthore wody ztrzymc niemog:
- 13: Piotr Swity tkiefz powida. Iż to f ſtudnie wkto=
- 14: rych wody niemfz/  oboki/ ktore witr rozwiew.
- 15: Papieska Sol Niedziele kożdey.
- 16: O mizerni y zpmithli ludzie duż fwoich/ y
- 17: ſtkow obudn Switoſci/ ktora iż mil ſmier=
- 18: dziec/ przełto tenże Alexnder Papiełz przydał Sol do
- 19: niey/
- 20: byſcie nietylko wod/ ale tełz y ſol n kzd nie=
- 21: dzieł gułlili/ ikofz iednk bdc Antykryſt Rzym=
- 22: ſkiego poſłufzni: Tymi flowy Sol gułlicie
- 23: Poprzyſięgam ci ſtworzenie Soli przez Bog ży
- 24: wego/ przez Bog prawdziwego/ przez Bog
- 25: Swiętego/ by ſię ſtl ſol poprzyſięzon lbo vtz
- 26: rown n zbwienie wiernym/(*marg*) Soli poprzyſięganie. (-)
- 27: byſ byl wzyłtkim
- 28: bierzcym cibie/ zdrowim dużnym y cilełnym/ iż tze
- 29: goby ſię kolwiek lbo dotknl/ lbo tełz pokropiona
- 30: byl/ żeby wtey rzetzy/ wzelkiey nietzyłtoſci niebyło y
- 31: wzelkiego przengbnia Duch złego.
- 32: Powiedz mi? izali kiedy Syn Boży Apoſtołom ſwo=
- 33: im rołkazał tkow Ewnieli powiec/ aby ludzie

strona: 74

- 1: zdrowie dużne y cilełne mieli brc/ przez vżywanie
- 2: tey Soli vtzrowney?
- 3: Izali Sol odgani chytrci
- 4: Dyabelſkie? Izali Sol nietzyłthe ludzi poſwica? izali
- 5: sol die zbwienie wiernym? Iełłiże tk iełt/ thedyc
- 6: Swięty Pweł nieprawd npiłl/ kthory tk mowi.

- 7: Iz Pan Kryftus łámego łiebie zám kołóioł łwoi wydał/
8: áby y połwięcił: A tzymże/ iefli Solám álbo wodám? nie
9: Solám mowi/ áni wodám tżárovánám? A tzymże thedy?
10: krwiám łwoiám nadrołłłzám.
11: Także y Kryftus Syn Boży/
12: Prołłł Oycám łwego/ áby iego zwołenniki y włzyłłłki
13: wierne połwięcił? A tzymże/ iefli Solám álbo wodám?
14: Nie: A tzymże tedy/ powiáda: połwięć ie Oytze/ przes
15: prawdę twoię.
16: A tżemu łobie niewłpomnięłz ná ony łwiádectwám Bo
17: łkie/ gdzie ták Bog łam o łobie mowi. Ia Pán/ kthory
18: was połwięcám: I zámię przes Prorokám mowi: Ia
19: Pan połwiácáiący was: y máło niżej:
20: Ia pan połwiám
21: cáiący Izráelám: A Święty Páweł on Pan Bog poko=
22: iu/ niechay was połwięći włzyłłłkich. A batyłłz to blu
23: zniertzu imieniám Bołkiego/ iż nie Sol áni wodám/ po=
24: łwiącám ludzi/ ále tylko łam Pan Bog pokoiu.
25: A przełto niemem/ cobych náprzećiwko wam miał
26: inłżego mowić/ iedno co Piotr Święty do onego ludu
27: Zydowłkiego niewdzięłzne^go y niewierne^go mowił. Wy=
28: łćie łie S. y łpráwiedliwego Iezu Kryłłám Synám Bo
29: źego zámprzełłi/
30: gdyłćie łobie ná iego mieyłłce wodę/ łol/
31: y inne zabobony/ Dyabelłkie wymyłłłli: I vkaźáliłćie
32: ludziom prołłym/ nie Kryłłłám Synám Boźego/ álełćie
33: vkaźáli/ wodę/ łol/ iákoby ty rzetzy odganiály chytro=
34: łći Dyabelłkie/ nietyłłte ludzi połwiącáył/ y zbáwienie
35: nákoniec wiernym dawały.

- 1: A wždy iesztrze będziefz powiádał/ iż nic inźzego nieu=
- 2: tzynicie/ iedno co Kryftus Syn Boży/ y A
- 3: poštołowie iego/ vtzyli/ y tzynili? Vkaż gdzie Pan Kry
- 4: ftus/ álbo Apoštołowie iego/ wodę álbo Sol tzarowá=
- 5: li?
- 6: A gdyfz tego nigdy niepokażefz/ oładzże fie/ iefliś ieft
- 7: zwolennik Páná Kryftułow/ álbo flugá Antykryftow
- 8: iefliś ieft przyaciél albo nieprzyaciél Boży/ ponie=
- 9: wáfz Pan Kryftus ták powiedział mowiąc. (*marg*) Kryftus y Apoštołowie/ nie tzarowali wody ani foli. (–)
- 10: Wy przy
- 11: iáciele moi iefteście/ iefli vtzynicie/ cokolwiek iá przy=
- 12: kázuię wam. Ale podzmy iesztrze dáley.
- 13: O Czyścu poplátney
- 14: nauce Papieskiej.
- 15: MVízę tefz tu przypo=
- 16: mionąc Czyściec/ y Odpuřthy
- 17: wáfzego Rzymkfkiego kořcioła/
- 18: náuki bárzo poplátne/ kthory
- 19: tzyściec y odpuřty/ niewiem tze=
- 20: muř opuřcił? Poniewáfz tefz w
- 21: imię Cyřcá/ y odpuřtow od Pa
- 22: pieřá kupionych/ odpuřtzenia grzechow vtzyćie/
- 23: iáko
- 24: řwiáttzą wáfze księgi wáfne. Aleć ták Dijabeł záv=
- 25: źdy tzyni/ iż tho co iemu řfkodzi/ opuřćić muři/ iáko tefz
- 26: to ná on tzas vtzynił/ gdy fie s Pánem Kryftułem po=
- 27: tykał y gadał/ pořadziwfzy go ná wierzchu kořcioła w
- 28: řwięty miefćie.
- 29: Wezmę tedy naprzod Czyściec plátną náukę wáfz

strona: 75

- 1: ktorym Czyścem/ izali Papiełz y fwami/ niewymamił
- 2: y niewytyścił/ ná Cefarzach/ ná Krolech ná Kxięzę
- 3: tach/ ná Pániech/ rozmaíte Pánftwá/ Krolefthwá/
- 4: Kxięftwá/ Powiáty/ Miáltá/ Porty/ Zamki/ Wśi/
- 5: Czyńłze/ Mytá/ Folwárki/ y infze rozmaíte płáty.
- 6: Tak vtząc ludzi. Iz koždy tzłowiek po łmierci/ mu=
- 7: śi idz do tzyścá/ y tám fie pierwey wtytzyścił/ álbo wy
- 8: łmázył/ thofz dopierko do Kroleftwá niebiełskiego w=
- 9: nidz.
- 10: I przywodzićie wiele piłmá do tego wymyflo=
- 11: nego Czyścá/ ábyście ludzi prołte y w piłmie Swię=
- 12: tym niebiełgłe/ tym łnádniey mogli zmamił/ y iáko śiko
- 13: ryná lepie połowić.
- 14: Ale iáko tam ku temu Czyścowi
- 15: wymyflonemu/ piłmo Swięte przywodzićie y łtołue=
- 16: ćie/ iáłne fie walzá obłudá/ y w piłmie Swiętym zdra
- 17: dá przed włzyłtkim łwiátem okazuie: Iz iefteście z o=
- 18: nych/ o kthorych ták Swięty Piotr piłze mowiác.
- 19: Iz
- 20: dla łákomłthwá/ zmyflonymi łlowy/ bęđá wami kup=
- 21: tzyć
- 22: Powiedz mi? s ktorego piłmá łwiętego/ To łlowo na
- 23: przod wyłłlo Czyłćieł
- 24: Prozno mi małz vkázáć Proro
- 25: ki bo onim nigdy nie prorokowáli?
- 26: Prozno Pána Kry
- 27: łtułá/ bo onim nigdy nieutzył? Prozno Apołtoły/ bo o=
- 28: nim nigdy niełlycháli.

- 29: Skąd sie wziął Czyściec.
30: A skąd że sie tedy wziął/ y ten Ogień Czyścowy z=
31: niecił? Powiem.
32: Naprzod Grzegorz pierwszy Pa=
33: pież/ przed ktorym było/ iáko wy powiádaćie/ ffeść=
34: dziefiáth y kielká Papieżow/ wymyflił y zniecił/ then
35: ogień Czyścowy/ wam bárzo pożyteczny.

strona: 75v

- 1: A chceż wiedzieć iáko? Powiem s kxiąg Grzegorzo
2: wych. Dufzá sie kxiędzu iednemu vftáwitztnie w Cie=
3: plicách vkázowála/ tzału Grzegorzá Papieża: Ktora
4: dufzá powiádála/ iákoby męki wielkie w onych Ciepli
5: cách ćierpiála.
6: I prośiła potym onego Kxiędzá/ áby
7: zá nię Kryřtuła znowu offiárował/ y onę dufzę s Czy=
8: ścá wybáwił.
9: I zafię druga dufzá/ vkazála sie fludze iednemu Kupi
10: ołowi/ ktora rořkazála dziękowác Grzegorzowi Papie
11: żowi/
12: iż Thrycezimy wymyflił/ y onę Dufzę przes nie
13: s Czyřcu wybáwił: A iż Bog zákazał od vmárlych
14: prawdy řzukác/ ábowiem Dyabli áby ludzi zwodzili v=
15: kázią sie wpořtáwách dufz vmárlych:
16: Dla tego tedy/
17: przes kilká řet lat wátpili ludzie o tym Čyřcu/ ař Pa
18: pież Ian ořmynałty ten ogień Čyřcowy/ znowu ro=
19: řwiecił/ y dzień zadufzny wymyflił/ y vřtáwił
20: Powiedz mi? iesli to ieřt Ewánieliey vtzyć/ ludziom
21: powiádác/ iż po řmierći muřzą wřzyřcy do Čyřcá iřć?
22: Prožno tedy/ Pan Kryřtus przepowiádác Ewáńge=

- 23: lią wśelkiemu ſтворzeniu kazał/ to ieſt/ dobre/ wefołe
- 24: y miełe pofelſtwo.
- 25: Co zá pofelſtwo? odpufztanie grze
- 26: chow dáremne/ y żywot wietzny.
- 27: Aleć by to niebyło/ dobre y wefołe pofelſtwo/ y nieby
- 28: łoby teſz dáremne odpufztanie grzechow/ iáko Świę=
- 29: ty Páweł powiáda/ ieſliżeby ludzie/ po ſmierci w Czy=
- 30: ſcu mieli być/ y tám niewiem dokąd ſię ſmáżyć?
- 31: Ieſliże
- 32: by vbogi żebrak vmárł/ zleby onim było/ boby ſię nie
- 33: miał tym wykupić s Czyscá? wždy by iednak Bogate^{mv}
- 34: przyſſło łácniey/ abowiemby mógł wynieſć s Czyscá ry
- 35: chley/ iáko ten/
- 36: kthory Papieżowi/ y iego Kxiędzom/
- 37: Mnichom/ y Mniſſkom/ oddał Miáftá/ Zamki/ wſi:

strona: 76

- 1: Złoto y Pieniądze/ y fundował Kłaſztory/ Menſioná
- 2: rie/ Ołtharze/ álbo kupił wílie/ Zołtarze/ Obchody
- 3: Swiece: Máry/
- 4: Záłomſze/ Kádzidło/ Wotywy/ Krzy
- 5: że/ Kápy/ Ornaty/ Proceſie/ Vodę ſwięconá/ Zwony
- 6: y inſze zabobony.
- 7: Pieniądze Duſze wyciągáią s
- 8: Czyscá.
- 9: Powiedz proſzę cię? Ieſli Bogáłtwá/ pieniądze/
- 10: Fundácyce/ y thy inſze máctwá wáſze/ wyciągnąć
- 11: mogą kogo s Czyscá? Ieſli rzetelz/ iż mogą: Thedyć
- 12: Prorok Boży nieprawdziwie nápiſał/ o Pánie kry=
- 13: ſtufie/

- 14: iż się ná oľoby ludzkie niemiał oglądác. I Pá=
15: weľ Święty tym obyztáiem/ ieľt fáľfzerzem/ ktory teľz
16: thák nápiľal: Iż Bog niepáthrzy ná ludzkie oľoby. I
17: Piotr Święty nieprawdziwe nápiľal/ ktory ták mow
18: wi.
19: Iż nas odkupiľ/ nie zľothem/ nie frzebrem/ ále na=
20: droľśź krewią báránká niepomázanego Kryťtuľá. To
21: wľzyťhko piľmo będzie fáľfzywe/ poniewaľz Pan Bog
22: ma więťzy wzgląd ná ty/
23: ktorzy dla duľz ľwoich fun=
24: dowáli y oddáli pľaty/ á niľfli ná vbogie źebráki/ wie=
25: rę niewiem/ iáľoby się był Łázarz on s Czyscá y pártheke chleba niemiał.
26: Iesli teľz rzetelz/ iz nie dla pieniędzy Pan Bog duľz
27: s Czysciá wypuľtza/ ani dla tych Fundáciy/ áľbo pľá
28: tow náľzych? Powiedz że mi tedy? dla tzeľoľz ty pľaty
29: bierzećie?
30: Dla tzeľo sie koźdego roku pieniędzy vpomi
31: náćie/ zá Mľze/ zá Kondukty/ zá Trycezyny/ zá Wi=
32: lie/ y zá inľze obchody? tzeľmu ták dľugo prostymi ludz
33: mi mamiećie?
34: Iesli ták ieľt iáľo wy powiádaćie/ áby=
35: ľmy się mieli poľmierćie ielztze w Czyscu ľmáźyć/ tedy

strona: 76v

- 1: prozno Páná Bogá zowiemy Oycem/ prosno mowie
2: my odpuść nam/ naľze winy/ iáľo y my odpuľtzymy/
3: náľzym winowáycem?
4: prozno theľz w kredzie wyzna=
5: wamy. Wierzę grzechom odpuľtzenie/ y żywoth wie=
6: tzny/ nic potym wľzyťkim. I coľz by to było zá odpu=
7: ľtzenie grzechow/ ieslibyľmy się mieli ielztze zá nie ľmá

- 8: żyć w Czysta?
- 9: Iefli nas ma iefztze Ogień Czystowy
- 10: otzyścić y zbawić/ tedyć prozno Anioł do Iczefá mo=
- 11: wił? Wzowiełz Imię iego Iezus/ bo then zbawi lud
- 12: łwoy/ od grzechow ich.
- 13: Iefztze tefz ktemu/ iefli nas Czystaiec ma otzyścić od
- 14: grzechow náfzych/ prozno tedy Ian Święty powiá=
- 15: da mowiąc. Iż krow Páná Iezu Kryftá otzyścia nas
- 16: od wízelkiego grzechu:
- 17: Iefli od wízelkiego grzechu otzy
- 18: ścia krew Páná Iezu Kryftá/ iáko tu Ian Święthy
- 19: powiáda: I ktorełz tedy grzechy iefztze będzie Czystaiec
- 20: po Kryftufie otzściał? Weyrzy na kielká mieyfc w Pá
- 21: wía Świętego/ izałz iáwnie niemowi.
- 22: Iż nas tylko fá=
- 23: má krew Páná Iezu Kryftá wkrzyżowanego zá nas o=
- 24: tzyścia? Do Zydow piłząc ták mowi: Iż przes fámeo
- 25: łiebie otzyścił grzechy náfze/ á fłyłzyłz iáko tu mowi/ iż
- 26: przes fámeo łiebie?
- 27: Nie mowi przes ogień Czystowy
- 28: nowo przes Grzegorzá Papieża zniecony? A Pan K.
- 29: mowi. Kto wierzy w mię/ ma żywot wietzny/ ktho nie=
- 30: wierzy/ iuż iefł ofádzon. A batyłz to iáko tu mowi/ ma
- 31: żywot wietzny?
- 32: nie mowi będzie miał/ ná onym łwiećie
- 33: otzyściwłzy łie pierwey w Czysta? ále mowi/ iuż ma
- 34: ná tym łwiećie: Abowiem iáko dwoiácy fá ludzie nafwie
- 35: ćie/ wierni y niewierni/ thák tefz fá tylko dwie drodze
- 36: po łmierći/ wierni máią żywoth wietzny/ á niewierni

37: máią śmierć y potępienie wieczne. (marg) Dwoiácy są **ludzie** [!] ná świecie. (-)(marg)

Dwie drodże po śmierci. (-)

38: Wy teżz sąmi tak o

strona: 77

1: tym wstáwicznie ssemrzećie/ álbo spiewaćie. Iz ktorzy

2: dobrze czynili poydą do żywotá wiecznego/ nie do Czy=

3: ścá:

4: A ktorzy zle/ poydą w wieczny ogień/ á coż potym

5: kiedy temu niewierzyćie.

6: I spiewaćie tám iesttze dáley. Iz tá iest wiárá krze

7: ściańka/ ktorey iefliby ktho wiernie/ y mocnie niewie=

8: rzył/ y nie trzymał/ zbawion być żadnym obyżaiem nie

9: może.

10: Ty też sąm wlpominałz iáko Łukaż Święty napi

11: sął: Iz imieniá niemáłz żadnego ná niebie y ná ziemi/

12: przes ktore moglibyfmy być zbáwieni/ iedno sąmo imię

13: Páná Iezufá Krystufa.

14: Iefli ták iest/ iz przes to sąme imię Iezus bywamy zbá

15: wieni/ w coż fię tedy to imię nowe tżysćiec obroci? w po

16: łromocenie wálze. A tżemu? Abowiem ludzie kthorzy fię

17: P. Bogá boią/ wálżę fáłżywą náukę vznáią/ iz nie w

18: imię Iezu Krystá vtżycie odpufztzenie grzechow/ ále

19: w imię Czyscowo/ dla pieniędzy:

20: I iefteście przyrow

21: náni do onych kupcow/ ktore Pan Krystus powrozem

22: s kościołá Sálomonowego wygnáł/ y fthoły ich fprze

23: wracał.

24: Czemu ták wiele ftołow w kościelech

25: Papiełz nástáwiał.

- 26: Powiedz mi? dla tzegoście też tak wiele łtołów
27: w kościelech wálznych nábudowali y náftáwiali? Izali
28: nie dla tego/ **abyście [!]** ná nich vftáwicznie tárgowáli/
29: y pieniądze bráli?
30: przełto ftrzelźcie tego ognia Czysco=
31: wego pilnie/ podniecáycie y co nawięcey fáłszywym
32: pímmem/ áby niezgálnął: Abowiem iákoby zgálnął/ tedy
33: by też mufiály łtoły/ ognie s fwiecámi zgálnąć/ ktore
34: ná tych łtolech goráią.
35: A co więtlźzego/ mufiályby/ gá=

strona: 77v]

- 1: łnać/ wielkie ognie/ ktore łię palą vftáwicznie brzuchó
2: wi Bogu wálzemu/ wkuchniach wálznych.(*margin*) Lotrá Kryłtus do tzyścá niepołłá. (-)
3: Iełłizeć ten Czysćiec iełł/ tedyć łie Kryłtus Syn
4: Boży bárzo ná tym omyłł/ iż onemu Lotrowi zgołá po
5: wiedziáł/ ktory łnim ná krzyżu wíłáł/ mowíáć do nie
6: go: Dziś łemną będzieł w ráiu. Powiedz mi iełłiby był kto
7: godnieyłzy Czysćá nád thego Lotrá?
8: A wždy mu Pan
9: nierzekł: Poydziełz Lotrze pierwey do Czysćá/ ábyś łię
10: tám s twego Lotrołtwá otzyścił/ tołz dopierko Semną
11: wnidziełz do Ráiu/ ále mu zgołá rzekł/ y to iełłtze nie łe
12: dá iáko/ ále pod przyłięgą. Amen
13: záprawdę powiá=
14: dam thobie/ dziś łemną będziełz w ráiu. I cołz mnie
15: małz/ aby był tego Czysćá Święty Páweł zápámięć
16: miał/ kiedy do Tefsálonicenłkiego Kośćiołá o vmár=
17: łych píłáł?
18: I owłzem tám vpomina włzyłłhkich wier=
19: nych/ áby łie niełmućili dla vmárłych

- 20: iakoby nádzieie
- 21: żadney niemáiąc onich/ ták iáko tzynią pogáni/ ktorzy
- 22: nádzieie żadney/ o przyśfllym żywoćie niemáią.(marg) Kxięża papiefcy kramarze. (-)
- 23: A gdzyfz tedy ták ieft/ gdziefz thu iufz będzie wáfz Czy=
- 24: śćiec/ powiedz mi profzę ćię? Mużę thu rzec s Świę=
- 25: tym Páwłem/ o nieprzyiáćiele krzyża Páná Kryftufo=
- 26: wego/ ktorych koniec ieft zátrocenie.
- 27: O krámárze niebogoboyni/ tzeumfz zdomu Bożego
- 28: vtzyniliście Lotrowfką iáfkinią? ktorych Bog brzuch
- 29: ieft/ á chwałá ich/ iako tenże Apoftoł mowi/ wpoftro
- 30: moceniu/ ktorzy więcey ziemfkie rzetzy miełuećie/ áni=
- 31: ílli one wietzne:
- 32: Czemuż fię wzdy kiedy niebatzycie?
- 33: temuż fię nád ludem Bożym nie zmiłuećie? Czemuż
- 34: go zwodzić kiedy nieprzeftaniećie? ktory lud Pana Kry
- 35: ftus nie Czyscem/ ále krwią fwoią Świętą otzyscił/
- 36: y poświęcił/
- 37: tzeumż iefttze infze otzysćienia y poświę=
- 38: cenia fobie zmyłacie? Czemuż więcey v fiebie ważycie

strona: 78

- 1: wáfz żołádek/ Páńfthwá/ Cći/ Bogáctwá/ y rofkofzy
- 2: tego fwiátá/ á niílli ony Bogáctwá/ ktore Pan Bog
- 3: nágotował fwoim wiernym?
- 4: Czemu więcey wierzycie
- 5: temu Grzegorzowi/ y Ianowi Papieżowi/ á niílli Pro
- 6: rokom Świętym/ Apoftołom/ y lámemu Kryftufowi
- 7: Synowi Bożemu.(marg) Ná iákim gruncie fą záfádzone Káplice Ołtarze/ Menfionárye. (-)
- 8: A przefto iufz ftąd koždy wierny może obátzyc/ ná iá=
- 9: kim gruncie fą záfádzone/ wáfze Káplice/ wáfze Ołtá

- 10: rze/ albo Stoły/ wálze Míże zadużne/ wálze Menfioná
- 11: rye/ wálze Bráctwá/ wálze Zołtarze/ wálze Kondukty
- 12: Obchody/
- 13: Wotywy/ Wilie/ y infze fźátáńskie wymyfly
- 14: A wždy ty iefztze będziefz mowił/ iżeście prawdziwi v=
- 15: tzyćiele? prawdziwi Páłterze? y przyiaćiele Boży? Ale
- 16: podzmy do odpułtow/ kthore mielőściwemi láthy zo=
- 17: wiećie.
- 18: O Papiefkich miło=
- 19: ściwych Lećiech y Odpuściech.
- 20: PAn Kryftus syn Bo
- 21: ży tak powiedział/ iż iáko trochá
- 22: Kwáfu/ włyzftek zadział ciáftá
- 23: Kwásny tzyni/ tak tefz Papiefz
- 24: Rzymłki Antykryft/ z iedney ná
- 25: uki/ drugą náukę fáłfzywą ftáno
- 26: wi.
- 27: Widział naprzod/ iż náuká
- 28: Ewángeliey S: iefł náuká profta/ wzgárdzona y nie
- 29: popłatna/(*marg*) Ewanielia niepopłatna náuká. (–)
- 30: w ktorey Pan Bog/ dáremne odpufłtzenie grzechow

strona: 78v

- 1: grzechom obiecuie dáć/ bes pieniędzy/ y wólzélakiey od=
- 2: miány/ wólzélkiemu tżłowieku/
- 3: ktory wierzy w Páná Ie
- 4: Kryftá vkrzyżowánego/ myflił tedy otym vftáwitztnie
- 5: iákoby mógł náukę popłatnieyřzą poftánowić? A iż mu
- 6: fię powiodłá y połztżęściłá náuká o Czyřcu
- 7: chciał pefz
- 8: iefztze fkořłthowác náuki o Mielőściwych lećiech/ y o

- 9: Oduścićech/ ktore Miłościwe látá y odpusty/ ponie
- 10: wafz ty chwalifz/ y onich wiele dzierzyfz.(*marg*) Miłościwe lato weftu lat. (-)
- 11: Powiedzze mi tedy? fityiego rofkazania Bonifacy=
- 12: us ofmy Papiefz/ tym imieniem przezwany/ przed kto
- 13: rym bylo przedtym wiecey á nifli dwieście/ iáko wy po
- 14: wiadácie Papiezw: Naprzod vftáwił takowe Miło=
- 15: ściwe lato w Rzymie v Złotey fortki/
- 16: iż ktobykolwiek
- 17: ono mieyfce Święte weftu lat náwiedził/ y pieniędzy
- 18: przyniofl/ y do fkrzynie włożył/ áby tzłowiek thákowy/
- 19: wzyftkich grzechow odpufztzenie otrzymał/ by tefz na=
- 20: wietfze grzechy przes wzyftek fwoy żywot vdział.
- 21: A iż się zdał długi tzás do ftálat tzekać pieniędzy/ to
- 22: wzyftko Klemens fzofty/ zlámał y odmienił/ y to Mi=
- 23: łościwe lato pięcdziefiátę roku poftánowił.(*marg*) Miłościwe Iá to wpiądziefiát lat. (-)
- 24: Ale iż to iefztze zdał fię długi tzás/ tak známienity y
- 25: wielkicy fwiátości/ tey niezbedney Mammony tzekác
- 26: przefto Syxtus Mnich tzwarty ná trepkách łakomy/
- 27: to wzyftko potym zlámał y zrzucił y dwudziefte^{go} w pią
- 28: te^{go} roku/ miłościwe lato w Rzymie poftánowił/
- 29: y przy
- 30: dał iefztze wiecey odpufstow/ áby tym wiecey przybyło
- 31: pieniędzy.(*marg*) Miłościwe lato wedwudzieftu y wpiáci lat. (-) Powiedzze tu iufz s
- 32: tzyie^{go} rofkazania to vtzy
- 32: nili cí Papieze:(*marg*) Miłościwe lato Kryftufowe kóždego roku ftoi y kóždey godziny. (-)
- 33: Niemożeż tego rzec/ aby s Kryftufowe^{go}
- 34: przykazania/ boć Kryftufowe Miłościwe lato/ nietylko
- 35: kóždego roku iefst y ftoi/ ále tefz kóždego dnia y kóždey
- 36: godziny:

37: Abowiem gdziekolwiek bywa pan Kryftus

38: vkrzyżowany prawdziwie przepowiadány/ ktory sam

strona: 79

1: siebie dla grzechow náleznych wydał/ y zafię zmartwych

2: wstał dla wprawniedliwienia nález^{go}/

3: iefli się to dzieie

4: We wsi/ iefli na polu/ iefli na morzu/ iefli w domu/ ie

5: śli w mieście/ tam iest Złota fortka wszędzie/ tam iest

6: mieysce Apóstilkie/ thám iest nakoniec sam Kryftus/

7: ktory daie Miłościwe lato/ to iest grzechom odpustze

8: nie doremne bes piędędzy/ wszelkiemu tżłowieku/

9: kto=

10: ry weń wierzy/ y doniego przychodzi/ iako tho sam

11: przez Proroká mowi tak. Wszyfcy prágncy podzie

12: do wody/ á ktorzy niemaie frebrá kwápcie się/ kupcie

13: y iecicie/ pocicie/ kupcie/ bes frebrá/ y bes wszelkiej od=

14: miány/ wino y mleko:

15: A slyfyz tu iako mowi kupcie

16: bes frebrá? to iest wezmiecie doremne odpustzenie grze

17: chow/ falfzywie tedy Papiesz/ y swami vtzy/ iz za fre=

18: bro y za piędzde bywiaią grzechy odpustzone/

19: ponie

20: waz nas Syn Boży nie frebrem/ ani złotem sobie kupił

21: ale krwią swoią nadroffszą.

22: Papiesz nie wierzy aby Kryftus

23: przynioł z Niebá Miłościwe lato.

24: Kiedyby Papiesz y swami wierzył/ iz Pan Kry=

25: ftus nam przynioł zniebá Miłościwe látho/ wfpom=

26: niał iego/ ktore mowi v Luka=
<http://rcin.org.pl>

- 27: Ízá Świętego:
28: Duch Boży nádemną/ dla tego/ ífz mię
29: pomázał/ ku przepowíadaniu wefołego pofelstwa/ po=
30: Ílał mię vbogiem/ abym vzdrowił skrużzone fercá/ ábym
31: przepowiedał Ieńcom odpufztzenie/ ábym przepowie=
32: dał Iáto Miłościwe:
33: A fłyfzyfz thu/ tzemu Pan Kry=
34: Ítus przyfzedł áby przepowíadał Iáto miłościwe? Cze=
35: mufz ie thedy Papiefz y fwámi przedáie/ poniewáfz ie

strona: 79v

- 1: Pan Kryftus wfzyftkim przepowíada/ y dáie ktorzy=
2: kolwiek weń wierzą.
3: Przefto tedy/ by tefz wnáuce wáfzey/ nie ínfzego nie=
4: było/ íedno íż dáremne odpufztzenie grzechow przedá=
5: íecie za pieniądze/ íáwnie íię okázuie/ íż Papiefz íeft An
6: tykryft/ á wy fludzy íiego/ kthorzy krew Syná Bozego
7: przedáiecie/ á nákoniec depcecie/ y bluzniecie:
8: Dla kto=
9: rego bluznierftwá/ mieliby powftác wfzyfcy Krolowie
10: Cefárzowie/ y Pánowie/ y zepchnąc tego Syná zatra
11: cone^{go} s ítolcá íe^{go} pyfzne^{go} áby więcey niebluznił pána Ie
12: zu Kryftá Syná Bozego:
13: Abowiem Pan Bog/ íako
14: tzytamy w Híftoryach/ dla mnieyfzych grzechow/ wie
15: le kroleftw írodze fkará/ y pod moc pogańską poddał.
16: Przefto tefz o tym Papieżu/ kthory naprzod to Miłości
17: we Iáto wymyflil/ pífarze íiego włafni/ nic dobrego nie
18: pífzą.
19: A chcefz fłyfzeć/ co napífalí onim/ íaki too trup był:
20: Wízedł powíadáią ná Papieftwo íako Lis/ krolował

- 21: iako Lew/ y vmárł iako pies.
- 22: Infzych odpuſtow niewſpominam/
- 23: to ieft/ drugich
- 24: bluznierſtw ná przeciwko Kryſtuſowi Synowi Boże
- 25: mu/ ktore Papiieżowie roſſełáli [!] po wſzytkim ſwiećie
- 26: y piſáli zawięſiwłzy pietzęci ſzátáńłkie:
- 27: Plenaryam/ to
- 28: iest zupelne odpuſtzenie grzechow/ tyfiac dni/ tzyrftá
- 29: dni/ dwiełcie dni/ ſterdzieſci dni/ odpuſtu/ wtzym go
- 30: tałz y wy ſludzy iego do tego tzału náłłáduiećie/ ſwiad
- 31: tzą to wálze liſty
- 32: ktore w ołtarzách s koſćiami niewiem
- 33: iakiemi/ łą zámurowane/ y ktore tełz dáiećie poſwiacá
- 34: iac koſćioły y kaplice:(*marg*) Koſci w ołtarzách zamurowane y liſty na ktorych łą nápiſane
odpuſty. (-)
- 35: Stądze ludzie niebożatká pro=
- 36: ſci/ ſzukáiac zbáwienia/ y odpuſtzenia grzechow/ bie=
- 37: gáią/ od Koſćiołá do Koſćiołá [!] od Kkáplice [!] do Ká=
- 38: plice/ od Obrázu do Obrázu

strona: 80

- 1: od Słupá do Słupá/ od Grobu do Grobu/ od Bál=
- 2: waná do Bałwaná/ kxiędzom w wſzy/ łámi niewiedzą
- 3: co ſzaptáli/ pieniądze im w ręce tkáli/ y w ſkrzynie kłá
- 4: dli/ Mſze zákupowáli/(*marg*) Vmarłe koſci całowáli á zywe przeſładowali. (-)
- 5: Głowy/ Czálłki/ Ręce/ Nogi
- 6: iedni frebrna/ drudzy wołkowe/ ſtáwiáli/ koſci vmár=
- 7: łych ludzi całowáli/ wodą fię
- 8: kropili/ nieinák iedno iako Pogáni/ tzego fię kto mogł
- 9: domyſlić z rozumu ſwego.

- 10: A to wŹyŹtko PapieŹ y Źwá=
11: mi potwierdzał/ y odpuŹty od tego dawał.
12: KiermáŹe od PapieŹa wymyŹlone.
13: NiewŹpominam teŹ nic o KiermáŹách/
14: ktore
15: poŹwięćáním zowaŹ/ iakowe Źię męŹoboystwá/ cudzoło
16: Źtwá/ y pianaŹtwá/ y zwády ná nich dzieiá/ niepotrzebá
17: otym wiele piŹáć bo to káŹdy ná oko dobrze widzi y Źly
18: Źzy:
19: Ale Bog mŹtŹac Źię nád ludem niewdziętnym/ do
20: puŹcił thákowá Źlepotę ná ludzi/ áby widzac niewi=
21: dzieli y ŹlyŹzac nieŹlyŹzeli: A przeŹto zwielkim Źalem pá=
22: trzac ná ten lud vbogi/ ktory w Źwey Źlepoćie ginie/
23: mowię do Páná Bogá/ on wierŹ Daudow.
24: WŹtań
25: moy miŹy Pánie/ IákoŹ dŹugo będzieŹ Źpáł/ Ocuć Źię
26: á nieodrzucaj náwieki: WŹtań y wŹpomóŹ nas/ á wy=
27: kup nas od tego AntykryŹtá/ y Źlug iego/ dla miŹofier
28: dzia twego: Oto WieprŹ dziki puŹtoŹy winnicę two=
29: ię y poŹera iá frogie á leŹne zwierzę.
30: O miŹe Owietzki/ krwiá Syná BoŹe^{go} Páná Iezu K.
31: odkupione/ y iemu łámemu poŹwięcone/ tŹemuŹ Źię kie
32: dy nieobaczyćie? tŹemu od tego AntykryŹtá nieućieka=
33: ćie? tŹemu Źię do łámego Syná BoŹe^{go} Páná Iezu Kry
34: Źtá nienáwroćićie?(*marg*) *Do owietzek KryŹtuŹowych napominanie. (-)*
35: IzaŹ niebatzycie/ tey náuki fáłŹzy=
36: wey/ przez kthorá AntykryŹt/ wiele ludzi wiedzie ná

strona: 80v

- 1: wietzne potępienie: zmiŹućie Źię/ nád duŹzámí wáŹzemi
2: á wćiekayćie od niego co nadaley/ ielli Źnim ná wieki

- 3: wiekow zginąć niechcecie:
4: Ale podzmy tefz do Oleiu/
5: y innych wálznych wymyflow.
6: O Papiefskim krzy=
7: zmie y o iego infznych Oleiách.
8: A Iż tefz powiedafz/ iż
9: nieutzyćie ludzi/ iedno w íá=
10: mym Kryftufie zbáwienie po=
11: kládać.
12: Ná tho ták odpowiá=
13: dam/ iż themu niewierzę/ áni za=
14: dny tzłowiek/ kthory fię Páná
15: bogá boi/ wierzyć może: A tze=
16: mu?(*marg*) Kiedyby w íámego Kryftufá wierzyli tedyby do niego nic nieprzykládáli (-)
17: Abowiem kiedybyście w íá
18: mym Kryftufie S. Bożym/ vzdrowienie duźne y ćiele
19: íne/ y wízeláką obronę/ y błogofławieństwo pokládáli
20: y iemu íáme^{mu} tylko tześć y chwałę dawáli/ tedybyście
21: do Kryfthuá/ Oleiow/ Ogniw/ Gromnic/ Swiec/
22: Lamp/ Kádzidńic/ Popiołow/ Bágnow/ Kwiat=
23: kow/
24: Zioł/ Owfow/ Złotá/ Mirry/ Kádzidłá/ Bá=
25: ráńkow/ Ptkow/ Kołatzow/ Mięfá/ Słonin/ Iá=
26: iec/ Serow/ Máflá/ Chlebá/ Soli/ Piwá/ Iábłek/ y
27: infznych rzetzy wymyślonych/ nieprzykládáli/ áni przy
28: dawáli/ iáko przydawacie:
29: Kiedy tym rzetzom mar=
30: twym/ ná wielkie pófromocenie/ Paná Iezu Kryfthá
31: Syná Bożego/ zdrowie duźne y ćielefne/ obronę wíze=

- 1: ląką/ błogofławieństwo/ á nákoniec odpulztzenie grze=
2: chow/ y ląkę Bożą/ przypifuiecie y przydawaćie.
3: A izeby fie to iásnie okazało/ iż iefth. Naprzod
4: poydziemy do Oleiow wálzych/ á potym do tych rze=
5: tzy infzych. Wfzák iefli kto temu niewierzy/ niecháyże
6: takowy w wálże Pontyfikały/ Agendy/ y Mfzały wey=
7: rzy?
8: A iż troiaki Oley tzáruiecie/ ieden ktorym kxiędze
9: fmaruiecie. Drugi kthorym dzieći ná krzćie máżećie.
10: Trzeći ktorym niemocene ludzi sfalićie y guflićie. Prze
11: to kiedy pierwfy Oley fwięćicie/ iáko wy mowicie: te=
12: dy ty fłowá do Oleiu mowicie.
13: Záklinanie pierwfwzego Oleiu w wiel
14: ki tzwartek/ ktorym niemocene máżą.
15: Zaklinam ćie nanietyftfzy Duchu/ y wfzyftká na=
16: iázdo Szátánfka/ y wfzyftki fántáfmy/ w imię Oycá y
17: Syná y Duchá Swiętego/
18: ábyście odeffli od tego O=
19: leiu/ áby fie mógł ftác duchownym pomázánim/ ku po
20: twierdzeniu zmyflu y ciáła/ áby był obroną Dufzną y
21: ćielefną/ ku wynifztzeniu wfzyftkich boleści y niemocy.
22: Naprzod ćie tu pytam/ powiedz mi/ fkądeście wzię
23: li/ tak zły Oley y opętány/ iż Dijabły fniego wyrzuca=
24: ćie? O vchowayże nas Panie Boże/ tego opętánego
25: oleiu wálzego. A tze mu fobie niewfpomifz o bluznie=
26: rzu/ iáko Duch Swięty mowi/
27: o wfzyftkich rztzach/
28: ktore Pan Bog ludziom dał ku żywności/ polfluchay
29: Páwła Swiętego. Wfzelkie fthworzenie Boże dobre

30: iefł/ ktorego vzywamy tzyniac dzięki Pánu.

31: A fłyfzylz

32: tu Duchá Świętego? tzeumfz ty tedy ten oley opętá=

33: nym tzynifz/ ktory Duch Święty zowie dobrym.

34: I iefłtze cie pytam? ktoć ten Oley rofkazał krzćić/

strona: 81v

1: w imię Oycá y Syná y Duchá Świętego?

2: Izafz Pan

3: Kryftus Syn Boży rofkazał/ kiedy oleie krzćić/ albo

4: iáko wy mowicie/ fwięćić? A iefli rofkazał/ vkařz rořka

5: zánie iego? vkařz tefz/ iż Oley okrztzony/ duchowne tzy

6: ni pomázanie/ to iefł/ Duchá fwiętego dáie/ y iefł obro

7: ną Duřzną y ćielefną/ y wynifłtza/ y oddala/ wfzyřłhki

8: niemocy y bolećić?

9: Izali tho nie fą náuki Dijabelřkie/

10: ktore fą ku temu końcowi/ od Antykryřtá wymyřlone y

11: vřtáwione/ aby ludzie ten oley řmrodliwy/ miářto Du

12: chá fwiętego chwalili/ y wnim zbáwienie y odpufłtze

13: nie grzechow řwoich pokłádáli.

14: Ták iáko to fámi rozumiećić/ kiedy niemocnego tym

15: oleiem mářećić/ mowiac.(*marg*) Ták do niemocnych ludzi mowię Papieřnicy/ kiedy ie
Oleiem maza. (–)

16: W imię Oycá y Syná y

17: Duchá fwiętego/ mářę cie tym oleiem/ ábyř przez tho

18: pomázanie/ wziął zupełne grzechow odpufłtzenie. Má

19: řę vřzy/ nozdrze/ vřřhá/ ręce/ nogi twoie. Iż coř kol=

20: wiek zgrzeřzył tymi třłonki/ aby tho było tym fwiętym

21: Oleiem pomázaniem zřłádzono.

22: A batzyřz tu/ iáko mowifz? mářećić tym oleiem? ábyř

23: przez to pomázanie? wziął zupełne grzechow odpu=

- 24: Iztzenie? áby to było thym świętym oleiem pomázáním
25: zgłádzono.
26: Gdzie thu iufz będzie/ on Báránek Boży/
27: ktory íam głádzi grzechy/ o zápamiętali ludzie Dufz
28: íwoich y ludzkich/ tżemu tego Syná Bożego/ ták hań
29: bićie y fromoćicie.
30: Ale rzetzećie? Coż wżdy wowifz/ álbo píszefz/ izafz
31: ty niewiefz/ iż mázanie ludzi niemocnych/ nieieft náfzá
32: vftává/ ale ieft vftává Apoftólow Świętych. Abo=
33: wiem Iákub Apoftól Święty ták nápiíał.
34: rozniemo
35: że íie kto miedzy wámi/ niechay w zowie stárfzych ko=
36: íciołá y iechay íie modlą nád nim/ mázác go oleiem/

strona: 82

- 1: w imię Boże/ á modlithwá wiáry zbáwionym/ vtzyni
2: niemocnego/ y podzwignie go Pan Bog.
3: A ieftli bę=
4: dzie wgrzechach/ będą íemu odpufztzone.
5: Ná ty flowá Iákubá Swietego/ ták odpowiedam
6: iż ty flowá Iákubá Świętego/ nic Sie nieíciągáią ku
7: temu wálfzemu Oleiowi tżárowánemu.
8: Abowiem ná
9: on tżás Pan Kryftus dał był moc ofobliwą y dáry/ á=
10: by cudá widome przed wízyfthkimi ludzmi tżynili/ no=
11: wymi íęzykami mowili/ vmárłe krzeíili/ Dijabły wyrzucá
12: li wężé bráli/ ná niemocne ręce kładli/ á lepiey íie nie
13: li/ oleiem mázáli/ á ku zdrowiu ludzi przywrócáli.
14: Przeto tefz Márek Święty/ otym oleiu Apoftólfkim
15: ták wfpomina mowíąc. Iż idąc zwolennicy przepo=

- 16: wiedáli/ áby fie ludzie káiáli/ y Dijabły wyrzucáli/
17: y wiele niemocnych oleiem mázáli/ y zdrowie bráli.
18: A
19: batzyfz tu ftych flow? iż Apoštołowie/ ludzi niemocne
20: mázáli oleiem/ ále nie dla odpufztzenia grzechow/ iáko
21: wy fwoie niemocne máżećie/ ále w ten obyztay/ áby lu
22: dzie po onym mázaniu vzdrowieni byli/ y cudá thym
23: mázáním fwoim przed ludzmi okazowáli/
24: iáko tu oto
25: fłyfzyfz v Márká Świętego/ iż niemocni zdrowie brá
26: li. A przefto prozno fobie Apoštoły bierzećie ná pomoc
27: ku tym fwoim tżárom:
28: poniewafz niemaćie/ áni táko=
29: wych dárow/ áni tefz tákowego oleiu/ ktorymbyście lu
30: dzi ku zdrowiu przywieść mogli/ y owfzem iako kto zá
31: kuści tego oleiu wáfzego/ rzadki fie wybiega/ áby vm=
32: rzeć niemufiał.
33: Ale byście tefz dobrze y od Apoštołow
34: to wzięli/ tzego nigdy niedowiedziećie/ tedy vkaźćie
35: mi profzę was/ gdzie Apoštołowie Święći/ tżárováli
36: kiedy oley tákowymi flowy/ ktorymi go wy tżaruiećie?
37: vkaście thefz gdzie z oleiu Dijabły wyganiáli iáko wy

strona: 82v

- 1: wyganiaćie y ząklinacie? Izali w tey mierze Czárno=
2: kxiężnikom podobni nieieftęćie/ ofądzćie fie theras/
3: profzę was? Ale podzmy do Wtorego Oleiu.
4: Zaklinanie Wtorego Oleiu/ ktorym
5: krztzą dzieci y Krzymem y zową.
6: Máło wam było infztze ná iedym oleiu/ przetośćie
7: fobie drugi zmyflili ktory tżaruiąc/ álbo iáko wy mo=

- 8: wićie święćąc/ ták mowićie.
- 9: Day nam Boże pokornie
- 10: ćie profimy/ iż ktokolwiek krztem świętym byłby odro=
- 11: dzon/ á tym oleiem pomázan/ wziąłby duźne y ćieleśne
- 12: błogofławieńftwo zupełne.
- 13: I toć ieft náuká/ od nieprzyiaćielá duźnego zmyfło
- 14: na/ y do kościołá Świętego w prowadzoná/ aby lu=
- 15: dziom okrztonym/ miał Oley śmrodliwy dáwać/ zu=
- 16: pełne błogofławieńftwo?
- 17: gdzież tu iuż będzie ono plę
- 18: mię błogoflawione Pan Kryftus Syn Boży/ Abrá=
- 19: hámowi/ y inźnym świętym obiecány. W ktorym miá=
- 20: ły być błogoflawione wźyftki narody świaća.
- 21: I co tu inźzego ná krźćiech fwoich okázuiećie/ kiedy
- 22: niewinne dziatki krźćiećie/ á thym śmrodliwym oleiem
- 23: śmáruiećie/ iedno iż wy/ nie oney vmowie wierzyćie/
- 24: ktorą Pan Bog z Abráhámem vtzyńił mowiać.
- 25: Bę=
- 26: dę Bogiem Twoim/ y plemieniá twego/ áni Kryftufo=
- 27: wi Synowi Bożemu y iego męće/ śmierći/ y krwi/ ále
- 28: dufaćie themu śmrodliwemu pomázaniu oleynemu/
- 29: ktoremu duźne y ćieleśne błogofławieńftwo y zbáwie=
- 30: nie przywłáftztaćie y przypifuiećie/
- 31: iáko fie tho iáśnie
- 32: okázuie zwáźnych **włáñnych** [!] flow/ ktore tám ná ten tzás
- 33: mowićie/ kiedy dziatki máłe przy krźćie thym Oleiem

strona: 83

1: śmáruiećie mowiać ták do dziećiaćká.

2: Ia ćiebie máżę

- 3: oleiem zbáwiennym: Tho iest/ tákowym Oleiem/ dla
4: ktorego ludzie będą zbáwieni.
5: Wiem/ że też potym przykładać s krzyżykiem Kry
6: ftufá/ ále tám nádaremne/ imię iego święte/ w vfthá
7: wálze bierzećie/ y práwie fie śniego naśmiewaćie.
8: Ie
9: ĩli chceřz wiedzieć iako? powiem/ boście tho iuřz przed
10: tym wřzyřtko temu řmrodliwemu oleiowi przypifáli/
11: coście byli powinni przypifáć/ y przywłářtzyć řame=
12: mu Pánu Kryřtuřowi.(*marg*) Krzeřt Pápieřki z Oleiem. (-)
13: A przeřto tym Oleiem dziatki mále mářac/ nie infze
14: go nietzyniećie/ iedno krzeřt prawdziwy/ od Páná z wo
15: dy tylko pořtáwiony/ háńbicie y řromoćicie/ przeto też
16: Páweł święty zowie krzeřt/ odrodzenia nářzego omy=
17: ćim/ á nie Oleiowánim/ álbo mářánim.
18: Niewřpominam tu ieřtze/ iákie krzyřyki tym Ole=
19: iem tzynećie/ kiedy też dziatki mále thy krzćicie/ iáko
20: tám Suřy řwoie na nie/ by ná řłozdzieie powrozy kłá=
21: dziećie/ iáko ie błoćicie/ řolicie/ w tzeřki vbieraćie/ řwie
22: ce martwe w ręce práwe dawaćie;
23: Thy řłowá mo=
24: wiáć do dziećiećiá. Weřmi Lámpę goráiącą/ y niená
25: gánioną: y ieřtze iáko křięgi wálze/ ná ich twarz kłá=
26: dziećie/ s ktorych křięg Bogá bluzniećie/ y iako Dija=
27: błý od nich wyganiaćie/ záklinaćie/ y nád nimi kotz wá
28: ruiećie.
29: Ale kto moře wálze zabobony wřzyřtki wypifáć/ kto=
30: rećie od Antykřyřtá Řzymřkiego wzięli/ y lud Bořy
31: prořty pomamili/ y ty plugářtwá řwoie do Kořćiołá
32: Bořego w prowadzili/ y nářwálićie ty oleie/ y infze

33: wálze wymyflly Swięteściámi/ mowiąc do ludzi pro=

34: łtych.

35: Bráćie: Nie dotykay fie/ niekofztuy/ nierufzay/

36: grzech?

strona: 83v

1: O wy prości niebożatká/ ktorzy fwoie Działki/ tym

2: łmrodliwym/ y zákłętym Oleiem/ dopułztzacie łmáro

3: wác/ błóćić/ y folić: (*margin*) Napominánie do ludzi prostych ktorzy w Papiełftwie krzcą
działki fwoie (–)

4: Włpomnićie łobie kiedy/ ná krzełt

5: Ianá krzćićielá łwiętego/ iáko Ian łwięty on lud w

6: łordanie Rzece krzćił/ ktory do niego ná pułztzą przy

7: chodził? iáko nákoniec/ y łámeo Páná Iezu Kryłtá

8: Syná Bożego okrzćił?

9: Izali tám iákim tzárowánym

10: Oleiem/ błótem/ álbo Solą krzćił Krystufá Syná Bo

11: żego/ y on lud przychodzący do niego? połluchayćie iá

12: ko do ludu mowi/ włáfnych łłow iego?

13: Ia was Wo=

14: dą krztzę/ ále on/ ktoremum ia nieiełt godzien vpa=

15: włzy rzemyká rozwięzác v trzewokow iego/ was okrzći

16: Duchem Swiętym. I byli krztzeni włzyłcy od niego w

17: łordánie rzece. A fłyszycie tu Duchá łwiętego [!] łłowá.

18: Iełli máłó macie iełstze náłtym/ włpomnićie tełz ło=

19: bie/ iáko Filip Apołtoł łwięty/ onego Murzyná łtáro

20: łte Krolowey Kándáces okrzćił? Połluchayćie łłow

21: Duchá S. Gdy powiáda/

22: iecháli drogą/ nádiecháli

23: Wodeł/ y rzetze Murzyn do Filipá. O wo Wodá/ tze

24: mu mię nieokrzćił? Rzetze Filip. Iełli wierzyłz z zupel

- 25: nego fercá? godzi fie. I odpowiedziawfzy Murzyn
26: rzekł/ Wierzę Syná Bożego/ być Iezufem Kryfthu=
27: fem.
28: I kazał ftanáć wozowi/ y ftąpili obádwa w wow=
29: dę/ Filip wefpołek y Murzyn/ y okrzcił go.
30: Dla tegom tu przywiodł ty fłowá Duchá fwiętego
31: ábyście obatzyli kiedy/ iáko w pierwŕzym fwiętym ko=
32: ściele krześcijánfkim/ Apoftołowie/ y inni wierni pá=
33: fterze y poflowie Boży/ krzcili ludzi:
34: ktorzy otych Ole
35: iach Szátánfkich y klętych/ áni otych Solach/ áni o
36: tych błóciech/ nic niewiedzieli y niefnycháli nigdy/ tyl
37: ko fámą wodą krzcili. A przefto vćiekayćie/ conadá

strona: 84

- 1: ley możecie/ od takowych Oleiarzow/ Błotharzow/ y
2: Solarzow.
3: Ale podzmy do trzeciego iefztze Oleiu.
4: Záklinanie trzeciego Oleiu ktory
5: Swiętym Bálfáamem zową.
6: Mało wám było ná iednym Oleiu/ máło y ná dwu
7: Oleiách/ afz mufiał być iefztze trzeći/ ktory tymi fłowy
8: záklinacie.
9: Záklinamćie ftworzenie Oleiowe/ w imię
10: Oycá y Syná y Duchá Swiętego. Aby przes to wzy
11: wánie Troyce/ y iedney mocy Boftwá/ wízelka nagor
12: fza moc przeciwniká/ wízelka záftárzázá złość Dijabel
13: fka/ wízelka gwałtowna nawálność/ bylá wykorzenio
14: ná/ y odefflá od ćiebie/
15: ábyś fie ftał tym ktorzy tobą bę

- 16: dą pomazani/ ná odpusztzenie wżyŃtkich grzechow/ á=
17: byŃ twoie błogofławieńŃtwo wyflał ná then Oley: I
18: dałeŃ przes pomázanie tego Ńtworzenia otzyŃcie du
19: Ńzne y ćieleŃne.
20: A ieŃliby do niego przeciwni duchowie
21: przyŃnęli/ oŃtátki álbo zmázy iákíe/ zdotknienia thego
22: Świętego Oleiu/ áby odeŃŃli: Niechay będzie nágotó
23: wáne pomázanie ku zbáwieniu.
24: Wiele inŃzych bluznierŃtw opusztzam/ ktore ten Oley
25: tám tzáruiąc/ mowicie: tylko tu vkázuię niektore potzę
26: Ńci/ áby wżyŃcy wybráni y wierni obatzyli/ iákowe o=
27: pęťáne oleie maćie/ s ktorych Dijabły wyganiaćie. Iá
28: ko fie **imienia** [!] Boże^{go} brác nádáremne nieboyćie áni w=
29: Ńtydácie?
30: Iáko temu Oleiowi Ńmrodliwemu/ odpu=
31: Ńztzenie wżyŃtkich grzechow przypisuićie? Iáko otzy=
32: Ńcie Dufzne y ćieleŃne y nágotowanie zbáwienia ie
33: mu przywłáŃtzaćie? A krotko mowiac/ ten Ńmrodli=
34: wy Oley zá Bogá chwalicie?

strona: 84v

(*marg*) Dziewięćkroć klękáią przed Oleiem PapieŃcy BiŃkupi y Kxięza. (–)

- 1: IeŃli rzetelŃ? iz go zá Bogá niechwalicie? Powiedzze
2: mi/ tzeufz w wielki tzwartek przed nim dziewięć kroć
3: vpadćie ná koláná/ mowiac tak do pierwszego Ole=
4: iu.
5: Bądź pozdrowion Święty Oleiu. Bądź pozdro
6: wion Święty oleiu. Bądź pozdrowion Święty Ole=
7: iu. I záię przed wtorym oleiem takieŃ klękáiac mo=
8: wicie. Bądź pozdrowione Ńwięte krzymo. Bądź po=
9: zdrowione Ńwięte krzymo. Bądź pozdrowione Ńwięte

- 10: Krzyzmo.
- 11: I zafię przed trzecim oleiem takieź klęka=
- 12: iąc mowicie.(*marg*) Iáko pozdrawiáia Oley w wielki tzwartek. (-)
- 13: Bądz pozdrowion Święty Bálámie.
- 14: Bądz pozdrowion fwięty Bálámie. Bądz pozdro=
- 15: wion fwięty Bálámie.
- 16: Iufz tu teras przeć tego niemożećie/ ábyście tych o=
- 17: leiow/ zá Bogi niechwalili/ poniewafz otho klękaćie
- 18: przed nimi/ pozdrawiaćie/ odpufztzenie wízyfthkich
- 19: grzechow im potzytaćie.
- 20: Iako fie tefz to iefztze okázuie z wáfzego bierz
- 21: mowánia ludzi proftych. Abowiem kiedy ie bierzmuie=
- 22: ćie/ y tym oleiem ímrodliwym ímáruiećie/ thedy kre=
- 23: fląc po tzele/ ták do tzłowieka mowicie.
- 24: Ianie: známio
- 25: nuieć ćie znákiem krzyżowym/ y potwierdzam ćie Krzy
- 26: zmem zbáwiennym. To iefť. Dla ktorego ludzie bywá
- 27: ią zbáwieni.(*marg*) Iáko bierzmuieć ludzi Biskupowie albo fufraganowie. (-)
- 28: Iefliże to ták iefť/ iz ludzie od mázánia wáfzego/ bie
- 29: rzą zbáwienie/ tedyć ono fwiadectwo Duchá fwięte=
- 30: go/ iefť fálfzywe/ ktore Ian Święty **nápifáł** [!] mowiać
- 31: do wiernych. Iz wy pomázanie maćie/ od fwiętego
- 32: onego.
- 33: A flyfzyfz tu/ od kogo máią wybráni Boży po=
- 34: mázanie? A przeľto to wáfze mázanie/ nic inľzego nie=
- 35: iefť/ iedno iefť z Duchá Świętego násmiewánie.
- 36: A batzyfz iufz/ iáko ludzi vtzyćie? Rofkazaľ nam/ mo=

strona: 85

- 2: Abyśmy przepowiedáli/ iż on iest sę
- 3: dzia żywych y martwych. Niemowi tu Piotr Święty
- 4: rofkazał nam przed Oleymi klękać kielkákroć/ pozdrá=
- 5: wiác/ ludzi smáwować/ y grzechow odpufztzenie Ole=
- 6: iem przypifować/ ludzi Oleiem krćić/ y bierzmować.
- 7: Iufz tu możesz bátzyć/ iefliście fą przyaściele álbo nie=
- 8: przyaściele Boży/ Kryftus ták powiáda. Wy przye=
- 9: ćiele moi ieftheście/ iefli będziecie tzyńić/ cokolwiek ia
- 10: wam rofkázuię. A gdzież to wam rofkazał Oleiem lu=
- 11: dzi smárować/ tego niemożesz nigdziey prawdziwie v=
- 12: kázác.
- 13: Ale rzetesz/ izaż ty niewiesz/ iż ták było wftárym za
- 14: konie z rofkazánia Bożego? ná tho ták odpowíadam/ iż
- 15: tefz było ww ftárym zakonie/ że fie ludzie obrzezowáli/ So
- 16: bothy fwięćili/ Kozły Cielce/ y Bárány ofiárowáli/ y
- 17: krwią fie ich kropili z rofkazánia Bożego: (*marg*) Pierwfza wymowká Papiefka o Oleiu. (-)
- 18: A tze muż fie
- 19: tedy tefz nieobrzezuiecie? tze mu Sobot niewięćicie? tze
- 20: mu kozłow/ ćielcow/ y báranow nie offiáruiecie.
- 21: Ale rzetecie/ iż ty rzetzy były ćieniem/ afz do Kryftu=
- 22: íá?
- 23: Iefli były ćieniem/ tedyć tefz y oley był ćieniem/ kto
- 24: rym w fthárym zakonie ludzi mázano/ kthore mázanie
- 25: zwierzchnie/ nic infzego nieznámionowáło iedno wnę=
- 26: thrzne pomázanie Duchem Świętym/ kthorego nam
- 27: Kryftus męką y smiercią fwoią/ záfluzył/ y zesflá.
- 28: Iefli iedne ćienie z ftárego zakonu chcecie chowác
- 29: powiedzcie mi/ tze mu drugich niechcecie? Abowiem
- 30: Święty Páweł ták piłze/ iż khto iedno chowa/ powi=
- 31: nien wżyfztko chowác: ále posfluchey flow iego. Ofwiad

32: tżam przed káżdym/ tżłowiekiem/

33: iż kto fię obrzeże/ fta=

34: wa fię powinowáty ku chowánium wżyŃtkiego zakonu.

35: A przeŃto ieŃliŃcie ten ćień ieden mázanie Oleiem s fta=

strona: 85v

1: rego zakonu wzięli/ chowayćiefz tedy y drugie ćienie.

2: Abowiem ieden ćień chowác/ á drugie opuŃtżác nic in

3: Ńzego nieieŃt/ iedno fię s Páná Bogá/ y iego zakonu ná

4: Ńmiewác?

5: A batżyŃz iuŃz iáko Ńtáry zakon mácie po Ńobie.(*marg*) Wthora wymowka o Oleiu Papierka.

(-)

6: Ale by teŃz

7: dobrze ták byŃo/ izáŃz dla tego mamy znouu żydámí zo=

8: Ńtác/ vkáŃzcie profżę was/ gdzie w Ńtárym zakonie nápi

9: Ńano otym/ iż Zydowie Oleie zá Bogá chwalili/ przed

10: nimi klękáli/ y ták pozdrawiáli/ záklináli/ iáko wy tży

11: nićie.

12: Ale iefŃtze rzetżecie/ iż to nie tylko s Ńtárego zakonu ma

13: my/ ále teŃz thák Święci Oycowie poŃtánowali? Ná

14: toć thák odpowiádam/ iż Oycowie Święci niemogli

15: nic poŃtánowić w koŃściele krzeŃcójánŃkim/ tżego Kry=

16: Ńtus Syn Boży niepoŃthánowiŃ:

17: Abowiem iáko Duch

18: Święty powiáda. By teŃz AnioŃ zniebá ŃtápiŃ/ y inŃzey

19: Ewánieley vtżyŃ/ ma too być przekłęŃtwo: przeŃto tedy

20: wedŃug tego piŃmá Ńwiętego/ ty Oleia wálze nic inŃze=

21: go nie Ńá/ iedno przekłęŃtwo y DyabelŃtwo/ ktore Ńnich

22: wyrzucácie káŃdego roku/ á przedŃię go wyrzucić nie=

23: moŃżecie.

24: Kto wymyŃliŃ y wŃtáwiŃ ty Oleia

- 25: tzarować.
- 26: Achcećie iż wam vkażę/ kto ty Oleie tzarować/ ál
- 27: bo iáko wy mowicie fwięćić/ ná wieki tzwártak/ vftá=
28: wił y rofkazał? Powiem y vkażę.
- 29: Fábian Biskup Rzym
- 30: fki/ ták iáko wálzy pifárze otym pifzã/ ktory ták był po=
31: ftanowił/ fprzodku/ áby wzyfscy páfterze y Biskupi flá=
32: li fobie/ po tákowã nowã y známienitã fwiãtość/ do
33: Rzymã/ y kupowáli fobie.

strona: 86

- 1: Potym sie nád wãmi fmiłował Syluefter Papieřz
- 2: y tę moc dał Biskupom drugim/ áby zwielkã powagã/
3: nábożeńftwem/ klękanim/ pozdrawianim/ the wiele=
4: bna/ y niesflychãna Swiãtość/ záklináli/
5: álbo iáko wy
- 6: mowicie fwięćili/ ná wielki tzwartek/ á potym vtzãro
7: wãwłzy/ inłzym vbogim Plebanikom/ do ich kościołow
8: przedawáli zá pieniãdze.
- 9: A iż iestze na then tãas wiele ludzi bogoboynych tey
10: fwiãtości/ zá Bogã chwalić niechćieli/ tylko łami kxię
11: za o niey wiele trzymáli. Przełto potym Innocencyus
12: Papieřz vftãwił/ áby wzyfscy ludzie pod dułznym zátrã
13: cenim tey nowey y niesflychãney Swiãtości vzywáli/
14: w ktorey fie zámyka łãłkã Boża/ y odpofztzenie wzyft=
15: kich grzechow.
- 16: To gdy niektorzy vlyfzeli/ bãrzo fię ták známienitey
17: Swiãthości vrãdowáli/ á drudzy przedfie zle o niey
18: trzymáli y wãtpili/
19: przełto teřz Foelix Papieřz tzwar=
<http://rcin.org.pl>

- 20: ty/ dáley á nífli po ftu lat wftáwił/ áby żadny tżłowiek
21: o tákowey nieflycháney Swiáthości y nowey niewąt=
22: pił y nie fzemrał więcey o niey. I rofkazał/ aby fie wżel
23: ki tżłowiek krtząc y vmieráiąc/ mázał/ y wniew nądzieię
24: zbáwienia fwego pokládał.
25: Iuż tu tedy możelz obatzyć/ iż ty Oleie/ nie poßly áni
26: od Kryftuía Syná Bożego/ áni też od Apoßtów ie=
27: go/ iáko wy proßte ludzi zwodzićie/ gdy tę obłudę na
28: Kryftuía/ y ná iego Apoßtów/ kładziećie.
29: Gdyż tu iá=
30: wniew iuż batzyćie/ iż nie od Apoßtów ießt wprawá=
31: dzoná do koßciółá Swięthego/ ále od Oycá Dyablá
32: kłamliwego/ ktory przes Papięze chciał zefromóćić ná
33: orzod flowo Boże/ Paná Iezu Kryftá Syná Bożego
34: y zefromóćić y fplugáwić krzeßt/ y Duchá Swiętego.

strona: 86v

(*marg*) Oleiem drwá kámienie y fpiże mażá. (–)

- 1: Nie wfpominam tu nic/ iáko thym oleiem fmodli=
2: wym/ nietylko ludzi máżećie/ ále też Drwá/ Kámienie
3: fpiżę/ frebro złoto/ to ießt koßcióły Kámienne/ Drew=
4: niáne/
5: Ołtarze Zwony/ Kielichy/ Portátyły y inße
6: Dyabelskie zabobony krzćicie y gußlicie.
7: Aleć was ták Pán Bog chciał przed wżyßtym fwiá
8: tem vkázać/ áby was ludzie po tych zmyßlonych málká
9: rách poznác mogli/
10: iż wy ießećie oni/ o ktorych Piotr
11: Swięty nápißał/ przes ktore drogá práwdy miálá być
12: zbluznioná. Ale podzmy do ognia y do inßzych rzetzy.
13: O Papiesskim Swię

- 14: cenię Ognia w Wielkonocną
15: Sobotę.
16: Naprzód w Wielkono=
17: cną Sobotę vbrawszy się do
18: drzew idziecie/ śkimi y s świecá=
19: mi niezapalonymi/ s proznym
20: Turybulárzem/ y zwodą tżáro=
21: wáną. Thámże wykrzofawfzy o=
22: gień álbo s krzemieniá/ álbo s kry
23: śzthału/ śiedm kroć chodziecie/ około onych drzew śzem=
24: rząc y tżáruiecie:
25: I między inżnymi rzetzámi żegnájąc
26: ten Ogień ták mowicie.
27: Day Boże/ áby wfzyfłtki rzetzy/ ktore by beły tym O=
28: gniem zágrzane/ śtály fię błogofławione/ y wfzelkiemu

strona: 87

- 1: ludzkiemu Zbáwieniu požytetzne. etc.
2: I záfie. niechay
3: przydzie Wfzechmogący Bog ná then Ogień etc. Iż
4: ná ktorebykolwiek mieyfłce byłá Święta tajemnicá ie=
5: go przyniefioną/ áby thám byłá chytróć Dyabelfka
6: wygnaná.
7: I máło niżej. Aby był then Ogień Śługom
8: twoim/ y Ślužebnitzkam twoim obroną/ y befpietzno=
9: ścią obrony/ áby nieprzyaciel w ich wnętrzności nie=
10: wfzedł.(*marg*) Ogień obroną Papiefka. (-)
11: Powiedz mi? Ieśli to ieft Ewánieliey Świętey v=
12: tżyc ludzi/ ktorą Pan Kryftus rofkazał zwolennikom
13: śwoim wfzyfłthkim narodom przepowiadác/ Ogniewi

- 14: vtzarowanemu błogosławieństwo/ y zbawienie przypię
15: łować?
16: Sktoregożes tho piłmá wytzytał/ áby Ogień/
17: ktory Bog stworzył wżelkiemu tżłowiekowi/ ku ćiele=
18: łney potrzebie/ miał być Sług y Służebnitzek Bożych
19: obroną dużną náprzećiwko Dyablém/ y chytróściam
20: ich?
21: Izalż thá tylko tześć y chwałá nie zależy łámemu
22: Synowi Bożemu Pánu Iezu Kryřtułowi.
23: Vkałż gdzie Kryřtus rołkazał tżárovác albo iáko ty
24: mowilż swięćić Ogień? Vkałż tefz obietnice Boże/
25: gdzie Bog obiecał dla zágrzania tego ognia/ dáć łwoie bło
26: gosławieństwo/ y zbawienie.
27: Ale poniewałż/ áni rołkazánia Kryřtułá Syná Bo=
28: żego/ áni tefz namnieyřzey obietnice iego/ nigdy vkażác
29: niemożelż.(*marg*) Co iefł Ogień Papieřki. (–)
30: Są thedy iáwne znáki/ iż then Ogień wáłż
31: zmyřlony/ łtemi głowniámi/ y węglámi/ ktore wy zo=
32: wiećie swięconymi/ nic inřzego nieiefł/ iedno iefł Dya=
33: belłkie Igrzyřko/ á s Páná Iezu Kryřtá Syná Boże=
34: go y z iego obrony nářmiewilko.
35: Abowiemećie tey náuki/ nie od Bogá wzięli/ áni
36: od Páná Iezu Kryřtá Syná Bożego/ áni tefz od Apo

strona: 87v

- 1: łtołow iego/ álećie tę náukę wzięli/ od Duřznego nie
2: przyaciela Dijablá/ y onych řlug ie^g/ pogánow Chal
3: dáytzykow/ y Perřow/
4: ktorzy ogień zá Bogá chwalili
5: y obronę ie^{mv} duřną y ćieleřną przypilowali/ iáko otym
6: pilřą Doktorowie pogáńřcy/ ná wielu mieyřcách/ Su

- 7: idálz/ Wergilius/ y owidyus.
- 8: Abowiem on ogień w ftárym zakonie/ który z niebá
- 9: ftępował/ y ony ofiáry pożerał/ prześládowanie/ vdrę=
- 10: cenie/ mękę y śmierć Páná I: Kryftá známionował/
- 11: iáko o Kryftufie Prorok Swięty nápił.
- 12: Ogniem do
- 13: świattzyłeś mię/ á nieiefth náleziona wemnie nieprá=
- 14: wość. I záfię. Przeflífmy přes Ogień y Wodę/ á wy
- 15: wiodłeś nas ná ochłodzenie. Thego Kryftufá Syná
- 16: Bożego známionował on ogień/ który w Sálomono=
- 17: wym kościele ná Ołtharzu vftáwitztnie gorzał.
- 18: Ale iż wy temu niewierzyćie/ áby Kryftus dość v=
- 19: tzyńił přes mękę swoię ná krzyżu/ y gorzał vftáwitzt=
- 20: nie w kościele Swiętym w fercách wiernych. Przeto
- 21: łobie nowe ognie zmyfláćie/ y thym wymyflonym o=
- 22: gniem swoim/ błogofłáwieńftwá/ obrony duźne y cie=
- 23: lefne/ y zbáwienie przypifuićie.
- 24: A iż próci ludkowie
- 25: nierozumieią wáźnym zabobonom/ y thym wymyflom
- 26: Dijabelłkim/ przeto telz ty ognie y głownie ná tzáry o=
- 27: bráćáią/ iedni zá ftrzechę dla gromu wtykáią/ drudzy
- 28: dla grádu miedzy zboże głownie zánofzą/ drudzy łobie
- 29: dla bolenia głowy ozegáią.
- 30: Toć fą fkutki/ ktore z wá=
- 31: fzey náuki Antykryftowey pochodzą/ y fámí tzáruiećie/
- 32: y ludzi tzárowác vtzyćie.
- 33: Iufz tu tedy ftąd może koždy obátzyć/
- 34: iefli wy ludzi
- 35: vtzyćie/ áby wtzym infzym nádzieie zbáwienia fwego
- 36: niepokládáli/ iedno w fámym Pánie Iezu Kryftufie?

strona: 88

- 1: O nieprzyjaciele Boży/ długoż tak będziecie ludzi v=
- 2: bogie zwodzić/
- 3: flowy tylko Syná Bożego wyznawa
- 4: cie/ ale sie go skutki wáżymi przyćie. Z owocow ich po
- 5: wiáda Pan Kryftus poznaćie ie/ izali s ćiernia zbierá
- 6: iá winne iágody/ álbo z oŃtu figi?
- 7: Oto ćiernie/ ktore
- 8: palićie/ vkaźćie/ ktore iágody Ńniego zbieracie? Ale
- 9: podzmy do Swiec.
- 10: Papieska Swiecá krzcílna.
- 11: Potym Ogniu w tęż Sobothę/ tzáruiecie záię
- 12: Swiecę wielką/ ktorą krzcílną zowiećie:
- 13: I iákoć theŃz
- 14: tám Imię Boże ná dáremne bierzećie/ y Páná Bogá
- 15: bluznićie/ koždy moze Ńnádnie Ńtych flow obátzyc/ kto=
- 16: re tám Ńfemrzećie/ gdy tę Swiecę zegnaćie.
- 17: Naprzod pięć ziarn kádzidlá ná krzyŃz w tę Ńwiecę
- 18: wtykaćie/
- 19: á wtykáięc ty flowá Páná Bogá fromo=
- 20: cąc/ y imię iego ná dáremne bierzác/ mowićie.
- 21: Przyimi Święty oytze zápalenie tey offiáry wietzor
- 22: ney/ ktorą my thobie dáiemy. I máło niżej.
- 23: Prosimy
- 24: ćie Panie/ aby tá Swiecá w imię twoie poŃświęconá/
- 25: ku tey nocney ćiemnoŃci Ńkáżeniu nieuŃtawáięc trwá=
- 26: lá/ y ku woniáiącey ŃlotkoŃci zápalona/ do niebieŃkie=
- 27: go Ńwiátłá byłá przyłáżoná. (marg) Woniáiáca ŃlodkoŃ Papieska Swiecá wołkowa (-)
- 28: InŃze bluznierŃtwá opuŃtzam/ abowiem Ńtych moze

- 29: abowiem stych może
- 30: koždy obátzyć/ kto fie iedno Bogá boi/ y miłuie Imię
- 31: iego święte. Iż wy zápamiętawłzy Páná Bogá/ y ie=
- 32: go przykazánia Świętego/ gdzie mowi.
- 33: Niemiey Bo=
- 34: gow cudzych przedemną: Tę obłudę martwą y nitze=
- 35: mną świece/ wietzorną woniąjącey flotkości offiárą
- 36: zowiecie/ y tznicie. Bluzniąc y przeklináiąc/ Páná
- 37: Iezu Kryftá Syná Bożego/ który tylko sam iest/ wie

strona: 88v

- 1: tzorną woniájącey flotkości offiárą/ przed Bogiem
- 2: Oycem ná práwicy iego fiedzący.
- 3: Toć iest ono ohydzenie przed Bogiem/ ná mieyfcu
- 4: Świętym ftoiące/ o którym Dániel święty nápisał/ y
- 5: Páweł Apoštoł Boży. Toć są oni/ ktorzy z nas wyfłli
- 6: ále niebyli nigdy fnámi/ iáko Ian święty mowi/ ábo=
- 7: wiem by byli z nas/ wždyć by fnámi byli zoftáli?
- 8: Tod
- 9: są oni Doktorowie/ ktorzy fie mieli przeć páná fwego
- 10: który ie odkupił/ iáko Piotr święty nápisał. Zá który=
- 11: mi miáło ich wiele isć/ przes ktore drogá prawdy miá
- 12: łá być fromoconá.
- 13: Izali może być iesztze hániebnieyfsza y fromotliwfsza
- 14: rzetz wymyflona/ náprzećiwko Synowi Bożemu/ Pá
- 15: nu Iezu Kryftufowi/ iedynemu zbáwićielowi náłze=
- 16: mu/ iako tá iest?
- 17: przyrownywać obłudę z wołku vle=
- 18: pioną/ do onay wietzorney y woniącey offiáry/ kthora
- 19: wietzor to iest ná ostátku fwiátá iest zá nas Bogu oy=
- 20: cu ná krzyżu offiárowaná? á trwa od poránku aż do

- 21: wietzora to ielt od potzátku/ afz do fkońtzenia fwiátá.
- 22: Izafz nietylko lam xxx Pan Kryftus ielt fwiećá/ ktora o=
- 23: fwieca wízelkiego tzłowieká/ przychodzącego ná ten
- 24: fwiáth? ktory poraża y gáfi wízyftki infze fwiece zmy=
- 25: flone y obłudne/ fwoią fwiatłością nieltworzoną.
- 26: O iákozf wy ftániećie przed oną fwiećą wietzną/ w=
- 27: fzyftek fwiát ofwiećáiącą? iákozf fie będziećie wymá=
- 28: wiác? kiedy wam rzetze oná fwiećá/ nigdy niezgáfona
- 29: tzemuście fobie infze fwiece wymyfláli/ y ftáwiali/ ktofz
- 30: wam to rofkazał?
- 31: Wymowicie fie/ y rzetzećie/ myfmy
- 32: nic niewinni miły Pánie: Abowiemefmy to pod klą=
- 33: twámi tzynić mufieli/ co wftáwił y wymyflil Zofymus
- 34: Rzymfki Papiezf. Tám obatzyćie iefli wam tá wymo=

strona: 89

- 1: wká poydzie álbo nie.
- 2: Day wam Pánie vpámiećanie.
- 3: Papieskich gromnic czárowanie.
- 4: Ale podzmy tefz y do Gromnic/ ktore tzáruiąc ták
- 5: naprzod mowicie. Profiemy ćie Boże/
- 6: ábyś ty fwie=
- 7: ce/ ku potrzebie ludzkiej/ y ku zdrowiu ćielefnemu y du
- 8: fznemu/ bądź ná ziemi/ bądź tefz w wodzie/ przes wzy=
- 9: wánie Swiętego Imienia twego/ y przes przytzyne
- 10: Swiętey Máryey dziewice/ mátki twoiey/ ktorey dzi=
- 11: fia fwiećá naboźnie obchodziemy.
- 12: I przes modlitwy
- 13: wízyftkich fwiećy/ Błogofláwić/ y ratz pofwie
- 14: ćić/ aby ten lud twoy/ ty fwiece wćiwié w rękach no

- 15: Íząc/ Ípiewáiąc/ y ćiiebie chwałąc. etc. I máło íesztze
16: níżey.
17: Íż ná ktorymby kolwiek mieyfcu/ byłą zápalo=
18: ná tá gromnicá/ y położoná/ odstąpił/ y drżał Dijabeł
19: y wćiekał przed Ítrachem/ ze wćyżłhkimi flugámi fwy=
20: mi mieyfcá onego.
21: I íesztze máło níżey. Błogoślawię
22: ćiie Ítworzenie Wołku/ w imię świętey Troyce/ ábyś
23: było wykorzeniem Dijabełskim. I íesztze níżey. Wy
24: ley błogoślawieńłtwo twoie/ ná ten Wołk// y poświęć
25: gi/ fwiátłością łáfki twoiey.
26: Íżeście tey pierwłzey fwiecy niedufáli/ ktorą zowie
27: ćiie krzcílina/ áby miała być zupełną obroną wáfzą/ y
28: wietzorną offiárą/ iákościé pierwey fsemráli/ przeto=
29: ścié tu znowu łobie ínfze fwiece wymyflili/
30: kthoreście
31: Gromnicami názwáli/ ízeby Dufzy/ y ćiáłu pomagá=
32: ły/ ná ziemi tżłowieká/ y w wodzie/ od wćelkiey niebes=
33: pietzności záchowały.
34: Toć łą zálię nowi Bogowie wáfzy/ przed ktorymi
35: iáko powiećacie/ Dijabli drżą/ y wćiekáią.
36: Powiećz

strona: 89

- 1: mi/ s kthoregóś to píłmá Świętego wziął/ áby Pan
2: Bog miał ná fwiece mwrtwe wylewáć/ ktore wy od
3: gromu Gromnicámi zowiećie/ fwoie błogoślawień=
4: łtwo/ y łáfkę fwoię? ná rzetz niemą/ ku ćiielełney po=
5: trzebue tylko od Bogá daną?
6: Wyleię/ mowi Pan B.
7: z Duchá mego/ ná wćelką płéć ludzką/ nie ná fwiece.

- 8: A więc tho iesztze nie iest wielkie zefromocenie Pána
- 9: Iezu Krytá Syná Bożego/ y Duchą świętego/ wo=
- 10: fkowym fwiecom przypifowác obronę dufzną y cíele
- 11: fną/ od wízelkíey niebefpietznóci Szátáńfkíey?
- 12: I tze=
- 13: mu łobie niewfpomieniećie ná ony fłowá kthore Pan
- 14: Bog mowił do Abráhámá. Iam iest Pan Bog obro
- 15: ná twoiá. I záfię ná drugim mieyfcu. Pan Bog iest
- 16: obroná/ wízyftkim wnim nádzieię pokładáiącym. I ie
- 17: fztze dáley.
- 18: Ty Boże iefteś obroná moiá. Ták iáfne pi=
- 19: fmo máiąc przed otrzymá/ á wždy iednák niewiedzićie/ y
- 20: Pána Bogá ták fmieie bluznićie/ gdy oto martwemu
- 21: woškowi ludzkimi rękómá vlepionemu/ obronę dufzną
- 22: y cíelefną przypifuiećie.
- 23: A więc to iest Ewáníelíey Świętey ludzi vtzyć?(*marg*) Gromnice obroną dufzną y *ćieefną*
[!]. (-)
- 24: Iż fwiece fą obroną dufzną y cíelefną/ przed ktorými
- 25: Dijabli drżą y vćiekáią?
- 26: Iefli ták iest/ iáko ty tu po=
- 27: wiedafz/ tedyć pierwfy krześcíjanie/ ktorzy byli tzału
- 28: Apoštołow/ y pierwzych fwiętych mętzenníkow/ obro
- 29: ny żadney w Kościele krześcíjáńfkim nie mieli?
- 30: Abo=
- 31: wiem tę obronę náprzod wymyflił Wigilius Papieřz/
- 32: Kiedy naprzod w Konřtántyńopolu/ będąc dla powie
- 33: trza Święto Páńny Máryey otzyścíenie vftáwił/ á
- 34: ponim záfię drugi Papieřz Sergius nierychło fwiece
- 35: albo iako ie wy
- 36: zowiećie gromnice lepił/ áby obroná

37: były náprzećiwko gromu y Dijabłu.

strona: 90

1: Drugie Swiece rozmáite.

2: Niewłpominam tu nic proftych Swiec/ kto=

3: rycheście tełz náwymyfláli/ y do kościołow krześćiján

4: łkich/ według pogánłkiego y żydowłkiego zwyztáiu ná

5: łtáwiáli.

6: Ktore

7: zowiećie połtáwnicámi/ kiownicámi

8: Roratnicámi/ bráckimi/ Apołtołłkimi/ Grobownicá=

9: mi/ Wiliownicámi/ Ołtarzownicámi/ Grołzownicá=

10: mi/ Szelągownicámi/ Kwartni

11: cámi/ pieniężnicámi. A kto ie może ná koniec włzyłłtki

12: wylitzyć y wypifác.

13: A tze mu nie powiefz/ w ktorey to Ewánieliey nápi=

14: łano/ y ktory tełz Apołtoł tego vtzył/ ábyłmy mieli/ ál

15: bo pánu Bogu łámemu w kościele krześćijánłkim łwie

16: ćić/ álbo ludziom vmárłym/ álbo kijom/ łtoiakom/ y o=

17: brázom niemym?

18: A iż tego vkázác niemoželz/ przeto ia thobie vkázác

19: mułżę/ iż tá náuká niewyłłlá áni od Kryłtułá S. Bo=

20: žego/ áni od Apołthołow iego/ ále wyłłlá naprzod od

21: Grzegorzá Pápiežá/ przed ktorym było przedtym/ iá

22: ko wy łámi píłżećie/ więcey/ á niłłli łfeśćdziefiát Pa=

23: piežow w Rzymie/

24: ktorzy otych łwiecách/ nic niemym=

25: łlili. Ale by ich tełz dobrze inni Pápiežowie przed Grze

26: gorzem vżywáli/ tedy iednáł they náuki/ od Kryłtułá

27: niewięłi.

- 28: A co kolwiek z niebá nieieft przynieſiono/ ále
29: z rozumu y z mozgu ludzkiego wymyflono/ tho wſzytko
30: ieft przeklętwo/ iáko Apoſtoł ſwięty nápiſał.
31: Papieſz Lámpy wymyſlił.
32: Ku Ogniu tefz/ álbo ku thym Swiecom/ przynale=

strona: 90v

- 1: żą Lámpy/ ktore przed kámieniem/ przed drewnem/
2: przed Oleiem/ przed chlebem w koſcielech wáſzych ſtá
3: wiácie/ y nálawſzy Oleiu palićie.
4: A ktoſz to wam ro=
5: ſkazał? Niemożeſz tego rzec/ áby to Kryſtus Syn Bo
6: ży wſtáwił/ álbo Apoſtołowie iego?
7: A ktoſz tedy naprzod ty Lámpy wymyſlił? Sábini=
8: anus Papieſz/ kthory namieſtniká ſwego Grzegorzá
9: przeſſlego/ roſkazał kxięgi popalić.
10: A potym Zácháryaſz Papieſz/ kthory był nierychło
11: po Sábinię/ do tych Lámp oleiu przydał/ y ty Lám=
12: py potwierdził y zápalił.
13: Wiem że w ſtárym zakonie z roſkazánia Bożego/ by=
14: ły Lámpy w koſciele Sálomonowym záwiefzone/
15: w
16: ktorych ogień y wnocy y wednie wſtáwitznie gorzał á
17: lud poſpolity Izráhelſki Oleiu dodawał. I dla te=
18: go záwiefzone były y gorzáły/ áby lud Iſráhelſki ná=
19: pomináły/(*marg*) Czemu lampy były w ſtárym Zakonie. (–)
20: iż ieſztze lud pod Zakonem był wćiemno=
21: ſciách/ á iż ieſztze otzekawáli Páná Iezu **Krzyſtá** [!] wie=
22: tzney ſwiátłoſci/ oney Lámpy goráiącey/ kthora nie
23: miáła nigdy zgálnąć/ ále przyſć gorzeć wſtáwitznie y
24: wſzyttek ſwiát ofwiećić.

- 25: A iż themu mocnie wierzemy/ iż iuż przyſzedł y
- 26: wſtyłek ſwiąt oſwiecił: Przeſto tedy niepotrzebá nam
- 27: więcey żadnych ciemnych y gáſnących Lámp/ ponie=
- 28: was [!] thá Lámpá wietzná Kryſtus Syn Boży/ w fer=
- 29: cách náſzych/ przes powiedánie Ewánieliey Świętey
- 30: wítawitznie wednie y wnocy ſwieći y gore.
- 31: Ale iż Antykryſt Rzymſki themu niewierzy/ áby tá
- 32: lámpá ſwiátłá/ Pan Kryſtus Syn Boży/ w koſcie
- 33: le Świętym gorzáłá/ y każdego tzłowieká przychodzą=
- 34: cego ná ten Swiát oſwiecáłá/
- 35: przeſto ſobie inſze Lámp

strona: 91

- 1: py martwe y ſmrodliwe wymyſlił/ y w koſciele poſta=
- 2: nowił: Vkázując iefztze ony Zydowſkie ciemności/ w
- 3: ktorych byli dokąd Kryſtus nieprzyſzedł.
- 4: A przeſto kto chce onę Lámpę wietzney ſwiatłości
- 5: Páná Iezu Kryſtá wkrzyżowánego poznać/ muſi od
- 6: tych Lámp martwych y ſmrodliwych/ co nadáley v
- 7: ciekác/ á tych cieniow zániechác/ ktorych Dyabeł y ſlu
- 8: gá iego Papieſz Rzymſki Antykryſth náwymyſlał/ y do
- 9: koſciołá krzeſcijańſkiego náſtawiał.
- 10: Papieſz Kádźidlnice wymyſlił.
- 11: A iż iefzcze do Ognia/ do Swiec/ y do tych Lámp
- 12: Antykryſtowi Dymu niedoſtawáło/ ktorym ſię teſz Zy
- 13: dowie y Pogáni kurzyli/ kiedy ſię do Bożnic ſwoich
- 14: ſchodzili.
- 15: Przeſto Lew Papieſz tym imieniem trzeći/
- 16: Thurybularze álbo kádźidlnice/ iedny złoto/ drugie ſre
- 17: brne/ drugie mofiądzowe wymyſlił/ y dym miáło ſlo=

- 18: wá Bożego prawdziwego/ y modlitw prawdziwych
19: do kościoła wprowadził/
20: áby ludzie s siebie grzechy wy
21: parfkáli/ á z Obrazow y Ołtárzow muchy/ nietoperze
22: y páiáki/ odpłofzyli y wygániali.
23: Powiedz mi fkąd ten Lew Papiełz to kádzenie obrá=
24: zow y Ołtárzow wymyflił?(*marg*) Kádzenie Papieznicy wzięli naprzod od Pogánow. (-)
25: niemożelz tego rzec/ áby to
26: Kryłtus Syn Boży vftáwił? álbo iżby to od iego Apo
27: łtołow wziął? A od kogofz tedy? Powiem/ iż tho wziął
28: przodkiem od Pogánow/ ktorzy Dyabły chwalili/ iá=
29: ko o tym kadzeniu Vwrgilius pogánłki Doktor tymi flo
30: wy de Venere piłzee.
31: *Vbi templum illi, centum Sabeo*
32: *Thure celent erae.*
33: Potym wziął tełz to/ od onych Zydwow ktorzy podno=

strona: 91v

- 1: łząc wzgore ręce w Sálomonowym kościele kádzyli/ (*marg*) Kadzenie potym wzięli od
Zydwow. (-)
2: kthore podnofzenie rąk y kádzenie/ nic inłzego niebyło y
3: nieznámionowáło/ iedno modlitwy Páná Kryłtułowe
4: y włyłtkich wiernych/ iáko otym Prorok Święty nápi
5: łał mowiąc. Modlitwá moiá/ iáko zapalenie kádzidłá
6: przed oblitznością twoią Pánie.
7: Abowiem iáko Ká=
8: dzidło w kościele Sálomonowym ku gorze łłlo/ y bár=
9: zo pięknie woniáło/ ták tełz modlitwy Syná Bożego/
10: y włyłthkich wiernych iego/ łłly y idą vftáwitznie/
11: przed oblitzność Oycá niebiełkiego/ y woniáią przed
12: máielstatem iego.

- 13: ále iż tho kádzenie/ v Zydow było ćieniem modlitw
- 14: Páná Iezu Kryftá/ y wŕzyftkiech wiernych iego/ ktorzy
- 15: przezeń idą do Oycá niebieskiego/
- 16: przefto iuŕz dzi=
- 17: lia niepotrzebá do kościoła kádzydłá żadnego infzego/
- 18: iedno thylko modlithwy ofiárowác Bogu przez Iezu
- 19: Kryftá Syná Bożego/ ktore ku gorze idą/ y przed má=
- 20: iefthatem iego woniáią.
- 21: A iż wy themu niewierzyće/
- 22: przefto fobie kádzenia nowe Pogáńskie y Zydowŕkie
- 23: zmyflacie/ á proŕte ludzi zwodzićie.
- 24: Ofádzćie ŕię tedy iuŕz/ iefliŕćie namieltnicy Apoŕtol
- 25: ŕcy/ albo nieprzyaciáele Boży? poniewáŕz Kryftus ták
- 26: powiedział mowiác. Wy przyaciáele moi iefteŕćie/ iefli
- 27: będziećie tzińić cokolwiek ia wám rofkázuię.
- 28: Ale podz=
- 29: my dáley do drugich wáŕzych zabobonow/ iáko ludzi
- 30: vtzyćie.
- 31: Papieŕz Popioł wymyŕlił.
- 32: Dármo teŕz powiádáŕz/ iż tylko iednego Kryftu
- 33: íá maćie/ w kthorego imię odpufztzenia grzechow lu=
- 34: dzi vtzyćie.
- 35: Oto ia tobie vkażę thych wáŕzych Kryftu=

strona: 92

- 1: fow y zbáwicielow bárzo wiele/ ktorym wy przypifuię
- 2: ćie/ obronę duŕzną y cielefną/ od Dyablá y chytróŕci
- 3: iego záŕztzycenie/ y teŕz łáŕkę Bożá/ y grzechow odpu=
- 4: ŕztzenie.
- 5: A iesli temu niewierzyŕz? poŕluchay tych fłow/ ktore

- 6: mi popioł tzáruiefz w łtepną łrzodę/ kiedy ták naprzod
7: mowifz do popiołu. Zefli Boże Anioła twoiego/ z niebá
8: ktoryby żegnał y poświęcił ty popioły/ áby były le
9: kárłtwem zbáwiennym/ włzyłtkim imienia twego wzy
10: wáiącym ć.
11: I máło nízey: Iż ktorzyby łe kolwiek tym
12: popiołem poświęáli/ dla odkupienia grzechow łwoich/
13: áby ćielełne zdrowie/ y dułzną obronę wzięli. I łełtze
14: nízey. Iż ktorego by łię kolwiek głowy dotknął/ áby nań
15: wylał thwoie błogofłáwiefłtwo.
16: I łełtze nízey máło:
17: A ták thy záklęty Popiele/ w imię Święthey Troycey/
18: nas od grzechow nietzyłtości otzyść.
19: Iefliże thák łełth/ iż popioł vtzárowány/ łełth lekár
20: stwem zbáwiennym/ błogofłáwiefłtwem dułznym/ y
21: od grzechow otzyścienim?
22: tedyć nie po krwi páná Ie=
23: zu Kryłtá Syná Bożego/ poniewáfz popioł otzyścia
24: od nietzyłtości grzechow? przełto według tey twoiey
25: nauki/ fáłłzywie nápiłál Ian Święty/ ktory ták mowi
26: Iż nas krew Páná Iezu Kryłtá otzyścia od włzyłth=
27: lich grzechow?
28: Ale rzetelz? włzák ná ofłátku włpominamy Kryłtu=
29: łá/ y Kryłtułem ty rzetzy pietzėtųuiemy? prawdá łfz w=
30: łpominácie Kryłtułá/ ále go nie dla te^{go} włpominácie
31: ąbyłcie mu chwałę łego dawáli/ ále iżebyłcie ty łwo=
32: łe łmrody y ludzkie trućiny/ od Dyablá wymyłłone o=
33: cukrowáli/
34: iákoby ludzie prółci Antykryłtułowej náu
35: ki nieobatzyli. Bo tełz takiełz Czárnokłieżnicy tzniją/
<http://rcin.org.pl>

strona: 92v

- 1: ktorzy Troyce Świętey imieniem Dyabły zāklimáią/
- 2: Czarownice także tzynią/ kiedy którą rzetz tżáruią/
- 3: te=
- 4: dy tymże obyztáiem/ iáko y wy nádáremne imię Boże
- 5: bierzą/ y tżáry fwoie imieniem Bożym pietzētuią.
- 6: Powiedz mi ielli byli kiedy ták łprofni pogani/ áby
- 7: popioł mieli tzynić lekárstwem zbáwiennym? błogoflá
- 8: wieństwem dufznym/ y od grzechow nietzyfłtości otzy=
- 9: fćienim?
- 10: Rownie ták wy tzynicie iako y lud z wáfzey ná
- 11: uki: Mowiwfzy zle y przeklinawfzy/ zámýkáią tymi flo
- 12: wy/ Iezus Kryfthus Márya/ ono pierwíze zágásić:
- 13: Tákci Szátan wfzyfłthko zākrywa imieniem Bożym.
- 14: A więc iefłtze będziefz mowił/ iż ludzi vtzyćie przes
- 15: Kryfthufá odpufłtzenia grzechow y otzyfćienia? otho
- 16: małz Kryfthufá twego popioł/ rzetz martwą á niktze=
- 17: mną/ od kogożeś thę náukę wziął profzćie?
- 18: niemożefz
- 19: rzetz/ áby od Kryfthufá/ Syná Bożego/ álbo Apošto=
- 20: łow iego? A od kogołz tedy? od Grzegorzá Papieżá/ á
- 21: ten Pápiefz záfie od kogo? od onego chytrego wężá Dya
- 22: blá/ ktory káfá y fromoći/ Syná Bożego/ y krew na=
- 23: fwiętfzą y nadroffłfzą iego.
- 24: Papieskiego bágna y kwiatkow czáro
- 25: wanie w Kwietną niedzielę
- 26: Ale podzmy dáley iáko Bágno y Kwiatki wnie=
- 27: dziełę Kwietną/ tżaruiećie/ y iako tefz tám imię Boże
- 28: nádáremne bierzećie/ gdy ták do Kwiatkow y Bágna
- 29: mowicie.

- 30: Day Boże/ áby káždy kthobykolwiek thy Kwiatki
31: wziął/ błogoflawieńftwo twoie/ otrzymał/ y zaflugę
32: żywotá wietznego. I máło niżej

strona: 93

- 1: Záklinam cię wżelkie ftworzenie Kwiatkow y Gá=
2: łązek/ w imię Bogá Oycą y Syná y Duchá Swię
3: tego poćiefzyćielá. Zaklinam cię wżekla mocy prze=
4: ćiwniká/ y wżelkie zebranie Dyabłow/ wykorzeń fię/
5: y wyfać fię/ ftiego ftworzenia Kwiatkow y Gáłązek/
6: iż naktorebyście mieyfćą były przeniefione/ áby wżyfcy
7: mięfłkáiący/ onego mieyfćá/ błogofławieńftwo twoie
8: otrzymáli. etc. I iefztze niżej.
9: Iż gdzieby to Bágno byle przeniefione/ ábi fię thy
10: mieyfćá ftály fwiętymi/ y ftámtąd odefłla/ wżelka chy=
11: trość y nágráwanie Szátáńfkie.
12: Powiedz mi? Iefli Czárnokxiężnicy/ fą rozni od
13: was?(*marg*) Papieżnicy Czarnoxiężnicy. (-)
14: ktorzy thefz takiefz Dyabły záklináią/ iáko y wy?
15: ktofz wam to rofkazał? ábyście Bágno y Kwiatki zá=
16: klináli y tzárowáli? Czemu łobie Czárnokxiężnicy/ ná
17: ono pímo Duchá Swięthego niewfpomieniećie/ iá=
18: ko nápifał Moizefz mowiąc.
19: I vyrzał Pan Bog w=
20: fzyftko cokolwiek ftworzył y było bárzo dobre. I záfię
21: co fwięty Páweł nápifał mowiąc. Iż wżelkie ftworze
22: nie Boże dobre iefť. gdyfz dobre/ tzemu fż ie tedy złym
23: tżynifz? tzemu Dyabły fniego wyganiafz?
24: tzemu im bło=
25: goflawieńftwo/ y zaflugi żywota wietznego przypifu=

26: iefz y przydawafz? Izali tho iefst vtzyć ludzi Ewánie=

27: liey Świętey? O nieprzyaściele Syná Bożego Paná

28: Iezu Kryftá.

29: Papieskie w Kwietną Niedzielę in=

30: ne bluznerftwá:

31: Niewfpominam tu nic infzych bluznierftw/ y

32: przeklinánia Syná Bożego Páná Iezu Kryftá/ ktore

33: tzynicie przy tym Bágnie y Kwiatkach w kwietną nie

strona: 93v

1: dzielę/

2: kiedy przed vftruganym kijem y pokofztzonym/

3: klękaćie pádaćie ná ziemię/ y vkázuiąc ludziom pálcem

4: ono drewno ták mowicie do niego. Toć iefst zbáwienie

5: náfze? Toć iefst kthory ma przyść ku zbáwieniu ludzi/

6: Tod iefst wykupiciel ifráhelki. Oto Krol twoy Bądź

7: pozdrowion ftworzycielu fwiátá/ ktorys przyzedł nas

8: wykupić. Tám fię klániaćie/ y Kwiatki przed nim mie

9: cećie. Támże then kiy vftrugány/ trćiną biyećie mo=

10: wiąc.

11: Nápiáno iefst/ będę bił Páfterzá. Iefstze ten kiy

12: podnoście/ y thák podnofząc mowicie. O krzyzu bądź

13: pozdrowion/ iedynd nádzieio.(*marg*) Drewno vpapieznikow iedynd nádzieia. (-)

14: Nie iefst rzetz podobna/ áby ktory pogánin/ álbo Tu

15: rek/ álbo Zyd/ miał wiefz pofromocenie vtzynić Sy

16: nowi Bożemu/ Pánu Iezu Kryftufowi vkrzyżowáne=

17: mu/ iákowe fię tám dzieie od was w ten dzień iemu? I=

18: załz drewno vftrugáne/ iefst Krolem bálzym? Izalż to

19: ftworzyciel/ tego fwiátá?

20: Izalż ten krzyłz iefst iedynd

21: nádzieia náfzá? O zápamiętáli ludzie zbáwienia fwe=

- 22: go? coľz wam wđdy then Kryřtus Syn Boży vtzynieł
- 23: zľego? iź go ták bluznićie/ y przeklinacie? (*marg*) Wymowká Papiefka iz kiy pozdrawiaią.
- (-)
- 24: Ale rzetelz/ iź my fie nie temu/ iáko thy powiedáľz
- 25: vřtrugánemu kijowi kłániamy? nie thego krolem y ná=
- 26: dzieią náľzą zowiemy? ále onego/ kthory ieřt wniebie=
- 27: řiech?
- 28: Ieřliže ták ieřth/ iáko powiedáľz/ iź fie nie temu
- 29: Drewniánemu Bogu kłániaćie/ tzemuľz go tedy tám
- 30: řtáwiaćie? tzemuľz go trzcíną bijećie? tzemuľz go pál=
- 31: cem ludziom podnoľzác vkázuiećie? y mowicie: toć ieřt?
- 32: Ktoľz wam to rořkazał? vkaľz cie řwiádectwo/ ižeřćie
- 33: tę náukę wzięli z niebá od Syná Bożego? vkařćie teľz
- 34: iź ták tzynili Apořtołowie iego?
- 35: Ieřli teľz ieřtze rzetelz:
- 36: Iź my thego znáku/ nie dla

strona: 94

1:

- 2: tego vkázuiemy/ áby to drewno ludzie chwalili/ ále iže
- 3: by pátrząc ná ten znák ku wietřzemu nabożeńřtwu po
- 4: budzeni byli?(*marg*) Druga wymowka iz kiy pozdrawiaią y vkázuią. (-)
- 5: ozdobna tho konietznie wymowká/ ále
- 6: niewiem áby wam thák przed Sądem Bożym onym
- 7: řtrářliwym řřlá/ iáko wam teras řnádnie idzie/ przed
- 8: prořtym ludem/ ktory řprzyrodzenia řwego dáleko ieřt
- 9: řkłonniefzy ku baľwochwáľřtwu/ á niřřli ku řřtzerey á
- 10: prawdziwey chwale Bořkiey.
- 11: Abowiem tákowa wy=
- 12: mowká nieřřlá ná on tčas onym Zydóm ná puřřtzy/ kto

- 13: rzy też sobie byli cielcá vlali/ nie dla tzeo inźzego/ ie=
14: dno áby znák iáki mieli/ ná któryby pátrzyli/(*marg*) Dla tzeo zydowie ná pułtzy vlali
cielcá. (–)
15: á pátrząc
16: ku więłżemu nabożeńłthwu pobudzeni byli/ iż ie Pan
17: Bog wywiodł zniewoley/ y Krolá Fáróná nieprzy=
18: iaćielá ich w morzu tzerwonym vtopił. Abowiem też
19: oni święto ono/ nie cielcowi/ ále Bogu święćili.
20: Vkałźcie pímo Święte/ gdzie Pan Bog fercá ludz
21: kie kámienne obiecał ku nabożeńłthwu pobudzić pá=
22: trząc ná tákowe kije vłrugáne y znáki/ których on nie
23: tylko frodze zakazał tzyńić/ ále też thy znáki zowie/ o=
24: brzydzenim/ obłudá/ nietzyłthośćiá/ grzechem/ ímro=
25: dem/ y przekłéłtwem.
26: Iełli tá m bywa iákie nabożeńłtwo/ tedy ono nabo=
27: żeńłtwo/ nieiełł nabożeńłtwo prawdziwe/ ále iełł obłu
28: dá y zdradá Dijabelłka/ kthory fie vmie przemienić w
29: Aniełłką połtáwę/
30: ábowiem Pan Bog Duchá łwe=
31: go świętego/ do tych wálżych znákw/ máłłkar y **kiow** [!]
32: nieprzywiązał/ áni tá m przy tych znákoch wyłłucháć
33: obiecał.
34: A przełto nie fie tá m inźzego niedzieie/ Iedno fro=
35: mocenie Páná Iezu Kryłłá Syná Bożego/ y násmie
36: wáne łniego
37: Abowiem nie Kryłłthulá/ ále Dułżnego

strona: 94v

- 1: nieprzyiaćielá w połtáwie Kryłłufowej tá m chwali=
2: ćie/ y iemu na žen tzas tześć dawaćie/ kiedy thy drwá
3: podnofićie/ y przed nimi

- 4: klękaćie. Ale podzmy dáley.
- 5: Papieskiego Ziela
- 6: Święcenie zielney pánny Máryey.
- 7: ALe thefz iefztże nie=
- 8: mnieyfze bluznierfthwo po łobie
- 9: vkázuiecie/ kiedy ziele w fwięto
- 10: Pánny Máryey w niebo wzię=
- 11: ćie tzáruiecie/ gdy ták mowicie.
- 12: Abyś Boże ratzył to ziele bło
- 13: gofláwić/ y zdrowe vtzynieć/
- 14: nie tylko ku potrzebie ludziom/
- 15: ále tefz y zwierzętom: Iż ktobykolwiek tych zioł vży=
- 16: wał/ áby y ćiału y duży iego dáły zbáwienie.
- 17: I máło
- 18: niżej. Iż ktobykolwiek ftych zioł/ thego fwiátá vży=
- 19: wał/ áby wziął ták duźne iáko y ćielefne zdrowie.
- 20: A batyzł to co tych Kryftułow macie? ktorzy y ćia=
- 21: łu y duży wáźzey dawaią zbáwienie y zdrowie?
- 22: oká=
- 23: zuie fie tu niemnieyfze wáźze bluznierftwo/ iz oto zielu
- 24: martwemu vtzárovánemu przypifuiecie/ nietylko lu
- 25: dziom/ ktorzy go będą vżywać zbáwienie/ ále tefz y by
- 26: dłu niememu. A przefto według tey náuki wáźzey/ y by
- 27: dło będzie zbáwione/ ktore tego ziela vżywać będzie.
- 28: Może iufz koždy ftąd obátzyć/ iż Pan Bog wáźzego

strona: 95

- 1: bluznierftwá dłużej ćierpieć niechćiał/ ále was thu
- 2: przed włzyftkim fwiátém okazał/
- 3: áby was ftąd ludzie

- 4: poználi/ iż wy nieieście fludzy Kryftuía Syná Bo=
5: żego/ ále fludzy onego Syná zadržonego/ ktory fie w=
6: ípina náprzećiwko Pánu Bogu/ y ktory bluzni Kry=
7: ftuía vkrzyżowanego.
8: I co ieft inżzego bluznić y fromoćić Páná Iezu Kry
9: ftá/ ieftliże to nieieft? y co ieft inżze zbáwiciele mieć/ ieftli
10: że to nieieft? Izaz ty niewiełz? iż pán Bog zioł nie dla
11: te^{go} ftworzył/
12: áby duřzom ludzkim dawály/ iáko ty mo
13: wiřz: zdrowie duřzne y zbáwienne/ ále áby fluíły bydłu
14: y ludziom ku wřzelákiey potrzebie ćieleřney/ y były lekár
15: ftwem dotzeřnym/ iako Prorok Boży nápiřał otym mo
16: wiąc.
17: Wypuřtzařz thy miły Pánie/ trawę z ziemie/ y
18: ziołá/ áby ludziom fluíły. A fluířz tu/ iáko Prorok mo
19: wi? Niemowi/ áby dáły duřzne zbáwienie álbo zdro=
20: wie/ ále áby ludziom fluíły.
21: Ktemu teřz mędrzec ná=
22: piřał mowiąc. Ani ziele/ áni plařtr vzdrowił ich/ ále
23: twoie flowo Pánie/ ktore vzdrawia wřzyřtko.
24: A ktořz was tedy tego náutzył/ iż ziele vtzárowáne/
25: dáie zdrowie duřzne y zbáwienne?
26: Niemořelz rzetz/ á=
27: by Kryřtus Syn Boży/ álbo Apořtołowie iego? A ktořz
28: tedy/ on wář chytry Dijabeł/ ktory był od potzátku
29: kłámćá y męzoboyćá/ ten was tego náutzył/ áby Páná
30: Iezu Kryřtá Syná Bořego pořmocił.

strona: k8152c

- 1: Durandus wář piřarz/ dáie przytzyneř/ dla tżego zio
2: łá zbieráćie/ y tego řwięta řwięćicie powieđáiąc/ Iż

- 3: Pánná Márya iest przyrownaná Rożey y Liliey/ á iá
4: ko ciernie rodzi álbo wypuřtza s siebie Rożą/ ták teřz
5: řydowká/ wypuřciłá albo vrodziłá Máryą.
6: Otořz
7: mařz przytzyneę a kxiąg wářzych ziele fwięcenie. Ieřli

strona: 95v

- 1: fie Bogá/ takowych rzetzy piřác y powiedác nieboicie
2: tzemu fie wřdy ná koniec ludzi bogoboynych niewřty=
3: dzićie. Ale podzmy dáley.
4: tzemużeř fie
5: márodził a pánnny Maryey? tzemużeř iest poiman/ bi=
6: tzowan/ politzkowan/ koronowan/ nařmiewan/ vpl=
7: wan/ y ná krzyřu zábith? poniewař owies mogł dác le
8: kářstwo wietzne duřzam/ nietylko ludziom/ ále theřz y
9: niemym Zwierezćom? áby były zbáwione.
10: A więć teřz to nieieřt náuká onego kłamce Dijablá
11: ktory otho zdziera Syná Bořego z włařney chwały y

strona: 96

- 1: ćci iego/ á wkłáda ią ná rzetzy nieme/ przywłářtziáięc
2: to owřowi/ co tylko należy řamemu Pánu Iezu Kry=
3: řuřowi Synowi Bořemu?
4: A toć iesth práwie vtzyć
5: Ewánieliey Swiętey/ w wářzym kořćiele Antykryřto
6: wym/ iř ludzie ktorzy owřá tego tzárowánego pořywá
7: ią/ wietzne lekářstwo duřzom řwoim náyduię y otrzy=
8: mawáię/ y konie ktore go pořywáię zbáwione będą.
9: Aleć iestze nietylko tych náuk Dijabelřkich. Podzmy
10: daley do drugich.
11: Papięř Swięci Złoto Mirřę

- 12: y Kádzidło.
- 13: Dzień iáko wy zowiećie trzech Krolow/ nie mniei
- 14: íze też bluznierítwo okázuiećie/ kiedy Złoto/ Mirrhę
- 15: y kádzidło tzáruiećie/
- 16: łłowá wáfze/ ktore tám mowi=
- 17: ćie/ ty łą. Profiemy ćie Boże/ áby to Złoto/ Mirrhá/
- 18: y kádzidło/ slugom twoim/ álbo flúżebnicom twoim/
- 19: było łftzytem y obroną/ żeby nieprzyiaćiel nie wízedł
- 20: w ich wnętrznóći. I máło niżey.
- 21: Aby wízyftki niemo
- 22: cy/ y Dijabelńkie chytróći wonność potzuwłzy tych
- 23: rzetzy wćiekły/ y niebyły nigdy od Wężá łtárego vką=
- 24: łzeni. I iefztze niżey.
- 25: Iż gdziebykolwiek Dym/ tych rze
- 26: tzy woniąjących zálećiał/ w mocy łwięthego imieniá
- 27: twego/ áby wízyftkich nietzyftych duchow naiázdy od=
- 28: dalił/ y wízyftki wrzody przywróciwłzy zdrowie/ ry=
- 29: chło odegnał/
- 30: áby też thy rzetzy wonnością nawon=
- 31: nieyfzą/ thobie Pánu Bogu náłzemu/ mogły wietzną
- 32: łlotkością woniác.
- 33: A widzisz to? co tych zbáwićielow máćie? ktorzy nie
- 34: tzyfte Duchy odganiáią/ y **zdrowię** [!] zálie wam przy=

strona: 96v

- 1: wráćią?
- 2: Iełli Złoto/ Mirrá/ y Kádzidło/ ieft won=
- 3: ność nawonnieyfza Bogu/ tedy wy maćie inłzego Bo
- 4: gá/ á nie tego Bogá/ ktory ma Syná Iednorodnego
- 5: ktory ieft wonnością nawonnieyfzą iego/ iáko Páweł
- 6: łwięty nápiłał mowiác.

- 7: Kryłthus nas vmiłował/ y
- 8: fámege fiebie zá nas wydał/ offiárą y obiáthą Pánu
- 9: Bogu ku wonney flotkości.(*marg*) Rozmáite Bogi Papieznicy maią/ ktoremi Duchy
nietzyłte odganiaią. (-)
- 10: Ale iż fie wam zdał Kryłtus wonnością ku śmierci
- 11: przetoście łobie inłze wonności nawoniefłze wymyłli
- 12: li/ ábyście tym więcey Páná Iezu Kryłtá Syná Bo
- 13: żego/ y krew iego łromocili/ y deptáli.
- 14: Izáłz kiedy P.
- 15: Kryłtus vtzył tego/ álbo Apołtołowie iego/ iż Złoto/
- 16: Mirrá/ y Kádzydło wonnością nawonnieyfłą Pánu
- 17: Bogu? Izáłz on kiedy ty rzetzy gułlił/ y ludziom pro=
- 18: łtym ná tzáry rozdawał? O zwodzićielowie ludzi v=
- 19: bogich? o krámarze niepobożni/ y Syná Bożego/ y ie=
- 20: go krwie nadrołłłzey nieprzyaciále?
- 21: A więc to iełt Ewánieliey Świętey vtzyć? ludziom
- 22: prołtym Popioły/ Bágná/ Ziołá Owfy/ Złoto/ Mir
- 23: rhę/ Kádzydło/ miáłto Páná Iezu Kryłtá vkrzyżowá=
- 24: nego/ tzárowánie rozdawać/ áby łię tełz od was tzáro=
- 25: wác vtzyli/ y thym rzetzam niktzemnym/ moc Bożą/
- 26: przypifowáli.
- 27: O wy niebożátká ludkowie vbodzy/ tho wy niewie=
- 28: ćie/ co fie łwámi dzieie/ oto was Antykryłt opánował
- 29: ktory wam rozmáitych Kryłtułow nádziáłł?(*marg*) Nápomínánie do wiernych. (-)
- 30: Vćiekay
- 31: ćie fie niebożátká/ vćiekayćie fie do Páná Bogá/ y po
- 32: dnoście ręce łwoie/ wniebo do niego áby was kiedy
- 33: stey Bábiloniey Pan Bog wywiodł y wybáwił/ y Sy
- 34: ná łwego iednorodnego wam kiedy vkazał/
- 35: ktory tylko

36: Jam iest lekarstwem zbawiennym/ błogosławieństwem

strona: 97

1: dużnym od grzechow nietzyłtości otzyścienim/ y przed

2: Oycem swoim niebiełkim wonnością nawonnieyła.

3: Nie Ogień/ nie Popioł/ nie Bagno/ nie Ziele/ nie O=

4: wies/ nie Złoto nie Mirrhá/ nie Kádzidło. Aleć iestze

5: nie koniec/ poydziemy do drugich wálłych Kryfthu=

6: łow

7: Papieska Wielká=

8: noc.

9: A **chcesz** [!] wiedzieć/ ktore są

10: iestze walze **Kryfny** [!] ? ktore wam da

11: waią błogosławienstwo/ nie tylko cie

12: lefne/ ale też dużne zbawienie/ łaskę

13: Bożą/ y żywot wietzny?

14: posłuchay

15: powiem? Báránki Wielkonocne/ Pthaki/ Kołátze/

16: Mięfo/ Słoniná/ **Iáyca** [!] / Ser/ Másło/ Chleb/ Sol/

17: Iáplká/ Wino/ y infze rzetzy.

18: Ktore átzkolwiek są łamy przes fię dobre/ od Pána

19: Bogá ku żywności ludzkiej sthworzone/

20: á wżákołz iż

21: tym rzetzam martwym/ á vtzarówanym/ przepifuiecie

22: wżechmocność Bożą hánbiác y łromocąc Paná Iezu

23: Kryftá Syná Bożego/ przetom ie názwał Kryftulá=

24: mi walzymi/ iáko fię to iáwnie okázuie stych łłow/ kto=

25: re tzaruiąc ty rzetzy na Wielkęnoc/ mowicie.

26: Ták na=

27: przod do Báránká.

- 28: Boże błogofławić/ y poświęcić rátz/ iż kthory
29: by kolwiek ftych Báránkow iedli/ błogofławieńftwem
30: okwitim nápełnieni byli/ y do wietznego żywotá pa <(...)>
31: przyść sobie záfluzyli.

strona: 97v

- 1: I záfie do Kołatzow. Aby ty Kołatze były ku duźne
2: mu pokármowi/ ktorzy by vkufili fnych/ aby y cíelefne
3: y duźne wzięli zdrowie. (*marg*) Kołatze tak tzaruię. (–)
4: I záfię do mięśá: iż ktorzybykolwiek z ludzi wiernych
5: tho mięśo iedli/ wśelkim błogofławieńftwem niebie=
6: fkim/ y łáski náfycenim/ byli nápełnieni.
7: I záfię do Słonin. Aby były Lekárftwem zbáwien=
8: nym rodzáiowi ludzkiemu/ y niebieską tłuśtością ná=
9: pełnienim. (*marg*) Słoniny tak tzaruię. (–)
10: I záfię do Iáiec. Iż ktorzyby ludzie thwoi wierni
11: fnych iedli/ áby wnich twoie błogofławieńftwo mię=
12: fśkáło. (*marg*) Iayca tak tzaruię. (–)
13: I záfię do Será y máflá. Iż ktorzybykolwiek z ludu
14: twoiego wierneho/ fnych iedli/ wśelkiem błogofławień=
15: ftwem/ y łáfką twoią náfycenim byli nápełnieni dobrá (*marg*) Sery mafllo tak tzaruię (–)
16: I záfię do chlebá. Aby wśyfcy/ ktorzy vkáfzã/ fniego
17: wzięli ták cíelefne/ iako teź y duźne zdrowie. (*marg*) Chleb tak tzaruię. (–)
18: I záfię do Soli. Aby była zbáwiennym lekárftwem
19: rodzáiowi ludzkiemu/ iż kthorzybykolwiek fkośftowali
20: iey/ cielefne zdrowie y duźną obronę wzięli. (*marg*) Sol tak tzaruię. (–)
21: I záfię do Iábłek. y do innego Owocu. Iz kthorzy
22: bykolwiek fnych wzięli/ áby zdrowi zoftáli/ żeby były
23: lekárftwem zbáwiennym wśyftkim wiernym ku żywo=
24: towi wietznemu (*marg*) Iabłka tak tzaruię. (–)
25: I záfię dzień Świętego Ianá/ tzaruiąc wino thák

- 26: ty tzary swoie sprawuiesz. Naprzod Ewanielią Iana
- 27: Świętego tzytałz/ á potym záfię tak mowifz.(*marg*) Wino tak tzauię. (–)
- 28: Przes ty
- 29: poświęcone fłowá/ Świętey Ewanieliey y przes za=
- 30: flugi Błogofławionego Iana Apoftoła twego y E=
- 31: wwanielifty/ błogofławić y poświęcić rátz Pánie to
- 32: ftworzenie Winá/
- 33: áby wzyfcy/ ktorzy go fkoftuią/ wy
- strona: 98
- 1: gnawfzy wfzelkie fskodliwe vkużenia twoiego błogo=
- 2: flawieńftwá/ táiemnicą záflużyli być vwefeleni.
- 3: I má
- 4: ło niżey. Iż ktorzybykolwiek namniey tego winá fkofto
- 5: wali/ áby łobie wietzny żywot záflużyli.
- 6: Otofz małz twoie Kryftufy? ktorym dufałz y przypi
- 7: fuiełz obfite błogofławieńftwo/ wietzny żywot/ dułzne
- 8: y ciełfne zdrowie/(*marg*) Krystufy Papiełskie. (–)
- 9: łálki Bożey nálicenie/ lekárftwo
- 10: zbáwienie/ dułzną obronę/ ktorem tu dla tego wypifał
- 11: s kxiąg wálznych kościelnych/ ábyś nie rzekł/ iż nas ob=
- 12: mawiałz/ potwarzałz/ y fromoćifz.
- 13: Niechay káždy wier
- 14: ny ogláda/ ktofłkolwiek fie Pána Boga boi/ y niechay
- 15: rofsádzi. Iefli te co mowię/ álbo piłzę/ zwałni/ álbo iá
- 16: ko ty powiádałz s pychy tzártowfkiey.(*marg*) Zwiłkim zalem ty rzetzy piłzę (–)
- 17: Iest mi tego Pan Bog efzechmogący/ Oćiec Pá=
- 18: ná náłzego Iezu Kryftá/ y Oćiec wżego miłofierdzia
- 19: y poćiechy/ dobry fzwiádek w fercu moim/ iż to tzyńię y
- 20: piłzę/ z wiłkiem zalem y plátzem/ pátrząc ná thákowe

- 21: ciężkie y okrutne bálwochwálstwo w kościelech wá=
22: łzych/
23: ktore Antykryft Rzymłki połtánowił/ y pátrząc
24: też ná tho/ iako fromościé y przeklinacie/ Páná Iezu
25: Kryftá Syná Bożego/ odkupiciéłá y zbáwiéłá moie
26: go iedynego/ kthory on tylko łam iéłt moim żywothem
27: wietznym/
28: zdrowim dułznym y cíelełnym/ błogofłá=
29: wienłtwem/ obroną/ y lekarłtwem zbáwiennym. A nie
30: ty martwe Baránki/ Ptáki/ Kołatze/ Mięło Słoni=
31: ná/ Iáycá Sery/ Máłło/ Chleb/ Sol/ Iáblká/ Wi=
32: no/ y inłze rzetzy.
33: powiedz mi dla cię Bogá żywego prołzę? ktoć to ro
34: łkazał/ ábyś ty ná Wielkenoc/ ty rzetzy tzárował/ krzy
35: żyki nád nimi tzińił/ y thákowe im błó <(...)>
36: przypíłował? <(...)>(marg) Pytanie ktho im to tzińić rołkazał. (-)

strona: 98v

- 1: we Baranki/ álbo Kołatze/ álbo Słoninę/ kiedy tzáro
2: wáli? Vkałz gdzie też do Słonin ták mowili/ iako ty tu
3: mowifz? aby ty łloniny były lekarłtwem zbáwiennym ro
4: dzaiowi ludzkiemu/ y niebiełką tłułtołścią nápełnienim
5: Izałz Słonina álbo Swiniá dawa zbáwienie rodziáo
6: wi ludzkiemu?
7: O iákołz was ten Antykryft Rzymłki łkielełznął y zma
8: mił/ iż thełz nákoniec Swinię łmrodliwą tzińicie/ y v=
9: tzićie/ być lekarłthwem zbáwiennym rodziáu ludz=
10: kiego?
11: A przełtho by też niebyłó nic inłzego iedno to/ thedy
12: iułz moze káždy łtąd dobrze obátzyć iákowi iéłtełcie v
13: tzićiele/ iákowi páłterze/ iákowi Biłkupi? konietznie nie

- 14: onego Báránká żywego? Kryšťufá ná práwicy Bożey
- 15: liedzącego/ ále iefteście vtzyćiele
- 16: páłterze y Biskupi/
- 17: Báránkow martwych/ Kołatzow/ Mięfá/ Swini/
- 18: Iáiec/ Serow/ Máflá/ Soli/ chlebá/ Iábłek/ Winá
- 19: y innych rzetzy ktore do brzuchá idą(marg) Swini zbawienie przypifuią. (-)
- 20: Aby was ludzie
- 21: Ítąd poználi/ iż iefteście vtzyćiele/ Páłterze/ y Biskupi
- 22: oni ktorzy mieli flużyć nie Pánn [!] Iezu Kryšťufowi/ á
- 23: le fwe^{mu} brzuchowi/ iáko S. Páweł nápifał o takowych
- 24: ták mowiac.
- 25: Profzę was bráćia/ ábyście fię oftrzegá
- 26: li tych/ ktorzy roznice á zgorźzenie tzynią náprzećiw=
- 27: ko tey náuce/ ktoreieście fię wy náutzyli. A wiáruycie fię
- 28: ich
- 29: Abowiem tákowi/ nie Kryšťufowi Pánu náfze^{mu} flu
- 30: żą/ ále fwe^{mu} brzuchowi/ przes ślodką á pochlebną
- 31: mowę/ zdradzają fercá proſtych ludzi. Tákże y ná dru
- 32: gim mieyfcu Páweł Święty opowiada s płátzem/ o tá
- 33: owych.
- 34: Iz to fą nieprzyiaciele Krzyża kryšťufowego/
- 35: kt <(...)> iefť zátrocenie/ y ktorzy Bog brzuch
- 36: <(...)> ich <(...)>/ kthorzy fię około
- 37: <(...)>

strona: 99

- 1: A batyzfz iáko tu Páweł Święty/ wymálował fál=
- 2: fzywe y zdradliwe vtzyćiele/ páłtherze y Biskupy/ po=
- 3: tzym ie mamy poznáć? Naprzod powiáda/ iż tzynią

- 4: zgorzzenie náprzećiwko tey náuce/ ktorey Apoštołowie
5: vtzyli.(*marg*) Iáko Święty Páweł wymálował fałszywe utzyćiele. (-)
6: Izafz kiedy Apoštołowie vtzyli o Báránkách
7: mártwych/ o Kozielkách/ okołatzach/ álbo o fwiniách.
8: To iest tedy zgorzzenie náprzećiwko tey náuce/ ktorey
9: Apoštołowie vtzyli/ vtzyć inżey náuki/ á takowey iákiew
10: oni nigdy nie vtzyli.
11: Potym vkázuie iesztze/ potzym mamy poznać/ ty fáł
12: źywe vtzyćiele/ páłterze/ y Biskupy/ iż przes łlodką á
13: pochlebnią mowę/ przes kthorą zdradzaią fercá pro=
14: łtych ludzi?
15: Powiedz mi? Iełżie tho nie łlodka nie zdradliwa y
16: nie pochlebna mowá? Ludziom prołtym powiedáć/ iż
17: ktho thego Báránká pożywa/ obfitym błogoflawień=
18: łtwem [!] Bożym nápełnion bywa/ ktorzy tych Kołatzow
19: vkufzą/ ćieleśne y duźne zdrowie bierzą?
20: I záfię. Iż ty
21: łloniny fá lekarłstwem zbawiennym rodzáiowi ludzkie=
22: mu? etc. Toć fá łlodkie łłowá/ y pochlebna mowá/ kto
23: ra zdradza fercá prołtych ludzi.
24: Powiáda tełż iesztze Święty Páweł y vkázuie/ ty fáł
25: źywe vtzyćiele/ páłterze/ y Biskupy/ iáko ie mamy po=
26: znać. Oto piłze y práwie páłcem vkázuie mowiác/ iż
27: to fá nieprzyaćiele krzyżá Kryłtułowego/
28: ktorzy fię zá
29: bawiáią około rzetzy ziemłkich/ y tych ktore do brzuchá
30: należą/ kogo iedno P. Bog ofwiecił/ á do żywotá wie
31: tznego náznátzył/ iułz tu może was łnádnie poznać. Ie
32: łliłćie przyaćiele/ álbo nieprzyaćiele krzyżá Kryłtu=
33: łowego gdy fie zábawiaćie około rzetzy ziemłkich łta

34: re do brzuchá idą.

strona: 99v

- 1: Dármo też małż powiádać/ aby ty rzetzy były nie=
2: tzyłte/ kthore tzáruiefz ná wielkęnoc? poniewafz Pan
3: Kryłtus powiáda. Oto wżyłtki rzetzy/ fą tzyłte wam.
4: A Święty Páweł takiefz mowi.
5: Izafz nie wżyłtki rze
6: tzy tzyłthe fą tzyłtym? á nietzyłtym/ y niewiernym/ nie=
7: małż nic tzyłtego/ ále nietzyłty iefz ich vmyłł y łumie=
8: nie. I iefztze ná drugim mieyfcu. Wżelkie łtworzenie
9: Boże iefz dobre/ ktorego vzywamy tzyńiac dzięki Pá=
10: nu Bogu.
11: Stego tedy píłmá Świętego/ okázuię fie to iawnie
12: iż wy opuściłwzy prawdę Ewániefy fwiętey/ trzy=
13: maćie fie iefztze nietylko żydowłkich/ ále też y pogán=
14: łkich/ od prawdy Bożey odwrá
15: cáiących.
16: I dla tego thełż ná wielkęnoc/ iáko pogáni
17: ludzi prółtych vtzyćie/ powiádaiać tak/ iż fie niego=
18: dzi żadnemu Święconego ieść/ iedno thylko ludziom
19: tym/ ktorzy przyłtępuią. Ale iákie tam bywa przyłtę
20: powánie/ takie też łwięcone.
21: Iefli to tylko łwięcony pokarm/ ktory ná wielkęnoc
22: tzáruiefcie/ tedy wielką krzywdę ludziom prółtym tzy=
23: nićie/ iż przes wżyłthek rok pokarm przekłety ieść im
24: dopułtzaćie?
25: Iákołż fie wżdy mowić thák wielkiego y
26: grubego kłámłtwá niewłtydzićie/ iż thak owietzkámi
27: Páná Kryłtułowymi mámićie y tárguiefcie? Aleć iufz
28: Pan Bog z miłofierdzia łwego/ oznaymił Antykryłstá

- 29: y wŕzytŕki zdrády y fáłŕze iego/ y was teŕz vkazał/
30: iŕ zo=
31: nych vtzyćielow/ Páłterzow/ y Biłkupow iefthećie/
32: przez ktore drogá prawdy miála być zbluzniona.
33: Pátniki/ Kije ich/ Owce y Sol
34: ták tzáruią.

strona: 100

- 1: Nie wŕpominam tu nic/ inŕzych Dijabelŕkich zabo=
2: bonow wáŕzych/ iáko Pátniki/ y ich Kije/ y Matyki
3: tzáruiecie/ gdy ie do Báłwánow odŕyłaćie.
4: Nie wŕpominam teŕz/ iáko oqce ŕegnáćie/ y tzáruie=
5: ćie/ kiedy zdycháią/ y onę ŕol/ ktorą im podawaćie.
6: Takŕe nowe zboŕá y fiemioná/ nowe Chleby/ nowe
7: Domy/ nowe fthudnie/ nowe łáznie/ nowe role/ nowe
8: mietze/ nowe pierŕćienie/ nowe wieńce/ nowe ŕŕuknie
9: nowe ŕtadło/ nowe ŕŕeŕciniedziałki/ nowe áłbo młode
10: wdowe/ y ich rąbki/ ćiałnochy y kofzulki.
11: Wŕzák to moŕe koŕdy oglédáć w wáłzych Aiendach
12: y Mŕzałach. iáko tám Páná Bogá bluznićie/ nie inák
13: iedno iáko pogáni/ áłbo ŕydowie nie wierni/ ktorzy iefz=
14: tze y do dzifiefŕzych tzáłow/ przypifuią moc oŕobliwą/
15: temu ŕłowu [Tetragrammathon](#)/
16: y drugiemu ktore zo=
17: wá Abrákádábrá/ iákoby ty ŕłowá wymowione/ y ná
18: kárćle nápiŕáne/ miály odgániáć/ áłbo záfiefzone ná=
19: ŕzyi/ Tebry/ ognie/ powietrze/ grády/ mietze/ y infze nie
20: beŕpiefznoŕći/ y ŕŕkody rozmáite.
21: Byŕćie byli mogli ie
22: ŕtze y wiátr vgonić/ y o then byŕćie fie byli pokuŕili/ y

23: święcili. O zapamiętali ludzie zbawienia swego. Ale

24: podzmy daley.

25: O Papieskim po=

26: święcaniu kościołow

27: Káplic/ y Ołtarzow.

strona: 100v

1: A Iż tym czárom iefzcze nie=

2: koniec/ niemogłem fie w fthrzymać/ á=

3: bym niemiał też vkázác/ iáko tzáruiecie

4: Kościoły/ Káplice/ Ołtarze/ Zwony/

5: Smyntarze/ Kielichy/ Pátyny/ Orna=

6: ty/ y infze Graty. Ktore fą wypifáne w kxięgach wá

7: fzych/ ktore Pontyfikałmi zowiecie.

8: A iżby koždy wier=

9: ny tym fładniey mogł wálze guflenie obatzyć/ przeto

10: Cerymonie wálze wypifzę/ ktore tám ná ten tzás fprá=

11: wuiecie/ kiedy Kościoły/ Káplice/ y Ołtarze poowią

12: caćie.

13: Naprzod s Kościołá nowego wízyftkim ludziom

14: wynidz każećie/ iedno tylko iednego kxiędzá w Ko=

15: śćiele zoftháwićie/ á fámi po Smyntarzu z ludzmi

16: chodzićie/(*marg*) Kościoła Poświęćanie. (-)

17: trzykroć w koło/ Wodą z ifopem vtzáro=

18: wánym kropiąć/ fámi siebie/ ludzi/ Smyntarz/ y wę=

19: gły/ y bijąc kijem we drzwi kościelne po trzykroć/ y ták

20: wołiąć. Otworzćie drzwi kxiążęta/ to ieft/ Dijabli/

21: iáko wálz pifarz Durándus wykłada/

22: Otworzćie fie.

23: Otworzćie fie. A kxiędz záfie w ofobie Dijabelfkiey/

24: ktory w Kościele zá drzwiami ftoi zámkniony. Thak

- 25: wam po trzykroć odpowiada. Któryż to takowy ieft
- 26: Krol chwały?
- 27: Któryż to takowy ieft Krol chwały?
- 28: Któryż to takowy ieft Krol chwały?
- 29: Zátymże wam bywa otworzono/ y wředwřzy do ko=
- 30: **ścioła** [!] popiołem ná krzyż kościoł pofypuiecie/ Wodę
- 31: drugą y Sol znowu tzáruiecie.
- 32: Ná popiele obiecádło
- 33: Greckie y Láćinńkie piřzećie/ y kijem po ziemi kreřlicie/
- 34: (...) także lázicie/ y oleiem krzyżyki mażećie. A

strona: 101

- 1: potym do Ołtarzá idziećie: znowu trzećią Wodę tzá
- 2: ruiecie/ y tymi flowy Páná Bogá bluznicie.
- 3: Niechay będzie ten Ołtarz pofwięcony Bogu w=
- 4: řzechmogácemu/ y chwalebney dziewicy Maryey/ y
- 5: wřzyřtkim řwětym/ ná imię y ná pámięć/ řwětego
- 6: Iácká álbo Fránciřzká/ álbo Dominiká. W imię Oycá
- 7: y Syná y Duchá řwětego. (*marg*) Ołtarzá pofwiácanie. (–)
- 8: Támże około Ołtarzá/ fiedmkroć chodzićie w koło/
- 9: kropicie/ kádzićie/ y krzyżyki ná Ołtarzu tzyńiac mo=
- 10: wićie.
- 11: Pokornie tobie Pánie modlimy fie/ ábyř ten wypole
- 12: rowány Kámien/ wyřokimi offiárámi nádárzył.
- 13: A ná
- 14: koniec wapno řwěćicie/ y kładác Reliquie w ołtarz/
- 15: to ieft/ Bogi álbo kořci niewiem iákie: Thák mowiác
- 16: Páná Bogá bluznicie. Vtzyń nas prořimy ćie Pánie
- 17: godnymi/ abyřmy fie mogli tych kosci dotknąć/ ktho=
- 18: rych wřpomożenia vřtáwitznie řádamy. ećc.

- 19: Tho fą wálze fpráwy/ kiedy kościoły/ káplice/ y oł=
20: tarze tzáruiecie/ Powiedz mi/ od kogoście tę náukę w=
21: zięli?(*margin*) Pytanie od kogo tę naukę wzięli/ kościoły ołtarze y kámienie tzárować. (-)
22: Niemożesz rzetz/ áby od Kryftuła Syná Bożego
23: álbo od Apoštołow iego/ álbo tefz od kościoła ftárego
24: y pierwżego? Abowiem w ftárym y pierwżym ko=
25: ściele/ po Apoštolech/ prawdziwi y wierni krześcijá=
26: nie ćierpieli wielkie y okrutne przefładowanie.
27: Przod
28: kiem od żydow złośliwych y niewiernych. Pothym od
29: Neroná/ Domicyaná/ Dyoklecyaná/ Máximianá/
30: Cefárzow Rzymfkich/ iáko otym Polidorus wálz rzym
31: fki pifarz pifze.
32: A przefto nietzytamy nie otym/
33: áby Pan Kryftus/
34: kiedy Kościoły Káplice/ y ołtarze tzárował y popio=
35: ły po ziemi fypał/ po nich kijem kreflał/ po ściánach

strona: k101v

- 1: łąził/ krzyżyki oleiem tzynił/ Wodę y Ifop tzárował/
2: kądził/ kropił/ w koło chodził/ wapno y kámienie fwię=
3: ćił/ kościom fie modlił.
4: Tákże tefz nietzytamy/ áby fie Apoštołowie Páná
5: Kryftułowi kiedy około drew/ kámienia/ y wapna za=
6: bawiáli/ álbo potomkow fwoich tákowych tzárow v=
7: tzyli? Abowiem dobrze temu rozumieli/
8: iż ty rzetzy ká=
9: mienie/ wapno/ drwá/ oley/ popioł/ grzechu niemiály
10: y nie dla nich Syn Boży ftąpił y vmárł/ y dla thego
11: tych rzetzy niekrzcili/ áni fwięćili. Ale krzcili y fwięći
12: li/ przes fłowo Boże/ ludzi ku żywothowi wietznemu

- 13: wezwáne.
- 14: Przełto nam tełz Apofthołowie nie zalecáią kościo=
- 15: łow drewniánych/ áni ceglánych/ áni kámiennych/ bo
- 16: w tych Bog/ iáko fwięty Sztzepan mowi/ nie mięłłka.
- 17: Ale nam zalecáią kościoły żywe/ w ktorych duch fwię
- 18: ty niełłka: iáko fwięty Páweł mowi do wiernych. Wy
- 19: ieftheście kościołem Boży.
- 20: Ale iż o kościoły żywe niedbáćie/ przeto martwe ko
- 21: ścióły/ drewniáne/ cegláne/ y kámienne/ z rołkazánia
- 22: Antykryftá Rzymskie^o przyochędażacie y poświąca=
- 23: ćie/ ktory Antykryft tę náukę wziął przodkiem od pogá
- 24: now/ pothych od Zydow/
- 25: iáko wálz pifarz Durándus
- 26: piłze otym tymi flowy. Poniewálz Krol Nabuchodo=
- 27: nofor wezwał wżyłłtkich pánow/ y Rytzerłłtwá łwego
- 28: ná poświącánie flupá złotego/ ktory włáł:(*margin*) Pierwłzy dowod połwiącá nia kościołow.

(-)

- 29: Dáleko te=
- 30: dy nam więcey ktorym prawdá iefł otworzoná/ y łá=
- 31: łká przes Iezu Kryłłtá daná/ przyłłtoi y godzi łie/ Ko=
- 32: ścióły y ołtarze/ Pánu Bogu budowáć/ y z włłtawy Fe=
- 33: lixá trzeciego połwięcáć.
- 34: Tálke tełz w głołzie nápiłłaliście mowiác. Iefłłize to

strona: 102

- 1: pogáni tzynili/ daleko nam to więcey przyłłtoi tzynić.
- 2: Othołz małz pierwłzy dowod wálz o połwiącánium ko=
- 3: ściółow/ ktoryłłcie wzięli od Pogánow/ ktorzy Dija=
- 4: bły w kołłcielech łwoich chwalili.
- 5: Podzmy do drugiego dowodu wálłzego. Piłłze thenze

- 6: Durándus wász piárasz máło niżej. Iż máią być po=
7: świaćáne kościoły/ káplice/ y ołtarze/ y tym tego do=
8: wodzi.(*marg*) Wtory dowod Poświęćania kościołow. (–)
9: Powieda/ iż w Syryey w niektorym mieście imie=
10: niem Báruth byli żydowie/ ktorzy nijaki obras vkrzy=
11: zowány nogámi deptáli/ y przekłoli Bok iego/ thák iż
12: nátychmiałt łłlá krew y wodá łniego.
13: Vyrzawłzy tho
14: oni żydowie/ dziwowáli fie/ y niemocne żydy krwią o=
15: ná mázáli/ y vzdrowieni byli. I dla tego oni żydowie
16: iáko tám powieda przyięli wiárę Krytułowę/ y okrz=
17: ćili fie/ y fwoie Bożnice w kościoły obroćili y poświęć=
18: ćili:
19: łtądże włzedł zwytzay/ iż kościoły poświęćaią.
20: To łą tego Durándufá piárzá wáłzego łłowá.
21: Stąd możesz obátzyć ná iákim gruncie piłmá łwieć=
22: tego/ łą ty dowody wáłze poštáwione/ o poświęćaniu
23: kościolow/ oto małz iż od Pogánow/ y od Zydow łzy=
24: wych przykłády przywodzi.
25: I okázuie fie iáwnie łtąd/ iż tho poświęćanie Ko=
26: ściółow/ Káplic/ y Ołtarzow/ nie pośłło áni od Kry=
27: łtufá/ áni od Apośthółow iego/ ále pośłło od Pápieżá
28: tzłowieká kłamliwego/ y łákomego/ znádchnienia Du=
29: chá nietzyłte^o: (*marg*) Poświęćanie. (–)
30: Kto napierwey kościoły poświęćać wywyłlił.
31: iáko fie to iáwnie pokázuie/ łtych łpraw
32: y modlitw/ ktore tám przy tym poświęćaniu tzynicie.
33: Foelix papiełz piérwłzy ten napierwey kościoły poświęć=
34: cáć wymyłlił/ y Święto poświęć[ca]nia vłstawił/
35: y záłie

36: trzeći Foelix Pápiefz odiał moc proftym Plebanom/ y

strona: 102v

- 1: zákazał/ áby kościołow niepoświęćáli/ ále ten vrząd
- 2: tylko na famy Biskupy/ dla iurgieltow áłożył.
- 3: Prozno thefz maćie sobie brác kościoł Sálomonow/
- 4: ná przykład y iego poświęćanie/ Abowiem on kościoł
- 5: był figurą kościoła Świętego Krześćijánłkiego y po=
- 6: święćenia iego.(*marg*) Kosćioł Sálomonow. (–)
- 7: Nie potrzebá nam krześćijánom kościołow drow=
- 8: nianych ceglánych/ albo kámiennych poświęćać/ áni
- 9: kaplic/ áni Ołtarzow/ iedno kościoły żywe/ w ktorých
- 10: Duch Święty miełłka.(*marg*) Kędy iest Kosćioł poświęćony. (–)
- 11: Abowiem kościoł drowniány/
- 12: ceglány y kámienny tám bywa
- 13: przepowiadane prawdziwe flowo Boże/ kędy ludzie
- 14: wzywáią Bogá Oycá przes/ iednego tylko Pośrzedni
- 15: ka y iednatzá Páná Iezu Kryłtá Syná Bożego/
- 16: kędy
- 17: według wítawy iego łlafuią Świętościámi kościelny
- 18: mi/ y kędy ludzie pokutuią.
- 19: Ołtarzow tefz iulz kámiennych więcey niepotrzebu=
- 20: iemy/ abowiem nieiestefmy żydowie Stárego zakonu/(*marg*) Ołtarzow nie potrzebá w
kosćielech. (–)
- 21: ktorzy ná Ołtarzách kámiennych ćielce/ kozły/ y bárá=
- 22: ny palili/ kiedy ofiárę Panu Bogu tzynili/ ná pámiąt
- 23: kę páná Iezu Kryłtá Syná Bożego/ który miał być o
- 24: fiárowany ná krzyżu.
- 25: A gdyfz łie to łtało/ iulz tedy ma
- 26: my ieden tylko Ołtarz Páná Iezu Kryłta ná prawicy
- 27: v Bogá w niebiełech wítawitznie łiedzacego. Iako łłe

- 28: rzey o tym Apoftol Święty wypifał do Zydow.
29: A przefto ty wafze poświęcánia/ ták kościolow/ ká=
30: plio/ iako thefz ołtarzow/ nic inżezgo nieznamionuią y
31: nie fą/ iedno s prawdziwego Kościoła Bożego/ y s
32: Pána Iezu Kryftá Syná iego/ pofromocenie y nafmie
33: wiłko.
34: Abowiem Pan powiada/ dármo mię then lud
35: chwali ludzkiemi wftawámi. Ale podzmy dálej.

strona: 103

- 1: Iáko Zwony krzći álbo czáruie.
2: Ale podzmy do Zwonow/ y thám fie vkázuie náuká
3: wafzá Dyabelfka/
4: gdzie naprzod Zwony tzáruiąc/ ál=
5: bo iako wy mowicie krztzac fześć Pfálmow fzemrzećie/
6: á potym. Wodę s Solą tzáruiecie ták mowiąc.
7: Błogofław Pánie tę wodę błogofławieńftwem nie
8: biefkim/ y niechay ná nię wftápi moc Ducha.
9: ten zwon będzie tą wodą zmatzan/ gdziefzkolwiek przy
10: dzie dzwięk iego/ áby odeflá moc nieprzyiaćioł dáleko:
11: Cmy Fántazyie/ Chmury/ ofwiesanie Błyfkánia/ vde
12: rzenie Gromow/ y przeciwności wżyftkich Duchow.
13: A gdy tego zwonu wlyfzą dzwięk Synowie krześci=
14: áńcy áby byli ftąd nabożni. etc. Dla wżyftkich Świę
15: tych zaflugi áby to fobie záfluzyli/ oco będą profić w
16: kościele.
17: Potym Zwon omywacie wodą y ocieraćie/ á ku te=
18: mu tzterzy Pfálmy fsemrzećie/ y mazidłem albo Oleiem
19: wewnątrz fterzy krzyże/ a zewnątrz fiedm krzyżow/ tzy
20: nićie y fmaruiecie. A ty krzyże tzyńiac ták krztzac mo=

- 21: wićie.
22: Niechay będzie poświęcony then Zwon Pánie/ W
23: imię Oycą/ y Syná/ y Duchá Świętego/ ku ćci Świę
24: temu Brykcemu/ Iáckowi/ Fránciífkowi/ álbo Domi
25: nikowi. A zátym do Zwonu mowicie. Pokoy tobie(marg) Krtzenie Zwonu.. (-)
26: Infze bluzniersthwá opuľtżam/ kthore tham iefztze
27: przydawaćie/ aby przed tym Zwonem vćiekał nieprzy
28: iaćiel: lud krześcijánłki przywiedzion był przezeń ku wie
29: rze/ zmyľly y ciálá ludzkie zbáwił obroną wietzną był
30: Na oľtátku podkurżacie gi Dymem/ áby Páiący/ nie=

strona: 103v

- 1: toperze/ káwki/ y muchy od niego vćiekáły. A podku=
2: rzáiąc/ tę Ewanielią tżytaćie. wźedł Iezus do miá=
3: łtetzká etc.
4: A słyżysz tu iákie bluzniersthwá tżynicie/ gdy tę mar=
5: twą Spiżę tżáruiecie? A wzdy ty iefztze będziesz mowił:
6: iż nic nietżyniemy/ iedno tho co Kryťtus roľkazał po=
7: wiedz mi? kto kiedy flychał/ álbo w piľmie Święthym
8: tżytał/ áby Pan Kryťtus Zwony krćić kazał?
9: Vkaľz gdzie mowił do swoich zwolennikow Apoľto
10: łow/ idźcie Zwony krzćicie/ Oleiem łmáruycie/ wodą
11: kropćie krzyżyki po nich tżynćie/ krztżąc Spiżę w imię
12: Oycá y Syná y Duchá Świętego/
13: ktory Zwon vwie=
14: rzy będzie zbáwion/ á kthory zwon nie vwierzy będzie
15: potępion.
16: Powiedz mi? Iefłize Zwon słyży? wierzy? y zbáwion
17: będzie? powiedz w ktorymeś to piľmie Świętym wytży
18: thał?
19: Iż Zwon vtżárovány/ dzwiękiem swoim odga=

- 20: nia nieprzyjaciele duźne y ćieleśne/ Chmury/ Błyłká=
21: nia/ Gromy/ y ludzi ku wierze przywodzi/ śmyłly ná=
22: łze y ćiało zbáwi/ y obroną wietzną być może?
23: Izałz to nie łą náuki onego chytrego Węźá Dyablá
24: ktory áby przodkiem Syná [!] Bożego s háńbił y zefro=
25: moćił Paná Iezu Kryłtá/ pothym krzełt Święty oto
26: wymyłlił Zwony álbo łpiże krzćić/ y tym zwonom przy
27: włáłztzáć/ obronę wietzną/ y śmyłłow náłzych/ y ćiał
28: zbáwienie/ co tylko ná łámego należy Pána Iezu Kry=
29: łtá/ Syná Bożego.
30: Iułz tu tedy łtąd może káždy obatzyć/ iełliście przy
31: iaciele Syná Bożego/ álbo nieprzyjaciele iego/ gđyłz
32: on thák do łwoich wiernych zwolennikow mowi.(marg) Iełli łą przyiaciele Bozy albo
nie. (-)
33: Wy przyiaciele moi iełteście iełli będziecie tzyńić/ comkol=

strona: 104

- 1: wiek ia wam rołkazał.
2: Izałz wam kiedy Zwony krzćić
3: rołkazał?
4: A gđyłz to tzyńićie/ tzego wam Kryłtus Syn Boży nie
5: rołkazał? nieiełteście tedy łludzy/ przyiaciele/ ále nie=
6: przyiaciele iego/ ktore Bog Oćiec niebieski obiecał Sy
7: nowi łwemu vtzyńić podnołłkiem nog iego.
8: Czemu łobie nie włpomnićie ná łłowá Pána Iezu
9: Kryłtha Syná Bożego/ kthore rzekł do zwolennikow
10: łwoich. Idźcie po włzyłłkim łwiećie/ á krzćiyćie ludzi
11: w imię Oycá y Syná y Duchá Świętego/ kto wwie=
12: rzy á okrzći łię będzie zbawion/ kżo nie uwierzy będzie
13: potępion.

- 14: Oto małż naukę Syná Bożego/ kthory nie
15: Zwony/ ále ludzi rofkazał krzćić zwolennikom swoim.
16: Ale podzmy dáley.
17: Jáko Smyntarze czáruie.
18: Podzmy do Smyntarzá do ktorego tefz ziemie/ iá
19: koby do iákiey rozumney rzetzy/ ták mowicie.
20: Abyś fię
21: ku przyśćiu nálzemu vchędożyłá/ y błogofławioná/ y
22: poświęconá śtálá/ áby na tym Smyntarzu ludzkie ćlá
23: lá thu po śmierći odpotzywáiące/ záflużyły wietzną
24: chwałę żywota.
25: I przydawaćie iefztze w Kolekćie. Aby grzechow
26: odpufztzenie wzięli ná thym Smyńtarzu pogrzebieni.
27: Támże potym tę ziemię kropicie/ y kádzićie/ y dla tego
28: iá święconá zowiećie/ y dzieći krześćiańskich/ ktore v
29: mieráią bezekrztu/
30: dla thego ná tey ziemi po kthorey
31: Pśi chodzą/ y po niey tzynią co chcą/ chowác nie do=
32: pufztzacie.
33: Iefli tylko tá ziemiá ná Smyntarzu Świętha ieft

strona: 104v

- 1: dla wáfzego śzemráníá tzárowáńia/ kádzenia/ y kro=
2: pienia?
3: tedyć tho nie práwdá ieft/ co Prorok Święty
4: nápiśał. Iż Páńśka iefth ziemiá/ y wśyśtek okrąg iey.
5: Tákże ná drugim mieyścu/ Twoje łá Pánie niebiołá/ y
6: twoiá ieft ziemiá. Izafz kiedy Pátryárchowie/ Proro
7: cy/ y Apofćołowie Święći tzárowáli ziemię.
8: Czytamy o Abrahámie Pátryárchu Świętym/ iż
9: był kupił rolá álbo ziemię/ v Ephroná miedzy Pogány

- 10: ná ktorey pogrzebł Sarę żonę swoję.(*marg*) Abraham kupił ziemię ná pogrzeb. (-)
- 11: Ale tego nietzy
- 12: tham áby pierwey onę ziemię tżárovął/ álbo iako wy
- 13: mowicie poświęcał/ ániłli żonę swoję pochował?
- 14: Nie tzytamy tefz/ áby ták mowił/ żeby ty ciála wie=
- 15: tzną chwále záluzżyły/ ktore tu będą pogrzebione/ iá=
- 16: ko wy mowicie/ gdy wálze Smyńtarze tżaruiecie.
- 17: I kto kiedy flychał álbo tzytał/ áby ciála martwych
- 18: ludzi/ miały załuzżyć wietzną chwale/ iáko wy powiá=
- 19: daćie? poniewálz żadny tżłowiek pokąd żyw wietzney
- 20: chwały/ nigdy záluzżyć niemoże?
- 21: Powiedz mi? Izali
- 22: tám była ziemia tżarowana/ kędy był pogrzebion Pan
- 23: Krytus? Ian Krzćiciel? Stżepan Swięthy? Abo=
- 24: wiem nie ziemiá tżarowana poświęca ciála ludzi wier
- 25: nych/ ále ziemię poświęcaia/ ciála ludzi Swięthych y
- 26: wybránych Bożych.
- 27: Przełto w łtárym zakonie y wpier
- 28: wżym krzećijáńłkim kościele/ niebylo tego/ áby vmár
- 29: łe ludzi chowano w kościelech/ álbo przed kościołem/ ná Smyńtarzach/ ále chowano przed miálthem/(*marg*) Nie przy kościelech ludzi chowano przed tym. (-)
- 30: w o
- 31: grodziech chędogich/ y ołobliwych/ iáko mamy o oney
- 32: niewiećie wdowie/ ktora płátząc z miáltá Naim nio
- 33: łlá Syná vmárłego iedynaká/ kthorego Pan Krytus
- 34: włkrzeił.
- 35: A tákże tefz Pan Krytus przed miáltem w ogrodzie

strona: 105

1: był pochowan/ y Lázarz Betháńłki. I dziś iefłtze ten

- 2: obyztay záchowywáią/ na rozmáitych mieyfách krze=
3: ściánie/
4: á zwłáftzá w Niemieckich ftronách/ ále iako
5: náftáło łákomftwo/ ktore ieft iáko Święty Páweł ná=
6: piśá/ Báłwochwálftwá niewolftwo/ tákżeście łobie
7: wymyflili/ ziemię tzárowác/ ábyście iá mogli tym le=
8: piey y drożey przedáwác.
9: Nie dla tego tho piżę/ áby niemiály być kościoły
10: y Smyńtharze/ y niemiály być vćciwe pogrzeby/ ćiał
11: ludzi krześcijáńfkich/ y do grobu doprowádzone/ y po
12: grzebione. *(marg)* Pogrzeby vćciwe maią być. (-)
13: A iżby też nie miáło być Pánu Bogu dzie=
14: kowánie/ iż vmárłego tzłowieká/ zá żywotá iego/ ófwie
15: ćić flowem swoim Pan Bog rztzył/ y w wierze go
16: prawdziwey wziác ftwego fwiáthá do żywothá wie
17: tznego.
18: Ale to piżę dla tego/ iż wy fludzy Antykryftá Rzym
19: fkiego/ vbogim y proftymi ludzmi fzalieie/ gdy ziemię
20: krwią Syná Bożego/ Páná Iezu Kryftá/ po wftyft=
21: kim fwiećie poświęconą/ znowu tzáruiecie/ y prze=
22: dawaćie. *(marg)* Szalą ludzmi proftymi Papieznicy. (-)
23: A wtym fię theż iáwnie okázuiecie/ iż nic inżego
24: w kościele Świętym nieieftęście/ iedno kupcy/ y krá=
25: márze/ á ná koniec proftych ludzi zwodzićie/ y nie=
26: przyaćie Boży. Day Wam Pánie kiedy Vpamię=
27: tání.
28: Iáko Kielich y Patynę czáruie.
29: Tá k też kiedy kielich y pátyne Święćicie/ tymi flow=
30: wy Páná Bogá bluznićie mowiąc. Przes násze błogo=
31: fláwieńftwo/ then Sąd y Páthyną/ niechay będą po=

strona: 105v

- 1: święcone/ y niechay sie ftaną ciáá y krwie/ Páná ná=
- 2: łzego Iezu Kryftá/ nowym grobem/ Duchá Święte=
- 3: go łáfką.
- 4: A więc to nie bluznierstwo? Syná Bożego/ Páná
- 5: Iezu Kryftá znowu grześć/ iakoby iesztze zmartwych
- 6: niewstał/ ále w drugim grobie/ Srebrnym álbo Zło=
- 7: tym/ afz do dnia Sądneho leżał?
- 8: Iefli then wáíz kie=
- 9: lich złoty álbo srebrny/ iest nowym grobem/ iáko wy tu
- 10: powiedacie/ w ktorym Pan Kryftus leży/ tedyć to nie
- 11: prawda co w Kredzie mowiemy. Trzeciego dnia z
- 12: martwychwstał/ y siedzi nápráwicy v Boga oycá w=
- 13: wżechmogącego/ fkaźde ma przydz fędzić/ żywe y
- 14: zmárłe.
- 15: A więc fie iesztze tákowego bluznierstwá fwego/ nie
- 16: wftydacie? Izaź Pan Kryftus Syn Boży niewstał
- 17: zmartwych/ iufz dáley/ ániłli od pułtorá tyfiácá lat?
- 18: powiedz mi? Izaź łobie nowe groby iákie po zmar=
- 19: twychwftaniu swoim tzynić kazał?
- 20: Izaź kiedy Kie=
- 21: chy/ Patyny/ álbo iáko wy piźecie pátęny/ fwięćić ro
- 22: fkażał? vkaź gdzie to Apoštołowie fwięći nápiáli/ y
- 23: łami tzynili? A iż tego nigdy vkázác niemożelz/ tze mułz
- 24: tedy Páná Kryftuła znowu krzyzuiefz/ y nowemu gro
- 25: by tzyniłz.
- 26: Ale rzetelz/ nie iam tego wymyłlił/ Vrban papiefz
- 27: pierwłzy ták poftánowił? Wiem dobrze otym/ iż nietyl
- 28: ko to Vrban poftánowił/ ále telz frogo przykazał/
- 29: áby

- 30: w kościele niebyły kielichy y ty wálze pátyny drewniá
- 31: ne/ **śkláne** [!] / álbo iákie infze/ iáko przed tym było/ ále
- 32: iżeby były álbo złote/ álbo srebrne/ á przynamniey cy=
- 33: nowe.(*marg*) Kto wymyślił kielichi y patyny tzarowác. (-)
- 34: I pisał náprzećiwko poštánowieniiu tego Pa=
- 35: piezá/ wálz ieden Biskup/ łowá godne pámieći/ ktory

strona: 106

- 1: ták mowi. Dokąd były kielichy drebniáne/ y **śkláne**/
- 2: dotąd byli księza srebrni y złóci.
- 3: Ale iáko naftaly kielichy
- 4: chy złote y srebrne/ták sie stáli księza/ drebniáni/ y
- 5: **śkláni**. Tho iest/ iáko Pan Krystus mowi/ Solą nie
- 6: łoną y zwietrzałą/ ktora nic infzego niegodná/ iedno
- 7: áby była przetz wyrzuconá/ y od ludzi podeptaná.
- 8: Iáko Ornaty czáruie.
- 9: Do Ornatow y do infzych kościelnych grátow ták
- 10: mowicie/ kiedy ie thesz święćicie. Rátz Boże tho po=
- 11: **świećić** [!] / áby Biskupi y inni księza/ w to odzienie o=
- 12: bletzeni y vbráni/ od wízelkiego pokuźzenia Dijabelskie
- 13: go zálżyli/ y byli obronieni.
- 14: Item/ áby wízyłcy kto=
- 15: rzy tho odzienie nośić będą/ łádkę poświęćenia otrzy=
- 16: máli. etc.
- 17: I tu Duźny nieprzyaciel on Wąż chytry Dijabel
- 18: niechćiał zálpác/ áby Ornatom y infzym wymyflonym
- 19: Appáratom/ niemiał tego przydác/
- 20: y przypifác/ co tyl
- 21: ko fámemu Pánu Iezu Krystułowi Synowi Bożemu
- 22: należy. Abowiem tu przypifuiesz obronę Ornatom/ y

- 23: tym inżym Appáratom/ iákoby kxiądz w Ornat oble
24: tzony y przybrány/ miał łobie przes to od Dijabelłkie=
25: go pokuźzenia/ **zaflużyć [!]** obronę.
26: Iełlić to prawdá/ iáko ty tu powiedaź/ thedyć by
27: fie wżycy ludzie vbierać mieli/ w Ornaty/ w Kápy
28: w Dálmátyki/ w Alby/ w Komże/ w Stuły/ w Hume
29: rały/ w Rokiety/ áby od pokuźzenia Dijabelłkiego obro
30: nieni byli/ y łáfkę Bożą wnich chodząc otrzymáli.(*marg*) Wżycy ludzie mieliby fię
vbierać w Ornaty. (–)
31: Coź
32: tych Kryřtułow maćie? w kto[r]ych nádzieię y obronę
33: pokłádaćie? Izalź fie tuiáwnie okazuie/ iż wy ie=

strona: 106v

- 1: łteście oni Doktorowie/ kthorzy fie Páná řwego przeć
2: mieli/ ktory ie odkupił.
3: Ktoź wam ty Kryřtuły wymyřlił? To iefť/ Ty Or
4: naty/ Kápy/ Stuły/ Humeráły/ Rokiety/ Dalmáty=
5: ki/ Alby/ komże/ Dálmucye? Izali kiedy Apofthoło=
6: wie páná Kryřtułowi/ w tákowych vbiorách y mařřká
7: rách niewieřćich chodzili?
8: Izalź kiedy otym piřáli ál=
9: bo vtzyli? Vkařz to s piřmá řwiętego/ náćmiewoo Pá=
10: ná Iezu Kryřtá Syná Bożego?
11: Ale rzetelź/ iż on Aaron w řtárym Zakonie w táko
12: wym odzieniu chodźił?
13: To prawdá/ iż Aaron chodźił/
14: ále łobie tákowego odzienia s řwey głowy włáfney nie
15: wymyřlił/ iedno to tzyńił z rořkazániá/ y náuki Bożey.(*marg*) Co znamionowało odzienie
Aaronowe. (–)
16: Ktore odzienie známionowało przodkiem wnątrzne y

- 17: zwierzchnie ochędożenie Paná Iezu Kryftá y wżyft=
18: kich tych/ ktorzy fą poświęceni Krwią iego nadroff=
19: fzą. Ty vkałz fwiádeftwo?
20: gdzie thobie Kryftus Syn
21: Boży rofkazał/ álbo Apoftołowie fwięći/ gdzie othym
22: nápifáli/ ábyś ty w tákowym odzieniu chodził?
23: Ale iefztze rzetzelz/ iż dla thego w tákowym odzieniu
24: chodzimy/
25: ábyfmy przes to odzienie mękę Páná Kry=
26: ftułowę znátzyli/ iáko był Pan Kryftus w Purpurę y
27: w biańle odzienie obletzon y przybran od Herodá/ kiedy
28: był od niego wiedzion do Piłátá?
29: Wiem dobrze otym/
30: iż Kryftus byl w Purpurę ná pośmiech obletzon y v=
31: bran/ y wtym odzieniu/ od iednego do drugiego fędzie=
32: go wodzon.
33: Iefli fie dla tego w tákowe odzienie vbieracie/ y tę
34: przytzyńę do tego dáiecie/ tedy to iáwnie przed wżyft
35: kim fwiátem vkázuiecie/
36: fie s Páná Iezu Kryftá fy=
37: ná Bożego znowu z Herodem náfmiewacie/ y iego zno

strona: 107

- 1: wu krzyżuiecie/ ábowiem on nierofkazał fwoim zwo=
2: lennikom/ w żadnym odzieniu náśmiewánym y má=
3: fíkárnym chodzić/
4: áni w miękkie fie odzienie obłotzyć
5: y owłzem tak powiedział. Iż ktorzy w miękkim odzie=
6: niu chodzą/ w krolewfkich páłacach miefíkaią.(marg) Kto wymyflił Ornaty. (-)
7: Przefto tedy thego odzienia náśmiewánego y má=

- 8: Ílkárneho/ ani od Kryftuá/ áni od iego Apoštołow nie
9: maćie. Ale to wam naprzod wymyślił dla pychy Íftze
10: pan Papież: A ponim záfię Sylwefter papież dru
11: gi potwierdził/ y po chwalił.
12: A ten Sztzepan wziął to
13: odzienie nietylko iáko Ieremiafz Prorok othym piŕze/
14: od Zydow/ ále od Pogańskich księdzow/ ktorzy w Bá
15: biloniey byli/ y wtákowym odzieniu Dijablóm flúzyli.
16: Czytay tefz łobie Polidorum wálzego piŕárzá Rzym
17: Íkiego/ co piŕze o tákowym odzieniu y vbiorze/ kthory
18: ták powieda/ iż w pierwfzym y ftárym kościele/ fludzy
19: Boży/ nie o tákowym odzieniu niewiedzieli.
20: Abowiem
21: fie nie złothogłowy/ áni Axámity/ áni Adámáŕki/ áni
22: Kámieńmi drogimi/ áni Perłami/ áni Złothem/ áni
23: Srebrem/ áni Iedwabiem/ áni perłowymi kłobuki lu
24: dziom zálecáli/ ále fie flowem Bożym prawdziwym/
25: y cnotámi przybieráli y ŕwiećili.
26: A przefto ty wálze Ornaty/ Kápy/ Stuły/ Dálmá=
27: tyki/ Rokiety/ Komże/ Humerały/ y infze wymyflone
28: vbiory/ nic infzego nieznamionuią/ iedno iżeście od ná
29: uki prawdziwey Apoftolŕkiej pierwfzey odstąpili y od
30: Ítáli/
31: y Ítaliście fie násmiewcámi/ Syná Bożego Pá=
32: ná Iezu Kryftá/ y Ewánieliey Święthey iego. Po=
33: tych tedy wálzych máŕkárách y lárwách Ínádnie was
34: koždy tzłowiek wierny/ y w księgi Boże wpifány/ po=
35: znác może/ áby fie was wiárował/ iáko násmiewcow

strona: 107v

- 1: y nieprzyaćioł Páaná Iezu Kryftá Syná Bożego.

- 2: Vbiory inŕze iáko czáruie.
- 3: Niewŕpominam tu nic/ iako guŕlicie Korpo=
- 4: raŕy/ Antependya/ obruŕy/ rętniki/ kthorymi prozne
- 5: ołtarze przykrywaćie/ y profte ludzi mamićie/ powie
- 6: dáiać/ iż to wŕzyŕtko Kryŕtus vŕtáwił y roŕkazał.
- 7: a chceŕz wiedzieć/ kto tho vŕtáwił/ y wymyŕlił? nie
- 8: Kryŕtus/ iako wy przed proŕtymi ludzmi powiedaćie
- 9: áni Apoŕtołowie iego/ ále iáko wáŕzy piŕárze otym pi=
- 10: ŕza/ Bonifácyus Papieŕz trzeći/ ten ty máŕŕkáry do ko=
- 11: ŕcioła ŕwiętego wprowadził.
- 12: A przeŕto wy nieboŕátká ludkowie proŕci/ **ktohrych** [!]
- 13: otzy Antykryŕt zákrzył tymi Máŕŕkáry y pŕtroćinámi/
- 14: iż prawdy Boŕzey **poznać** [!] przed nimi niemoŕećie. Pod
- 15: nieŕćie ręce ŕwoie do nieba/ vkorzćie ŕie/ y proŕćie Pá
- 16: ná Bogá/
- 17: aby wam kiedy z wáŕzych otzu łufkę z iáł/
- 18: iá=
- 19: kobyŕćie przeŕrzeli/ y ty Máŕŕkáry od kłámce Dijabła
- 20: wymyŕlone ŕobie obrzydzili. Abyŕćie ŕie tylko fámeo
- 21: Pána Iezu Kryŕtá nágieo rozmiłowáli/ á tego w=
- 22: máŕŕkárách przybránego s Koŕciołow wáŕzych wy=
- 23: rzućili/
- 24: y wtych máŕŕkarach nieŕzukáli thego/ co w fá=
- 25: mym Kryŕtufie nágim maćie/ áby tylko fáim Pan Bog
- 26: przes was był chwálon w duchu y w prawdzie. Abo=
- 27: wiem nie w máŕŕkárách naleŕzy náŕze zbáwienie/ y ży=
- 28: woth wietzny/ ále tylko w tym żywot wietzny ieŕt/
- 29: á=
- 30: byŕmy poználi fámeo Bogá prawdziwego/ y thego
- 31: ktoreo zeŕlał Iezu Kryŕtá Pána náŕzego/ Ale podz=

32: my daley.

strona: 108

- 1: O Krucyfixie y o in
- 2: lzych Obráziech iako ie czárueicie.
- 3: POWiedafz też iż koś=
- 4: ćioł wáfz Rzymłki/ dla tego ty
- 5: rozlitzne znáki y Cerymonie lu=
- 6: dziom ná otzy vftáwitztne klá=
- 7: dzie áby ták zacnego dobrodziey
- 8: ftwá P. Kryftufowe^o niezápo=
- 9: mináli: iż on zá nas ratzył dobro
- 10: wolnie fie wydác ná fmierć.
- 11: A
- 12: iż to iest Cel wáfz/ do ktore^o fie wftyłtki **fpárwy [!]** / cery
- 13: monie y znáki kościelne ściągáie/ y dla te^o/ iáko powie
- 14: dałz w każdym kościele wáfzym/ w nośrzodku krucyfix
- 15: álbo obras vkrzyżowany/ ná nawyíłszym mieyfcu ftá=
- 16: wiaćie/
- 17: áby ludzie tym widzeniem z rużeni byli/ ferde=
- 18: tznym okiem weyrzeć ná onego/ ktory ná krzyżu rołpię=
- 19: ty wifząc ratzył iest dla was vmrzeć.
- 20: Tho fą twoie flowa/ ktore/ niemogę thego inák
- 21: rzetz/ iedno iż fą według rozumu ćielełnego dofić má=
- 22: dre/
- 23: y mowię tho bełpjetnie/ iż kiedyby był Pan Bog
- 24: nam flowá áwego niezofławił/ á rozumu fie ćielełnego
- 25: trzymáć dopuścił/ y fám bych ná tho przystał y przy=
- 26: zwolił/ iákom też y przedtym w tákowych rzetach ro=

- 27: zumu łwego łluchał/ iáko ty iesztze dzifia łluchałz.
28: Ale
29: izem obatzył/ iz Święty páweł [ro]zum thego łwiátá
30: przed Bogiem łfaleńłtwem názwał/ y iesztze ktemu ták

strona: 108v

- 1: do włyłłtkich wiernych nápiłá/ ołtrzegáiąc ich y mo=
2: wiąc. Aby wiárá wáłzá niebyłá według mádrości lu
3: dzkiew/ ale w mocy Bożey.
4: I przywodzi tám łtráłłli
5: wá grozbę Bołką/ ná ty włyłłtki/ kthorzy opuściłwzy
6: łlowo Boże/ trzymáią łie mádrości te° łwiátá/ gdzie
7: thák Pan Bog przes Proroká mowi.
8: Zátrácę mą=
9: drość mádrych/ y rozumnych odrzucę. I po=
10: wieda tám dáley/ gdzie ielt mádry? á gdzie ielth ná=
11: utzony? á gdzie ielt gádátz tego łwiátá? Izali Bog
12: niezłaznił mádrości tego łwiátá.
13: A przełto łie mádrości twoiey to ielt/ iáko Duch S.
14: mowi/ łzaleńłtwá thwego/ niehcę trzymáć/ wolę w
15: tey mierze/ náuki Syná Bożego/ y Apołtołow iego łlu
16: chác: A zwłáłłztzá iz nas iesztze ná drugim mieyłcu S.
17: Páweł ołtrzega mowiąc.
18: Pátrzayćielz/ áby was kto
19: niezdrádził/ przes mádrość łwiecką/ y márną zdráde
20: według włłtaw ludzkich/ y podług biegu przyrodzone
21: go tego to łwiátá/ á nie według Kryłtá.
22: Przełtoć tedy ná tho po prołtu odpowiedam/ iz łie
23: rozumu ludzkiego do łmierci trzymáć woley niemam/
24: około wiáry:(*marg*) Rozum ku wierze nic nie náleży. (-)
25: Abowiem mi nie ládá oco idzie/ ále o Du

- 26: łzę/ nád którą niemam nic droffłze°.
- 27: Boię fie/ ábym fie
- 28: niebudował ná piałku/ to ieft/ ná tym śfaleńftwie/ ro=
- 29: zumie tego fwiátá/ áby wiátry iákie nieprzyffly/ y bu=
- 30: dowánia mego nieprzewróciły. Wolę fluchác łámego
- 31: Páná Bogá/ ktory mowi do nas.
- 32: Nieprzydawayćie
- 33: do flowá/ ktore wam mowię/ áni vmnieyľzayćie ľniego
- 34: łtrzelćie przykazánia Páná Bogá wálzego/ ktore ia
- 35: przykázuię wam. A teľ kápláńłkie vľtá máią łtrzec v=
- 36: mieiętnośći/
- 37: iáko p[a]n Bog przes Proroká mowi/ á za
- 38: konu máią pátrzyć z vľt iego/ ábowiem Anioł páńłkich

strona: 109

- 1: załtěpow ieft. Niema być flugá mądrľzy/ á niľli pan
- 2: iego.
- 3: Kiedyby był Pan Bog rokazał/ domyľłác fię więcey
- 4: y przes rozmáite y rozłitzne Cerymonie/ znáki/ y obrzęd
- 5: ki/ iáko ty powiádałz/ ludzi prołtych przywodzić/ y v
- 6: trzyć/ iuľz przes ty Ornaty/ iuľz przes Kápy/ iuľz przes
- 7: Stuły/ iuľz przes Humeráły/
- 8: iuľz przes Rokiety/ iuľz
- 9: przes Dálmátyki/ iuľz przes Alby/ iuľz przes Komże/
- 10: iuľz przes Dálmucye/ y iuľz teľz przes Obrázy/ tedyby=
- 11: ľmy to byli mogli flufznie y bełpierznie tzymić/ według
- 12: rozumu náłzego/
- 13: ále iż nam Bog flowem łwoim zágro
- 14: dził/ miedze vkazał/ y niekazał fię nam vchylác/ áni ná
- 15: práwo áni ná lewo/ iedno to tzynić/ co on thylko łam

- 16: przykázuię. A ták niegodzi fie nam rozumu trzymác/ y
17: więcey domyflác/ iedno tylko łámego Páná Bogá flu=
18: chác/
19: y to dziálác/ co thylko w flowie iego iest Świę=
20: tym opifano. Przełto też Pan Bog/ ná drugim miey=
21: łcu/ łrogię przekłętwo ná ty włzyłtki wadawa/ kto=
22: rzy głófu iego nieflucháią/ thák mowiac.
23: Iefli niebę=
24: dziełz fluchał głófu Páná Bogá twego/ ábyś łtrzegł/ y
25: tzynił włzyłthko przykazanie iego/ y włtháwy/ ktore ia
26: przykázuię tobie dzifia/ przydą ná cię/ włzyłtki przekłę
27: łtwá ty/ y chwycą łię ciebie.
28: Ratz Boże błogófláwić/ to drewno Krzyżá twoie=
29: go/ áby było lekárłtwem zbáwiennym/ rodzáiowi ludz=
30: kiemu/ niechay będzie mocnoścíá wiáry/ dobrych vtzyn
31: kow pomnoženim/ y dułz odkupienim/
32: niechay będzie
33: počiechą/ y obroną/ náprzećiwko oftrym załthrzáłom
34: nieprzyiaćioł.
35: Powiedz mi naprzod/ łkądęście tho błogófláwień=
36: łtwo y poświęćanie wzięli? Iżeli kiedy kthory Prorok
37: Boży/ kije włtrugáne y vmáłowáne poświęćał?
38: Izali
39: Pan Kryłtus/ álbo ktory iego Apołtoł/ drwá pokółftzo
40: ne/ lekárłtwem zbáwiennym/ dułz odkupienim/ počie=
41: chą y obroną/ náprzećiwko dułznym nieprzyiaćielom/
42: y oftrym załthrzáłom/ názywał?
43: Ktołz może iesttze więłtze bluznierłtwo náprzećiw=
44: ko/ Pánu Iezu Kryłtułowi Synowi Bożemu wymy=
45: łlic? Ktory on tylko łam iest/ lekarłtwem zbáwiennym

- 46: duŝ náfzych odkupieniem/ poćiechą/ y łam tylko obro=
47: ną náfzą?
48: A więc to iełt Ewánielią kázác/ którą Pan
49: Kryłtus Syn Boży rofkazał przepowiedać wšzelkiemu
50: łtworzeniu? kije łtrugáne/ lekárłthwem zbáwiennym/
51: duŝ odkupieniem/ poćiechą y obroną náprzećiwko Dya

strona: 110

- 1: błu názywać y tzyńić?
2: Nieiełt rzetz podobna/ áby ták
3: okrutnie Turcy/ Zydowie/ Pogáni/ Syná Bożego Pá
4: ná Iezu Krythá/ bluznić mieli/ iáko wy bluzńićie/ á
5: wđzy się iełtze przyiáćielmi iego tzyńićie.
6: Powiec mi łkąd tefz to maćie? iż ty kije/ dełki/ kloce
7: łlupy/ drwá/ obrázy zowiećie/ izafz niewiećie; iż tyl
8: ko Syn Boży/ iełt Obrázem Bożym? Izafz to nie wiel
9: kie s háńbienie y zefromocenie Syná Bożego iełt/ názy
10: wác Obrazem Bożym/ rzetz mártwą y niemą?
11: Czemu
12: tych kijow łtrugánych/ kłocow rytych/ dełk máłowá
13: nych/ y łlupow ćiofánych/ włáfnemi przewiłkami nie
14: zowiećie/ iako ie duch S. w piłmie Świętym zowie.
15: A chcełz wiedzieć y łlyłzeć iáko? Słucháy.
16: Ryćiná/
17: Drwá/ Kámienie/ Nietzyłtość? Pomázanie/ Smrod/
18: Przekłéłtwo/ Obrzydzenie Bołkie/ Złoto/ Srebro/ ro
19: botá rzemiełnikow/ Miedz/ robotá rąk ludzkich/
20: Bo=
21: gowie ryći/ Bogowie łani? Báálowie/ Ałthárotowie
22: głufzy Bogowie/ łlepi Bogowie/ niemi Bogowie O=

- 23: błuda ludzka/ Zdrádá/ Stoiaki/ Kloce/ Bálwany.. O
- 24: tofz małz/ iáko ie Duch Święty zowie.
- 25: A tze mułz wy tedy tę obłudę zowiecie Obrázem Bo
- 26: żym? Poniewałz łam tylko przodkiem Syn Boży Pan
- 27: Kryftus ieft Obrázem Bożym? A ponim záfię włzelki
- 28: wierny tzłowiek/ kthorego Bog łtworzył ná Obras y
- 29: podobieństwo łwoie.
- 30: Wiem że tełz ná niektorych miey
- 31: łcach Duch łwięty ty kloce y defki zowie obrázem/ ále
- 32: fáłłzywym y brzydliwym.
- 33: Odpowiedz mi? kto wam ty rzetzone Obrázy rołka=
- 34: zał tzynić/ y do kościołow krześcijańłkich łtháwiác na
- 35: nawyłłłze mieyłca?
- 36: niemożelz thego rzec/ áby tho Pan
- 37: Bog rołkazał/ áłbo Syn Boży/ áłbo Święci Apołtoł

strona: 110v

- 1: wie/ áłbo łtárego y pierwłzego kościoła Oycowie? A=
- 2: bowiem Pan Bog mowi/ w wtorym przykazaniu łwo
- 3: im/ ktoreście wy byli wymázáli.
- 4: Nietzyn łobie Ryciny
- 5: áłbo iako wy mowicie Obrázu/ áni żadnego podobień=
- 6: łtwá/ ktore ieft ná niebie wzgorę/ y ktore ná ziemi niłko
- 7: áni tych ktore łą w wodzie pod ziemią/ nie będziefz łię
- 8: im kłaniał/ áni ich chwalił.
- 9: Iam ieft Pan Bog twoy
- 10: mocny zawiłny w miłości/ młztzac łię niepráwości oy
- 11: cowłkiey w trzeciłm y w tzwartym pokoleniu/ tych kto
- 12: rzy mnie miłofierdzie nad tyłfiac
- 13: mi/ ktorzy mnie miłuią/ y łtrzegą przykazania mego.
- 14: Tu małz iáwne łwiádeftwo/ y rołkazanie/ nie od tzłó=

- 15: wiek/ ále íamego Páná Bog/ kthory mowi. Nietzyn
- 16: łobie wízelkiey ryćiny(*marg*) Bog nie rofkazał Obrázow tzinić (-)
- 17: A ízebyś nierozumiał/ áby tylko
- 18: rytych Obrázow Pan Bog zákázował/ przełto przyda
- 19: wa/ áni wízelkiego podobieńftw/ to íełt żadnego wy=
- 20: myśłonego Obrázu/ bądź rytego
- 21: bądź vlanego/ bądź łkámieniá vćiofánego/ bądź zgliny
- 22: vlepionego.
- 23: A ízebyś łię íełtze/ rozumem/ y tą mądro=
- 24: łćią fwiátá tego/ łtego niewykręcił/ przełto ná końcu
- 25: Pan Bog przydawa/ áni żadnego podobieńftwá nie
- 26: tziń/ ktore íełt na niebie wzgorę/ y ktore ná ziemi níłko/
- 27: áni tych ktore łą w wodzie pod ziemią/
- 28: w ktorych ło=
- 29: wiech Pan Bog wízyłtko zámknął/ abyś żadney rzetzy
- 30: nietzynił/ ktora íełt na niebie y w wodzie pod ziemią.
- 31: Ty łłowá Moízełz przed ludem wízyłtkim/ ták wy=
- 32: kłádał mowiąc.
- 33: Strzełćie pilnie dułz wálznych. Niewi=
- 34: dzieliłćie żadnego podobieńftwá dnia onego/ ktorego
- 35: mowił/ íełth Pan Bog do was/ ná gorze Horeb łpoś=
- 36: rzodku ogníá/
- 37: ábyłći[e] łię nieomyłili/ y łobie nieutzynili
- 38: rytego podobieńftw/ albo Obras męłki/ álbo niewie=

strona: 111

- 1: łći/ y podobieńftwo wízelkich zwierząt/ ktore łą ná zie
- 2: mi/ álbo ptákow/ ktore pod niebem lataíą/
- 3: y gádziny
- 4: ktora łię rułza ná ziemi/ albo ryb/ ktore miełłkáią pod

- 5: ziemią w wodzie. Abyś snać nie podnioł otzu do nie=
6: bá/ y vyrzałś Słońce/ y Kxiężyc y wżyftki Gwiazdy
7: niebiekie/ y omyliwży fie/ kłaniałś się przed nimi/
8: y
9: chwaliłś ie/ ktore stworzył Pan Bog twoy/ ku poflu
10: dze wżyftkim narodom/ ktore pod niebem są.
11: A chceż ietztze dálej flyżeć/ iako Pan Bog wżelkie=
12: go tżłowieká przeklina/ ktory tżyni Obras obrzydzenie
13: Boskie/ y iako mowi náprzećiwko takowemu.
14: Przeklę
15: ty tżłowiek ktory tżyni ryty álbo lity Obraz obrzydze=
16: nie Páńkie/ robothę rąk rzemiełnikow/ y poštawi go
17: wkácie: y niechay rzetze wżyftek lud Amen.(*marg*) Bog przeklina wżelkiego ktory tżyni
Obras y ftawia. (–)
18: Także y ná drugim mieyfcu Duch Święty mowi v
19: Proroká. Bogowie ktorzy niebá y ziemie nie stworzy=
20: li niechay będą ná ziemi zátřaceni. I dálej v drugie=
21: go Proroká.
22: Odwroćcie się y odftępcie od Bálwá=
23: now wálzych y od wżyftkiego obrzydzenia Boskiego/
24: odwroćcie twarzy wálze. I zalię drugi Prorok wżyft
25: ki Obrazy ryte niechay będą zřábáne/ álbo potłutzone
26: y wżyftki zapłaty ich/ niechay będą popalone ná ogniu
27: I wżyftki Bálwany poštawię ia ná zátřacenie/ ábo=
28: wiem zmythá kurewkiego są zgromádone/ y zalię ku
29: mytu kurewkiemu/ niechay się obroćą. To są fłowá
30: Duchá Świętego.(*marg*) Balwáni albo Obrazy są poštawione ná zátřacenie. (–)
31: I drugi ietztze Prorok mowi. I cozá pożytek tżyni ryty.
32: Obras/ ktory wyrzył Sznycár/ y włal rzemiełnik/ Ob
33: ras fáłżywy/ y ma nádzieię w wymyfleniu swoim/ áby

34: vtzynieł Bałwáná niemego.(*marg*) Co zá pozytek tzyni Obras. (–)

35: Biáda/ ktory mowi dre=

36: wnu/ ocuć fię/ wftań/ y kámieniowi niememu/ izali on

strona: 111v

1: może náutzyć? O tho then iest przykryty złotem y fre=

2: brem/ á żadnego ducha niemáfz we wnętrzościách

3: iego?

4: I iefztze ná drugim mieyfcu. I kto kiedy wyreł Bogá?

5: y Obras poftáwił ku żadney rzetzy niepożytetzny? Oto

6: wżyfcy vtzełnicy iego będą pořromoceni.(*marg*) Obrázy nie pożytetzne ku zadney rzetzy.

(–)

7: Tho fá flo=

8: wá Bořkie/ kthore żadnego wykłádu niepotrzebuiá

9: bo fá fámy przes fię bárzo iáfne. Iz wżyfcy thákowi

10: wietzną řromotę otrzymáią/ ktorzy fię w Obráziach

11: kocháią/ albo klękaią przed nimi.

12: Iako theřz y ná dru

13: gim mieyfcu Duch Święty mowi. Niechay będą po=

14: řromoceni wżyfcy/ ktorzy klękaią przed Obrázy/ á kto

15: rzy fię chelpią w Bałwániech řwoich.(*marg*) Wżyfcy pořromoceni ktorzy klękaią przed

Obrázy. (–)

16: A kthemu iefztze obátz co theřz mowiá Apořtołowie.

17: Izáfz niewiecie/ mowi Święty Páweł/ iz dokádeřcie

18: byli Pogáni do Bałwánow niemych chodziliřcie. I

19: záfię ná drugim mieyfcu.(*marg*) Pogani biegáią do Obrázow. (–)

20: Miedzy vtzynkámí ćiełefny=

21: mi kłádiećie bałwány álbo Obrázy/ iz ktorzy fię im kłá

22: niáią y řlużá/ kroleřtwá niebieřkiego nieotrzymáią. A

23: Ian Święty mowi. Synatzkowie moi mili/ vćiekay=

24: ćie od Bałwánow/ álbo od Obrázow.(*marg*) Vćiekać od Obrázow. (–)

- 25: Ale rzetelz iz to przykazanie Pan Bog dal/ co wsta
- 26: rym **zvkonie** [!] napisano/ nie nam krzeccijanom/ ale tylko
- 27: Zydom? Iefli tak iest iako ty powiadalz/ iz to przyka=
- 28: zanie Pan Bog dal thylko Zydom? Tedy tym obyta=
- 29: iem/ y pierwsze przykazanie Boze.
- 30: Niemey Bogow cu
- 31: dzych przedemna/ nam nic nienalezy Tak thez [y] inne
- 32: przykazania. Niebedziefz zabial/ Nie bedziefz cudzoło=
- 33: zył/ Nie bedziefz kradł/ Niemow falszywego swiade=
- 34: stwa naprzeciwko b[l]iznemu twemu. (*marg*) Nietylko zydom ale tez krzeccijanom Bog zakazal Obrazow. (-)
- 35: Odpowiedz mi prozecz cie na to/ iefli tho infzy Bog

strona: 112

- 1: mowi. Niemey cudzych Bogow przedemna.
- 2: A zafie
- 3: infzy Bog. Nietzyn fobie Obrazu ani wzelkiego podo
- 4: beinstwa? Mam za to/ iz tego nierzetelz Aby tho infzy
- 5: Bog mowil. A gdyz tedy nie infzy mowi. Tedy flowo
- 6: iego. Nietzyn fobie Obrazu/ wtedy powadze y poslu=
- 7: szentwie ma byc/ iako to.
- 8: Niemey Bogow cudzych
- 9: przedemna. Niezabiyay/ Niecudzołoz/ Nie kradni.
- 10: etc. Wzakemci nie tylko s Stare^o Testamentu pismo
- 11: Swiete vkazal/ ale tez z Nowe^o/ iako fię Pan Bog
- 12: brzydzi Obrazy/ kościol Bozy niema zgody z Obrazy
- 13: iako Swięthy Pawel
- 14: pifze.
- 15: A przywiodęc ktemu Oyce stare/ iako fię tez brzy=

- 16: dzili y pátrzyć niemogli ná Obrázy. Hieronim Świę=
17: ty wyłożył Grecki lift Epifániuszow/ kthory piłał do
18: Ianá Ierozolimkie^o Biskupá/ tymi flowy mowi Epi
19: fániusz.(*marg*) Oycowie Święći brzydili fię Obrazy. Epiphanius Święthy tak napíłał o
Obraziech. (–)
20: Kiedyśmy welpólek ílli ná mieyfce Święte/ ktore
21: ieft wezwano Betel/ y przyflifmy do wsi/ ktora ieft we
22: zwaná Anáblátá/ y vyrzałem tám idąc Swieczę gorá=
23: iącą y Spytałem co by to zá mieyfce było? y powiedzia=
24: no mi/ iż kościoł/
25: y wżedłem ábym fię modlił/ y náła=
26: zlem tám iákoby wifząc przed kościołem vfarbowaná
27: y vmálowaná iáko by płachtę/ máiącą Obras iákoby
28: Kryftufow/ albo iákiegoś Świętego/ bo nie dobrze pá
29: miętam iáki Obras był.
30: A gdzym to vyrzał w kościele
31: Páná Kryfthuflowym/ náprzećiwko powadze pílmá
32: Świętego/ wietzy/ zrzezałem gy/
33: y dałem rádę strożom onego mieyfcá/ áby lepiey vbo=
34: giego vmárłego onym obwinęli [y] wynieśli.
35: I máło ni=
36: żey. Profzę cię ábyś nápotym rofkazał/ tákowych kor=

strona: 112v

- 1: thyn ktore fá náprzećiwko wierze náłzey niewieźać. To
2: małz Stharego á Święthego Biskupá Epifániuśá
3: flowá.(*marg*) Láctancius co piłze o Obraziech. (–)
4: A chceź ieźtze drugiego ślyźeć Láctancyuśá/ ktory
5: teź tak mowi. Nie potrzebá żadnego wátpienia mieć
6: iż thám niemáłz żadney wiary/ gdziekolwiek Bálwan
7: álbo Obras ieft.

- 8: Także thefz Irenus/ wylitzáiąc kácerftwá y błędy/
9: miedzy infzymi rzetzámi/ wlpomina thefz ten błád Obrá
10: zy ftáwiác/ y kłániác fię przed nimi. Inne opufztzam.
11: Iufz tedy ftych fwiádeftw piłmá Świętego/ możefz
12: obatzyć/ iż Obrázow nie rofkazał/ áni Bog/ áni Świę
13: ści Apoftołowie/ ani pierwżego kościoła ftárzy Oyco=
14: wie tzninć y ftáwiác/ ktorzy oto iáwnie piłżá/ náprze=
15: ciwko tym rytm álbo málowánym Bogom wálżym.
16: Prožno thefz tego błędu fwego podpieráfz/ onym wę
17: żem miedziánym/ ktorego był Moizefz z rofkazánia Bo
18: żego vtzynił y poftáwił/ ná ktorego pátrząc żydo=
19: wie od ogniŃtych Wężow pokáłáni bráli zdrowie.(*marg*) Wáfz miedziany na pułtzy. (-)
20: A
21: tżemu fie to działo? iż było rofkazánie y obietnicá Boża
22: do tego? Vkałz thy/ gdzie małz rofkazánie y obietnice
23: Boże/ ábyś obráza tzninł/ y ftáwiál? á ludzie pátrząc
24: ná nie/ mieli brác dułżne zdrowie?
25: Izáfz niewiełz/ iż
26: Krol Ezechiafz potym flukł onego miedzianego Wę=
27: żá? I powiáda piłmo fwięte/ iże był Pan Bog fty
28: Krolem/ y niebyło mu rownego Krolá/ kthorzy przed
29: nim/ y ponim byli.
30: A tżemułz to ten Krol Święty v=
31: tzninł? Abowiem ludzie przed onym Wężem kłękáli/ y
32: Swietzki mu ftáwiáli y kádzili mu/ iáko wy thefz dzifia
33: przed fwoimi obrázy kłękacie/ y swietzki im ftáwiaćie/
34: y kádzićie.

strona: 113

- 2: poćiechy wśzelákíey od nich nieśzukáli. Ieśli nie thák
- 3: iełt/ tżemu fie do nich obiecuiećie? tżemu do nich biega=
- 4: ćie? (*marg*) Papieźnicy chwałą obrázy. (–)
- 5: tżemu ie ná nawyśśzym/ y nápoćiwśzym mieyścu
- 6: łtáwíacie? tżemu ie otrzymá ktorými niepátrzą/ do lu=
- 7: dzi obráćacie? tżemu teź łámi twarzą do nich klęka=
- 8: ćie? tżemu łie przed nimi modlicie?
- 9: tżemu ie
- 10: ná wielkę=
- 11: noc/ y ná inne vrotzyłte łwiętá otwieracie? tżemu ie ká=
- 12: dżicie? tżemu ie łwięćicie y odpułty tym ludziom rozda
- 13: waćie/ ktorzy klękáią przed nimi? tżemu iedny w wíeł
- 14: łzey powadze/ á niśłli drugie maćie?
- 15: tżemu ludzi pobo=
- 16: źne/ dla nich prześłáduiećie/ y głodem morzyćie? A
- 17: przełto ty łą znáki iż obrázy chwalicie/ chocia teź vłty
- 18: przed ludem prołtym onich inák mowicie.
- 19: Świáttzy
- 20: teź to Obras Częśłochowłki/ do ktorego fie obiecuie=
- 21: ćie y łkielkádziełiat mil koźdego roku biegáćie/ głowy
- 22: ręce/ nogi/ dzieći łrebrne y wołkowe/ ktore przed nim
- 23: łtáwíacie/ paćiorki y łácyłety oń oćieracie.
- 24: Abowiem
- 25: kiedybyśćie ich niechwalili/ tedybyśćie tego nietzyni=
- 26: li y lekáłrtwem ich zbáwiennym rodzáiu ludzkiego nie
- 27: zwáli/ áni mocnośćią wiáry/ áni pomnoženim do=
- 28: brych vtzynkow/ áni dułż odkupienim/ áni poćiechą/ á=
- 29: ni obroną/
- 30: náprzećiwko dułżnym nieprzyaćielem Diá
- 31: błom/ y ich ołtzym záłtrzałom. Iełtheśćie tedy onym

- 32: Pogánom podobni/ o ktorých thák Święty Ambrozy
33: nápifał mowiac.
34: Pogáni drewno chwałą/ y przednim
35: klękáią/ ábowiem ono drewno/ obrazem być Bożym
36: mniemáią.(*marg*) Od kogo tho máią iz Obrázy do kościołow ftáwiáią. (–)
37: A chceż iefztze więcey fwiádeftwá/ iż thego/ nie od
38: Bogá maćie/ że obrázy w kościelech/ y po drogách ftá
39: wiaćie? A od kogofz tedy? od Pogánow/ ktorzy obrá=

strona: 113v

- 1: zy w kościelech fwoich y po vlicach ftáwiáli/
2: y donich
3: sie obiecowali/ y przed nimi klękáli/ fwiece palili/ y o=
4: nym kádzili/ iáko otym Cycero Pogánfki Doktor piŕze/
5: tymi flowy mowiac. Po wŕzyftkich vlicach obrázy ftó
6: ią/ y ony kádzą/ y fwiece im palą.
7: Otofz tu maŕz pogán
8: fkiego Doktorá fwiádeftwo o obráziech/ abyś wiedział
9: fład przyfly do kościołow wáfzych.
10: Powiedz mi/ wtzym ieftheście rozni od Pogánow?
11: Oto pogáni obrázy ftáwiáią/ wy takiefz ftáwiaćie/ o=
12: to pogáni obrázy kádzą/ wy takiefz kádzicie?
13: oto pogá
14: ni przed nimi Swiece palą/ wy takiefz palićie? oto po=
15: gáni z obrázy cudzołożą/ wy takiefz fnimi cudzołożycie
16: Izali fie we wŕzyftkim s pogány niezgadzaćie.(*marg*) Aby tzłowiek na obras weyrzawfzy
wfpomniał co on obras znátzy tak powiádáią. (–)
17: A iż tefz powiádafz/ że obrázow nie dla tego do ko=
18: ściołow álbo po drogách ftáwiafz/ áby ono drzewo/
19: álbo on obras Krucyfifxá iáko go ty zowiefz/ kto miał
20: chwálić zá Páná Kryftufá/ ále iżby thym widzeniem

- 21: tżłowiek był zrużzony/ áby ńerdetznym okiem weyrzał ná
- 22: onego/ ktory na krzyżu rońpięty wifiał?
- 23: Ná thoć tak odpowiedam. Iż wiará prawdziwa
- 24: w Kryřtuřá vkrzyřzowánego/ nie řpátrzenia pochodzi
- 25: ále s fluchánia řłowá Bořego: Według Páwła řwie
- 26: tego/ ktory ták mowi. Iáko máią vwierzyć iemu o kto
- 27: rym nieřlycháli? Abowiem wiará s fluchánia/ a fluchá
- 28: nie s řłowá Bořego.
- 29: Tu iáwne řlyřzyřz(*marg*) **Wiárá nie řpátrzenia ale s fluchánia.** (–)
- 30: nie moje řwiádeřtho/ ále Duchá
- 31: Świętego: Iż Pan Bog wiáry w řercá ludzkie niedá
- 32: ie s pátrzenia/ ále tylko s fluchánia řłowá řwego. Abo
- 33: wiem nieprzywiázał duchá prawdy do Bářwanow/
- 34: ále Duchá nieprawdy.
- 35: A przeřto iesli pátrzyřz ná obras iákikolwiek á wždy=

strona: 114

- 1: chařz/ tedy to twoie wzdychánie/ iest fářzywe y obřu=
- 2: dne/ ktorym řie Bog brzydzi.*(marg)* **Wzdychánie przed obářzem [!]** fářzywe. (–)
- 3: Abowiem nie rozumem/ á
- 4: ni okiem ćieleřnym/ iakoř ty fářzywie nápiřał przycho
- 5: dziemy/ ku oglądánium y wyrozumieniu dobrodzieřřtw
- 6: y zařlug męki y řmierći Kryřthuíá Syná Bořego/ ále
- 7: tylko s fluchánia řłowá iego řwiętego.
- 8: Dořić dřugo pátrzyřli Biřkupi řydowřcy/ Licemier=
- 9: nicy/ y inřzy ludzie zřořliwi: Annařz Káifářz/ Herod/
- 10: Piřath/ ná Kryřtuřá Syná Bořego/ nie rytego álbo
- 11: mářlowánego/ ále ná řywego/ á wřdy przedřie weń nie
- 12: uwierzyřli/ ále iáko Ewánieliřtowie piřzą/
- 13: ná Piřathá

- 14: krzytzele wołaiąc/ fezmi go/ Vkrzyżuy/ Vkrzyżuy?
- 15: Przefto tedy ty twoie Krucyfixi ſprochniałe/ po kto=
- 16: rych páiący láżą y muchy nánie plugáwią/ ktore w ko
- 17: ſćiele/ y po drogách ſtáwiałz/ nic nie ſą inſzego/
- 18: iedno
- 19: máłfkáry á poſromocenie pámiątki męki Kryſtuſá ży=
- 20: wego/ pápráwicy Bogá oycá ſiedzącego. Abowiem
- 21: nie báłwan vſtrugány/ a;bo kiy vmálowány/ ieſt pá=
- 22: miátká męki Kryſtuſowey/ ále Teſtament albo wietze
- 23: rza oſtátetzna iego: Ktorey Kryſtus Syn Boży wſzy
- 24: ſtkim wiernym pożywác rofkazał mowiąc.
- 25: To tzyńcie
- 26: ná pámiątkę moię. Okrom tey ſámey wietzerzy/ iuſz
- 27: niemamy w koſćiele ſwiętym żadnych inſzych pámią=
- 28: tek/ znákw álbo Figur Páná Kryſtuſá vkrzyżowá=
- 29: nego.
- 30: Abowiem ná tzás wſzyſtki znaki y figury vſtá=
- 31: ły/ kiedy Kryſtus ná krzyżu wiſiał y záwołał mowiąc.
- 32: Iuſz ſie wſzyſtko ſpełniło. A iż tym ſłowom Kryſtuſo=
- 33: wym niewierzyćie/ przeto ſobie ieſztze znáki y figury no
- 34: we zmyſlaćie/ tzyńćie/ y ſtawiaćie.
- 35: A iż ieſztze powieďaſz/ iż obrázy dla tego ſtáwiaćie/(*marg*) Obrázy powieďaiają áby kxięgi
ludzi proſtych vyly. (–)
- 36: áby były kxięgámi ludzi proſtych/ iżeby patrząc ná o=

strona: 114v

- 1: brázy ludzie proſći y nieutzeni.
- 2: Vtzyli ſie iako Kry=
- 3: ſtus ćierpiał/ iáko ktory ſwięty żył/ y iáko zábith był?
- 4: Ná to ták odpowiedam.
- 5: Atzkołwiek wedłóg rozumu ćieleſnego/ thá gadká

- 6: twoiá zda fie być bárzo ozdoba/ y ku wierze podobna
- 7: ále iż fie Dijabeł vmie przemienić w Anioła/ fwiátło
- 8: ści/ przefto tedy według Paná Bogá y fłowá iego S.
- 9: ieft to gadká chytra y zdrádliva. Abowiem iefli to ieft
- 10: prawdá. iż fie ludzie prości y ieumieiętni/ mogą ná=
- 11: utzyć wiary z obrazow y drogi zbáwienney:
- 12: tedyć tho
- 13: muśi być nieprawdá/ co Duch Święthy mowi przez
- 14: Proroká ty fłowá. Izali obras może náutzyć kogo? iá=
- 15: koby prorok święty rzekł/ iż niemoże nic żadnego tzło=
- 16: wieká náutzyć.
- 17: A chcesz wiedzieć/ tzego cię może obraz
- 18: náutzyć? Powiem: tego wżyzftkiego co sam ma w sobie?
- 19: A coż ma? fuche y fprochniałe drewno bes żadnego
- 20: owocu. Thego cię tedy náutzy/
- 21: abyś był takiefz iáko gi
- 22: obras/ fuchym y fprochniałym drzewem/ bes żadnego
- 23: owocu dobrego/ ábyś był pothym wycięty y w ogień wrzucony.
- 24: A chcesz iefztze dáley wiedzieć/ co ma obras w sobie?
- 25: ma otzy á niewidzi/ ma wży á niefłyfzy/ ma nogi á nie=
- 26: chodzi/ ma gębę á niemowi. Ták tefz ciębie nautzy/ á=
- 27: byś miał otzy á przedfie niewidział: Wży á niefłyfzał/
- 28: nogi á niechodził/ gębę á nic o Pánie Bodze niemo=
- 29: wił.
- 30: Będzie cię tefz iefztze ták vtzył/ iż iákom ia ieft dre
- 31: wniány/ tak tefz Bog iest drewniány. Iż iákom ia ieft
- 32: málowány/ ták tefz Bog ieft málowány. Iákom ia ieft
- 33: w kącie poftáwiony/ ták tefz Bog w kącie fiedzi.
- 34: Iako
- 35: ia niewiem nic o sobie/ ták tefz Bog niewie nic o fobie.

36: Iáko ia nie wyflucham żadnego: ták teź Bog niewy=

strona: 115

- 1: flucha żadnego. Iakom ia ieft długi/ miąłfzy/ ciężki y
- 2: wątki: ták teź Bog ieft długi/ miąłfzy/ ciężki/ y wątki
- 3: Iákom ia ieft bes rozumu: ták teź Bog ieft bes rozu=
- 4: mu. Iáko ia niekarzę żadnego/ ták teź Bog nie karze
- 5: żadnego. Iáko fie ia muchom/ páiąkom/ y niethope=
- 6: rzom obronić y ognąć niemogę/ ták teź Bog muchom
- 7: páiąkom y nietoperzow/ obronić fie niemoże: A bátzyź
- 8: iuź iáko vtżą ludzi obrázy?
- 9: A iefli przedfie chcelź mowić/ iż obrázy vtżą wiary
- 10: y fą proftych ludzi księgi: thedyć fie Kryftus ná tym
- 11: bárzo omylił/ ktory tylko Ewánielią wżelkiemu ftwo
- 12: rzeniu rofkazał przepowiadác/ á nie obrázow po ko=
- 13: ścielech y po drogách ftáwiác.
- 14: Abowiem do Apofto
- 15: łow fwoich nierzekł. Idźcie po fwiećie/ á obrázy w ko
- 16: ścielech y po drogách ftáwiayćie/ ktore fą księgi ludzi
- 17: proftych/ ále rzekł. Idźcie po fwiećie przepowieday=
- 18: ćie Ewánielią wżelkiemu ftworzeniu/
- 19: kto vwierzy á
- 20: okrzyćie fie/ będzie zbáwion/ kto niewierzy będzie po=
- 21: tępion.
- 22: Vkaź proźę ćie/ ktorego dziadá/ álbo Bábę naftár
- 23: fżą/ ktorzy vftáwitztnie przy obráziech y kościelech wá=
- 24: fzych leżą/ y ná obrázy záwždy pátrzą/ áby fie tzego zbá
- 25: wiennego z obrázow náutzylif? (*marg*) Iáko ich wiele náutzely Obrázy. (–)
- 26: Dobrzeľmy thych wá=
- 27: fzych obráznikow fwiádomi/ ktorzy choć ná obrázy pá=

- 28: trzą wítháwítznie/ á wždy przed íie/ áni przykázania
- 29: Bożego/ áni Kredá/ áni Paćierzá nieumieią/ y nic nie
- 30: rozumieią.
- 31: Tákeście ie tymi obrázy wyutyli/ iż téż ná
- 32: koniec niewiedzą/ dla tzego ie Bog ítworzył/ dla tze=
- 33: go íą pokrztzeni/ y dla tzego przefépuią?
- 34: Iesli ty o=
- 35: brázy rzetzone íą proftych ludzi kxięgámi/ íáko powie=
- 36: daćie/ s ktorych íię próści ludzie vtzą pokuty y wiáry/

strona: 115v

- 1: á tzeufz tedy poście ty kxięgi zówieracie y zákrywa=
- 2: ćie/ poniewáfz poście y wierze fwo=
- 3: íey przywodzicie?
- 4: íthąd koždy może obátzyc/ iż íámi co
- 5: mowicie/ niewiecie: Znac/ iż íkodzą nabożeńftwu/ prze
- 6: to ie ná tzás nabożnieyízy/ zámýkacie.(*marg*) Iesli Obrázy íą okrafá koscíelná y ochędoftwem. (-)
- 7: A íesli téż íeftze rzetefz/ iż obrázy íą okrafá y ochę=
- 8: dożenim koscíelnym/ ábowiem gdzie obrázow íiemáfz
- 9: w koscíele/ tedy íakoby wízedł do íákíey íthodoły/ albo do chlewá?
- 10: Ná toć ták odpowídam. Íż íie ku temu
- 11: znam/ iż w Papiéfkim koscíele wáfzym/ obrázy írebrne
- 12: złote/ y drewníáne martwe y íprochníále/ íą okrafá y
- 13: ochędoftwem.
- 14: Pytáfz íię tzeu? powiem.
- 15: Abowiem tám w koscíe
- 16: íech wáfzych íiemáfz/ áni íłowá Bożego prawdziwe=
- 17: go/ y íienáruftzonego/ áni zupélnych y íepomázanych
- 18: íwíátości/ áni prawdziwey
- 19: wiáry/ ále íeft obłudá y zdrádá Antykryftá Rzymfkie=

- 20: go/
21: ktory tey obłudy y zdrády swoiey/ niemogl infzą o=
22: kráfą y ochędoftwem przykryć/ iedno obrázy drewniá
23: nymi/ złotymi/ srebrnymi/ Perłami/ Adámálfki/ Zło=
24: togłowy/ Axámity/ Orgány/
25: Chorągwiámi/ Swie=
26: cámi/ Oleymi/ Trepkámi/ Kápicámi/ martwymi Ko
27: ściámi/ Głowami/ Krzyżami/ Komżámi/ y infzymi
28: Dijabelskimi spráwámi/ áby sie ludzie prósci mieli tze
29: mu dziwować/ y około tzego zábawiać.
30: Aleć w Świętym krześcijańfkim kościele/ fą okráfą
31: y ochędoftwem/ nie Obrázy martwe/ ktore ludzka
32: ręka vtzyniła/ vćiołała/ albo vłała/ y vmálowála/ ale
33: Obrazy żywe/ ktore ręká Boża ftworzyła/(marg) Ktore ochędoftwo iest kościoła
krześciańskiego. (-)
34: Iest tefz o=
35: chędoftwo prawdziwe przepowiedanie słowá Boże=
36: go/ prawdziwe száfowanie Świętościami iego/ praw

strona: 116

- 1: dziwe odrodzenie/ pokutowanie/ y vmartwienie ciała
2: fwe°.
3: Toć iest okráfą y ochędożenie kościołow krześci=
4: iáńskich/ nie Obrázy/ nie Drwá/ nie Kámienie/ nie
5: Báltwáni/ ktorych sie Pan Bog kazał wystrzegáć. A iefli iesztze rzetzelz/ y ktofz ták iest
szalony/ áby O=
6: brázy miał chwálić/ niechay ftoią/ cofz komu wádzą?
7: nie klękamci ia przed Obrázy/ ále klękam tylko w Du=
8: chu przed sámym Panem Bogiem?
9: Ná to thák odpo=

- 10: wiadam. Iż iako tylko łam pan Bog tżłowieká wżelkie
11: go łtworzył ze dwu rzetzu/ s ciáła y z Duchá/ ták thełz
12: che mieć nie polowicę/ ále obiedwie tżęści zupełnego
13: tżłowieká/ y Duchá y ciáła: (*marg*) Powiádaią nieklękamy przed obrázy. (-)
14: Abyś przed Panem Bo=
15: giem nietylko Duchem klętał/ ále thełz y ciáłem twoim
16: A zwłasztzá iż Święty Páweł ták powiáda.
17: Ciáła wá
18: łze łą przybytkiem Duchá Świętego/ kthorego mamy
19: od Bogá/ y nie iestelmy wolni/ ábyłmy mieli ciály ná=
20: łzymi przed Báłwany klękác/ pytałz tżemu? Abowiem
21: nietylko Duchá náłzego Pan Bog chce/ ále thełz y ciáła
22: náłzego:
23: Przethóc powiedział. Miłuy Páná Bogá ze
24: wżyłtkiego fercá twego/ zewżyłtkiey Dułze thwoiey/
25: zewżyłtkiey Dułze thwoiey/
26: zewżyłtkich sił twoich/ y zewżyłtkiego vmyłłu twe=
27: go.
28: Bo nie tylko Dułze náłze/ ale thełz y ciáła wespółek
29: náłze máią być zbáwione/ A przełto tá wymowká nie
30: idzie przed Pánem Bogiem/ Duchem ia klękam przed
31: Pánem Bogiem/ á nie przed Obrázy.
32: Darmo thełz małz mowić niechay łtoią/ wżák chlebá
33: nie profzá/ y nikomu nic niewádzá? A chcełz wiedzieć
34: co wádzá; to náprzod wádzá:
35: iz przyrodzenie náłze iest
36: przes grzech łkárzone/ y bárzo ku Báłwochwálłthwu
37: łkłonne y popędliwe/ więcey fię n[á]m chce złych rzetzy/
38: ániłłli dobrych/(*marg*) Naprzod wádzá. (-)
39: przełto thełz wiele ludzi Obrázy zá Bo

strona: 116v

- 1: gi chwałą/ y v fiebie máią/ ábowiem kiedyby ich zá
- 2: Bogi v fiebie niemieli/ nigdy by się donich nie obie=
- 3: cowáli y nie biegáli/
- 4: Złotem y frebrem ich nie pokładá
- 5: li/ ochęgożnością [!] kościelną nie nazywáli/ w rąbki ich
- 6: nie vbieráli/ nie całowali/ Lamp/ y świec przed nimi
- 7: nie ftawiali; Iáko mędrzec o thym nápisał/ mówiąc.
- 8: Iż ftworzeniu bożemu/ przes obrazy przychodzi ná du
- 9: lzy ludzkiej/ wielkie pokuszenie: I fą iako pász nogam
- 10: ludzi proftych/ dla tego iż wymyflanie Obrázow/ ieft
- 11: potzátkiem nietzyftości/ y wynálezenie ich/ ieft żywo=
- 12: tá fkázenie:
- 13: I iefztze máło nízey powiáda. To máią O
- 14: brázy/ iż ludzi przywodzą w błędy/ a iż ich vtzynienie
- 15: żadnego pożytku nie tzyni/ Abowiem pátrzące na nie
- 16: pobudza ku chćiwości ludzi głupie.
- 17: Człowiek profty
- 18: gdy Obras wkąćie vyrzy/ wnet łobie pomysli iákoby
- 19: thefz Bog takiefz w kąćie fiedział/ y iáko Obras flepy/
- 20: bes duchá/ y niemy/ łobą nie władał/ fthąd iufz możefz
- 21: wiedzieć/ co przodkiem wádzą Obrázy.
- 22: Powtore Obrázy wádzą/ kthore po kościelech/ po
- 23: drogách y(marg) Powtore wadzą. (—)
- 24: po domiech ftawiaią/ iż wízelkiego tzłowie=
- 25: ká/ pátrzenie na Obrázy/ ieft nietylko od łámego Pá=
- 26: ná Bogá odwrocenie/ ále thefz od wízelkiego innego
- 27: ftworzenia Boskiego/
- 28: ktore ieft przed otrzymá náfzymi
- 29: poftáwione/ Abowiem mamy to s przyrodzenia złego

- 30: iż się wiecey tym rzetşam dziwuiemy ktore ręká ludzka
- 31: śpráwiła/ vćiofála/ vrzezála/ vřtrugála/ vmálowála/
- 32: vglądziła y pokościeła/ á niřli tym ktore ręká Boská
- 33: stworzyła/ y ná káždym mieyřcu przed otzy nálze pořta=
- 34: wiła. A przeřto teřz Prorok ták mowi. Izařz nam nie=
- 35: bioła niepowiádaia chwały Boskiej?
- 36: y śpráwá rąk ie
- 37: go nie okázuie nam mocy wielkiej? I kędy są tákowi li

strona: 117

- 1: dzie/ ktorzyby się Obrázom Boskim/ iego ręką řtworzo
- 2: nym dziwowáli? y pátrząc ná nie/ moc/ chwałę/ miło
- 3: řierdzie/ y dobrodzieřstwo iego wyznawali y rozmyřła
- 4: li?
- 5: wřyřzy się ku martwym/ niemym/ głuchym/ y řle=
- 6: pym Obrazom nářlonili/ ktorych rzemieřnicy nadzieá=
- 7: łáli/ y nářtáwiáli/ do tych tylko nabożeńřtwo y
- 8: modlitwy řwoie przywiázáli.(*marg*) *Potrzećie wádzą. (-)*
- 9: Potrzećie to wadzą Obrázy/ iż ludzie krwią Pána
- 10: Iezu Kryřtá pokropieni/ y omyći/ to coby ná żywe O
- 11: brázy nářládać mieli/ ná řlugi Boże/ ná vbogie řaki/
- 12: ná řiroty/ ná wdowy/ to nářládaia ná martwe pnia=
- 13: ki/ ná kije/ ná deřki ku nitzemu niepożyřthetzne/ ktore
- 14: tzerw ie.
- 15: Ledwe drugi da pieniádz zá żywořhá vbogiemu/ á
- 16: pořmierći ná Teřtámenćie oddawa řto złotych/ ná O=
- 17: brázy/ ná pniaki y řtoiaki/ ná drwá/ ná kámienie/ kto=
- 18: re są Boskie obrzydzenie/ řadnemu třłowieku niepoży
- 19: řetzne.
- 20: A gdy řo vtzyni ma v siebie zá řo/ iakoby Pá

- 21: nu Bogu poślugę wdzięzną vtzynieł/ y łobie zá to kro
22: leſtwo niebieſkie kupił. I cołz tho zá nabożeńſthwo/
23: drwá álbo kije poſárbowáne do koſćiołá ſtáwiác/ y oł
24: tarze kámienne przykrywác?
25: A brátá twego/ dla ktore
26: go Kryſtus vmarł/ łaknącego nienákarmić/ prágną
27: cego nienápoić/ nagiego nieprzyodziać/ ále ciáłem
28: twoim/ iáko Prorok mowi gárdzić? A ktołz podobniey
29: ſzy Kryſtuſowi/ vbogi tzłowiek/ tzyli ſłup vćiołány.
30: A=
31: przełto by tełz dobrze Obrázow Pan Bog niezákazał
32: tzynić y ſtáwiác/ y nic nam nieſłkodziły/ tedybyłmy ie=
33: dnák mieli/ tákowey niepráwoſci poniechác/ ktorey ſie
34: dziwuia/ y ſłufznie ſię obrażáia/ Turcy/ Tátárowie/ y
35: Zydowie.
36: A chcełz wiedzieć kto ty Obrázy naprzod wymyſlił
37: y potwierdził? Czythamy o Grzegorzu Papiezu thym
38: imieniem pierwſzym/ iż do Serenułá Máłſylinłkiego
39: Biſkupá ſrodze piſał/(*marg*) Kto Obrázy wymyſlił. (–)
40: iż Obrázy s koſćiołá wymiotał
41: ponim záłie Marćin Papiełz woſkowe Obrázy do ko=
42: ſćiołá ſtáwić roſkazał.(*marg*) Grzegorz Papiełz. Roku. Marćin Pap. Roku. Roku conſt.
Pap. Roku. Grzeg. Pap. Roku. (–)
43: A záłię potym w kiekládziefiát lat/ Agáto Papiełz
44: to wſzyłtko potwierdził/ zebrałſzy kxiędze y Biſkupy
45: w Konſtántynopolu/ ten naprzod Bałwany iáwnie
46: do koſćiołá wprowadził/ przed nimi kłękác roſkazał/
47: ſwiece ſtáwiác/ kádzić/ y chwalić.
48: Then tełz błąd potym/ Konſthántyus papiełz po
49: twierdził. Ale iż ſie wiele krzełćianow wiernych temu

- 50: Bálwochwálftwu Ńprzećiwiało/ przeto naoŃtathek
- 51: trzeći Grzegorz Papiełz pod klątwą rołkazał/
- 52: áby ká
- 53: źdy Biłkup w koŃciole Ńwoim Obrázy álbo Bálwany
- 54: miał/ przed nimi klękał/ y do nich Ńię obiecował.(*marg*) Cefárze Obrázy wyrzucali s
kościółow. ConŃtánt Cefarz. Roku. (–)
- 55: Wiem o thym dobrze/ iáko Ńię Święći Cefárzowie
- 56: dłuęo temu Bálwochwálftwu Ńprzećiwiało/ y ty Bál
- 57: wány y Obrázy s koŃciołow miotáć rołkázowáli Kon=
- 58: Ńtántynus piąty Cefars:
- 59: Tákęe Philip Cefars Syn ie=
- 60: go/ Tákęe Lew trzeći Cefars/ Thákęe KonŃtántynus
- 61: ŃŃoŃty Cefarz. Tákęe Letzwárty Cefarz/ kthory iá=
- 62: wnie wywołał/ y wymiotáć rołkazał/ Obrázy ze wŃzyft
- 63: kich koŃciołow krzeŃcijáńŃkich:
- 64: Ałz po Ńmierći iego/ zno
- 65: wu Papieęzowie ożyli s KonŃtántynopolłkim Pátry=
- 66: árchą Therázyułem/ y wdowę Cefárfką żonę/ imie=
- 67: niem Hirenę s Synem iey niedoroŃŃlym/ KonŃtanty=
- 68: nem Ńiodnym/ námwili/ áby Synod w Nicenie ŃŃo=
- 69: Ńty vtzynieć dopuŃćiłá/
- 70: ięby obrázy znowu do koŃcio=
- 71: łow mogli w prowadzić/ tze^o Ńnádnie dokazáli/ gdy tę

strona: 118

- 1: Hyrenę Cefárzową wdowę do te^o przynukáli/
- 2: iż przy
- 3: zwolić ná wŃzyŃthko muŃiła/ co Ńie kolwiek Papieęzowi
- 4: podobáło. Tákęe ná ten tás ty WierŃze byli nápiłali

- 5: o obraziech. Nam Deus eft quod imago docet, fed non
6: Deus ipfa: hano videas/ fed mente colas/ quod cernis in
7: ipfa.
8: Czego vtzy obraz/ vkazałem wyffszey przedtym/ iż
9: niemoże nic inżezgo náutzyć/ iedno tzym fam ieft/ tho
10: ieft? ábyś był flepym/ głuchym/ y niemym.
11: Iuż mam zá to/ iż będziez wiedział fkąd obrázy ál=
12: bo bálwany do kościołow krześcijánfkich weffly.
13: A
14: przefto niewiem/ co zá wymowkę dnia oftátetznego bę
15: dziez miał/ kiedy cie Pan będzie pytał/ kto tobie obrá=
16: zy albo bálwany do kościoła ftháwiác/ y przed nimi
17: klękáć rofkazał?
18: Odpowiedz/ iż Papieſz Agáto ták ro=
19: fkazał/ rzetze Pan. Izalim ia niebył więtfzy Papieſz/
20: ktorym ták powiedział/ y fwoim pálcem nápifał. Nie=
21: tzyń fobie obrazu/ áni wżelkiego podobieńfthwá.
22: O
23: Pánie Iezu Kryftufie Synu Bogá żywego/ Wyr=
24: wi twoie owietzki od tego bálwochwálftwá okrutne=
25: go. Smiľuy fie Pánie/ fmiľuy/ á przydz rychło. Amen.
26: O Papieſkich Ká=
27: płaniech Swięceniũ.
28: A Iż teľz powiádaľz/ ábym
29: Biſkupy y Kapłany lżył/ y przełożone
30: mi gárdził/ ktore Bog w kościele S.
31: krześcijánfkim poftánowił/ vcho[way]

strona: 118v

- 1: mię tego Pánie Boże/ ábym ia miał prawdziwe Bi=
2: ſkupy/ prawdziwe przełożone

- 3: fromościć/ lżyć/ álbo fie pychą tzártowfką nád nie pod
4: nościć.
- 5: Abowiem bych nie Bifkupámi/ áni flugámi Bo
6: żymi/ áni przełożonymi gárdził/ ále lámym Panem Bo
7: giem: iáko to lam Bog do Sámuelá onego Proroká
8: fwoiego mowił.
- 9: Nie tobą/ ále mną wzgárdzili. Po=
10: mnie też ná to iáko Pan Kryftus mowi. Ktho was
11: flucha/ mnie flucha: A kto wámi gárdzi/ mną gárdzi/
12: A kto mną gárdzi/ gárdzi onym który mię posłał.
13: Przeto tedy wiernymi y prawdziwymi páfterzmi/
14: Bifkupámi/ y flugámi Bożymi niegárdzę: Kthorzy
15: prawdziwey náuki Iezu Kryftá Syná Bożego náu=
16: tzáią/ wiernie y prawdziwio Swiętościámi kościelny
17: mi íáfuią/ y lud Boży według rofkazánia y poftáno=
18: wienia Apoftolſkiego rządzą:
19: Abowiem do takowych
20: Pan Kryftus mowił. Nie wy iefteście oni mowiący/
21: ále Duch oycá wálzego/ który mowi w was: Tákowy=
22: mi ia tedy/ ktorzy fą posłáni od Páná Iezu Kryftá nie
23: gárdzę.
- 24: Ale fie tákowych Páfterzow/ Bifkupow/ Kápla=
25: now/ y prorokow ítrzegę według rofkazánia Syná Bo
26: żego/ kthorzy fą nie od Kryftufá/ ále od Antykryftá
27: Rzymſkiego posłáni/ ktorzy fą Solą zwietrzálá y nie=
28: floną/
29: kthora fie niktzemu infzemu niegodzi/ iáko Kry
30: ftus mowi/ iedno áby była pretz wyrzuconá/ y od lu=
31: dzi podeptána/ ktorzy náukę Kryftufá Syná Boże=
32: go s fálfzowáli/ opák wywrocili/ y s swiętości iego

33: łobie żupę vtzynili:(*marg*) Cechy maią papieſcy księża. (–)

34: ktorzy łtrzegą/ nie chwały/ áni

35: ćci Boſkiey/ ále tylko chwały y ćci papieſkiey/ ktorzy

36: [łą] od Papieża ná brodach/ y ná głowach/ y ná rękach

strona: 119

1: nácechowáni/ ktore po ſwiećie Papieſz roſyła/

2: y nie

3: Kryſtuſowe/ ale im ſwoie nowe vrzędy rozdawa.

4: Nie iżeby łamego Pána Bogá chwalili/ y przes

5: Kryſthuſá go wzywáli/ ále aby chwalili y wzywáli

6: Duſz ludzi vmárłych.(*marg*) Czemu Papieſz księdze ſwoie roſyła po ſwiećie. (–)

7: Nie dla thego teſz/ áby Pánu Bogu dziękowáli/ iż

8: tu ná ten ſwiáth Kryſtuſá Syná ſwego zeſłał/ y nas

9: przezeń odkupił od łmierći wietzney/ Ale áby znowu

10: Syná Bożego zá żywe y zá martwe offiárowáli/ tho

11: ieſt/ mſzyli/ męczyli/ krzyżowáli/ y krew iego deptáli.

12: Ieſtze teſz nie dla tego/ áby náukę prawdziwą E=

13: wánieliey Świętey ludziom wſzyłtkim przepowiedá=

14: li/ ale áby vſtaw Papieża Rzymſkiego pilnie przyglá

15: dáli y łtrzegli/ Brody y pleſze golili/ w Zwonki zwo=

16: nili/

17: Swiece palili/ Ołtarze/ to ieſt/ kámienie y drwá

18: przykrywáli/ wodę tzárowáli/ ludzi y bydło kropili/

19: głownie/ gromnice/ bágno/ owies/ ziele/ Ser/ máſło/

20: owoce/ mietze/ kije/ rąbki/ Kádzidło/ Złotho/ Mir=

21: rhę/

22: żegnáli chleb y wino/ w zmyłlone y thák rzekną=

23: ce/ w ciáło y w krew/ tzárowánim ſwoim przemieniá=

24: li/ krzyże złote/ łrebrne/ y drewniáne noſili/ całowali

- 25: ludziom wkażowali/
26: oleiem dzieci y ludzi chore mazałi
27: bawiany albo obrazy kadzili/ otwierali/ y infze Anty=
28: kryłtowe sprawy tznili.
29: A iż tak iest/ przeto tedy naprzod wkażę/ iako ty rze
30: tzone Kąplany swoie święćicie:
31: Potym wypiszę/ iako
32: Biskupy obieracie/ stanowicie y przyfięgacie: A tho
33: wżyftko z wższych włafnych ksiąg wkażę.
34: O Brodzie fię naprzod pytaią.
35: Naprzod niŃli co infzego tznicić potzynaćie/ tedy

strona: 119v

- 1: fie napierwey o brodzie pytaćie/ iakobyście brode one
2: mu ogolili/ ktory chce flugą Papielkim. I przypo
3: minacie iemu napierwey Papielkie wstawy/
4: ktoreście
5: o Brodach na tzwartym Kartainłkim Synodzie wsta
6: wili y napisali/ aby wżyfcy księza brody golili. Po=
7: strzygając tedy tę wielebną brode/ then Pfalm na=
8: przod mowicie. O iakoż to dobrze y mile braciey mię=
9: sfkac wespół. etc.
10: Spytam cię tu naprzod powiedz mi? Izali na go=
11: leniu Brody należy/ iedność y miłość braterfka; Ską
12: deście takową iedność wzięli profzę cie? Wkaż s pi=
13: Imá Świętego/ y dowiedz tego?
14: iż Apoftołowie z rofka
15: zania Pána Kryfthufá Syná Bożego/ dla iedności brody golili? y infzym potomkom swoim
golic rofkazo=
16: wali/
17: A gdyż tego pokazać niemożesz/ mużę ia tedy to

- 18: bie pokázác/ ktory to Papieřz naprzod potwierdził/ y
- 19: iáko świętą rzetz pořtánowił. Anakletus thym imie=
- 20: niem wezwány: áby fie wypełniło ono řlowo/ ktore An
- 21: ioł mowił/ do Ianá Świętego.
- 22: Choć řám vkařęc řá=
- 23: trácenie nietzyřtey niewiářty/ ktora ná wielu wodach
- 24: řiedzi/ řktorą nietzyřtořci płodzą Krolowie ziemřcy/ y
- 25: popili fie z iey Kupká/ ktorzy mieřřkáią ná ziemi.
- 26: Papieřcy odzwierni.
- 27: Potey řáię řwiátořci chwálebney ořrzyżeniu bro
- 28: dy tzyńicie řiedm řtopniow řlug kořcielnych. Pierwřze°
- 29: tedy řtopnia wrzędu řlugi/ odzwiernymi zowiećie/ kto
- 30: ry ten wrząd dáiećie/ kiedy ie ták z wielką powagą iuř
- 31: ogolone potwierdzaćie mowiác do nich.
- 32: Odzwierny
- 33: ma brzękác w Zwonek/ y w Zwon bić/ Kořcioł/ Řá=

strona: 120

- 1: kryřtyą otwierác/ y księgi Káznodziei rořkládác.
- 2: To
- 3: ieřt wrząd pierwřzy wářzego řwięcienia: Aby Zwonki
- 4: brząkał/ Zakryřtya otwierał/ Kxiegi rořkládał. Po=
- 5: wiedz mi? Kto kiedy řlychał/ y tzytał/ áby Pan Kry=
- 6: řtus ná tákowe Zabobony Apořtoły řwoie obierał? ál
- 7: bo pořrzygał? álbo pořwiacał?
- 8: Izali kiedy kazał řwo
- 9: im zwolennikom w zwonki brzękác/ iákoby iákim Má
- 10: řřkarownikom ktorzy biegáiąc po vlicach zwonki brzą
- 11: káią/ iř fie im ludzie dziwiuią/ y řnich nářmiewáią.
- 12: Papieřcy Czyřtelnicy álbo ořytáćie

- 13: Drugie zowiećie tzytátze álbo tzytelniki/ tym tefz
- 14: Brody naprzod ogoliwłzy ten vrząd dáiećie mowiąc.
- 15: Czytátze álbo tzytelnicy máią tzytác to co maią powie
- 16: dáć/ y tzytanie fpiewác/ y zegnác chleb/ y wżyftki no=
17: we owoce.
- 18: To wtorego fwicceńia [!] vrząd/ nie od Páná
- 19: Kryftuá Syná Bożego/ ále od Antykryftá zmyflo=
20: ny Papieżá Rzymfkiego. Nie mowię náprzećiwko te=
21: mu/ áby niemieli być w kościele fwięthym prawdziwi
22: tzytátze álbo tzytelnicy/
23: coby tzytáli przed ludzmi pi=
24: Ímo prorockie y Apoftolfskie/ ále mowię náprzećiwko te
25: mu żegnaniu chlebá y owocow/ y te^v izećie fobie ten
26: wtory rodzaj/ iákoby ofobny oddzielili.
27: Papiełcy záklinácze duchow złych.
28: Trzećie iefztze obieraćie y fwięćicie/ ktore zákliná
29: tzámi Duchow nietzyftych zowiećie: Ty pofwiácáiąc
30: ták do nich mowicie. Záklinátz/ na Dijabły wyrzu=
31: cąc. Przełto wezmićie moc kłáść ręce ná opętáne/ áby
32: przez kładzienie rąk wálznych/ duchowie nietzysći/ od
33: ćiał ludzkich vćiekáli.

strona: 120v

- 1: Powiedz mi skądęćie ty záklinátze fobie zmyflili? I
2: kto kiedy flychał/ álbo tzytał otym/ áby Apofthołowie
3: Páná Kryftułowi byli Duchow nietzyftych záklinátzá
4: mi? Abowiem oni/ nie záklinánim/ ani iákim guflenim
5: ále mocą Bożą Duchy nietzyfte wyrzucáli.
6: O tákowych Záklinátzach/ iákie wy działacie/ ma=
7: my wdzieiach Apoftolfskich/ onego Scewy nawyfffze=
8: go kápłaná Syniech/ ktorzy záklináiąc Duchy nietzy=

- 9: łte/ imieniá Páná Iezufowego wzywáli/ mowiąc.
- 10: Zá
- 11: klinamy was przes iezufá/ ktorego Páweł przepowie=
12: da. I co łie im łtało? Duch nietzyłty odpowiediawłzy
13: rzekł im/ Iezufá znam/ y o Páwle wiem/ ále wy nie=
14: wiem/ cołłcie zatz?(*margin*) Duch nietzyłty panuie nád zaklinatzámi. (-)
- 15: I włkotzył ná nie Duch nietzyłty/
16: y pánował nád nimi/ y zmołł ie/ afz ledwie nágo/ y zrá
17: nieni/ vćiekli z domu onego. Tu iáwnie píłmo łwięte łly
18: łzyłz/ iż ty záklinátze Dijabeł pofiadł y rołtárgał/
19: cho=
20: ćia wzywáli imięniá Iezufowe^o/ y przypomináli Pá=
21: wła łwiętego/ iáko y ći wáłzy záklinátze wzywáią/ kie=
22: dy z opętanyi kotzfáruią: A to Pan Bog vtzynił łlu
23: łznie/ áby vkazał przed łudzi iáwnie/ iż on zádných zá
24: klinátzow nieułtáwił.
- 25: Ale rzetelz/ cołz mowilz/ Izali Dijabli niebywáią
26: przes náłze záklinátze wyrzucáni? iáko to iáwnie batze
27: my w Człłtochowey/ w Iárołłáwiu/ ná Skałce/ y ná
28: Zamku w Krákwie/ w Sieprcu/ w Rzymie/ w Lore
29: tum/ w Prołtyniey/ y ná inłzych mieyłcach?
30: Ná tho
31: ták odpowiedam/ Iłz temu włzyłłtkiemu niewierzę. A=
32: bowiem thám niebywa prawdziwe wyrzucenie Dija=
33: błow/ iedno tylko łudzkie zmamienie/(*margin*) Człłtochowa y inne mieyłcá. (-)
34: gdzie łie Duch
35: nietzyłty odmienia w połtáwę Aniołá łwiátłółci/ ál=
36: bo łie zátaí/ aby ich mołł co náwięcej zwiełł/ á łatwie

- 1: on to vtzynie w iednym/ áby ich tyfiąc mógł zwieść y o=
- 2: pętać:
- 3: iáko to póspolicie flychamy kiedy wáfzy zakliná
- 4: tze mowią. Wynidz Dijable Bożą mocą/ pánny Má
- 5: ryey mocą/ y wáfzyftkich fwiętych mocą. A Dijabel zá
- 6: fię mowi náfmiewáiąc fie/ toc mię Szeroka pietze. (*marg*) Szeroka pietze fcilicet (-)
- 7: Izálię kiedy kropicie wodą tżárováną/ tedy Dija=
- 8: bel/ áby ich zwiodł co nawięcey woła. O biádafz
- 9: mnie/ To mię párzyfz plefzowatzu.
- 10: Iufzci wynidę/
- 11: bo fie boię fferokiey: A Boże vchoway włożyć ná opę=
- 12: tánego/ iáki płátek łáziebny/ miáfto fwiátości/ to do=
- 13: pierko krzyk będzie wielki.
- 14: A cofz tu tedy Dijabel infze=
- 15: go tznini/ iedno fie z was fmieie/ y ffydzi wámi: A w rze
- 16: komo iákoby wyfzedł/ vthái fie/ ábyście iemu tześć y
- 17: chwałę dawáli/ y weń wierzyli iákoście mu według
- 18: práwá Papieckiego flubili.
- 19: Nieieftem náprzećiwko temu/ áby Pan Bog Dija=
- 20: blá od tżłowieká niemiał wygnąć/ zá modlitwámi/ y
- 21: póftem wiernych ludzi/ iáko fam Pan Kryftuf/ othym
- 22: mowi. Iz then rodzaj Szátánow niewynidzie/ iedno
- 23: przes modlitwę y póft. (*marg*) Bywa fzátan wygnan od ludzi. (-)
- 24: A przefto ci wáfzy záklinátze/
- 25: nic infzego nie fá/ iedno Dijabelscy fludzy. Iako y Pa
- 26: weł S: o Antykryście powiáda/ iz tákimi fałfzywymy
- 27: cudy miał lud mamić.
- 28: I Pan Kryftus tefz ták powie
- 29: da/ iz niewierni y złośliwi będą Dijabły wyrzucác w
- 30: imię iego/ iáko otym nápiśał Máttheufz fwięty/ gdzie

31: thák Pan mowi.(*marg*) Antykryštowi fludzy wyrzucią dyabły. (-)

32: Iż wiele ich będą mowić ku mnie/

33: dnia onego/ Pánie/ Pánie/ Izażefmy w imię twoie nie

34: prorokowáli? y przez imię twoie cud wielkich nietzy=

35: nili? A ia im mowi Pan ná ten tżás powiem/ nigdym

36: was nieznał/ odstępcie odemnie wżyſcy/ ktorzyście

37: płodzili złości.

strona: 121v

1: Tu ſłyżyſz nie flowá moie/ ále flowá tego/ kthorego

2: ieſt ziemiá y niebo/ tżego ſie máią nádziejác/ y tżego

3: otzekiwác/ ci wáſzy zaklinátze. Abowiem niemożelz te=

4: go nigdziey vkázác s piſmá ſwiętego/

5: aby Pan Kry=

6: ſtus iákie Exorciftas álbo Záklinatze vřtáwił/ y náu=

7: kę iáką ofobliwą dał/ áby Dijabły záklináiac wy=

8: rzucáli/ ták iáko theſz nieuſtáwił náuki ofobliwey/ v=

9: márych krzeſić/ flepym wzrok dáwác/ trędowáte o=

10: tżyſciác. etc.

11: Przeto tedy ci wáſzy záklinátze/ nic in=

12: ſżego niętzynią/ iedno imię Boſkie nádaremne bierzą/

13: ktorzy ſą podobni wżyſthkim tżarownicom y tżárno=

14: kxięźnikom/ ktorzy z Dyabły igráią/ y porozumienie ſni

15: mi máią.

16: Papieſcy Akolitowie.

17: Czżwarte w vrzędzie wáſzym maćie. Akolity/ kto

18: re kiedy ſwięćicie/ tedy iáko Wozne naprzod poſtrzy=

19: gaćie/ y ták do nich poſtrzygáiac mowicie.(*marg*) Acolity. (-)

20: Byliście

21: przedtym ciemnoſciámi/ á iuſz teras ſwiatłoſcią/ w=

22: pánie. Chodźcielz iáko Synowie ſwiatłoſci/ będziecie

23: Swiece nościć/ itawiąć/ zápálác/ Wodę y wino goto=

24: wác.

25: Tę posługę tym rzetzon Akolitom dáiećie/ y dla

26: tych świec świecnofśami ie zowiećie. A tego nigdziey

27: nietzytamy/ áby sie kiedy Pan Kryftus Syn Boży/ al

28: bo tefz y Apoštołowie iego/ tymi plotkami zábawiáli/

29: ktorycheście łobie s śwych głow włafnych nawymy=

30: fláli.

31: Powiedz mi? Iefliże tho iefť itác sie świáthłością?

32: Swiece z Wołku vlepione nościć/ itawiąć/ y zápálác?

strona: 122

1: Wino y wodę gotowác?

2: Iefli sie dla tego Akolitowie

3: itawaią świáthłością/ iz swiece nołżą/ zapaláią/ y itá=

4: wiaią/ tedyć tefz y Zydowie/ y pogáni/ tym obyztáiem

5: świáthłością będą? Bo tefz swiece w śwych kościelech

6: nołżą/ zápáláią/ y itawiáią.

7: Wiem że to łą Apoštołłkie łłowá/ kthore nie dotych

8: rzetzonych Akolitow/ álbo Swiecnofłow/ ále do wřzyt

9: kich wiernych piłze/ ktorzy miłuią imię iego święte.

10: Niepotrzebá Pánu Bogu Swiec/ ábowiem Kry=

11: łtus Syn Boży iefť Swiecá/ ktora ofwieca wřzelkie=

12: go **tzłowiego** [!] / przychodzącego ná ten świáth. (marg) Nie potrzebá Pánu Bogu Swiec.

(-)

13: Przeto

14: nie od Syná Bożego/ áni od Apoštołow iego/ łą zmy=

15: fleni y wřtawieni ći rzekący Akolithowie/ álbo iáko ie

16: wy wykłádaćie Swiecnofłowie: Ale od Pogánow y

17: od Zydow/ łktorymi bráctwo w tey mierze maćie.

- 18: Papielcy Subdyaconowie.
19: Piąte Subdyakony zowiećie/ ktorzym też tę poflu=
20: gę w kościele dáiećie/ mowiąc do nich. Iż Subdya=
21: kon ma wodę/ ku pośludze ná Oltarz gotowác/ Dyako
22: nowi fluzyc/
23: Szerzynki y Korporały prac/ kielich y
24: pátynę/ ná offiárę gotowác/ Epištołę ípiewác/ iedno
25: tylko niekázác. To iest fwięcenie tych rzetzonych subdi
26: akonow/ dla tzego?
27: Przodkiem áby wodę ku pośludze
28: ná oltarz gotowali/ i kto kiedy w písmie Swięthym
29: tzytał/ áby Pan kryřtus ná ołtátetzną wietzerzą wodę
30: gotował/ y potym z winem mieszał/ y Apořtołom řwo=
31: im pić dáwał?
32: Izařz tám ná tey wietzerzy/ nietylko wi
33: no Pan kryřtus dáwał? ktory ták mowił do zwolenni=
34: kow řwoich. Powiádam wam/ iż potym niebęde pił/

strona: 122v

- 1: řthego owocu winney máćice/ ařz przydzie kroleřtwo
2: Boże/ gdy to będą pił řwami nowe/ w kroleřtwie Oy=
3: cá mego.
4: Tu mařz iáwne fwiádeřtwo Duchá Swięte
5: go/ iż nie wodę mieszáną z **wimem** [!] pił/ ále owoc z win=
6: ney máćice. I ktoryřz to iest owoc winney máćice? nie=
7: mořesz rzec/ áby wodá/ ále tylko łámo wino.
8: Przeřto tedy wodę gotowác/ y wino z wodą mię=
9: řzác/ nieieřt vřtáwá Páná Kryřtá/ áni Apořtołow ie=
10: go/ ále to naprzod Włofzy wymyřlili/ ktorzy fie Lin=
11: phowánego winá pić náutzyli.
12: A chceřz flyřzec/ ktory to Papieřz naprzod wymyřlił?

- 13: Alexánder tym imieniem Papież pierwszy/ który też
- 14: Przáfny chleb/ á nie kwálfzony/ iáko pierwey było vftá
- 15: wił/ Oplátki wymyślił/ y wodę tzárowác rofkazał. (marg) Z winem wodę miezfác nie vftawá kryftufowá. (-)
- 16: Ie
- 17: fli themu niewierzylz tzytay fobie Polidorufá piárzá
- 18: Rzymfkiego/ który dofyc piŕze fzeroko około tego.(marg) Chleb przefny y Oplátki Papież wymyflił. (-)
- 19: Ale rzetefz/ iz dla tego miezfamy z winem wodę/ áby
- 20: fmy działáli pámiátkę/ ifz zboku Páná Kryftufowego
- 21: wyfflá nietylko krew/ ále też y wodá? wiem izé tak ieft
- 22: y nic náprzećiwko temu niemowię/ iedno cię tylko oto
- 23: pytam?
- 24: Iefli też tám wino ciekło z boku/ ktore miefza
- 25: cie z wodą/ tzemu tak nie tzyńicie/ iáko Pan Kryftus
- 26: tzinił/ poniewáfz fie zowiecie.
- 27: Izáfz niewiefz? iáko Pan Kryftns [!] powiedział.
- 28: wy przy
- 29: iáciele moi iefteście/ iefli będziecie tzyńić/ cokolwiek ia
- 30: wam rofkazuię. Czemu fię więcej domyflácie/ ániŕfli
- 31: Miŕtrz rofkazał? Izáfz ma być zwolennik nád miŕtrzá
- 32: fwego? doŕić iemu/ mowi Pan/ gdy będzie iáko miŕtrz
- 33: iego.
- 34: A gdyfz tedy nie to co on rofkazał tzyńicie/ ále pápie
- 35: fkiego rofkazánia ftrzeżećie/ iefteście thedy nie fludzy

strona: 123

- 1: Kryftufowi/ ále fludzy Papieŕcy/ to ieft Antykryfto=
- 2: wi/ y nieprzyáciele Boży.
- 3: Izali ktorzy Apoŕtoł kiedy

- 4: wodę z winem mieszał? fzerzynki álbo korporaly prał?
- 5: Ale podzmy do Dyakonow.
- 6: Papięscy Dyakonowie.(*marg*) Dyakoni: (-)
- 7: W łzołtym vrzędzie/ Dyakony maćie/ kthore po=
- 8: łwiąćaiąc ták mowicie/ Dyakonowie wełli ná miey=
- 9: łce Lewitow zakonnych. Dyakon ma fluzyc v Ołta=
- 10: rza/ krzćic y kazać. etc.
- 11: Táme málo niżej. Wyłmu=
- 12: kawłzy práwá rękę/ ták do Dyakonow mowicie. Du=
- 13: chá Święthego ku vmocnieniu przyiymicie/ ábyście
- 14: łię łprzećiwiali Dyabłu/ y pokułam iego/ w imię Pań
- 15: łkie.
- 16: A gdy mu kxięgi w ręce dáiećie/ tedy tymi flowy
- 17: do niego mowicie. Wezmi moc ku tzytaniu Ewáuieli
- 18: iey [!] w kołciele Pańłkim/ ták zá żywe iáko y zá vmárłe w i
- 19: mię Pańłkie.
- 20: Tułcie łami práwie y dełtatetznie wyłozyli/ vkazali
- 21: y zámknęli/ iákołcie ty flowá rozumieli/ kiedyłcie do te
- 22: go Dyakoná mowili/ Dyakon ma kazać. To iełt/ iż ma
- 23: dułtze z Czyłcá wycięgać/ ktore łie ták łmáżą/ y vłta=
- 24: witznie wołaią.
- 25: Smiluyćie łię/ łmiłuyćie łię/ á zwłta=
- 26: łtza wy przyiaciele moi. Mielibyłcie łię fluznie łmi=
- 27: łowáć/ y co nawięcy pieniędzy do Papiężá połłáć/ á=
- 28: by włzyłtki Dułzyczki rázem s Czyłcá wypułcił/ á dłu=
- 29: zey ich ták dla tey bezecney Mámmony niełmáżył/ po=
- 30: niewáłz ma moc włzeláką ná niebie y na ziemi.
- 31: Wiem o tym/ iż piłmo Święte mamy o Dyakonách
- 32: kthore Apołtołowie Święći obierali/ y ręce łwoie ná
- 33: nie kładli/ ále nie dla thego/ áby zá żywe y vmárłe E=

strona: 123v

- 1: wánielią tzytáli/ y v Ołtarzow Bálwochwálftwá po
- 2: magáli/ ále áby Kryftufá wyznawáli/
- 3: vbogimi šírotá
- 4: mi Kryftufowymi y wdowámi fie opiekáli: a byli ludzie
- 5: ftátetzni/ Swięći/ y Zonáci/ kthorzy thefz fwe dziatki
- 6: włáfné mieli/ iáko otym fwięty Páweł do Tymotheu
- 7: fza pífze.
- 8: Mamy thefz o tákowych Dyakoniech w Apo=
- 9: ftolńkich dzieiach/ iákowy był Swięty Strzepan y infzy
- 10: ktorzy vbogie opátrowáli/ nieumieiętne vtzyly/ chore
- 11: náwiedzáli/ więznie ćiefzyli. Ale podzmy do Kápła=
- 12: now.
- 13: Papielcy Kápłani.
- 14: Siodmy vrząd w kościele wálzym ieft kápłáńki/
- 15: ktore od káplic kápłany zowiećie/ y ták do nich mowi=
- 16: ćie/ poftánowiono ieft o tych/ ktorzy
- 17: ku fpráwie Ołtarzá przyięći bywáią:
- 18: Aby pierwey rá
- 19: dá bylá od ludu/ o żywoćie y záchowániu ich: I máło
- 20: nízey. Przefto iefli o fpráwach y o obyztáiach ich wie=
- 21: ćie/ cokolwiek flufznego rozumiećic [!] / wolnym głófem po
- 22: wiedzieć możećie?
- 23: I ták do nich dáley iefztze mowićie:
- 24: kápłan ma offiárowáć/ żegnáć/ przełożonym być/ ká=
- 25: zác/ y krzćić: I máło nízey. Ku pośludze ludziom
- 26: chleb y wino w ćiało y w krew/ niepomazánym żegná=
- 27: nym przemieniáć.
- 28: Rąk skłádánie y ímárowánie.
- 29: Támże potym nowe swięcony Kxiádz/ iednę rę=

- 30: ke zdrugą łpółem złożywłzy dłoni roszzerzy: A wy záfie
31: wielki pálec ręki práwey w Oliwie matzacie/
32: y ná dło
33: niach iego krzyżyki oleiem tzynicie/ potzawłzy od wiel=

strona: 124

- 1: kiego pálcá práwey ręki kxiędzá nowego/ afz do lewey
2: ręki pálcá przedniego:
3: Afz náoftátek obiedwie ręce ie=
4: go łmáruiąc mowicie ták.
5: Rąk Swięcenie.
6: Rącz poświęćć Pánie ty ręce/ przes te pomázanie
7: y náfze pożegánie/ iz cokolwiek będą żegnác/ było prze=
8: żegnáno/ y cokolwiek będą poświęćć/ było poświęco=
9: no:
10: W imię Páná náfzego Iezu Kryłthá: I odpowie
11: da koždy kxiędz nowy/ Amen. Zátym temułz nowemu
12: kxiędzowi/ dáiecie kielich w ręce/ mowiąc.
13: Kielichá dáwanie w ręce.
14: Wezmi moc Offiárowác ofiárę Bogu y Mfze tzy
15: táć/ thák zá żywe/ iáko y zá vmárłe/ w imię Pánłkie:
16: Potym obiedwie ręce kładziećie ná káždego kxiędzá y ty
17: łłowá do káždego z ofobná mowicie.
18: Rąk kładzienie ná nie.
19: Wezmićie Duchá Swiętego/ kthorym odpu=
20: ścićie grzechy etc. I ná końcu mowiąc/ ty łłowá przy
21: dawaćie.(*marg*) Niebelfpietzna rzetz kxiędzem być. (-)
22: rzetz niebelfpietzna ieft/ ktorą maćie łpráwo
23: wác/ przełto fię od drugich pilnie porzátku Mfzey ná
24: utzćie/ ábyćie byli przeżegnáni w wrzędzie kápłánłkim

25: y offiáruyecie vblągájące Offiáry/ zá grzechy y wyftęp

26: ki ludzkie.

27: Kiedyby fię kto doftátetznie tey fpráwie wálzey przy

28: pátrzyć chciał/ konietznieby fie miał tze mu dziwowác

strona: 124v

1: Iż oto naprzod iákoby ná iákie fzyderftwo mowicie/

2: áby od ludzi rádá bylá o żywoćie y o záchowániu do=

3: brym/ onego nowego kxiędzá/ gdyfz oto zadnego tzło=

4: wieká niepytaćie/ áni fię rzdzićie/ y ná tym go mieyfcu

5: święćicie gdzie go nikt niezna/ áni on mięfłkal tam ia=

6: ko żyw.

7: Przefto tefz ná ten vrząd ludzi niegodne/ nieutzone/

8: y niebogoboyne bierzećie. A nákoniec ludzi nietzyfte/

9: y tákowe ktorzy niewiedzá/ dla tze go ten urząd przy=

10: muią.

11: Iedni dla tego/ áby proznováli/ y nierobili/ iedli/

12: pili/ y łotrowáli.

13: Drudzy áby fie zmocy Swieckiey wyrugowáli pod kto

14: rá ma być wízelka duřzá poddaná/ iáko piřze Święthy

15: Páweł.(*marg*) Czemu Papięscy kxięża zoftawaią kapłany. (–)

16: áby im wolne było tzyńić co fie im podoba/ á=

17: by ich żadny kárác niefmiął/ by go tefz dobrze y z Zo

18: ną fwą záftał.

19: A nákoniec/ áby domy fwoie bogáćili y przyiaćioły

20: podwyfłzyli/ przefto fie tefz naprzod s Herbow wylitzá

21: ią/ niřli w Kánonią/ w proboftwo/ álbo w Biřkup=

22: ftwo pořseřsyą wezmą.

23: Cefz dáliey do thych nowych Kxiędzow mowicie?

24: Ten vrząd m dáiećie mowiac. Aby ofiárowáli zá żywe

25: y zá vmárle?(*marg*) Co tym kapłanom za vrząd dawaią. (–)

- 26: To iest áby páná Kryšťufá Syna Bože=
27: go ras vmętzzonego y vkrzyżowanego znowu mętzyl/
28: krzyżowali/ bluznili/ álbo iáko wy fámi mowicie chleb
29: y wino w ciáło y w krew przemieniáli.
30: A zá takowe blu
31: zniersťhwo y máctwo/ ná vbogich y profťhych lu=
32: dziách/ y wdowách/ pieniądze wyludzáli.
33: powiedz mi? Izali kiedy Pan Kryťtus swoim Apo
34: stólom/ chleb y wino/ w ciáło y w krew/ przemieniác

strona: 125

(marg) O Święceniu Káplánow Papieřkich. (-)

- 1: rořkazał?
2: Izali im ręce ná krzyřz oliwá řmárováľ? I=
3: zali im brody y pleřze pořrzygał? Izali im złote/ álbo
4: řrebrne kielichy/ w ręce dawał? Izali im kiedy ták ro
5: řkázował? Weźmicie moc offiárovác Bogu/ y Mřze
6: tzytác/ zá żywe/ y zá vmárľe?
7: Izali kiedy donich thák
8: mowił offiáruycie vbłagájące offiáry/ zá grzéchy y wy
9: řtěpki ludzkie? Izali iuř niewřzedł Pan Kryťthus do
10: niebá/ áby řie vřtáwiznie okazował przed obliznořciá
11: Bořká zá námi.
12: Nie dla tego iáko Apořthoľ Święty
13: mowi/ aby řámego řiebie vřtáwiznie offiárováľ/ bo
14: by muřiał vřtáwiznie vmierác/ ieřliby řie ieřtze drugie
15: raz miał zá nas offiárovác?
16: Przeřto ty offiáry vbłagá
17: iáce/ kthore zá grzechy y wyřtěpki ludzkie ofiáruiecie/
18: nic inřzego nieřá/ iedno zbluznienie/ pořromocenie/ y
19: podeřtanie oney iedyney ras vtzynionej y nařwięřzney

- 20: offiary/ którą Pan Kryftus raz ná krzyżu vtzyńił/ y
21: nas wietznie z Bogiem Oycem poiednał.
22: Przydawaćie też iefztze niemnieyfze bluznierftwo ku
23: temu/ kiedy thák do rąk kxiędzák nowego mowicie. Iż
24: cokolwiek ty ręce będą żegnác/ było to pożegnano/ y
25: cokolwiek będą poświęćác/ było to poświęcono.
26: Atz=
27: kolwiek tegoście iáwnie niewyrázili/ coście przez tho
28: żegnánie y poświęćánie rąk rozumieli/ á wżakofz/ Iná=
29: dnie koždy obátzyć może/(*marg*) O rękách kápłáńskich. (-)
30: iż tu nic infzego nierozumie=
31: ćie/ iedno żegnánie álbo krzyżykow tzyńienie/ to iefth
32: tzárowánie Wody/ Soli/ Winá/ Iáiec/ Owfá/ Zło=
33: tá/ Kádzidlá/ Mirry/ Gołębiow/ Báránkow/ Ífołdr
34: Gromnic/ Bágná/ Ziela/ Kołatzow/ Será/ Máflá/
35: Rąbkow/ Ífukien/ Pierścieniow/ Pątnikow/ Mántyk
36: y ich kijow/ nowych Studzien/ Lázien/ y owocow/
37: iakoście othym w Agiendzie y we Mfzale wáfzym Ífie=
38: rzey wypifáli.

strona: 125v

- 1: Izali kiedy Pan Kryftus do fwoich Apoftólow mo
2: wił? Cokolwiek będą ręce wáfze żegnác aby tho było
3: pożegnano/ y cokolwiek będą poświęćác/ áby tho by=
4: ło poświęcono.
5: I co fą ręce tzłowietze álbo kápłáń=
6: íkie? Izali nie takie/ iáko y v infzych ludzi ręce? Izali
7: im ftąd co przybędzie/ iż ie Ímrodliwym oleiem máże=
8: ćie? vkałźcie gdzie Pan Kryftus fwoie Apoftóły má=
9: zał oleiem? y inne ich potomki mázác rofkazał?
10: Izali

- 11: do nich kiedy mówił. Zegnaycie Wodę/ Sol/ Złoto/
12: Gromnice/ Báránki/ kołatze/ Ziele/ Bágno/ Ogień
13: Rąbki/ etc.(*marg*) Rzetz niebeśpietzna być kápłanem. (-)
14: Ná oštátku tho wśyřthko zámykaćie/ gdy do tych
15: nowych Kxiędzow połmárowánych mowicie thák:
16: Rzetz niebeśpietzna ieřt ktorą maćie řprávowác. W=
17: łafnieřćie im powiedzieli/ kiedyby iedno niebożáthká
18: wyrozumieć mogli:
19: Iř rzetz niebeśpietzną będą řprá=
20: wowác/ á ták barzo niebeśpietzną y tákową/ ktora im
21: nic inřzego nieprzyniefie/ iedno wietzną řmierć/ piekło
22: y potępienie/
23: ábowiem Páná Kryřtuřá Syná Bożego
24: będą muřieli z nowu mężyć/ krzyżowác/ y řniego řie
25: náłmiewác/ ktorych nic inřzego niebędzie czekáło/ iedno
26: řtráľliwy Sąđ Boży/ kiedy Pán z Anioły wynidzie/
27: żywe y martwe řędzić będzie.
28: I rzetze tym offiárowni
29: kom y Mřzarzom. Izalim ia ták był vřtáwił/ y rořka=
30: zał/ ábyřćie mie znowu/ dla pieniędzy/ dla Fundácyey
31: dla Anniwerřarzew offiárowáli/
32: przedawáli/ y zá ży
33: we y vmárle/ mężyli y zábijali/ á náořtátpék [!] zá řřkápy
34: zdycháiące mřzyli. Powiedzćie kto wam tho rořkazał y
35: vřtáwił/ vbłagáiące offiáry/ zá grzechy y wyřtěpki lu
36: dzkie offiárowác?(*marg*) Iáko Pan będzie mówił w gniewie řwoim do tych mřzarzew. (-)
37: Izaliřćie niemogli w pímo řwięte
38: Weyrzyć? Zem ia raz ná krzyżu będąc záwiefzony/ ie=

- 1: dną tylko offiárą/ vbłagał ná wieki Oycá mego nie=
2: biefkiego?
3: Czemuście flowu moiemu więcey niewierzy
4: li/ á niíflí papieżowi Synowi záthráconemu? Izali=
5: ście nietzytáli/ iż fluga ktory wie wołá Páná fwego/
6: á nietzyni/ będzie bárzo karan. Weściełz thy niepoflu=
7: ízne flugi/ á wrzucicie ie w Ogień wietzny/ kędy będzie
8: płátz y zgrzytanie żębow.
9: O niebożatká zapamiętáli Dufz swoich/ lepiejby te=
10: ras w gnoiu Lázárzem leżec/ nędzę cierpiec/ y wci=
11: fki rozmaíte/ á niíflí potym wietznie/ iefli fie nieupá=
12: miętaćie/ ze wżyftkimi bluzniercámi/
13: y z Iudařzem/ á
14: nákoniec ze wżyftkimi Dijabły w piekle gorzeć. Ale
15: podzmy do Biskupow.
16: O Papieskim Święceniú Biskupow/ y o przyřiedze ich.
17: ACżkolwiek othym do=
18: brze wiem/ Iż kościół Páná Ie
19: zu Kryřtá Syná Bożego/ Ko=
20: ściół Święty krześcijáńki/ nie=
21: może ftać/ bes prawdziwych y
22: wiernych Biskupow/ ktorzy fą
23: ítrożámi y vtzyćielmi ludu Bo=
24: żego:
25: A wżakofz iż nie to iefť Bi
26: f kup/ co fie Biskupem zowie y tzyni/ I nieto iefť Bi=
27: f kup/ co ma Zamki/ Miáftá/ Wśi y wielkie dzierzáwy
28: wiele Złotá/ Srebrá/ Szath y pieniędzy.(marg) Nie to Biskup co fię Biskupem tzyni y
zowie. (-)
29: I nie to iefť

strona: 126v

- 1: Biskup/ co ma wiele Dworzánow/ Komornikow/ Ko
- 2: ni/ Wozow/ y co Zbębný y fthrábami ná Seymy ie=
- 3: zdzi. I nie to iest Biskup/ co w Infułach Perłowych
- 4: w Adámáffkach/ w Hátłafiech y w Rokietach chodzi.
- 5: Krzyżyk náfflýzi złoty/ y pierścienie na pálcach noši.
- 6: I nie to iest Biskup/ kthory Reguł y vftaw ludzkich
- 7: ftrzeże/ álbo od Papieżá Sakry Bierze. I nie tho iest
- 8: Biskup/ ktory drwá/ kámienie/ máże y poświęca/ kto=
- 9: ry zwony krzći/ y ludzi bierzmuie y politzkuie.
- 10: I nie to
- 11: iest Biskup/ ktorego oleiem smrodliwym námázano.
- 12: Ale tho iest Biskup prawdziwy/ kthorego pomázał
- 13: Duch Święty prawdziwą náuką Ewánieliey świę=
- 14: tey/(*marg*) Kto iest Biskupem prawdziwym. (-)
- 15: ktory nie Reguł álbo vftaw ludzkich ftrzeże/ ále
- 16: Reguł y vftaw Bořkich/ kthory sie boi Páná Bogá/
- 17: ktory miłue Páná Iezu Kryftá Syná Bożego vkrzy=
- 18: żowánego/ y owietzki iego.
- 19: Ktory náukę prawdziwą
- 20: przepowieda/ y sam oney náuki prawdziwey żywotem
- 21: dobrym y świętym poświęttza. Ktory náuk Dijabel=
- 22: fkich nie náfláduie/ pokármow/ y małżeńtwá żadnemu
- 23: ftanowi niebroni.
- 24: Ktory nie to tzný/ y nie tego vtzy/
- 25: co ludzie poftánowili/ ále thego/ co sam Syn Boży
- 26: Miftrz nawyfflýzy poftánowił/ y krwią swoią świętą
- 27: potwierdził.
- 28: Tákowych Biskupow wřelki tzłowiek winien pod
- 29: duřnym záthrácenim fluchác/ ćcić/ ważyć/ y żywić.

- 30: Abowiem iáko Apoštoł mowi. Iż tákowi fą dwoiákicy
31: ćci godni/ ktorzy fą dobrze przełożeni.
32: Iefliście wy tá
33: kowi Biskupi/ tedyście też tego godni. Ale iákowi Bi
34: lkupi iefteście/ fnádnie koždy może rosłędzić/ ftego wá
35: fzego święcenia/ y przyfięgania/ kthore Papieżowi
36: Rzymfkiemu tzynicie:
37: Kthore święcenie s kxiąg wá=

strona: 127

- 1: fzych włafnych tu nápiłzę. I ták fie potzyna.
2: Naprzod kiedy Biskupá mianuiecie y poświęćć
3: maćie/ tedy kielká Biskupow przyfięgłych Papieżowi
4: przy namniey dwu do tego poświęććania wzywáćie.
5: I
6: vbrawłzy fie w rogáte Infuły/ iákoby w kołpaki Tá
7: tárkie/ y w inſze Sátáńkie máńfkáry: Tám naprzod
8: głowę nowego Biskupá oleiem fmaruiecie/ y iego pod
9: przyfięgą pytaćie/ mowiac ták.(*marg*) Oco pytáią Biskupow. (–)
10: Chcełz wżyfłtkę roſtropność twoię ile rozum xx twoy
11: niefie/ Boskiemu piłmu/ y wyrozumieniu poddác? A
12: on odpowiada. Chcę być ze wżyfłthkiego ſercá poſlu=
13: ſznym y przyzwolić: Pothym go iefłtze pytaćie dáley.
14: Chcełz to co będiesz rozumiał s piłmá świętego/ lu=
15: dziom dla kthorych bywałz poſtánowion/ y ſlowem y
16: przykłádem vtzyć? A on odpowiada/ chcę. Chcełz
17: wítawy krzećcijáńfkich Oycow/ y Dekretały od Świę
18: tey y Apoſtołfkicy ſtolice poſtánowione/
19: to iefł od Pa=
20: pieżá/ wćciwie przyiác/ vtzyć/ y chowác? odpowiada

- 21: chcę. Chceż Błogosławionemu Piotrowi Apošto=
22: łowi/ ktoremu/ od Bogá iest daná moc/ zwięzować/ y
23: rozwiązować/
24: y iego Wikáryom Rzymłkim Papieżom
25: Wiare/ poddaność/ y posłufzeńftwo/ według rządu
26: zwierzchniego zachować? Odpowieda/ Chcę. Iesz=
27: tze go dáley pytaćie.
28: Chceż trzyftości y trzezwości/ zá
29: Boskim wfpomożenim fthrzec y vtzyć? Odpowieda/
30: Chcę. A potym flubie y obietnicy/ tymi flowy koždy
31: z was przylięga.
32: Pierwftza przylięgá Biskupow
33: Papieżowi.

strona: 127v

- 1: Ia N. obrany Biskup P. od tey tho godziny ná
2: potym/ posłufzny będę Świętemu piotrowi/ y fwię=
3: they Apoštołłkiew Rzymłkiew ftolicy/ y Pánu moiemu
4: tzwartemu Páwłowi Papieżowi/ y iego pothomkom
5: rządnie wftępuiącym.
6: Nie będę áni w rádzie/ áni w ftkutku/ áby miał ży=
7: wot wtrácić álbo tzłonek/ álbo poiman być/ złym poi=
8: mánim. A rády ktorą on mnie/ álbo sam przes fię/ ál=
9: bo przes lift/ álbo przes poslá obiáwi/ ku iego ftkodzie
10: żadnemu nieobiáwię.
11: Papieftwu Rzymłkiego kościoła/ y Regułom Świę
12: tych Oycow/ pomocnikiem będę/ ku obronieniu y o=
13: trzymániu/ ile námię należy/ náprzećiwko wfzyftłkim
14: ludziom. Wezwány ná Synod przyiáde/ chyba żeby
15: mię co flufznego záftło.
16: Legatowi Apoštołłkiew ftolice/ o kthorym będę miał

- 17: wiadomość/ w przyiechaniu y odiechaniu/ będę vc=
18: ciwość wyrządzał/ y iego w potrzebách ratował.
19: Mieyfcá Apoftholfskie kázdego roku/ álbo sam przes
20: fię/ álbo przes pewnego pollá/ będę náviedzał/
21: chy=
22: bá żeby mię ftego wypuřtztzono. Ták mię P: Boże wfpo
23: mořz/ y tá Święta Boża Ewánielia. To ieřt przyfię=
24: gá flowo od flowá pierwfza wáfzá/ ktorą Antykryřto=
25: wi Rzymřkiemu tzińicie.
26: A iř ta przyfięgá themu Pánu wáfzemu Papieřowi/
27: zdálá fię być ieřtze niedořtatetzna/ przeřto nową y in=
28: řzą przfięgę ná was niedawno wymyřliř y vřthawiř/
29: ktorą thymi flowy tzińić muřicie/ kiedy ná Biřkup=
30: řtwo wfřpuiećie.

strona: 128

- 1: Wtora álbo nowa Przyfięgá
2: Biřkupow papieřowi.
3: W Imiono Boże Amen. Ia Iendrzey Biřkup wy=
4: brány Krakowřki/ od tey godziny ná potym. Wierny
5: będę y pořluřny/ błogofławionemu Piotrowi/ y řwię
6: temu Apoftholfskiemu Rzymřkiemu kořćiořowi/
7: y Pá=
8: nu nářzemu Páwřowi papieřowi/ y ie^o potomkom/ rżą
9: dnie wfřpuięcyř/ Rády ktorey mi fię zwierżą/ fámi
10: przes fię/ álbo przes pořly/ álbo przes liřty/ ku ich řřko
11: dzie moię wiadomořcią řadnemu nieobiáwię.
12: Papieřtwá Rzymřkiego/ y Krolewřkiey dzierżáwy
13: Świętego Piotrá/ będę pomagář otrzymáć/ y obronić
14: náprzećiwko wfřzelkiemu třzowięku.

- 15: Z Legatem Apoftolſkiey Itolice/ w przyiáchaniu y
16: w odiechaniu/ poćciwie będę nákládał/ y iego w po=
17: trzebach rátował.
18: Praw/ poćciwości/ przywileiow/ powagi Rzym=
19: ſkiego kościoła/ y Pána náſzego Papieża/ y potomkow
20: przerzeczonych záchowác bronić/ rozmnáżać/ y przy=
21: tzyniác/ będę wśiłował.
22: Nieprzyłżę fię ku rádzie ſkutkiem/ y mową/ ktora
23: by fię ſciągała/ náprzęciwko Pánu náſzemu Papiezo=
24: wi/ álbo temuſz Rzymſkiemu kościołowi/ ku ſkázie/ zel=
25: żeniu/ y vbizeniu oſob/ praw/ poćciwości/ ſtanu/ y
26: mocy ich przegrozeniu.
27: A ieſlibych ktore rzetzy od kogo ſſkodliwe obatzył/ ál
28: bo nápráwione/ będę to pſował/ wedluk możności y
29: iáko będę mogł narychley y naſnádniey oznamię/ te=
30: muſz Pánu náſzemu/ álbo komu inſzemu/ przez ktorego

strona: 128v

- 1: by/ ku iego wiadomości przyſć mogło.
2: Reguł Świętych Oycow/ Dekrethow/ wſthaw/ v
3: twierdzenia/ poſtánowienia/ zawięſzenia/ doyrzenia/
4: y Mándaty Apoftolſkie/ ze wſzyſtkiey mocy/ będę cho
5: wał/ ſtrzegł/ y inſzym ſtrzec y chowác rofkażę.
6: Kácerze/ odſtzepieńce/ y vporne Pánu náſzemu/ we=
7: dług możności będę przeſładował y wykorzeniał. Obe
8: ſłány ná Synod przyiáde/ chybá žeby mi porządna á
9: kościelna przekáſká niedopusćieła.
10: Ná mieyſcách Apoftolſkich bliſko Rzymſkiego dworu
11: ras w rok/ á ieſli dáleko zá gorámi/ we trzy láthá/ na=
12: leſć fię dam/ bądź teſz przez poſlá
13: ſwego/ chybá žebym Apoftolſkim wyſwobodzenim/

- 14: łtego był wypułtzn.
- 15: Dziedzictwá y łtátku/ ku łtołu mamu należącego
- 16: nieprzedam/ áni załtháwię/ áni zámienię/ áni oddalę/
- 17: choć tełz y łprzyzwolenim mego kościoła Kapithuły/
- 18: bes rády y dołżenia Rzymłkiego Biskupá.
- 19: Ták mi te=
- 20: go Pan Bog dopomagay/ y tá tho Święta Boża E=
- 21: wánielia.
- 22: To iełt przyięgá łlowo od łłowá nápińaná/ iáko Pa
- 23: pieżowi Bogu y Pánu wálzemu przyięgáćie.
- 24: A po they przyiędze łłowá przydawáćie. Biskup
- 25: ma łędzić/ wykłádać/ połwięcać/ ordynowáć. Tám=
- 26: ze páłcem wielkim práwey ręki/ głowę iego Oleiem
- 27: máżećie/ ták mowiáć y łpiewáiać. (*marg*) Biskupá Papielkiego vrząd. (–)
- 28: Pánie to niechay w głowę iego wpłynie. To w vłtá ie^o
- 29: niechay włzyłtko włtápi.
- 30: Potym ręce iego/ iáko y innym kxiędzom łmáruiećie
- 31: y kiy iego tzáruiećie/ tymi łlowy. (*marg*) Głowę Biskupią. Ręce Biskupie. Kiy Biskupi. (–)
- 32: Przeżegnay Boże Kiy ten etć. A pothym kropićie

strona: 129

- 1: on kiy wodą tzárowána/ ktorą wy zowiećie łwięconá.
- 2: Pierścień thákiełz żegnáiać mowićie.
- 3: Zełli Pánie
- 4: błogoláwieńłtwo twoie/ ná ten pierścień/ aby ktokol=
- 5: wiek tym Świętym wiáry znákiem/ był náznátzn/ w
- 6: mocy niebiełkiey obrony/ ku żywothowi wietznemu był
- 7: záchowan. (*marg*) Pierścień Biskupi. (–)
- 8: I zathym mu dawáćie pierścień ná rękę/
- 9: thy łłowá mowiáć. Wezmi pierścień tho iełt wiáry

10: znak.(marg) Czapkę rogatą Biskupią. Rękawice Biskupie. (-)

11: Iełtze też czapkę rogatą albo kłobuk/ który wy In

12: fułą zowiecie/ aby była Święta/ tymi słowy żegnacie.

13: To są rogi obu dwu Testamentu/ iako Moizełz rogaty

14: chodził/ y Aron był w czapkę przybrany.

15: Rękawice tak też zarzućcie mówiąc. Aby wszelkie=

16: mu słudze twoich poświęconych Biskupow/ którzyby

17: ręce swoje chcieli przykryć śpokorą/ ratyliście im dąć/

18: tak serdecną/ iako też y vtzynkową użytość twoiego

19: miłosierdzia. etc.

20: To są słowa własne s ksiąg wążych/ ktore Pontyfi

21: kałem zowiecie/ wypisane/ ktorem xx tu dla tego napi=

22: sał/ aby każdy wierny krześciański człowiek/ nietylko o=

23: tymá swemi oglądał/ ale też y rękoma/ iako mówią

24: pośpolicie/ namacał y rozeznał.

25: Ieśli według tego

26: Święcenia/ iesteście prawdziwi/ albo fałszywi Bisku

27: pi? Ieśli Pana Kryśtułowi/ albo Antykryśtułowi flu

28: dzy? Ieśli przyiaciele Boży? Ieśli

29: od Bogá/ y Iezu K. Syná ie^o/ czyli od Antykryśta po

30: ślani?

31: Abowiem kiedybyście prawdziwi Biskupi byli/

32: od Kryśtułá Syná Bożego posłani/ tedybyście wtaw

33: ludzkich y Dekretałow Papieśkich wtzyć/ chować/ y

34: śtrzec nieobiecowali/ y pánu Papieżowi tak rzeknące=

35: mu Wikáryiemu wiary/ poddaności/ y posłuszeństwa

36: nieprzyślęgali.

strona: 129v

1: Ale byście śtrzegli/ y obiecowali/ iako Święty Pá

2: weł náutza: Być Biskupami bes przygány/ iedney zo=

- 3: ny mężmi/ tzuynymi/ trzewnymi/ pobożnymi/ mierny=
4: mi/ gościnnymi/ náutzáiącymi/ niezbytetznymi/ nie=
5: grożącymi/ niemárneho zyłku łukáiącymi:
6: Ale ćierpli
7: wymi/ niepopędliwymi/ nie łákomymi/ ktorzyby vmie=
8: li domy fwoie rzędzić/ y dziatki fwoie mieć w połłufzeń
9: łtwie/ ze włzelką włtydliwością. (*marg*) Coby mieli obiecować Biskupi. (-)
10: Izali kiedy Paweł álbo Piotr święty/ kthorego wy
11: Papieżem tznicie/ obierał y fwięcił tym łpołobem Bi=
12: łkupy/ iáko ie wy obierać y fwięćićie?
13: Izali kiedy iá=
14: kie włtawy/ Dekretały/ y Reguły rozdawał/ włtawiał
15: y trzymać rołkazował? Izali Biskupom głowę y ręce
16: kiedy oleiem łmárował? Izali ie w Infuły iákie perło
17: we wberał?
18: A krotko mowiac/ Izali Pan Kryłtus im
19: iákie kije łrebrne w ręce dawał? Izali pierścienie zło=
20: te ná pálce y rękáwice ná ręce ich w kłádał? Izali kie
21: dy mowił do Biskupow.
22: Idźcie á w Infuły álbo kło=
23: buki łie perłowe przyberayćie? głowy/ y ręce/ oleiem
24: łmáruyćie? Obrázy/ Kościoły/ Káplice/ Ołtharze/
25: połwiácayćie? Ofiárowniki/ Mnichy/ Mniłłki/ Ole
26: iem łmáruyćie? zwony krzćićie/ ornaty/ obrufy/ y kieli
27: chy żegnayćie?
28: A przełto to łą iáwne znáki/ iż nie od Pána Kryłtá
29: Syná Bożego/ ale od Antykryłtá obráni y połłáni ie=
30: łtećcie/(*marg*) Od kogo łą połłáni Biskupi y kxięża Papiełcy. (-)
31: ktory was z wierzchu nácechował tymi máłłká
32: rámi/ áby włzelki wierny was poznał potych łárwach

- 33: iż nieieście Biskupi prawdziwi/ od Bogá posłáni/
34: tylko prawdziwych Biskupow najmiewce/ y máłkár
35: nicy.
36: Powiedz mi prozę cie/ co to zá flowo(marg) Biskup co ieft. (-)
37: Biskup? Iza=

strona: 130

- 1: li sie to flowo nie więcej/ ku pracy y tzuyności wykła
2: da/ á niłli ku takowej dośtoyności/ máłkárom/ y lár
3: wom/ ktorych wy wzywacie?
4: Abowiem Biskup ieft
5: ftrósz álbo pozorca/ iáko Pan Bog mowi przez Proro
6: ka. Synu tżłowietzy ftrózem dałem cię/ domu Iśráhel
7: fkiego/ y będziefz fluchał z vftch moich flowá/ y będziefz
8: im opowiedał femnie.
9: Tákże y Święty Páweł wdzie=
10: iach Apóśtołfkich vkázuie/ co máią tżynić Biskupi: nie
11: w kołpakách Táhárfskich/ álbo w kłobukach chodzić/
12: nie kije rebrne [!] / nie pierścienie/ áni rękáwice nościć
13: ná rękách/ ále przodkiem o łobie/ á potym y otrzodzie
14: Boskiey pracą mieć.
15: Ták tám mowi Strzeście fámi
16: liebie y wżyfthkiey trzody/ nád kthorą was pośtáwił
17: Duch Święty ábyście páłli kościoł Boży/ ktory łobie
18: pozyfkał krwią swoią/ etc.
19: A przełto ftych flow/ iufz możefz obátzyć/ iz nie to łá
20: Biskupi prawdziwi/ ktory w Infulách chodzą/ kije
21: w rękách frebrne álbo złote tżymáią/(marg) Ktorzy łá wierni Biskupi. (-)
22: rękáwice/ y pier
23: ścienie ná páłcach/ y Lancuśfki ná ffyiach nośza/ obrá

- 24: zy/ kościoły/ káplice y ołtarze święcą/ zwony/ ornaty
25: y kielichy krztzą/ vřtav/ dekretałow/ y reguł Papie=
26: Ńkich Ńtrzegą.
27: Ale ktorzy owietzki Pána Kryřtuřowe pářą/ ktorzy
28: wiernymi y prawdziwymi Ńtrożami řą/ kthorzy z vřth
29: Bożych řłowá Bożego vtzą/ ktorzy nád trzodą páń=
30: řką tzuřą/
31: ktorzy duř ludzkich pilnie y wiernie Ńtrzegą
32: ktorzy řługami/ nie pány w kořciele Bożym řą/ ktorzy
33: vtzą/ każą/ y táiemnicámi Bożymi/ y řwiąthořćiami
34: wiernie řřáfuřą/ kthorzy vbogie/ niemocene/ y řmutne
35: przymuřą/ náwiedzářą y ćiefzą.
36: Powiedz mi prořę ćie? kto wam ten Kłobuk Tátár

strona: 130v

- 1: řki/ ktorzy wy Inřuřą zowiećie naprzod wymyřliř? nie=
2: możeř tego rzec/ áby Pan Kryřtus/ álbo Apořtołowie
3: iego wam w tákowych kořpakách chodzić rořkazáli? (*marg*) Inřuřá břřkupa Papieřkiego. (-)
4: A
5: ktořz to tedy naprzod wymyřliř? muřiřz rzec/ iř Papieř
6: Rzymřki Antykryřř/ kthory thák przez piřárzá řwego
7: Duránduřá piřze. (*marg*) Dwa rogi v Inřuřy Papieřkiego Břřkupa. (-)
8: Iř dwa rogi te^o Kłobuká Tátárřkiego známionuřą
9: dwa zakony/ řřary y nowy. Ale iř řie tá rzetz wielu lu=
10: dziom niezdářá być podobna ku wierze/ przeto máło ni
11: řey rozmyřliwřzy řie nápiřał:
12: Iř ten kłobuk ćierniuwá
13: Koronę známionuie: A iř temu ludzie iefřtze wierzyć
14: niechćieli: A ták potrzećie piřze: Iř dwořáką miłořć w
15: przykazániu známionuie.
16: Takowe to iefř známionowánie/ álbo podobieńřtwo

- 17: iákoby kto tzapkę swoię/ ná dwoię rozerznął/ y dwa ro
18: gi v niey vtzyńił/ y mowił. Tá tzapká známionuie dwa
19: zakony/ Tá tzapká známionuie ćierniową koronę: Tá
20: tzapká/ známionuie dwoiáką miłość w przykazaniu.
21: Albo kiedyby kthory Rycerz/ dał sobie przyłbicę ze
22: dwiemá rogi vtzyńić/ y wołał ták. Tá przyłbicá zná=
23: mionuie/ dwa zakony: Tá przyłbicá známionuie/ ćier=
24: niową koronę: Tá przyłbicá známionuie dwoiáką mi=
25: łość w przykazaniu.
26: Albo kiedyby kto wyrzawfzy Oflá z długimi vřzymá
27: mowił y wołał. Ty vřzy oflowe známionuią dwa zako
28: ny: Ty vřzy oflowe známionuią ćierniową koronę: Ty
29: vřzay oflowe známionuią dwoiáką miłość w przykazá=
30: niu.
31: Przefto iefli kto ma otzy/ y boiázni Bożey namniey=
32: řzą ifkierkę/ niechay weyrzy/ y rozezna: Iefli kłobu=
33: ki co należą ku zakonowi Bożemu? álbo ku ćierniowey

strona: 131

- 1: koronie? álbo ku miłości w przykazaniu?
2: Izali nie wię
3: cey należą/ ku oney Beřtyey y Zábiey gębie/ o ktorey
4: Ian řwięty nápił thák mowiąc. Widziałem drugą
5: Beřtyą wychodzącą z ziemie/ y máiącą dwa rogi/ po=
6: dobne Báránkowi/ ktora mowiła iáko Smok.
7: Powiedz mi teřz o kiju/ y o pierścieniu/ y o rękáwi=
8: cach/ y o łáncuřku/ kto wam tákowe rztzay mieć y no=
9: śić rořkazał? Izali Kryřtus? nie. Izáli Apořtołowie
10: iego? nie. A ktořz tedy?(marg) Kiy Biřkupi/ pierścień/ rękawice/ y łáncuřek. (-)
11: óćiec kłamcá Dijabeł/ ktory ty

- 12: máłfkáry do kościoła Bożego wyprowadził/ áby flugi
13: Antykryftowe łobie przybrał y podwyłłzył. I dla te=
14: go ie/ w Złoto/ w Kámienie drogie/ w Perły/ w Axá=
15: mity/ w Adámáłłki/ w Złotogłowy/ vpłtrzył.
16: Infzych wálznych Dijabelłkich wymyflow niewłpo=
17: minam/ iáko puńtzołzek/ iako Sándálowych trzewikow
18: iáko krzyżkow złotych/ y infzych przyprávek y płtro=
19: ćin/ ktorymiście ludziom prołtym otzy záłlonili/ áby
20: prawdy Bożey niepoználi/ ále ná ty máłłkáry pátrząc
21: was fie lękáli.
22: Ale byście tefz dobrze y tych máłłkar niemieli/ tedy
23: iednák dobry znák maćie/ ktorego páná fludzy iełteś=
24: ćie/ gdy pánu Papiężowi/ być wiernymi/ poddánymi
25: y polłufznymi przyłięgacie.(*marg*) Przyłięgá. (-)
26: W ktorey przyłiędze na=
27: mnieylzey zminki niemáłz o Pánie Iezu Kryłtufie Sy=
28: nu Bożym/ o ćci y o chwale iego/ áni o píłmie świętym
29: prorockim/ y Apółtołłkim: iedno thylko włpomináćie
30: Reguły/ włtáwy ludzkie/ wtwierdzenia swoie.(*marg*) Piotr (-)
31: Práwdá iż tefz włpomináćie Piotrá/ ále nie onego
32: Apółtoła Páná Kryłtufowego vbogiego/ kthory mo=
33: wil do onego chromego: Złothá y łrebrá niemam/ ále
34: niewiem ktorego infzego Piotrá/ s krolewłką dzierzá=

strona: 131v

- 1: wá/ ábowiem Piotr Apółtoł Święty/ niemiał żadney
2: krolewłkiey dzierzáwy.
3: Włpomináćie tefz Apółtołłki Kościół w tey przyłię
4: dze/ ále nie onych Apółthołow Páná Kryłtufowych/
5: ábowiem iáko to rozumiećie fámi wykládaćie/ gdy Pa
6: piełstwo Rzymłkie przypomináćie.

- 7: Abowiem tám obie
- 8: cuiecie bronić/ nie kościoła onych Apoštołow vbogich
- 9: ále papiestwá y páńńthwá Rzymńkiego/ poćciwości
- 10: przywileiow/ praw nádania/ y pánowania/ y wolno=
- 11: ści iego/ náprzećiwko wśelkie^v tżłowieku.
- 12: Abowiem
- 13: w teyże przyńiedze wyznawacie Papieżá być pánem
- 14: wáńzym/ przećiwko ktoremu żadney grozby obiecui=
- 15: cie nietzynić/ y owśzem iefliby kto tzynił: tedy to obiecui
- 16: iecie fkokiem papieżowi obiáwić/ pomocni/ rádni/ y
- 17: iemu wierni być.
- 18: Nie iest rzetz podobna áby kthory
- 19: tżłowiek miał być/ ták cięńfká przyńięgá obwiázan ná
- 20: fwiećie/ ktorá fie wy Papieżowi obwięzuiecie.(*marg*) Apoštołski kościół niewiem ktorych Apoštołow wyznawaią. (–)
- 21: Wśpominacie teńz w tey przyńiedze Heretyki y káce=
- 22: rze/ náprzećiwko ktorym wáńtzyć obiecuienie/ nie tákó=
- 23: we mowię kácerze álbo Heretyki/ ktorzyby byli nieprzy
- 24: iaciele Pánu Iezu Kryńthufowi Synowi Bożemu/ y
- 25: Ewánieliey Świętey iego/ ále ty Heretyki/
- 26: ktorzy od
- 27: wśtaw/ reguł/ y praw Papielńkich odstawáli/ á przy=
- 28: mowali wśtawy/ y práwá Pána Iezu Kryńtá/ Syná
- 29: Bożego.(*marg*) Heretyki kácerze wśpominaią. (–)
- 30: Abowiem co wy nieprawdą y kácerńtwem zo=
- 31: wiecie/ tho iest prawdá/ y fwięta rzetz: A co zowiecie
- 32: prawdą y fwiętyimi wśtawámi/ to iest kłámńtwo/ y rze
- 33: tzy przekłęte/ od Oycá Dyablá wymyńlone. (*marg*) Mieyńcá Apostolskie niewiem iakie. (–)
- 34: Náofńtáku wteyże przńiedze obiecuienie miedze A=

- 35: poftolskie nwiedzc: To iefth/ Bog wlżego Pn
36: Papież kżdego roku witc/ lbo fię ftey drogi wyku=
37: powc od niego.

strona: 132

- 1: A tu cię mużę Ńpytc? poniewlz przyŃięgcie Pa=
2: pieżowi/ iz go macie kżdego roku nwiedzc/ tzemuż
3: tedy tey przyŃięgi niepełnicie?(*marg*) Papieża kżdego roku nwiedzc powinni Biskupi.
(-)
4: y tzemu do niego kżde=
5: go roku nie iezdzicie? rzetelż/ iz nas ftey przyŃięgi dla
6: tego wypuŃtza/ iz mu kżdego roku dry y pienidze
7: poŃyłamy? wierżę temu/ iz tk tzynicie.
8: Iedno was ie=
9: Ńtze Ńpytam/ powiedżcie mi? możeli to papież vtzynieć/
10: was s przyŃięgi dla drow y pienidzy wypuŃcic? Ie
11: Ńli rzetelż iz niemoże? A tzemuż tedy do niego kżdego
12: roku nieiezdzicie? tzemu krzywoprzyŃięcmi zoŃtawa=
13: cię?
14: A iesli też rzetelż/ iz tho może/ z nŃzymi drmi/ y
15: pienidzmi vtzynieć? tedyŃcie Ń Ńwiętokupcy/ A Pa=
16: pież fię wthym okzuie byc AntykryŃtem/ kthory może
17: przyŃięgi łmac y wŃzyfthki rzetzy wedłuk Ńwey myŃli
18: odmienic.
19: A iżebych krotko tę przyŃięgę wżę znknał/ iwnie
20: fię to okazuie/ iz ktorykolwiek zwas Papieżowi przyŃię
21: ga/ muŃi rd nierad Oycu kłmcy Dybłu Ńlużyc/
22: ie=
23: go przykaznie pełnic/ iego blwocin Ńtrzec/ Pn Bo=

24: gá bluznić/ y być iego wietznym nieprzyjacielem.(*marg*) Co przynofi za pozytek przyięgá Biskupow. (-)

25: A przefto fię wierni fynowie Boży/ ktorzy wierzą

26: w Paná Iezu Kryftá vkrzyżowánego/ mogą niedzi=

27: wowác/ iż według tey przyięgi/ wierne y prawdziwe

28: Sługi Boże/ łápácie/ wiążećie/ ładzaćie/ morduećie

29: zábijaćie/ głodem morzyćie:

30: Abowiem tho iáko vrzę=

31: dnicy przyięgli Páná fwego/ tzyńić muśićie: Kiedy=

32: byśćie thego nietzynili/ tedybyśćie nietylko przyięgę

33: złamáli/ álebyśćie tefz y Máífkary/ y Lárwy/ á náko=

34: niec Beneficya/ ktore wy zowiećie/ dobre mienie vtrá

35: ćili

36: Przefto nieieft rzetz podobna/ áby tzłowiek krześcij

37: áńfki wierny/ ktory fię Paná Bogá boi/ miał kiedy po=

strona: 132v

1: żędac tákowego Biskupftwá álbo tákowych Wenefi

2: cya [!] /

3: dla ktorych fię muśi odrzec y odprzyfiac/ Páná

4: Iezu Kryftá/ y Ewánieliey fwiętey iego/ chyba ktory

5: fie Páná Bogá nieboi/ y on żywot wietzny nieftoi.(*marg*) Nápominanie do tych co fię v biskupow fwięcá. (-)

6: A więc ty ieltze nieboże będziefz/ wízelki/ przes Du=

7: chá fwięthego poświęcony/ ras krwią Páná Iezu

8: Kryftá vkrzyżowánego/ od tákowych rzetzonych/ y

9: duż fwoich zápamiętáłych Biskupow/ łzukał/ nowego

10: fwięceniá/ mázaniá/ y ná vząd ApoftolŃki pothwier=

11: dzeniá?

12: vćiekay od thákowych przyiężnikow vćiekay

13: co nadáliey.

- 14: Abowiem toć ielth/ oná niewiáftá nietzyśtha/ iáko
- 15: Ian Święty mowi/ przybrána w Purpurę/ w Złoto
- 16: głow/ w Kámień drogi/ w Perły/ która ma kubek zło=
- 17: ty w ręce/ nápełniony obrzydzenia y nietzyśtości:
- 18: Ná=
- 19: ktorey tzele ielst nápiřano thaimnicá Bábilon mátká
- 20: wielka nietzyśtości/ y obrzydzenia ziemie/ która się nápi
- 21: ła krwi męźennikow Páná Iezu
- 22: Kryśtołowych.
- 23: A gdyż to ták ielst/ niechayże tedy żadny wierny nie=
- 24: řzuka/ od takowych Biřkupow/ áni potwierdzenia ná
- 25: vrząd Apořtořki/ áni tzeķa od nich Concilium żadne=
- 26: go/ w ktorymby mieli pořtánowić co poboźnego:
- 27: Iá=
- 28: ko się to nieras okazało/ chocia się wiele ich ziezdzáło/
- 29: ná niektore mieyřcá. (marg) Proźno mařz tzeķác Concilium. (-)(marg) Otyzm rádźá ná Concilium Papieźnicy. (-)
- 30: A otymże tam rádźili? konietznie nie otym/ áby Pan
- 31: Kryřtus Syn Boźy/ y iego prawdá po wřzyřtkim řwie
- 32: ćie flynęłá/ áby było prawdziwe řzáfowá[n]ie w kořcie
- 33: le řwiętořciámi/ áby było popráwienie obyřzáiow do/
- 34: brych y řwiętych.
- 35: Ale się ziezdzáli ná to/ áby prawdę
- 36: Boźá y drogę zbáwienná potłumili/ krole y Pány pod

strona: 133

- 1: moc swoię z ořdowáli prawdziwe řlugi y káźnodzieie
- 2: przeřládowáli/ wiáźáli y zábijáli:
- 3: Iako to iáwnie oká
- 4: zuią ich Conciliábulá/ á zwlářtźá Konřtánciyřkie; Bá

- 5: zyliſkie/ Trydeńskie/ y teras niedawne w polſce Lo
6: wickie/ ná ktorým Proroki wſzyſtki Święte/ Páná Ie=
7: zu Kryſtá Syná Bozego/ y Apoſthoły iego/ Heretyki
8: vtzynili.
9: Stego tedy Święcenia y przyſięgi/ iuſz mo=
10: żeſz Inádnie poznać/ ieſli te ſą Kryſtuſá Syná Bože=
11: go Biſkupi/ tzyli Antykryſtowi ſludzy y nieprzyiaćiele
12: Boży/ ále podzmy do Mnichow.
13: O Papieſkich Mni=
14: chach/ ich Regułach y przyſięgach.
15: Ieſzcze teſz powiádaſz/
16: iż odpuſtzenia grzechow/ ludzi
17: nieutzycie/ w imię Kápic ſzárych
18: burych/ białyſch/ álbo tzarnych/
19: ále w imię naſwiętſz[e] Kryſtuſo=
20: we.
21: Izali
22: nie dla thego/ áby im grzechy odpuſtzone były? Po=
23: wiedz/ tzemu Reguły przyiymuią? Fránciſzkową/ Be=

strona: 133v

- 1: niedyktową/ Dominikową/ Auguſtową/ Bernárdy=
2: nową/ y inſze Reguły rozmaíte?
3: Niemożeſz rzec inák/
4: áby dla tzego inſzego/ iedno áby rychley mogli ku łáſce
5: Bożey przyſć? A Krotko mowiác/ powiedz mi? Cze
6: mu Votá tzynią/ obiecuiác poſluſzeńſtwo/ tzyſthoſć/ y
7: vboſtwo?
8: Izali nie dla tego/ áby ſię tymi cnotami Pá
9: nu Bogu zálecáli/ podobáli y kroleſtwo niebieſkie przez
10: nie otrzymáli?

- 11: A iżebyś ty rzetzy mógł tym lepiej obátzyć: Vkażę na
12: przod fkađ y kiedy fię Mnifzy wftzżeli:
13: potym iákie flu
14: by tzinią: A náoftátku iáko Páná Bogá y Syná iego
15: miłego bluznią y fromocą. Niebęde tu nic o onych mni
16: chách/ álbo Puftelnikach ftarádawnych przypominał
17: iákowy był Antoni/
18: ktory bes ludzi ná pufttzy mięfkał
19: álbo iákowy był Bázylus/ ktory dla náuki Colleia/
20: ktore klaftory zowiecie zákładał/ y budował/ albo iá
21: kowi Mnifzy byli zá Grzegorzá Papieżá/
22: ále thylko o
23: thych Mnichách dzifiefzszego wieku będe mowił/ fkađ
24: fię wzięli/ y iáko dawno powftáli/ á zwłasztza/ ktorzy
25: áni ná pufttzy oľobno nie mięfkaia/ áni fię wżadney ná
26: uce pobożney ćwitzą/ iedno tylko fukniałmi/ y golenim
27: głow/ od inżych ludzi fię odmieniáią y odlátzáią.
28: A chceżzee thedy wiedzieć? fkađ fię Mnifzy wftzżeli/
29: y ktorego tzaľu? Słuchay. Gdy było po národzeniu Pá
30: ná náźzego Iezu Krytá [Syn]á Bożego Tyfiác y fied
31: mnaście lat/ tedy Henrycus [C]efarz zmiáltá Medyo=
32: lanu/ niektore ludzi fwowolne y niepoľufzne wygnał/
33: y mięfkańia ich/ inżym ludziom dobrym/ [p]oľufznym
34: dárował/ oni tedy wygnáni ludzie/ będać w zámutku
35: y w roľpátzy/ łobie Zakon álbo reguľę wymyľlili/ ktorá
36: Reguľę pokorną álbo niľką názwáli.
37: Tę Reguľę/ dzie

strona: 134

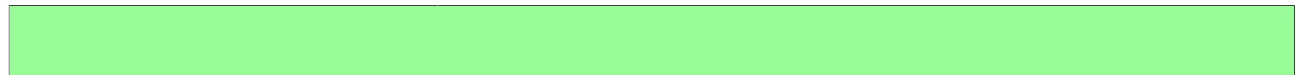
- 2: dził.
- 3: Druga Regułą/ mnichow potym fię wíztzęła Ká
- 4: mélduleńfkich:
- 5: ktorą Romuáldus z Ráwenny Bene=
- 6: dyktową názwał. Tey Regule/ dziewiąty Benedykt
- 7: Papież/ białe kápice przydał/ ábowiem przedtym w=
- 8: roznym odzieniu chodzili.(*marg*) Roku. (-)
- 9: Thę Regułę tefz potwier
- 10: dził fiodmy Grzegorz Papież/ ktory był Czárnoxię=
- 11: żnikiem/ iáko otym wáżym piśárze piśzą.
- 12: Potym Ian Gwálbertus Florentzyk a wáłu ciem=
- 13: nego/ Regułę sobie nową wymyflił/(*marg*) Roku. (-)
- 14: y Benediktową
- 15: takiefz názwał/ ktorá fiodmy Grzegorz Papież nigro
- 16: mántyk álbo tzárnokxiężnik potwierdził.
- 17: Arnolfus z Burgundyey Kánonitzą Regułę vftá
- 18: wił/ kthorą fiodmy Grzegorz Papież Czárnokxiężnik
- 19: pochwalił y potwierdził. (*marg*) Roku. Roku. (-)
- 20: Sztepan Fráncus nośząc zá pokutę przyłbicę wiel=
- 21: ką ná goley głowie/ Grándymonteńfką Regułę vftá=
- 22: wił/ białe kápice wymyflił/ y Benedyktową názwał/
- 23: ktorą dwunafty Grzegorz Papież potwierdził.
- 24: Bruno Kolońki/ gdy niektorego Doktorá vmárte^o
- 25: głos vflyźał/ ktory ták wołał: Íprawiedliwym łádem
- 26: Bożym/ ieftem potępion. iżem będąc ná fwiećie mo=
- 27: wił.(*marg*) Roku. (-)
- 28: Nátychmiałt sobie nową Regułę wymyflił y v=
- 29: Ítáwił/ ktorą Benedyktową názwał: Stey Reguły łá
- 30: Kártufowie/ kthorzy áni mowią/ ani vtzą/ áni kaza/
- 31: gdyż Pan Bog przes Proroká/ rofkazał nie tylko mo=

- 32: wić/ ále wołać y nieprzeftáwác/
33: Kthory Prorok Boży
34: mowi. Podnieś głos thwoy iáko trąbę A ná drugim
35: mieyfcu. Mowiłem o fwiádefthwách thwoich pánie
36: przed oblitznością Krolow/ á niewftýdałem fie. I ie=

strona: 134v

- 1: íztze dáley.
2: Vwierzyłem/ y dla thego mowił: A Pan
3: Kryftus mowi. Kto mię będzie wyznáwał/ przed lu
4: dzmi/ wyznam go ia też przed oycem moim/ y Anioły
5: Bożymi.
6: A Święty Páweł/ Sercem wierzymy ku v=
7: ípráwiedliwieniu/ ále vfthy wyznawamy ku zbáwie=
8: niu. A ták iufz tu możefz obátzyć fkąd tá Regulá Nime
9: ma álbo Kárthuška poślá/ konietznie nie od Bogá/ ále
10: od Duchá nietzyftego:
11: Abowiem fie Pan Bog praw=
12: dy niekazał od vmártych dowiedowác. Thę Regulę
13: Wthory Vrban Papieřz potwierdził. Roku. 1100.
14: Płát. Wolát.(*marg*) Roku. Roku. (-)
15: Ardynus Anglik y Robertus Moliřmeńki/ wyřzed=
16: wřzy ná pufty nie Burgundyey/ Regulę Cyřteryń
17: fká łobie wymyřlili/ ktotą Regulę Biernath Káftá=
18: lińfki narodu zacnego przyiał/
19: y potym w Iářney go=
20: rze Opátem był/ Tę Regulę názwał Benedyktową.
21: Potym powřtála Regulá Bernárdyńfka/ ktora fię
22: wřtżęła y potżátki wřzyřthki wzięła od reguły Ciřter
23: cyńfkiey.(*marg*) Roku. Roku. (-)
24: Iágnieřfka Pánná niedáleko od Ieruzálem łobie

- 25: nową Regułę wymyślił/ y wielkimi odpułty y fwią=
- 26: tościámi/ od Papieżow kupiwłzy vtwierdziłá.
- 27: Arnolphus w Ieruzalem Regułę nową wymyślił
- 28: y wftáwił/ y Mnichy tey Reguły názwał Regulares/
- 29: álbo Kánoniki.
- 30: Northbertus Lotoryński/ wymyślił fobie Regułę
- 31: Premonstrátenłká ktorą názwał Kánonitzą/ powie=
- 32: dáiąc/ iż tá Regułą iest znieba przyniešioná ná ziemię
- 33: y dla tego ią názwał Premonstrátenłis Ordo/ iákoby
- 34: zniebá vkazány Zakon/ ktorą Regułę/ wtory Kálixty
- 35: Papież potwierdził.(*marg*) Roku. (-)

strona: 135

- 1: Ian Bonecyus Mántuánłki/ wymyślił fobie Wil=
- 2: helmitową Regułę/ ktorą Pułtelnitzą názwał/ y wiel
- 3: kimi odpułty od Papieżá kupionymi/ y Swiętościámi
- 4: nádał. (*marg*) Roku. Roku (-)
- 5: Potym włztżęłá sie nowa Regułá Kármelitáńłka
- 6: w Syrey ná gorze/ kthorą zową Kármelus/ kędy był
- 7: zbudowány košćioł Pánnny Máryey. Kthorą Regułę
- 8: trzeći Alexánder Papież potwierdził/ y tzarne im ká=
- 9: pice dał:
- 10: Ałz potym tzwarty Horyus Papież daley
- 11: niłłi po stu lat obdárował/ ie białłemi kápicami/ y ná
- 12: zwał Heremitámi.(*marg*) Roku. Roku. (-)
- 13: Regułá Męcennitza/ ktorą Inłłántowie trzymáią
- 14: máłło potym náłtáłá/ ktora się bárzo zmocniełá.
- 15: Iency niekthorzy gdy długo v Cefárzá w poimániu
- 16: byli Vothum vtzynili/ iż Regułę nową połthánowić
- 17: mieli/ łkoroby iedno z Więzieniá wyłłi/ przełto thedy

- 18: gdy byli wypuŝtzeni/ Regułę nową Pokornych łobie
19: zmyŝlili/ y Benedyktową nązwáli:
20: Ktorą trzeći In=
21: nocentyus Papieŝ potwierdził: A pothym drudzy ie=
22: łtze Papieŝowie więcey poŝwięćili.(*marg*) Roku. (-)
23: Krzyŝakow Regułą we Włofzech ŝię zátzełá/ ktorą
24: trzeći innocencyus Papieŝ pochwalił/ poŝwięćił/ y
25: potwierdził.
26: FRANCISZEK zá tzáfu Zumbryey Włó=
27: łkiey ziemie rodzić/ Regułę żebrátzą wymyŝlił/ Mni=
28: chy tey Reguły Minoritás nązwał/ ktorey ŝię Regu=
29: le wiele ludzi dziwowáli/ y zá Fránćifkiem/ nie ták wie
30: le dla naboŝeńłtwá/ ále dla proznowánia bieŝeli/
31: iąko
32: otym Polidorus wálz Pifarz piŝze/ y było przy Fránći
33: łłku mnichow razem. 60000. Tę Regułę trzeći Hono
34: ryus Papieŝ potwierdził.(*marg*) Roku. Roku. (-)
35: A pothym dziewiąty Grze=

strona: 135v

- 1: gorz Papieŝ Fránćifłká Świętym vtzynił. (*marg*) Roku. (-)
2: Ian Máttá y Stzeŝny Puŝtelnik wymyŝlili y zátzełi
3: Kogułę [!] nową Troytzakow/ ktorą w Fránćyey ná go
4: rze Meldeńłkiey vŝtáwili/ gdy ŝię im ŝniło/ áby do Pa=
5: piezá ŝłli/ y proŝili/ áby tę Regułę potwierdził/
6: ktory
7: Pápieŝ teŝ weŝnie nápominány/ dał tey Regule biał=
8: łe kápice/ łtzerwonými krzyŝyki. Thego tzáfu potzełá
9: ŝię mnoŝyć y krzeptzyć Regułą Kármelitow/ od Pa=
10: piezow przywileymi obdárzona/ y vtwierdzona.(*marg*) Roku. (-)
11: DOMINIK Kálágurytánłki Hiŝpan/ kázzo

- 12: dziełką Regułę wymyślił y wstawił/ y Augustynową
13: nazwał. Abowiem Mnifzy thy sterzy Reguły mają v
14: siebie naprednieysze y nazacnieysze/ Bafilego/ Augu=
15: ityną/ Benedyktą/ y Francyfka:
16: ktorych infze Reguły
17: iako Zaby z błotą lązą/ albo płyną: O tym fferzey Wo
18: lateranus pisze. Ten Dominik/ Reguły tey Mnichom
19: białe sfuknie wymyślił/ ktore czarnymi płaszczami y ká
20: picami przykrył:
21: Tę Regułę dziewiąty Gregoryus
22: Papież pochwalił/ y potwierdził/ I tak sie była thá
23: Regułą rozmnożyła/ iż wkrótkim czasie klasztorow by
24: ło nabudowano. 4143.(*margin*) Roku. Roku. (-)
25: Ktorego Dominiká pozmier=
26: ci tenże Papież poświęcił/ ktory náprzeciwko Fryde=
27: rychowi Cesarzowi waltzył. Thenże papież aby y on
28: sam/ y infzy Papieżowie ponim mieli zwyciestwo/ y
29: litześciło sie im nád Cesarzmi.
30: [Salve Regina](#) śpiewać
31: w kościele poście wstawił y rozkazał.
32: Klará Panna od Francyfka náuczona y wyćwito=
33: na/ swoię nową Regułę wymyśliła y wstawiła/ s kto=
34: rą Regułą/ sama siebie/ y s swymi siostrami infzymi
35: Mnifkami/ poddała sie Mnichom Minorytom w ná
36: ukę y w ćwizenie.

strona: 136

- 1: Rykardus Kornubski Grabiá w Angliey/ gdy w=
2: Niemieckiey Rzezy miefkał/ wten czas syn iego wla
3: sny przyiachał do domu/ y krwie Krystufowey/ tak rze

- 4: knącey/ s łobą zdálekich fthron przynioł:(*marg*) Roku. (-)
- 5: I dla oney
- 6: krwie klařtor nátychmiał: zbudował/ nową Regu=
- 7: łę/ vřtáwił/ Mnichy dobrymi ludzmi názwáł: Ci mni
- 8: řzy zowá łie Auguřtyniani/ w Ařřeruggu na przedniey=
- 9: řzy Klařtor maia/ Stářře^o řwoie^o Rektorem zowá.
- 10: Philip Tuderty s Florencyey/ Lekarz y Kupiec/ no
- 11: wá Regułę wymyřlił y vřtáwił/ ktorá zakonem Pán=
- 12: ny Máryey názwáł/ A gdy tzarne ludzi albo murzyny
- 13: weřnie widział/ tzarne řřuknie y kápice Mnichom ro
- 14: zdał/ y řlugámi ie Panny Máryey názwáł. (*marg*) Roku. (-)
- 15: Tę Regu=
- 16: łę potym iedenářty benedykt Papieřz potwierdził: A
- 17: ponim zářię innych řiedm Papieřzow tę Regułę przy=
- 18: wileymi obdárowali/ vtwierdzili/ y pořwięćili.
- 19: Niebieřka Regułą we Włofzech/ od niebieřkiego piá
- 20: tego álbo Celeřtynuřá Papieřzá wezwaná nářtáła: kto=
- 21: rá then Niebieřki Papieřz będąc pierwey ná puřřtzy
- 22: puřřelnikiem wymyřlił/(*marg*) Roku. (-)
- 23: á potym gdy Papieřzem zořtał
- 24: tedy tę Regułę ku ćci řwey/ ná pámiátekę wietzná vřtá
- 25: wił/ Benedyktowá názwáł/ potwierdził y pořwięćił.(*marg*) Roku. (-)
- 26: Potym nářtáli Rycerze Rhodeńcy/ Mniřzy od Ro
- 27: deńřkiey Infuły tym przewiřkiem wezwáni/
- 28: ktorá In
- 29: fułę byli Thurkowi odięli/ co widząc piáty Klemens
- 30: Papieřz/ dawřzy im tzarne płařtze z białyymi krzyżyki/
- 31: tę ich Regułę pořhwierdził: I Rhodys Infułę im
- 32: przydał/ ktorá potym Turek. 1523. kxieřycá řtytz=
- 33: niá zá trzy Mieřiące wziął:

34: Tám ci Mniŝzy Rycerze

35: Rycerŝtwo ŝwoie vtráчили.

36: w Lufytániey mowi Mniŝzy naŝtáli/ ktorzy ŝie Ry=

strona: 136v

1: cerzmi Kryŝtuŝowymi przezwáli/ kthore dwudzieŝty y

2: wtory Ian Papieŝ potwierdziŝ/(*marg*) Roku. (-)

3: Ten mowię Papieŝ

4: ktory poránu/ y wietzor trzykroć zwonić *pro pace* ro=

5: ŝkazał y vŝtáwiŝ/ áby ludzie ŝkoro zwon vŝlyŝzã/ ná ko

6: láná pádáli/ y Pánnę Máryã pozdrawiáli. Ku kto=

7: remu pozdrowieniu przydaŝ wielkie odpuŝty:

8: Thenŝe

9: Papieŝ daŝ tym Mnichom tŝarne pŝáŝtze/ á ná tŝar=

10: nych pŝáŝtŝách tŝerwone krzyŝe.

11: Zálię w Angliey drudzy Mniŝzy nowi náŝtáli/ kto=

12: rzy ŝie Rycerzmi ŝwiętego Ierzego názwáli/(*marg*) Roku. (-)

13: ktorych

14: Regułę Piąthy Vrban Papieŝ potwierdziŝ/ ktory w

15: ŝrebro y w złoto koŝci y głowy Apoŝtolŝkie wpráwo=

16: wác naprzod potŝãł/ vŝtáwiŝ y roŝkazaŝ/ y ludziom pro

17: ŝtym zá pieniãdŝe podãwãc y cáłowãc.

18: Brygidã Kŝieŝznã s Swecka wdowã przyiechãłã

19: do Rzymã/ y vŝtáwitztnie mieyŝcã ŝwięte náwiedzãłã/

20: potym v Papieŝã vproŝiŝã y otrzymãłã/ áby Regułę

21: Mnichom y Mniŝŝkom záloŝyć y vŝtáwić mogłã/(*marg*) Roku. (-)

22: iŝe=

23: by y Mniŝzy/ y Mniŝŝki w iednym kleŝŝtorze weŝpoŝek

24: mięŝŝkãc mogli/ y do iednego koŝciołã chodzili/ thylko

25: áby przegrodzenie miedzy ŝobã mieli: Tę Regułę He=

26: remitow názwãłã.

- 27: Pothym fie wíztzēja we Włofzech w Senie/ nowa
- 28: Regułą iefuatow/ ktorzy fie naprzod zwáli Apošto=
- 29: łowie/ á potymm sie kazáli zwác Iefuátowie/ iż Iezufá
- 30: wítáwicznie w wściech mieli.
- 31: Tę Regułę naprzod wy
- 32: myflił Ian Kolumbanus Seneńki/ y Fráncifzek Vin
- 33: centy: Ktorą poty[m] iedenasty Grzegorz Papież
- 34: po=
- 35: twierdził/ vmocnił y poświęcił.(*marg*) Roku. (-)
- 36: Ian s Káraty Medyolántzyk/ Regułę Auguštyno=
- 37: wą odmienił/(*marg*) Roku. (-)
- 38: y ponowił/ Tákże strzegan z Boniey

strona: 137

- 1: drugą Regułę wítawił/ ktorą Zbáwiciela niewiem
- 2: ktorego názwał.
- 3: Montoliueteńscy Mniŝy regułę nową wymyflili
- 4: oblokŝy fię w białe kápice/ á tę Regułę Benedykto
- 5: wą názwali: Potzátkiem był they Reguły Biernath
- 6: Ptolemeus.(*marg*) Roku. (-)
- 7: Minoryte Mniŝy ná dwie fie Sekcie rozdzielili y
- 8: roftárgnęli poŝwárzywŝy fie. Iedni fie kazáli zwác
- 9: obferuantes/ Strzegący Reguły/ á drudzy Conentu
- 10: ales/ to fie działo tzaŝu tzwartego Eugeniufá Papie=
- 11: zá ktory tefz przedtym sam Mnichem był.(*marg*) Roku. (-)
- 12: Regułą Minimorum/ to iefť/ máluŝkich Mnichow
- 13: nowa powítála/ od Fráncifká Sykulufá w Fráncu=
- 14: ŝkiey ziemi ŝmyfloná/ y tym obyztáiem wítáwiona.(*marg*) Roku. (-)
- 15: Aby
- 16: żadny Mnich mięŝa y wárzoney rzetzy ieŝć nieŝmiał/

- 17: iedno thylko pietzone á furowe rzetzy: Ci Mnifzy bes
18: tzapek/ bes botow/ bes ffukien chodzili/ tylko fie w gru
19: be kofzule oblotzyli.
20: Ian Thyfferan w Paryżu Minorytá Mních wy=
21: myflił y vftawił nową Regulę/ którą názwał pokutę
22: przyymuiącym niewiátom fwowolnym/ którą Regu
23: łę ffofty Alexánder Papieſz/ ktory fie z duſzą y s ciá=
24: łem Dijabłu oddał/ potwierdził y poſwięcił.(*marg*) Roku. (-)
25: Toć fą ty wielebne Reguły/ nie od Iezu Krystá fy
26: ną Bożego/ áni Apoſtołow iego vftawione/ ále od oy=
27: cá kłamce Dijablá wymyflone/ y od Antykrytá Rzym
28: fkiego potwierdzone/(*marg*) Mníchow fie nawięcey namnożyło wty=fiąc lat po męce
Páńfkiey. (-)
29: iako thu koždy może ná oko obá=
30: tzyć/ fkąd fie Mnifzy wftzżeli/ y ktorych tzáłow nawię
31: cey fie ich námnożyło/ iż w tyfiácu lath po národze=
32: niu Kryfthuſá Syná Bożego vkrzyżowánego/ kiedy
33: iufz był/
34: iáko otym piſze Ian ſwięty w táiemnicy ſwo

strona: 137v

- 1: iey/ Dijabeł rozwiązány.
2: A to Pan Bog dla wielkich złoſci y grzechow ná=
3: fzych dopuſcił/ áby fie ſpełniło proroctwo Piotrá S.
4: ktory ták powiedział.
5: Iż będą miedzy wámi fálfzywi
6: vtzycielowie/ ktorzy fkrycie w prowadzą Sekty álbo
7: odſtztzepiéńſtwá ſfkodliwe: Teſz páná ktory ich odku=
8: pił przác fie/ á fobie przynofząc pędki vpad/
9: y wiele
10: ich poydą zá ich vpaſcią/ przez ktore drogá prawdy

- 11: będzie z bluznioná/ á dla łákomstwa fmyflonymi flowy
- 12: będą wámi tárgowác/ ktorych Sąd ftrafliwy otzeka=
- 13: wa/ y zátrácenie ich nieomięfka.
- 14: A tho iufz będziem
- 15: mieć fkąd fie y kiedy fie Mnifzy wftzżeli: Wezmiemy ie
- 16: fztze iakie fluby álbo przyfięgi tzynią Mnifzy/ á tho s
- 17: kxiąg wáfzych włáfnych.
- 18: Przyfięgá Mniska.
- 19: Naprzod tymi flowy każdy Mnich przyfięga mo
- 20: wiąc. Obiecuię być poflufzen Reguły/ y przełożone=
- 21: go kłáfortnego tego ninieyfzego/ y przyfłlego.
- 22: Obiecu
- 23: ię téfz chowác trzyfthość nieodmienną/ ile przyrodzenie
- 24: krewkie znośić może/ y ftałość ná mieyfcu/ y obyztáiw
- 25: popráwienie: I wyrzekam fie włáfnych rzetzy.
- 26: W tey przyfiędze trzy rzetzy flubuią chowác. Na=
- 27: przod poflufzeńftwo/ pothym trzyfthość/ á trzećie vbo=
- 28: ftwo.
- 29: Tu może każdy fnádnie obátzyć:(*marg*) Co ieft przyfięga mniška. (-)
- 30: Iż thá przyfięgá/
- 31: nic infzego nieieft/ iedno ieft oney pierwųzey przyfięgi
- 32: ná krzćie/ raz lámemu Bogu Oycu y Synowi y Du=
- 33: chowi fwiętemu vtzynioney/ odprzyfięzenie/ záprzenie
- 34: y wyrzetenie/ ze wųzego poflufzeńftwá Boųkiego/
- 35: kto=

strona: 138

- 1: remu był pierwey przyfiągł/ iz fie tylko miał bać/ fá=
- 2: mego Páná Bogá/ lámego zewųzyfkiego fercá/ duųze
- 3: y ųil miłowác/ famego tylko fluchác/ famego wzywác

- 4: łamego być tylko posłuzen/ łamego Regułę tzymać/
5: którą Kryftus Syn Boży z niebá przyniołł. Wktho=
6: rey Regule/ to oieft/ Ewánieliey fwiętey/ ieft dołkoná=
7: le opifána náuká/ iáko mamy przydz do żywotá wietz=
8: nego/ iáko był wżyftek fwiáth záginął przez Iádámá.
9: Iako Bog vmiłował fwiát: Iáko Syná łwego iedno
10: rodnego dał/ áby wżelki kto weń wierzy niezginał/ á=
11: le miał żywot wietzny: Iáko niemáłz żadnego imienia
12: pod niebem/ przez ktoreby miał kto náleść zbáwienie/
13: iedno to imię Iezus.
14: To tedy wżyftko opuściwłzy y wżgárdziwłzy/ ne=
15: dzy/ zápamiętháły/ y mizerny Mnich/ znowu łlub y
16: przyięgę tzyni/ obiecuiąc być posłuzen/
17: nie pífmá
18: Prorockiego álbo Apoftolłkiego/ nie Ewánieliey S.
19: ále niewiem iákiey Reguły nowey/ od Dułznego nie=
20: przyaciela Dijabłá/ w poftáwie Angielłkiey wymy=
21: łloney.
22: A tzemu łobie niewłpomniełz/ mizerny Mnichu/ y
23: zápamiętały dułzne łwoiey/ ná ony łłowá Páwłá fwię=
24: tego/ ktory ták píżąc mowi. Iż tylko nád tymi ieft po
25: koy/ y miłofierdzie Boże/ ktorzy według Reguły Pá=
26: ná Iezu Kryftá Syná Bożego chodzą.
27: I co ieft inłzego wyrzec łie Páná Iezu Kryftá y zá
28: przeć łie imienia iego/ iedno łie niezwać od Kryftułá
29: krzećcijáninem/ ále łie zwác od Dominiká Dominiko=
30: wie?(*marg*) Co ieft wyrzec łię y záprzeć Pána Iezu Kryftá. (–)
31: od Fránciíłká Fránciíłkowie? od Benedyktá Be
32: nedyktowie? od Páwłá Eremity/ Eremitowie? od
33: Auguřtyná Auguřtynowie? od Bárnárdego Bárnár

strona: 138v

- 1: dynowie?
- 2: Izali to nie są oni ludzie cielesni/ o których
- 3: Paweł święty napisał tymi słowy. Izaliście nie są cie
- 4: lesni? y według człowieka izali niechodźcie? gdy iedni
- 5: tak mówicie.
- 6: Iaciem iest Pawłow? á drudzy iaciem
- 7: iest Apollow? Iaciem iest Piotrow? Iaciem iesth
- 8: Krytułow? Izali Krytus iesth rozdwoion? Izali
- 9: Paweł zá was vmętzon? Izaliście są w imię Pawło
- 10: we okrzteniu.
- 11: To co tu Paweł święty ná on tás mówił do Korynt
- 12: tzykow/ to tecz dziś może każdy wierny mówić do wżyt
- 13: kich Mnichow? Izali Fráncifzek zá was vmętzon?
- 14: Izaliście w imię Dominikowe/ Antoniowe/ Benedy=
- 15: ktowe/ Bárnárdynowe okrzteniu?
- 16: Są thedy znaki/ iż
- 17: sie pierwzey przyięgi Pánu Bogu vtzynioney przy=
- 18: cie/ y wyrzekaćie: przetho tecz sobie inze imioná nowe
- 19: śmyflacie. Protháfy/ Gerwáfy/ Geláfy/ Pánie Boże
- 20: day wam vpámiętánie. etc.
- 21: Naprzod Mnifzy obedyencyą álbo
- 22: posłufzeństwo Slubuią.
- 23: Slubuećie Posłufzeństwo/ kthore iáko nieiest s
- 24: łowá Bożego/ ták tecz nieiest nic inżego/ iedno swo=
- 25: wolne życie ná świecie/ niebyć posłufznym/ áni Pánu
- 26: Bogu/ áni żadnemu vrzędu/ od Páná Bogá pothá=
- 27: wionemu.
- 28: Abowiem pod słońcem/ niemá sz nieposłufz=
- 29: nieyfzych/ y swowolnieyfzych ludzi/ iáko są Mnifzy.

30: Wiem dobrze otym/ iż też to pośluzieństwo swoie pod=

31: pieracie piłmem świętym s kxiąg Krolewfkich:

32: ále iá

33: ko fie to piłmo ku temu wálzemu śmyflonemu pośluzień

34: łtwu łthofuie/ koždy łnádnie obátzyć może. Abowiem

strona: 139

1: tám Pan Bog nie mowi o pośluzieństwie zmyflonym

2: mniłkim/ ále tylko otym/ ktore on łam rokazał.

3: Przełto tedy ten łlub pośluzieństwa wálze^o/ nic nie

4: ielth inłzego/ iedno pofromocenie pośluzieństwa Iezu

5: Kryłta Syná Bożego/ ktory fie dla nas vniżył/ y Bo

6: gu oycu był pośluzny/ ałz do łmierci krzyżowey.

7: Wtore/ Káltytatem Mniłzy álbo

8: tzyłtość łlubuią.(*margin*) Co ielst pośluzieństwo Mniłkie. (-)

9: Ielzche też ktemu łlubuiecie tzyłtość chowác kto=

10: rey niemácie włwey mocy/ ábowiem ielth/ iáko Pan

11: kryłtus powieda:

12: dar Boży/ nie kożdemu z niebá od

13: Bogá dány. Przełto też Święty Páweł thák mowi.

14: Kto niema tego dárú/ niechay w małżeństwie miełłka

15: ábowiem ielst lepiey w małżeństwie życ/ á niłłi w zá=

16: páltzywości być.

17: A iż tych łłow Duchá świętego/ nie

18: łluchać/ przeto też wálze tzyłtości wielebne/ ták bar

19: zo po włzyłtkich kláłstorzech łmierdzą/ iż też to łami

20: mułłicie wyznác/

21: ielłi nie przed ludzmi/ tedy dnia ółtá

22: tetznego/ przed onym groznym łtáłłwym łędzią/ y

23: przed włzyłtkimi Anioły Bożymi/ iż niebyłó ná łwie=

- 24: cie nietzyftfzych ludzi/ iáko fá Mnifzy.
25: Przeto tefz do fwoiey przyfięgi ty flowá przydawa=
26: cie. Slubuię chowác tzyftthość/ ile może znośić moiá
27: krewkość. I co to iefť inſzego? iedno iákoby rzekł/ Ie
28: flli krewkość moiá tego nieznośi/ tedy flubuię żyć/ w=
29: nietzyftości y w cudzołoftwie/ afz do ſmierci.
30: Wiem że tzyftość álbo dziwictwo ciel[ef]ne/ iefť rzetz
31: dobra/ komu to Pan Bog da/ y dar [Boży] gdy gi ku
32: chwale Bożey obrácał? á wízakoż nieieł[t] takowa rzetz

strona: 139v

- 1: przes ktorąby miał kto łobie zaflużyć Kroleftwo nie=
2: biełkie.
3: Abowiem ták ſwięty Páweł nápiſał: Iż iáko
4: nieiełť żydowin/ áni pogánin/ áni niewolnik/ áni wol
5: ny w Kryftufie/ ták tefz nieiełť/ áni obrzezány/ áni nie=
6: obrzezány/ áni dziewicá/ áni małżonek/ áni mężłtzyzná
7: áni niewiáftá/ ále nowe odrodzenie w Pánu Iezu Kry
8: ftufie.
9: Iako ſam Pan Kryftus v Iana ſwiętego tak
10: mowi. Záprawdę/ záprawdę/ iefli ſie kto nie odrodzi
11: z wody/ y z ducha ſwiętego/ nie wnidzie do Kroleftwá
12: niebiełkiego.
13: Abowiem iefliby nas **dziewiłtwo [!]** cíelełne z Bogiem
14: oycem poiednáć mogło y odrodzić/ tedyby było niepo
15: trzeba Iezu Kryſtá Syná Bożego/ dármó tedy przy=
16: ſzedł/ y męká y ſmierć iego byłá niepotrzebna:
17: A náko=
18: niec byłby tym obyztáiem zbáwione dziewice żydow=
19: flkie y Tureckie/ ktorých wiele w pánieńftwie vmiera/
20: á wždy przedſie do piekłá idá.

- 21: Trzećie/ Paupertatem Mnifzy
22: álbo vboftwo flubuią.
23: Wyrzekáćie fie teŝ iefztze włafnych rzetzy/ y vbo
24: Ítwo dobrowolne obiecuiećie/ gdyŝ pánow Bogath=
25: ŝzych náfwiećie niemáŝ/ kthorzyby nic nierobiác thák
26: wiele Bogaftw mieli/ iáko wy maćie:
27: Przeŝto tho wy=
28: rzekánie y przyŝięgánie wáŝze/ nic inŝzego nieiefth/ ie=
29: dno proŝthych ludzi y flepych zmamienie. Abowiem
30: gdy Mnifzy proŝte/ álbo poŝpolite odzienie z włotzą s
31: íebie/
32: tedy [iu]ŝ wten tzás zwłotzą/ wŝyŝtki vboftwá
33: y nędze/ tego ŝwiátá/ y przywłotzą ná fie ŝkápica w=
34: ŝpołek wŝyŝt[k]i roŝkoŝzy/ doŝtátki y bogáctwá.

strona: 140

- 1: Vkáŝ mi proŝę ćie? gdzie moŝe być więŝŝy doŝtátek
2: wŝyŝtkiego? więŝŝa roŝkoŝ ŝwiátá tego? Więŝŝe ko=
3: chánie ciáá ŝwego? iáko ieŝt w Kláŝtorzech?(*marg*) Mnifzy iedney godziny ŝpáć/ wŝtác/
iesć/ pić. etc. (-)
4: Iedney
5: godziny Mnifzy idą ŝpáć/ iedney godziny wŝtawáią?
6: iedney godziny ŝiedzą? iedney godziny chodzą? iedney
7: godziny iedzą? iedney godziny piją? Powiedz? Ieŝli
8: Krolowie/ Cefárzowie/ y Pánowie/ mogą tákowiey w
9: tzáŝnoŝci vŝyć náfwiećie?
10: Częŝtho fie kroć przydawa
11: Krolom y wielkim Pánom/ iż muŝzą nieieŝć aŝ do no
12: cy/ á Mnifzy fie iuŝ dwákroć náiadwŝy y nápiwŝy
13: ŝpáć poŝli? Vkáŝ kędy Pan Bog przykazał tákowe ro

- 14: Źkofzne vboſtwo?
- 15: wítawitznie w chłodzie ſiedzieć/ pro=
- 16: znować/ á ludzkiego pothu dármo vżywać? Słuchay
- 17: co Duch Święty mowi. Ieſli ktho nie robi/ niechay
- 18: nie ye.
- 19: A gdyſz to iáwnie widziemy/ iż Mnifzy nic nierobią
- 20: iedno proznuiąc w klaſtorzech ſiedzą/ y dármo chleb
- 21: iedzą:(*marg*) Mnifzy Sodomtykowie y Gomortzykowie. (-)
- 22: Są tedy w klątwie Bożey wízyfcy weſpołek zo
- 23: nymi Sodomtyki y Gomortzyki/ ktorzy ſie dla prozno
- 24: wánia do piekła západli/ iáko piſze othym Ezechiel
- 25: Prorok ſwięty.
- 26: Ale iżeby to ſwoie vboſtwo ſmyſlone/ álbo prozno=
- 27: wánie/ przed ludzmi proſtymi mogli ocukrować/ prze
- 28: to ty ſłowá ku temu Páná Kryſtuſowe zwykli przywo
- 29: dzić: ktory ták mowi.
- 30: Iż wízelki ktory opuſci domy/
- 31: álbo brácią/ álbo ſioſtry/ álbo oycá/ álbo mátkę/ al=
- 32: bo żonę/ álbo dzieci/ álbo role/ dla imienia moiego/ ſto
- 33: kroć wezmie/ y żywotá wietznego dziedziftwo otrzyma.
- 34: To piſmo Mnifzy podpieraíac błędu ſwego przywo=
- 35: dzą/ y ludzmi proſtymi mamią/ ktorzy piſmá ſwięte
- 36: go nierozumieią/ tylko literę zwierzchu g[ł]odzą.(*marg*) Ktorem piſmem Mnifzy ſwoie vboſtwo zmyſlone záſlániáią. (-)
- 37: I po

strona: 140v

- 1: wiedáią/ iákoby thy ſłowá Pan Kryſtus tylko mowił
- 2: do Mnichow ſamych/ á nie do wízelkiego ſtanu y płci
- 3: ludzi wiernych. Przypátrzymy ſie pilnie do ſłow Pá=
- 4: ná Kryſtuſowych y obátzmy iáko mowi.

- 5: Wízelki ktory
- 6: opuści domy/ brácią/ siostry/ oycá/ mátkę/ żonę/ dzie=
- 7: ci/ álbo role. A dla kogo? Ieśli dla Fránciífká/ álbo
- 8: Dominiká/ álbo role. A dla kogo? Ieśli dla Fránciífká/ álbo
- 9: Dominiká/ álbo Bárnárdinego? nie. Ieśli dla Regu
- 10: ły/ álbo dla Gárdyaná/ Przeorá? nie.
- 11: A dla kogółz te=
- 12: dy? dla imieniá mowi Kryštus moiego.
- 13: A cóż to iešt ty rzetzy opuścić? nic nieiešt inżego/ ie
- 14: dno więcey v siebie ważyć Páná Iezu Krystá łamego
- 15: á niílli oycá/ albo mátkę/ álbo żonę/ álbo dzieci/ álbo
- 16: brátá/ álbo siostrę/ álbo domy/ álbo role.
- 17: Toć to iešt o=
- 18: puścić/ iáko to łam Syn Boży ná drugim mieyfcu wy
- 19: kláda mowiąc. Ieśli kto będzie miłował oycá/ álbo má
- 20: tkę nád mię/ nieiešt mię godzien.(*marg*) Co iešt opuścić wżytki rzetzy. (-)
- 21: A ieśli kto będzie miło
- 22: wał fyná álbo corke/ nád mię/ nie iešt mię godzien. A
- 23: łyfzyfz tu/ co to iešt opuścić/ álbo łie wyrzec? nie v=
- 24: ciekác od oycá y od mátki/ ktore Bog rofkazał cćić/ mo
- 25: wiąc.
- 26: Cći oycá twego y mátkę twoię/ ábyś dlugo żył
- 27: ná ziemi/ ktorą Pan Bog twoy da tobie/ ále iešt niemi
- 28: łować więcey oycá/ mátki/ fyná y corki/ á niílli Páná
- 29: Kryštufá.
- 30: Stąd tu iufz będziefz rozumiał/ co to iešt o=
- 31: puścić żonę y dzieci: Nie vćiec od żony/ iáko ty wykłá
- 32: dařz y rozumieřz: Abowiem Bog rofkazał z żoną mie=
- 33: ífkác/ ařz do łmierci/ ták iáko Duch łwięty mowi. Przy
- 34: wiązaneś do żony/ nieřzukayże rozwodu:

- 35: Abowiem
36: mąż fwego ciała w mocy niema/ iedno żoná: I żoná ta
37: kiefz iedno mąż. Ale iakoście zwykli inlze piłmá święte
38: opák wykładác y wywrácác/ ták tełz y to piłmo świę=
39: te wykłádaćie y wywrácaćie/
40: y ná fwoię vpáść cią=

strona: 141

- 1: gniećie/ ktore Pan Kryftus/ nie do iednego narodu/
2: álbo łtanu mowi/ nie do Mnichow/ ále do wšzyłkich
3: ludzi/ ktorzy chcą być zbáwieni.
4: A przełto iefliby cię oćiec álbo mátká twoiá odćiągá
5: lá/ y odwodziłá/ od łtzerego łłowá Bożego/ od wiáry
6: prawdziwey/ od poznánia Páná Iezu Kryftá/ od pra
7: wdziwego vzywánia fwiátości ie^o/
8: od pokutowánia
9: tedy ty wedłuk łłowá Bożego/ ábyś w tey mierze opu=
10: ścił y oycá y máthkę/ y żonę/ y dzieci/ y nieluchał ich
11: w tey rzetzy/ ále więcey fluchał Bogá á niłli ludzi. (marg) Co iefł opuścić oycá y matkę y żonę. (–)
12: Opuściliłmy powiedáćie wšzyłtko á przyełiliłmy do=
13: browolne vbołthwo? Powiedz mi coś opuścił?(marg) Co Mnifzy opuścili. (–)
14: mułifz
15: rzec/ pług/ łiekierę/ cepy/ nákowalnią/ młot/ łfydłó
16: drátwę/ kopidłó/ á wziáłes zá tho kielkádziefiát wší/
17: folwárkow/ zámkow/ łtáwow/ y młynow/ Niezłyś fri
18: márk vtzynił/
19: iżeś fię w inłzą łuknią odmienił/ głowę
20: ogolił/ y kryftuła fię zaprzáł/ do ktoregoś był ná krzćie
21: przyłtał. O mizerni á nędzni ludzie/ y od łfátaná zma

- 22: mieni/
23: czemu się nie wpańięćacie/ y czemu nieopuśćićie
24: tych błędow? czemu się do Pána Iezu Krytá zafię nie
25: nawróćićie? który was krwią swoią nadrośfą odku=
26: pił/ bráty swymi y syny Bożymi wżynił.
27: Ale iż wy te^v
28: niewierzyćcie/ przefto łobie inżych brátow/ y oycow ffu
29: kaćie y nábywaćie/ obietnice/ przyfięgi/ y fluby im tzy
30: nićie/ w których wżyftkę nádzieię zbáwienia wáżzego
31: pokłádaćie.
32: Ale rzetęćie? i coż gánisz y fromoćisz násze fluby/ o=
33: bietnice/ y przyfięgi?(*marg*) Ktore piśmo Mnifzy przywodzą do swoich flubow. (-)
34: Izaż ty niewiełz/ iż my mamy pi
35: śmá Świętego wiele po łobie/ gdzie Pan Bog rofkázu
36: ie obiecować y flubowác/ á obietnice pełnić?
37: Iáko Da
38: wid nápiśał mowiac? Obiecuyćie á oddawayćie? pra

strona: 141v

- 1: wdá iż ták Dáwid nápiśał/ ále tu Dawid nic niemowi
2: o tych wáżych Mnifkich y zmyflonych obietnicách y
3: flubiech:
4: Ale mowi o obietnicách y flubiech ktore tzy=
5: nili Zydowie w ftárym zakonie/ oddawáiac Pánu Bo
6: gu offiáry/ ná pámiątkę iedyney offiáry Pána náżzego
7: Iezu Krytá/
8: który miał być offiárowan zá wżyfthek
9: lud: Abowiem tám Dawid ták mowi. Obiecuyćie á od
10: dawayćie Pánu Bogu wáżemu wżyftcy/ którzy w okre
11: gu iego ieftećie/ przynośćie dáry.
12: A słyżyż thu? Iż

- 13: Duch Święty rofkázuie/ nie Mnichom/ ále wšzyřtkim
14: ludziom/ w okrąg Swiátá/ flubowác y oddawác dá=
15: ry/ Co zá dáry? Woły/ ćielce/ kozły/ y bárány?
16: Nam
17: iuřz tákowych dárow y offiár niepothrzebá oddawác/
18: poniewař Pan Kryřthus on Báránek niewinny/ iuřz
19: przyřzedł y łam łiebie oddał y offiárował Bogu Oycu
20: ras ná krzyřu.
21: Vkařz to řeby tám były fluby dziewic=
22: twá/ tedy dopiero będzieřz mowił iřz to piřmo knam na
23: leży: Ale thego nigdy nieukázeřz. Abowiem iuřz Pan
24: Bog od nas řádných inřzych offiár y dárow niepotrze
25: buie/
26: iedno thylko tych/ ábyřmy iemu oddawáli modli
27: twy tzyřte/ dzieřkowanie vřtháwitzne co zowie ćielcami
28: vřt nářzych/ iáľmuřny y ćiáľá nářze offiárowáli. Toć łą
29: nářze offiáry y obietnice/
30: ktore mamy Pánu Bogu v=
31: stáwitznie oddawác/ nie Fránciřřkowi/ áni Dominiko
32: wi/ ani Bernárdynowi/ áni przełozonemu kłářtorne
33: mu/ áni Gárdyanowi/ áni Opátowi/ áni przeorowi/
34: ále Pánu Bogu łámemu/
35: iáko Prorok mowi. Przeřto
36: teřz tu Duch Święty nie ledá iáko mowi. Obiecuyćie y
37: oddawáyćie Pánu Bogu/ ále przydawa/ wářzemu
38: Iákoby chćiał rzec/
39: niechay Bogowie Pogáńřcy/
40: Swięthy Fránciřzek z Dominikiem y zbernádynem/ y

- 1: wżyfcy ludzie/ by tefz dobrze nałwiętfzy/ do tey obie=
2: tnice nic niemaia/ ktora tylko łámemu Bogu wálzemu
3: należy/ y ma być oddaná.
4: Przełto tedy ty łłowá Proroká Świętego/ nic nie=
5: należą/ áni fię tefz łciągáia/ ku thákowym zmyłłonym
6: Mniłkim obiethnicam y łlubom: Abowiem kiedyby fię
7: knim łciągály/ tedyby wżyfcy ludzie tym obyztáiem
8: Mnichy zołtác mułieli/
9: według tych łłow/ obiecuyćie
10: á pełńićie: Abowiem tu nie tylko pełńić/ ále tefz y obie
11: cowác Pan Bog wżyłtkim ludziom w okrag łwiátá
12: rołkázue?(*marg*) Drugie piłmo ktore Mniłzy przywodzą. (-)
13: Aleć wam iefłtze máło ná tym było/ iżełćie iedno pi=
14: łmo s fáłżowáli/ drugiełćie takiefz ku temu. V Świę=
15: tego Páwłá náleżli/ ábyłćie tym łnadniey/ thych łlu=
16: bow łwoich od Dyabłá zmyłłonych podpieraćć mogli.
17: Gdzie przywodzićie piłmo o wdowach/ ktore pierwłzą
18: wiáre/ iáko mowi Apołtoł odrzućily. Ale iáko inłze pi=
19: łmá Święte/ ták tefz y tho piłmo łwięte wywráćacie.
20: Powiedz mi? Iefli to iedná rzetz/ wiárá/ obietnicá/ y
21: łlub?(*marg*) Co iefł wiárá krzesćijańłka. (-)
22: mułiłz odpowiedzieć/ iż łą rzetzy rozne dáleko od
23: łiebie.
24: Abowiem wiárá nic inłzego nieiefł/ iedno iefł wie=
25: rzyć w Bogá iz przez Pána Iezu Kryłtá y przez iego
26: mękę/ łmierć y krew/ mamy dáremne odpułztzenie grze
27: chow.
28: A obietnicá záfię álbo łlub/ gdy my obiecuiemy
29: y łlubuiemy Pánu/ według łłowá iego/ być iemu połlu
30: łzni/ iego łámego wzywác/ iemu łámemu dziekwóć/

31: iemu łámemu ciáłá nálze xx offiárowác/ vbogie zákłádác

32: rátowác/ y wípomógác.

33: A iżby to thák było: Wezmę flowá tyłz Apóstołkie/

34: ktory ták mowi. Iełliby kthora o fwoich á zwłáštzá o

strona: 142v

1: domowych/ pracy niemiáłá/ tedy fię wiáry záprzáłá

2: y iest gorłza á niłli niewierny.

3: Tu możesz obátzyć iż A

4: poštoł Święthy/ nie mowi nic o obietnicách álbo flu=

5: biech Mniłkich: Ale o wierze Świętey krześcijańkiey.

6: Abowiem dáley powieda:

7: Iż pierwłzę wiárę/ niekto=

8: re młotłze wdowy odrzuciły/ gdy fię ná fwowolność

9: tego fwiátá vdály/ tákowe każe s kościołá wyrzucác/

10: y niekaże im iáłmużny póspolitey vzywác/

11: ktora na on

12: tzás iáłmużną/ karmiono flugi kościelne/ sírothy/ y

13: wdowy vbogie zá Apóstołow Świętych.

14: Przełto tełz tám dáley przydawa/ iż fię thy wdowy

15: młode potzęły náprzećiwko Kryłtułowi Lełkotác

16: To

17: ielth/ gárdzić Pánem Iezu Kryłtułem/ oblubienicem

18: kościołá Świętego/ y od wiáry pierwłzey odłtawác/

19: ktorą były potzęły trzymác/ á przyłtawác do náuk po

20: gáńskich/ Zydowskich/ y Dyabelskich/ kthorych ná on

21: tzás włzędy pełno było.

22: Skąd potym proznuiác chodzi

23: ły dom od domu/ mowiác tzego było niepotrzebá/ ku

24: pófromoceniu náuki Syná Bożego/ y náprzećiwko

25: tym ktorzy iáłmużną fzáfowáli/

- 26: A ták tu iuż łąd możesz obátzyć: Iż pierwŕza wiárá
- 27: ieft w piłmie ŕwięty/ nie obietnicá álbo flub Mni=
28: łki/ od Duchá nietzyłtego zmyłłony/ ále ieft dufánie/(*marg*) Co ieft pierwŕza wiárá. (-)
- 29: w
- 30: plemię ono ktore było Iádámowi y Abráámowi obie=
31: cáne/ w Páná Iezu Kryłta Syná Bożego/ ktory fię
32: s Pánny národził/ vmętzon/ y vkrzyżowán zá nas.
- 33: I ieft tá wiárá dla tego pierwŕzą wezwaná/ iż za=
34: dney pierwŕzey wiáry nád nię niemáłz/ ktoraby fię miá
35: łá Panu Bogu podobáć.(*marg*) Czemu ieft pierwŕza wiára. (-)
- 36: Abowiem bes tey pierwŕzey
37: wiáry/ żadny tzłowiek niemoże fię Pánu Bogu podo=
38: bać przes tę wiárę pierwŕzą/ złątzamy fię w iedno ciá

strona: 143

- 1: ło s Pánem Iezu Kryłtułem/ ktory ták przes Proro=
2: ká mowi.
- 3: Połłubię cię łobie náwieki/ przyłátzę fię do
4: ćiebie/ w łądzie/ y w łáłce/ y w
5: miłóŕdziu/ y w wierze połłubię cię łobie/ á thy po=
6: znáłz Páná/ thedy cię/ mowi Pan wyłłucham.
- 7: A ná
8: drugim mieyłcu/ Tho mowi Pán. Włpomniałem ná
9: cię/ y łmiłowałem fię nád młodołciá thwoiá/ y miłó=
10: łciá połłubienia twego/ kiedył zámná łłlá ná pułłtzy
11: kiedy nie było łiewby.
- 12: Toć ieft/ pierwŕza wiárá/ ktorá
13: tełz byli łfráheltzykowie odrzucili/ iáko tám łzerzey w
14: tymże Kápitulum Prorok łwięty mowi.
- 15: A nietylko ten ieden Prorok o they pierwŕzey wierze

- 16: piŕze/ ále teŕz y drugi.
17: Iáko Pan Bog mowi do koŕde=
18: go tzłowieká vkázuiác mu nietzyŕthość iego: iákoby do
19: iákiey niewiáŕty wzgárdzoney y plugáwey tymi flowy.
20: Przykryłem fromotę twoię/ y przyfiągłem tobie/ y v=
21: tzyńiłem ŕlub ŕtobą/
22: y ŕtálás fię żoną moią/ y omyłem
23: cię wodą/ y otzyściłem krew twoię s ciębie/ y pomáza
24: łem cię oleiem/ y przyodziałem cię. możelz thám tzytác
25: y dáley v tego Proroká/ iefli chcefz/ iáko był lud Izrá=
26: helŕki pierwŕzą wiárę odrzucił.
27: Ale iŕze ŕie wy ná proro
28: ki Święte/ y ná inŕze piŕmá/ nic nieogládaćie/ przeŕto
29: tedy piŕmo Święte ktorekolwiek porwawŕzy fáłŕzywie
30: ku ŕwoim zmyŕlonym ŕlubom gwálthem ciągńećie/ y
31: przewrotnym wykłádem proŕte ludzi mamićie.
32: A przeŕto ty wálze ŕluby/ ná żádnym piŕmie Świętym
33: nie łá vgruntowáne ále od Duchá nietzyŕtego wynále
34: zione. ábowiem niemáią po ŕobie żádnego fundámen=
35: tu/ s ŕlowá Boŕego. A cokolwiek ieŕt bes ŕlowá Boŕe=
36: go/ tho teŕz ieŕt bes wiáry.
37: A co ieŕt bes wiáry. To ieŕt
38: grzech. Przeŕto ty ŕluby wálze nic nie łá inŕzego przed

strona: 143v

- 1: Bogiem/ iedno grzech/ ŕmrod/ y obrzydzenie Boŕkie
2: ktore miáło ŕtác w koŕściele Boŕym/ iako Prorok Świę
3: ty nápiŕał/ otym.
4: Ale by teŕz dobrze ták było/ iŕzeby Święty Páweł o
5: wálŕzych ŕlubiech mowił/ o ktorym on nigdy niepomý=
6: ŕłał/ ábowiem tákowy ŕlub Dyabelŕką náuką názwáł.

- 7: Tedy przedfię y iedną namnieyfsza wálzá fpráwá: niezgo
8: dzi fię s Páwłem Święthym.
9: Abowiem tzáfu Páwła
10: Świętego/ niebyło áni Mnichow/ áni Mniíferek/ y nie
11: obierano tám mniíferek/ ále obierano ftátetzne wdowy/
12: ku fluzbie vbogim/ ktorým było około ffeścidziefiąt lat
13: przeto thefz młodym zá mąż iść kazał.
14: I cofz to ieft/
15: thym pímmem chcefz Mnichow y Mniíferek bronić/ nád
16: kthore niemálfz iáfnieyfszego náprzećiwko Mnichom y
17: Mniíferkom. O zápámietáli y niebogoboyni ludzie zbá=
18: wienia fwego/ tzemuífz ták pímmo fwięte wywráćacie.
19: A iefli tefz iefztze rzetzelz/ á cofz tedy mamy tzynić fty
20: mi nálfzymi fluby/ obietnicámi/ y przyfięgámi/ á tedy
21: nam każeifz kápice y Reguły porzućić? Ná toć ták od=
22: powiedam/ s kxiąg wálznych włálfnych.
23: We złey obie=
24: tnicy álbo flubie/ złám wiáre/ w fíkfárádey przyfiędze
25: odmień poftánowienie/ coś przyfiągł niebátznie/ nie=
26: tzyń tego. Abowiem to iest zła obietnicá y zły flub/ kto
27: ry ieft vtzyniony náprzećiwko Pánu Bogu/ y náprze
28: ćiwko flowu iego/
29: iákowy tefz był flub albo przyfięgę
30: Herod oney Skotzce vtzynił/ ktory Ianá krzćícíelá zá
31: bił. Iużem ći tu tedy vkazał/ iz thy fluby y przyfięgi/
32: nic infzego nie fą/ iedno sídlá Dijabelfkie/ kthory fie w
33: Angielfką poftáwę przemieniwfzy ludzi zwodzi.
34: Wezmę iefztze/ iáko Mniíferzy Paná Bogá y iego Sy
35: ná miłego bluznią y fromocą/ y náuk Dijabelfkich v=

- 1: tżą. A tho wezmę z Mnifzych kxiąg włafnych/ ktore
- 2: **libros Conformitatum** zową/ ábyś nierzekł/
- 3: iż łobie wy
- 4: myłlam/ y ty oyce wielebne potwarzam.
- 5: Náuki Mniskie Dijabelskie.
- 6: Naprzod O Fránciíku/ ktorego Mnifzy we wízy
- 7: łtkich rzetach Pánu Kryftułowi Synowi Bożemu ie
- 8: dnorodnemu przyrownáli/ ták onim nápiáli.
- 9: Frán=
- 10: cíłzek według litery Ewánieliey łtrzegł/ nieprzełąpił
- 11: łpieniá namnieyłzego/ áni otzká iednego/ Tylko łam s
- 12: łwoim ma Regułę w Ewánieliey vgruntowáną/ du
- 13: chownym obyżáiem y kxtátem/ ábowiem był dobrym
- 14: páłterzem/ y żywot łwoy/ zá owce łwoie połóżył.
- 15: Iełli ták iełt iáko ty zápamiętały Mnichu powie=
- 16: dałz/ iż tylko łam Fránciízek ma Regułę w Ewánieli=
- 17: ey vgruntowáną/ z Mnichy łwymi? Tedyć według
- 18: tych łłow twoich/ inłze wíżyłtki Reguły/ łą od Duchá
- 19: nietzyłtego połtánowione?
- 20: Iełli tełz ták iełt/ iż Frán=
- 21: cíłzek Ewánieliey łtrzegł według litery/ tedyć tym o=
- 22: byżáiem mułi być w piekle. Abowiem łwięty Páweł
- 23: powieda: Iż literá zábiya: Iż my iełtełmy łludzy Te=
- 24: łtámentu nowego/ nie litery/ ále Duchá.
- 25: Abowiem li=
- 26: tera zábiya/ á Duch ożywia.
- 27: A nákoniec. Iełli łtrzegł Ewánieliey według lite=
- 28: ry/ tedyć mułiał łobie dać otzy wylúpić/ ręce obciáć/
- 29: bo Ewánielia tego vtzy według litery. O bluznierze

30: niewŕtydliwi z wáŕzymi mátaćtwy.

31: Iefli tefz iefztze nieprzeŕthąpił namnieyŕzego ŕpieniá

32: áłbo otká: Thedyć mu niepotrzebá byío Pána Iezu

33: Kryŕtá/(*marg*) Iz pan Kryŕtus dla Francíŕzká nieprzyŕzedł. (-)

34: á Kryŕtus tylko prácuiącym przeŕŕepcom/

strona: 144v

1: obćieźliwym/ grzeŕznym/ y niezdrowym/ do ŕiebie ka=

2: że przychodzić.

3: Abowiem Fráncíŕzek wypełniaiác w=

4: ŕzyŕtko/ grzechu niemiał żadnego/ á Kryŕtus tylko dla

5: grzeŕznych przyŕzedł/ okázuie ŕie z wáŕzego ŕwiádecťwa

6: iż dla Fráncíŕŕká nieprzyŕzedł.

7: Izáŕie ná drugim pieyŕcu? Tákeŕŕie o Fráncíŕŕku

8: nápiŕáli. Iz oney godziny ŕkoro ŕie ná ŕwiat národził/

9: nátychmiał wŕzyŕtki Dijabły w piekle zburzył/

10: iż mnie

11: mieli/ áby dzień Sądny przyŕzedł ná nie. Táki iż po o=

12: nym zburzeniu/ kxiążę ćiemnoŕŕi po wŕzyŕtkim ŕwiećie

13: Dijabły rozeŕláo/ áby ŕie koźdy Szátan pilnie dowiá

14: dowáł/ co ŕie ŕnimi ŕtáo.

15: i nálezi Błogofłáwionego

16: Fráncíŕŕká/ iż ŕie oney godziny národził/ kiedy ich mo=

17: cy w piekle poruŕzył. A zátym doŕkonále y prawdziwie

18: wwierzyli. Iz przeŕ Fráncíŕŕká ŕkázeni być mieli.

19: Powiedz mi? potrzebáli iefztze wíeŕŕzego bluznier=

20: ŕtwá nád to ŕŕukać? odpowiedz? Izali Fráncíŕzek Dy

21: abelŕká moc ŕkáził? Izali to nieieŕt z háńbienie/ y zeŕro

22: mocenie Pána Iezu Kryŕta Syná Boźego? (*marg*) O hey hey Fráncíŕzek Diyabelŕká moc ŕkáził. (-)

23: ktory on

- 24: Iam tylko moc Dijabelką skáził.
- 25: Ale posluchaymy iesztze dáley/ iákości o Fránciífku
- 26: nápiáli/ y tak wierzyć przyfięgli.
- 27: Iż Fránciífzek iest
- 28: lepzy/ á niłli krzćiciel Ian Swięty/ y Apoštołowie
- 29: wzyfcy/ ktorzy tylko Lodz/ y máte rzetzy opuścili/ ále
- 30: Fránciífzek sfuknią grzbietową/ y ciálne odzienie łázie=
- 31: bne. Iego kazánia ptacy flucháli/ y ná pogrzebie iego
- 32: ípiewáli.
- 33: Wewzyftkim iesth podobny y rowny Pánu
- 34: Kryftułowi Synowi Bożemu. Abowiem takież miał
- 35: rány y blizny/ ná cieie swoim/ iáko y kryftus Syn Bo
- 36: ży. I takież miał dwánaście Apoštołow/ ktorym táko
- 37: we imioná były włafne.
- 38: Piotr Kátányfki/ Ian s Ká

strona: 145

- 1: ftelle/ Filip długi/ Bráth Bárbárus/ Bráth Egy=
- 2: dyus/ Biernath/ z Klewirydántá/ Angielus Thám=
- 3: redy/ Ian swiętey Konftancyey/ Biernath s piáte=
- 4: tego wálu/ Brát Morykus/ Brát Sábátyn/ Bráth
- 5: Lálotá.(marg) Apoštołowie Fránciífzkowi dwánaście. (–)
- 6: I przypominacie tám iesztze dáley: Iż wnidz do kla
- 7: fitorá á przyiąć tę Regułę/ iest krolestwá niebiefkie=
- 8: go skarb niezlitzony náleść.(marg) W imię kápice vtzą odpufztzenia grzechow. (–)
- 9: A fłyfzyfz tu iufz? iż w imię
- 10: Kápice y Reguły vtzyćie odpufztzenia grzechow/ y ży=
- 11: woth wietzny otrzymáć? A więc to nie bluznierftwo?
- 12: powiedáć/ iż Fránciífzek lepzy/ á niłli Krzćiciel Ian
- 13: Swięty?

- 14: A tze mu łobie bluznierzu niewspomnieł/ co
- 15: Pan Kryftus łam o Ianie ſwątym ſwiądty/ powie
- 16: dáiąc. Iż miedzy Syny niewieściami niepowłtał wiet
- 17: łzy nád Ianá Krzćicielá.(*marg*) Ptakom kazał S. Fráncífek. (-)
- 18: A druga pytam ćie powiedz mi? Ieśli Kryftus pta
- 19: kom kázác rofkazał/ iáko ſwątý Fráncífek kazał? mu łie
- 20: lić to być konietznie/ nie ptacy/ ále w ich połtáwie Dy
- 21: abli/ ktorzy łie z iego po=
- 22: grzebie łpiewáli.
- 23: Izałz ty niewiełz/ że Kryftus Syn
- 24: Boży/ nie ptakom/ ále włzyłtkim pogánom kázác rołka
- 25: zał/ mowiać do Apołtołow. Iđac vtzćie włzyłtki po=
- 26: gány/ krztząc ie W imię Oycá y Syná y Duchá łwie=
- 27: tego. etć.
- 28: Inłze bluznierłtwá wálze opułztzam/ y nic otym nie
- 29: włpominam/ iáko p[ilz]ećie o Fráncífku. Iż przed ná=
- 30: rodzenim łwoim/ miał tełz gońcá/ iáko y Pan Kryftuł
- 31: Swiętego Ianá krzćicielá. Iáko przemienił z Wody
- 32: Wino.
- 33: Iáko páznokty łwymi łmrodliwymi/ ludzi v=
- 34: zdrawiał. Iáko vmárłym ludziom rołkázował/ áby
- 35: cudá tznili/ iáko łwymi Włofy/ mury zryłowane łpa

strona: 145v

- 1: iał (mu łiał łie był podobno niegolić/ iáko łie wy dziś
- 2: golićie).
- 3: Slinámi łwymi pánnę iednę vzdrowił/ y ow
- 4: łzem wiecey/ á niłłi Kryftus tzniał. Iáko przez Frán
- 5: ćifká chce pan B. zbáwić włzytek łwiát. Iako w łodzi
- 6: łiedząc kazał. Iáko łie ptacy zlećieli/
- 7: łzyie wyćiągáli/

- 8: kazania iego flucháli/ á zátym fie ná fterzy kráie Swiá
9: tá rozlecieli/ y iego Regułę po wżyftkim fwiećie prze
10: powiedáli/ twierdzili/ y chwalili.
11: Iáko ná oflicy ie=
12: chał/ y iemu nieinák iedno iáko Kryftułowu wżyfthek
13: lud Burgeńki zábiezał/ y Ofianna fpiewał. Iáko
14: miał Iudażá/ Eliażá thymże obyztáiem iáko y Kry=
15: ftus. Iáko był wezwánym Iezufem Názaráńfkim.
16: Infze bluznierftwá/ ktore tám fą iefztze náprzećiwko
17: Bogu/ y Pánu Iezu Kryftułowu Synowi iego mile=
18: mu opuftzam/ ktore mnifzy mocnie trzymáią/ ná nie
19: przyięgáią/ á ktho temu niewierzy/ tákiego być káce=
20: rzem y Heretykiem kościoła fwiętego názywáią.
21: Dominik Mnich.
22: Przypomione iefztze drugie náuki Dyabelkie y
23: bluznierftwá okrutne o Dominiku Mnichu/ ktore Gá=
24: bryel Bárálet wálf Dokthor y Káznodzieyá nápił
25: Thymi flowy.(*marg*) Gábryel Báráleth tego vtzy. (-)
26: Iż Dominik w żywoćie mátki fwey po=
27: fwięcony był/ w ktorým Iádam nie zgrzeftzył/ ktoremu
28: Pánná Márya kápicę vftylá/ y z niebá ná fwiát przy=
29: niolá.(*marg*) Dominik bes grzechu fię zátzał y národził. Hey (-)
30: I kiedy fię Syn Boży ná pyłzne/ ná nietzyfte/
31: y ná łákomce rozgniewał/ tedy Pánná Márya pokłę=
32: knáwłzy/ tymi flowy do Syna fwego mowiá.
33: Odpuść grzeftnym: Abowiemći dam dwa flugi mo
34: ie: Dominiká/ y Fránciífká/ ktorzy Swiát náwrocą do

strona: 146

- 2: świcie.
- 3: I piŕze ielztze w drugim kazaniu tenze Bárálet/ fro
- 4: mocąc Ewánielisty y piŕarze Boŕe/ iż niedbále Ewán
- 5: ielie Święte spiŕáli. Abowiem tego powiáda nienápi
- 6: áli.(*marg*) Gabriel Báraleth die Refurrectionis Christi. (–)
- 7: Iŕ fię Syn Boŕy po zmarthwychwŕtaniu/ na=
- 8: przod Pánnie Maryey mátcie ŕwoiey vkazał. A więc ie
- 9: ŕztze będziefz mowił: iż Mnifzy niebluznią Ewánieliey
- 10: y prawdy Boŕey.(*marg*) Kazanie papieŕkie ná wielkanoc. (–)
- 11: Izali iáwnego ŕwiádeŕtwá s piŕmá
- 12: Świętego niemamy? Iŕ fię vkazał Kryŕtus po zmar
- 13: twych wŕtaniu ŕwoim naprzod/ nie Pánnie Máryey
- 14: Mátcie ŕwoiey/ ále iáko Márek Święty nápiŕał Má=
- 15: ryey Mágdálenie.
- 16: Ten wáŕz Káznadzieia Bárálet do
- 17: wodzi tego/ iż fię Kryŕtus naprzod Pánnie Maryey
- 18: vkazał/ Abowiem powiáda iż Papieŕz w Rzymie pierw
- 19: ŕzą Proceŕyá ná Wielkęnoc/ do koŕcioła Panny Má=
- 20: rysy więŕŕzey tzyni.
- 21: I powiáda tenze Bárálet. Iako fię Święci w nie=
- 22: bie poŕwárzyli/ káŕdzy znich chćiał nápiŕwey obiáwić
- 23: Pánnie Máryey o Zmartwychwŕtaniu Páná Kryŕtu
- 24: ŕowym.(*marg*) Kazanie Papieŕkie iz fię zwáda w niebie ŕtała. (–)
- 25: Iádam náprzod powiedział/ mnie to práwie
- 26: naleŕzy: Abowiem ia był przytzyną grzechu. Odpowie
- 27: dział mu Kryŕtus/ niepyodziefz bo rad figi iadałz ábyŕ
- 28: ŕnadz w drodze nieomieŕŕkał?
- 29: Potym Abel przyŕzedł/
- 30: y thego fię teŕz domagał/ ále mu Kryŕtus powiedział.
- 31: Niepyodziefz záifte/ by cię Kain niepotkał/ y znowu

32: niezabił? Nohe potym przyſtąpił ktoremu Pan powie

33: dział.

34: Niepoydziez: Abowiem fię rad winá nápiyalz

35: Przyſzedł potym Ian Święty: I rzetze poydę ia? kto

36: remu Pan odpowiedział: Niepoydziez zaifthe. Bo

37: małz w **Wielbrądowney** [!] ſierſci odzienie.

38: Lotr pothym

strona: 146v

1: przydzie do páná y rzetze. A tedyć to ná mię przydzie:

2: Rzetze mu Pan: Nie. Abowiem małz goleni złamáne?

3: Tákże potym był Anioł poſlan/ ktory przyſzedwſzy do

4: Pánny Máryey głóſem wielkim ſpiewał.

5: Krolewno

6: niebiefka wefel fię alleluia/ zmartwych wftał iáko po=

7: wiedział/ álleluia.

8: Kazánie Papieſkie w dzień Święte

9: tzny/ iż fię zwádá w niebie miedzy Oycem y Synem y

10: Duchem Świętym ftáá.

11: I piſze tenże Bárálet w drugim kazániu/ Iż fię

12: w niebie zwádá ftáá bárzo wielka/ dnia Świętetzne=

13: go/ miedzy Oycem y Duchem ſwiętym: Abowiem Kry

14: ftus Syn Boży rzekł.

15: o Oytze/ obiecałem Apoſtołom

16: moim Duchá Swietego/ y poćiefzyćiełá poſłác/ á iufz

17: tzáłz przyſzedł/ ábym obietnicę wypełnił. Ktoremu O

18: ćiec rzekł. Ieſtem wdzięzten tego/ oznáyami tho Ducho

19: wi ſwiętemu: do ktorego rzetze Duch Święty.

20: Po=

21: wiedz mi Kryſtufie iáko cię tám ná ſwiećie tzeſtowano?

22: Ktoremu rzetze Syn. Ogláday mię ieſliſ ná mię lá=

- 23: skaw. I vkazał mu Bok/ y ręce/ y nogi przekłothe. O
- 24: nieftetys mnie/ rzetze Duch Swięty/ Aleć wždy poydę
- 25: I w inżą fię poftawę vbierzę/ ptakiem álbo gołębiem
- 26: fię vtzynię iż fię mnie niebęda mogli dotknąc. Ktory
- 27: potym ftąpił z wielkim ffumem/ y fthał fię zniebá ná=
- 28: tychmiałt głos. etc.
- 29: Thom tu dla tego nápiśał/ áby koždy wálze náu=
- 30: ki y reguły poznał/ iákie fá w nich bluznierftwá/ y náu
- 31: ki Dyabelskie/ ktoremi profte ludzi zwodzićie/ y ná wie
- 32: tzne potępienie pośiłaćie.
- 33: Niewierzę te^v/ áby ták wiel

strona: 147

- 1: kie y frogie bluznierfthwá y maćctwá miály być/ w
- 2: Tureckim Alcoranie/ álbo w Zydowfkim Thálmućie
- 3: iákowe fá w tych wálznych Regułach y kazániach:
- 4: A=
- 5: wždy mowicie dobrze náfzy przodkowie wierzyli y trzy
- 6: máli.
- 7: A przeftoby Krolowie/ Pánowie/ y inży fnimi bogo
- 8: boyni ludzie dobrze vtzynili/
- 9: áby thych náuk Dyabel=
- 10: fkich themu narodowi złoſliwemu/ kthorymi zwodzili
- 11: ſwiát długo niećierpieli/ ktore tzynią náprzećiwko Sy
- 12: nowi Bożemu Pánu Iezu Kryfthuſowi.
- 13: Abowiem
- 14: przychodzi gniew Boży/ nietylko ná ty/ ktorzy to tzy=
- 15: nią po wſzyftkich Kláſtorzech/ ále tefz y ná ty/ ktorzy
- 16: miltząc przyzwalaia/ y niemáfz ktoby ſie murem o Kry
- 17: ftuſá Syná Bożego záftawil/ y thakowe bluznierftwá [!]

- 18: záhámował:
19: afz przyidzie pomftá od Bogá ftráfliwa
20: ná ty/ ktorzy oto nic niedbáią.
21: O Pánie Iezu Kryfte Synu Boży dla nas vkrzyžo
22: wány/ weyrzyfz kiedy ná Winnicę thwoię wybrána/
23: ktorą oto dziki Wieprz fpuftofzył.
24: A wždy fie iefztze pá
25: nie zową przyiaćielmi twoimi/ gdyfz ty niemáfz wiet=
26: fzych bluznierzow y nieprzyiaćioł náfwiecie/ iáko fą
27: oni: Abowiem Turcy y żydowie niewiádomie błuznią
28: ćiebie:
29: Ale ći wiedząc ćie być iedynego zbáwićielá/
30: odkupićiela y iednatzá/ wiedząc tefz/ iż żadnego imie=
31: niá pod niebem niemáfz infzego/ przes ktorebyfmy mie=
32: li być zbawieni/ iedno twoie imię.
33: A wždy przedfie fo
34: bie rozmáite imioná/ Zbáwićiele/ Iednatze y Reguły
35: wymyfláią/ á tobą pánem fwoim y zbáwićielem gár
36: dżą/ kościołem wfzytko iż niebładzi alleguią/ y innymi
37: fálfzywymi wymowkámi profthatzki zwodzą.
38: Day im
39: kiedy Pánie vpámiećtanie/ Amen. Ale podzmy daley.

strona: 147v

- 1: O Mnifkach iáko ie
2: Swięćicie álbo Czáruećie.
3: IZ fie tefz nie mnieyfze
4: bluznierftwo imieniá Bożeo dzie
5: ie/ kiedy Mnifki Swięćicie/ to
6: ieft/ ffalićie y błaznićie.
7: Przetho

- 8: tu s kxiąg wálznych włafnych/ v=
9: każę niektore bluznierstwá imie=
10: niá Páńskiego/ áby koždy oglą=
11: dał iefli to iefł náuká Páná Kry=
12: Ítułowá álbo náuká Antykrytułowá.
13: Ták tedy naprzod mowicie łtoiąc/ kiedy Opácichę
14: álbo Kxinią fwięcicie. Day pánie tey łludze twoiey/
15: ktoreyeś dał poćciwość pánieńtwá/ etc.(*marg*) Kxinią tak tzaruiecie. (-)
16: Aby ná ten
17: Płatek álbo zawoy/ ná iey Głowę włożony twoie bło=
18: gofláwieńtwo łtąpiło/ iákoby ten płatek álbo ten za=
19: woy/ był błogofláwiony/ y pořwięcony (áby nigdy ten
20: zawoy niezgrzeřzył/ y potępion niebył)
21: Wezmi płatek
22: álbo zawoy Święty/ ktory ponieřieřz bes zmázy/ przed
23: łtolec wietzny/ etc.(*marg*) Inřze Mnifřki tak tzaruiecie. (-)
24: Inřze Mnifřki y odzienie ich thák tżáruiecie/
25: Na=
26: przod ták mowicie. Obieramy ty Pánny thutetzne ku
27: pořwięceni/ y pánu nářzemu Iezu Kryřtułowi ku po
28: łlubieniu.
29: Cořz wřdy mowicie o bluznierze zápamiętáli/
30: Iza=
31: li ty pánny niebyły pierwey ná krzćie Pánu Iezu Kry

strona: 148

- 1: łthułowi pořlubione/ tżyli ie z nowu krzćicie? Czemu
2: krzeřł Święty pierwfřzy ich łżycie y řromoćicie?
3: Izali
4: řwięty Páweł nie mowi? Ktorzykolwiek pokrztżeni ie

- 5: łtełmy/ w Kryłtułá Iezufa w łmierć iego po krztzeni
- 6: ietelmy: A ná drugim miełcu. Ktorzykolwiek ietel=
- 7: ćie pokrztzeni/ Kryłtułáście ná łię przyoblekli: I ie=
- 8: łtze dáley.
- 9: Według łwego miłofierdzia nas zbáwione
- 10: vtzynieł/ przes omyćie odrodzenia. etć. I ietłze ná dru
- 11: gim miełcu mowi Páweł łwięty. Połłubiłem was ie
- 12: dnemu mężowi/ ábyście łie okazáli dziewicą tzyłtą Pá=
- 13: nu Kryłtułowi.
- 14: A łlyłyzł thu trąbę Duchá łwiętego? iź włzyłcy
- 15: wierni łą ná krzćie przes wiárę Synowi Bożemu pán
- 16: námi połłubionymi/ y połłwięconymi. Czemułz ie tedy
- 17: znowu krzćiłz?(*marg*) Włzyłcy wierni łą pannami duchownymi. (–)
- 18: tżemu ie znowu połłubiałz? tżemu ie zno
- 19: wu połłwiącałz? áboś ie zá pogánki miał? Iełłizeć były
- 20: krzećcijánki/ tedyć były iułz ze włzyłtkim kośćiołem po=
- 21: łlubioną oblubienicą Kryłtułową/ iáko łwięty Pá=
- 22: weł łwiáttzy.
- 23: I ietłze dáley pytałz. Obiecuiełz włtawitznie dziewi=
- 24: łtwo chowáć? odpowiada/ obiecuie. A chcełz być bło=
- 25: gołłáwioną/ połłwięconą/ y Kryłtułowi nawyłłłżego
- 26: Krolá Synowi połłubioną? odpowiada: chce.
- 27: Obiecuie naprzod dziewictwo włtawitznie chowáć
- 28: iákoby dziewictwo byłó [w] iey włłáłney mocy/ á nie dar
- 29: Boży? á iakoby Pan Bog tym darem iednołtáynie w=
- 30: łzyłtkich łudzi obdarował?(*marg*) Co obiecuie Mniłzka chowáć. (–)
- 31: Možełz ty łlubowáć y obie
- 32: cowáć/ y tyłiáć kroć przyłięgáć/ ále ielłi thobie Pan
- 33: Bog tego dáru nieda/ dářmo obiecuiełz? dářmo łlubu=
- 34: ielz? Dářmo przyłięgałz? ná dářmne imię Boże bierzełz

35: pomłty ná lię żądáfz?

36: A iż ták ielł/ poŕluchay ŕwiádec

strona: 148v

1: twá Duchá ŕwiętego/ ktory ták mowi. Zadny niemo

2: że być tzyłty/ ielłi ty Pánie niedáfz. Stego piłmá mo=

3: żelł obátzyć/(*marg*) Czyłtość ielł dar Boży. (–)

4: iż ten dar niekthorym ludziám tylko Pan

5: Bog dáie/ á niekthorym niedáie. Ale być tełz dobrze ten

6: dar dał pan Bog/ iżebył dziewictwo ćielełne do łmier

7: ći w kłáłłtorze nienarułzone záchował/

8: izali dla tego

9: łobie krolełtwo niebiełkie záłłużyłz? Ielłi rzetzelłz/ iz dla

10: tego: Tedy nic po Pánie Kryłtułie Synu Bożym dzie

11: wicom? Abowiem thym obyztáiem były pogáńłkie y

12: żydowłkie dziewice Zbáwione/ co ielłth iáwny błáđ y

13: fáłłz.

14: Odzienie ták tełz ŕwięćicie tych rzetzoneł Mniłzek.

15: Day náłákkáwłzy Oytze/ áby tym flugom twoim/ to o=

16: dzienie było łłtytem zbáwiennym/ poznánim nabożeń

17: łtwá/ potzátkiem ŕwiątołći/ y náprzećiwko włzyłłtkim

18: záłłtrzáłam nieprzyácielłkim obroćá. (*marg*) Odzienia ŕwięćenie Mniłłkam: W imię kápio
vtzá odpułłtzenia grzechow. (–)

19: Spytałm ćię tu/ powiedz mi s ktorego piłmá ŕwięte

20: go wzięłłłćie to/

21: áby odzienie miáło być łłtytem zbá=

22: wiennym? poznánim nabożeńłłtwá? potzátkiem ŕwią=

23: tołći? y náprzećiwko záłłtrzáłom Szátáńłłkim obroná?

24: Izali to niełá náuki/ od Dijáblá nieprzyácielá Pána

25: Iezu Kryłtá Syná Bożego/ ktory Dijabeł zbáwienie

26: obronę/ y ŕwiąthołć przypiluię/ rzetzom martwym á

- 27: nitzemnym/ co tylko fame^v Synowi Bożemu należy?
- 28: I zalię do Wieńcá ták mowicie. Aby był lekársth=
- 29: wem Zbáwiennym narodowi ludzkiemu/ y dawał zdro
- 30: wie y dufzną obronę.(*marg*) Wieńcá fwięcenié mnifzkam. (-)
- 31: Inłze rzetzy opufztzam/ tylko cię
- 32: tu oto pytam/ iefli iefztze potrzebá więtfzego bluznier=
- 33: łtwá y fromocenia imieniá Páńłkie^o łfukáć?
- 34: Abowiem
- 35: tym obyztáiem nic po Pánie Iezu Kryłtufie Synu
- 36: Bożym/ poniewałz wieńce rękómá ludzkimi/ vplećio=

strona: 149

- 1: ne y vtzynione łą lekárłtwem zbáwiennym/ kthore da=
- 2: wáią zdrowie y dufzną obronę.
- 3: O Pánie Włzechmogący weyrzy kiedy ná then lud
- 4: twoy mizerny/ ktory fie dał vwieść Antykryłthowi/ y
- 5: iego fáłrzywey náuce/ áby Páná Iezu Kryłtá Syná
- 6: twego miłego bluznił/ háńbił/ y fromoćił.
- 7: O Oycowie/ Oycowie? O Mátki/ mátki. Co łwo=
- 8: ie dziatki dáiećie/ ná tákowe bluznierłtwá/ y połługi
- 9: Dijabelłkie/ poniefiećie cięłłkie y ftráłłiwe brzemióńá
- 10: przed Sąđ Boży: (*marg*) Do Oycow y mátek nápominianie krześciáńłkie. (-)
- 11: I mułicie przed onym łędzią łtrá=
- 12: łliwym zá nie/ odpowiedáć/ dnia łstáthetznego? Iefli
- 13: twoie dziećię chce tzyłtość chowáć/ y Panu Bogu łlu
- 14: żyć? tze mu go domá niechowáłz/ iákoć Bog rołkazał?
- 15: gdzie ták fwięty Páweł nápiłáł: Aby koždy łwoię dzie
- 16: wkę álbo corkę chowáł.
- 17: Czemu tedy łwoie dziećię z do

- 18: mu wypychał? czemu ie Antykryftowi porutzał y od=
19: dawał? áby wietznie Páná Bogá bluzniło? I tego
20: íe tám náutzy profzę cie? y iáko żywotá íwego dokoń=
21: tzy?
22: Dáley niewspominam. Ale rzetelz: iám vbogi/
23: dziewczek mam wiele/ doftátku niemam? coíz mam tzy=
24: nić? powiem ci co maíz tzynić.(*marg*) Wymowká niektórych Oycow y matek. (-)
25: Naprzod maíz pánu Bo
26: gu wierzyć y dufác/ íz ten ktory ciebie do thego tzału
27: żywił/ pożywi cię do końca y dziatki twoie przy tobie.
28: Maíz teíz tzeńto ná ony fłowá wfpominác/ iáko Prorok
29: mowi.
30: Niewiedzialem ípráwiedliwego opufztzonego/
31: áni zebrzącego chlebá plemieniá iego. Ieíli Pan Bog
32: ptáíski lataíące po powietrzu żywi/ ktorzy ptáískowie
33: áni orzą/ áni íieią/ áni zną/ áni do gumná wożą: A w=
34: źdy iednák głodem nieumieráią?
35: dáleko więcey ciebie
36: pożywi ítwoimi dziatkámi/ ktoreć dać rztył.
37: Mowííz ízem vbogi? Izáíz ty niewieíz/ íz Bog ma

strona: 149v

- 1: pietzą o vbogich iáko Duch Święty mowi.
2: Tobie Pá
3: nie vbogi íeít opufztzony: Siroćie ty będzieíz wfpomo=
4: życielem: A ná drugim mieyícu. Vbogie powieda pan
5: náfyce chlebá.
6: Czemuíz tedy wátpííz poniewáíz maíz tákowe obie=
7: tnice/ áby cię Pan Bog niemiał/ y s twoimi dziatká=
8: mi pożywić? (*marg*) Niemamy wętpić o pozywieniu. (-)
9: Ieíli tedy dla niedoftátku/ álbo vboítwá

- 10: wypychałz twoie dzieci z domu/ vkázuiefz przes to/ iżeś
- 11: ieft niewierny/ á iż Pánu Bogu nie dufałz. Dármo mo
- 12: wifz Oytze nałz/ ktoryś ieft wniebiefiech.
- 13: Dármo mo=
- 14: wifz chlebá nálzego powłzedniego day nam dizšia? Dár
- 15: mo to nápifano. Działki twoie iáko látorofle około łto=
- 16: łtu twego/ ták będzie błogofławiony tzłowiek/ ktory fię
- 17: Páná Bogá boi.
- 18: A iefli iefłtze rzetzelz nie dáię ia/ dla vboftwá/ dzie=
- 19: cięciá łwego/ ále ie dáię dla tego/ áby fię tám náutzy
- 20: ło tzego dobrego/ przodkiem Pánu Bogu fluzyc/ á po=
- 21: tym tzytác?
- 22: Nie zle mowifz miły bráćie: Iefliby ták by
- 23: ło: Ale fię náthym bárzo mylifz: Aby fię tám twoie dzie
- 24: cię tzego dobrego miało náutzyć: A fnać by tełz nalepiey
- 25: tzytác vmiáło.(*marg*) Druga wymowká niektorych Oycow y matek álbo przyiáćioł. (–)
- 26: Pytałz mię tzemu? Powiem. Abowiem nic dobrego
- 27: y prawdziwego niebędzie tzytáło: By fię tełz twoie dzie
- 28: cię y łtokroć ku temu miáło: Bo tám muśi poniewoli
- 29: tzytác od oycá kłamce Dyablá wymyflone plotki/ Re=
- 30: guły/ y Legendy y infze Mniłkie zabobony.
- 31: Słuzyc tełz Pánu Bogu tam fię nienáutzy/ y ow=
- 32: łzem iefli co przed thym vmiáło dobrego/ tedy fię tám
- 33: muśi odutzyć wżyłtkiego.(*marg*) W kłáłtorze nienautzy fię fluzyc Pánu Bogu. (–)
- 34: Bo mu naprzod vkażá y podadzá/ Pánny Máriei
- 35: Zołtarzyki/ ogrodki/ wianki/ y koronki. A miáłto Bogá

strona: 150

- 1: y Syná ie^o miłego/ vkażá mu/ y dádzá mu zá Pátroná
- 2: zá przytzyńcę/ y iednatzá/ Klare/

- 3: Brygidę/ Iágnię
- 4: Ílkę/ Dominiká/ Fránciífká/ Benedyktá. Tymi patro=
5: ny dziecię twoie obdáruią/ áby się do nich zázwdy vćie
6: káło/ wzywáło/ y w nich nádzieię wżyítkę pokládáło
7: álz do fámeý Ímierći.
- 8: A chceš ielztze dáley wiedzieć co ći Oycowie wielebni
9: z wáńzemi dziatkámi kotzfáruią: Kiedy im Pierścień
10: ná ręce podawáią: tedy tymi flowy do nich mowią (*marg*) O pierścieniu Mnífzek. (-)
11: Wezmi pierścień wiáry/ znák Duchá Świętego/
12: ábyś wezwáná byłą oblubienicą Bożą/ iefliże mu bę
13: dziełz wiernie y tzyście fluzylá.
- 14: Thu slyłzylz bráćie moy mieły: Iáko ná pierścieniu
15: wiáreń zákładáią:
16: Paweł Święty Powiáda. Iż wiá=
17: rá s fluchánia pochodzi/ á fluchanie przes flowo Bo=
18: że/ iáko máią vwierzyć iemu powieda/ o którym niefly
19: cháli? Iáko máią fluchác bes Káznodieie?
20: Stąd tu iufz obátzyć możelz/ iż nie s pierścieniá wiá}
21: rá pochodzi/ ále s fluchánia flowá Bożego.
22: Ielztze pierścień znákiem Duchá Święthego názy=
23: wáią. (*marg*) Pierścień znákiem Duchá Świętego názywaią. (-)
24: Znáki Duchá Świętego fą w Kościele Świę=
25: tym/ krzełt/ y wzywánie wietzerzey Páńfkiey: Ktemu
26: iefli rad fluchalz o Pánie Iezu Krytufie vkrzyżowá=
27: nym/ iefli rad o nim mowifz: (*marg*) Ktore fą znáki Duchá Świętego w kosćiele
krzesćiańfkim. (-)
28: Iefli rad inne ludzi vtzyfz
29: iefli Pánu Bogu dziękuiefz zá dobrodzieyftwá iego/
30: iefli go wzywálz przed wżyítkim fwiátem/ telz y z niebe
31: Ípietznóścią máiętnóści twoiey/ y żywotá thwego.

32: A

33: nákoniec gdy w twoim powołaniu w wierze trwał: po

34: koy y **wefełe** [!] ná fercu małz: Nie kochał sie w grzechu

35: ćiefzyłz smutnego/ wípomagałz y ząkladałz niedołążne=

36: go/ y przyimuiefz vbogiego.

strona: 150v

1: Toc łą Duchá Świętego znáki. Nie pierścień obłu

2: dny tzłowietze nie płatek álbo zawoy ná głowie/ nie ká

3: picá. Ale iákemu Bogu dziatki wałze flubuią/ y iákie

4: go Bogá Regułę przyimuią/ tákowe tełz znáki od nie=

5: go bierzą.

6: Niemowię náprzećiwko themu/ áby ná rozmaitych

7: mieyćách łłkoły vćciwe y opátrzone niemiály być/ w

8: ktorychby fię młode Pánny mogły vtzyć/ poznawác

9: Páná Bogá/ y obyztáiw dobrych y Swietych/

10: iedno

11: iżeby potym wolno Pánná moglá/ álbo do przyiaćioł

12: łwoich wynidz/ álbo tám łąd w małżeńtwo Święte

13: włtępic(*marg*) Szkoły máią być opátrzone dla pánién. (–)

14: Ale mowię náprzećiwko tym regułam zmyflo

15: nym z náuk Dyabelfkich vtzynionym/ iáko Święty Pá

16: weł łwiattzy/ y náprzećiwko tym przyięgam/ flubom

17: vłtáwom/ płatkom/ álbo zawoiom/ y kápicom:

18: Kto=

19: re Papieżowie náwymyłáli/ y do kościoła Świętego/

20: iákoby iákie poważne y Bogu przyiemne świąthości

21: wprowadzili: Gdyłz niełą nic inłzego/ iedno pofromo=

22: cenie Páná Iezu Kryftá Syná Bożego/ y podeptanie

23: nadrołłżzey krwi iego.

24: A przełto iułz tu náołtátku zámýkam: Iż iáko Mnifzy

- 25: y Mniŝki/ y wŝyŝtki Reguły ich/ nie poŝły od Paná Ie
- 26: zu Kryŝtá Syná Bożego/ áni od Apoŝtołow iego:
- 27: Ták
- 28: teŝ y Mniŝki/ y Reguły ich wŝyŝtki ŝą wymyŝlone od
- 29: Duchá nietrzyŝte^o/ ktory ŝię vmie w Anielfkú poŝtáwę
- 30: przemieniŝ/ áby mogł tym wiŝcey ludzi włowiŝ/ y ná
- 31: wietzne potŝpienie poŝláć
- 32: Aprzeŝto iuŝ tu ŝtąd obátzyŝ możeŝ/ iákóm pierwey
- 33: nápiŝał/ ieŝliże wy ludzi nieutrzyŝcie odpuŝtzenia grze=
- 34: chow/ w imię Kápíc ŝŝarych/ burych/ białyŝ/ álbo
- 35: tzarnych:
- 36: W imię Zawoiow/ pierŝcieniow/ wieńcow

strona: 151

- 1: y inŝzych náúk Dyabelŝkich? roŝŝadz thu proŝzę cię?
- 2: mam záto ieŝli iedna namnieyŝza iŝkierká boiázni Bożey
- 3: w tobie ieŝt/ iŝ niemożeŝ inátzey zeznáć:
- 4: Iedno iŝ to ŝą
- 5: Reguły y náuki [!] od Dyablá ná ŝwiáth przynieŝione/ á
- 6: od Papieŝá Antykryŝtá potwierdzone. Smiłuy ŝię Pá
- 7: nie nad námi: Ale podzmy dáley.
- 8: Iŝ Papieŝ y Mni=
- 9: ŝzy Biblijå s fáłŝowáli/ Syná Bo
- 10: ŝego Iezu Kryŝtá wyrzućili/ Pán=
- 11: nę Máryå poŝromoćili/ y vtzynili ŝniey Boginiå Po=
- 12: gańfkå y Bálwaná.
- 13: ACŝkolwiek Piotr ŝwię
- 14: thy Apoŝtoł nápiŝał: Iŝ piŝmo
- 15: Prorockie/ nie z woley ludzkiey/
- 16: ieŝt nam podáne/ ale od Duchá

- 17: Świętego/ pobudzeni mowili
18: fą Święći ludzie:
19: A wżákóř Dy
20: abeł przeřz Papieżá y Mnichy
21: Mniřřki natzynie fwoie niechćiał tego zániechác/ áby
22: był piřmá Świętego niemiał s fářřzowác/
23: iáko fię tho
24: iáwnie okazało/ ná zoltarzu od Duchá řwięte°/ przes
25: Dawidá Krolá y Proroká nápiřánym/ ktorego iż Dia
26: beł nierad wćáłości widział/ przeřto pobudził Papie=
27: źá/ Mnichy/ y Mniřřki
28: kthorzy bes wřzelákiey Boiá=
29: zni Bożey y wřtydu ludzkiego/ řłowá włafne z odmie=

strona: 151v

- 1: niáli/ wynecowáli/ y s fářřzowáli: A s fářřzowawřzy/
2: Rożánym wiankiem Páunny Máryey názwáli:
3: W kto
4: rym wianku Páná Bogá bluznią/ Syná Bożego/ Pá
5: ná Iezu Kryřthá/ iedynego Zbáwićielá y odkupićielá
6: przą fie: I ná to mieyřce pánnę Máryą tzynią y zbá=
7: wćielem y odkupićielem wřzyřtkiego řwiátá:
8: A iżebyř
9: nie rzekł ábym to řobie zmyřłał/ przeto wezmę niektore
10: Wierřze s Pfařterzá/ ktore Duch řwięty řlożył/ á nie=
11: ktore teřz ktore Papieřz y Mniřřzy s fářřzowali/ y dru=
12: kowác kazáli Ieronimowi Wietorowi w Krakowie
13: látá národzenia Syná Bożego Páná Iezu Kryřtá.
14: 1531. A ty księgi y bluznierřtwá/ przedtym iefřtze do
15: brze/ fą Láćińřkim iężykiem y Greckim drukowane w
16: Lowánium flawnym mieřćie: <http://rcin.org.pl>

- 17: Náco fie wżyſcy Kol=
18: legyaći podpifałi/ y ty błędy potwierdzili/ kthorych
19: profzęcie poſluchay. Thák Duch S. pierwſzy Pfalm
20: potzyna.
21: Błogoſławiony małż/ ktory niewzedeł wrądę niepo
22: bożnych/ á wdrodze grzeſznych nieſtánał/ áni ná ſtol=
23: cu naſmiewcow nieuſiadł. To ſą właſne Duchá ſwię
24: tego ſłowá.
25: A Mnifzy ták to odmienili y wywrocili. Błogoſlá=
26: wiony małż/ ktory miłue imię twe dziewico Márya/
27: łáfká twoiá duſzę iego potwierdzi. Miłofierdzie two
28: ie wżędy powiediá Páнно Márya/ z robot rąk two
29: ich Bog będzie błogoſławion.
30: Tu ſlyſzyſz iáwne odmienienie y ſprzewracanie ſłow
31: Duchá Świętego? zápamiętał Papieſz y Mnifzy o=
32: nych ſłow/ iáko Pan powiedział. Nieprzydaway/ áni
33: vmnieyſzay ſłow proroctwá tego
34: Ieſliże co przydaſz
35: przyda Pan Bog wżyſtki plagi nápiſáne wtych kxię

strona: 152

- 1: gach. Ieſli teſz co vmieſz/ wymie cie Bog s kxiąg ży
2: wotá wietznego. Ale podzmy dáley do wtorego Pfál=
3: mu.
4: W wtorym Pfálmie Papieſz y Mnifzy Syná Boże
5: go z máieſtatu iego właſnego zepchnęli/ á pánnę Má
6: ryą ſtworzenie iego/ ná to mieyfce poładzili/ Ty flo=
7: wá mowiác.
8: Zálztyć nas práwicą twá mátko Boża
9: podzcie kniey wżyſcy robotnicy y ſmutni/ á ona ochłó=

- 10: dzenie y poćiefzenie da dużsam wáfzym: Przyftępuycie
11: kniey w pokufach wáfzych.
12: Izáfie w trzecim páfłmie. Rozwięfz pánno przeko=
13: wy złości náfzych/ oddal brzemioną grzechow náfzych
14: Zlutuy fie nádemną pání/ vzdrow niemoc moię/ od=
15: dal boleść y vdręzenie fercá mego. To w trzecim páfł
16: mie.
17: Izáfie w dziewiątym: Spowiedam fie tobie pání/
18: ze wáfzego fercá meo/ á wypowiem miedzy ludem tześć
19: y chwałę twoię. Bo tobie ma być daná chwałá/ dzie
20: ká y chwálebność głofá.
21: Izáfie wedwunaftym. Bádź nam Páni wieżá mo=
22: cności/ y opoká natwárdfzą/ złay nieprzyiaćielá/ wiel
23: biemy cię łáfki nálezićielko/ przez którą fwiát odku=
24: pion.
25: Item ná Niefpór w niedzielę. Rzekł Pan Pániey ná
26: fzey/ fiedz Matuchno moiá/ ná práwicy S. mey: Ro=
27: zwięfz przekowy grzechow mych/ á cnotámi twymi o=
28: káfz oblitze dużzy moięy.
29: Ktory iá doftoynie ćci będzie
30: vfprowadliwion/ á kto zámiełfká iey/ vmrze w grze=
31: chách fwoich. Boiaśń iey odpádfa grzech od fercá/ á
32: łáfká iey otzyścia fumienie grzechow. Ieśli Páni nie
33: zbuduie domu fercá náfzego/ niebędzie długo trwác
34: budowanie iego.

strona: 152v

- 1: Item w Feryą tzwartkową. Kto wierzy w cię nay
2: dzie fkarby pokoiá/ á kto cię niewzywa ná tym fwiećie/
3: do kroleftwá niebiefkiego nie wnidzie.
4: Podźcie ráduymy fie Pániey/ wefelmy fie zbáwićiel

- 5: ce nálezey: Dufaycie wnię Zakonnicy/ wierzcie w nią za
6: cy wżycy: Iż oná iest vlitzká żywotá/ wrotá zbáwie
7: nia: Drogá nálego ziednánia/ wefele płátzacych/ po=
8: koy boiacych ferc/ y zbawienie.
9: Chorążyna nád dziewicami: Szynkárká kroleftwá
10: niebieskiego/ bądź miłościwa: Odpuść nam grzechy/
11: od gniewu Bożego wybaw nas.
12: Páni zlutuyfie nád námi záginionemi zbáwićielko
13: wyfluchay łkanie fercá moiego:
14: Omyi Páni grzechy
15: nález. Toć fą wierže z żołtarzá Papieckiego/ y Mnińkie
16: go/ inŕze opuŕztzam/ ktore tám duŕzny nieprzyiaćiel Dy
17: abeł/ pálcem ſwoim nápiŕał/ á práwie co iest ſam wío
18: bie doſkonále vkazał.
19: Atzkołwiek Pánnę Máryą mátkę Páná nálego Ie
20: zu Kryŕtá/ mamy vćciwie wípomináć/ y mowić oniey
21: iáko o tey Pánnie/(*marg*) Pánnę Máryą vćciwie mamy wípomináć. (-)
22: ktorą Pan Bog y ze wżyŕtkimi wier
23: nymi/ iáko Święty Páweł ſwiattzy/ ieŕtze przed záło=
24: żeniem fundámentow ſwiátá/ wybráć/ vmiłowáć/ y
25: poſwięćić rztzył/
26: ktorą teŕz Duch Święty zowie łálki
27: pełná błogoſłáwioná álbo łtzeŕliwa miedzy niewiáŕtá
28: mi. A wżakofz teŕz to wiem iednáć/ iż tá Pánná/ nigdy
29: tego niepoŕządáła/ áni dziś ŕáda po nas/
30: iżebyŕmy Sy=
31: ná Bożego Páná Iezu Kryŕtá zbáwićielá iey/ y nález
32: go iedynego/ zdzieráli s ſtholcá Bożego/ y zwłotzyli ze
33: ćci y chwały iego/ á w kładáli the tzeć y chwałę ná
34: ſтворzenie iego/ poniewáŕz Pan táć ſam v Proroká mo

35: wi.

36: Chwały moiey żadnemu niedam. Abowiem nietzy

strona: 153

1: tamy tego/ ná żadnym mieyfcu/ áby kiedy pánná pożą

2: dáłá y śfukáłá od nas ćci Bołkiey/ ktora tylko łámemu

3: Bogu należy.

4: Vkałz ktory Ewánieliftá álbo Apoštoł nápiłá. A=

5: by łie oná kiedy názywáłá y tzyniłá/ zrzodłem dobrá w

6: łzego/ od ktoreyby mieli ludzie prágnący łáłki żędác/

7: śfukác y tzerpác?

8: Izáłz niewiełz bluznierzu/ iż thylko

9: łam Kryłtus Syn Boży ták o łobie mowi. Iełli ktho

10: prágnie/ podz do mnie y nápiy łie. Táłke y Ian łwie=

11: ty łwiattzy. Iz łpełnołci iego włzyłcyłmy wzięli.(*marg*) Włzyłcy bierzemy od Paná Iezu
Kryłtá łyna Bozego. (-)

12: iáwne łwiádectwo duchá łwiętego łlyłzyłz: Iz włzy=

13: łcy bierzemy/ nie od pánnny Máryey/ áni od żadnego

14: łtworzenia/ iedno thylko od páná Iezu Kryłtá Syná

15: Bozego łámego.

16: Skądze ty tedy to małz? Iz tey pánnie/ nowe Zoł=

17: tárze wymyłłáłz y łpiewáłz? Iz iá łtudnicą y zrzodłem

18: włze^o dobrá y łáłki názywáłz? tze^o łyná Bože^o Páná

19: Iezu Kryłtá s chwały iego włáłney zdzieráłz?

20: á ná

21: łtworzenie iego niepobożnie tę chwałę w kłádałz? tze^{mu}

22: łtey pánnny łokorney y błogofłáwioney/ łogánłką Bo=

23: łginią/ y Bálwaná dziáłáłz? tze^o iá thák háńbiłz y łro

24: łoćiłz?

- 25: Iż to nanię kładziefz y tho iey przypifuiiefz/ co
26: tylko fámemu Synowi Bożemu należy? Izali tá pán
27: ná duŕze náŕze potwierdza?
28: Izali oná práwicą ſwoią nas záfztzyca? Izali kie=
29: dy do ludzi grzeſznych mowiá.
30: Podźcie do mnie wŕzy
31: ſcy robothnicy w grzechach ſercá wáfzego/ y wŕzyſcy
32: ſmutni/ ia was ochłodzę?
33: Izali oná brzemioná grzechow náſzych/ niemocy/
34: boleſci/ boiázni/ y vdrężenia wŕzelákie vſmierza y od
35: dala.

strona: 153v

- 1: Izali oná iefť wieźá mocnoſci/ opoką natwárdſzą
2: vlitzką **żowotá** [!] / wrotá zbáwienia/ drogá ziednánia/
3: nádzieiá ſmutnych/ pokoy y zbáwienie ſerc náſzych?
4: Izali oná buduie domy ſerc náſzych?
5: Izali oná omywa grzechy náſze?
6: Izali ona ſwiáth odkupiá?
7: Izali oná iefť zbáwiicielká/ przytzyńcá/ woytowa/ y ie
8: dnatzká náſzá? Chorążyna/ Szynkarká w kroleſthwie
9: Bożym/ y miłóſciwą páníą?
10: Izali oná grzechy náſze odpufztza? y od gniewu bo
11: żego nas wybawia?
12: Izali to nietylko fámemu Pánu Kryſtuſowi Syno=
13: wi Bożemu należy?
14: ná ktorego Oćiec niebieſki tę tzeſć
15: włożył/ iz on tylko ſam iefť/ ktory krwią ſwoią nadroſł
16: ſzą/ grzechy náſze omywa? ktory ſwiát odkupił/ ktory
17: iefť zbáwiiciel/ przytzyńcá/ opiekun/ y iednatz náſz?
18: kto

- 19: ry nas od gniewu Bożego zółtąpił y wybáwił?
- 20: I coby Pánná rzekłá kiedyby iefztze ná fwiećie byłá
- 21: y thákowe bálwochwálce vyrzálá?
- 22: Izaliby nánie nie
- 23: krzyknęłá/ y ták do nich mowiłá? O ífaleni y nieumieię
- 24: tni ludzie/ y krnąbrnego/ y zátwárdziálego fercá. Bło
- 25: gofláwieństwo/ ktore ia mam/ niemam go łamá od íe=
- 26: bie/ ále od łámego Páná Bogá?
- 27: Atzkołwiek Pan Bog
- 28: weyrzał ná niłkość fluzebnitzki íwoiey/ ízem vrodziłá
- 29: Kryftułá Syná Bożego/ y zbáwićielá iedynego: A w=
- 30: ízakołz dla tegom íe nieftálá żadną Boginią/ ánim íe
- 31: tełz ítałá zbáwićielką tego Swiátá/ áni tełz przez mię
- 32: íełt í[wiał]t odkupion/
- 33: iako wy to mnie fáłżywie przyłá=
- 34: dżacie/ y mnie fromoćicie: O bálwochwálcy/ łam tyl=
- 35: ko Pan Bog íełt zrzodło włzego dobre^o/ od tego łáme^o
- 36: płynie włyłthko dobre/ przez Syná moiego.(*marg*) Tákby Pánná Márya mowiłá do tych Bálwochwálcow. (–)

37: Iełli mi

strona: 154

- 1: tę chwałę tżyniećie/ kthora tylko łámemu Pánu Bogu
- 2: należy/ tedy moc Bożą fromoćicie/ iákoby Pan Bog
- 3: w íwey mocy był odmienny/ y tę moc íwoię ktoremu in
- 4: ízemu ítworzeniu dawał/
- 5: áby nie on łam/ ále iego kto=
- 6: re ítworzenie było chwalone?
- 7: Połluchayćie onego Nykodemá/ kthory powie=
- 8: dżiał Synowi moiemu/ mowiąc do niego.

- 9: Iż ża=
10: dny niemoże tákowych cud tzynić/ ktore ty tzyniż/ chy
11: bá żeby był Bog fnim. Izáli niewiećie/ iż moy Syn/
12: nietylko tzłowiek/ ále też ieft
13: ko vtzynić może/ y tzyni:
14: Iaćiem nieieft Bogini/ przeto
15: też vmnie nitze^o niezukayćie/ oto P. B. maćie/ ktory
16: wżyftko może: Izali niewiećie dokądem iefztze byłą ná
17: fwiećie nic mi fyn moy nieprzywłafztzał/ y nic według
18: mey woliey nietzynił/
19: kiedym ná wefelu fnim byłą/ y ie=
20: mu powiedziálá. Winá niemáią? Izafz niewiećie/ iáko
21: mię odprawił/ co thobie do tego niewiáfto/ iefztze nie=
22: przyflá godziná moiá?
23: Atzkolwiek to vtzynił nie dla te
24: go/ áby mnie miał od łátki fwoiey odrzucić/ ále dla the=
25: go/ áby mnie tześć y chwałá niebyła przypifaná/ y przy
26: włafztzoná onego cudá/ ktore on fam tylko vtzynił/ iż wodę
27: w wino przemienił
28: Nie fpychayćielz tedy Syná moiego miłego/ s Tro=
29: nu y z Máieftatu iego/ á mnie ná tho mieyfce niewła=
30: dzayćie/ dopuśćcie mu wżywác tey chwały/ ktorą ma
31: odwięku od Oycá dáną iemu.
32: Wy mniemaćie/ ábyście
33: mię ććili/ gdy mię Pánią zowiećie/ y do mnie fie vćie=
34: kaćie/ á wy to tzyniác/ mnie fromoćicie/ iż s tzłowieká
35: Boginią Pogáńfką tzyniće/ przykładem onych bluznie
36: rzow/ ktorzy Krolową niebieską chwalili.
37: Abowiem żadny niema być chwalon/ áni wzywan ie=

- 1: dno łam Pan Bog wŕzechmogący/ tego łamego wzy=
- 2: wayćie y chwalćie/ iákom go ia tefz wzywála/ y chwa=
- 3: liła w Duchu y w Prawdzie/
- 4: w wierze/ w poślufzeń=
- 5: łtwie/ w mierności/ y w ćierpliwości rzetzy przeciw=
- 6: nych/ ktorem tego Syná Bożego vrodziwłzy ćierpiá=
- 7: łá/ vbołtwo/ trołki/ łmętki/ przeládowaniá.
- 8: Bierćie odemnie przykłád/ iż wŕzyfcy/ ktorzy chcą
- 9: pobożnie żyć ná łwiećie/ w Pánie Iezu Kryłtufie/ mu
- 10: łzą przeládowanie y trołki rozmáite ćierpieć. Iełłiżec
- 11: mnie Pan Bog nieprzepuścił/ ktorą Synowi łwemu
- 12: mátką obrał:
- 13: Niedziwuyćiefz łie tedy/ áni łie tefz łtego
- 14: łmućie/ y niegofźcie gdy was będzie łwiat przeládo
- 15: wał/ złorzetył y włzelkie złe łowo/ náprzećiwko
- 16: wam mowił:
- 17: A przełto kiedy náwas co takowego przydzie/ pom=
- 18: nićie żećiem ia tefz tego wŕzyłtkiego łkofłtowała/ y vtze
- 19: łńićką byłá. A włzákołz nieprzełtom łobie záłłużyła/ ży
- 20: woth wietzny y zbáwienie/ ále Syn moy ná krzyżu v=
- 21: márl/
- 22: krew łwoię rozłá/ mnie y wŕzyłtki wierne z Oy=
- 23: cem łwoim niebiełkim poiednáł/ przełto nie mnie/ ále
- 24: Syná mego łamego/ zbáwićielem/ odkupićielem/ ie=
- 25: dnatzem/ przytzyńcą/ y zrzodłem/ włzego dobrá zow=
- 26: ćie y tzyńćie/
- 27: á mnie więcey thákowemi przezwiłkami
- 28: niefromoćcie/ ktore tylko Synowi moiemu łámemu na
- 29: leżą.
- 30: Mam za to/ iż kiedyby Pánná Márya dziś ná łwiećie

- 31: była/ y ty bálwochwálce vflyzálá/
32: mowíláby do nich
33: tymi flowy/ albo tym podobnymi: ábowiem iefli pánná
34: Mária była vlitzká żywotá iako ty powiedáz bluznie
35: rzu niewftydliwy/ wrotá zbáwienia drogá ziednáníá/
36: nádzieią fmetrych/ pokoy y zbáwienie ferc náfzych.
37: I

strona: 155

- 1: kiedibj oná omywálá grzechy náfze/ y oná fwiát odkupi
2: lá: tedyćby tym obyztáiem P. B. muíiał kłamcá zoítać
3: ktory ták mowi przes proroká.
4: Iam ieft/ iam ieft íam
5: ktory gładzë niepráwości twoie dla mnie? I toćby nie
6: prawdá iefztze muíiálá być co Anioł do Iozefá o Pá=
7: nie Kryfthufie Synu Bożym powiedział iż on zbáwi
8: lud fwoy/ od grzechow ich:
9: y toby teíz iefztze byłá nie=
10: prawdá/ co Syn Boży mowi. Podźcie do mnie wízy=
11: ícy/ ktorzy prácuiecie/ y obciążeni iefteście/ á ia was
12: ochłodzë. I toćby teíz byłá nieprawdá/ co Ian fwięty
13: o Pánie Kryfthufie nápifał:
14: Iż on ieft Báránek/ ktory
15: noíi grzech tego fwiátá: I toby teíz byłá nieprawdá
16: co íam Syn Boży o íobie mowi. Iam ieft drogá/ pra
17: wdá/ y żywot.
18: I iefztze thoby tákiefz byłá nieprawdá
19: co Lukáfz Swięthy w Dzieiách Apoftolńkich nápifał.
20: Iż niemáfz inńzego imieniá pod niebem danego miedzy
21: ludzmi/ przes ktorebyfmy mieli być zbáwieni?

- 22: I toć=
23: by iefztze mufiała być nieprawdą/ co Paweł Święthy
24: ná niekthorych mieyfcách piŕze. Iż Syn Boży ſiedząc
25: ná práwicy Bożey/ przytznia ſię zá námi: I záſie iż
26: ieden ieſt Bog/ y ieden teſz iednatz/ miedzy Bogiem/ á
27: miedzy ludzmi/
28: tzłowiek Kryſtus Iezus/ ktory dał íá=
29: mego ſiebie zaplátą odkupieniem zá wſzyſtki. I thoćby
30: mufiała być nieprawda/ co Ian Święty o Synu Bo
31: żym nápiſał: Iż rzetzniká mamy v Oycá Iezu Kryſtu
32: ía ípráwiedliwego.
33: Aleć podobniey tobie bluznierzu kłámác/ á niſſli Ducho
34: wi Świętemu/ od ktorego tákowe Swiádectwá wy=
35: íſſy/ náprzećiwko temu Zołtarzowi twoiemu/ od Oy=
36: cá kłámce Dyáblá zmyſlonemu/
37: ktory tu dla tego Pán
38: neſ Máryą ná mieyſcu Bożym poſtawił/ aby ią poſro=

strona: 155v

- 1: moćił/ y Syná Bożego Paná Iezu Kryſtá s háńbił/
2: y potłumił.(*margin*) Papieſz y iego horda ſromoći Pánne máryą. (-)
3: Niewſpominam tu tego/ iáko tenże kłámca Dya=
4: beł/ w tym Zołtharzu/ przes natzynie ſwoie Papieżá/
5: Mnichy y mniſſki/ tę błogofławioną Pánne lżąc y ſro
6: mocąc/ názywaią mátką miłofierdzia:
7: áby Mnichy y
8: Mniſſki tzáfu godziny ſmierći przyięłá/ odpufztzenie
9: grzechow im vproſiła/ Syná ſwego vbłagáłá/ nędzne
10: wſpomagáłá/ płátzące vwefeliłá/ zá kxiężá ſie modli=
11: łá/ od grzechow otzyſćiełá/ od nieprzyaciéłá obroniłá
12: do żywotá wietznego przyprowádziłá/

- 13: wołaiącym po
- 14: mogła/ pokoy vgruntowała związki rozwiązała/ flepe
- 15: ofwieciła/ złości odegnąła/ wżyftko dobre vprosiła/
- 16: matką/ nadzieią/ y obroną była/ modlitwami niegár
- 17: dziła/
- 18: flodkością/ drabiną/ y orędownitzką była/ w
- 19: łmutkach y wtrofkach ratowała/ grzechy odpufztza=
- 20: ła/ y zmazała/ od łmierci wietzney/ y od wżyftkich złych
- 21: przygod zachowała.
- 22: Ale kto może ty wżyftki bluznier
- 23: łtwá wypifác/ kthorych tám w tym Zołtarzu tenze o=
- 24: ćiec kłamcá Dyabeł náfiál.(*margin*) Papieznicy wywiefili ięzyki fwoie ná Kryftufa. (-)
- 25: O nieprzyaćiele Pána Iezu Kryftá/ Syná Boże
- 26: go/ coż wám wżdy złego vtzynił/ iżeście tak náprze=
- 27: ćiwko iemu powłtháli? Ięzyki fwoie nań wywieřili?
- 28: y s łtholcá go iego zepchnęli?
- 29: Czemu niewłpominie
- 30: ćie/ iż on thylko łam nas wywiodł/ zdomu niewoley/
- 31: nie od krolá Pháraóná/ ále z mocy Dyabelłkiey y zwie=
- 32: tzných ćiemności:
- 33: Sam thylko zá nas vmárł/ łam tyl
- 34: ko nas z Oycem niebieskim poiednał/ łam thylko grze=
- 35: chy náłze krwią fwoią zámazał: A więc tho tak odda=
- 36: wałz Panu łwemu/ ludu łłalony/ y głupi?
- 37: Izali nie on
- 38: iełt oćiec twoy? ktory ćie łobie zyłkał? ktory ćie łtworzył

strona: 156

- 1: ktory ćie vmocnił. Spytay oycá twego/ á on tobie po
- 2: wie łtárłzych twoich a oni tobie oznáymia:

- 3: Iżeś fie vtu
- 4: tzył/ dla tegoś od Páná odítapil/ opuścileś Páná Bo
- 5: gá Itworzycielá twego/ y niewdziętnyś iest opoki zbá
- 6: wićielá íwego.(*marg*) Papiełz y mnifzy Ducha S. íromocą. (-)
- 7: Aleć wam iefztze ná tym máło było/ iżeście Pánnę
- 8: Máryę y Syná Bożego Páná Iezu Kryftá pófromo
- 9: ćili/ Duchowi Świętemu teżeście nieprzepuścili/ kto
- 10: regoście tełz náprzodku tego Zołtarzá zbluznili: piłząc
- 11: ták
- 12: Iż Zołtarz Pánny Maryey/ iest lepfzy/ wazniey=
- 13: fzy/ y ku mowieniu pozytetznieyfzy/ ániłli Zołtarz Da=
- 14: widá Proroká.
- 15: I dáiećie trzy przytzyzny do tego:
- 16: Pierwfzą/ iż then
- 17: wálz ímyflony Zołtarz iest prółtym ludziom łatwieyfzy
- 18: Drugą przytzyinę/ iż Zołtarz Dawidow iest złożon od
- 19: tzłowieká grzełznego/ ále Zołtharz Pánny Máryey od
- 20: Paná Bogá íámego/ y ná ten fwiát przyniełion od An
- 21: iołá Gábryelá Świętego.
- 22: Trzećią przytzyinę: Iż iest
- 23: miłfzy y przyjemnieyfzy Troycy Świętey/ y ku vtzynie
- 24: niu zá íwe grzechy doftáthetzniefzy? I przydawaćie
- 25: tám dáley ty łłowá.
- 26: By tełz tzłowiek był nagrzełzniefy=
- 27: ízy/ y iułz od Bogá przeyrzan y íkazan ná męki wiekui=
- 28: íte: Iełli íię będzie około tego Zołtarzá Pánny Mary
- 29: ey vłtháwitznie obierał/
- 30: thedy przes przytzyinę Pánny
- 31: Máryey/ y mocą Zołtharzá thego/ wydzie potępienia
- 32: wietznego.

- 33: I ielztze tám daley przydawaćie.
34: Ktoby tego zoł=
35: tarzá zátрудniony niemogł mowić/ tedy tákowy tzło=
36: wiek/ then zołtarz/ álbo przynamniey paćiorki iákie/
37: ma ná fwoiey ręce nośić/ y záuwieśić.
38: I przywodzićie tám ku potwierdzeniu tey náuki Di

strona: 156v

- 1: iabelfkiey przykład/ o iednym złym Krolu/ ktory Krol
2: gdy tego zołtarzá pánnny Máryey nierad mawiał/ á
3: wżákofz iż go rad przed sie fporády fpowiedniká fwe=
4: go/ ná ręku nośił:
5: Tedy kiedy ten Krol vmárł/ był fka
6: zan ná wietzne potępienie. Ale pánná Márya dla one
7: go zołtarza/ ktory ná ręku wftáwitztnie nośił/(*marg*) Przykład o iednym Krolu złym. (-)
8: do fędzie=
9: go przyftąpiłá/ y on zołtarz ná wagę włożyłá/ á ták o=
10: nym zołtarzem złości onego Krolá y złe vtzynki iego
11: przeważyłá/ y onę dużę ku ciáłu przywrociłá/ aby do
12: śić vtzyniá zá grzechy fwoie.
13: Ktory Krol wftawfzy
14: zmartwych/ ten zołtarz pánnny Máryey rad mawiał/
15: y żywot wietzny potym dla tego zołtarzá otrzymał.(*marg*) Powiedá Papieřz iz Zołtarz
lepfzy Pánnny Máryey ániřli Dawidá Proroká Bożego. (-)
16: Toć fą náuki wářze od kłámce Dijablá zmyřlone. I=
17: zali może być wietřze pořmocene Duchá Swięte=
18: go/ iedno náutzác y piřác: Iż zołtarz pánnny Máryey
19: ieřt lepfzy/ wářnieyfzy y pořytetzniefzy/ á niřřli zołtarz
20: Dawidá Krolá y Proroká Bożego?
21: Wiem dobrze/ iż
22: Dawid iáko tzłowiek grzeřzył/ á wżákofz był przed sie

- 23: błogolławiony przed Pánem Bogiem/ ábowiem mu
24: Pan grzechu niepotrzytał zá grzech/ iáko Náthán Pro
25: rok Boży do niego mowił:
26: Nie vmrzełz. I iáko thełz
27: łam otym nápił mowiąc. Błogolławiony małz/ kto=
28: remu Pan Bog niepotrzyta grzechu. Izali bluznierzu
29: niewiełz?
30: Iż. Dawid Krol/ według ciála/ iełth oćiec
31: Pánu náłzemu Iezu Kryłtułowi Synowi Bożemu/
32: ták iáko Anioł mowił do pánnny Máryey/ tymi łlowy.
33: Da mu Bog łtolec Dawida oycá iego. Przeto tełz łam
34: Pan Bog o Dawidzie łwiátłtzy mowiąc. Náłazłem
35: Dawidá łlugę mego: A ná drugim miełłcu. Sługá
36: moy Dawid.
37: A gdyłz ták iełł/ tzełmłz tedy łlugo Anty
38: kryłtow/ łromocíłz Dawidá Proroká łwięte^o y pólłterz

strona: 157

- 1: iego/ w kthorym Dawid wypíłł modłitwy łwięte/
2: dziełkowánia/ y prorocłwá Bołkie o Pánie Iezu Kry=
3: łłufie Synu Bożym? Skąd teł moc małz/ iż ty Proro=
4: ká Dawidá popráwiłłz/ iego łlowá odmieniłłz/ y wy=
5: wrácałłz?
6: Powiedałłz iż ten zołłtarz pánnny Maryey dla thego
7: iełł leplłzy/ iż łátwiełłz y iełł/ á niłłłi Pólłterz Dawidá
8: Proroká. Wierzę temu/ ábowiem záwždy nieprawdá
9: iełł łátwiełłza/ á niłłłi prawdá Boża.
10: A chcełłz łlyłzeć
11: tzełmu? Iż łie łudzie łłprzyrodzenia nieprawdziwi ro=
12: dza/ ktorzy więcey nieprawdeł miłłia/ á niłłłi prawdeł

- 13: Bożą/ á zwłáštzá ktorzy odrodzeni z Duchá Święte=
14: go nie ľá.
15: Iako to íáwnie w dziećiach máłych widziemy
16: iz skoro dziećię małe potznie blegotác/ naprzod ľámo
17: od liebie náutzy lie nieprawdy mowíc.(*marg*) Powieda Papiez iz Zołtarz Páunny Máryey
Anioł przynioł z niebá. (–)
18: A iz teľz powiedáľz íákoby ten Zołtarz Páunny Mary
19: ey miał Anioł Gábryel przynieść z niebá: Themu ia
20: niewierzę. Aby z niebá byľá náuká przynieľioná fáľľzy=
21: wa/ y Dyabelľka/ ktora lie z Ewánieliá Świętá nie=
22: zgadza:
23: Ale by teľz dobrze ták byľo/ ízeby ten Zołtarz
24: Páunny Máryey nietylko Anioł Gábryel przynioł z nie
25: bá/ ále teľz y wľzyľcy Aniołowie/ thedy wedľug náuki
26: Páwłá Świętego/ niechay będzie przekłęctwo.
27: A iz íeľtze powiedáľz/ iz ten Zołtarz nowy/ íeľt Troy
28: cy Świętey miľzy/ y ku vtzynieniu zá grzechy doľtáte=
29: tzniefzy/ á niľli Pľáľterz Dawidá Proroká Święte=
30: go.
31: I temu niewierzę/ aby Zołtarz Panny Má=
32: ryey/ ktory duch nietzyľty zmyľlił/ miał być v Páná Bo
33: gá wdziętniefzy/ á niľli ten zołtarz Dawidow/ ktory
34: íeľt od Duchá Świętego fľożon. (*marg*) Powieda Papieľz iz Zołtarz Páunny Maryey miľzy
Troycy Świętey á niľli Dawidow. (–)
35: Temu teľz niewierzę áby ten zloľliwy krol/ kthory w

strona: 157v

- 1: grzechu vmárł/ dla te^o niebył potępión iz ten Zołtarz
2: páunny Máryey y paćiorki ná ręku vľtáwítznie no=
3: ľił. (*marg*) Przykład zmyľlony o íednym Krolu zľym. (–)
4: Abowięm íeľli dla tego niebył potępión/ tedyć nic

- 5: niebyło potrzebá/ ani Ewánieliey/ áni obietnic. Bo=
6: żych/ áni wiáry/ áni krztu/ áni Páná Iezu Krytá/ á=
7: no odrodzeniá nowego/ áni wietzerzy iego.
8: Iedno tyl
9: ko ná rękách vtáwicznie nošíc Píálterz Panny Máry
10: ey/ y Paćiorki/ y to wżyftko kłáśc ná wagę tzału ímier
11: í: A krotko mowíac. Byłyby ty flowá Páná kryftulá
12: Syná Bożego nieprawdziwe/ ktore mowił do Nyko
13: demá.
14: Iefli íe kto nieodrodzi z wody y z Duchá Świę
15: tego/ nie wnidzie do kroleftwá niebieskiego. I ty flowá
16: kto niewierzy w Kryftulá Iufz íełt oładzon: I ty flo=
17: wá takiefz Páwłá Świętego/ ktory ták mowi:
18: Iż we
19: dług íwego miłofierdzia zbáwione nas vtzynił/ przes
20: omyćie odrodzenia Duchá **Sziętego** [!] / ktorego wylał ná
21: nas obfićie/ przes Iezu Krytá zbáwicielá náłzego/
22: á
23: byśmy byli vřpráwiedliwieni łáłką iego/ y ítáli íię dzie=
24: dziomi według nádzieie żywotá wietznego: Ty wżyft
25: ki pílmá Święte/ mułiályby íię ítać nieprawdziwe.
26: Podobniey tedy wam flugam Antykryftowym/ y te
27: mu Krolowi złořliwemu máthác/ á niřli Duchowi
28: Święthemu: By theřz dobrze then Krol zmartwych
29: wřtał/ y tákowe máctwá powieđał/ thedybyśmy ie=
30: mu przedię niewierzyli:
31: Pytařz mię tzeu? Abowiem
32: Pan Kryřthus powieđa. Macie Moizeřza y proroki/
33: thych řluchayćie y wierćie im. A nádrugim mieyřcu
34: Pán Bog mowi. Nie řfukayćie práwdy od vmářlych

35: ludzi:(*marg*) Ktorzy Aniołowie ten Zołtarz przynieśli. (–)

36: A przešto iešt fałż y zdrádá ludzka/ áby ten Zołtarz

37: Páunny Máryey przyniešł Anioł z niebá: Ale gy przy=

strona: 158

1: niešł naprzod wtory Vrban Papieř Antykryřt Rzym=

2: řki/

3: ktory ten Zołtarz wymyřlił/ y swoim zwolennikom

4: po řwiećie rozefłá: A pothym zářię Vrbanie/ tzwarty

5: Vrban Papieř/ ten Přáłterz potwierdził/ y wielki=

6: mi odpuřty obdárzył/ náten tčas mowię/ kiedy po vli

7: cách s chlebem chodzić wřtáwik:

8: A iř temu Zołtarzowi

9: Panny Máryey/ ná then tčas/ wiele ludzi pobożnych

10: niewierzyli/ y przyimowác go niechćieli: Przešto tzwar

11: ty Syxtus Papieř mnich ná trepkách/ tego Zołtarzá

12: Páunny Máryey popráwił/ y wielkimi odpuřty nádá=

13: rzył

14: Thoć řá ći Aniołowie/ ktorzy then Přáłterz Páunny

15: Máryey ná řwiáth naprzod przynieřli/ Mnichom y

16: Mniřřkom podáli/ y řpiewác álbo mowić rořkazali/ á

17: by Pána Bogá wřtháwitznie bluznili/

18: Syná Bořego

19: s kořćiołá wyrzucili/ Pánnę błogofłáwioná pořromo

20: ćili/ Boginiá Pogáńřká y Bálwaná řniey vtzynili.(*marg*) Roku. Roku. Roku. (–)

21: A

22: bowiem iáko pogáni do Iunony Boginiey řwey wołá

23: li/ Iuno fer opem: Wřpomofz nář Iuno Bogini. Ták

24: że wy teř dzifia do Páunny Máryey wołacie: Wřpo/

25: moř nas Páni/ odpuřć nam grzechy Páni/ odpuřć

- 26: grzechy nálze.
27: A wždy iefztze będziefz mowił/ iż nas potwórzafz A
28: poftátó/ ábowiem my z wielką pilnością ludzi krześci
29: iańfkich náutzamy/ áby wtzym infzym nádzieie zbáwie
30: nia fwego niepokładáli/ iedno w Pánie Iezu Kryftu=
31: íie/
32: iaka to ieft prawdá/ może iufz koždy ftąd obátzyć/
33: y rosfędzić: Iefliście wy przyiaciele/ albo nieprzyia=
34: ćiele Páná Iezu Kryftá Syná Boż[e]go/ ktory ták mo
35: wi.
36: Wy przyiaciele moi iefteście/ iefli będziecie tzyńić
37: cokolwiek ia wam rofkázuię. Vkaż gdzie rofkazał fyn

strona: 158v

- 1: Boży/ álbo ktory Apoftól/ zołtarze nowe pánnie Má
2: ryey fpiewać? Ale podzmy dáley.
3: Dyurnały Wijátyki y Mfzały Papieżá Rzymskiego/ y
4: flug iego/ fwiatczą. Iż nie w Imię
5: Páná Iezu Kryftuía/ ále w imię ludzi vmárłych vtzą
6: odpufztzenia grzechow.
7: A Iżeś też iefzce nápifał mo
8: wiąc: Iż ludzi grzechow odpufztzenia
9: vtzyćie/ nie w imię ludzi vmárłych/ á=
10: le w imię nałwiętfze Páná Kryftuío=
11: we.(*marg*) Co ieft w imię vmárłych ludzi vtzyć. (-)
12: A iż też thylko/ iednego Iednatzá maćie/ miedzy
13: Bogiem Oycem// á miedzy ludzmi/ ktory wydał íáme=
14: go fiebie/ ná odkupienie wżyfthkich. Pánie Boże day
15: to/ áby ták było: Ale iż inátzey ieft: Swiattzą to/ wá=
16: íze Dyurnały/ Wijátyki/ y też Mfzały.
17: Powiedz mi: co ieft infze^o ludzi odpufztzenie grzechow

- 18: w imię vmárłych ludzi vtzyć? iedno fie ludziom vmár=
19: łym álbo dułzom ich/ grzechow swoich łpowiedać?
20: Iedno im táiemnice y łkrytości łerca łwego otwierác/
21: przywłáłztzác/ y donich fie o włpomożenie vćiekác? I
22: záfię. Co iest inłzego mieć inłze Iednatze do Bogá oy=
23: cá/ á nie łámego Páná Iezu Kryłtá/ iedno przez ludzi
24: vmárłe/ y ich załlugi łfukác y prosić odpufłztzenia grze
25: chow?
26: A nákoniec nie thylko przez ludzi vmárłe/ ále
27: teź y przez drwá nieme.

strona: 159

- 1: A iż to ták iest. Wezmę naprzod wálz Rzymłki Dy=
2: urnał/
3: ktory Lukálz/ Anthonius Iunthá w Weneci=
4: ey drukował/ y wam tu do Polłki połłał.(*marg*) Dyurnał drukowany w Wenetiey. Roku.
(-)
5: Wtym Dyur
6: nale wálzým/ átzkolwiek iest rozmáitego bluznierłtwá
7: bárzo wiele: á włzákofz tylko niektore przypomionę/ y
8: kędy ktore napiłano kartę náznátzę/ aby koźdy kthoby
9: niewierzył łfukał y náłał.
10: Naprzod w tym Dyurnale łpowiedacie fie/ nietyl=
11: ko łámemu Pánu Bogu/ ále thefz y Pánnie Máryey
12: łtworzeniu iego/ I iefłtze. Błogofłáwionemu Michá
13: łowi Archániołowi.(*marg*) Spowiedz Papielka bluznierłka. (-)
14: Błogofłáwione^{mu} Ianowi krzći=
15: ćielowi: Świętemu Piothrowi y Páwłowi: A náko=
16: niec włzyłtkim łwiętým/ ktorych tám profiće/ áby fie
17: zá wámi przytzniałi/ y modlili.

- 18: Powiedz mi proszę cię? Iktoregoście to piłmá Świę
19: tego wytzitáli/ ábyście fie mieli ípowiedác grzechow/
20: ktoremu ítworzeniu? Poniewałz tylko íámemu ítworzy
21: ícielowi grzełzemy?
22: Íáko Prorok mowi: Tobiem tylko
23: íámemu zgrzełzył. A ílyłzyłz tu? Íż tylko íámemu Pá=
24: nu Bogu grzełzemy/ przełto tełz íámemu íię ípowiedác
25: grzechow náłzych mamy:
26: Według onego drugiego pi
27: ímá. Będę íię ípowiedał náprzećiwko łobie íam Pá=
28: nu Bogu/ á tył mi odpułcił niepráwołci grzechu me
29: go. Izali niewiełz/ íż tylko íam Pan Bog zna y widzi
30: íercá ludzkie? według onego piłmá.
31: Thy íam thylko
32: znałz Pánie íercá Synow ludzkich. A gdyłz íam tylko
33: Pan Bog zna/ y widzi íkrytołci y táiemnice íercá ludz
34: kiego/ prozno íię tedy wćiekáłz do ítworzenia íńzego.
35: A
36: przełto wtey wáłzey ípowiedzi nic íńzego nietzyniće/
37: íedno Pána Bogá ná káždy dzień bluzniće. Ale íáka
38: ípowiedz tákie tełz rozgrzełzenie bywa:
39: Abowiem kie=

strona: 159v

- 1: dy prółtego tzłowiek[a] rozgrzełzaćie/ thedy ty íłowá
2: íłemrzećie mowiąc.(*marg*) Rozgrzełzenie Papieskie bluznierłkie. (–)
3: Mocą Bogá wízechmogácego/ y błogółłáwionych
4: Piotrá y Páwłá Apołtołow/ y mocą naywyłłíłzego Pá
5: ná Papiézá/ N. y mocą namiéłtniká Bíłkupá Apołtol
6: íkiew ítholice íego/ Pána náłzego rzádzácego/
7: y mocą

- 8: moią kápłánską/ mnie od Bogá niegodnemu dáńą/ ro
- 9: zgrzełzam cię od wżyftkich grzechow przedemną łpo=
- 10: wiedanych y łkrułzonych. etc. To iełt rozgrzełzenie kxię
- 11: żey Papięłkiey:
- 12: Iáka łpowiełdz/ tákie tełz rozgrzełzenie.
- 13: Atzkołwiek w tym rozgrzełzeniu Páná Bogá wżech
- 14: mocnym wyznáwáćie/ á wżákołz iáwnnie łię to okażeie
- 15: iż temu niewierzyćie:
- 16: Abo wiem kiełdybyćie temu wie=
- 17: rzyli/ iż Pan Bog iełt wżechmogący/ tełdybyćie mo=
- 18: cy Piotrá y Páwła Święte^o/ mocy tełz Páná náwyłł
- 19: łego Papięzá/ y mocy łwo=
- 20: ieły/ do mocy Bołkiey nieprzykłáđáli:
- 21: A przełtho to ro=
- 22: zgrzełzenie nic inłzego nieiełt/ iedno zbluznienie imie=
- 23: niá Bołkiego y zełromocenie wżechmocnoóci iego.(*margin*) Do [p]rołtego łudu
n[a]pominanie krzełciańłkie. (–)
- 24: Ale wy prołci niebożátká y vbodzy łudkowie/ ktho
- 25: rzy łię do tych wilkow s łpowiełdziá ciłłniećie/ y zwie=
- 26: rzaćie łie im łumnienia łwe^o: vwałzćie to pilnie v łiebie
- 27: iż táń żáđneo rozgrzełzenia odnich niebierzećie/ iedno
- 28: łie thylko łnimi łtawáćie vtzełftnikámi zbluznienia y ze
- 29: łromocenia imieniá Bożego.
- 30: Powiećcie mi prołzę was
- 31: po co táń donich chodziećie? Izali táń iáką náukę ál
- 32: bo poćiechę odnich bierzećie? iakowi donich przycho=
- 33: dziećie/ tákowi tełz odchodziećie? Czemu łie wždy kiełdy
- 34: nieobátyćie/ y nieocućie?
- 35: Izálz tego niebatzyćie/ iż
- 36: was nigdy oto niepytáią/ iáko dziełrzyłz o grzechu pier

37: worodnym/ y inżyich grzechach/ iáko o odpufztzeniu

strona: 160

1: grzechow/

2: iáko o swoim zbáwieniu/ iáko o Pánie Iezu

3: Kryftufie Synu Bożym/ iáko o pokuće/ iáko o krzćie

4: Świętym/ iáko o Wietzerzey Páná Kryftufowey dla

5: tzego ieft vftáwioná/ iáko o żywoćie wietznym?

6: Izafz

7: fie obátzyc niemożećie/ iż to fą oni fprawcy/ przez kto=

8: re miáá być złorzetzoná droga prawdy/ ktorzy dla

9: fwego łakomfthwá/ wymyflonymi floy/ fumieniem

10: wáfzym/ iáko Apoftól mowi/ mieli kuptzyc/

11: ktorzy o=

12: to fąd grozny otzekawa/ á zátráćenie ich nieomieffka.

13: Abowiem gdyfz Pan Bog Aniołom/ ktorzy zgrzeffzyli

14: nieprzepuścił/ daleko więcey tym bluznierzom/ y tym

15: ktorzy im tego pomagáią/ nieprzepuści.

16: Ale podzmy dáley do tego Dyurnału/ fktorego ná iu=

17: trzniey/ tymi floy błogofłáwienftwo/ pokoy y zbá=

18: wienie ludziom dáiećie/ mowiąc. Przes Pánnę Mat=

19: kę/ niechay wam da Pan Bog/ pokoy y zbáwienie.(marg) Wtymze Dyurnale. (-)

20: O bluznierzu niebogoboyny/ y Syná Bożego Páná

21: Iezu Kryftá nieprzyaciélu/ I co ieft infzego vtzyc lu=

22: dzi odpufztzenia grzechow/ nie w imię nafwiętffe Kry

23: ftufowe/ ále w imię ludzi vmárłych/ iefli to nieieft?

24: Ie

25: fli pánná Márya mátká dáie **błogofłáwienftwo** [!] / po=

26: koy/ y zbáwienie? y co po Kryftufie? y co po męce/ fmier

27: ćie/ y krwi iego?

- 28: tzeu Syná Bożego z iego łtolcá wía
- 29: łnego łpychaćie/ á ná to mieyłce łtworzenie iego wía=
- 30: dzaćie: Nieprágnić tego konietznie tá pánna/ boć tu
- 31: náłwiećie będąc pokorna byłá/
- 32: y w niebie nieiełt táko=
- 33: wá/ aby Synowi łwemu/ ćci y chwały/ od oycá iemu
- 34: dáney/ miála zayrzeć/ vwłátzác/ y iego z Thronu wía
- 35: łnego łpychác/ á lámá mieyłce iego Bołkie poliadác?
- 36: I co ielth inłzega ludzi vtzyć/ w imię ludzi vmarłych
- 37: odpułztzenia grzechow/ Ielłi to nieiełt.
- 38: Gdzie tám dáley w tymże Dyurnale ták łpiewaćie.
- 39: Pod twoię obronę wćiekamy łie Święta Boża rodzi=
- 40: ćielko/ náłzymi modlitwámi niegardz w potrzebách/
- 41: ále od niebełpietznóści włzyłtkich/ wybaw nas pánno
- 42: chwalebna y błogółławiona.(*marg*) Wtymże Dyurnale. (-)
- 43: I ielztze dáley: Przes
- 44: chwálebney pánny maryey przytzyne/ wybaw nas od
- 45: łmutku ninieyłzega/ y day nam vżywác wełela wietzne
- 46: go. Inłze bluznierłtwá opułztzam/
- 47: ktore wtymże Dy=
- 48: urnale wálzym vłtáwitznie łfemrzećie/ gdy niethylko
- 49: Pánny Matyey/ ále tełz y inłzych łwiętych dułz ku w=
- 50: łpomózeniu wzywacie/ iákoby iácy pogáni mowiac.
- 51: Broń nas Boże/ dla załlug łwiętego Piotrá/ łwię
- 52: tego Pawłá/ niechay nas włzyłtkich łwiętych załlugi
- 53: włpomogá. Świętego Márcelliná Biłkupá załlugá
- 54: Świętego Fábiana y Sebáltyaná/(*marg*) Wtym ze Dyurnale. (-)
- 55: Iozefá/ Vrbaná
- 56: Papieżá/ Kołmá/ Dámiana/ Gerwálá/ Protálá/ Syl
- 57: wełtrá/ Benedyktá/ **Fránciłłá/ [!]** Bernárdá/ Domini=

- 58: ká/ y wŕzyftkich Swiętych Mnichow/ y puftelnikow/
59: niechay nas wfpomoże przytzná.
60: A ŕlyŕyzł tu ŕwoie przytzníce/ y iednatze/ w ktorych
61: zaŕlugach dufaćie/ y wfpomożenia/ y obrony od nich
62: ŕfukaćie? Niemowże potym/ ábyŕcie nieutzyli ludzi/
63: odpuŕtzenia grzechow w imię ludzi vmártych/ y w
64: nich nádzieie wŕzelákiey niepokládáli?
65: Vkaŕz piŕmo ŕwięte/ gdziec to Syn Boży Pan Kry
66: ŕtus rofkazał/ álbo gdzie kthory Apoŕtoł nápiŕał/ ábyŕ
67: ŕie thy do duŕz vmártych ludzi vćiekáć miał/ obrony v
68: nich ŕfukał/ y w ich zaŕlugach nádzieię odpuŕtzenia
69: grzechow pokládáł?
70: Izáŕz nam piŕmo ŕwięte nieŕwiat
71: tzy/ iż tylko iedná zaŕlugá ieŕth Páná Iezu Kryŕtá/
72: przed Bogiem Oycem godna y doŕtoyna/ przes kthorá

strona: 161

- 1: y nam/ y Swiętym/ záŕluzył żywoth wietzny.
2: Gdy ŕie tedy pod obronę tych duŕz vćiekaćie/ w ich
3: zaŕlugach/ przytznach/ y wfpomożeniu dufaćie/ nic
4: innego nietzyniećie/ iedno imię Iezu Kryŕtá Syná Bo
5: żego ŕromoćicie.
6: Niemam thedy co inŕzego o was mo=
7: wić/ iedno to co Dawid prorok powiedział mowiąc
8: O iákoŕz dłuŕgo Pánie Boże będzie ŕromoćił nieprzy
9: iacíel/ y bluznił imię twoie náwieki?
10: Ale ieŕtze poydę
11: do Wiátyká wáŕzego/ ktory teŕz przes wŕzyŕtek rok ná
12: koždy dzień ŕŕemrzećie/ y Syná Bożego ŕniego vŕtáwi=
13: tznie bluzniećie.

- 14: Wiátyk Kxiężey pa=
15: pieskiey/ w ktorým Páná Bogá y ie
16: go fyná miłego bluznią przes wżysftek rok ná
17: koždy dzień.
18: WEzmę Wiátyk Krá=
19: kowłki/ ktory w Veneciey Piotr
20: Lichtenftein drukował/ roku.
21: 1538. y wam thu do Kráková
22: poślął/ ábyście Kryftuśá Syná
23: Bożego vřtáwitznie řniego Sro
24: moćili/ s pánnny Máryey Bál=
25: waná tznili/
26: y z infzych řie ludzi vmárłych á řwiętych
27: náfmiewáli. Gdzie w tym Wiátyku náprzodku thák
28: mowicie/ kiedy ná iutrzni błogofłáwieńftwo w koście=
29: lech wálzych ludziom dáiećie/ ták mowiąc.
30: Świętey

strona: 161v

- 1: Ewánieliey tzytánie/ niechay nam będzie zbáwienie/
2: y wietzne obronienie. I dáley: Przes powiedánie E=
3: wánieliey/ áby grzechy náłze były zgłádzzone.(*marg*) Ewánieliey tzytánie v papieznikow
ieřt zbáwienie y obronienie. (–)
4: Wiem otym/ iż Ewánielia Kryftuśá Syná Boże=
5: go/ ieřt moc Boża/ iáko řwięty Páweł mowi/ á wřza=
6: kořz nietzytánie řlow Ewánieliey nas zbawia/ áni teřz
7: powiedánie/ grzechy náłze gładzi/ áni teřz ieřt obronę
8: nářzą: Tylko řam Kryřtus/
9: ktory nam bywa podawan
10: w tzytánium y w powiedánium řlow Ewánieliey řwię=
11: tey: Tenći ieřt tylko řam/ ktory nas zbawia/ ten ieřth

- 12: tylko łam obroną nález/ y łam tylko grzechy/ á nie tzy=
13: tanie odpufztza.
14: A przełto y łtąd może każdy obátzyć/
15: iáko wy tełz w tym Wiátyku/ Iezu Kryłtá Syná Bo=
16: źego/ rok od roku/ wítáwicznie bluznicie/ gdy włafne=
17: mu tzytániu włafne=
18: mu tzytániu wálzemu zbáwienie y obronę przypifuię=
19: ćie/ y zgładzenie grzechow/
20:
21: ktore tylko ná łamego Sy
22: ná Bożego/ y ná iego krew należy.
23: A iżby łie to ielztze iáfniey okazało/ iż wy/ nie w imię
24: nałwítłze Páná Kryłtułowe/ iáko ty powiedałz/ pro=
25: śicie odpufztzenia grzechow/ ále w imię łtworzenia ie
26: go
27: Połluchay iáko dáley w tymże Wiátyku wítáwitz=
28: nie mowicie tymi łlowy.
29: Dla przytzyiny łwítętych/ odpuść nam pánie włzyłt
30: ki grzechy nález: I ielztze dáley. Przytzyń łie pánno Má
31: rya/
32: y ze włzyłtkimi łwítętymi/ y wybránymi/ zá námi
33: grzełznymi/ do Páná Bogá nálezego oycá włzechmogá
34: cego: I máło niżej. Zbaw nas włzechmogący Boże/
35: dla przytzyiny Blogołwioney Bożey rodzićielki dzie
36: wice Máryey ze włzyłtkimi łwítętymi.
37: Zdrowás krole=
38: wno miłofierdza/ żywoćie łotkości/ y nádzieio nález/
39: rzetiztko nález: Dopuść mi/ ábym ćię mógł chwálić

- 1: pánno Święta/ day mi moc náprzećiwko nieprzyia=
2: ćielom twoim.
3: Broń Boże wierne fwoie zá przytzyńą
4: Máryey wftáwitztnie iey dufáiące. Day Boże/ fktorey
5: fie tu pámiątki wefelimy/ ábyfmy przes iey przytzyńę/
6: od przyfłych złych rzetzy/ y od fmierći wietzney/ y na=
7: głey byli wybáwieni.
8: Niechay nas wfpomoże prośi=
9: my ćię pánie przytzyńą iey chwálebna: Náutz nas pá
10: nie/ ábyśmy iey flufzną poślugę tzyńić mogli/ iżeby oná
11: była wodzem/ ktora ieft gwiazdą morfką rzetzoná/
12: iże
13: byfmy ftego fwiátá niebefpietzeńftwá byli wybáwie=
14: ni/ y do portu zbáwiennego przyfłli. Święta Márya
15: Święta Boża rodzicielko/ Święta pánno nád pán=
16: námi/ y wftyfcy fwięći Mniſzy/ y puftelnicy/ modłcie
17: fie zá námi.
18: Broń nas profimy ćię pánie zá przytzyńą
19: Błogoſławioney Máryey wftháwitztnie pánny: Aby
20: nas fwięta Boża rodzicielká/ dziewicá ząwždy Ká=
21: rya/ y fwięći twoi Apoftołowie/ y Ewánieliftowie/ y
22: niewinni mętzennicy/
23: wyznáwátze/ pánny/ y wftyfcy
24: fwięći/ ktorych tu kości wtym kościele fą/ fwoią przy=
25: tzyńą/ ząwždy wfpomagáli/ ábyfmy byli w ich obronie
26: I iefztze dáley.
27: O Krzyżu bádź pozdrowion iedyńa nádzieio/ thego
28: męki tżáfu/ przymnoſz nabożnym fprawiedliwości/ y
29: grzeſznym dárny grzechow odpufztzenie.(*marg*) Drewno nadzieia v Papieznikow. (-)
30: Krzyżu wier

- 31: ny miedzy wŕzyŕtkimi/ Drzewo iedno fláchetne/ floth=
32: kie drzewo/ flotkie gwozdzie/ fámoś ty tylko było go=
33: dne nośić ŕwiátá zapláte: I dáley.
34: Zdrowás morŕka
35: gwiazdo/ Boża mátko niepokálona/ y zówždy páнно
36: Ítzeŕliwa/ niebieŕka vlitzko/ vtwierć nas w pokoiu.(*marg*) Morŕka gwiazdá v Papieznikow
Panna Marya. (-)
37: Rozwięz związki grzeŕznych/ Day ŕwiátłość flepym/
38: złe rzetzy oddal/ a wŕzyŕtko dobre vproś. Márya mát=

strona: 162v

- 1: ko miłofierdzia: Ty nas od nieprzyiaćielá obroń/
2: y go=
3: dziny ŕmierći/ przyimi nas Márya dziewico nád dzie=
4: wicámi/ vproś nam wŕzyŕthkim odpufztzenie grze=
5: chow vblágawŕzy Syná ŕwego.(*marg*) Drewno pozdrawiaią papieznicy. (-)
6: I zálię o krzyżu. Bądź pozdrowion krzyżu ŕwięty/
7: bądź pozdrowioná chwało thego ŕwiátá/ prawdziwa
8: nádzieio náŕzá/ prawdziwe przynoŕząc wefele/ známię
9: zbáwienia/ zbáwienie wniebeŕpietnośćiach/ ożywiá=
10: iące drzewo/ żywot noŕzące wŕzyŕtkich.
11: Tobie zówždy
12: Ípiewamy/ przez drzewo ieftheŕmy wybawieni/ przez
13: krzyŕz ŕwięty vpáđłym day odpufztzenie/ broń/ zbaw/
14: błogoflaw/(*marg*) Drzewu Papieznicy Ípiewaią y drzewo ie zbawia. (-)
15: poŕwięć lud wŕzyŕtek/ przez známię krzyżá
16: wrzody oddal ćieleŕne y duŕzne/ náprzećiwko themu
17: známieniu/ zádna niebeŕpietność ítać niemoże: Tám
18: że.
19: Iędrzeiu Święty otrzymay náŕzym grzechom od=
20: puŕztzenie/ podnieś nas przytznámi twoimi. Thoma=

21: Iżu święty/ omyi náfze złości przes twoie modlitwy.(*marg*) Tomafz omywa złości v papieznikow. (-)

22: Dobry pafterzu Pietrze/ łáfkáwie przyimi wzdychánie

23: modlitw náfzych/ y grzechow zwiáfki rozwiéfz. Má

24: ćieiu fpráwiedliwy/ rozwiéfz nas od grzechow zwiáf=

25: żek náfzych.

26: Márku święty/ to nam v Bogá otrzymay

27: ábyśmy záflużyli łobie vzywác wkroleftwie wefelá. Bo

28: że przes Filipá y Iákubá/ niechayći będą wdziężzne

29: zaflugi. Bárnábafzu święty otrzymay náfzym grze

30: chom odpufztzenie.

31: Iakubie bráćie Ianá Święthe=

32: go/ vproś nam odpufztzenie grzechow/ y záchoway

33: nas od wżego złego. Bártłomieiu święty/ mdłe náfze

34: fumienie vletz y vzdrow. (*marg*) Bártłomiey vletza mdłe fumienie. (-)

35: Lukáfzu święty proś Pá=

36: ná Bogá náfzymi wyftępy. Symonie y Iudařzu/ wey

37: rzyćie ná náfze wzdychanie/ niechay przes was łobie

38: záflużymy weście do niebá.

strona: 163

1: Wy Apoftołowie fwiátá tego/ fpráwiedliwi fędzio

2: wie/ y prawdziwe fwiátá fwiece/ nabożnie s fercá pro

3: śimy/ wyfluchayćie prozby náfze/

4: ktorzy fłowem niebo

5: zámykacie/ y zamki iego otwieracie/ nas od grzechow

6: wżyfćkich rozwiéfzćie profimy: pod ktorych rofkazá

7: nim ieft zbáwienie y niemoc wżyfćkich ludzi: Vzdrow

8: ćie chore w obyztáiech/ y dayćie nam być cnotliwymi.

9: Item pierwřzey niedziele w Adwent. Day Boże na

- 10: bożym twoim/ iż kthorzy prawdziwie wierzymy by
11: Bożą rodziicielkę/ ábyfmy byli iey przytznými wfpomo
12: żeni.(*marg*) Adwent Papieſki. (–)
13: Day nam Boże wŕzechmogący/ áby odkupienia
14: náznego przyſſly obchod/ nam żywothá pomoc dał/ y
15: wietznego Błogofławieńſtwa záplátą ſie íthał. Day
16: Boże áby ktorzy ludzie/ wzywáią pomocy Thomaſzá
17: ſwiętego/ modlitwy ich były wyflucháne.
18: Day Boże/
19: áby Błogofławionego Sylweſtrá twego obchod nam
20: przydał nabożeńſtwá/ y zbáwienia. Day Boże/ iż kto
21: rzy ſwiętá wielkonocne vćciwie obchodzimy/ ábyfmy
22: przez nie wefele wietzne záflużyli.
23: Day to Boże proſimy/ aby ták ſyná iáko y mátki po
24: mocą/ moglibyfmy ſobie záflużyć wietzne wefele. Day
25: Pánie Boże/ áby przez Rodziicielkę Pánnę Máryą
26: moglibyfmy wziąć wietzne wefele.
27: Święty Mikołá=
28: iu przybliż ſie do náſzych modlitw láſkáwie y miłoſci=
29: wie/ Zeglarze cię wzywáli/ y byli wybáwieni/ wierzy
30: my iż przez twoie modlitwy zbáwieni záwždy być ma
31: my:
32: Ktorego zaflugámi/ od wŕzelkiej ílkody bywáią
33: wybáwieni/ ktorzy go ífukáią s fercá práwego y zu=
34: pełnego. Niechay nas obroni Świętego Iędrzeiá v=
35: rotzyſty obchod.
36: I iefztze dáley o zátczęciu Pánnny Máryey ták w tym

strona: 163v

- 1: Wiáthyku piſzećie y mowicie/ iakoby Pánná Marya
2: miála o ſobie thák mowić: moiá iefť rádá/ y práwoſć

- 3: moiá ieft mádrość/
4: moia ieft moc/ przez mię Krolowie
5: kroluią/ przez mię Książęta rofkázuią/ y mocarze fprá
6: wiedliwość tzinią. Ia miłuiące miłuię/ á ktho będzie
7: ráno tzuł ku mnie/ naydzie mię.
8: Błogofławiony tzuł=
9: wiek/ ktory mnie flucha/ á kthory tzuie przed drzwiami
10: moimi/ ná kázdy dzień/ kto mię naydzie/ naydzie żywot
11: y wezmie zbáwienie od Páná. Vtzyń nas Boże tzyfthe
12: przez iey przytzyne/ ábyfmy do ciebie przyść mogli.
13: Kto mię będzie ćcił/ vtztzę go ia tefz/ A ktorzy gárdzą
14: mną/ będą wzgárdzeni: Ia miłuiące mnie miłuię/ á
15: ktho będzie tzuł poránu ku mnie/ náydzie mię/ á femną
16: fą bogáctwá y chwałá.(*marg*) Wfpomozyciel Tomafz. (-)
17: O Thomafzu ciebie modlitwámi vftáwicznymi pro=
18: fimy/ wfpomofz nas nędznych/ ábyfmy niebyli potępie
19: ni ze złymi/ tzału przyścia fądu: Day nam Boże/ áby=
20: fimy iego pomocámi byli podniefieni:
21: Wyfluchay nas
22: dla zaflug Márcellinowych. Day nam Boże ábyfmy
23: modlitwámi/ y záflugámi Święthego Antoniego byli
24: wfpomożeni: I Świętey Iágnieffki pomoc y przytzy=
25: ne ználi:
26: Przes przytzyne Wincentego wybáwwieni by
27: li odezłego. Przes zaflugę Błogofławioney Brygidy/
28: ábyfmy wfpomożenie vználi.
29: Krolewno niebiefka wefel fię/ kthoregoś záflużyła
30: ność/ modl fię zá námi Bogu:
31: Vlżycielko grzechow/
32: náprawićielko vpádłych/ wyfluchay wzdychájące do

- 23: Aprzeŝto ŝzoŝty Vrban Rzymŝki Papieŝz/ obatzywŝzy
24: ná ŝwym vmyŝle przezrotzyŝtym/ iŝ wdziętnieyŝzy Ie=
25: dnatz v Bogá niemogł być/
26: iáko tá/ ktora Bogá vro=
27: dziŝlá/ vŝtáwił ŝwięto náwiedzenia iey.
28: Ktore ŝwięto tzwarty Syxtus Papieŝz/ rozmáity=
29: mi y wielkimi odpuŝty obdárował:
30: Przeŝto ćiebie pro=
31: ŝiemy Páni thego ŝwiátá/ bądź poćieŝzenie wŝzelkiemu
32: ŝmętnemu/ ŝmierć oddal/ dáy tŝáŝtkę w niebieŝkiey oy=
33: tŝyznie.(*marg*) Panná Marya wŝzyŝtko ŝtworzyŝlá. (-)
34: Wćięgni nas zá ŝobá Rzetznitzko náŝza/ modl
35: ŝię za ludem/ przytŝyń ŝię zá kxięŝa/ y za ŝtánem niewie
36: ŝćim/ niechay wŝzyŝcy poznáią twoię pomoc/ ktorzykol
37: wiek wyŝlawiaią twoie wniebowŝtápienie.
38: O Krolewno niebieŝka/ dáy nam thwey łáŝki vŝy

strona: 164v

- 1: wać/ kiedy Bog fundamenty zieme zákládał/ tedym
2: ia ŝnim byŝlá wŝzyŝtko ŝkládaíac: Tyŝ ieŝt páni/ mátká
3: nádzieie náŝzey.
4: Profimy ćię dobry Panie/ y dobra Pani/ kthoŝz nas
5: poiedna s Synem gdy będzie nieprzyiaćielem mátká/
6: Ktoŝz nas poiedna z mátká/ gdy ŝie Syn rozgniewa?
7: Ale ieŝli ŝię oboie rozgniewacie/ izaliŝcie nie oboie lu=
8: toŝciwych?
9: A przeŝto profimy Wyŝluchayćie nas.
10: Láŝkáwa Páni/ odpuŝć grzechy ŝlugom thwoim.
11: Bądź pozdrowiona gwiazdo iuthrzenna/(*marg*) Pánná Márya Papieŝnikom odpuŝtza
Grzechy. (-)
12: grzeŝfnych

- 13: lekárstwo/ światá tego Kxiężno y krolewno/ lámá go=
14: dna być wezwána panna/ náprzećiwko zafrzáłom nie
15: przyaciélfkim:
16: Tártz połósz zbáwienia twoiey mocy.
17: O oblubienico Boża wybrána bądź nam drogą prá=
18: wą/ do wietznego wefela. Márya mátko łáfki máthko
19: miłofierdzia/ thy nas od nieprzyaciéla záfztzyć/ y go=
20: dziny śmierci przyimi/
21: Márya dziewico nád dziewi=
22: cámi/ vproś nam wśzyftkim odpúztzenie grzechow/ v=
23: śmierzwfzy twego Syná.
24: Infze od Duchá nietyftego nápiáne w tymże Wiá
25: tyku bluznierftwá opuftzam/
26: w ktorých rok od roku ná
27: káždy dzień/ nietylko Páná Iezu Kryftulá Syná Bo
28: żego bluzniećie/ ále też y s pánny Máryey mátki iego/
29: Bálwaná tzyńicie/ którą tu zowiećle háńbiąc y fromo
30: tząc thę Pánnę.
31: Zbáwićielką/
32: żywotem/ nádzieią/ v=
33: błagánim/ wodzem/ tartzą/ drogą/ rzetznitzką thego
34: światá. Rzetznikiem do Bogá/ Iednatzem/ á ná ko
35: niec/ rzędzićielką niebá y ziemie.(marg) Infze bluznierftwa w tymże Wiatyku. (-)
36: O zápamiętáli ludzie zbáwienie swego/ o bluznie=
37: rze y nieprzyaciéle Paná Iezu Kryftá Syná Bożego
38: tze mułz mu tę tześć y chwałę odeymuiećie/ którą ma od

strona: 165

1: oycá swego?

2: Izali nietylko on sam iest zbáwićielem?

- 3: Izáli on íam nieieft tylko żywotem/ nádzieią/ vbłagá
- 4: nim/ wodzem/ tartzą/ drogą/ rzetznikiem/ y iednatzem
- 5: do Bogá?
- 6: Iefli tho prawdá/ íako wy powiedacie/ iż Pánná
- 7: Márya/ íeŧh zbáwiicielką/ tedyć tho nieprawda/ co
- 8: Duch Święty nápiŧał o Synu Bożym/ tymi ŧlowy.
- 9: Iż on zbáwi lud ŧwoy od grzechow ich?
- 10: Iefli Pánná
- 11: Márya íeŧ żywotem/ tedy to nieprawdá/ co ŧyn Bo=
- 12: ży íam o ŧobie mowi. Íam íeŧ żywoth. Iefli Pánná
- 13: Marya nádzieią náŧzá/ tedy to nieprawdá/ co mowi
- 14: Prorok Święty.
- 15: Ty íeŧeŧ Pánie nádzieią moiá. Í to
- 16: nieprawdá/ co Święty Páweł nápiŧał: Kryŧtus íeŧ
- 17: nádzieią náŧzá. Iefli Pánná Márya íeŧ vbłagánie/ te
- 18: dy to nieprawdá/ co Ían Święty nápiŧał. Iż Kry=
- 19: ŧtus íeŧ vbłagánie zá grzechy náŧze.
- 20: Iefli Pánná Má
- 21: ry íeŧ wodzem/ tedy to nieprawdá/ co Duch Świę=
- 22: thy mowi: Pan Bog íam wodzem ludu ŧwego íeŧ. Í
- 23: to nieprawdá/ co Prorok ŧwięty nápiŧał o Synu Bo=
- 24: żym:
- 25: s Ciebie mi wynidzie wodz/ ktory będzie rządzíł
- 26: lud moy Izráhelŧki. Iefli Pánná Marya íeŧ Tartzą
- 27: zbáwienia/ tedy teŧz to nieprawdá/ co Duch Święty
- 28: mowi. Pan Bog mocny/ tartza moiá/ y moc zbáwie=
- 29: nia moiego.
- 30: Iefli Pánná Márya íeŧ drogá do niebá
- 31: tedy to nieprawdá/ co Syn Boży mowi oŧobie. Íam
- 32: íeŧ drogá. Iefli Pánná Márya íeŧ Rzetznitzką ná=

- 33: Iżą/ tedy to nieprawdą/ co Ian Święty nąpisał.
34: Rze
35: tznika mamy v oycá Iezufá Kryftufá Iprawiedliwe
36: go. Iefli pánná Márya iefł iednatzem/ tedy tho nie=
37: prawdá co Páweł fwięty nąpisał. Ieden Bog/ ie=
38: den teř Iednatz/ miedzy Bogiem y ludzmi/ tżłowiek

strona: 165v

- 1: Kryftus Iezus:
2: Iefli iefłtze pánná Márya/ iefł Rze
3: dzićielką niebá y ziemie/ tedy tho nieprawdą/ co łam
4: Bog o łobie mowi: Ia niebem y ziemią rządze. I zá=
5: fię/ niebo y ziemię ia napełniam.
6: I záfię: Niebo fie=
7: dzenie moie/ á ziemiá podnořłkiem nog moich. To łą iá
8: łne fwiádectwá Duchá fwiętego.
9: Powiedzćie mi profze was/ komu fie godzi więcey
10: wierzyć/ Iefli Duchowi Świętemu/ tzyli Papieřowi
11: Pelágyufowi wtoremu/ ktory wam naprzod Wiąty=
12: ki wymyřlił?
13: A Vrban wtory/ y łfořty Vrban Papieř
14: wzywánie Pánny Máryey vřtáwił/ y then błád po=
15: twierdził niedawno/ y do kořćiołá wprowadził.(*marg*) Roku. Roku. Roku. (-)
16: Vkařz gdzie Kryftus Syn Boży/ mátkę fwoię ro=
17: łkazał krzeřćijánřkim ludziom názywác zbáwićielką/
18: řywotem/ nádzieią/ vbłágánim/ wodzem/ tartzą/ dro=
19: gą/ rzetznitzką/ iednatzem/ niebá y ziemie Rzędzićiel=
20: ká? staw treść.
21: Vkařz gdzie máthki řwpięy kazał wzywác/ do miey
22: fie vćiekác/ modlitwy iey ofiárowác? Vkařz gdzie Bog
23: obiecał/ dla iey przytżyny grzeřłnych ludzi wyřłuchác/

- 24: ćielzyć/ y wípomógáć?
- 25: A krotko mowiac/ vkafz/ ktorzy
- 26: Prorocy/ álbo Apóſthołowie kiedy wzywáli Pánny
- 27: Máryey/ ná wípomożenie/ y fą wyflucháni/ y dla tego
- 28: zbáwieni? Izali ſam Bog niemowi. Wzyway mię
- 29: tzáfu ſmutku twego/ ia cię wyrwę/ á vćciſz mię.
- 30: Abo potrzebne ábo niepotrzebne wzy
- 31: wánie Pánny Máryey.
- 32: Odpowiedz mi nátho/ iż álbo wzywánie Pánny
- 33: Máryey/ ieſt potrzebne ku zbáwieniu álbo nieieſt po=
- 34: trzebne?
- 35: ieſli rzetelſz iż potrzebne tedy wzyſcy Proro=

strona: 166

- 1: cy/ Apóſthołowie y mętzennicy/ fą wietznie potępieni.
- 2: Abowiem niewzywáli Pánny máryey/ przeto iż niemie
- 3: li żywothá/ nádzieie/ vbłagania/ wodzá/ tartzy/ dro=
- 4: gi/ Iednatzá/ rzetzniká: A bes drogi/ iednatzá/ y rzetzni
- 5: ká/ żadney niemoże winić do niebá.
- 6: Ieſli theſz rzetelſz/
- 7: iż niepotrzebne: A tze muſz vbogie ludzki y wdowy od
- 8: Kryſtuſá Syná Bożego odwodzićie/ ktory ieſt ſam tyl
- 9: ko żywot/ vbłagánie/ grogá/ iednatz y rzetznik?
- 10: Ale mi ieſtze y to odpowiedz: ieſli pánná Márya wie
- 11: y zna ſercá ludzkie? Ieſli rzetelſz/ iż zna/ thedy ony flo=
- 12: wá Duchá Świętego fą nieprawdziwe/ ktore Sálo=
- 13: mon mowił/ do Bogá. Iż ty Boże ſam tylko znaſz ſer=
- 14: cá wzyſtkich Synow ludzkich. (*marg*) Ieſli wie Pánná Márya ſercá ludzkie. (–)
- 15: Tu ſtych flow Duchá
- 16: Świętego/ możelſz obátzyć/ iż tylko ſam Pan Bog zna

- 17: fercá ludzkie: Abowiem nieprozno to Duch Święty mo
18: wi/ łam znałz Boże łam znałz:
19: A gdyłz łam zna/ tedyć
20: tym obyztáiem Pánná Márya/ áni żadny Święty ferc
21: náłzych niezna.(*marg*) Panná Márya ferc náłzych niezna. (-)
22: A iefli niezna/ prozno tedy iey wzywaćie/ y dármo fie
23: doniey vćiekaćie/ prozno ią zbáwićielką/ żywotem/ v=
24: błagánim/ drogą/ rzetznitzką/ y iednatzem názywaćie
25: Abowiem ták mowi Apółtoł.
26: I kto wie ty rzetzy/ ktore
27: łą w tzłowieku/ iedno Duch tzłowietzy/ kthory w nim
28: iefł? Także y tych rzetzy żaden niewie/ ktore łą bołkie/
29: iedno Duch Boży?
30: A słyłzylz tu Páwłá Świętego/ nie
31: przyaćielu Boży/ iż żadny tych rzetzy niewie/ kthore
32: łą Bołkie/ iedno Duch Boży?
33: Czemułz tedy Boży?
34: Czemułz tedy łtey Páunny Boginią tzyniće pogáńłką
35: y łniey łię náłmiewaćie:
36: Abowiem to nieinák tzyniće/
37: iedno kiedyby ktory náłmiewcá/ widząc vbogiego y po
38: kornego tzłowieká názywał go krolem/ thák mowiąc(*marg*) Podobieńłtwo. (-)

strona: 166v

- 1: Tyś iefł Krol? Iáko Piłat mowił do Syná Bożego
2: łtrapionego/ pokornego/ vplfánego/ y wzgardzone=
3: go/ náłmiewáiąc łię łniego: tedyś ty wždy krol? Táł
4: że thełz y wy tzyniće/ iż łię s páunny Máryey pokor=
5: ney náłmiewaćie/
6: y dla tego ią/ nietyłko krolewną nie
7: biełką zowiećie/ zbáwićielką/ żywotem/ vbłaganim/

- 8: drogą/ rzetnizką/ iednatzem ále ią tefz y Bogiem tzy=
9: nićie/ iákoby oná rządziłá niebem y ziemią/ mowiąc
10: thák do niey.
11: Láskáwa Páni/ odpuść grzechy flugom
12: twoim: Izali może być więtlze bluznierftwo/ y bałwo
13: chwálftwo/ nád to wymyflone? O niewftydliwi Bál=
14: wochwálcy: I co iefth inżezgo w imię ludzi vmárłych
15: prościć odpufztzenia grzechow/ iefli to nieieft? (*marg*) Sámeý Pánnie Máryey niedufaią.
(-)
16: Są tefz znaki tego w thym Wiátyku/ iż fámeý Pán
17: nie Máryey niedufacie/ przefto fię tefz do drugich duż
18: ludzi vmárłych vćiekaćie/ ták mowiąc.
19: Boże dla przy
20: tzyn y zaflug Święthych/ odpuść nam grzechy náfze.
21: Powiedz mi/ y co kiedy ludzie Święći záflużyli/ álbo fá
22: mi łobie/ álbo komu inżemu?
23: Izali niethylko łam Syn
24: Boży iefł wietzna záflugá/ ktory y Świętym vmárłym
25: y nam iefłtze ná Swiećie będącym/ ras záflużył ná krzy
26: zu odpufztzenie grzechow?(*marg*) drewnu fie tak modlą. (-)
27: Máło iefłtze było Duchowi nietzyftemu/ iż ták wiele
28: ludzi od fámeý Páná Bogá odwiódł/ á do łtworzenia
29: ie przywiódł: Ale fie tefz iefłtze y otho łtárał/ iákofz ie=
30: dnák thego dokazał/
31: iż was nákoniec do drewná mar=
32: twego przywiódł/ ktore wam Bogiem Vtzyinił/ ábo
33: wiem ták do drewná mowićie.
34: O krzyżu bądź pozdrowion/ nádzieio náfzá iedyňa/
35: dáruy grzełznym grzechom odpufztzenie.
36: Bądź pozdro

37: wion krzyżu Święty: Bądź pozdrowioná chwało te=

strona: 167

- 1: go fwiáthá/ prawdziwa nádzieio náfzá prawdziwe
2: przynofząc wefele/
3: znamię zbáwienia/ zbawienie w nie
4: befpietznościách/ ożywiájące drzewo/ tobie ípiewamy
5: przez drzewo íelthelmy wybáwieni/ broń nas/ zbaw
6: nas/ poświęć lud wśzyftek.
7: Tuć íie práwie oná pomftá Boška ípełniłá/ kthorą
8: obiecał tym/ ktorzy íego przykazánia fluchác niebędá
9: mówiąc. Íż będziecie fluzyc drevnu y kámieniowi.
10: Toć íą tedy Bogowie wáfzy/
11: ą kto tym Bogom fluzyc
12: niechce/ tego pozywácie/ íami fádzicie/ y fami zábiaćie
13: áby íię ípełniło ono pímo Święte/ Beftya ktora z głę
14: bokości wychodzi/ będzie tzyniła náprzećiwko Świę=
15: tym woynę/ y zwycięzy íe/ y zábie íe.
16: Stąd mogą tedy íuż obátzyć wśzyfcy wierni/ y Sy=
17: nowie Boży/ íelíście przyiáćiele Kryftuła Syná Bo
18: zego/ álbo nieprzyiáćiele íego. Wy powieda Kryftus
19: íeńście przyiáćiele moi/ íelí będziecie to tzynić/ cokol
20: wiek ía wam rofkáziuę/
21: kiedy vkażełz íż wam Kryftus
22: rofkazał/ ábyście pánnę Máryą zá Bogá chwalili/
23: drzewo pozdrawiáli/ odpufztzenia grzechow v niego
24: ífukáli/ tedy was nieprzyiáćielmi Syná Bożego zwác
25: niebęde.
26: A íż tego nigdy nieukazećie: I cóż ía mam in
27: nego mówić/ íedno co mówi Prorok? O Boże niemiltz

- 28: y nieprzeftaway o Boże: Abowiem oto nieprzyiaćiele
29: twoi zruftzyli fię/ á kthorzy cię máią wnienawiści pod=
30: niefli głowę: Ale podzmy dáley.
31: Mfzał Kxiężey Pa=
32: piefkiey/ w ktorym Pána Bogá y fy=
33: ná iego miłego wftáwitztnie bluznią.

strona: 167v

- 1: A Iż tefz iefzcze piżfefz
2: náprzećiwko mnie/ y bráćiej mo
3: iey mieley/
4: iżefmy nachwaleb=
5: nieyftzą ofiárę ciálá y krwie Pá=
6: ná Kryftufowej/ co mftzą zowie
7: ćie/ w ktorey fię dzieie iáko po=
8: wiedafz/ wftzyftthki męki Pána
9: Kryftufowej Pamiátká/ hániebnie zgwałćili y zefro=
10: moćili.
11: Prawdę mowifz/ y znam fie/ iżefmy to vtzyni=
12: li/ nie dla tego/ ábyftmy háńbić álbo fromoćić mieli/ o=
13: nę nachwálebnieyftzą Offiárę/ ras ná krzyżu vtzynio=
14: ną/ Pána Iezu Kryftá Syná Bożego/ nápráwicy v
15: Bogá Oycá fiedzącego/ prace y zaftlugi iego:
16: Ale dla
17: te^o/ iżeftcie fobie dla pieniędzy Mftzą iákáft kuglárftką/
18: ftety náftwięftzney ofiáry/ raz vtzyniony ná krzyżu/ wymy
19: ftlili y vtzynili/
20: w ktorey Mftzey/ nie pámiátkę męki Pá
21: ná Kryftufowej [!] ftpráwuiećie/ iáko ty powiedafz/ ále
22: Syná Bożego mękę/ ftmierć/ y krew iego/ wftáwitztnie
23: bluznićie/ ftromoćićie/ y depcećie/ iáko to wáftze Mftza=
<http://rcin.org.pl>

- 24: ły świadtzą/ y vkázuią/
25: wkthorycheście łobie nápiáli
26: y natzynili rozmáitých/ Przytzyńcow/ Iednatzow/
27: Zbawicielow/ Rzędziicielow/ Odkupicielow/ Zálflu=
28: życielow/ grzechow wwszytkich głádzicielow/
29: Wybá=
30: wićielow/ s pieklá/ wípomożycielow/ otworzycielow
31: drzwi/ do niebá/ y dawcow odpufztzenia grzechow.
32: A iżebyś nierzekł/ ábym miał iáką potwarz ná was
33: kłásć/ á nie to/ co ieft piśać: przefto tedy wezmę przed
34: lię Krákowfki wálz Mízał/
35: ktory Piotr Lichtenftein

strona: 168

- 1: w Wenecji/ nakładem wálzym drukował/. Látá ná=
2: rodzenia Páńkiego. 1532. y vkażę/
3: iáko po wwszytkich
4: kościelech łtego Mízálu wálzego/ rok od roku/ wítáwi
5: tznie bluznićie Páná Iezu Kryftufá Syná Bożego/
6: kiedy wálze Bálwochwálkie Míze tzytaćie/ álbo łpie=
7: waćie.
8: Ná Mízach w Adwent Papieskie
9: bluznierftwá.
10: Naprzod tzáfzu Adwentu Pánnę Máryą Iedna
11: tzem Przytzyńtzą do Bogá tzyniće/ kiedy ták mowi=
12: ćie łzemrząc.
13: My ktorzy ią wierzemy być Bożą rodzi=
14: ćielką ábyfmy przes iey przytzyne/ byli wípomożani/ y
15: otzyścieni. I zálzię w Prozie/ ktorą tzwarty Syxtus
16: Papielz złożył y wítáwił/ tak mowićie álbo łpiewaćie.

- 17: Słuchay Pánno trzody/ chwałę twoię śpiewáiącey:
18: Rządz lud/ wiele obiecuiefz/ ále więcey dáiefz/ krole=
19: wno rátz nas poładzić/ gdzie theras fiedziłz s swoim
20: Synem:
21: Tyś ieft miŕtrzowa łálki/ mátká miłofierdzia
22: Gładząc náłze grzechy: RZADZ nas ŕlugi twoie/ wy
23: baw nas s pieklá/ y vtzyń nas błogofławione.(*marg*) Roku. (-)
24: A iż fámeý Pánnie Máryey niedufácie y niewierzy
25: cie/ przeto do iey pomocy/ wŕzytkich ŕwiętych przytzy
26: ne przydawaćie/ ták mowiąc.
27: I przytzyńá wŕzytkich
28: Świętych/ áby nas thobie Pánie wdziętzna vtzyńiá.
29: Bądź vbłagan pánie/ pokory náłzey modlitwámi/ y ty
30: mi offiárámi/ áby nas táiemnicá they offiáry Wyzwo
31: liá od grzechow:
32: I byłeŕ tą Offiárą náłzą vbłagan.
33: A ty vrotzyŕte przyŕfle Świąthá byŕy nam lekárŕtwem
34: wietznego żywotá. Wemŕzách ná Boże národzenie blu
35: znierŕtwá Papieŕskie.

strona: 168v

- 1: I záfię Bożego národzenia. Niechay tobie Pánie
2: dziŕieyŕzego ŕwięthá Offiárá będzie wdziętzna/ y nas
3: przeŕz tę offiárę/ rátz od grzechow náłzych otzyŕćić.
4: I
5: záfię dzień Świętego Sztzepaná: O Sztzepanie cho=
6: ráży Krolá nawyŕŕŕzego nas wyŕluchay/ y nas wołá=
7: iące/ y do ćiebie kołáćące z Bogiem poiednay.
8: O Ianie Świętych bluznierŕtwo.
9: I záfię dzień Ianá ŕwiętego. W iego obronie (Ia=
10: nowey) pokłádamy dufánie/ y wybáwienie/ ratz nas

- 11: Kryśtułowi zálezć twoimi modlitwými. I zalię dzień
12: Młodziankow.
13: Dla przytżyn ich y prozb/ ratz zgłá=
14: dzić łáłkáwie náłzego żywotá grzechy.
15: Poście bluznierftwá.
16: W niedzielę wtorą poście. Ná **offiáry** [!] ninieyłze pá
17: nie prošimy weyrzy/
18: áby nam przydály nabożeńftwá y
19: zbáwienia. I zálię: ná offiáry weyrzy pánie łáłkáwie/
20: ktore tobie offiárujemy. A przez tho Święte złążenie
21: zwiáłki grzechow náłzych rozwięłz.
22: I zálię: przez ty
23: pánie świętości/ niechay łie ftánie łkutek náłzego wy=
24: kupienia. I zálię: Day nam Boże/ áby połtu náłzego
25: nabożeńftwo Święte/ y otzyścienie nam dáło/ y nas
26: przed Máieftatem thwoim zálezć.ło.
27: I zálię: offiárá
28: tobie offiárowána/ niechay nas ożywi/ y od włżego złe
29: go zálztzyći/ y tá offiárá niechay grzechy náłze otzyści.
30: w Niedzielę Qwietną bluznierftwá.
31: w Niedzielę Qwietną: Bądz vbłagan Boże po=
32: łtnymi offiárámi náłzymi. I zálię: Tá offiárá twemu
33: Máieftathowi/ niechay zálezć wierne ludzi. I zálię:
34: Przes tę pánie łpráwę táiemnice/ y grzechy náłze nie=
35: chay będą otzyścione y żądze łprawiedliwe nápełnio=
36: ne. Day Pánie/ áby przez poługowanie przykazánia

strona: 169

- 1: twe^o z wypełniánia iego/ moglibyłmy łie wefelić łtwe
2: go pátrzenia.

- 3: Ná Wielkęnoc bluznierftwá.
- 4: W wielkonocną Niedzielę: Przyimi Boże modli=
5: twy ludu twego z offiárámi offiar/ we frzodę wielko=
6: nocną. Day Boże/ áby přes ty dotžeśne śwjętá/ kto=
7: re fpráwuujemy/ záfluzylibyśmy sobie przysć ku wefelu
8: wietznemu.
- 9: I záfię: Day pánie/ iż ktorzy śwjętá wiel=
10: konocne nabożnie obchodzimy/ ábyśmy mogli přes nie
11: ku wietznej fie chwale záfluzyc.
- 12: W tzwartą niedzielę po Wielkiej nocy.
- 13: Boże kto=
14: ry nas dla they Offiáry nabożne złążenie/ iednego y
15: nawyfffzego Boftwá vtzełniki tzynifz.
- 16: w Krzyżowe dni bluznierftwá.
- 17: Day nam Boże/ ábyśmy přes zaflugi y przytzyyny
18: pány Mányey byli wybáwieni/ od wlyfthkych złych
19: rzetzy.
- 20: I záfię: offiárę siebie Panie za fyná fwego v=
21: kłonna/ kthorą záftępuiemy/ etc: I záfię: Niechay
22: nas otzyści prošimy Panie Dáru ninieyżzego offiárá.
- 23: Dzień Troyce Swiętej bluznierftwá.
- 24: Dzień Troyce Swiętej/ y přes cały rok: Ták fsem=
25: rzećie. Boże přes the offiárę vtzyń nas sobie dárem
26: wietznym. Wtorey niedziele po śwjętej Troycy.
- 27: Offiárá nas prošimy pánie twemu imieniu poświę
28: cona niechay otzyści/ y záwždy do żywothá wietzne=
29: go przyprowádzi. I záfię: Day nam prošimy cię pá=
30: nie/
31: áby tá offiárá zbáwienna/ y nálych grzechow by=
32: lá otzyścienim/ y twego Máieftatu Vbłágánim. I zá

- 33: lię: Otzyść nas tą offiárą Boże prośimy/ etc. I zafię.
34: Day Boże/ áby ta zbáwienna offiárá/ od włafnych
35: náfzych grzechow nas wítawitznie wyzwoliá/ od w=
36: fzytkich przeciwności bronilá.

strona: 169v

- 1: Kanon mnieyfy bes ktorego żadna
2: Mfza niebywa
3: Ták fie potz[yna]. Przyimi Boże tę niepomázáną of
4: fiárę/ ktorą [ia] niedoŃtoyny flugá twoy/ offiáruię to=
5: bie Bogu moiemu żywemu/ y prawdziwemu/
6: zá nie=
7: zlitzone grzechy/ y zgorfzenia/ y niedbáłości moie/ y zá
8: wfyfťki ftoiące/ ále y zá wfyfťki wierne krzeŃcijány ży
9: we y zmárle/ áby y mnie/ y onym byłá pożythetna ku
10: zbáwieniu.
11: Pothym vtzyniwfy krzyżyk Pátyną nád
12: Korporałem/ wino miefzáiac z wodą ták mowifz: Day
13: nam Boże/ przes tę Wody y Winá táiemnicę/ ftác fie
14: BoŃtwá twego vtzeŃniki.
15: Podnořząc kielich z Bogá bluzni.
16: Tym kielich podniořwfy z Winem y z wodą/
17: mowifz: Offiáremy thobie Boże kielich zbáwienny
18: prořząc twej łáfkwóŃci/
19: áby przed oblitnoŃć Boskie
20: go Máiefťatu twego/ zá náfze y zá wfyfťkiego Ńwiátá
21: zbáwienie/ zwonnoŃciá flotkoŃci wftápił.
22: I ták fie nie
23: chay ftanie offiárą náfzą przed oblitnoŃciá twoiá dzi
24: fia/ áby fie tobie podobał Pánie Boże. Przydz poŃwię
25: ćicielu wfzechmogący/ wietzny Boże/ y przeřegnay

- 26: tę offiárę/ twojemu świętemu imieniu nágotowaną.
- 27: I táńże ielztze dáley: Przyimi Święta Troyco tę
- 28: offiárę/ którą tobie offiáruiemy/ dla pámiątki męki
- 29: zmartwychwłtánia/ y włtąpienia/ Iezu Kryřtuřá pá
- 30: ná nářzego/ i ku chwale Błogofłáwioney Máryey zá
- 31: wřdy Pánny/ Błogofłáwionego Micháłá Archánio
- 32: łá/ y Błogofłáwionego Ianá krzćicielá/
- 33: Świętych
- 34: Apořtołow Piotrá y Páwłá/ y tych/ y wřzyřtkich świę

strona: 170

- 1: tych/ áby im było požytetżno ku ćci/ á nam teřż ku zbá=
- 2: wieniu/
- 3: á oni áby fie zá námi przyřzyniáć rřżyli w nie
- 4: bie/ ktorych pámiątkę tżyniemy ná ziemi>
- 5: Potym ręce podniořwřzy ták řřemrzelř/ potáiemnie
- 6: áby fie ludzie niedomyřlili y nieobářzyli wářzego blu=
- 7: zniertwá y bářwochwářtwá.
- 8: Przyřdz niewidomy po=
- 9: řwięćicielu wřzechmogácy wietżny Boże/ y przeże=
- 10: gnay tę offiárę imieniu twemu nágotowaną.
- 11: I podniořwřzy obiema rękomá kielich/ mářo ku go=
- 12: rze ták dáley řřemrzelř.
- 13: Drugie bluzniertwo podnořżąc Kielich.
- 14: Przyimi Święta Troyco tę offiárę/ którą my tobie
- 15: offiáruiemy ná pámiątkę męki/ zmartwychwłtánia/ y
- 16: włtąpienia Páná nářzego Iezu Kryřtá/
- 17: y ku chwale
- 18: nářwięřżey Bożey Rodzićielki dziewice Máryey/ y w
- 19: řzyřtkich świętych twoich/ ktorych dziařia řwiertá obcho

- 20: dziemy/ y ktorých imioná y kości tu leżą/
21: áby im to by=
22: ło ku cíi/ á nam ku zbáwieniu/ y dużam wśyřthkich
23: wiernych vmárłych ku żywotowi y odpotzynieniu wie
24: tznemu: A iżeby się oni modlić ratzyli zá námi w niebie
25: ktorých tu pámiątkę tzy niemy.
26: I ielztze flożywřzy ręce mowiwř dálej w tymże Ka=
27: nonie ták: Pořwięć prošimy Pánie tę offiárę/ áby nam
28: iednorodnego řyná twego Ciáło/ y krew się řtá
29: ła. A zgarbiwřzy się niřko nád kielichem ták ielztze řsem
30: rzeřz:
31: W duchu pokory y w vmyřle řkrufřzonym/ byliby=
32: řmy przyięći od ćiebie pánie/ á ták się niechay řtanie of
33: řiárá nářzá przed obliřznořcią twoią/ áby byłá od ćie=
34: bie dzifia przyięta/ y podobáła się tobie Pánie Boże.
35: Kanon Wielki.
36: I zářię w wielkim Kanonie ták bluzniąc Páná Ie
37: zu Kryřtuřá Syná Bogá/
38: áby wdzięřznie od ćiebie ptzyiął/ tę Offiárę twoię nie
39: pomazáną/(*marg*) Kanon Wielki. (–)
40: ktorą ofiáruieřz zá wřzyřtek kořcioł zá żywe
41: y zá vmarłe/ y drzemieřz zá nie/ zá duřz wykupienie y zbá
42: wienie/ y zá zdrowie. A to iżeby Bog vtzy nił/ przod=
43: kiem dla przyřzyny Pánny Máryey/
44: bo to tak tám řtoi
45: inprimis glorioře. etc. Potym dla przyřzyny Święte^o
46: Piotrá/ Páwłá/ Iendrzeiá/ Iákubá/ Ianá/ Tomařzá
47: Iákubá/ Filipá/ Bárřłomieiá/ Mateuřzá/ Symoná/
48: y Tádeuřzá:
49: A ná ofátetek. Dla przyřzyny Liná/ Klety/

- 50: Klimká/ Syxtá/ Korneliufzá/ Cypryaná/ Wáwrzyń=
51: cá/ Chryfiogoná/ Iáná/ y Páwłá/ Kofmá/ y Dámia
52: ná/ y dla zaflug wŕzyftkich Świętych.
53: Iz fię Bog gniewa ná ich Offiárę/
54: przeto profzą áby twarzą wefołą weyrzał/ nánie wem
55: ízy.
56: I iefzcze tám dáley profzisz. Aby Bog/ ná tę offiá=
57: rę vbláganá/ y wefołą twarzą weyrzał/ y przyiał the
58: offiárę do fiebie.
59: A iżby Aniołá poślá/ ktoryby tę offiá
60: rę co rychley/ by niezwietrzálá/ ná nawyífízy Oltarz
61: doniofl.
62: A ná oftáthku mowifz: Niechay fie thobie podoba
63: Troyco Święta/ poflugá niewoli moiey/
64: y day áby of=
65: fiárá/ ktoram otzom twoiego máieftatu niegodny of=
66: fiárował/ była przyjemna tobie: A mnie y wŕzyftkim/
67: zá ktorem ia offiárował: Była kálki thwoiey vblágá=
68: nim.

strona: 171

- 1: Przes cały rok tak bluznią lyná Bo=
2: żego wemfzy.
3: I záfię o Świętych vmárłych wemfzách wálzych
4: tak przes cały rok Syná Bożego fromóćicie:
5: Święty
6: thobie Boże dár offiárujemy/ profimy ciebie/ aby zá
7: przytzną Błogoflawionego Iendrzeiá/ y dla zaflug
8: Sáturniná/ bylibyśmy wfpomożeni/ y tobie wdziętni:
9: I niechay bedzie v ciebie zánami Wietzny przytznáć.

- 10: Boże tá offiárá náfzá/ niechay będzie nam náfzą flod=
11: kością/ dla przytżyny y zaflugi błogofławionego Ien=
12: drzeiá y tobie wdziężna:
13: Day Boże ábyśmy mocą Bár
14: bary błogofławioney/ ku otrzymániu grzechow odpu=
15: íftzenia/ byli rządzeni. Weyrzy ná nas Bárbaro/ áby
16: ímy Przescię s pieklá byli wybáwieni:
17: Wefel fie fwie
18: cie ímutny/ ponieważes íeft pomocámi ípráwiedliwy
19: mi Bárbary ofwiecony: Profimy cię Pánno/ kthoraś
20: nam íeft ku poćiefze daná: Day nam wniść do niebá/
21: á=
22: byfmy byli przyłatzeni przes cię do Aniołow Bożych/
23: przes zaflugi twoie: Boże zá przytżyną Błogofławio=
24: nego Iodoká/ od grzechow zmázy rátz nas otżyścić.
25: O Mikołáiu Świętym bluznierftwá ná Mfzy.
26: I záfię; O Błogoflawiony Mikołáiu przyciągni nas
27: do brzegu morfkiego/ s ímutku ímierci: Przyciągnifz
28: nas chwálebny mikołáiu/ do zbawiennego brzegu/ kę=
29: dy pokoy y chwałá.
30: vproś nam od Páná Ducha Świę
31: tego pomázanie/ ktoryś vzdrowił ránnych wiele grze
32: íznych ná morzu. Boże przes iego zaflugi y modlitwy
33: przyłätz nas miedzy Anioły.
34: W Potżęcie Pánny Máryey bluznierftwá ná Mfzy.

strona: 171v

- 1: I záfię ná święto Potżęcia Pánny Máryey. Słu=
2: chay Pánno trzody/ tobie chwałę ípiewaiącey/ wiele
3: obiecuięfz/ ále wiecey dáiefz: To święto twoiego potżę=
4: ćia/ kościoł Rzymfki potwierdza y potwierdził.

- 5: Bazy
- 6: leyfki Synod/ y zebranie mniefzych Mnichow fthoia
- 7: przed Krolewna niebieska: Krolowa wefola/ Ratz
- 8: nas poladzi/ kedys teraz s twoim Synem/ w niebie=
- 9: fkim palacu Amen.(*marg*) Papiez Sixtus fzofty vftawil. Roku. (-)
- 10: O Swiethe/ pierwey nieslychane
- 11: potzenie: Potzela niewialta Swieta z meza Swiete=
- 12: go. Zdrowas oblubienico Boza Pani Anielka/ fwiaw=
- 13: tloscia twoia/ napefnialz fwiat:
- 14: Ty s nalza pochieha/
- 15: Ty s iest miftrzowa lalki/ matka milofierdzia: Gladzac
- 16: grzechy nalze/ nas flugi rzadz thwoie: Wybaw nas s
- 17: piekla/ y vtzyn blagoslawione wniebie.
- 18: O Swietych vmarlych bluznierstwa.
- 19: I zalie o Swietych: Boze przes zaluge Blagosla=
- 20: wioney Cezaryey nas zathracone ratz naprawic. I
- 21: przes Damala Papieza/ nam grzelznym badz miłos=
- 22: ciw/ abyfmy iego cia/ twoie chwalę przepowiedali:
- 23: Boze ktorys w zaflugach Swietego materna zawzdy
- 24: y wzedy iest dziwny day nam/ abyfmy ieo modlitwami
- 25: byli wlpomozeni y zbawieni: Takze tefz przes zaflugi
- 26: Nykaze/ day nam cieelnego zywotha lalkę/ y wie=
- 27: tzney fwiatlosci chwalę:
- 28: Tak tefz dla zaflug Swietey
- 29: Lucyey y Otyliey. Tak tefz dla zaflug Lazarza/ Iana
- 30: Tomazaw/ Genoweli/ Pawla eremity/ Hilariuaw/ Fe=
- 31: lixaw/ Mauraw/ Marcellaw/ Antoniego/ Pryfki/ Mary
- 32: uaw/ Fabianaw? Sebatyanaw/ Iagnieffki/ aby nam ci o=
- 33: tworzyli drzwi do nieba.
- 34: I zalie do Wincentego iakoby do dru

35: giego Kryftuía.

strona: 172

- 1: Ták fię iemu w tym Mízále Sátańskim modlicie.
- 2: Twoią Krwia męzzenniku grzechy náfze omyi/ y
- 3: day nam niebiefkie wefele.
- 4: I záfię o Páwle Swiętym:
- 5: Przes kthorego návrocenie/ thy nas Kryftufie ozyw
- 6: grzeźzne: I daley. Polikarpową obroną nas broń Pá
- 7: nie: Day áby przes przytzyne Aldegundyey/ od nie=
- 8: przyacioł dotześnych bylibyśmy wybáwieni
- 9: y niebie=
- 10: fkie błogofławieńftwo moglibyśmy sobie záfluzyc. Day
- 11: Boze ábyśmy przes zaflugę Brygidy Pánnny wípomo
- 12: żeni/ y od wżego grzechu byli otzyfztzeni.
- 13: Weyrzy Pá=
- 14: nie/ áby náfzych grzechow Zwiáfki zaflugą Błáżeiá
- 15: Swiętego były rozwiázane. Thákże tefz zaflugá A=
- 16: gáty/ Doroty/ Wedáftá/ y A[rm]ándá/
- 17: Tak tefz dla za=
- 18: flug Apoloniey day Pánie/ áby nas Zęby nieboláły/ á
- 19: byśmy sobie przes nie záfluzyli być wybáwieni/ od cie=
- 20: lefnych y duźnych niebeľpietznofci.
- 21: Ták tefz dla Szkoláftyki twárdość fercá náfzego/
- 22: rozmięktzy Pánie.
- 23: Ták tefz dla zaflug Eululáliey/ Wá
- 24: lentego/ Iuliany/ Symeoná Bifkupá/ Piotrá Stole=
- 25: tznego/ Auguřtyná/ Albiná/ Wacławá/ Tomafzá A=
- 26: quiná/ Perpetuy/ y Felicyany/ Cyrullego/ Methudy=
- 27: ufá/ Grzegorzá Papieźá/

- 28: Longiná/ Gertrudy/ Ioze=
29: fá/ Gumibertá/ Alexándrá/ Benedyktá/ Káftulego/
30: Egipcyánki/ Ambrożego/ Wincente^o z Walencyey. I
31: zálię do święte^o Woćiecha: O woćiefze pátronie po w=
32: **Itkim** [!] świećie/ rządź trzodę Kryšťułowę:
33: Boże kthory
34: nas Świętego Ierzego zaflugámi y przytżynámi cie=
35: ízyfz. Także zaflugámi Świętego Márká/ Witalífzá/
36: Nowego Piotrá/ ábyfmy byli przes nie od wzyfťkich
37: przeciwnikow obronieni.
38: I przes zaflugi Filippá/ y

strona: 172v

- 1: Iákubá/ day Boże ábyfmy byli y náutzeni/ y ich modli
2: twámi wfpomożeni.
3: Do Drzewá bluznierftwo.
4: Day Boże/ áby przes żywego Drzewá zapláthę/
5: wietzne dziedzichwofmy otrzymáli.
6: Day áby fludzy
7: Krzyżowi/ Krzyfz chwalili/ ktorzy fie przes Krzys ży
8: wotá wietznego nádziejáią. Niechay wzyfłcy mowią
9: do Krzyzá: Bądz Pozdrowioná nádzieio tego fwiáta/
10: drzewo zbáwienne.
11: To drzewo ieft drábiná grzeřnych.
12: to drzewo wrzody vzdrawia/ niemocy/ y Dyabły od=
13: gania/ więźnie wybawia/ nowy żywot tzyni/ o drzewo
14: Krzyzá zwyciężáiące fwiát:
15: Práwdziwe zbáwienie/
16: zbaw zdrowe/ niemocne vzdrow/ flugi krzyżowe prze=
17: nieř Boże do wietzney chwały: Broń Boże lud thwoy
18: przes to známię Świętego Krzyzá.

- 19: Do Floryána y infzych bluznierftwá.
20: O Floryanie Swięty/ przesćię Bog konie vzdra=
21: wia y dáie vpádłym odpufztzenie grzechow/ obralífmy
22: ćię łobie Pátroná przed łtholcem Bożym/ vbłagay
23: gniew/ łtoy zá námi/ ćiału náfzemu day áby kwitnęło/
24: áby łię więcey niełtárzáło w wyłtępkach:
25: Day Boże/ á
26: byłmy przes Monikę od związek grzechow náfzych by
27: li wybáwieni: Tákże tełz przes Gotartá/ przes Ianá
28: przed fortą Łácińką/ áby przes iego załlugi/ łtáláię
29: tá Offiárá náfzá tobie Boże wdzięzna.
30: O Swiętym Stániłławie bluznierftwá.
31: I záię o Swiętym Stániłławie. O Stániłławie
32: gwiazdo Polłka/ ćiebie twoy lud Polłki prołi/ aby łie
33: wełpolek s Synem Bożym nádнім łmiłował.
34: O Pá=

strona: 173

- 1: tronie/ y Oytze nád oycámi/ kthorego profimy tzyłtym
2: łercem/ dokąd łełtełmy ná tym łwiećie/ ábyłmy niebyli
3: pogrążeni zá grzechy náfze w głębokołci:
4: Otho óćiec
5: Polakow/ łtał łię opiekunem łirot/ záprawdę óćiec ły=
6: now/ godny vltáwitzney chwały.
7: Day nam Boże/ ábyłmy przes załlugi modłithwy
8: Gordyaná/ y Epimácha/ byli od włzego złęgo wybá=
9: wieni:
10: Tákże tełz przes Nereuá/ Serwáciuřzá/ Pán
11: krácyuřzá/ Achileuřzá/ Zofiey/ potencyany/ Bernárdy
12: ná/ Heleny/ Vrbaná Papieřzá/ Ianá Papieřzá/ Petro=

- 13: nelli/ Nykodemá/ Márcellego/ Piotrá/ Erázmegeo/
14: Bonifácyufzá/
15: Prymiufzá/ Feliccyufzá/ Bárnabafzá/
16: Bafilidufzá/ Cyrynuufzá/ Naborufzá/ Nazáruufzá/ Wi
17: tufza/ Modeftufzá/ Gerwázá/ Protáfá/ Albaná/ y dzie
18: lięć tyfięcy Rycerzow.
19: Do Ianá Krzćicielá bluznierftwo.
20: I iefztze dáley: Dáry Pánie ofiárowáne poświęć/ zá
21: przytzyńá Ianá krzćicielá/ á nas przesnie od grze=
22: chow nálfzych otzyść/ ábyfmy przes thy Świętá wie=
23: tznego wesela doftąpili.
24: Day Boże/ ábyfmy dla za=
25: flug y modlitw Świętego Eulogiego byli wfpomoże=
26: ni. Bądź nálfzym poćiefzycielem y przytzyńcá. Ian y
27: Páweł dwie Oliwne drzewá/ y dwie fwięcy przed ftol
28: cem Páńfkim fwięcące/ máią moc zámykác Niebo/ O
29: błoki/ y otwierác brony iego.
30: Day nam Boże ábyfmy
31: mieli zaftępcę w niebie Święthego Wacławá/ przes
32: iego
33: zaflugi y modlitwy bądź vbłagan: Thákże thefz
34: przes zaflugi Lwá Papieżá.
35: Náwiedzenie pánny Máryey bluznierftwá.
36: I záfię náwiedzenia Pánny Maryey: Láfkáwa
37: Pánno ty nas záchoway o Máryá/ ktorás ieft koniec

strona: 173v

- 1: y potzątek. Proś Syná/ ábyfmy byli wlidzbę fwiętych
2: przeniefieni.
3: Day nam Pánie/ ábyfmy Prokopá Opa=
4: tá/ zaflugámi byli wfpomożeni. Także tefz: Zaflugami

- 5: Vdálrykowymi/ Wilibáldowymi/ Kilianowymi/
6: Sylwanowymi/ Witálifzowymi/ Márcyalnowymi/
7: Iánuárowymi/ Benedyktowymi.
8: Do Małgorzáty Swiętey bluznierstwá.
9: O Małgorzáto Swięta/ przesćię fą zbáwieni y we
10: felą sie grzełnych tyfiącmi/ proś zá námi/ bárzo pię=
11: kna y lálkáwa:
12: Day Boże/ áby przes zaflugę Brygit=
13: ty wybráney/ y przes zaflugę Práxedy tobie offiára
14: nálszá byłą wdziętna Day nám ábyfmy Kryftyny zaflu
15: gámi byli zbáwieni.
16: Iezufie z mátką Máryą wípomołz
17: nas. Przes zaflugi Kryłftofá/ ábyfmy wízytki zdrády
18: zwyciężyli: Tákże zaflugą Pántáleoná/ Mártý/ Ab
19: doná/ Germaná/ Papieżá Sztzepaná.
20: Odzwierny
21: Pietrze otworz nam niebo. Wípomołz nas Boże/ przes
22: zaflugi Sixthá Papieżá/ Donatá/ Affry/ Romana/
23: Klary/ Hippolitá/ Euzebiufzá.
24: W niebo wftápienie bluznierstwá.
25: Dzień wniebowftápienia Pánný Máryey Thobie
26: krolewno niebieska ten lud nabożnie ípiewa/ tobie swo
27: ie nábożeńftwo obiawia. Profimy cię Bártłomieiu o=
28: myi tu náłze grzechy.
29: Day Boże ábyfmy pomocą Ru=
30: fá Swiętego byli obronieni. Auguftyynie Swięthy vtz
31: y rządź trzodę twoię. Auguftyynie vbłagay nam krolá
32: chwały. Boże przes błogofłáwioneo Hermetefá/ broń
33: nas od wízego zlego:
34: Day nam ábyfmy Przes Paulino

- 35: we zaflugi/ y przytżyny mogli otrzymać/ twoie pomo=
36: cy: Tákże przes Zdziego opáta/ przes Kryfka mężen
37: níká/ przes Rożą/ przes Reginę/ przes Wikthoryná/
38: przes Mátálbertę.

strona: 174

- 1: W Národzenie Páunny Máryey bluznierftwá.
2: I záfię národzenia Páunny Máryey: Ná nas grze=
3: ízne weyrzy łáfkáwie Páнно.
4: Nas zgromádzzone łáfká=
5: wie záchoway Páнно. Day nam Boże áby przes zaflu
6: gi y przytżyny Kunegundy otrzymálfmy żywot wietz=
7: ny: Tákże też przes Máterná y przes fiedm Spatzow.
8: Do drewná bluznierftwá.
9: I záfię ná dzień podniefienia Krzyżá Święthego:
10: Chwalmy krzyfz Kryftufow/ ábyfmy od nieprzyacielá
11: byli wybáwieni/ Krzyżowá obroná ktory krzyfz vpádłe
12: mu Swiátu dał żywot:
13: Broń Pánie lud twoy przes
14: známię Świętego krzyża [!] od wízelákich chytróci nie=
15: przyaciół wízyfthkich. Day Boże áby przes zaflugę
16: y przytżyny ludmiły/ bylibyfmy tobie wdziężni.
17: Ták
18: że przes zaflugi Eufemiey Lámpertá/ Máurycego/
19: Tekle/ Rupertá/ Kořmá Dámianá.
20: Przyniefienie Świętego Stániłwá bluznierftwá.
21: Dzień przeniefienia Świętego Stániłwá.
22: Abyś
23: nam Święty Stániłwáwie dał ferce cíche/ y náłze ro=
24: związał grzechy/ y przywiodłéś nas do żywothá/ dla

- 25: twoich załug: Poćiefzycielu nędznych/ zwycięſco iá=
26: ſniących/ przywiedz nas do kroleſtwá niebieſkiego.
27: Do Micháá Świętego bluznierſtwá.
28: Michále Święty tobie ieſth daná napřednieyſza
29: moc od Bogá/ ábyſ grzeſzące zbawił duſze. Stę tu
30: máło zwyſokiego niebá/ y Wſpomóſz nas: Ty nieprzy=
31: iáciele náſze poráſ.
32: Ty Ráfáelu niemocnym Day Le=
33: kárſtwo/ wrzody oddal/ grzechy Omyi/ y nas vtzyń
34: błogóſławionymi.
35: Day nam Boże/ ábyfmy przez załugi Márcellá/
36: Apuleiuſzá/ Sergiuſzá/ y Báčhá/ byli od wſzego złe

strona: 174v

- 1: go wybáwieni/ y błogóſławieńſtwo otrzymáli.
2: Także
3: teſz przez załugi Gereoná. O ſtżeſliwa Iádwigo po
4: ćiecho vbogich; Day nam Boże/ áby to vrotzyſte ſwię
5: to Iánuáryuſzá/ przydáło nam grzechow odpuſtze=
6: nia.
7: Przez załugi Quintyná wſzyſtki zwiáſki grzechow
8: náſzych rozwiąſz. Także przez załugi Wilibrordá.
9: Do Świętego Marćina bluznierſtwá.
10: Święty Marćin Febry vzdrawia/ Dijabły odga=
11: nia/ zaráżone tſlonki powietrzym ożywia. Day Boże/
12: áby przez przytzyne pięć Braćiey Polakow/ Benedy=
13: ktá Ianá/ Mátheuſſá/ Izááká/ y Kryſtyná/ przyfli
14: ſmy ku wietzney oytzyźnie.
15: Bądź pozdrowion Ianie Iáłmuźniku/ oytze ſirot
16: poćiefzycielu niemocnych/ wyſluchay nas/ náſze grze=
17: chy rozwiąſz: Zboru náſzego broń/ twoią mocą Páste=

- 18: rzu nieprzyjaćioły tłumi/ nád thwym fie ludem Smi=
19: łuy.
20: Boże day nam/ zá przytzną Kryzogoná/ bylifmy
21: od náfzych grzechow otzyścieni/ y od chytróści nie=
22: przyaćioł wybáwieni.
23: Do Rochu bluznierftwá.
24: O Błogofławiony Rochu/ iáko wielkie fá zaflugi
25: twoie/ przes ktore my wierzymy/ iz od powietrza wy=
26: báwieni będziemy/ vprošileš to v páná: Iz ktorzy bę=
27: dą wzywać imieniá thwego/ byli záchowáni od złego
28: powietrza.
29: Do Ioáchimá y Zony iego bluznierftwá.
30: Ioáchimie z Zoną thwoią rozwięście nas od grze=
31: chow. Day Boże/ ábyfmy dla zaflugi Lotrá Dyfmá=
32: fá/ łáfkę twoię nálezli. O Bifkupie doftoyny Boná=
33: wenturo/ Wyfluchay twoie flugi.
34: Wy tefz Apoštoło=

strona: 175

- 1: wie/ grzechow náfzych zwiáfki rozwięście przes wlyt
2: ki wieki.
3: Dla tegoo ten swięty vmętzon/ áby był zbáwie
4: nim mdlych/ y lekárftwem grzełznych: Przetho mamy
5: go wzywać.
6: Do iákiegoš Páfterzá bluznierftwá.
7: Mowmy wlyfcy temu Swiętemu.
8: O Pásterzu do
9: bry/ fmiłuy fie nád košćiołem/ Ozyw gi twoimi modli
10: twámi/ day Wfpomozenie ludu twoiemu/ wyfluchay
11: modlitwy/ y grzechy náfze Zmafz/ ná drodze nas wfpo

- 12: moŹ/ y woytziŹnie nas poŹtaw/
13: day nam dobre rzetzy/
14: ktorych Źie ndziewamy.
15: T Pnn mtzenitzk nogmi Źwoimi WŹ Źt=
16: rego podeptł. I zŹi.
17: Do **Drewna** [!] zŹi bluznierŹtw.
18: o KrzyŹu. Bdz pozdrowion KrzyŹu Źwithy/
19: drzewo doŹtoyne/ Źtrfliwe thy ieŹteŹ zwŹdy drzewo
20: nieprzyacielom KrzyŹu Źwity/ przed ktorym vcie=
21: k Źmier/ pieko drŹy/ kthoremu niechay bdzie tzeŹ
22: n wieki.
23: O Źwitym WocieŹze y StniŹławie bluznierŹtw.
24: Źwity WocieŹze bdz nŹzym Rzetznikiem wnie=
25: bie. Źwity BoŹy BiŹkupie bdz grzeŹnym wpomo
26: Źycielem StniŹławie:
27: Day nam byŹmy byli od grze
28: chow rozwizni/ kthorego ie proŹimy w grzechach
29: obciŹeni/ abyŹmy byli otŹyŹcieni. Ciebie Źwit chwa=
30: li StniŹławie/ OŹwie nas prw ŹwitoŹci; Day
31: ŹŹtzeŹliwe dry zbwienia StniŹławie.
32: Do Wałw bluznierŹtw WemŹy.
33: O WtŹławie ŹwitoŹci/ y lekrŹtwo grzeŹnych
34: Zbwienie mdych/ WpomoŹenie vciŹnionych. Oto
35: ten marcin niebo otwiera/ nd morzem pnuie/ wrzo=
36: dy vzdrawia.

strona: 175v

- 1: Mza o grobie PnŹskim tk Źie
2: potzyna bluznierŹtwo.
3: Wefelmy Źie w pnie/ dzieŹ Źwity obchodŹc ku
4: ci Grobowi pnŹkiemu/ Źktore^o obchodu vrotŹyŹtego

- 5: wefelą fie Anieli.
- 6: My ćcić mułiemy Grob Páńłki. kto
- 7: ry iełt Zbáwienie/ Zywoth/ y poćiefzenie.
- 8: Młza o Włóczniey bluznierłtwo.
- 9: Bądz pozdrowiono Zelázo zwyciężáiące/ ktore o=
- 10: twierałz drzwi do niebá.
- 11: Młza o czerniowey Koronie
- 12: bluznierłtwo.
- 13: Wefelmy fie wıyłcy w Pánie dzień fıwıęty obcho
- 14: dząc/ ku ćci Koronie Páńłkiew/ łktorego obchodzenia
- 15: vrotzylłtego/ wefelą fie Angieli:
- 16: Koronie ćierniowey
- 17: tześć wyrządżamy dzifia/ ktora daie dáry żywoťá/ o=
- 18: twiera niebo. O chwało kościelna/ o dobra Korono/
- 19: ćiebie dzifia chwałące záchoway wniefłzym łmutku
- 20: y vpádku/ Amen.
- 21: Młza o czternałcie pomocnikach
- 22: bluznierłtwo.
- 23: Tá Młza przes Piątego Mikołáią Pápieżá połwıę
- 24: coná/ ktora iełth pożytetzna/ niemocnym/ łmuthnym/
- 25: więznom kupcom/ pielgrzymom/ ná łmierć osádo=
- 26: nym/ żołnierzom/ łfełciniedziałkom/ y thełz vmárlým.
- 27: Boże/ ktorył wybráne fıwıęte twoie/ Iurká/ Kryłto=

strona: 176

- 1: łá Błáłłká/ Idziego/ Cyryáka/ Wittá/ Dziwifzá/ E=
- 2: razmułá/ Achácyułá/ Pántaleoná/ Euftáchiułá:
- 3: Ká=
- 4: tárzynyę/ Bárbáreę/ y Málgorzátę/ ofobliwymy przy=
- 5: wileymi obdárował. Day/ áby wıyłcy kthorzy fie do

- 6: nich wćiekáią/ wśyŃthko otrzymáli. Ey KryŃtuŃowi
- 7: Rycerze/
- 8: wŃpomonićie ná mię/ y ná koŃcioł Boży/ ktory
- 9: potrzebuie wálzey pomocy.
- 10: Niechay nas Bog przes was Zbáwi.
- 11: Bądz tzeŃ Bogu za Pátrony.
- 12: Roraty w Adwent/ bluznierŃtwá.
- 13: I záfieę tzáfu Adwentu o pánnie Maryey. O Má
- 14: rya próŃ Oycá ábowiem ćiebie mátki Syn flucha/ á=
- 15: byŃmy niebyli zátrácceni/ ktory dáiefz odpufzzenie/ day
- 16: nam przes mátkę/ otrzymác łáfkę.
- 17: Day Boże/ ábyŃmy
- 18: Máryá tzuli/ zá námi Ńie przytzniniáiącą.
- 19: O poćiefzycielko vbogich Márya/ wyfluchay nas
- 20: nędzne/ niebá krolowa/ Swiátá thego Páni/ przyiyimi
- 21: twoich Ńlug nabożne modlitwy.
- 22: Weyrzy ná náŃze wzdychánie/ do żywotá drogo/ Ńi=
- 23: roth poćiefzycielko/ grzeŃnych náwroćielko. WŃpo=
- 24: moŃz nas godziny oŃtátetzney. O Márya niebieŃka dro
- 25: go/ fluchay nas boć ćiebie ććiąc fyn tobie żadney rze=
- 26: tzy nieodmawia.
- 27: O Márya rządź wŃŃyŃthkim Swiá=
- 28: tem.
- 29: O Márya ráuty nas/ ábyŃmy grzeŃzni przes ćię by=
- 30: li z Bogiem poiednáni/ záchoway nas mátko y Broń.
- 31: Przydz páнно nád pánnámi.
- 32: Przydz Zbáwienie ludzkie. Przydz Zrzodło odpufz=
- 33: tzenia grzechow. Przydz Swiátło ŃwiátłóŃci. Przydz

strona: 176v

1: ofwiefciáiące Sercá. Poćiefzycielko przydz: Ogláday/

- 2: nwiedz bedliwe.
- 3: Rzadz nas/ Pobudz nas/ Ozyw nas/ grzechow z
- 4: wiarki rozwiez. O Swiatoci nabogofawienza n
- 5: peni ferc wnetrznoci. Wielka/ Wiethza/ y iefztze
- 6: Nafwiethza/ badz przy nas blisko:
- 7: Smiuy fie nd mi=
- 8: zernymi. Przydz Maryya Dawco odputzenia grze=
- 9: chow. Omyi wnetrznoci ferc/ otzyc plugwoci
- 10: mi zranione; Vzdraw smyflu nzgego rny/
- 11: nkon v=
- 12: porne/ npraw fkodzce/ day twoim wiernym tobie
- 13: suzcym zywot ochodzenie Day nam przytep do
- 14: nieb. Ty Duz vtrapionych ndziei Maryya. Thy
- 15: slug twoich rozwiez zwiarki Maryya.
- 16: Thy vpdy
- 17: fwiath w grzechach ku zywotowi nprwil Maryya.
- 18: Ty tzlowiek przyoblokl Maryya/ ktory ci bes nfie
- 19: nia y bes zadnego pokropienia podn vtzynil Maryya
- 20: Thego Bog nam vblagay Maryya Amen. Przes si
- 21: nam bywa dawano osputzenie grzechow. Zmaz grze
- 22: chy o Maryya: Abowieme ty Drog do wietzenego zy=
- 23: wot.
- 24: Przydz matko lki/ Zrzodo miofierdzia/ ndz
- 25: nych lekrthwo. Przydz Swiatoci Kociol rzym
- 26: fkiego/ Smutnych pociefzycielko/ Zbawienie y pocie=
- 27: fzenie; Pociez pltzce/ Wpomoz mde/ y nwroc
- 28: bldzce.
- 29: Roskazuica Anioom/ pociefzycielko vbogich sirot
- 30: wyfluchay nas o Maryya: ndzieio y zbawienie mdych
- 31: wpomozycielko wcisnionych wyfluchay nas o Ma=

- 32: rya. Bądź pozdrowioná Iednatzko ludzi.
- 33: Tyś iefth
- 34: Thronem Sálomonowym/ niemałz rownego łobie áni
- 35: ná ziemi áni wniebie. Bądź pozdrowioná mátko wŕzyt
- 36: kiej Troyce Sláchetny przybythku:(*marg*) Troyce Swiętey przybytek. (-)
- 37: Przes cię Winni

strona: 177

- 1: bierzą odpułztzenie grzechow. Przes cię łpráwiedli=
- 2: wym bywa dawana łáłfká.
- 3: Zbaw nas y záchoway nas náwieki wiekow. Wŕzel
- 4: ki tzłowietze wŕzelkiew godziny modl fie iey/ y wzyway
- 5: iey wŕpomożenia. Rokázycielko chwálebna/ mocna/
- 6: y władnáca.
- 7: Anielka Páni łpuść nam łáski twoiey: I day wŕzy
- 8: łtkim grzechom náłzym odpułztzenie Amen.
- 9: Wefel fie
- 10: któraś iefť Swiátłóć niebá. Rzędzićielko ziemie. Ie
- 11: dnatzko ludzi. Wefel fie wŕpomożycielko/ mizernych
- 12: poćiefzycielko. Ofwácićielko wŕzyłtkich ludzi. Tyś ná
- 13: dzieiá pewna mizernych/ prawdziwie mátká opuściá=
- 14: łych:
- 15: Tyś podniefienie vpádłych. Podnieśićełko ná=
- 16: łzey nádzieie. Smiłuy fie nád grzełznymi/ bo to ná cię
- 17: należy. Thy grzechy náłze otzyść/ y przywiedz nas do
- 18: chwały wietzney.
- 19: Národzenie Máryey dziewice/ kto=
- 20: re nas omyło od zmázy grzechow/ etć.
- 21: Toć łą tych Kanánáyłkich Młzarzow bluznierftwá
- 22: z nich włáfnego Młzału wypifáne:

- 23: Ieſli kto niewierzy
24: może w ich Mízał weyrzeć/ wízákem náznátzył/ káżdą
25: kártę ná kráiu/ kędy co nápiáno/ y żadnego ſłowá nie
26: odmienił: I nieieft rzetz podobna/ áby kiedy byli táko=
27: wi ſprofni/ zápamiętáli/ y okrutni ná ſwiećie Pogá=
28: ni/
29: ktorzyby Páná Kryſtuſá Syná Bożego mieli thak
30: bluznić/ ták ſromoćić/ ták ſię znaſwiętſzey męki iego/ y
31: offiáry krwáwey ras ná krzyżu vtzynioney/ náſmie=
32: wác háńbić/ y ſromoćić:
33: Niebył nigdy tákowy żadny
34: Dyoklecyanus/ áni żadny Nero/ áni żadny Káligulá/
35: iákowi ſą ći niebogoboyni y niewſthydliwi Mízarze/(*marg*) Pogáni nigdy ták nieſromoćili
Páná Kryſtuſá/ iákogo vſtáwitztnie ſromocą Papieznicy wemſzách ſwoich. (–)
36: gdzie w káżdey Mízey ſwoiey vſtáwitztnie ſię náſmie=
37: wáią/ z oney naſzięthſzey y ras ná krzyżu vtzynioney

strona: 177v

- 1: krwáwey offiáry Páná Iezu Kryſtuſá ſyná Bożego. (*marg*) Papieznicy nie wierzą choćia vſty
wyznawáią áby Kryſtuſ ras dofić vtzynił za grzechy tego ſwiatá. (–)
2: I iáwnie to okázuią/ ſtego Mízału ſwego Dyabel=
3: ſkiego/ iż temu żadnym obyztáiem niewierzą/
4: choć teſz
5: vſty y tyſiąkroć mowią/ y wyznawáią: Aby Pan Kry
6: ſtus Syn Boży vmętzony/ y na krzyżu Bogu Oycu
7: rás offiárowány/ zá grzechy wízyſtkiego ſwiatá/ dofić
8: vtzynił/
9: gniew ſrogi oycá ſwego vſmierzył/ y nas
10: krwią ſwoią nardolſſzą y naſwiętſzą otzyſcił y poſwię
11: ćił:(*marg*) Ktorymi ſłow y wemſzách bluznią Kryſtuſá ſiná Bożego. (–)
12: Abowiem kiedyby themu wierzyli/ nigdyby wem=

- 13: Iżách swoich śmyślonych tákowymi ślowy śromotnymi
- 14: Syná Bożego niebluznili/ y ie^o naświéřzey krwi ras
- 15: wyláneý ná krzyżu niefromoćili/ ták mowiąc.
- 16: Abyś Bo
- 17: że weyrzał/ ná offiárę/ ktotą my tobie offiáruiemy Iá=
- 18: Ikáwie. Abyś to nam dał/ aby nas tá offiárá od grze=
- 19: chow nářnych otzyścieIá; Abyś był włágan tymi of=
- 20: fiárámi nářnymi:
- 21: Abyś nas thymi offiárámi od grze=
- 22: chow nářnych wyzuł: Abyś tymi offiárámi ninieyřnymi
- 23: Boże był włágan. Abyś nas przez tę offiárę od zmá=
- 24: zy grzechow nářnych otzyścił:
- 25: Abyś pánie przez ty řprá
- 26: wy táiemnice/ y grzechy nářze otzyścił/ y řpráwiedli=
- 27: we żądze nápełnił. Abyřmy wtych offiárách przyięli
- 28: y offiárowáli Páná nářzego Iezu Kryřtá Syná Bo=
- 29: żego. etć.
- 30: Toć Iá ty śłowá/ kthorymi wřtáwicznie fromoćicie y
- 31: bluznicie mękę/ řmierć y iedyną offiárę Páná iezu Kry
- 32: řtuřá/ ktore^o wedlug tego Mřřáłu/ znowu offiáruećie
- 33: Bogu Oycu/ to iest/ męzycie/ y krzyżuiećie
- 34: krew Sy=
- 35: ná Bożego řromoćicie y depcećie.
- 36: Powiedz mi? I co iest inřzego znowu řyná Boże^o ofiáro=
- 37: wác/ y nářmiewác
- 38: řie s řmierći iego?(*marg*) Co iest offiárowác. (-)
- 39: Abowiem to ślowo offiárowác řyná

- 1: Bożego nic nieznamionuie inżzego/ iednego znowu wię
- 2: zác/ poimác/ vplfác/ bitzowác/ koronowác/ á krothko
- 3: mowiac/
- 4: mętycyć/ zábiác/ krew iego deptác/ y wyle/
- 5: wać [!] A iż fie to ták/ rozumie/ poŕluchay nie moiego/ ále
- 6: ŕwiadectwá Duchá Świętego/ ktory tymi ŕlowy thák
- 7: ŕwiadtzty.
- 8: Nie iżeby Kryŕtus tżęŕto łámego ŕiebie of=
- 9: fiárovác miał/ boby tżęŕtokroć muŕial mętzon być od
- 10: łtworzenia ŕwiatá: Tu ŕlyŕzyŕz nie moie ŕwiadectwo/
- 11: ále tego ktorego ieŕt ziemiá/ morze/ y niebo/
- 12: iż Kryŕtus
- 13: ofiarowány być niemoże/ bes mętzeniá [!] y ćierpienia.
- 14: Dármo teŕz tę offiárę Mŕzárŕką przed proŕtymi lu=
- 15: dzmi/ ŕlowy ŕmyŕlonymi bárwiŕz/ máŕciŕz/ y cukruieŕz
- 16: mowiac:(*marg*) Niekrwáwym obyztaiem powiedaią offiaruią. (–)
- 17: Iż offiáruiećie naŕzięťŕze ciáło y krew Pá=
- 18: ná Kryŕtuŕowę/ iuŕz nie krwáwym/ áni krzyżowym o=
- 19: byztáiem/ ná Ołtarzu/ ále iáko powiedáŕz in miŕterio/
- 20: to ieŕt w táiemnicy niewiem iákiewy bes rozlania krwi.
- 21: Ieŕli ták ieŕt/ iáko ty powiedáŕz/ tedyć tá offiárá wá
- 22: ŕzá tym obyztáiem ieŕt przed Bogiem nieplátna/ y nie
- 23: tzyni żadnego odpuŕztzenia y otzyŕćienia grzechow/ á=
- 24: ni duŕz wykupienia/ iáko wtym Mŕzale Száthánŕkim
- 25: ŕzemrzeŕz.
- 26: Abowiem iako Apoŕthoł mowi bes rozlanie
- 27: krwi/ niebywa odpuŕztzenie grzechow: Táŕże y ná=
- 28: drugim mieyŕcu Duch Święty/ ŕwiadtzty/ mowiac. V
- 29: tzynił nas przezeń miłe/ przes ktorego mamy odkupie=
- 30: nie/ przes krew iego/ odpuŕztzenie grzechow/

- 31: według bo
32: gactw łálki iego. A ian Święty takiefz zámyka krotko
33: o tey krwi mowiąc: Iż krew Iezu Kryšťufá/ nas otzy
34: ścia od wśzelkiego grzechu.
35: Tu slyfzyłz Mřzarzu zápamiętały iáfne fwiádectwá
36: Duchá Świętego.
37: Iż bes rozlania krwi niebywa da
38: ne odpufztzenie grzechow: Abowiem tylko przes fáme

strona: 178v

- 1: krew kryšťufowę mamy/ y odkupienie y odpufztzenie/
2: y omyćie/ od wśzelkiego grzechu.
3: A gdyfz to mamy prawdziwe/ dořtátetznie/ y zupeł
4: nie przes krew Syná Bożego ktorą raz rozlał ná krzy=
5: zu? I cofz ty thedy bluznierzu mařz iefztze przydawać
6: dáley?
7: otho mařz iáwne fwiádectwa [!] / fktorych řwia=
8: dectw iuřz mořeřz obatzyć/ iż tylko iedná offiárá/ oná
9: krwáwa/ krzyřowa y iáwna/ iefť wřzytkim ludziom wie
10: rzącym ku odpufztzeniu grzechow pořytetzna y dořtá=
11: tetzna:
12: A iż řadney inney nie krwáwey y táiemney of=
13: fiáry Kryšťufowey niemářz/ ále iefť iakař [!] od was/ dla
14: brzuchá/ řmyřlona obřudá/ kugłárřtwo/ y nařmiewiřko
15: z oney prawdziwey/ y ras ná krzyřu vtzynionej offiáry
16: krwáwey Pána [!] Kryšťufowey:
17: Przeřto my tedy iuřz wię
18: cej Kryšťufá Syná Bożego nieofiárujemy/ to iefť nie
19: męřzemy/ niekrzyřuiemy/ y krwi iego niedepcemy.
20: Ale třeřthokroć řobie rořtzythamy/
21: wřpominamy/ y

- 22: dziękujemy Pánu Bogu/ offiárując mu chwałę/ tho
23: ieft owoc warg náfzych y ciála náfze włafne/ kthore fą
24: przybytkiem Duchá Świętego/ tę niekrwawą ále w
25: dziętną offiárę.
26: Powiádałz iefttze: Iż ciáło y Krew Syná Bożego
27: ieft pólpolita w obec krześcijánfka offiárá/ ktorą offiá
28: rę/ iáko thy powiádałz/ kościoł Boży znáuki y z rofkazá
29: nia Pánfkiego Bogu Oycu niebiefkiemu vftawitznie
30: ma offiárować/
31: y offiárować zázwdy będzie/ ná pá=
32: miątkę/ álbo ná rozmyflánie oney offiáry/ ktora fie dla
33: zbáwienia náfzego/ Itála ná krzyżu/ ktorą iedyny Syn
34: Boży w cíele fwym fmiertolnym/ dla wybáwienia ro=
35: dzáiu ludzkiego wfzytkiego ras/ ná krzyżu Bogu oycu
36: fwemu offiárował.

strona: 179

- 1: Thu cię naprzod fpytam/ powiedz mi? gdzieś o tey
2: náuce/ Kryftufowey tzytał/ powiedz? ná którym miey
3: fcu Kryftus Syn Boży rofkazał/
4: áby kościoł krześcij=
5: ánfki Bogu oycu vftawitznie/ ciáło y krew Syná Bo=
6: żego offiárować miał? Czemużes piłmem Święthym
7: tego niedowiodł?
8: Ale iżec piłmá Świętego nieftáło/
9: przetoś muíal wždy ledá iákie y okęfzone piłmo przy=
10: wieść/ ábyś profthe ludzi zmamił/ y otzy im záflonił/
11: áby widząc niewiedzieli/ y fłyżąc niefłyżeli.
12: Powiádałz iż pan Kryftus/ ná ten tzás offiárować
13: rofkazał/ kiedy do Apoftołów fwych tymi flowy mo=

- 14: wił. To tzyńcie ná pámiątkę **moie** [!] :
- 15: Iefliże ty flowá ták
- 16: máią rozumieć/ iáko ie ty wykłádałz/ tedyćby Kryřtus
- 17: tákowey Offiáry Mřzárłkiey v Máteufzá y Márká E=
- 18: wánieliřtow řwiętych nieuřtáwił. Abowiem Máteufz
- 19: y Márek řwięty tych flow.
- 20: Tho tzyńcie ná pámiątkę
- 21: moię niewřpomina: Tylko Lukaz y Páweł řwięty ty
- 22: flowá dokłáda.(*marg*) To tzyńcie ná pámiątkę moię. (-)
- 23: Ale nie dla tego Mřzarzu zápámietály ábyř ty zno=
- 24: wu Pána Kryřtuřá Syná Bożego offiárował/ mętył
- 25: krzyżował/ y řniego řię nářmiewał/ Duch řwięty thy
- 26: flowá włóżył/
- 27: ale áby wierni y wybráni Boży podług
- 28: rořkazánia Kryřthuřowego łamáli/ bráli/ iedli/ y pili/
- 29: rozdawali/ rořtzytáiąc řobie mękę y řmierć Pána Kry
- 30: řtuřá/ y dzieřkowali iemu zá tákowá pracą iego/
- 31: y řtąd
- 32: że tá řwiętość ieř rzetzoná Eucharyřtia/ to ieř dzie
- 33: kowánie.
- 34: Abowiem iefliby řię ty flowá ták miály rozumieć. To
- 35: tzyńcie ná pámiątkę moię/ tho ieř iáko ty powiedałz y
- 36: wykłádałz/ offiáruyćie Bogu oycu/
- 37: thedyćby według
- 38: twego wykłádu/ wřzyřcy krzeřćijanie po wřzyřthkim

strona: 179v

- 1: řwiećie/ mężowie/ niewiařty/ y dziewki/ miály offiáro=
- 2: wác Pána Kryřtuřá Bogu oycu:
- 3: Abowiem řwięty
- 4: Páweł do wřzyřtkich korynttzykow mężow/ niewiařt

- 5: y dziewek/ ty fłowá nápifał.
- 6: Ale wy iakoście zwykli infze písmá fwięte wywra=
7: cáć y nicowác ku fwemu pożytku y vpadu/ ták tełz y to
8: písmo fwięte wywraćałz y nicuiełz/
9: nie inák iedno iá=
10: ko on kulićiel tzińił/ kiedy Syná Bożego ná nawilł=
11: łzey łpicy kościelney poštáwił/ y thák do niego mowił:
12: Iełliś ty Syn Boży łpuśc fie nádoł/
13: gdzie mu tełz przy
14: wiodł písmo okęłzone/ ták iáko y ty mowiác.
15: Abowiem nápifano iełt/ Aniołom łwoim rołkazał/ y w
16: rękach ćię nośc będa/ ábyś kiedy nieobráził o kámień
17: nogi twoiey.
18: A widzifz iufz łwoy fáłłzywy y przewro=
19: tny wykład písmá fwiętego? O mizerni y zápamięta=
20: li ludzie dułz łwoich?
21: Melchifedoch nic ku Młzy nienależy
22: Dármo tełz tu/ tey Młzárskiej offiáry podpierałz
23: onym melchifedechem Krolem y Kápłanem nawyłł=
24: łzym/ ktory mięłłkał w ziemi Kánáyłkiej álbo Po=
25: gánłkiey.
26: Nie przę te^o y wiem to dobrze/ iż według v=
27: rzędu tego Melchifedechá Kryłtus iełt wietznym Kro
28: lem y Kápłanem/ iáko o Pánie Kryłtułie Duch Swię
29: ty łwiattzac ták mowi:
30: Przyłiągł Pan/ á niezał mu te
31: go/ Tyś iełth Kápłanem wietznym/ według vrzędu
32: Melchifedechá.
33: Tu iáłnie łam Duch Swięty w tych łłowiech łwiat
34: tzy/ iż Melchifedek/ według vrzędu łwego/ był podo=

35: bny Kryšťufowi Synowi Bożemu.

36: A chceřz wiedzieć

strona: 180

1: iáko? Konietznie nie w offiár[z]e Mízářfkiey/ iáko ty po

2: wiedařz?

3: Abowiem nieukázuie nam tego hiřtorya řwie

4: ta/ áby Melchifedek miał offiárowáć/ chleb y Wino

5: Bogu oycu/ iáko ty vřtáwitznie offiáruieřz/ ále nam to

6: vkázuie/

7: iř Melchifedek Krol Salem/ proferens/ á nie

8: offerens/ to ieřt/ przyniořwřzy y pořóżywřzy chleb y wi

9: no Abrámowi ku iedzeniu ná řtoř/ y řlugom iego/ bło=

10: gořláwiř Abrámowi/

11: y rádował řie/ dziękuiać Pánu

12: Bogu/ ná wyřokořci/ iř był Abram przyiechař z woy=

13: ny zdrow wdom do niego/ á iř mu dař Pan Bog zwy=

14: cięřtwo nád nieprzyiaćielmi iego. řřąd tu iuřz mo=

15: řeřz obátryć/

16: iř to mieyřce ku tey wářzey Mízářfkiey of=

17: řiárze/ nic řie nierymuie/ áni řtořuie/ ále iákořcie inne

18: mieyřcá piřmá řwiętego zwykli wywráćć/ ták theřz y

19: to mieyřce/ ku řwemu pořyřtkowi y brzuchowi wywrá=

20: cáćie y ciágniećie.

21: A iř Cypryaná řwięteo przywodziřz/ ten błáđ řwoy

22: podpieraiać/ iákoby Cypryan miał/ ták to mieyřce wy

23: kładáć y rozumieć/ iáko ie ty wykłádařz y rozumieřz.

24: Ia átzkolwiek nieprzyřiaęłem wiáry dáwáć/ áni Cy=

25: pryranowi/ áni řadnemu řzłowiekowi/ křthory řie s řlo=

26: wem Bořym niezgáđza/ á wřzákořz y Cypryan nieták

- 27: tego mieýćá rozumie/ iáko ie ty rozumieýz y náciągáýz.
- 28: Abowiem Cypryan powieða: Iz iáko Melchifedek of
- 29: fiárowáý chleb y wino/ ták teýz P: Kryýtus ofiárowáý
- 30: cíálo y krew swoieý ná krzyýu. A ýlýýýýz thu iáko mowi
- 31: Cypryan? ná krzyýu.
- 32: A iam wtey mierze nieieýt náprze
- 33: cíwko Cypryanowi/ poniewáýz ten wykłáð nieieýt ná=
- 34: przećiwko pímu świętemu/ iz offiárowáý Melchife=
- 35: dek chleb y wino/ ábo dárowáý y cíiý Abrámá kiedy z
- 36: drogi w dom do niego przyiecháý.

strona: 180v

- 1: A iz mieý teýz pytaýz/ áby mci powiedziaý/ gdzie álbo ná
- 2: ktorym mieýfcu Kryýtus Syn Boýy wypeýniý vrząd
- 3: kápłáýfki/ według vrzędu Melchifedeká?(*marg*) Gdzie Kryýtuý wypeýniý vrząd kápłáýfki.
- (-)
- 4: Ná toć ták
- 5: odpowieðam: Iz iáko Melchifedek według vrzędu
- 6: ýwego/ byý y Krolem y Kápłanem nawyýýýýým y wie=
- 7: tznym/ ták teýz Pan Kryýtus ma wietzny vrząd/
- 8: iz ieýt
- 9: Krolem y Kápłanem Bogá nawyýýýýzego/ według v=
- 10: rzędu Melchifedeká? Pytaýz mieý/ iáko tho? ýluchay/
- 11: Powiem ýlowy Páwłá Święthego.
- 12: Naprzod iz iako
- 13: Melchifedek byý bes oycá/ bes mátki/ bes rodziáu/ nie=
- 14: máiac áni potzátku dni/ áni ýkoýntzenia ýywotá/ wietz=
- 15: nym Krolem y Kápłanem/ ták teýz Pan Kryýtus bes
- 16: mátki z oycá niebieskiego wietznie/ bes oycá z mátki ná
- 17: ziemi ýie národziý.
- 18: Ieýtze iáko Melchifedek byý Krolem ýprawieðliwo

- 19: ści/ ták też Pan Kryftus fyn Boży/ ieft Krolem Sprá
- 20: wiedliwości/(*marg*) Melchifedek był krolem fpráwiedliwości. (–)
- 21: ktory nietylko ma y rządzi Krolefthwo
- 22: fpráwiedliwie/ ále też przed frogim Sądem oycá fwe
- 23: go/ wfzyftki wierne y wybrane fwoie owietzki wfprá=
- 24: wiedliwia/ ták iż ktorzykolwiek ludzie wierzą w tego
- 25: Krola/ fą fpráwiedliwi w kroleftwie Bożym.
- 26: A kto=
- 27: rzy záfię niewierzą/ fą niefpráwiedliwi/ y fą w krole=
- 28: ftwie Dijabelfkim/ wietznie potępieni. Przeto też te=
- 29: go Krolá Kryftulá fpráwiedliwego/ Prorok Swię=
- 30: ty Zácharyafz/ wfzyftkim wiernym tymi flowy záleca
- 31: mowiąc.
- 32: Wefel fie coró Syon/ oto Krol twoy przy=
- 33: chodzi tobie fpráwiedliwy. A fłyżyłz tu/ nie moie/ ále
- 34: Duchá fwiętego flowá/ o fpráwiedliwości/ y o vrzę=
- 35: dzie tego Krolá Páná Iezu Kryftulá Syná Bożego? (*marg*) Melchifedek był krolem pokoiu.
(–)
- 36: Ieftze iáko Melchifedek według vrzędu fwego był
- 37: Krolem Salem/ to ieft krolem pokoiu/ tákże też Pan

strona: 181

- 1: Kryftus Syn Boży/ ieft Krolem pokoiu wietznego/
- 2: iáko Apoftól fwięty nápiłá onim mowiąc. Iż Kry=
- 3: ftus ieft pokoy náłz/ ktory zdwoich vtzynił iedno/ y ży=
- 4: dy y pogány w iednym cíele Pánu Bogu przes krzyfz.
- 5: Ten Kryftus ieft prawdziwy Krol Salem/ tho ieft/
- 6: prawdziwy pokoy duřzam náłzym dawáiący/ y wesołe
- 7: fumienie tzyniący. A to o vrzędzie Kroleftwá iego.
- 8: Ieftze thefz/ iáko Melchifedek/ był według vrzędu

- 9: łwego/ nietylko Krolem łprawiedliwym/ łpokojnym
10: y wietznym/ bes rodziu niemaiąc ani potztku dni/ á=
11: ni łkończenia żywotá/ ále tełz był wietznym y nawyłł=
12: łzym Kápłanem/
13: tak thełz Pan Kryłtus Syn Boży/
14: iełł wietznym Kápłanem Bogá nawyłłłłzego/ ktory of
15: fiárováł Bogu oycu łwemu/ nie chleb ani wino/ iáko
16: ty powiedáłz fáłłzywie/ ále offiárováł ná krzyżu łwe
17: włáłne y náłwięłłze ciáło y krew.
18: I iáko był Melchi
19: łedek wietznym kápłanem ná ziemi/ tak tełz y Pan Kry
20: łtus iełł wietznym Kápłanem ná práwicy Bogá oycá
21: łiedzący/ y zá łwymi wiernymi y wybránymi/ włtáwiz
22: nie łie záłtáwuiący/ przytzniniájący/ y ich broniący.
23: A iáko Melchifedech ná wrzędzie łwoim Kápłáń=
24: łkim niepotrzebowáł żadnego namięłłthniká/ y inłłzego
25: Kápłaná/ tak tełz Kryłtus Syn Boży/ niepotrzebuie
26: ná wrzędzie łwoim Kápłáńłkim żadnego namięłłtnika á
27: ni kápłaná/
28: iáko miał Aaron/ y ie^o potomkowie/ otzym
29: Páweł łwięty łłerzey tak łwiattzy mowiąc: A oni (cołz
30: Aaronowego wrzędu kápłani) wiele łie ich łtawáli ká
31: płany/ dla tego/
32: iż dla łmierci niemogli trwác náwie=
33: ki/ ále ten (cołz Pan Kryłtus) trwa záwłze/ y ma ká=
34: płáńłtwo wietzne/ ktore niełchodzi/ ani łpada ná zá=
35: dne^o/ (*marg*) Melchifedek był nawyłłłłzym kápłanem. (-)
36: łkąd y zbáwić moze dołłkonále/ ktorzy przezeń idą

- 2: zá nimi.
- 3: Tu maż świádectwo/ nie Cypryaná/ áni Grzego=
4: rzá/ áni żadnego innego Doktorá/ ále świádectwo Du
5: chá Świętego. Iż Kryftus Syn Boży według vrzę
6: du Kápłáńfkiego Melchifedekowego trwa záuwże/ y
7: ma kámłáńftwo wietzne/
8: y thego vrzędu kápłáńfkiego
9: nikomu niefpuścił/ niefkońtzył/ y niewypełnił/ iako thy
10: powiedział y plećiefz/ á fam niewiefz co/ háńbiąc y frow=
11: mocąc vrząd Kápłáńfki Syná Bożego wietzny.
12: I
13: niewftydálf fie ták grubey y fprofney nieumieiętności
14: fwoiey pokázowác przed wżyfłtkim świátem.
15: Izálf tu niefłyfzyfz/ iáko Duch Święty mowi? Iż
16: Kryftus może zbáwić dofkonále/ ktorzy przezeń idą do
17: Bogá?
18: oto fłyfzyfz/ iż záuwždy żywie ktemu áby fię przy
19: tzyniał/ álbo záfławował zá námi? Iefli thedy trwa
20: Kápłáńftwo Kryftufove náwieki/ y może dofkonále
21: Kryftus zbáwić ty/
22: Ktorzy przezeń idą do Bogá/ te=
23: dyć tym obyztzáiem Kryftus niepotrzebuie/ innego ká=
24: płaná/ pomocniká/ y żadnego innego offiárownika/ ná
25: mieyfcu fwoim?
26: A gdyfz ták iefł według thego pífmá świętego/ po=
27: wiedzze mi tedy/ ná tzym mieyfcu Papielz iefł/ y fwá=
28: mi y zewfzyfłthką ordą fwoią/ kápłanem y offiárowni=
29: kiem?
30: Iuíf tego niemożelz rzec/ áby ná mieyfcu kryftufo
31: wym/ bo Kryftus według vrzędu Melchifedeká trwa

- 32: kápłanem náwieki/ bes potomká y wikáryego/ y może
33: dofkonále zbáwić ty/ ktorzy przezeń idą do bogá/
34: odpo
35: wiec profłzęcię ná tzymże tedy mieyfcu ielł Papielz/ y
36: śwami kápłany swoimi/ y offiárowniki? Rad y nierad
37: muśilz rzec y zeznać łie/ iż ná mieyfcu Szátáńfkim y An

strona: 182

- 1: tykryftułowym/
2: onego Syná zátraconego/ kthory łie
3: náprzećiwko Kryftułowu Synowi Bożemu wfpina y
4: podnośi.
5: Báránek Zydowski nic ku Młzey
6: nienależy.
7: A iż ielzcze ku they łmyłłoney offiárze Młzárskiey
8: drugą Figurę przywodzilz onego Baránká/ kthorego
9: zydowie w stárym zakonie offiárowáli y iedli:
10: I chcełz
11: tymi figurámi/ to ielł tymi ćieniami/ prołtym ludziom
12: otzy záłłonić/ áby náuki wálzey fáłłzywey nieobatzyli.(*marg*) Włzyłtki zakonie co
známionowály. (-)
13: Izałz ty niewielz? iż figurá żádnego dowodu nietzy=
14: ni/ iako Augułtyn Święty mowi? Ale by telz dobrze tzy
15: niłá/ tedy iednák to znác muśilz/ iż włzyłtki offiáry ćiel
16: cow/ Kozłow? Báránow/
17: ktorekolwiek włtárym zako
18: nie byłly offiárowáne z rozłanim krwi/ tedy nic inłzego
19: nieznámionowály/ iedno Páná Iezu Kryftułá łyná bo
20: żego/ báránká one^o niewinnego/
21: ktory miał krew łwoię

- 22: rozlać ná krzyżu/ nie offiárowanie chlebá áni winá/ iá
23: ko ty fáłłfywie wykłádałz; A iż ták iełt/ niepotrzebá áni
24: twe^o wkłádu/ áni me^o/ áni doktorá żadne^o/
25: ábowiem
26: Ian krzćiciel onego Báránka pálcem swoim vkazał
27: mowiąc. Oto Báránek on Boży/ kthory grzech nośi
28: włyłtkiego fwiátá. Ale y Piotr Apoštoł/ wykłádáiąc
29: thę táiemnicę/ o onym Báránku/ tak mowi.
30: Wykupie
31: ni iełtheście/ nie złothem/ áni freb[re]m/ ále nadrołłszá
32: krwią/ iáko báránká niepokaláneg[o] [n]iepomázánego
33: Krytuá.
34: Ale iżebyś nierzekł/ iż ty fwia[dect]wá s piłmá fwięte
35: go nierozumieię fie o baránku onym/ ktorego żydowie

strona: 182v

- 1: ná wielkę noc offiárowáli y iedli/ thedy połluchay iá=
2: łniey o tym Báránku żydowłkim wielkonocnym piłząc
3: Páwłá Świętego/ ktory tak mowi.
4: Wielkánoc Náfzá/
5: zá nas offiárowan iełt Krytus.
6: A łlyłzyłz tu iż Wielkánoc albo báránek iełt offiáro
7: wan Krytus/ á nie chleb áni wino iáko ty powiedałz
8: A gdziełz tá Wielkánoc/ álbo ten báránek Krytus był
9: offiárowan?
10: Ty powiedałz iż ná ołtátetzney wietzerzy Bogu Oy=
11: cu offiárował chleb y wino?
12: Iełli thak iełt/ tzemużeś
13: tego s piłmá Świętego nieukazał/ ktore łłowá Kry=
14: łtus mowił/ kiedy chleb y Wino offiárował/ y gdzie
15: tełz wam offiárowác rołkazał?

- 16: A iż żadnego świádec=
17: twá s pífmá S: prawdziwego niemałz/ przeto tefz fi=
18: gurámi/ to ieft ciśniámi dowodziłz/ y s łwey głowy/ to
19: coć fie zda pożytecznego brzuchowi twemu powieðałz.
20: I iefztze fie nád to pińác niewłtyðałz powieðaíac/
21: iż Kryłtus dwoię offiárę vtzynił: Iednę bes rozlania
22: krwie/ offiáruiac chleb y wino/ á drugá krwáwą ná
23: krzyżu:(*marg*) Nie dwie ále iednę offiárę Kryłtus vtzynił. (-)
24: Iefli ták ieft/ iáko ty powieðałz/ tedy fię kry=
25: łtus dwákroć Bogu Oycu offiárował/ pierwłzy ras/
26: nie krwáwym/ álbo iáko ty mowiłz táiemnym/ łkrytym
27: á drugiras ná krzyżu z rozłanim krwie/ iáwnym oby=
28: tzáiem:
29: A iefli to prawdá/ co ty powieðałz/ tedy too nie
30: prawdá ieft co Apołtoł Święty nápińał/ y ná wielu
31: mieyńcách powtarzał: Iż fię tylko ras Kryłtus offiá=
32: rował.
33: Iefli niewier[zyłz]/ łluchayże nie moich/ ále łłow Apo
34: łtolńkich/ który t[ák m]owi. Kryłtułowi niepotrzebá fię
35: káżdego dnia offi[arow]áć/ ábowiem tho ras vtzynił/
36: gdy łámeo fiebie offiárował.
37: I iefztze dáley mowi:

strona: 183

- 1: Kryłtus fie ras offiárował: A łlyłzyłz tu świádectwá
2: Duchá Świętego? iáko mowi/ Ras/ ras.
3: A komułz tedy będziemy więcey wierzyć/ tobie tzło=
4: wiekowi/ iako Duch Święty mowi/ kłamcy/ tzyli Du
5: chowi Bożemu? rołsádz tedy tu wi
6: dziłz/ iákowa ieft twoiá náuká/ y iáko fie zgadza ł pi=
<http://rcin.org.pl>

- 7: Imem Świętym.
- 8: Powiedałeś ieztze/ iż była tego potrzebą/ aby się pra
- 9: wdą zgodziła s figurą. Iż offiarę swoję Mżarką zo=
- 10: wiesz prawdą/ powiedzżemi? Czemu się Mżsa s figurą
- 11: niezgadza?(*marg*) Mżsa się s figurą niezgadza. (-)
- 12: Izaż niewiesz/ iż Zydowie wżylcy offiarowali Bą
- 13: rąnką wielkonocnego: A wy tylko łami Mżarze chleb
- 14: y wino offiaruiecie/ a infzym ludziom prostym offiaro
- 15: wąc ząkazuiecie:
- 16: Zydowie ras w rok tylko bąrąnką offiarowali/ a wy
- 17: bąrąnką wążego na każdy dzień tyfiąc tyfięcy offia=
- 18: ruiecie.
- 19: Zydowie kiedy bąrąnką offiarowali/ tedy duż v=
- 20: mąrłych nie wywabiáli s Cżyśca/
- 21: wy ząlie gdy ofiaru
- 22: iecie/ tedy śwemu Bąrąnkowi wykupienie duż s Czy
- 23: ścą/ y grzechom odpużtzenie przypifuiecie?
- 24: Zydowie thylko Bąrąnką offiarowali/ a zą tho za=
- 25: dnych pieniędzy niebráli/
- 26: wy ząlie offiaruiecie/ y zą to
- 27: pieniądze bierzećie y brzuchy swoie tutzyćie?
- 28: Zydowie bąrąnka offiaruiąc ząbiáli/ wy ząlie po=
- 29: wiedacie/ iż Kryftulą offiaruiąc nieząbiaćie.
- 30: Zydowie krew rozlewáli [o]nego barąnką/ y podwo=
- 31: ie domow swoich kropili/ wy ząlie powiedacie/ iż
- 32: krwie żadney nierozlewaćie/ ani żadnego kropicie.
- 33: Zydowie wżyltkiego Barąnką iedli/ a nic niezostą=

strona: 183v

- 1: wiáli/ wy ząlie bąrąnki swoie Mżarkie zoftawiaćie/
- 2: iedny w flupy tkacie y chowacie/ a z drugimi z zwonki

- 3: po rynku biegaćye.
- 4: Zydowie báránká zá Bogá niechwalili/ áni przed
- 5: nim klękali/ wy záfię báránka fwego/ zá bogá chwali=
- 6: cie/ świece y lámpy przednim palićie/ y przednim wftá
- 7: witznie klękaćie.
- 8: Zydowie prętko iedli Báránká/ wy go záfię pier=
- 9: wey tztherzy niedziele w flupie chowaćie/ á gdy zwie=
- 10: trzeie/ tofz go dopierko iećie? A batyzfz iufz/ iáko fię tá
- 11: prawdá wálfzá zgadza s figurą? to ieft tá wálfzá fmyflo
- 12: na ofiárá Mfzarfka?
- 13: Ale by fie tefz y nawięcey zgadzá
- 14: Iá/ tedy iednák tá offiárá martwa/ álbo iáko ty zowiefz
- 15: nie krwáwa/ nieieft Kryftułowá offiárá/ ále ieft od
- 16: Antykryftá ná zátrácenie dufz ludzkich fmyfloná.
- 17: Powiedáfz iż iá Kryftus poftánowił/ według tych
- 18: figur/ álbo ćieniow ftárego zakonu. Vkałz prófzę cie/
- 19: ktore fłowa Melchifedek mowił/ kiedy chleb y wino iá
- 20: ko ty powiedáfz ofiárował?
- 21: Vkałz tefz/ ktore fłowá ży=
- 22: dowie mowili/ kiedy wielkonocnego Báránká ofiáro=
- 23: wáli?(*marg*) Nie Kryftus Mfzarfkiey. (-)(*marg*) Wemfzale. (-)
- 24: Izali ták ktory żydowin álbo Melchifedek mowił/
- 25: iáko thy w máłym Kanonie w koźdey Mfzy mowifz?
- 26: Przyimi Boże tę niepomázaná offiárę/
- 27: ktorą ia nie=
- 28: doftoyny Slugá twoy offiáruię tobie Bogu żywemu
- 29: y prawdziwemu/ zá nie[rozl]itne grzechy y zgorfzenia/
- 30: y niedbáłości moie/ [y zá wfy]fki ftoiące/ ále y zá wfyt
- 31: ki wierne krześćijány [...] zmárłe.
- 32: Aby y mnie/ y o=

33: nym tá offiárá była poży[tetzn]a ku zbáwieniu?

34: Vkařz teřz ieřztze řlowá Paná Kryřtuřowe/ gdzieć ro

35: řkazař ćiało y krew řwoię Bogu oycu offiárować?

strona: 184

1: Vkařz teřz ieřztze/ gdzieć rořkazař/ abyř řie ty zá Pá=

2: nem Kryřthuřem do Boga przytzyniař/ áby Bog nań

3: vřłagána y weřoła twarzą weyrzař?

4: Vkařz teřz ieřztze/ gdzieć to rořkazař/ abyř ty w Ka=

5: nonie wielkim/ metząc y krzyźuiąc znowu Syná Boże

6: go/ ty řlowá řřemrař mowiąc: Przyimi Boże tę offiá=

7: rę do siebie?

8: Zeřli Boże Anioła twego řwiętego/ ábyć

9: tę offiáre/ rychło ná twoy ořtarz nawyřřřzy doniořł.

10: Vkařz teřz ieřztze/ gdzieć Kryřtus rořkazař/ ábyř ty

11: wielki okřągły ořłathek brař/ offiárowař/ y ludziom

12: prořtym vkařowař? (*margin*) Kto rořkazař tzi nić wielki ořłatek im a ludziom mały. (-)

13: Vkařz teřz ieřztze gdzie Kryřtus rořkazař/ prořtym lu

14: dziom mały ořłátek dáwać?

15: Ale wiem co rzeřzeřz/ iż nic ná tym nienależy/

16: chocia

17: kto wielki ořłátek/ álbo mały wezmie/ iednáki Kry=

18: řtus/ iako wy powieđaćie/ ták pod wielkim/ iáko teřz y

19: pod małym ieřt? Ieřli ták ieřt iako ty powieđařz/ iż ie=

20: dnáki w wielkim y w małym?

21: A tze muřz tedy/ tego Kryřtuřa ktory řie dzi w wiel=

22: kim ořłatku offiáruiećie/ á tego zářię Kryřtuřa/ ktory

23: w małym ořłatku řie dzi/ prořtym ludziom offiárować

24: broniećie?

25: Muři podobno być w wielkim ořłátku.

- 26: więtfzy/ y infzy Kryftus/ przetho go offiáruiecie/ á w
27: máłym oplátku mniefzy y podlefy/ przeto mu táko=
28: wey ćci niewyrządzaćie?
29: Ale iefztze rzetelz: iż tylko kxiężey rok[a]zał fie ofiárować
30: w wielkim oplátku/ á proftym ludziom mężom y nie=
31: wiáltom niekazał?
32: Iefli ták ieft iáko thy powiedaľz/ te
33: dyć Kryftus musiaľ dwoiáką wietzerzą íprawowác/
34: iednę dla kxiężey z offiárowánim wielkim oplátku/ y s
35: kielichem/ á drugą dla proftych ludzi w máłym oplát

strona: 184v

- 1: ku/ bes offiárowánia/ y bes Kielichá.
2: Iefliż nieieft zátwárdziály/ y od Bogá wietznie od
3: rzucony/ tedybyś iufz mogľ obátzyć/ tu twoie dowody
4: iáko ľá ľlábe/ y z iákicy páiętzyny vprzędziane.(*marg*) Báránek Zydowski nic fie nie ftofuie
ku Mízy kuglárfkicy. (-)
5: Abo=
6: wiem tu iufz widzifz iáfnie/ iż oná wielkánoc zydowska
7: álbo on Báránek/ ktorego zydowie koźdego roku offiá
8: rowáli krwáwego/ y iedli pietzonego/ nic fie nieftofu=
9: ie/ do tey wálzey martwey/
10: álbo iáko ią ty zowieľz nie=
11: krwáwey/ á táiemney offiárze Mízarfkicy/ ále známio
12: nuie onę offiárę żywą y krwáwą/ ktorą Kryftus ras
13: ná krzyżu vtziniľ.
14: A iż ták ieft/ krotkoć to vkázác muľzę/ ábyś fie niebo
15: że dokąd iefztze dychaľz vznaľ/ vpámieťaľ/ y pokutho=
16: waľ/ iżeś fie w tym piániu twoim Syná Boźego Pá=
17: ná Iezu Kryftuľá záprzaľ/
18: y iego naľwięthľzą mękę/

- 19: śmierć/ y krew zbluznił: Powiedaź iż tę figurę offiáro
20: wanie Báránká w ftárym zákonie Kryftus nie na krzy
21: żu wypełnił/ ale ná oftátetzney Wietzerzy.(*marg*) Wielkánoc Zydowfka. (-)
22: A iżby fie to twoie bluznierstwo wżyftkiemu fwiátu
23: okazało/ podzmy do figury/ y fpátrzaymy/ ktorym oby
24: tzáiem żydowie iadáli onego Báránká Wielkonocne°/
25: według rofkazánia Bożego.
26: Iáko Zydowie iadáli Báránká
27: Wielkonocnego.
28: Naprzod <(…)> iáko Zydowie bráli Baránká nie=
29: pokálonego ie[dnor]otznego y zdrowego z trzody/ thák
30: tefz Pan Kryftus Syn Boży/ Báránek niepokálony y
31: zdrowy/ kthory żadnego grzechu niemiał/ y zdrádá w
32: všćiech iego niebyłá/
33: był wzięty s tzrody ludzkiego po

strona: 185

- 1: kolonia/ Abráhámá y Dawidá/ ktory fie duchem fwię
2: tym zátzał/ s pánny Máryey fie národził/ y nam wży
3: ftkim był podobny/ okrom fámeo grzechu.
4: Iefztze iáko tefz oni żydowie z rofkazánia páńfkiego
5: niezárázem onego Báránká wziąwfzy zábili/ ofiáro=
6: wáli/ y krwią iego odrzwie fwoie mázáli/ ále tzeáli
7: wietzora: ták tefz ten Báránek Pan Kryftus/ niezá=
8: rázem fkoro fie národził był zábit/
9: offiárowan ná krzy
10: żu/ odrzwie ferc nászych krwią fwoią naświetlá y na
11: drofffzą námazał/ ále to wżyftko wietzor/ to ieft/ oftá=
12: tetznego wieku vtzynieć ratzył/ iako Apofthoł Páweł
13: fwięty nápiłá.

- 14: Iełtze thełz iáko wŕzytká wielkość ludu onego bá=
15: ránká offiárowála/ potym cáłego/ z głową/ z nogámi/
16: y ze wŕzytkimi trzewámi iádłá/ ták tełz Kryłtułá Syná
17: Bożego/ wŕzytká wielkość ludu offiárowála/
18: to iełt/
19: grzechy łwoimi ná krzyżu ras zábiłá/ kthorego iułz ma
20: ieść/ nie żębámi/ ále przes wiáre/ nie połowicę/ áni trze
21: ćiey áni tzwartey/ tześci/ ále cáłego/ y wŕzyłtkiego/
22: z głową/ z nogámi/ y s trzewámi.
23: Nie ták iáko go iedzą
24: Heretykowie/ y wy Papieźnicy/ y wŕzyłcy niewierni.(*margin*) Papiełz y łludzy iego
niewŕzyłtkiego báránká iedzą. (–)
25: Abowiem tego Báránká Syná Bożego naprzod ći
26: zgłową nieiedzą/
27: ktorzy go zá głowę iedyną kościołá
28: Świętego krześcijáńłkiego mieć niechcą/ y niełłuchá=
29: ią/ ale łobie inłze głowy párlzywe Papieże Rzymłkie
30: łmyłłáią/ y tych łłucháią:(*margin*) Ktorzy go zgłową nieiedzą. (–)
31: Ci go tełz iełtze z głową nieiedzą/ kthorzy go zá ie=
32: dnego tylko iednatzá y przytzyńcę do Bogá mieć niech
33: cą/ ále łobie/ inłzych iednatzow y przytzyńcow łzukáią
34: y nábywáią/ łudzi vmárłych.
35: Ci go iełtze z głową nieiedzą/ ktorzy temu niewie=

strona: 185v

- 1: rzá/ áby ras ná krzyżu dołć vtzynił zá grzechy wŕzyłt=
2: kiego łwiátá przes onę iedyną offiáre/ ále go znouu of
3: fiáruią/ mętzá y wemłzach łwoich krzyżuią.
4: Ci tełz tego Báránká Syná Bożego znogámi y łtrze
5: wámi nieiedzą/ ktorzy tzłowietzeńłtwo od Bołtwá ie=
6: go odłátzáią/ ktorzygo vtzá y powiedáią być álbo tyl

- 7: ko tżłowiekiem/ álbo tylko Bogiem/ á nie tżłowiekiem y
- 8: Bogiem w iedney ofobie álbo perfonie. (*margin*) Ktorzy go znogámi nieiedzą y s trzewámi.
(-)
- 9: Ieřtze theřz iáko onego Báránka Zydowie iadáli/
10: nie furowego/ áni w wodzie vwárzonego/ ále v ogníá
11: vpietzonego/
12: ták teřz wřzyřcy wierni y wybráni Boży
13: tego Báránká Páná Iezu Kryřtuřá nie furowego/ á=
14: ni w wodzie vwarzonego/ ále ná krzyżu ras v ogníá
15: gniewu Bożego vpietzonego przes wiáre iedzą.
16: Abowiemgo ři iedzą furowego/ kthorzy nie wřámey
17: męce/ řmierć/ y w vpietzeniu tego Báránká pokładáią
18: odpuřtzenie grzechow/ ále w vtzynkach/ w zářlugách
19: y w inřzych řwoich zabobonach. (*margin*) Ktorzy furowego iedzą baránká. (-)(*margin*) Ktorzy
Wárzonego iedzą. (-)
- 20: Ci go teřz w wodzie vwárzonego iedzą/
21: kthorzy do
22: náuki tego báránká Kryřtuřá Syná Bożego/ inřze náu
23: ki/ ludzkie vřřáwy/ y řwoie wřafne wymyřly przyřadzá=
24: iá/ y pod zářlonę Syná Bożego/ y kořćiołá krzeřćiján=
25: řkiego/ náuk Dyabelřkich utzá/
26: małżeńřtwá/ y pokár=
27: mow/ ktore Pan Bog řtworzył ku vřzywániu wiernym
28: zákázuią/ ktorzy przes odpuřty/ Čzyřce Mřze/ Kápice
29: Čzyřřthořći/ Obrázy/ Ořtarze/ Bágná/
30: Gromnice/
31: Szołdry/ Oleie/ Wody/ Soli/ Ornathy/ Krucyfixy/
32: Pieniádze/ Koncylia/ Reguły/ Spowiedzi/ Offiáry/
33: y inřze Dyabelřkie Zabobony/ ku řářce Bożey przyřć
34: chćá.

35: Iełtze tełz iáko Zydowie kiedy onego Báránká iedli

strona: 186

1: tedy żadney kości wnim niełamáli/ tákże thełz wierni y

2: wybráni Boży tego Báránká Kryłtułá iedzą/ á kości

3: wnim żadnych niełamią.

4: Ci łamią kości w tym Báránku/ kthorzy łowo iego

5: Święte wywráćią/ fwiátości y poftánowienia iego

6: łamią/ pod iedną ofobą dawáią álbo przyimuią. (marg) Ktorzy łamią kości w Báránku. (-)

7: Iełtze tełz iáko onego Báránká žydowie iedli w ie/

8: dnym domu/ vkáfawłzyfię/ prętko/ y ftoiąc/ łafki w rę

9: kách fwoich trzymáiąc/ tákże tełz tego Báránká Páná

10: iezu Kryłtułá włzyfcy wierni iedzą w iednym domu/

11: ko

12: śćiele Świętym krześcijánłkim/ y Apoftołłkim/ kthory(marg) Ktorzy w iednym domu. (-)

13: fię nie w Rzymie zá Papieżow/ ále iełtze od Iádamá

14: y Iewy zátzął/ był zá Kryłtułá y Apofthołow iego/ y

15: po włzyłtkim fwiećie fię rołprołżył.

16: A iedzą tego báránká vkáfawłzy fię to iełt/ nágoto=

17: wawłzy fię w drogę wietznego žywotá/ y odrzućiwłzy

18: od fiebie włzyłtki zábawki tego fwiátá/ pietzołowánie/

19: bogáctwá/ y rołkołzy. (marg) Ktorzy vkáfawłzy fię iedzą báránká. (-)

20: Prętko go iedzą nierozmyłłáią fię áni odkładáią dzień

21: zá dzień.(marg) Ktorzy ftoiąc iedzą. Ktorzy łefki máią w rękach. (-)

22: Stoiąc będąc záfłwe gotowi/ iełli Pan zákołáce/

23: o trzećiey/ fzołtey/ álbo dziewiętey godzinie w nocy.

24: Łafki máiąc w rękach fwoich/ pámiętáiąc ná tho iż

25: tu ná thym fwiećie łą komornikámi y pielgrzymámi/ á

26: wietznego mięłłkánia niemáią.

27: A ci záfię tego Báránká Kryłtułá/ nieiedzą w ie=

- 28: dnym domu/ ktorzy rozmaíte zakony s swoich głow wy
29: myflili/ iáko fą wżycy Mnifzy/(*marg*) Ktorzy báránká nieiedzą w iednym domu. (-)
30: ktorzy fie od owiec Pá
31: ná Kryftułowych odłázyli/ ktore flucháią głofu Kry
32: ftufá páfterzá nawyfffzzego/ á náczynili sobie infzych
33: páfterzow/ Dominikow/ Fránciflkow/ Bárnádynow
34: ktorych głofu flucháią.

strona: 186v

- 1: Ci tefz iedzą Báránká tego nieukaławfzy fie/ ktorzy
2: fie zábawiáią/ wielkimi przcámi/ około rzetzy tzełnych
3: wftáwicznie/ á opułtziáią rzetzy niebiełkie/(*marg*) Ktorzy nieukaławfzy fie iedzą. (-)
4: ktorzy o Bo
5: gáctwách/ o imieniu/ o żonach/ o dziećiach/ o koniach
6: o pfiach wftáwicznie myflą y prácuią/(*marg*) Ktorzy nieprętko iedzą. (-)
7: ktorzy w pán=
8: ftwách/ w obzerftwách/ w cudzołoftwách/ y w gám=
9: ráctwách leżą/ iáko ieft wżyfthka ordá kxięzey Papie=
10: fkiey
11: Ci tefz tego Báránká Páná Iezu Kryftulá niepręt
12: ko iedzą/
13: ktorzy do náuki iego nierychło przyftawáią/
14: Seymow tzekáią/ żywotá fweo niepolepřzáią/ ále dzień
15: zá dzień odkłádáią/ Koncylia/ Krolow/ Celárzow/ Pá
16: now/ Papieżá/ y Bifkupow tzekáią.
17: Ci go tefz iedzą nieftoiąc/ ktorzy Kryftulá wyzna=
18: wáią tżáfu ftzełliwego/ á przą fie go tżáfu nieftzełli=
19: wego:(*marg*) Ktorzy nieftoiąc iedzą. (-)
20: Ktorzy niedbálymi fą około rozmnożenia chwa
21: ły Bożey/ ktorzy kościoły łupią y pożywienie wiernym
22: flugom Bożym wydzieráią/ y ich nieopátruia/ y kto=

- 23: rzy mowią. Brzydzi fie dużá náfzá nád tym lekkim po
24: kármem.
25: Ci tefz lafk w rękach fwoich nietrzymáią/ ktorzy fie
26: tu na fwiećie ná długie miéłfkánie funduią/ ná fmierć
27: y ná godzinę ofátetzną/ rzadko álbo nigdy/ niewfpo=
28: mináią.
29: Iefztze thefz iáko onego Báránká Zydowie zgorzką
30: fáfłfzą/ y fprzałnkámi iedli/ tákże tefz/ thego Báránká
31: Páná Kryftufá/ wfzyfcy wierni/ krzyfz fwoy zánim nio
32: fąc/ w fztzerości y w prawdzie żywąc/ iedzą. (marg) Ktorzy lafk w rękach nie trzymáią.
(-)(marg) Ktorzy s fáfłfzą báránká iedzą. (-)
33: A cí fą włáfní iego zwolennicy/ co thego Báránká
34: zgorzką fáfłfzą iedzą/
35: ktorzy tu ná fwiećie/ dla imieniá
36: iego fwietego/ prześládowánie/ vdrętzenie y wćifnienie

strona: 187

- 1: rozmaíte ćierpią/
2: álbo iáko Kryftus powiedział/ plá=
3: tzą y łykáią/ y fą podobni niewiáftom dziatki máłe ro
4: dzącym.
5: Papiefz y wfzyłtká ordá iego tefz iedzą Báránká/ ále
6: bes tey gorzkiey fáfłfze:
7: Abowiem nic dla imieniá iego
8: fwietego nie ćierpią y owłzem wierne zwolenniki prze=
9: fláduią y zábijáią ty/ ktorzy tego Báránká ftą fáfłfzą
10: iedzą.(marg) Ktorzy bes fáfłfse baránká iedzą. (-)
11: Ci tefz tego Báránká Páná Kryftufá iedzą fprzałn
12: kámi/ według rofkazánie Bożego/ ktorzy fítzerości y
13: prawdy náfláduią/ od ftárego báfwochwáłftwá wćie

- 14: káią/ y od fáłrzywey náuki odstawáią/
15: ktorzy w koście
16: le Bożym żadnego zgorńzenia s łiebie niedawáią/ y kto
17: rzy w dobrych vtzynkach y wnowości żywotá chodzą.(*marg*) Ktorzy s przafnkami iedzą.
(-)
18: Ktorzy łtárego Iádámá/ y z vtzynkami iego odrzucá
19: ią/ y grzechowi łobie pánowác niedopułztzáią/ ále du=
20: chem martwiá w łobie cíelełne żądze y vtzynki.
21: Ktorzy
22: tełz nátym łwiećie trzezwie/ łpráwiedliwie y pobożnie
23: żywą/ ludzi vbogich niełupią y nieobcíązáią/ y vbo=
24: gich iáłmuznámi niezápomináią y włpomagáią/ y brá
25: terłką miłość záchowywáią/
26: złym złego nieoddawá=
27: ią/ niezlorzetzą/ niełromocą/ y włzelákiey łie obłudno=
28: łci y chyłrołci łtrzegá. Kthorzy Krolom/ Pánom/ y
29: przełozonym/ według woley Bożey łá połłufzni.
30: A záłię ktorzy nie łá tákowi/ cí Báránká Páná Kry
31: łtufá włztzerołci y w prawdzie nieiedzą/ ále go iedzą
32: w łtárym qwáłie.(*marg*) Ktorzy s przafnkami nieiedzą (-)
33: A widzłz tu iułz? zápámłęłáły tżłowietze dułze łwo=
34: iey/ y bluznierzu Syná Bożego? [i]ákie wielkie y poćiełz=
35: ne táiemnice/ tá figurá/ áłbo then cíeń/ iedzenie onego
36: żydowłkiego Báránká wielkonocnego/ w łobie zámy=

strona: 187v

- 1: ka?
2: Nie Młzą konietznie od Szatháná/ dla brzuchá
3: łmyłłoná/ ale onę offiárę Syná Bożego/ kthorą ras
4: ná krzyżu vtzynłł/ y tám włzylłtko cokolwiek ten Bárá
5: nek żydowłki známionowáł wypełnił.

- 6: Dla czego Mfze bywają.
- 7: PowiedaŹ iefztze/ IŹ nietym ŹpoŹobem/ y nietym
- 8: vmyŹlem tego Brnk fwego martwego/ bes krwie/
- 9: n Mfzy offiruiecie/ ŹebyŹcie Źobie zbwienie/ y grze
- 10: chom odpuŹtzenie przes t offir zŹlugowc mieli.
- 11: boŹe day te/ byŹ tkow wir miŹ/ y tk nieodmien
- 12: nie o they MfzrŹkiewy offirŹe trzymaŹ/ bowiem gdy
- 13: byŹ thkow wir miŹ/ muŹiŹby tnŹza byc Pani
- 14: Mfza/ y ze wfzytkimi Mfzarzmi
- 15: Ktorzyby ntychmiaŹt
- 16: Źtali Źie on Sol zwietrzŹ/ ktora nic imŹzego niego=
- 17: dn/ iedno by byŹ pretz wyrzucon/ y od ludzi podeptan.
- 18: Alec ia przed Źi temu niewierz/ byŹ tk/ iko pi=
- 19: ŹeŹŹ/ o Mfzey thrzymc miŹ/ poniewaŹeŹ mŹo niŹey
- 20: opk npiŹaŹ/ tak powiedic: IŹ t offir Mfzr=
- 21: Źka/ iefŹ tego Źkutku/ y nieiefŹ rozna/ od oney krzyŹowej
- 22: y krwwey offiry.
- 23: ObtŹŹe iako Źie tu zgadzaŹ? ikoŹ
- 24: tu tobie wierzc? N iednym mieyŹcu powiedaŹ: IŹ
- 25: t offir MfzrŹk/ Źadnego zbwienia y odpuŹtze=
- 26: nia grzechow niezŹluguie?(*marg*) Niezgadza Źie w pianiu fwo[im] BiŹkup. (-)
- 27: A n drugim mieyŹcu. IŹ
- 28: thego iefŹ Źkutku/ nieiefŹth rozna od oney krzyŹowej y
- 29: krwwey offiry? WidziŹ? Iko tu s tkowych wfŹt/
- 30: ktore Źie Pn Bog nieboi/ rzem iepŹo/ y zimno
- 31: wychodzi?
- 32: IzaŹ niewieŹŹ/ iŹ Źkutek oney krwwey ras vtzynio=

strona: 188

- 1: ney n KrzyŹu Syn BoŹego offiry/ iefŹ odpuŹtze=

- 2: nie grzechow/ według flow onych Páná Kryšťufá ná
- 3: oftatetzney wietzerzey/ ktore mowił:
- 4: To iest Krew mo
- 5: iá nowego Testámentu/ ktora zá wiele ich będzie wy
- 6: laná/ na odpufztzenie grzechow. Tákze thesz y Páweł
- 7: Święthy mowi: Przes krew iego mamy odpufztzenie
- 8: grzechow.
- 9: I záfię ná drugim mieyfcu. Bes krwie wy
- 10: lania niebywa grzechom odpufztzenie. Tu maż iáfne
- 11: fwiadectwá Duchá fwiętego/ iż fkutek oney krwáwey
- 12: offiáry Syná Bożego/ iest odpufztzenie grzechow.
- 13: Ale y to iesztze przydam/ iefli thá offiárá Mfzárka
- 14: wáfzá/ iáko ty powiedafz/ nietzyni żadnego odpufztze=
- 15: nia grzechow/ áni od nich otzyścia/ tedyć tym obyztá=
- 16: iem iest niepotrzebna/ y od Dijablá/ dla pie=
- 17: niędzy fmyflona.
- 18: I to wżytko fáłfz/ y máctwo/ coście kolwiek o tey
- 19: mártwey Mfzárskiey offiárze w fwoim Mfzale nápiłá
- 20: li/ tymi flowy Aby nas táiemnicá tey offiáry wyzwo=
- 21: liłá od grzechow(*marg*) Wemfzale. (-)
- 22: I záfię. Abyś był thá náfzą offiárą
- 23: vbłagan. I záfię. Rátz nas Pánie przes tę offiárę od
- 24: grzechow náfzych otzyścić. I záfię. Tá ofiárá/ niechay
- 25: grzechy náfze otzyści.
- 26: I záfię: Przes tę Pánie fpráwę
- 27: tháiemnice/ y grzechy náfze niechay będą otzyćcione/ y
- 28: żądze fpráwedliwe nápełnione. I záfię. Day nam pro
- 29: símy cię Pánie/ áby thá offiárá zbáwienna/ y náfzych
- 30: grzechow byłá otzyścienim/ y twego Máieftatu vbła
- 31: gánim.

- 32: I zalię w Kanonie Mnieyłym. Przyimi Bo=
33: że tę niepomázaną offiárę/ którą ia niedoſtoyny flu=
34: gá twoy/ ofiáruię tobie Bogu moiemu żywemu/ y pra=
35: wdziwemu/ zá niezlitzone grzechy/
36: zgorſzenia/ y niedbá
37: łości moie/ y zá wſzyłtki ſtoiące/ ále y zá wſzyłtki wier=

strona: 188v

- 1: ne krześcijány żywe y zmárłe/ áby y mnie y onym była
2: pożyteczna ku zbáwieniu.
3: I zalię: W wielkim Kano=
4: nie. Offiáruiemy twoiemu Máieſtatowi Panie offiá=
5: rę tzyſtą/ ofiárę ſwiętą/ ofiárę niepomázaną/ łami zá
6: fię? y zá wykupienie duſz/ zá nádzieię zbáwienia. etc.
7: Inſze tákowe/ y tym podobne ſwiádectwa/ ktore ſą
8: w Mſzale wálzym nápiſane opuſztam. Abowiem iuſz
9: ſtych mozeſz obátzyć/ ieſli ſiety ſłowá wemſzale s twoi=
10: mi ſłowy zgadzaią/ gdzie ták powiedaſz:
11: Iż nie thym
12: ſpoſobem/ y nie thym vmyſlem tey offiáry Mſzárſkiey
13: offiáruiecie/ żebyście ſobie zbáwienie y grzechom od=
14: puſzzenie przes tę offiárę záſługowác mieli. A batyſz
15: iuſz/ iakoſ fię tu zoſtał przy prawdzie?
16: Czemu fię Mſzą brzydzymy/ Odpo
17: wiedz.
18: Ieſzcze teſz powiedaſz/ iż fię żadną rzetzą więcey
19: niebrzydzymy iáko Mſzą koſcioła Papieſkiego: To pra
20: wdę powiedaſz.
21: a chceſz wiedzieć tżemu fię brzydzymy?
22: Abowiem żadney rzetzy przed Bogiem brzydźzey nie=
23: máłz áni było od potzátku ſwiátá iáko ieſt tá Mſza wá

- 24: Iżá kuglárka/
25: w ktorey báránká niewiem iákiegoś mar
26: twego/ bes krwie/ Bogu ofiáruiecie/ nálmiewáiąc fię
27: z onego báránká żywego Páná Iezu Kryftuá Syná
28: Bożego/ y z náświetłzey męki/ krwie/ y offiáry ras ná
29: krzyżu vtzynioney iego:
30: Abowiem w tey śmyłloney of=
31: fiárze swoiey to iáwnie okázuiecie/ iż temu niewierzy=
32: cie/ áby Kryftus Syn Boży/ ras ná krzyżu rozlawłzy
33: krew swoię/ śpawił nam odpułztzenie grzechow ná=
34: śzych.
35: Abowiem kiedybyście temu wierzyli/ tedybyście

strona: 189

- 1: przełstawáli ná iego náświetłzey ras vtzynioney/ offiá=
2: rze/ y niepátrzylibyście/ ná żadne inłze offiáry/ áni im
3: odpułztzenia grzechow przypifowáli.
4: Wiem otym/ iż to włty wyznawacie/ Kryftus dofić
5: vtzynił zá grzechy/ ále cołz po tákowym wálzym wyzna
6: wánium/ poniewałz temu niewierzyćie?
7: Abowiem kiedy
8: byście wierzyli/ nigdybyście żadnych inłzych Bárán=
9: kow marthwych/ bes krwie/ nieoffiárowáli/ y Bogu
10: niezálecali?(*marg*) Włty wyznawaią Papieznicy iż Kryftus dofić vtzynił ále temu niewierzą.
(-)
11: Boć onego báránká Syná Bożego/ nie
12: potrzebá Bogu zalecáć: Iełt iego Syn miły/ ktorego
13: nie my/ ále on nas mizerne záleca Bogu Oycu śwemu.
14: O mizerny y nędzny tzłowietze/ ziemio: A więc thy
15: Kryftuá Syná Bożego zálecałz Bogu? A więc thy

- 16: Krytułá Syná Bożego tákowego Páná/ ktoremu da
- 17: na ieft wżeláka moc/ ná niebie y ná ziemi/ offiáruiefz. (*marg*) Nędzny to ieft tákowy Krytus ktorego grzeźzny tżłowiek offiaruie. (–)
- 18: Powiedz mi/ co iefth więźszego/ y poważnieyźzego
- 19: przed Bogiem/ ty/ tżyli Krytus? rzetzelz/ iż Krytus
- 20: A tżemuź ty tedy będąc mnieyźzym/ y podleyźzym/ ofia
- 21: ruiefz więźszego/ y poważnieyźzego? Iefli w Krytu=
- 22: íá offiáruiefz Bogá/ kiedy chcefz/ tedyś ty iufz więźży
- 23: á niźfli Krytus?
- 24: Abowiem wiefzy ten ktory offiáruie
- 25: á niźfli ten ktorego offiáruia? (*marg*) Co ieft więźszego iefli Krytus albo kxiądz. (–)
- 26: Powiedz iefli maź Krytułá w fwoiey mocy?
- 27: Iefli
- 28: rzetzelz: **Niewam** [!]: A tżemuź go tedy offiáruiefz/ ponie=
- 29: waź go fwey mocy niemaź? Izaź niewiefz/ (*marg*) Iefli Papiefz s kxiężą fwoią ma Krytułá w fwey mocy. (–)
- 30: Iź kie=
- 31: dy kto chce co offiárować Bogu/ ma to mieć pierwey
- 32: w fwoiey mocy? Abowiem iefli ono offiáruie/ tżego w
- 33: fwey mocy niema/ tedy nic nie offiáruie:
- 34: A iż ty Kry=
- 35: tułá w fwey mocy niemaź/ przeto go tefz offiárować
- 36: niemożeź.
- 37: A gdyźż ták ieft/ tedy fie flufznie Mízą brzydziemy/
- 38: poniewaź nic inźzego Míza wáźa nieieft/ iedno brzyd=
- 39: kość Boża/ kthora według piłmá Świętego/ w pán=
- 40: łtwie Antykrytułowym miála łtać ná mieyfcu Świę=
- 41: tym Syná Bożego zupełnego zbáwićielá niźtzy
- 42: á was
- 43: kápłany z wáźą offiárą dołkonáłze y pewnieyźze być o

- 44: kázuie.
- 45: A chcelz tzińić offiárę Bogu/ offiaruyże łámego fie=
- 46: bie/ ktorego małz w mocy/(*marg*) Iaką mamy offiárę tzińić Bogu. (–)
- 47: ále y łamego fiebie niemożelz
- 48: mieć w mocy/ y niemożelz fie offiárować/ iefli cie Pan
- 49: niewłpomoże? Spytałz mię iako fie mam offiárować?
- 50: Powiem/ iedno fluchay:
- 51: Záprzy fię łamego fiebie/ y
- 52: wezmi krzyłz łwoy/ y podz zá Kryłtufem. Abowiem on
- 53: nas ták łam vtzy: Iż tho iefł wdziętzna Pánu Bogu
- 54: offiárá/ przeć fię łámego fiebie/ y morzyć łtárego Iá=
- 55: dámá
- 56: ábowiem ták iefłefmy przez grzech Oycá nałzego
- 57: pierwłzłego Iádámá łkázni/ iż łami przed otrzymá ná=
- 58: łzymi bárzo fię łebie podobamy/ y káždy s łwego przy
- 59: rodzenia złęgo łobie pochlebia y kocha fię łam w łobie
- 60: Ieden w mądrości/ drugi w náuce/ drugi w bogác=
- 61: twiech/ drugi w prozney chwale.(*marg*) Ktorzy offiáry wdziętzne offiaruią Panu Bogu.
(–)(*marg*) Offiáry krześcijáńłkie. (–)
- 62: A przełto kto to vmie zádułić y w zgárdzić w łobie/
- 63: w tzym fię nawięcey kocha/ tenći offiárę Pánu Bogu
- 64: wdziętzną tzińi/ á iefł ieden z onych vbogich/ o ktorych
- 65: Kryłtus ták mowi.
- 66: Błogofłáwieni vbodzy w duchu/
- 67: Abowiem tákowych iefł krolełtwo niebiełkie.
- 68: A przełto wiernych łudzi krześciiáńłkich/ ták mowię
- 69: łług kołcielnych/ iáko tełz y łudzi innych. To łą offiá=
- 70: ry wdziętzne Pánu Bogu:
- 71: Przodkiem/ ábyś Panu Bo
- 72: gu/ zá włzytki nierozłitzne dobrodzięłtwa ięgo dzięko=

73: wał/ á zwłafztzá iż nas przes iedyną offiárę ná krzyżu

74: vtzynioną krwáwą Syná fwego miłego odkupić ra=

75: tzył.

strona: 190

1: Potym ábyś dułżę y cáiło fwe Pánu Bogu offiáro

2: wał/ ktorey żadny inłzy offiárowác niemoże/ iedno ty

3: íam;

4: Ták będziefz náśládował Kryftuía/ gdy iáko on

5: íwe cáiło offiarował/ ták tefz ty íwoie á nie Kryftufo=

6: we offiárowác będziefz/ iáko Święty Páweł vtzy:

7: A=

8: bowiem Kryftuía Syná Bożego żadne ítworzenie of=

9: fiárowác niemogło/ áni przed oblitzność Bogá Oycá

10: poftáwić/ iedno on íam. y to nie kiedy thy/ álbo ia/ ále

11: kiedy on íam chciał.

12: Przeto my nie ofiárujemy Kryftuía znowu/ ále bierze

13: my y iemy cáiło y krew iego Pijemy/ według wftáwy y

14: rofkazánie Syná Bożego/ ktory wziáwłzy chleb/

15: y po

16: dziękowáwłzy íamał y dawał zwolennikom íwoim mo

17: wiąc. Bierzćie/ iedzćie/ To íeít cáiło moie: Tymże o=

18: bytzáiem wziáwłzy kubek/ y podziękowáwłzy dáwał im

19: mowiąc.

20: Piyćie ítego włzyfcy: Abowiem tho íeít krew

21: moiá nowego teítámentu/ ktora zá wiele ich będzie wy

22: íaná/ ná odpufztzenie grzechow.

23: Tu niefłyfyíz nic/ áby kazał Bogu Oycu offiáro=

24: wác/ tylko iż krew íwoię nowego teítámentu krwią zo=

25: wác/ tylko iż krew íwoię nowego teítámentu krwią zo=

- 26: wie/ ktora zá wiele ich miááá być wylaná/ ná odpufz=
27: tzenie grzechow.
28: Tu ftąd moželz obátzyć/ iż Kryftus Syn Boży przez
29: nadrofffzey krwie fwoiey ná krzyżu ras wylanie/ nam
30: fpráwił grzechow nálfzych odpufztzenie;
31: A gdzie ieft od
32: pufztzenie/ tám iufz niemááá wiecey offiáry zágrzech/
33: iáko Apoftól powieda: Zburz to profzê ciê iefli vmiesz.
34: A iż tego zburzyć ná wieki wiekom niemozelz/
35: przeto
36: tedy niedziwuy fie profzê ciê/ iż fie wlfzyfcy wierni y wy
37: bráni Boży Mfzâ wáfzâ iako bluznierftwem nieslfychá
38: nym/ y tã zmyflonã obłudã/ brzydã/
39: kthorã fam fzá=

strona: 190v

- 1: tan zmyflił/ ku pohánbi]e]niu y poftromoceniu oney iedy
2: ney ofiáry/ Páná Iezu Kryftuá/ ktorã ná krzyżu ras
3: krwãwã vtzynił/ zá co iemu/ niechay będzie tześć/ y
4: chwałã náwieki wiekom. Amen.
5: Zá vmárle ludzi offiáruia wemfzách.
6: A iż tefz powiedafz że nietylko zá żywe/ ále tefz y zá lu=
7: dzi vmárle offiáruiefz Kryftuá znowu/ áby ludzie v=
8: márli byli męki Páná Kryftufowey vtzeftnicy/
9: I po=
10: wiedafz/ iż tákowe offiárowanie zá ludzi vmárle/ iefz
11: tze za Apoftólow było.
12: Tu ciê napierwey fpytam/ odpowiedz mi ná to? Ie
13: fli ci ludzie vmárli zá żywotá byli vtzeftniki męki Paná
14: Kryftufowey/ álbo niebyli?
15: Rad y nierad muflfz od=

- 16: powiedzieć: Iż wszyscy wierni/ którzy ieszcie za żywo=
17: tą iedli ciało y krew pili Krystufá Syná Bożego/
18: przez wiare/ byli vtzefniki męki Krystufowey/
19: y wnim
20: mieśkáli á on w nich/ według [!] onych flow Krystufo=
21: wych. Kto ie moje ciało/ y pije moję Krew/ wemnie
22: mieśka/ á ia wnim.
23: Iefli tedy tak iest/ iż ieszcie za żywota wszyscy wier
24: ni byli vtzefnicy męki Krystufowey/ y owżem Kry=
25: ftus w nich mieśkał/ á oni w Krystufie/
26: thedyc y po
27: śmierci fą vtzefnicy/ y w Krystufie mieśkaią/ á Kry=
28: ftus w nich. Abowiem thak ná drugim mieyscu Kry=
29: ftus Syn Boży powiedział:
30: Kto w mię wierzy/ nie
31: vmrze náwieki. I zafię. Kto przychodzi do mnie/ nie
32: będzie łaknął/ á kto wierzy w mię/ niebędzie prágnął
33: nigdy.
34: A slyżysz tu ty świadectwa Duchá świętego? Iż ci

strona: 191

- 1: ludzie/ którzy ieszcie za żywota swego przyšli do Pána
2: Krystufá/ y iedli przez wiare tego Báránlka niepoka=
3: lonego/ iuz więcej niełakną/
4: y zafię którzy vwierzyli
5: weń/ pili krew iego/ iuz nie prágną nigdy. A przešto
6: ktokolwiek takowego karmi/ który nie łaknie/ y takowe
7: go poi/ który nieprágnie nigdy/ iest podobny sfalone=
8: mu.
9: A gdyż tedy wierni miełakną więcej/ y nieprágną

- 10: nigdy/ kogofz tedy karmifz y poifz profzę cię/ tym Bá=
11: ránkiem martwym/ albo iáko go ty zowiefz/ nie krwá=
12: wym y nie krzyżowym? (*marg*) Wierni iufz niełákná áni pragná więcey. (-)
13: Poniewálfz oto fłyfzyfz iáwne
14: fwiádectwo duchá fwiętego/ iż iufz wierni wfzyfcy wię
15: cey niełákná/ y nigdy nieprágná?
16: Ale by tefz dobrze łáknęli/ y prágnęli/ izali ie ty mo=
17: żefz tym twoim Báránkiem martwym/ y niekrwáwym
18: nákármic y nápoic? Abowiem ták powiedáfz/
19: iż Bá=
20: ránká Kryftufá/ ná Mfzy niezábijáfz/ áni krwie ieo ro
21: zlewáfz/ á iefli go niezábijáfz y krwie nierozlewáfz/ te=
22: dy ie muśifz báránkiem martwym karmic y poic?
23: A batyfz iufz/ iáko ludzi vmárle/ tzynicie vtzelniki
24: męki Páná Kryftufowey/ y iáko ie karmicie tą offiárą
25: martwą? A tefzci práwie ty fłowá/ bierzcie/ iedzcie/
26: przyfioią do vmárłych.
27: Powiedáfz iż to iefztze zá Apoftołow było/ tze mużes
28: nie vkazał/ gdzie kthory Apoftoł othym nápifał? Aby
29: Kryftus nie tylko zá żywe/ ále tefz y zá Indzi [!] vmárle íá
30: mego fiebie offiárowác rofkazał?
31: Ale iż tego s pílmá
32: fwiętego pokázác niemożefz: Przethoś tefz Doktorow
33: rozmáitych názbierał/ á práwie ich pílmá fprzewrá=
34: cał/ iakoć fie ná kuchnią napożytetzniey zdáło.(*marg*) Iz Mfzárskiej offiáry zá Apoftołow
niebyło. (-)
35: Wiem otym dobrze/ iż niektorzy Doktorowie ftárzy/

strona: 191v

- 1: o offiárze píáli/ ále nie o thákowey konietznie offiárze
2: Mfzárskiej/ w ktorey fie wynálmiewacie s Kryftufo=

- 3: wey offiáry/ ras ná krzyżu vtzynioney.
- 4: Ale pifali y ro=
- 5: zumieli/ o oney krwáwey/ á krzyżowey offiárze/ kthorą
- 6: ras Kryftus vtzynił. A to nie dla tego pifali/
- 7: áby Kry
- 8: ftufá znowu offiárowác álbo krzyżowác mieli/ iáko go
- 9: wy offiáruiecie/ y krzyżuiecie/ ná Mfzach fwoich/ ale
- 10: áby ono dobrodzieyftwo/ Syná Bożego/ ras vtzynio=
- 11: ne ná krzyżu/ fobie wfpomináli/ y Pánu Bogu zá nie
- 12: dziękowáli.
- 13: Iż tu ná ten fwiát/ Syná fwego zeflał/
- 14: ktory ciáło fwoie zá nas wydał/ y krew fwoię nadroff=
- 15: fzą ná krzyżu rozlał/ iáko my tefz dzifia z ludem poľpo=
- 16: litym wfpominamy/
- 17: y dziękujemy/ kiedykolwiek they
- 18: chwálebney fwiátości ciáła y krwi Syná Bożego v=
- 19: żywemy.
- 20: Albo tefz pifáli y rozumieli/ o offiárze chwały Bo=
- 21: fkiey/
- 22: ktora tefz ieft w písmie fwiętym wezwána offiá=
- 23: rą/ gdy my duŕze náŕze y ciáła náŕze/ weľpołek y z modli
- 24: twámi/ Pánu Bogu ofiárujemy. O ktorey offiárze ná
- 25: pifałem máło wyfffzey.
- 26: Ale by tefz dobrze Doktorowie/ inák rozumieli y pi=
- 27: fáli/ tedyfmy ich w tey mierze f;uchác nieľą powinni/
- 28: á nietylko tákowych ludzi/ ále tefz y Aniołow z niebá/
- 29: ieľliby fie s fłowem Bożym niezgadzali/
- 30: máią być v
- 31: nas przekłéctwem/ iáko fwięty Páweł nápiŕał.
- 32: A tefz Doktorowie tego po nas niezádáli/ by tefz ná

- 33: utzeńszymi/ y nafwięthszymi byli/
34: ábyłmy ich więcey
35: słuchác mieli/ á nišli Miłtrzá nawyśłszego Kryřtuřá/
36: ktorego Bog óciec z niebá nam słuchác kazał. Abo=
37: wiem ielli ktory Doktor co mowi;
38: Niechayże mowi/
39: iáko wymowienie Boże/ ták Piotr řwięty nápiřał.

strona: 192

- 1: A tze mu łobie nieprzetzałz iáko Auguřtyn Doktor
2: krzeřcijáńřki o řwoim piřaniu rozumiał/
3: wřzák tho małz
4: w řwoich księgach papieřkich/ gdzie ták mowi. Wie=
5: le rzety iest w księgach moich/ ktore řpráwiedliwym
6: řádem/ y bes řadnego vporu/ mogá być zgánione/
7: prze
8: tom teř księgi odwołania řwego nápiřał/ áby řie tzy=
9: táte vtzyli/ iz mi řie moje rzety niewewřzyřtkim podo=
10: báią. I záię ná drugim mieyřcu. Niewierz ták piřá
11: niu moiemu/ iako řlowu Bożemu.
12: A řlyřzyř tu iáko mię
13: ořtrzeęł ten małz řwięty y Doktor zacny? Ia tedy nie
14: doktormi/ ktorzy takieř byli ludzie/ iáko y my/ ále dowo
15: dzę tobie nawyřłřzym Doktorem Pánam Iezu Kryřtu
16: řem/
17: y Apořtoły iego/ iz tá wářzá Mřza iest od Dijabłá
18: napřzod ksiáięćia tego řwiátá řmyřloná/ á potym od
19: Antykryřtá Rzymskiego Pápieřá potwierdzoná.
20: A iz teř iestze wtymże mřzale vtzyniliřcie s pánny Má
21: ryey/ mátki Páná nářze^o I. Kryřtá/ bářwaná nawyřłř

22: Ízego/(*marg*) Papiéfz s swoią ordą vtzynieł s panny Maryey Bałwana. (–)

23: gdzie tę pánnę w wáfzych Mfzach Dijabelfkich

24: zowiećie y tzynicie/ żywotem/ drogą/ rządzićielką/ zbá

25: wienim ludzkim/ zrzodłem odpufztzenia grzechow/

26: fwiáthłem ofwiecáiącym fercá ludzkie/

27: ożywiáiącą/

28: grzechy rozwiązuiącą/ odpufztzenia grzechow dawá=

29: iącą/ nádzieię iedyną/ grzechy zámázuiącą/ błádzące

30: páwrócáiącą/

31: Aniołom rofkazuiącą/ ludzi Iednatz=

32: ką/ a nákoniec wśyftkich ludzi Zbáwićielką/ ktore prze

33: zwifká tylko sámemu Synowi Bożemu włáfnie nale=

34: żą á nie żadnemu ftworzeniu infzemu.

35: A iż Bog iufz dáley niechćiał ták wielkiego bluznier

36: Ítwá wáfzego ćierpieć/ przetołz was wtym Mfzale Di

37: iabelfkim chćiał wśyftkiemu fwiátu kácerzmi okázác/

38: w ktorym tákeście nápifél. (*marg*) pápiéfz y s swoią ordą heretyk. (–)

39: Iż Pánná Marya iefth

strona: 192v

1: przybytkiem wśyftkiew troyce fwiętey: iákoby Pánná

2: Márya/ miáła potząc w żywoćie swoim/ y porodzić/

3: Bogá oycá y Syná y Duchá fwiętego.

4: Thakowi byli

5: Kácerzowie Sábellius/ Praxeas/ Hermogenes/ Pa=

6: tris pálliani. A więc iefitze będziemy wiefłzych káce=

7: rzow/ nád was ífukać y tzeć?

8: Iáwnie fie tho wtym

9: Mfzale wáfzym Dijabelfkim okázuie/ iż fie Páná Iezu

10: Kryftá Syná Boże°/ y wśyftkich załlug iego przyćie. (*marg*) Co iefth przeć fie Syná Bozego.

(–)

- 11: Powiedz mi proszę cie? i co iest inżzego przeć sie fy
- 12: ná Bożego/ y iego zaflug/ iedno go znowu/ ná každey
- 13: Mfzey ofiárowác/ mętyć/ y krzyżowác?
- 14: I co iest przeć
- 15: sie krwie iego nadrofffzey/ iedno mowić/ do świętego
- 16: Wincentego/ Twoią krwie męzenniku grzechy náfze
- 17: omyi/ y day nam niebieskie wefele?
- 18: I co iest przeć sie
- 19: zaflug Pána Iezu Kryfta/ iedno w zaflugach inżzych
- 20: ludzi vmárłych nádzieię odpufztzenia grzechow poklá
- 21: dáć?(*marg*) Wincentego krew. (-)
- 22: I co iest przeć sie Syná Bożego/ drogi/ żywotá
- 23: zbáwienia/ nádzieie/ iedznatzá/ rzetzniká/ y dawce od
- 24: pufztzenia grzechow/ iedno Pánnę Máryą ftworzenie
- 25: Boże/ názywác y tzyńić/ drogá/ żywotem/ zbáwienim
- 26: nádzieię/ iednatzem/ rzetznikiem/ y dawcą odpufztze=
- 27: nia grzechow?
- 28: I co iesth przeć sie Pána Iezu Kryftá tey náfzey
- 29: iedyney drábiny do niebá/ poćiefzenia/ y drzwi/ iedno
- 30: drzewo krzyżowe tzyńić/ drábiná/ poćiefzenim/ y
- 31: drzwiami do krolestwá niebieskiego?
- 32: I co iest przeć sie Pána Iezu Kryftá Syná Boże=
- 33: go/ ktory thylko sam iest iedynym żywotem náfzym/ ie=
- 34: dno grob kámienny y martwy/ żywotem názywác?
- 35: Ták
- 36: że wlotznią drzwiami? Cierniową koronę otwieráią=
- 37: cą niebo/ y dawájącą żywot wietzny?

strona: 193

1: I co iest przeć sie Pána Iezu Kryftá/ ktory iest ie=

- 2: dynym zbawicielem y Pátronem/ iedno mowić do tzter
- 3: naście pomocników Wemfzy/ niechay nas Bog przes
- 4: was zbawi?
- 5: Bądź tześć Bogu zá Pátrony?
- 6: i co iefth nákoniec przec fię Páná Iezu Kryłthá/
- 7: Syná Bożego/ y odeymować mu iego chwałę włafną
- 8: iedno mowić do Świętego Stániłławá?
- 9: Ciebie fwiát
- 10: chwali Staniłławie? ófwiec nas práwą fwiatłością?.
- 11: Aleć ták Pan Bog záfwe zwykł ludzi niewdziężne
- 12: kárác/ iż kiedy ludzie niechcą prawdy Bożey miłowác
- 13: y przyimowác/ tedy mużą máctwu wierzyć/
- 14: á ná=
- 15: koniec mużą drwá/ kámienie/ írebro/ złoto/ álbo zelá
- 16: zo/ miálto Bogá chwalić/ iáko sam Pán Bog othym
- 17: przes Moizelzá powiedział:
- 18: A gdy famego Bogá nie
- 19: chcą wzywác/ mużą wzywác tych kthorzy ábo nigdy
- 20: niebyli/ ábo tych ktorzy fámi íobie rády dać niemogli/
- 21: afz iey fámi od Bogá żądáli.
- 22: A gdyż tedy ten Mízał Dyabelski wáfz to iáwnie v=
- 23: kázuie/ iż fię przyćie Páná Iezu Kryłtá Syná **Bozgo** [!]
- 24: Ítąd tedy iefth dowod doftátetzny/
- 25: iż nieieście ludem
- 26: iego/ według Prorocwá Dánielá Świętego/ kthory
- 27: ták powieda: Iż ten niebędzie ludem iego/ kthory fię go
- 28: záprzy.
- 29: Wiem dobrze otym/ iż Kryłtułá Syná Bożego v=
- 30: Íty wyznawácie/ ále coż potym/ gdy fię go íprávami
- 31: wáfzymi przyćie(marg) Papielz s fwoimi ma rozmaíte iezufy. (–)

- 32: Nátzyniliście łobie w tym Mfzale rozmaitych Ie=
33: zułow/ to ielt/ rozmaitych zbawicielow/ rozmaitych
34: drog/ rozmaitych żywotow/ rozmaitych [do] Bogá rze
35: tznikow/
36: rozmaitych drábin/ y drzwi do niebá/ to ielt
37: rozmaitych y ífkodliwych Sekt álbo działow/ o ktho/

strona: 193v

- 1: rych ták wielebny piotr Święty przed tym mowiąc
2: przepowiedział/ thymi flowy.
3: Iz będą między wami
4: fáłszywi vtzycielowie/ ktorzy potaiemnie wprowadzą
5: Sekty ífkodliwe/ tefz Páná/ ktory ie odkupił prząc fię:
6: Izali ten Mfzał wáfz tego iáwnie niepokázuie/ iz fię
7: Páná Iezu Kryfthá Syná Bożego przyćie/ y iego za=
8: flug?(*marg*) Nam niemogá tego przyfędzić/ ábyśmy mieli. **akie [.]** infze Iezufy. (-)
9: gdy zbawienie/ poćiefzenie/ y grzechom odpufztze
10: nie infzemu ítworzeniu przypifuiecie/ co tylko lámemu
11: Pánu Iezu Kryftufowi Synowi Bożemu náleży.
12: Wy nam thego przyfędzić niemożećie/ poniewáže=
13: ímy my infze wízyftki zbawiciele/ drogi/ żywoty/ drá=
14: biny/ nádzieie/ rzetzniki/ zaftępce/ dawce odpufztzenia
15: grzechow ná ítronę odrzucili/
16: a tę tześć tylko ná láme=
17: go Páná Iezu Kryftá Syná Bożego włożyli ktorego
18: opowiedamy być zbawicielem/ drogá/ żywotem/ drá=
19: biná/ nádzieią/ rzetznikiem/ iednatzem/ zaftępcą/ y da=
20: wcą odpufztzenia grzechow.
21: Kthofz tu tedy między námi ielt Antykrystem? Ian
22: Święty powieda/ Iz to ielt Antykryft/ ktory fię przy
23: Oycá y Syná/ y powieda dáley/ iz kthorykolwiek fię

- 24: przy Syná/ then y Oyca niema.
- 25: Ale iż fię wy przyćie
- 26: Syná/ przeto Bogá niemaćie. Ieście tedy Antykry
- 27: łtowie/ o [ktorych] tenże Ian Święty napisał. Słyże=
- 28: liście/ iż [Antykr]yft przyidzie/ y teras iufz wiele Anty=
- 29: kryftow potzęli być:
- 30: Iu[łz t]hedy łtego Młzału Dyabelskiego może káždy
- 31: wierny obatzyć/ iżećie łą podobni Turkom/ Zydom/ y
- 32: włzytkim pogánom/ ktorzy tełz Páná Bogá vłty wy=
- 33: znawáią/ á[le] fię Syná Bożego przą/
- 34: przeto tełz Bo=
- 35: gá niemáią. Błogofławiony to małz/ ktory te widzi/ á
- 36: ktory miedzy tákowymi nálmiewcámi Bożymi nie fie=
- 37: dzi.

strona: 194

- 1: A przełto wy vbodzy á prołci niebożátká/ vćiekay=
- 2: ćie od thych Młzarzow/ y wilkow co nádaley/ y wy=
- 3: łtrzegayćie fię tych Młzy/ iáko trućiny nawięłzey dułz
- 4: wáłzych/ (*marg*) Do ludzi vbogich napominánie krzełćiańłkie. (-)
- 5: w ktorych Młzách vłtáwitznie ći zápámiętá
- 6: li Młzarze/ dla pieniędzy bezecnych Páná Iezu Kry=
- 7: łtá Syná Boże^o bluznią/
- 8: zá zdycháiącą łwinię by go
- 9: iedno náiał/ łwego Kryłtułá offiáruią/ krew y załlugi
- 10: iego depcą/ y fromocą/ vtząc was Bálwochwalłtwá
- 11: y błędow/ dla łwoich brzuchow.
- 12: Abyćie vnich tákowa
- 13: Młze náymowáli/ kupowáli/ Tryceymy/ y Wotywy/
- 14: o ktorych ták Prorok Święty nápisal tymi łowy.

- 15: Iż *kyięża* [!] vtzyli zá naymy/ y Prorocy prorokowali
16: zá pieniądze/ podpieraiąc fię Pánem/ mowili? Izali
17: nieiefth Pan w pośzrodku miedzy námi? nieprzydzieć
18: nic złego nánas.
19: i mowi thám dáley Pan Bog przes
20: tegofz Proroká: I dla tego w kościele wáżym będą o=
21: ráć iákio ná roli/ á Ieruzálem będzie/ iákio ftos kámie=
22: nia/ á gorá kościelná iákio wyfoki lás.
23: Stąd iufz káždy wierny obátzyć może/ iákich Mfzy
24: flucha/ y iákowi iefteście fludzy/ iefli Kryftufowi/ ál=
25: bo Antykryftufowi? Iefli Prorocy Boży? Czyli wilcy
26: drapieżni: Iefli przyiáciele Kryftufowi/ Czyli nie=
27: przyiáciele Boży?
28: Iefli vtzyćielowie wierni/ tzyli gro=
29: bowie pobielani? Iefli fzáfárze táiemnic Bożych [pra]
30: wdziwi/ tzyli iákio Kryftus mowi/ Złodzieie/ y [...]
31: wie Abo iefli to v was kościół [...]
32: fka.
33: O ludu Boży wybrány/ krwią P[áná] Iezu Kryftá
34: Syná Bożego pokropiony/ vćiekay ftego Babilonu co
35: nadáley/ abyś niebył vtzeŃnikeim grzechow ich/ y nie
36: wziąeś plag álbo karánia ich.
37: Ale podzmy do Mfzey
38: obátzmy fkąd vroflá.

strona: 194v

- 1: Skąd Mfza papie=
2: ska vroflá/ iefli iá Kryftus Syn Bo
3: ży/ Iákub/ Piotr/ álbo Márek fwięty postanowił.
4: NApifałem był w pier=
5: wfzych księgach moich/ Iż A=
<http://rcin.org.pl>

- 6: poštołowie święci/ y ftárego ko=
7: ścioła ludzie/ nic niewiedzieli/
8: áni flicháli/ o tákowych kuglár
9: íkich/ y obłudnych Mfzach.
10: To
11: teras iałniey pokażę.
12: Wiem otym dobrze/ iż wiele ludzi proftych mniemá
13: ią/ iákoby tá Mfza wáfzá była od Kryftuła/ y Apošto=
14: łow iego vftáwioná.
15: I wy im tełz tego fámi połwiad=
16: tzaćie/ y flepe niebożátká zá łobą do
17: pieklá wiedziećie. Abowiem ták przed nimi powieda=
18: ćie/
19: Iż święty Iákub Apoštoł Bráth Páná Kryftu=
20: łow/ pierwłzą Mfzą tzytał/ álbo łpiewał w Ieruzá=
21: [lem] A ponim załię Piotr Święthy w Antyochniey/ á
22: [...] Święty w Alexándryey/ iáko Durándus wáfz
23: [...]
24: Iełli to tak [...] dowiedzćiełz tego y potwierdzćiełz
25: to/ nie Duran[du]łem/ ále łłowem Bożym. Vkałz gdzie
26: o[t]ym nápiłał ktory Apoštoł/ á zwłáłztzá o ták wielkiey
27: y poważney rzetzy?
28: Dármo tełz małz tym Durándułem

strona: 195

- 1: tego dowodzić/ boć ten wkielkanaście łeth lat był po
2: Apoštolech/ y piłał/ co łie Papieżom na then tżás po=
3: dobało.
4: Niemowię nic náprzećiwko temu/ áby Iákub Apo
5: łtoł/ Piotr/ y Márek święty/ niemieli łprawowác wie

- 6: tzerzey Páńfkiey według wítháwy y rofkazánie Páná
- 7: Iezu Kryftufá/ gdziekolwiek byli/
- 8: iáko tenże Durán
- 9: dus zápomiawfzy fie/ ná drugim mieyfcu píłze otym/
- 10: y drugi pífarz takiefz polidorus. Ale mowię náprze=
- 11: cíwko tákowey wálzey Mfzy iakáście wy łobie vprzę
- 12: dli foremnie/ ludzie próści mniemáią/ áby z iedwabiu
- 13: á ono íftzerego bękartu. Ktorą Mfzą wkłádácie ná lu
- 14: dzi fwięte/ y ná Apoštoły Boże/
- 15: ktorzy oniey nigdy nie
- 16: myflili/ y tákowego przezwiká Mfza nieslychali: Iá=
- 17: ko tenże pífarz wálz Durandus otym fwiattzy/ ták mo
- 18: wiąc:
- 19: Iż nápotzátku gdy fie kościół krześcijánfki zá=
- 20: tzał mnożyć/ nieslychać było nic othym przezwiku
- 21: Mfza.
- 22: A chcefzże tedy wiedzieć fkąd Mfza vrofla?(*marg*) Spowiedz v ołtarza kxięza. (-)
- 23: konietz=
- 24: nie nie od Kryftufá Syná Bożego/ áni od Apoštołów
- 25: iego/ ale od Papieżá Rzymfkiego/ kthorego wzyfthki
- 26: przyprawki tey wálzey Mfzy wypifzę/ y tzały vkażę.
- 27: I
- 28: musiś mi fie rad y nierad zeznać.
- 29: Iż naprzod Spowiedz kthorą v Ołtarzá klętzác
- 30: przed obrázy ífemrzełz/ y ípowiedáłz fie Pánu Bogu/
- 31: Pánnie Máryey/ y wzyfthkim Swiętym/ to wíth[awił]
- 32: Dámafus Papiełz.
- 33: Drudzy thę ípowiedz przypifuią
- 34: Poncyanowi pierwřzemu Papieżowi Dziewięthnałte=
- 35: mu. [Naclerus generat s. autor.](http://rcin.org.pl)

36: Ponim zafię uftawił nierychło Introit Celestynus

37: Papiełz/

38: mam zátho/ iz nie dla thego/ áby thylko łam

strona: 195v

1: kxiądz v ołtarzá łtoiąć/ álbo przed obrázy klęzác łzem

2: rał/ ale áby lud połpolity łchodząc łię do kołciołá Płáł

3: my łpiewáł zupelne.

4: Potym pierwłzy Grzegorz tho włzylko złamał y od=

5: mienił/ łłowo Boże okęłił/ Wrzasku y not przytzyńił.

6: Tenże Grzegorz vłtawił/ y rołkazał Wemłzy mowić

7: álbo łpiewáć/ dziewłęćkroć Kirye eleyzon/ y Alleluia

8: y Pffertorya.

9: Tákże Glorya in exellis przydał/ iedni powiedáią

10: y piłzą/ iz Telefphorus do Młzey/ drudzy powiedáią y

11: piłzą/ iz Symmáchus Papiełz: Trzeći powiedáią y pi=

12: łzą/ iz Sztzepan tym imieniem wezwány Papiełz.

13: Owa

14: krotko mowiac/ okázuię łię iáwnie łtych piłárzow/ iz áni

15: Iákub Apołtoł/ áni Piotr/ áni Márek łwięty/ tych

16: káłkow przydáli/ ále ie Papiełzowie według zdánia łwe

17: go łmyłłáli y przydawáli.

18: *Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.*

19: Collecti zafię vłtawił Gelázyus wtory thym imie=

20: niem Papiełz wezwány: A to dla tego/ iako Durandus

21: piłze/

22: iz kxięże łą iednatzámi miedzy Bogiem/ á miedzy

23: ludzmi: Iákoby kxięża tełz ludzmi łámi niebyli/ y Ie=

24: dnatzá Páná Iezu Kryłthufa niepotrzebowáli.

25: Nie=

26: moze iulz być wıęłtze bluznierłtwo náprzećiwko Syno=

- 27: wi Bożemu/ iáko to ieft.
- 28: Epistołę y kęs Ewánieliey/ niektorzy przypifuią Telef
- 29: [...] łowi.
- 30: Drudzy Dámáfowi. Trzeći Ieronimowi.
- 31: Grádual/ iedni powiedáią y pífzą/ iż vftáwił Cele=
- 32: Itynus Papieřz. Drudzy powiedáią y pífzą/ iż Galáfius
- 33: Papieřz.
- 34: Prozy złożył nijáki Opát Świętego Gáwłá w nie=
- 35: mieckich łtronach/ imieniem Noceryus/ ktore Prozy po

strona: 196

- 1: tym Mikołay Pápieřz/ przy Mfzách tzytác y łpiewác
- 2: rořkazał.
- 3: Kredó przy Mfzey tzytác álbo łpiewác Márek Pa
- 4: pieřz vftáwił y rořkazał.
- 5: Kádzenie Kxiędzá y ludzi w kořciele/ vftáwił Lew
- 6: trzeći tym imieniem Papieřz/ według pogáńłkiego y Zy
- 7: dowłkiego obyřzái.
- 8: Offertorya iedni powiedáią iż vřtháwił Eutyrya=
- 9: nus/ drudzy powiedáią iż grzegorz Papieřz tym imie
- 10: niem pierwłzy/ iáko teřz łam Grzegorz otym pífze.
- 11: Aby
- 12: łię řadny do kořciołá nieukazał s prořnemi řękomá: A
- 13: le áby offiáry ludzie znořili/ co kto má do kořciołá/ ie=
- 14: dni pieniádze/ drudzy chleřb/ drudzy mięřo/ drudzy ko=
- 15: łatze/ drudzy iáyca.
- 16: Then zwyřzay do tego tżáfu iefttze
- 17: trwa kiedy ludzie ná Wielkęnoc y ná inne tżáły ty offer
- 18: torya kxięřey znařzáią/ Szołdry/ kołatze/ obártuchy/ y
- 19: kiełbáfy/

- 20: ná niektorych mieyfcách pieniądze kładą ná
- 21: ołtarz y to offertoryą zową.
- 22: Prefacye iedni powiedaią y pifzą iż ie Gelazyus pa
- 23: piefz Przydał/
- 24: drudzy zafię powiedaią y pifzą/ iż Pelá
- 25: gius pierwfzy tym imieniem wezwány Papiefz. Trzeći
- 26: powiedaią y pifzą/ iż Grzegorz pierwfzy [tym] imieniem
- 27: wezwány:
- 28: Ale ktofzkol[wi]ek ty Prefa[c]ye przydał/ okázu
- 29: ie fię to/ iż nie tákowe [Prefa]cye/ tho ieft przedmowy/
- 30: bywały pierwey do ludu/ i[ak]ie fą dzifiefzych [...]
- 31: Ale ftánawfzy Bifkup álbo [...] akom/ ták mowi [...]
- 32: du obrociwfzy fię otrzymá: Pan fwałmi. A lud m [...]
- 33: odpowiedá/ y z duchem thwoim: Podnieście fercá
- 34: wzgorę/
- 35: to ieft ábyście fię fercámi wáfzymi niezáwie=
- 36: fzáli/ ná tych ziemfkich/ y widomych rzetzach: Ale ná
- 37: Pánie Iezu Kryftufie/(*marg*) O tym Duran. (-)
- 38: ktorego cíelefnymi otrzyma nie=

strona: 196v

- 1: widzićie/ ábyście pátrzyli nań otrzymá dufznymi do nie=
- 2: bá/ przeto tefz lud ná tho **odpowiedá!** [!] / mamy fercá ku
- 3: Panu Bogu.
- 4: Pierwfzy Sixtus/ Pápiefz fiodmy przydał do Mfzey
- 5: trzykroć fpiewác álbo mowić. Sanctus/ Sanctus/
- 6: Sanctus. ktore fłowá wziął z Ezáiafzá proroká/ nic
- 7: ku tey fprawie nienależące.
- 8: Kanon Papieski Wemfzale.
- 9: Kánon zafię ieft/ iákoby iáki żebrátzy płaftz/ ktory
- 10: bywa z rozmáitego płacia zlatány y wfyty/ ták tefz Ka

- 11: non iefth z łatány y wŕzyty/ od rozmáitych Papieżów.
12: Drudzy powiedáią y pifzã/ iż ieft flożony y vtzyniony/
13: od iákiegoś Kortyzaná/ álbo Szkoláftyká.
14: Te igitur clementifsime/ etć. Przypifuią Geláfiu=
15: łowi Papieżowi.
16: Communicantes/ etć. Przypifuią Syrytiułowi
17: Papieżowi/ ktory był iefztze przed Gelafiufem.
18: Alexándrowi przypifuią. Qui pridie quam patere=
19: tur/ etć. Ktory iefztze przed Syrytiułem był.
20: Hanc igitur oblationem/ afz do owych łłow placa=
21: tus accipias/ przypifuią Lwowi pierwłzemu/ Papie=
22: żowi tzterdziełtemu y łiodmemu.
23: [...] nołtros in tua pace diłponas/ przydał Grze
24: [...] wŕzy/
25: Papiełz łfełdziełatny y łłofthy/ włz do
26: [...] łłow/ et in electorum tuorum iubeas grege nu
27: merari.
28: Quorum łolennitas hodie przydał Grzegorz trzeći
29: Papiełz tzterdziełty.
30: Tenże przydał łwiętych wyzwánie/ y drudzy ponim

strona: 197

- 1: przydawáli/ co łie iedno ktoremu zdało: Abowiem iułz
2: ná then tzás żaden niełmiał Papieżowi mowić/ tzemu
3: ták tzyniłz?
4: Przemienienie álbo przewierzgnienie chlebá w ćiało y
5: winá w krew/ naprzod wymyłlił y łwiątość tę zá Bo
6: gá chwalić rołkazał. Innocentius trzeći Papiełz/ 66.
7: Podnołżenie chlebá y kielichá wymyłlił y połtháno=
8: wił Honorius trzeći/ przed kthorym było Papieżów

- 9: pierwey fto ołmdziefiąt y łfeć/ á tám fie w ty tzały na
10: wiefze Bálwochwálftwo mnożyło.
11: Chleb Wemłzy ná thrzy tzęści rozłámowác/ iednę
12: tzęć zá dułze łwiętych zmárłych/ ktore łą wniebie ofiá
13: rowác/ drugá tzęć zá dułze/ ktore łą w tzyfcu.
14: Trze=
15: ciá tzęć/ zá ludzi żywe/ zá konie/ bydło/ y łwinie/ wftá
16: wił Sergius Papiełz/ przed ktorým było pierwey ołm
17: dziefiąt y pięć Papiełzow/ według tzałow.
18: Kości vmárłych ludzi całowanie Wełkle/ wftá=
19: wił y wymyłił Innocentius pierwfzy Papiełz tym i=
20: mieniem wezwány/ rzetz łprofną/ ktorą potym Lew w
21: tory potwierdził y rofkazał/
22: áby ná Młzy tho tztatko
23: Krolom/ Pánom/ y inłzym ludziom/ prołtym całowác
24: nołzono y dawano/ co zowiecie Pácýfikały. Drudzy to
25: całowanie przypifuią Lwowi wthoremu/ Papiełzowi
26: ołmdziefiątnemu y wtoremu.
27: Ale ktoryłzkolwiek łnich
28: połtánowił/ vkázuie fie to iáwnie/ iż tá wftáwá nieiełt
29: od Kryłtułá Syná Bożego/ áni od Apołtołow iego.
30: Agnus Dei/ Wemłzy łpiewác trzykroć połtánowił
31: Sergius pierwfzy/ Papiełz ołmdziefiąty y łfołty.
32: Collecti przydał ná ołtátku Grzegorz pierwfzy: Dru=
33: dzy piłzą iż Geláfius pierwfzy/ Papiełz pięćdziefią=
34: tny y pierwfzy.

strona: 197v

- 1: Ite Miłłá ełt. Idźcie iułzci pomłzy/ y obrácánie o=
2: koło ołtará iákoby wártogłowowie/ to włzyłtko ma=
3: cie/ od pogánow/ y od żydow/ iáko ołhym wálz piłarz

- 4: włafny Polidorus piŕze.
- 5: Noŕzenie chlebá w floykach do niemocnych vbra=
- 6: wŕzy ŕie w kápice tzerwone s ŕwiecámi/ poŕtánowił y ro
- 7: ŕkazał z zwonkámi Honoryus trzeći/ Papieŕz tym imie=
- 8: niem wezwány.
- 9: W ŕlupiech chowác chleb/ w groby kłáŕc w wielki
- 10: piátek/ przednim klękác/ chwalić/ ŕwiece palić/ co wy
- 11: zowiećie Cyboryum/ y groby vŕtáwił y wymyŕlił
- 12: trzeći
- 13: Innocentius Papieŕz/ przed ktorym było Papieŕzow
- 14: ŕto oŕmdzieŕiáth y trzey pierwey.
- 15: Przáfny chleb dla offiáry ná Mŕzey vŕtháwił Ale=
- 16: xánder pierwŕzy ŕiodmy Papieŕz.
- 17: Abowiem przedtym
- 18: bywał chleb kwáŕzony/ iako ŕá ielŕtze tego nijakie zná=
- 19: ki z greckich koŕciołow v Ruŕi. Ná tego teŕz niekto=
- 20: rzy powiedáia/ áby Wodę z Winem mieŕzác naprzod
- 21: wymyŕlił.
- 22: Swiec palenie/ wednie przy Mŕzach/ pod klátwá
- 23: y pod vtrácenim Beneficyi/ iáko ie wy zowiećie vŕtá
- 24: wił/ y roŕkazał Honoryus trzeći/ przed kthorym było
- 25: pierwey ŕtho oŕmdzieŕiáth y ŕŕeŕc Papieŕzow
- 26: Niektorzy Swiec palenie przypifuiá Grzegorzowi
- 27: Papieŕzowi/ iákom teŕz otym pierwey nápiŕał. A dru=
- 28: dzy Sáwiánowi Papieŕzowi.
- 29: Noŕzenie chlebá w Monŕtráncyey álbo w kláthtze
- 30: ŕrebrney po vlicach/ vŕtáwił y wymyŕlił Vrban tzwar
- 31: ty Papieŕz/ przed ktorym było ŕto oŕmdzieŕiáth y dzie=
- 32: więc Papieŕzow pierwey.

Skąd Papieska Miza wroflá.

- 1: Miza Papieska goła Máfskára.
- 2: A widzisz iusz skąd tá Miza wálza wroflá(marg) Czemu Łacińskim językiem Mizą tzytaią.
(-)
- 3: Iz nie
- 4: od Krystufa Syná Bożego/ áni od Apofthołow iego/
- 5: Iákubá/ Piotrá/ álbo Márká świętego: Ale od Pa=
- 6: pieżá Rzymfkiego?
- 7: kiedyby kto ty wżyfki łtutzki y ká=
- 8: łki/ kthore Papieżowie według głow swoich łpifáli y
- 9: przydáli/ od they Mizey wálzey odiał/ y odrzucił/ y
- 10: coby Miza była inżego?
- 11: iedno goła Máfłkára/ ktora
- 12: od Poganow y żydow iełt wzięta y vtzyniona/ iáko tełz
- 13: otym wálzy włafni pífarze píżą y łwiattzą/ tzytay Po
- 14: lidorum y Durándum.
- 15: I dla tego tełz tę Mizą wielebnią/ Łacińkim/ tho
- 16: iełt/ pogánłkim językiem tzytaćie/ álbo łpiewaćie/ áby
- 17: ie y żadny tżłowiek nierozumiał/ y niedomyłłał się tżego
- 18: inżego ná was:
- 19: I kanon łłepcećie/ áby wálznych blu=
- 20: zniertw żadny niewiedział.
- 21: Mowże teras/ iz ták Krystus y Apoštołowie łwie=
- 22: ći połtanowili/ áby łacińskim językiem Mize łpiewáne
- 23: álbo tzytáne były.
- 24: Słuchay co nápiłał náprzećiwko te
- 25: mu Apoštoł Páweł Święty/ do wżyfłthiego kościoła
- 26: krzećijánłkiego/ tymi łlowy: Iełli wy językiem wla=
- 27: łnym ku wyrozumieniu/ niebędziećie mowić:
- 28: iákofz was

- 29: tedy ludzie máią wyrozumieć/ co będziecie mowić? A=
30: bowiem ná wiátr będziecie mowić?
31: A słyżysz tu Duchá fwiętego/ iż ty Mfze fwoie/ ná=
32: wiátr mowicie?
33: I przydawa Apofthoł Boży/ iefztze
34: dáley ty fłowá: Iakoć ma odpowiedzieć/ ná twoie dzie
35: kowanie Amen/ iefli niebędzie rozumiał co mowisz?
36: A=
37: leć v was trábá Apoftołska nic niewazy/ więcey v fie

strona: 198v

- 1: bie ważyćie/ furmy y bębny Papiefkie/ á niſfli flowo
2: Páńskie.(*marg*) Kto łácińfką Mfzą wymyſlił. (-)
3: Nie Kryftus tedy tego poſtánowił/ áni Apofthoło=
4: wie iego/ ále łácińfką álbo pogáńfką thę wáfzę Mfzą/
5: naprzód Portueński Biſkup wymyſlił/ kiedy ná Kon=
6: ſtántynopolſkim ſfoſtym Concilium był/
7: tám pierwſzą
8: Mfzą Łácińfką ſpiewał/ o ktorey żadny tzłowiek przed
9: tym nie słychał/ więcey á niſfli przes ſfeć ſeth lath po
10: Pánie Kryftufie/ y Apoftolech iego.
11: Tę potym Mfzą Łácińfką Agáto Papieſz potwier
12: dził/ y do koſcioła fwiętego/ iákoby iáką máłſkárę y ob=
13: łudę kuglárſką wprowadził.
14: Do kthorey Mfzy máło
15: przed tym Witellianus Papieſz ſpiewak/ iáko onim pi
16: ſzą/ Orgány y Muzykę przydał/ áby fie Rzymiánkom
17: zákazał.
18: A iż fie tákowa Mfza wiele ludziom dobrym
19: niepodobála/ przeto pothym rychło Cyryllus Biſkup
20: Moráwſki/ proſił Papiežá/ áby fłowáńfkim ięzykiem

- 21: niebronil fpiewac albo tzytac przed ludzmi Mfzey ta
22: kowey.
23: Gdy mu Papiefz bronil y dopuscic niechcial/
24: tedy ten glos z nieba byl flyfzan. Wfzelki duch niechay
25: chwali Pána Bogá/ y wfzelki ięzyk niechay go wyzna=
26: wa. Anno. 895. Aen. Syl. in. Hist. Bohem. cap. 13.
27: A batyfz iufz fkad mfza vroflá? niemowze/ iz od Kry
28: ftufá Syná Bożego/ albo Apoftołow iego: Nie od Iá
29: kubá tezf/ áni Piotrá/ áni Márká fwiętego.
30: I owfzem
31: kiedy Piotr Swięty Wietzerzá Pána Kryftufá Sy=
32: ná Bożego fprawował/ tedy po profu y zgołá/ tylko
33: íamey modlitwy páńskiey/ paćierzá vzywał/ otym tzyt
34: tay Płátynę piárzá fweg^o iáko wypifał o Syxtufowym
35: żywoćie Papieżá Rzymfkiego.
36: A gdyfz tedy tak ieft/ iz tá Mfzá wáfzá/ nieieft po=

strona: 199

Skąd Papieska Mfza vroflá.

- 1: ftánowioná áni od Kryftufá Syná Bożego/ áni od A
2: poftołow Swiętych iego/ ále iefth poftánowioná od
3: Włochow Rzymfkich Papieżow.
4: A przefto żadny wierny y wybrány Boży/ niema táko=
5: wey mfzey wáfzey zwác mfzą Kriftufową/ albo Mfzą A
6: poftolfką: ále Trágedyá Papiefką:
7: Abowiem nieieft ná
8: opoce prawdy Kryftufowey y Apoftolfkim fundámen
9: cie zbudowaná/ ále ieft od diabłá kxiążęćiá teg^o fwiátá
10: ná wietzny vpadek ludzki vprzędzoná z rozumu ludz=
11: kiego y od Papieżow proznuiącym ludziom/ dla kuch=

- 12: niey podána/ y vtwierdzona.
- 13: A przełto wżycy Mżarze/ nie łą flugámi Kryłtufá
- 14: Syna Bożego/ áni przyiaćiele iego: Ale łą flugámi An
- 15: tykryłtowymi/ Papielkimi/ y nieprzyiaćielmi Bożymi:(*margin*) Wżycy Mżarze niełą flugámi Bożymi. (–)
- 16: Poniewáłz nie to tzinią/ co Kryłtus Syn Boży rołka
- 17: zał/ ále tho/ co Papielz Antykryłt vřtáwił y wymyřlił:
- 18: Bo ták Kryłtus mowi:
- 19: Wy przyiaćiele moi ielstećie/
- 20: iefli tzińicie/ cokolwiek Ia przykázuię wam.
- 21: A przełto tu iuř zámymkam/ iżem ia flufznie y prawdzi
- 22: wie w pierwřlych księgach moich nápiřáł.
- 23: Iż áni A=
- 24: pořtołowie Święći/ áni ludzie řtarego/ álbo pierwřze
- 25: go Apofřholřkiego kořćiołá/ nic niewiedzieli/ áni řly=
- 26: cháli/ o tákorych obłudnyh y kugłárfkikh Mřzách.
- 27: A tu wżycřłkikh wiernyh prořę y vpominam/ áby
- 28: řię Mřzey Papielkicy wyřtrzegáli/ nieinák iedno iá=
- 29: koby iákicy thrućiny/ od Dijablá w Anielfkicy ořobie/ ku wietzney zárázie ludziom y potępieniu [...]
- 30: ney.
- 31: Abowiem to ielř on BEL/ o ktorym nápiřáł Pro=
- 32: rok Święty Dániel/ iáko wiele iadał y wypijał w Bá=
- 33: bilonicy/(*margin*) Nápinanie do wiernyh krzeřćiańie. Mřza Bel Babilońki. (–)
- 34: na ktorym řię Belu wżycřłtki Klářtory/ wżycřłt

strona: 199c

- 1: ki Kánonie/ wżycřłtki Ołtherze zbudowáli: A nákoniec
- 2: ná tym Belu wżycřłtko kroleřtwo y Páńřtwo Antykry=
- 3: řtowe ielřł pořtáwione.
- 4: Ráťz Pánie Wřzechmogácy

- 5: z otzu łufkę zedrzyć ludu temu áby kiedy przeyrzał y ná
6: wieki niezginął/ Amen.
7: Iż bronićie proftym
8: ludziom Krwie Páná Kryftułowey
9: mowiąc/
10: Niepiyćie s tego wżylcy/
11: iedno my co Pleśze mamy.
12: POWiedaśz tefz/ iż tho
13: ieft nieprawdą/ potwarz. ábyś
14: ćie mieli ludziom proftym bro=
15: nić krwie Páná Kryftułowey.
16: Iefli niebronićie/ á ieft tho po=
17: thwarz/ iáko powiedaśz/ tze muśz
18: tedy onego znáku krwie Kry=
19: ftułowey ludziom proftym niedáiećie kielichá/ o kto=
20: rym Pan Kryftus powiedział.
21: To ieft krew moiá.
22: Krwie powiedaśz niebronićie/ á znáku krwie kielic=
23: chá tze mu bronićie? I co iefth wjétfzego powiedz mi?
24: Iefli [...] ryftuśa Syná Bożego/ tzyli kielich znak [...]
25: [...]
26: [...] nierad muśiśz odpowiedzieć/ iż mniey
27: śza ieft rzetz kielich/ znák/ á niśli krew Kryftułowá. Ie
28: śli mnieyśzey rzetzy bronićie/ iákośz thedy wjétfzey bro/
29: nić niemaćie.

strona: 200

Papieźnicy bronią
proftym ludziom Krwie
Páná Kryftułowey.

- 1: Iáwno ieft wżyltkiemu świátu/ iáko profte ludzi od

- 2: kielichá odłåtzaćcie y odpychaćcie/
3: y iáko im pomyie ál=
4: bo proftą wodę pić s kielichá dawaćcie/ nieinák iedno
5: iákoby iakiemu dobytku niememu y nierozumnemu.
6: Powiedařz iż ták wiele pod iedną ofobą/ iáko y pod
7: dwiemá ofobomá/ gdzie ćiało powiedařz thám y krew?(*marg*) Powiedaią iż ták wiele pod
iedną ofobą iako y pod dwiemá. (-)
8: Toć fą wáfze zwykłe Dijabelſkie wykręty/ ktorými od=
9: łudzaćcie ludzi proftych od kielichá Páńſkiego: Ale á=
10: bym temu wierzył/ vkařz ktory to Ewánieliſthá/ álbo
11: Apoſtoł nápiſał?
12: rzetelź ták ſię zda twoiemu rozumo=
13: wi/ to ieſt iáko Duch Święty mowi ſzaleńſtwu.
14: Powiedz mi cobymi było po tákowym Kryſtuſie/ iá=
15: kiego ty chceřz mieć/
16: kthoryby ſie tylko s Pánny náro=
17: dził/ y tu po ſwiećie chodził/ á krwie s ſwego ćiała na=
18: ſwiętźzego nigdy niewylał?
19: iżalibych ia był mógł mieć
20: kiedy odpuſztzenie grzechow moich? iáko tho ſam Pan
21: Kryſtus kielich dawaiąc powiedział. Tho ieſt krew
22: moiá/ kthora będzie wylana ná odpuſztzenie grzechow
23: wáfzych:
24: A ná drugim mieyſcu/ bes wylania krwie/
25: niemářz odpuſztzenia grzechow.
26: Wiem że ćiało Pána Kryſtuſowe/ ktore ieſt w nie=
27: bie/ nieieſth martwe/ áni bezekrwie.
28: Atzkołwiek Duch
29: Święty o tym miłty/ y Auguſtyn Święty o thym nie=
30: ſmie beſpierznie mowić. kthory ty flowá nápiſał mo=

- 31: wiąc.(*marg*) Co tzy niemy kiedy przytępujemy. (–)
- 32: Kryftus powiedział Duch ciała y kości niema
- 33: nieprzydał krwie/ przeto y my nieprzydawamy/ tego
- 34: on nieprzydał/ ani się o tym pytamy/ przeto niemamy
- 35: się pytać/ jakież to ciało jest Krytułowe w niebie/ a
- 36: le tak iako on nam wstawił/ mamy używać.
- 37: I co ja tam innego tzy nię/ kiedy tę świętość według
- 38: jego wstawy przyjmuję/ jedno rozmytam y rozmyślam

strona: 200v

- 1: sobie iż krytułowe ciało było na krzyżu za mnie zawieszono=
- 2: nie/ a osobno krew jego poświęcona była na odpuszczenie
- 3: *gdzechow* [!] moich rozlaną
- 4: Nie cieleśne tam bywa iedzenie ciała Pana Kry=
- 5: tułowego/ y nie cieleśne picie poświęconey krwie jego
- 6: iako ty Káparnáytyku rozumiesz.(*marg*) Nie cieleśne iedzenie y picie. (–)
- 7: Abowiem osobą chle
- 8: bą/ ciało zmarłe na krzyżu rozmaicie zbite znamię=
- 9: ie/ a osobą winą/ krew z ciała wylaną/ iako też ty sam
- 10: piesz/ ale co mówisz nierozumiesz/
- 11: iakoby on Káifasz/
- 12: kiedy o Krytułie prorokował/ a sam co mówił niero=
- 13: zumiał. Abowiem coś *perwey* [!] powiedział tegoś wzyt
- 14: kiego zapomniał/
- 15: y na kápłany to samy przystofował/
- 16: aby oni tylko pod dwiema osobami przyjmowali/ we=
- 17: dług rozkazania y nauki Pana Krytułowej.
- 18: Jeśli tylko kápłani mają rozkazanie y naukę od Pana
- 19: krytuła/ aby pod dwiema osobami przyjmowali/ wskaz
- 20: gdzie ludzie proszą mają inne rozkazanie y naukę od kry
- 21: tuła/ aby przyjmowali pod jedną osobą?

- 22: Chybá iefli=
23: byś chciał rzec/ iż Pan Kryftus dwa Teftamenty ie=
24: dnego wietzorá w wielki tzwarthek vtzynieł? ieden dla
25: kápłanow pod dwiemá ofobomá/ á drugi dla proftych
26: ludzi pod iedną ofobą?
27: Ale nie złą przytzynę do tego dáiefz/ dla tzego kápła
28: ni máią pod obiemá ofobomá przyimowác/ áby tzyni=
29: li y obchodzili powiedafz/ w kościele pámiątkę vftáwi
30: tzną oney nadrofffzey offiáry/
31: ktorą Pan Kryftus fan
32: liebie ras Bogu oycu offiárował/ y ná Krzyżu ciáło
33: íwe zá nas ná ímierz wydał/ y krew dla omycia grze=
34: chow nálfzych wylał/ to fá twoie fłowá. (marg) Przytzyná tzemu kapłani Papiefcy pod
dwiemá ofobámi przyimuią. (-)
35: Tu cię naprzod ípytam/ odpowiedz mi ná to profzę
36: cię?
37: Iefli tylko fámi kápłani/ tzyli telz y prości ludzie

strona: 201

Papieźnicy bronią
proftym ludziom Krwie
Páná Kryftułowey.

- 1: przyimuiąc tę íwiątość. miią trzynieć y obchodzić pá=
2: miątkę vftáwitzną/ oney nadrofffzey offiáry/ kthorą
3: Pan Kryftus íam Bogu oycu ras vtzynieł?
4: Iefli rzetzelz/ iż tho ná íamy kápłany należy/ áby oni
5: tylko fámi tzynili y obchodzili pámiątkę vftáwitzną o=
6: ney nadrofffzey offiáry/
7: tedy tym obyztzáiem/ prości lu
8: dzie niemáią nic do pámiątki oney nadrofffzey offiáry
9: y niemáią nic do Páná Iezu Kryftuáfá ykrzyżowane=

- 10: go/ y on niema nic do nich/
11: co iefli ták trzymafz/ iefteś
12: wielki bluznierca/ y kácerz.
13: Iefli tefz ták nierzetefz/ áby fámí kápłani mieli tzy=
14: nić y obchodzić pamiątkę wftawitzną oney nadrofffzey
15: offiáry/
16: ktorą Pan Kryftus fám Bogu oycu ras offiá
17: rował/ ále tefz máią tzynić y prości ludzie?
18: A tze mu fz tedy profym ludziom zupełney fwiáto=
19: ści niedawacie/ to iefł pod dwiemá ofobomá/ iáko fámí
20: przyimuiecie?
21: Czyli Pan Kryftus ták zá profte ludzi
22: iáko y zá Kápłany ciáła fwego ná fmić niewydał/ y
23: krwie ná odpufzzenie grzechow ich niewylał?
24: Ponie
25: wa fz w fzy fcy ludzie wierni fą iedno ciáło/ y niebráku=
26: ie Pan Bog ofobámi ludzkimi/ y niemáfz v niego zá=
27: dne go działu/ miedzy żydem/ y miedzy grekiem/
28: mie=
29: dzy flugą y miedzy wolnym/ miedzy męfztzyną y mie
30: dzy niewiáfą/ iako Duch fwięty powieda: Wy iefte=
31: ści Ieden w Kryftufie Iezufie.
32: A gdy fz ták iefł/ tze mu fz tedy ten rozdział w koście=
33: le Bożym tzyni f? tze mu to ciáło iedno w Kryftufie Iezufie táfá f? (*marg*) Papie fcy
kxięza pod iedną ofobą przyimuią niemotzni y niem fcy. (-)
34: Powieda fz i f tefz tak fámí kxięza pod iedną ofobą ná
35: ten t zás przyimuiecie/ kiedy niem fcy f? álbo niemocni
36: leży fcie.
37: Wierzę temu/ i f lie w tym plagá y pom fta Bo

- 1: za nád wami iáwna ok[a]záłá/ y chciał was Pan Bog
- 2: tym fkarác y záflepić/ ábyscie nieinak ftego fwiátá/
- 3: przyjmowáli/ y ftego fwiáta s chodzili/ iedno ták iako
- 4: ście inszym ludziom fałszywie fáfowáli.
- 5: Co Kryftus mowił do Apoštołow/
- 6: to też mowił do wšyftkich.
- 7: A iż mię też pytałz/ ábym ci vkazał gdzie Pan Kry=
- 8: ftus proftym ludziom pod obiemá ofobomá ciáło y
- 9: krew fwą rozdawał/ álbo rozdawać rofkazał?
- 10: Vkażę/
- 11: naprzod Pan Kryftus ták do fwoich zwolennikow mo
- 12: wił: To co mowię do was/ do wšyftkich mowię.
- 13: A fyszysz thu zápamiętały tzłowietze dułze fwoiey/
- 14: iż
- 15: co mowił Pan Kryftus do fwoich zwolennikow/ to też
- 16: mowił do wšyftkich innych wiernych/ y wybranych
- 17: fwoich? á cołz mowił?
- 18: tzuyćie/ modlcie fie/ pokutuyćie
- 19: wierćie Ewanieliey/ piyćie ftego wšyfcy/ to tzyńćie
- 20: ná pámiątkę moię.
- 21: Iefli zálie rzetelz/ prawdá/
- 22: iż thy infze fłowá Páná
- 23: Kryftufove/ tzuyćie/ modlcie fie/ pokutuyćie/ wierćie
- 24: Ewanieliey/ nietylko na fámy Apoštoły należą/ ále też
- 25: y ná wšyftki inne wierne ludzi profte/
- 26: á wšakołz ty flo
- 27: wá piyćie ftego wšyfcy/ nic nienależą/ áni fie też fcią
- 28: gáią/ iedno tylko ná fámy Apoštoły?
- 29: Iefli ták iefł/ iáko thy powiedałz/ iż nic nienależą/
- 30: ná inne wierne/ iedno thylko ná fáme Apoštoły/ te=

- 31: dy też tym obytzáiem/
32: thy flowá Páná Kryšťufowe/
33: Bierźcie. iecćie/ nic nienależą/ áni sie też łćiągają/ ie
34: dno tylko ná fáme Apoštoły: Abowiem Pan Kryřtus
35: ták ty flowá mówił do Apoštołow piyćie łtego wřzyřcy
36: iáko y ty/ Bierźcie/ iecćie?

strona: 202

Papieźnicy bronią
prořtym ludziom Krwie
Páná Kryřťufowey.

- 1: A ielli tylko do Apoštołow mówił: Bierźcie/ iecćie
2: tzeuřz tedy prořtym ludziom to dáiećie/ co Kryřthus
3: mówił do Apoštołow Bierźcie/ iecćie/
4: á tego niedáie=
5: ćie/ co mówił piyćie łtego wřzyřcy?
6: Dáleko to było podobniey dáć ludziom prořtym/ co
7: Kryřtus Syn Boży mowi/ piyćie łtego wřzyřcy: á ni=
8: łli to co mowi.
9: Bierźcie/ iecćie/ kędy nieprzydał wřzy
10: řcy/ chociařćie wy to z rozumow łwoich przydáli We=
11: mřzalech wářzych nád rořkazanie Boże/ gdzie pan mo=
12: wi: Nieprzydaway/ áni vmnieyřzay. To tylko tzyń/ co
13: ia tobie rořkázuię.
14: A widzifz tu iuřz? iáko sie wářze wykręty Dijabelřkie
15: otwieráią/ iáko ludzi prořthe zwodzićie/ mamićie/ y ná
16: wietzne potępienie zá łobą prowadzićie.
17: Przetzytay też łobie pierwřzy liřt Páwła łwiętego/
18: ktory piřze do Koryntow miáľtá onego wielkiego: I=
19: zali tám iáwnie nie wřzyřtkiego gminu álbo zboru ná=
20: pomina/

- 21: áby tzłowiek fámego siebie pierwey doświad=
- 22: tzył/ y ták ftego kubká pił?
- 23: A iefli chczesz iego włafnych flow pośluchác/ thy fą.
- 24: Niechay doświadtzy tzłowiek fámego siebie/ y ták z one
- 25: go chlebá niechay ie/ y s kubká onego pije: Abowiem
- 26: kto ie y pije niedośtoynie/ fąd fámemu łobie ie y pije nie
- 27: rozsądzáiác ciálá Pánłkiego.
- 28: A fłyfzyłz tu ty flowá Du
- 29: chá Świętego.
- 30: Powiedz mi prośze cię/ kto tám miełłkał w Koryńcie
- 31: onym głównym mieście ná ten tás/ gdy ten liłt piłł
- 32: Páweł S.?
- 33: Iefli tylko fami kxięża/ tzyli tefz y lud po=
- 34: łpolity? Iefli tylko fámá męłztzyzná/ tzyli tefz y niewiá
- 35: łty? Niemożefz teg^o inátzey zeznáć/ iedno iż tam miełłká
- 36: li nietylko kxięża/ ále tefz y lud połpolity/ męłztzyzná y
- 37: niewiáłty?
- 38: I dáley cię iefłtze pytam powiedz mi: iefli tylko kxiędz
- 39: iefłt tzłowiek/ tzyli y miedzy ludem połpolitym iefłth
- 40: tzłowiek? I iefłtze dáley. Iefli fám męłztzyzná iefłt tżło=
- 41: wiek/ tzyli tefz y niewiáłtá iefłt tzłowiek?
- 42: Niemożefz teg^o
- 43: inátzey wyznác/ iedno iż nietylko fám kxiędz/ ále tefz y
- 44: włzelka męłztzyzná/ y włzelka niewiáłtá iefłth tzłowiek
- 45: ták iáko y Kollegiáci tego połwiadtzáiá w Grámmáty
- 46: ce łwoiey.
- 47: A gdyłz tedy ták iefłt/ tedyć tu Duch Święty/ nie=
- 48: tylko do kxiędzá/ ále tefz do włzelkiey męłtzyzny/ y do
- 49: włzelkiey niewiáłty mowi.
- 50: Niechay doświadtzy tżło=

- 51: wiek íamego fiebie/ bądź kxiądz bądź męłztzyzná/ bądź
- 52: niewiáftá/ y ták z onego chlebá niechay ie/ y fkupká o=
- 53: nego pije.
- 54: A slyfzyfz íako tu duch Święty mowi? Niechay tzło=
- 55: wiek z onego chlebá ie/ y fkupká onego pije/ pije/ pije
- 56: mowi: I zafię kto ie y pije niegodnie/ fąd łobie ie y pije.
- 57: A slyfzyfz? ie y pije/ pije/ pije.
- 58: Czemu tu Duch Święty ták tzeńto powtarza to flo
- 59: wo pije? Wiedział bowiem/ iż miał Antykryft przyść/
- 60: y Teftámęnt Syná Bożego złámác y wywroćić/
- 61: od=
- 62: mienić/ s háńbić y zefromoćić/ przeto tu Duch Świę=
- 63: ty dla wybránych fwoich/ powtarza tzeńto pije/ pije/
- 64: pije:
- 65: Aby fię wybráni wyftrzegáli Antykryfthá/ y iego
- 66: náuki fáłfzywey.
- 67: A bátzyfz iufz kędy Pan Kryftus profthym ludziom
- 68: pod obiémá ołobámi ciáło y krew fwą rozdáwác rofka=
- 69: zał:
- 70: Iefli iefztze rzetzelz/ ále to nie Kryftułowe flowá áni
- 71: iego vftáwá/ ábowiem to Páweł Święty pífze? Spy=
- 72: tamćię/ od kogo to Páweł Święty wziął/
- 73: iefli íam od

strona: 203

Papieźnicy bronią
proftym ludziom Krwie
Páná Kryftułowey.

- 1: fiebie/ tzyli od Páná Kryftułá/ niemożefz thego inátzey
- 2: zeznáć/
- 3: iedno iż to co nam podał/ wziął nie od íamego

- 4: fiebie/ ále od Páná Kryřtuřá/ iako řam mowi ták otym.
- 5: Iam wziął od Páná/ com y podař wam. A řlyřzyř/ iř
- 6: od Páná wziął?
- 7: A tze muř ty tedy zápamiętały tzłowietze duřze řwo=
- 8: iey/ mowiř? vkař kędy Pan Kryřthus prořthym lu=
- 9: dziom pod obiemá ořobámi ćiało y krew řwá rozdáwáć
- 10: rořkazař?
- 11: Otożemći iuř vkařá/ ábyř wiđziař: Ale wy
- 12: wiđzác przedřię niewiđzićie/ řlyřzác przedřię nieřlyřzy=
- 13: ćie: iáko Pán Bog mowiř do Prorořa. Idz/ á powieđz
- 14: temu ludowi/ řluchaiać řluchayćie/ á nierozumieyćie:
- 15: Pátrząc Pátrzayćie/ á przedřię niewiđzićie.
- 16: Może tu iuř kařdy wierny obatzyć twoię wielką/ o=
- 17: krutną/ y řtrařřliwą řlepoteę/ iř ty z vporu/ s krnábrno
- 18: řći/ y s řtzterey złořći/ ięzykeř řwoy wywieřř/
- 19: náprzeći
- 20: wko pánu Iezu Kryřtuřowi Synowi Bożemu/ y iego
- 21: krwi nářwiętzey y nádrořřzey/ korađ oddař wřzyřtkie=
- 22: mu kořćiořwi Świętemu.
- 23: O mizerny tzłowietze cořz wřdy piřzeř/ y iáko řię Pá
- 24: ná Bogá nieboiř/ y iáko ty řtanieř przed tym Pánem/
- 25: kthorego ty krew nářwięthřzą przeřladyieř/
- 26: y ludowi
- 27: Bożem^v odey muieř/ á dáieř mu wodę/ álbo pomyie pić
- 28: s kielichá. Aza ták Pan vřtáwiř kořćiořwi Święte=
- 29: mu podař y rořkazař?
- 30: Ale podzmy do Koncylium Konřtáncyńkiego/ s kto
- 31: rego řzerzey obatzymy/ iákořćie Páná Kryřtuřá Apořto
- 32: řy Święte y wřzythek pierwřzy kořćioř krzeřćijańřki/ s
- 33: háńbili/ zeřromoćili/ y Heretykiem vtzynili.

strona: 203v

- 1: O Wtawie pod ied=
- 2: ną osobą na Concilium Konstantin=
- 3: cyńskim. Siedzenie. 13. Roku. 1415.
- 4: A Iż też prosisz Bo=
- 5: gą/ aby każdy przeczytał Conci=
- 6: lium wafze Konstantynskie/ y o
- 7: batzył tam/
- 8: iakoście wtawili y
- 9: napisali. o przyjmowaniu pod
- 10: iedną osobą. I ia oto Pana Bo
- 11: gą/ y Oycą Pana naszego Iezu
- 12: Krysta/ oycą wszego miłofierdzia/ y Pana wszelkiej po
- 13: ciechy/ pokornie y wtawicznie proszę/
- 14: y pewniem te=
- 15: go/ iż moje modlitwy/ przed oblicznością iego nie są
- 16: prozne.
- 17: Aby kiedy Pan Bog na ludzi w bogie y profete/ ra=
- 18: tzył łaskawie weyrzeć/
- 19: dać im Duchą świętego/ y zbu=
- 20: dzić ie zefnu/ aby otzy swoje otworzyli/ y wthy wafze
- 21: wtawy smrodliwe/ nietyszte/ y nauki Diabelfkie wey=
- 22: rzeli/ y obrzydzeni ie sobie/
- 23: ktorými ie do piekła na męki
- 24: wietzne wiedziecie/ mocą y gwałtem ciągniecie za so=
- 25: bą/ aby przeyrzawszy y obaczywszy wtawy wafze/ kto=
- 26: re sie s slowem Bozym niezgadzią/ na fthronę pretz
- 27: odrzucili/
- 28: a trzymali sie tylko łamego Syna Bozego
- 29: nauki y wtawy iego.

30: I coście tam profzę was inżzego/ ná thym Concili=

strona: 204

O vřtávie pod iedną ořobą.

1: um Konřtáncyńřkim/ vřádzili/ vřřháwili/ y nápiřáli?

2: iedno iż Kryřtus Syn Boży zbřádzil/ ieřt řwiętokray=

3: cá/ y Heretyk? Tákże y Apořtořowie/ iż wřzyřcy zbřá=

4: dzili/ řá řwiętokrayce/ y Heretykowie?(*marg*) Co vřádzili [na] Concilium
Konřtáncyńřkim. (-)

5: Tákże y pier=

6: wřzy kořcioř/ iż wřym bárdzo pobřádzil/ ieřt řwięto=

7: kraycá y Heretyk? A to dla tego/ iż pod dwiemá ořobo=

8: má przyřtěpowař przyřmowař/ y ták vtzyř przedřym?

9: Ale rzetzeřz/ y cořci řie dzieie/ tżemu tákowe rzetzy ná

10: nas wiedzieřz/ poniewařz tych řlow w řym Concilium

11: niemářz/ áby Kryřtus/ Apořtořowie/ y pierwřzego ko=

12: řciořá ludzie pobřádzili/ řwiętokrayce/ y Heretyko=

13: wie byli?

14: Prawdę mowiřz/ iż thych řlow tám niemářz/ ále řá

15: řym podobne/ y to ieřt wřzyřtko tám wyrozumienie řlow

16: wářzych. Nie pátrzę ia ták wiele ná řlowá/ áni ná ři=

17: teřz/ iáko wy pátrzyřcie/ ále pátrzę ná rzetz/

18: **iáto** [!] y pan

19: Kryřtus Syn Boży niepátrzyř ná řlowá y pocáłowá

20: nie Iudařzowo: ále pátrzyř ná rzetz iego/ przeto mu teřz

21: ná řlowá y pocáłowánie iego ták odpowiedziař.

22: Przy

23: iácielu ku tżemuř przyřzedř?

24: A ieřli teřz chceřz řlow wřářnych tego Concilium wá

25: řzego pořluchać: Ty řá.

26: Ieřliby křto mowiř/ áby then

- 27: zwytyzay/ áby tey vftáwy chowánie/ było Świętokradz
28: twom/ albo niepoſłufzeńftwom (pod iedną ofobą przy=
29: mówáć) tedy to ma być potzytano błędem:
30: A kthorzy
31: by vpornie mowali/ náprzećiwko temu poſtánowieniu
32: tedy iáko Herethykowie/ máią być wyrzuceni/ y frodze
33: karani. A fłyzyfz tu iufz/ tedy Concilium Konſtántyń
34: fkiego włafne flowá wáfze?
35: ktore nic inſzego niezámy=
36: káią w ſobie/ Iedno iákobyſcie rzekli. Poniewáż thy
37: Kryftufie/ y s twoimi Apoſthoły y s pierwſzym ko=

strona: 204v

- 1: ſćiołem twoim/ mówiſz náprzećiwko temu zwytyzáiowi
2: y tey vftáwie náſzey/ pod iedną ofobą przyimowáć/ y
3: názywał to poſtánowienie náſze Świętokrayctwem
4: y niepoſłufzeńftwem/ tedy ty Kryftufie/ y z Apoſthoły
5: twoimi/ y s koſćiołem pierwſzym thwoim/ błądziſz.
6: A
7: będzieſli vpornie náprzećiwko temu zwytyzáiowi y po=
8: ftánowieniu náſzemu mówił/ tedyſ ty Kryftufie/ y z A=
9: poſtoły twoimi/ y s koſćiołem **pierwwſzym [!]** twoim/ ieft
10: Heretyk/
11: wyrzucony/ y maſz być frodze od nas karány/
12: iżeſ podedwiemá ofobámi vftáwił/ y ták przyimowáć
13: rofkazał.(*marg*) Kryftufá/ Apoſtoły/ y pierwſzy koſćioł/ Concylium Conſtáncynſkie
vtzynyło Heretykiem. (-)
14: Tá¿że teſz y oni wſzyfcy Korynttykowie/ fá obłędli
15: wi/ y wyrzuceni y Heretykowie/ kthorzy według tego
16: zwytyzáiu/ y tey vftáwy nieprzyimowáli/ y godni fro=
17: giego karánia byli.

- 18: A batyżfz iuż/ iákoście thu y Páná
- 19: Kryřtuřá Syná Bożego/ y wřzyřtki Apořthoły iego/ y
- 20: wřzyřtek kořcioł řwięty pierwřzy/ s háńbili/ zefromoći
- 21: li/ obłędliwym/ vpornym/ y Heretykiem vtzynili.
- 22: Ale rzetzelz cořz wřdy mowiřz/ niezyniemyć my Pá=
- 23: ná Kryřtuřa kácerzem/ chocia ná on tzás pod dwiemá
- 24: ořobámi vřtáwił y rozdawał/ áni teřz Apořtołow iego
- 25: chocia ták rozdawali/ áni teřz pierwřzego kořciołá S.
- 26: ludzi řtárych/
- 27: chocia podedwiemá ořobomá przyimo=
- 28: wáli? Ieřli niezyniřz/ iřz ták ná on tzás przyimowali?
- 29: A tzeuřz tedy teras Heretykámí tzyriřz/ Páná Kryřtu
- 30: řá/ y Apořtoły iego/ y ludzi prořte y bogoboıyne/ ktorzy
- 31: podedwiemá ořobámi przyimuią:
- 32: Wřdyć muři być/
- 33: álbo on pierwřzy kořcioł s Pánem Kryřtuřem/ y řtymi
- 34: ludzmi/ ktorzy podedwiemá ořobámi przyimuią teras
- 35: Heretykiem álbo wářz Rzymřki kořcioł/ ktory řobie pod
- 36: iedną ořobą wymyřlił y vřtáwił?

strona: 205

O vřtáwie pod iedną ořobą.

- 1: Ale dáleko podobniey temu dziřieyřzemu kořciołowi
- 2: Rzymřkiemu/ y Concilium themu Konřtáncyńřkiemu
- 3: być Heretykiem/ á niřřli Pánu Kryřtuřowi/
- 4: y Apořto=
- 5: łom iego/ y wřzyřtkiemu pierwřzemu kořciołowi/ y řty=
- 6: mi/ ktorzy teras podedwiemá ořobomá według pier=
- 7: wřzego kořciołá przyimuią.
- 8: A batzyćieřz iuż/ O zápámiętáli ludzie duřz řwoich/
- 9: Iákoście řą bárzo záthwárdzieli/ ižeřcie woleli Páná

- 10: Kryšťufá vtzynieć kacerzem/ y Apoštoły iego/ y kościoł
- 11: pierwfzy Swięty/ á niŝli odstępic od zwytzáiu fwego
- 12: obłędliwego?
- 13: I co ieŝt więtfzego proŝęćię? ieŝli zwytzay/ tzyli po=
- 14: ŝtánowienie Páná Kryšťufowe? Izali zwytzay niema
- 15: prawdzie vtępic?(*marg*) Co ieŝt więtfze go ieŝli zwytzay tzyli Kryšťus. (-)
- 16: Powiedáŝ iztho dawny zwytzay
- 17: pod iedną oŝobą przyimowác/ izali nie dawnieyfzy ieŝt
- 18: Kryšťus Syn Boży/ á niŝli wfzytki zwytzaie/ y wfzyt
- 19: ki wáŝze vtáwy?
- 20: Teŝci dawny zwytzay zábijác/ kráŝć cudzołóżyć/ y o
- 21: pijác fie/ á więc dla dawnego zwytzáiu/ mamy zábijác
- 22: kráŝć/ cudzołóżyć y opijác fie?
- 23: Ieŝliŝcie fie ná ten tzás
- 24: ná ŝłowá Páná Kryšťufowe/ y Apoštołow ieg^o niechćie
- 25: li oględác/ wždy fie było ná to oględác/ co ŝtáry Do=
- 26: ktor Cypryan Swięty otym wáŝzym zwytzáiu nápiŝał
- 27: mowiác.
- 28: Cudzołóŝtwo ieŝt/ Swiętokradzŝtwo ieŝt/ co
- 29: kolwiek z ludzkiey zapáltzywoŝci bywa vtáwiono/ áby
- 30: poŝtánowienie Boże bylo zgwálceno/
- 31: dáleko od táko=
- 32: wego ludu zwytzáiu vćiekayćie/ á ŝłow tákowych lu=
- 33: dzi/ iako wrzodu Káncerá/ y powietrza wyŝtrzegayćie
- 34: fie: A ŝlyźyŝ co tu ten mąŝz Swięty náprzećiwko tym
- 35: zwytzáiom wáŝzym mowi.
- 36: Ia tedy pátrząc ná to Koncylium Konŝtáncynŝkie

strona: 205v

- 1: w ktorym wyŝŝzy przyłóżyliŝcie zwytzay fwoy ŝzátán=
- 2: ŝki/ nád Páná Iezu Kryšťufá/ y Apoštoły iego/ y nád

- 3: pierwszy kościół Święty krześciański/
4: napisałem w
5: pierwszym napominaniu moim/ naprzeciwko temu
6: Koncylium Konstantynskiemu/ y jego wstawie/ ty flo=
7: wá.
8: Atkolwiek Pan Krytus pod dwiema osoboma v=
9: stawił/ Apostołowie tak rozdawali/ y ludzie wstarym
10: kościele żywali: A wszakoz my jako mędrzy wstawia
11: my pod iedną osobą.
12: Ktore slowa powiedasz izem wszystko odmienił/ ie=
13: dny opuścił/ a drugie przypisał tegoście tam niema=
14: pisali w tym Koncylialbum. Prawda jest/
15: izem tak
16: długimi slowy niemogł wszystko wypisać/ iakoście
17: tam napisali. Ale powiedzmi/ com odmienił/ opuścił
18: albo przytzyńił? (*marg*) Ktore slowa są w Concilium Konstantynskim o iedney osobie. (-)
19: A chceszci wkażę stego Koncylium flo
20: wa wáze własne/ ktore od moich nic nie są rozne/
21: ty są.
22: Atkolwiek Krytus po wietrzy wstawił/ y swoim
23: zwolennikom rozdawał pod dwiema osoboma
24: chleba y
25: winá/ tę wciwą swiátość. Toć są thego Koncylium
26: Konstantynskiego wáze slowa własne/ ktore izali sie
27: sthymi moimi krotkimi niezgadziá:
28: Atkolwiek Pan
29: Krytus pod dwiema osoboma wstawił/ coz tu sie nie
30: zgadza próżę cię powiedz.
31: A także y o Apostolech przec tego niemożesz/ aby Apo
32: stołowie Pańscy/ tey Swiátości pod dwiema osoboma

33: nierozdawáli/

34: iáko o tym Święty Páweł Apoštoł fwia

35: dtzy mowiąc. Iam to od Bogá wziął com thełz wam

36: podał: Niechay tzłowiek łtego chlebá ie/ y łtego kielie=

37: chá pije/

38: y co tho iełt inłzego/ iedno iż Apoštołowie ták

strona: 206

O wítawie pod iedną ofobą.

1: rozdawáli? I dáley iełztze połluchay łlow tego Kon=

2: cylium wálzego.

3: Atzkolwiek w pierwłzym kołściele/ tá fwiałość była

4: braná od wiernych pod dwiemá ofobomá.(*margin*) Słowá Concylium Konłtáncynłskiego
drugie. (-)

5: A łlyłzyłz tu

6: wálze wlałne łłowá/ izali łię łtymi moimi niezgadzáią?

7: ktorych połluchay/ y ludzie włtárym kołściele ták vzy=

8: wáli.

9: Tu łámi fwiađtzyłcie w tym Koncylium wálzym ná

10: przeciłwko łumnieniu łwemu/ iż w pierwłzym kołściele

11: pod dwiema ofobomá/ tá Swiałość od wiernych by=

12: łá przyimowaná/

13: á tzemułz tedy náprzeciłwko nam mo=

14: wicie/ y kacerczmi nas zowiełcie/ ktorzy pierwłzego koł=

15: ćiołá náłłáduiemy/ izali zá to Pánu Kryłthułowi dnia

16: ołtatetznego odpowiedáć niebęđziełcie?

17: Aleł my wolemy s Pánem Kryłtułem z Apoštoły y s

18: pierwłzym kołściołem był Heretykámie/ á niłłli s Papie

19: źem Rzymłkim Antykyłtułem/ y łwámie iego łlugámie/

20: y z wálzym kołściołem nowym był v was wiernymi.

21: A iułz thu będąłz batzył/ iżem nic nieodmienił/ áni

- 22: przytzyńił/ iákošmię ty niepobożnie potwarzył/ zeľromo
23: ćil/ y s háńbił.(*marg*) Izem nic nieodmienił. (-)
24: I niebałeś łie Páná Bogá mnie niewin
25: nego łlugę košćiolá Świętego názwác Elimálem tzár
26: nokxiężnikiem łinem Dyabelłkim/ nieprzyiaćielem włzel
27: kiey łpráwiedliwošćil/ ktory nieprzełstawá przewra
28: cáć práwycy drog Páńłkich.
29: Iáćiem nieiełł żaden Elimás/ to iełł Elimełsyás/
30: áni żaden Czárnokxiężnik/ áni tełł Syn Dyabelłki/ ani
31: nieprzyiaćiel włzelkiey łpráwiedliwošćil/ áni thełł nie=
32: przewrácam práwycy drog Páńłkich:
33: Alem iełł mie=
34: dzy włzytkimi naniłłłzy łlugá Páná mego Iezu Kry=
35: łtułá/ dla mnie vkrzyżowánego niegodny rzemyká ro=

strona: 206v

- 1: zwięzáć v trzewikow iego.
2: Iełłtem thełł Synem Bo=
3: žym/ ábowiem wierzę w Páná mego Iezu Kryłłthułá/
4: ktory dał tę moc/ áby łie włzelki łtał Synem Božym/
5: kto wierzy w imię iego.
6: Nieiełłtem tełł nieprzyiaćielem
7: włzelkiey łpráwiedliwošćil/ ábowiem they łpráwie=
8: dliwošćil łám innych náutzám/ ktorám łám iełł włprá
9: wiedliwion/
10: y ktorą bierzemy od Bogá przez wiárę w
11: Iezu Kryłłtułá/ y ktora przychodzi ná włzytki/ ktorzy
12: wierzą/ y owocámi dobrymi oycá niebieskiego chwala
13: Nieprzywrácam tełł drog páńłkich práwycy/ ále v=
14: tzeł/ iż włzyłłki drogi páńłkie łą dobroć y wiernošć tym
15: ktorzy vmowy y łwiádectw iego łtrzeża.(*marg*) Papiełł iełł Elimás. (-)

- 16: A przešlo więcey ten Tytuł Papieżowi Pánu wá=
17: łzemu przyłtoi/ ktory iełt Elimałem/ Mełfyalzem/ álbo
18: Bogiem wálzym/ y tzárnokxiężnikiem/ ktory ma z Dya
19: błý porozumienie/ iáko to wálze kxięgi włálne łwiat=
20: tzał/
21: y s Synem onym zátráconym/ ktory iáko Święty
22: Páweł onim powieda/ iełth przeciwnik/ y włpina łię
23: náprzeciwo włzelkiemu/ ktory rzetzon Bog/ y kthory
24: w Kołściele Bożym łiedzi okázuiąc łámego łiebie być
25: Bogiem/
26: y ktory iełt nieprzyiaćiel Boży/ y włzyłtkim
27: drogám práwym iego/ ktore przewráca/ á inłze drogi
28: łmyłłone od Szátáná łudziom prółthym wkázuie/(*marg*) Concylium Konłtáncynłkie nie z duchá Świętego było zgrupádozone. (-)
29: ták
30: iako y wy łnim wólpołek przewráćacie/ á páńłką łwiá
31: tołć tárgáćie/ kiedy prółtym łudziom pod iedną ołó=
32: bą oplátek tylko dáiećie/ á wierzyć im przedłię káżećie
33: iż łpełná prziiymuią.
34: A przešlo to Concilium Konłtáncynłkie/ nie z Du=
35: chá Świętego/ ále z Duchá złego włtáwiłło s wámi/ iż
36: łudziom prółtym pod iedną ołobą dáiećie/ á łámi pod
37: dwiemá ołobomá prziiymuiećie:
38: Słuchay co Pan bog

strona: 207

O włtáwie pod iedną ołobą.

- 1: o tákowey rádzie tego Concilium wálzego mowi przes
2: Proroká. Biádá Synom łpułłciáłym/ mieliłłie rádeł/
3: ále niełemnie/ ktorzyłłie tkáli płotno/ ále nie przes Du
4: chá mego/ ábyłłie przydáli grzech do grzechu.

- 5: I zá=
6: fię ná drugim mieyfcu/ o wáfzey offiárze/ ktorą fie od
7: prostych ludzi odłątzaćie/ ták Pan Bog mowi: Offiá=
8: ry ich iáko chleb łykáiących/ ktorzy ich pożywáią/ bę=
9: dą pomázáni.
10: Prozno teřz Doktorem Lutrem mařz dowodzić ied=
11: ney ofoby/ ábowiem my nie Doktorá Lutrá/ áni żadne
12: go ná fwiecie tzłowieká/ áni ná koniec żadnego Anio=
13: ła fluchamy/
14: iedno tylko łámege miřtrzá onego/ o kto=
15: rym óciec z niebá ták fwiattzył. To ieřt Syn moy miły/
16: tego fluchayćie.(*marg*) Doctor Marćin Luter. (-)
17: Atzkolwiek y Doktor Luter nic tu w tym niewyřtą
18: pił/ iákogo ty fromoćiřz iř ták nápiřał/ iřbych tey fwią
19: tořci pod dwiemá ofobomá/ dla thego vżywác niech=
20: ćiał/ iř ták ná Concilium pořtánowiono.
21: I ia tákiefz mowię z Doktorem Lutrem/ iřbych nie=
22: chćiał/ áni chcę/ tey fwiątořci vżywác pod dwiemá o=
23: łobomá/ iř ták ludzie pořtánowili/ ale dla tego iey chcę
24: vżywác pod dwiemá ofobomá/
25: iř nie ludzie ná Conci=
26: lium/ ná ziemi/ áni Papiěřz w Rzymie/ ále Pan Kry=
27: řtus Syn Boży/ ták pořthánowił z oycem y z Duchem
28: řwięty w niebie/ y ták brác tu ná ziemi rořkazał.
29: Abowiem w Bořkich rzetach/ nie ludzi mámy řlu=
30: chác/ ále łámege Bogá/ áby iemu łámemu tylko była
31: tzeřć/ á nam pořromocenie twarzy nářzey. Przeto nie=
32: pobořnie řromoćiřz Doktorá Lutrá/
33: tzłowieká Bože=
34: go/ ktory záfnął w Pánie Iezu Kryřtufie Synu Bo=

35: żym/ y zátó mułifz dnia onego ofátetznego/ Pánu Bo=

strona: 207v

1: gu odpowiedác/ iefli fie niebédziefz chciał vpámietác.

2: Prozno mi tedy tego błędu fwego podpierałz Dokto

3: rem Lutrem tzłowiekiem/ Abowiem iefliby tákowe rze=

4: tzy Bofkie ná ludziách należály/ tedy ia thefz s kxiąg

5: wálznych/ doktory wálzymi mogę dowieść tego fnádnie:

6: iż pod dwiemá ofobomá prości ludzie zówzdy przyimo

7: wali. Pořluchay naprzod Dekretu Iuliuffá Papieżá.(*marg*) Świádectwá z Doktorow řtarych
iz ludzie pod dwiemá ofobami przyimowáli. (–)

8: Niektorzy chcąc nágrodzić kielich dáią ludziom zma

9: tzány Sákráment chlebá w kielichu: Ale tego niemá=

10: ią z Ewánieliey/ gdyřz Kryřtus ciáło fwe Apořtołom

11: podawał/ ofobno chleb/ á ofobno kielich.

12: I zářię: Gdy łamiemy Hořtyą/ gdy krew s kielichá

13: w vřtá ludzkie leiemy co inřzego/ iedno páńřkiego ciáłá

14: ná krzyżu offiárowanie/ theyże krwi zboku wylanie/

15: známionuie.

16: I zářię Cypryan Święty w pierwřzych

17: kxiągach řwoich we wtorym liřcie do Korneliuffá.

18: Iáko mořem nápominác mętzenniki ku rozlaniu krwi?

19: iefli im Kielichá álbo Krwie Kryřtuřowey/ będziemy

20: bronić? A řlyřyz tu iuř/ iáwne řwiádectwá z dokto=

21: row/ iż pod dwiemá ofobomá ludzie prości zówřze przy

22: mowáli?

23: A przeřto iuř řtąd obátzyc mořelze/ iáka tám rádá wá

24: řzá byłá ná tym Concilium Konřtáncynřkim/ ná który=

25: meřcie/ y Páná Kryřtuřá/ y Apořtoły iego/ y řtárego

26: kořciołá Doktory Heretykámi/ Świętokraycámi/

27: błę=

- 28: dliwymi/ wpornymi/ y wyrzuconymi vtzynili. Ratz
29: was Pánie Iezu Kryštufie Synu Boży/ ku lepszey dro
30: dze przywieść/ ábyście fie obatzyli/ y náwieki wiekom
31: niezginęli/ ale podzmy dáley.

strona: 208

O wítawie pod iedną oľobą.

- 1: O iedynym Iedna=
2: czu/ Pofrzedniku y przyczyncy czło=
3: wieku Pánu Iezu Kryštufie Synu Bożym.
4: POWiedaľz ielzcze/ Iż
5: was nieprawdziwie pothwa=
6: rzam/ ábyście mieli wiele Ied=
7: natzow y przytzyńcow do Bo=
8: gá.
9: Iefli ua was potwarzam/
10: Powiedzze mi? tzeużeś wtym
11: pińaniu twoim/ vtzynił rozdział
12: miedzy Iednatzem y przytzyńcą
13: Pánem Iezu Kryštufem/ á miedzy inšzymi Iednatzá=
14: mi y przytzyńcámi ludzmi vmárłymi?
15: Kędy thák po=
16: wiedaľz/ iż Kryštus Syn Boży/ iefť Iednatz y przy=
17: tzyńcá odkupienia/ á fwięci vmárli iednánia.
18: Iefli tak iefť/ iáko ty powiedaľz/ y iáko tu rozdziałaľz
19: Vkaľz proľzę cię?
20: gdzie ktory Prorok Boży/ álbo Apo=
21: Ńtoľ Święty vtzynił thákowy rozdział/ o Iednatzu y
22: przytzyńcy do Bogá? Gdzie ktory nápińaľ/ iż Kryštus
23: Syn Boży/ iefťh Iednatz y przytzyńcá odkupienia/ á
24: Ńwięci vmárli iednánia?

- 25: Ale iest rzetz podobna/ iż mi tákowy rozdział vkażełz
26: v onego Apoštoła wálzega/ Aryłthotelá Pogániná/ s
27: ktorego Loiki wzięłiście tákowy rozdział/ iżeś fie tych
28: ślow nápiśać niewśtydał/
29: Iż Kryftus ielth Iednatz
30: między Bogiem oycem/ y potępionym tzłowiekiem/ y

strona: 208v

- 1: wśzyftkich ludzi grzechy náfię przyiał/ ále tełz y Przy=
2: tzyn Świętych ná łtronę niemamy zámietáwác.
3: To śą twoie włafne ślowá/ od Dijabła miłtrzá onego
4: chytrego Węzá vprzędziona: Kthorym ślowom/ gdy
5: fie ktho chce pilnie przypátrzyć/ fnádnie może wnich
6: iad tego Węzá chytrego obátzyć:
7: Abowiem tu wyzna
8: wálz/ y nieprzyłz fie thego/ iż Kryftus iednatz y przy=
9: tzyńcá/ między Bogiem y potępionym tzłowiekiem/ ále
10: tego niewyznawálz/ y przyłz fie tego/
11: áby Kryftuś śam
12: tylko był doftátetny Iednatz y przytzyńcá/ przeto tełz
13: Święthe vmárłe/ do niego przyfadzálz/ przyłatzálz/ y
14: przydawálz. (marg) Papieznicy **wyznawiaą [!]** iż Kryftus ielth iednatz iedno nie śam. (–)
15: A toć ielth onego chytrego Węzá zdrádá/ ktorey nie
16: każdy tzłowiek batzy/ á thą zdrádą śwoią/ wiele ludzi
17: od śamego Bogá odwodzi.
18: Abowiem ten Wálz chytry dopuści tzłowiekowi po
19: tępionemu Bogu śłużyć/ ále tego niedopuści żadne=
20: mu/ ábyś śłuzył tylko Pánu Bogu śámemu.
21: Dopuści tełz wierzyć w Bogá/ ále tego nie dopuści
22: żadnemu/ ábyś miał wierzyć tylko w śameg^o Pána Bo
23: gá.(marg) Dyabel dopuści mieć Kryftuśa Iednatza ále nie śamego. (–)

- 24: Dopusći też bać sie Bogá/ ale tego niedopusći za=
25: dnemu/ ábyś sie bał tylko fámego Páná Bogá.
26: Dopusći też miłowác Bogá/ ale thego niedopusći
27: żadnemu/ ábyś miłował tylko fámego Páná Bogá.
28: Dopusći też klękáć przed Bogiem/ ále tego niedo=
29: puści żadnemu/ ábyś klękał tylko przed fámym Pánem
30: Bogiem.
31: Dopusći też fluchác flowá Bożego/ ale tego niego [!]
32: puści [!] żadnemu/
33: ábyś miał fluchác fámego flowá Bo=
34: żego ítzerego y prawdziwego.

strona: 209

O iedynym Iednaczu
człowieku Pánu Kryśtuŕie.

- 1: Dopusći też mowić o Bodze/
2: ále thego niedopusći
3: żadnemu/ ábyś mowił tylko o fámym Pánie Bodze.
4: Dopusći też wzywác Bogá/ ale thego niedopusći
5: żadnemu/ ábyś miał wzywác tylko fámego Páná Bo=
6: gá
7: Tákże też dopusći mieć Iednatzá y przytzyńcę Kry
8: ítuŕá Syná Bożego/ ale tego niedopusći żadnemu/ á=
9: byś miał mieć tylko Iednatzá y przytzyńcę fámego Pá
10: ná Iezu Kryśtuŕá.
11: A przełto ten thwoy rozdział miedzy Iednatzem y
12: przytzyńcą Pánem Kryśtuŕem/ á miedzy Iednatzami y
13: przytzyńcámi fwiętymi vmárłymi/
14: nieiełt od páná Bo
15: gá/ áni od prorokow/ áni od Apośtołow fwiętych/ ále
16: iełt od Dijablá chytrego fmyflony: Wktorym rozdia= [!]

- 17: Ie [!] / háńbiŕz/ lŕyŕz/ y fromóciŕz/ Páná Iezu Kryŕtá/
18: iedy
19: nego Iednatzá/ poŕzedniká/ y przytzyńcę wietznego.
20: Ale powiedz mi proŕzę cię? álbo Kryŕtus ieŕt doŕtá=
21: tetzny/ wietzny/ y iedyny iednatz/ y przytzyńcá/ álbo nie
22: ieŕt?
23: ieŕli rzetelŕz/ iŕz ieŕt doŕtátetny/ wietzny/ y iedyny ie
24: dnatz y przytzyńcá do Bogá? tze muŕz tedy inŕze iedna
25: tze y przytzyńcę/ przydawalŕz do niego/ zmyŕlalŕz y vkázu
26: ieŕz ludzi vmárŕe/ bes żadnego dowodu piŕmá Swię=
27: tego?
28: I co ieŕt przydawáć inŕze iednatze/ y przytzyńcę do
29: Kryŕtuŕá doŕtátetznego/ wietznego/ y iedynego Iedna
30: tzá y przytzyńcę/ iedno iákoby ták mowiŕ do Kryŕtuŕá
31: Thy Kryŕtuŕie/ ŕam nieieŕteŕ doŕtátetny náŕz Iednatz
32: y przytzyńcá/ y ŕám temu zdoŕáć niemoŕelŕz/ abyŕ nas po
33: iednaŕ z Bogiem Oycem:(*marg*) Co ieŕt inŕze iednatze przydawáć do Kryŕtu[ŕa]. (–)
34: I nieieŕteŕ wietzny Iednatz
35: y przytzyńca/ iedno thylko byŕeŕ náŕzym Iednatzem y
36: przytzyńcá/ ná on tzás/ kiedyŕ nas wykupiŕ: I nieie=

strona: 209v

- 1: ŕteŕ iedyny Iednatz náŕz y przytzyńcá/
2: oto Swięci v=
3: márli ŕá inŕzymi y drugimi náŕzymi Iednatzámi y przy
4: tzyńcámi do Bogá/ przeto ŕie do nich vćiekamy/ y o=
5: nych ná pomoc wzywamy ŕobie/
6: á ieŕli teŕz ty co moŕelŕz
7: tedy cię ná pomoc przydawamy/ ábowiem więcey ŕwie
8: tym vmárŕym dufamy á niŕŕli tobie.
9: A chcelŕz Kryŕthuŕie od nas ŕlyŕzeć tze mu?

- 10: Abowiem
- 11: ćiebie Kryśtufie Málárze frogim/ groznym/ y ftráffli=
12: wym Sędzim poścíanach máluią: A Święte vmár=
13: łe łáfkáwłze/ á przeto wolimy fie do Świętych wćiekác
14: á niíffli tobie lámemu dufác?
- 15: A batyzfz iulfz iákie pohán=
16: bienie y pófromocenie tzyńicie Pánu Kryśtułowi Sy=
17: nowi Bożemu/ iefliże go wyznawáćie/ doftátetznym/
18: wietznym/ y iedynym Iednatzem y przytzyńcą/ á przed
19: fię Święte vmárłe ludzi przydawáćie doniego.
- 20: Iefli tefz rzetelz/ iż Kryśtus nieieft doftátetzny wie
21: tzny/ y iedyny Iednatz y przytzyńcá? tedy tym obyżá=
22: iem/ nieprawdy nápiłał o Kryśtufie Apořthoł Boży/
23: ktory ták powieda.
- 24: Iż Kryśtus trwa náwieki/ y ma
25: wietzne kápłáńřtwo/ y może doftátetznie ty zbáwić kto
26: rzy przezeń idą do Bogá/ záwždy żywiác/ y modląc
27: fię zá nimi.
- 28: A Ńlyżyfz iako tu Duch Święty mowi? iż Kryřthus
29: trwa náwieki. Iż Kryśtus ma wietzne kápłáńřthwo/
30: Iż Kryśtus może doftátetznie ty zbáwić/ ktorzy prze=
31: żeń idą do Bogá.
- 32: A gdyfz Kryśtus może doftátetznie ty zbáwić/ ktorzy
33: przezeń idą do Bogá/ cofz tedy po inřzych Iednatzách
34: y przytzyńcach/ odpowiedzmi ná to prořzę ćię?
- 35: A iefli iefřtze máłz náty m iednym Duchá Świę
36: tego řwiádectwie/ pořluchay y drugiego: Ieden Bog

strona: 210

O iedynym Iednaczu

ćzłowieku Pánu Kryśtufie.
<http://rcin.org.pl>

- 1: ieden też Iednatz między Bogiem y ludzmi/ tżłowiek
- 2: Kryftus Iezus.
- 3: A batyzł iufz/ iż thylko ieden ieft Ie=
- 4: dnatz nie dwá/ iáko wy powiedacie fáłszywie/ ieden od
- 5: kupienia Kryftus/ á drudzy iednánia Święci vmárli.
- 6: Przefto ieft to wielka obłudá/ zdrádá/ y chytróć Dy
- 7: abelka/ y Antykryftowá náuka włafna/ Kryftufá Sy
- 8: ná Bożego/ tżnić Iednatzem y przytżyńcá tylko odku
- 9: pienia/ á Święte ludzi vmárłe/ iednánia z Bogiem.
- 10: Vkaż profżęćię/ gdzie ktory Prorok nápiśał/ álbo
- 11: ktory Apoftoł tego vtżył/ álbo kędyś wżdy o tym tży=
- 12: tał? Iż Kryftus Syn Boży ieft Iednatz y przytżyńcá
- 13: thylko odkupienia/ á ludzie Święci vmárli/ iednánia
- 14: náżego z Bogiem?
- 15: Vkaż gdzie Kryftus odkupiłży nas/ zdał y fpuścił
- 16: vrząd fwoy kápłáński/ ludziom vmárłym? áby oni byli
- 17: náżymi Iednatzami y przytżyńcámi do Bogá?
- 18: Vkaż kthorą offiárą fwoią ludzie vmárli Święci
- 19: grzechy náże/ przed ftráśliwym fądem Bożym zákry=
- 20: wáią?
- 21: Vkaż pímo Święthe/ iż fie ná iednániu y przytży=
- 22: nach ich nigdy nieomylemy?
- 23: Vkaż iż máią luthóć
- 24: nád krewkościámi náżymi/ kthorychby theż fámi bes
- 25: grzechu fkořztowáli? vkaż ktoryby ftych Świętych v=
- 26: márłych ludzi/ kiedy mówił do nas:
- 27: Poćcie domnie
- 28: wżyfcy á ia was ochłodzę y poiednam z Bogiem? V=
- 29: każ ktory Święty ieft vbłáganie zá grzechy náże/ ánie
- 30: tylko zá náże/ ále też zá wżytkiego fwiátá?

- 31: Izali to wšytko nienależy thylko/ ná łámego Páná
32: Iezu Kryftá Syná Božego/ Iáko Ian Swięty nápi=
33: łał otym/ tymi łowy. Synatzkowie moi niegrzeście.
34: A
35: iefli kthory zgrzelzy załthępcę mamy v Oycá Iezufá

strona: 210v

- 1: Kryftufá łprawiedliwego/ á on iefł vbłágánie zá grze
2: chy náłze/ á nietylko zá náłze/ ále tełz zá wšytkiego łwiá
3: tá.
4: A łyłzyłz tu? iż tylko Páná Kryftufá łprawiedliwe
5: go mamy załthępcá áłbo rzetznikiem v Oycá/ á nie łwię=
6: te vmárłe?(*marg*) Kryftus tylko łam iefł łprawiedliwy. (-)
7: Przeto tełz tu Duch Swięty/ niedarmo włó
8: żył/ albo przydał/ to łowo/ Kryftufá łprawiedliwego:
9: Abowiem żadnego tżłowieká ná łwiećie niebyłó nigdy
10: s łiebie łprawiedliwego/ okrom Páná Iezu Kryftá Sy
11: ná Božego
12: iako otym Prorok nápiłáł tymi łowy. Oto
13: wšyłcy niełprawiedliwi/ y niełtatek vtzynki ich: Ie=
14: dno tylko łam Iezus Kryftus iefł łprawiedliwy/ łam
15: łwięty/ łam niewinny/ łam niepomázány/ łam od grze
16: łznych odłáżony/
17: y náđ niebo podwyłłłżony/ iako duch
18: łwięty mowi.
19: A iż tzałem piłmo łwiete/ łudzi wierne zowie/ łprá=
20: wiedliwymi/ łwiętymi/ niewinnymi/ niepomázánymi/
21: áłbo dziewicámi:
22: to łie dzieie/ nie s łtrony ich łwiáto=
23: ści/ ále s łtrony łwiátości/ Páná Iezu Kryftá vkrzy=
24: żowánego/ w ktorego oni vwierzyli/ y łthali łie przez

- 25: wiarę śprawnymi/ świętymi/ y Syny Bożymi/
26: przed ładem Bożym.(*marg*) Nie Święci łą nalezymi iednaczami. (-)
27: A przeto nie święci ludzie vmarli/ ktorzy łwey wła=
28: łney świętości niemaią/ iedno tylko obdarowaną z ł=
29: łki maią/ łą iednaczami y przytzyńcami nalezymi/ iedno
30: tylko łam P. Krytus łyn boży/
31: ktorzy nieobdarowaną
32: łle łwą włafną świętość ma/ śprawniwość/ y nie=
33: winność/ y ma kápłánítwo wietzne/ ktorzy zawnždy ży=
34: wie/ dla teg^o iako duch Święty powieda/ łby łie przy=
35: tzyńał zą nami.
36: Abowiem żaden inłzy niemoże być Iednaczem y przy
37: tzyńcą/ iedno tylko kápłan nawyłłłzy/ od grzełznych od=

strona: 212

O iedynym Iednaczu
człowieku Pánu Krystufie.

- 1: dy do takowego idą/ y o przytzyńę go prołżą.
2: Powiedz że tełz ty mnie/ ná ktorego s świętych iest/
3: Bog nalálkawłzy? Niemożelz tego inátzey rzec/ iedno
4: iż ná łyná łwego miłego/ Páná Iezu Krytá/
5: iako tho
6: łam Bog óciec łwiattzy onim tak mowiac. Tho iest
7: Syn moy myly/ w ktorym łie ia kocham.(*marg*) Na ktorego s Świętych Bog iest
nalálkawłzy. (-)
8: A gdyłz tedy Bog óciec iest nad włzyłtki łyny y łwie
9: te nalálkawłzy/ ná Syná łwego miłego Páná Iezu
10: Krytá: Przeto ná łłalone to należy/ opuściłwłzy tego
11: ná kogo Bog nalálkawłzy/ y wćiekác łie o przytzyńę do
12: kogo inłzego.
13: A toć iest/ co Apołtoł Święty ná wielu mieycách

14: przywodząc wżyftki ludzi do tego iedynego tylko Ie=

15: dnatzá y przytzyńce Syná Bożego/ ták mowi.

16: Ma=

17: my Bifkupá wielkiego/ ktory przeszedł niebo Iezufá fy

18: ná Bożego/ podzmyśl tedy z dufánim/ do ftolcá łáfkí/

19: ábyfmy otrzymáli miłofierdzie/ y łáfkę nálezi.

20: I záfię

21: ná drugim mieyfcu: Przes kthorego mamy fmiáłość y

22: przyftęp z dufánim/ ktore ieft przes wiárę weń. I zá=

23: fię: Abowiem tákowego mamy Bifkupá/

24: kthory fiedzi

25: napráwicy ftolcá máiefstatu w niebie/ Swiętych flu=

26: gá. I záfię: Niewfzedł Kryftus do vtzynionego ręką

27: páłacu/ ále do niebá/ áby theras okázował fie przed

28: twarzą Bożą zá námi.

29: Mowże tedy iufz teras/ iefli fmięsz náprzećiwko tá=

30: kowemu iáfnemu fwiadectwu Duchá Swiętego. Iż

31: Kryftus odkupienia tylko ieft przytzyńcá/ á Swięci

32: vmárli ludzie iednánia?

33: A iefli iefztze máło mafz/ ná tákowych fwiadectwach

34: Duchá Swiętego/ powiedzżemi/ ktorymi fie wżdy flo

35: wy ci Swięci wálzy vmárli ludzie przytzyńiáią zá wá

strona: 212v

1: mi do Bogá?

2: A prawda iż mi tego s pílmá Swiętego

3: vkázác niemożesz? A ia tobie vkażę/ kthorymi fię flowy

4: Kryftus Syn Boży przytzyńia zá námi/ gdzie ták íam

5: do Oycá mowi.(*marg*) Ktorymi fię flowy Kryftus przitzyńia do Oycá. (–)

6: Ia zá nimi prófżę/ nie prófżę zá fwiátem/ ále zá tymi

7: ktoreś mi dał Oytze/ ábowiem twoi ía: Oytze Swięty

- 8: záchoway ie/ w imię twoie/ ktoeś ty mnie dał/ áby by
- 9: li iedno/ iáko y my?
- 10: Iamći im dał flowo twoie/ y fwiát ie ma wniena=
- 11: wiści/ ábowiem nie fą s fwiátá/ iako y ia nieieftem s
- 12: fwiáthá: Nieprofzę ábyś ie wziął s fwiátá/ ále żebyś ie
- 13: záchował/ ode złego.
- 14: S fwiátá nie fą/ iáko y ia s fwiátá nieieftem/ poświęć
- 15: ie w prawdzie twoiey/ flowo twoie ieft prawdá. Iá=
- 16: koś mię pośłał ná fwiát y iam ie pośłał ná fwiát/
- 17: y zá
- 18: nie ia poświęcam fámeo siebie/ áby y oni byli poświę
- 19: conymi w prawdzie.
- 20: A nietylkoć zátymi profzę/ ále y zá tymi/ ktorzy przes
- 21: flowo ich vwierzą w mię/
- 22: áby wšzyfcy iedno byli/ iákoś
- 23: thy Oytze wemnie/ á ia wtobie/ áby y oni w nas iedno
- 24: byli: Aby fwiát vwierzył/ iżeś thy mnie pośłał/ y iam
- 25: im dał chwałę/ ktorąś mi dał/ áby iedno byli/ iako y my
- 26: iedno ieftemy:
- 27: Ia w nich á oni wemnie/ áby byli w ie
- 28: dno dokonáni: A iżeby poznał fwiát/ iżeś thy mnie po=
- 29: ślał/ y vmiłował ie/ iákoś y mnie vmiłował.
- 30: Oytze kthoreś mi dał/ chcę aby gdzie ia ieftem/ y oni
- 31: semną byli/ áby patrzyli ná chwałę moię/ kthorąś mi
- 32: dał/ iżeś mię vmiłował/ przed záłożeniem fwiátá.
- 33: Oytze spráwiedliwy/ á fwiát cię niezna álem ia cie=
- 34: bie poznał/ y ci poználi/ iżeś ty mnie pośłał/ y oznaymi=
- 35: łem im imię twoie/ áby miłość ktorąś mię vmiłował/
- 36: wnich byłá/ á ia w nich.

O iedynym Iednaczu
człowieku Pánu Kryštufie.

- 1: Toć fą flowá ktorými Kryštus nas iedna y przytzy=
2: nia fie do Oycá fwego zá námi. A ty flowá thak fą po=
3: ważne/ wielkie y zacne/ iż vftáwitztnie brzmią/ w vřz[u]
4: Bogá Oycá/ y nápełniáią niebo y ziemię.
5: A przefto ieft zdrádá y chytróć Dyabelńka/ infze Ie
6: dnatze y przytzyńce [!] wymyfláć Święthe vmarłe/ y lu=
7: dziom prófthym vkázowác/ okrom fámego Páná Iezu
8: Kryftá/
9: ábowiem niemáľz infzego imienia/ przes ktore=
10: byľmy mieli być zbáwieni. Toć ieft on kámień/ kthory
11: ieft od budownikow odrzutzony/ y niemáľz w żadnym in
12: fzym zbáwieniá.
13: A iż teľz powiedaľz/ że wtym ćci y doľtoynośći Páná
14: Kryřtufowey namniey nieuymuieľz/ iż Święte ludzi v
15: márłe Iednatzámi y przytzyńcámi do Bogá tzyniľz.
16: Ná toć ták odpowiedam z Apoľtoľem Święthym.
17: Iż Kryřtus Syn Boży ma wietzne kapłáńřtwo/ y mo=
18: że doľkonáľe zbáwić thy/ ktorzy przezeń idą do Bogá/
19: záwřdy żywiác dla tego/ áby fię przytzyńiaľ zá nimi.
20: Abowiem to ieft chwaľa a doľtoyność kápłáńřtwá iego
21: wietznego/ áby fię záwřdy przytzyńiaľ zá námi/(marg) Sam Iednatz moze zbawić. Co
ieft Święte tzynić przytzyńcámi. (-)
22: inľzy
23: Święci ľobie żywą/ áľe Kryřtus Syn Boży/ iáko thu
24: Duch Święty powieda/ nam żywie.
25: A teľz Kryřtus ieft thák doľtátetzný y doľkonáľy Ie=
26: dnatz y przytzyńcá/
27: iż żadnych pomocnikow ktorzyby

- 28: go rátowali niepotrzebuie: Przefto przywłáftzác lu=
29: dziom Swiętym vmárłym iednánie y przytzynę do Bo
30: gá/
31: nic inſzego nieieft/ iedno ieft háńbić fromościć/ lżyć
32: y bluznić wietzne kápłáńftwo Syná Bożego/ niewin=
33: ność/ dofkonałość/ wietzność/ y włzechmocność iego/
34: á tzynić go proftym tzłowiekiem grzeſznym/
35: iákowi fwię
36: cí byli ná fwiećie/ ktorzy áni fámi ſiebie rátowác nie=

strona: 213v

- 1: mogli/ áni żadnego znas/ ábowiem niebyli Bogmi ie
2: dno tylko ludzmi gołymi: (*marg*) Kryftus nietylko tzłowiek ále y Bog. (-)
3: Izaft ty niewieſz/ iż Kryftus Syn Boży/ ieft nietyl
4: ko tzłowiek profty/ ále ieft teſz y Bog prawdziwy/ kto=
5: ry chwały y doftoynoſći ſwoiey/ *żadnem*^v ftworzeniu ná
6: niebie y ná ziemi nieda/ iáko ſam mowi v Proroká tymi
7: ſłowy.
8: Ia pan to ieft imię moie/ chwały moiey *drugiem*^v
9: niedam: Abowiem gdyby Kryftus był tylko profty tzło
10: wiek/ nigdyby niemogł być náſzym Iednatzem y przy=
11: tzyńcá/
12: potrzebá było tákowego przytzyńce/ kthoryby
13: był nád wſzytki niebiofá podwyſſzony/ iáko Apoſtoł
14: Swięty mowi. (*marg*) Kryzoftom na ony ſłowá ieden Bog. (-)
15: W proſthym tzłowieku/ muſielibyſmy byli zawždy
16: wępić/ w iednaniu y w przytzyńie iego/ iáko wy mu=
17: ſicie zawnię wępić/ w iednaniu y w przytzyńie w fwię
18: tych ludziach vmárłych/
19: o ktorych iednaniu/ y przytzy
20: nianiu do Bogá/ żadnego ſwiádectwá s pińmá Swię

- 21: tego vkázác niemożećie/ áby Święci mieli do wnetrz=
22: ności Bożey wniść/ iednác was/ y przytzyniác fię zá
23: wámi.
24: Abowiem iáko do wnętrzości mieyfcá onego Świę
25: thego w Sálomonowym kościele/ kędy fkrzyniá bylá/
26: niemogł żaden infzy wniść/ iedno tylko fam kápłan na
27: wyfffzy/ krew máiący/
28: ták tefz do wnętrzości Bożey
29: żaden infzy niemoże/ y nas zbogiem poiednác/ iedno tyl
30: ko ten kápłan fam nawyfffzy/ krew máiący/ Kryfthus
31: Iezus Syn Boży/ ktory nas krwią fwoią nafwiętfzá
32: otzyścia/ przed oblitznością Bożą (*margin*) Bog do Boga powiedaią Papieznicy. (-)
33: Iefli mię thefz fpytafz/ iáko fż fię Bog ma do Bogá
34: przytzyniác/ iefť to rzetz niepodobna/ prawdá iż to iefť
35: rzetz niepodobna kiedyby dwa Bogowie byli według

strona: 214

O iedynym Iednaczu
człowieku Pánu Kryfťufie.

- 1: rozumu twego/
2: kthory Duch Święthy zowie ffaleń=
3: ftwem w rzetzách Bożych/ ábowiem to co v ludzi iefť
4: niepodobno/ to v Boga iefť podobno: A przeftóć ná to
5: pytanie twoie/ dam troiáką odpowiedz.
6: Pierwfzá/ iż thám nieiefť iednánie y przytzyná ćiele=
7: fna/ ále to co fyn Boży chce y tzyni/ to y Oćiec chce y
8: tzyni/ iáko fam Kryfťus Syn Boży v Ianá Święte=
9: go fwiadtyz ty mi flowy.
10: Oćiec miłuie Syná/ y wfzytko
11: mu dał w rękę iego: I záfię: Oćiec niefádzi nikogo/ á=
12: le wfzyftek fąd dał Synowi/ áby wfzyfcy tzcili Syná/

- 13: iáko tztzą Oycá/
14: kto nie tzcí Syná/ nie tzcí Oycá/ kto=
15: ry go posłał: I záfię. Ia y Oyciec iedno iefthelmy: I
16: záfię: Bog był w Kryftufie/ fwiát iednájąc sobie.(*marg*) Co ieft iednanie z Bogiem. (-)
17: Drugą/ iz tám wthym iednaniu y przytzyynie żadne
18: klękánie/ námawíánie/ y prófzenie cíelefne nieieft we=
19: dług nálfzego rozumu/ ále oná krew Syná Bożego Pá=
20: ná Iezu Kryfthá/
21: kthorą ras wylał na krzyżu/ lepiey
22: przed Bogiem Oycem vftáwitztnie woła/ á níflí krew
23: Ablowá.
24: Trzeciá/ iz Kryftus Syn Boży nietylko ieft Bog/ á
25: le tełz y tzłowiek práwy:
26: A ták nas z Bogiem iedna/ y
27: przytzyinia fie zá námi/ w tzłowietzey náturze. A batyzłz
28: iułz? iáko fię Kryftus Syn Boży do Bogá przytzyinia
29: á nie Swięci vmárli/
30: iáko ty fáłfzywie vtzyłz/ y ludzi
31: prófthe zwodzílz/ á Kryftulá Syná Bożego iedynego
32: Iednatzá y przytzyńcę/ Bogá y tzłowieká prawdziwe
33: go/ háńbílz y fromoćíłz?
34: Abowiem przytzyiná y iednanie z Bogiem/ nic inłze=
35: go nieieft/ iedno ieft/ fkázić/ y wniwetz obroćić/ grzech
36: łmierć/ przekłęctwo/ gniew Boży/ piekło/ y Dijablá/
37: przez łamego fiebie.
38: I dárowáć/ łpráwiedliwość/ od

strona: 214v

- 1: pułztzenie grzechow/ żywot/ błogofłáwienłstwo/ łáfkę
2: Bożą/ y krolełstwo niebieskie/ álbo wšzyłtki złe rzetzy/
3: wniwetz obroćić/ á dobre ná to mieyłce poftáwić:

- 4: Cze
- 5: go áni żadny Święty/ áni Anioł/ áni łtworzenie Bo
- 6: że niemoże vtzynić/ okrom łámega Páná Iezu Kryłtá
- 7: Syná Bożego/ ktory on łam tylko iełt/ żywoth/
- 8: mą=
- 9: drość/ łpráwiedliwośc/ połwięcenie/ Pan náłz/ y bog
- 10: náłz. A batyzłz iułz? iż Święci niemogá być/ takowy=
- 11: mi przytzyńcámi/ y Iednatzámi do Bogá.
- 12: Powiedáłz iełtze/ podpieráiąc tey náuki twoiey fáłłzy
- 13: wey/ iż iáko łie tu ná ziemi ludzie/ ieden zá drugieg^o zwy=
- 14: kli modlić y przytzyńiáć do Bogá/ ták łie tełz tám wnie
- 15: bie łwięci przytzyńiáią.
- 16: Iełli tak iełt iáko ty tu powie=
- 17: dáłz s twego rozumu włáfnego: A tze mużeł thego pi=
- 18: łmem łwiętym niepotwierdził?(*marg*) Iáko ná łwiecie tak y w niebie powiedáią Papieznicy.
- (-)
- 19: A bowiem tho piłmo/
- 20: ktore ty przywodziłz/ nic łie nierymuie/ áni łciága/ ku
- 21: tym twoim łwiętym vmárłym/ iedno tylko ku ludziom
- 22: żywym/ ktorzy tu iełtze ná łwiecie żywą.
- 23: A ian nieiełt náprzećiwko temu/ áby łie ludzie ży=
- 24: wi/ niemieli wełpołek modlić/ ieden zá drugiego do
- 25: Páná Bogá/ dokąd thu żywą ná łwiecie: Poniewáłz
- 26: to mamy y w pácierzu/
- 27: w ktorym/ nie mowiemy tak.
- 28: Oytze moy/ ále oytze náłz. Nie mowiemy thełz day mi
- 29: chlebá/ odpuść mi winy moie/ ále mowiemy Day nam
- 30: chlebá/ odpuść nam winy náłze.
- 31: Iełtze thełz nie mo=
- 32: wiemy/ Nie w wodz mię wpokufy/ zbaw mię ode złe=

- 33: go/ ále mowiemy/ Nie w wodz nas w pokuŕy/ zbaw
34: nas ode złego.(*margin*) Zywi ludzie máią fie modlić ieden zá drugiego. (-)
35: Przeto thedy żywi ludzie/ máią fie modlić/ ieden zá
36: drugiego: Abowiem nas ták Syn Boży náutzył y A=
37: poŕtolowie iego nápominaią/ ábyŕmy fie weŕpołek ie=

strona: 215

O iedynym Iednaczu
człowieku Pánu Kryŕtufie.

- 1: den zá drugiego modlili/ żebyŕmy weŕpołek byli zbá=
2: wieni.
3: Ieŕli fie to piŕmo o vmárłych Swiętych rozu=
4: mie/ iáko thy fáłŕzywie wykłádaŕz y rozumieŕz/ áby fie
5: mieli modlić weŕpołek/ tedyczy według tey twoiey fáł
6: ŕzywey náuki/
7: nietylko ŕwięci vmárli/ przytzyńiać fie/
8: byli powinni y modlić zá námi/ ále y my teŕz weŕpołek
9: zá nimi? áby byli zbáwieni/ według tego ŕłowá weŕpo=
10: łek/ ieden zá drugiego.
11: Co ieŕt fáłŕz: Abowiem fie iuŕz
12: zá ŕwiętym Piotrem/ áni zá ŕwiętym Páwłem/ áni zá
13: Pánną Máryą/ modlić nam niepotrzebá/ áni zá tymi
14: ktorzy ŕą zbáwieni.
15: Zá tymi teŕz niepotrzebá/ kthorzy
16: ŕą potępieni/ ábowiem tám iuŕz żadnego wybáwienia
17: niemáŕz.
18: A batzyŕz iuŕz iáko piŕmo Swięthe ŕtoŕuieŕz/ y iáko ie
19: wyrácaŕz ná vpáŕć ŕwoieŕ/ y ludzi proŕtych?
20: A tze mu
21: ŕobie rátzey niewŕpomienieŕz/ iáko Auguŕtyn ŕwięty/ o
22: vmárłych ŕwiętych nápiŕaŕ/ ktory ták mowi. Iáko my

- 23: niewiemy co Święci tám tzniją/ ták teŝ oni nic nie=
24: wiedzą/ co ŝie tu ŝnami dzieie:
25: Abowiem tu ielztze ŝwie
26: tych vmártych cíálá w ziemi odpotzywáią/ áŝ do dnia
27: Sądnego/ Duŝe thylko ŝamy ŝá w łonie Abráhámo=
28: wym/ tám dokąd był on Lázarz od Aniołow nieŝion.
29: Vkaŝ piŝmo ŝwięte/ gdzieŝ tho kiedy tzytał/ y gdzie
30: to Bog roŝkazał/ iż ŝie mamy do duŝ vmártych ludzi
31: vćiekáć/ onych o wŝpomoŝenie/ o iednánie y przytzníá
32: nie/ do Bogá proŝić/
33: wzywáć/ dufánie wnich poklá=
34: dáć/ Vkaŝ proŝę cíę obietnice Boŝe/ gdzie Pan obie=
35: cał zá ich przytznínami nas wyŝlucháć/ grzechy nam
36: odpuŝćić/ y nas zbáwić?
37: Izali piŝmo ŝwięte nie mo=
38: wi. Przekłéty/ ktory dufa w tŝłowieku.(*marg*) Kto ŝie roŝkazał do duŝ vmarłych ludzi
vćiekáć. (-)Przeto my nie
39: w ludziach vmártych/ ále w Pánie náŝym Iezu Kry=

strona: 215v

- 1: ŝtufie vkrzyŝowánym/
2: prawdziwym Bogu y tŝłowie=
3: ku/ iedynym náŝym iednaczu y przytznícy/ wietznym y
4: doŝtátetznym káplanie/ pokládamy wŝyŝthko dufánie
5: náŝe.
6: I niemowię ták/ iákoŝ ty ŝobie wymyŝlił/ Święty
7: Pietrze/ Święty Páwle/ Święta Boŝa rodićielko
8: modl ŝie za mną. Ale mowię z onym niemocnym v ŝa=
9: dzawki/ przez dlugi tŝás leŝącym/
10: do Páná Iezu Kry
11: ŝtá Iednatzá y przytznínce moiego iedynego. Pánie/

- 12: tżłowieká niemam/ ktoryby mię wpuścił do ładzawki.
- 13: To iest/ z oycem twoim miłym poiednał y vzdrowił/ o=
14: krom ciebie łámego.
- 15: A on zálię do mnie mowi: Nie lę=
16: kay fie Synu/ tylko vwierz/ odpułztzone łą tobie grze
17: chy twoie. Wiára twoiá tá ciebie zbáwiłá.
- 18: A batyż iuż iáko Kryšťufá łyná Bożego/ wzywam
19: o przytzyne/ y iákom iesth pewien/ odpułztzenia grze=
20: chow moich/ zá przytzyne iego. Vkałz ty profzę cie/ o
21: łwoich łwiętych co tákowego?
- 22: Vkażuiesz Abráhámá y Dawidá vmárłego/ iákoby
23: Bog/ dla ich modlitw y przytzyn/ miał wielką łáfkę o=
24: kázác/ náprzećiwko ludowi Izráhelkkiemu/ iuż po ich
25: łmierć.
- 26: Dziwuię fie twoiey łprofności/ iż to pímo łwięte/
27: y drugie wedle tego/ ták práwie przywodziłz y łtofu=
28: ielz/ iáko ná on tżás Dijabeł przywodził y łtołtował/ ná
29: przećiwko Pánu Kryšťufowi/
30: kiedy go do miáłtá łwię
31: tego wprowadził/ y ná wierzchu kościołá połtháwił/
32: tedy tełz ták do niego mowił. Spuść fie nadoł/ ábo=
33: wiem nápiłano iest/ iż cie będą Aniołowie nofi[ć] w rę=
34: kach/ ábyś nie obráził o kámieñ nogi twoiey.
- 35: A cołz mu
36: Pan odpowiedział? Rzekł/ zálię nápiłano iesth. Nie

strona: 216

O iedynym Iednaczu
człowieku Pánu Kryšťufie.

- 1: będziełz kułł Paná Bogá twego: Táke ia tełz teras
2: tobie odpowiedam/ Nie będziełz kułł Szátanie Pána

- 3: Bogá twego.
- 4: Abowiem to písmo święte/ ktore ty przywodzisz/ nic
- 5: sie nie stofuie/ áni łciąga ku temu/ áby Abrahám álbo
- 6: Dawid po śmierci/ był Iednatzem y przytzyńcą zá lu
- 7: dem Izráelłkim do Bogá/
- 8: Bo tám niemálz nic otym
- 9: áby sie miał Abráhám álbo Dawid przytzyńić/ álbo
- 10: modlić do Pána Bogá zá ludem Izráelłkim po śmier
- 11: ci/ iáko ty fáłzzywie písmo święte wywrócałz/ ále tám
- 12: Pan Bog nápomina Izááká/
- 13: áby sie niebał/ thákze y
- 14: lud Izráelłki/ przywodząc im nápamięć ony łwoie
- 15: obietnice/ vmowę/ y przyięę/ ktorą vtzyńił z Abrá=
- 16: hámem zá żywotá iego y z Dawidem/ iż miał być ludo=
- 17: wi Izráelłkiemu Bogiem dołkonálym/
- 18: obrońcą/ y o=
- 19: pátrzyćielem łáłkáwym/ dla onego błogółwionego
- 20: nafienia Pána Iezu Kryłtá/ obiecánego Abráhámo=
- 21: wi y Dawidowi/ w kthorym miały być błogółwione
- 22: włyłtki narody.
- 23: Przeto tełz tám Pan Bog niemowi/ dla modlitw y
- 24: przytzyńiania/ Abrahámá y Dawidá/ iáko ty fáłzzywie
- 25: wykłádałz/ y łłowá Duchá Świętego wywrócałz y tár
- 26: gałz:
- 27: Ale mowi dla Abráhámá y Dawidá łlugi mego/
- 28: iákoby rzekł/ dla oney vmowy y przyięgi moiey/ ktho=
- 29: ram z Abráhámem y z Dawidem vtzyńił.
- 30: I dla tego tám máło niżej/ Izáák łin Abráhámow
- 31: zbudowáłzy ołtarz/ wzywał nie Abráhámá vmárle=
- 32: go iáko ty powiedáłz fáłzzywie/ ále łámego Bogá ży=

33: wego.

34: A batyż y iufz/ iáko pímo Święte targaż/ y wywra=

35: caż? Aleście wy ták zwykli tzyńić/ gdy wam do náuk

strona: 216v

1: wálzych Dijabelskich/ nie ftawa píma/ tedy okęzzone

2: pímo przywodzićie/

3: ábyście ludziom proftym iákokol=

4: wiek mogli otzy záflonić.

5: A nákoniec gdy wam y píma okęzonego nieftawa/

6: tedyście fie zwykli vćiekáć y do píma podeyrzánego iá

7: ko tu y ty tzyńiż/

8: do oneg^o píma mowię: ktore wy íami zo

9: wiećie/ Libri Apocryphi. Iefli temu niewierzyż/ wey

10: rzy sobie w twoie włafne księgi/ y tzytay. Decret. Dift.

11: 15: Sancta Romana.

12: A też ten błáđ twoy podpieraíac iefztze przywo=

13: dziż Ieronimá/ ktory náprzećiwko Wigiláncyufowi

14: piśał. Wiem dobrze otym/

15: iż Ieronim piśał ále niedzi=

16: wuię fię temu iż thák piśał onego wieku/ kiedy iufz był

17: przyśzedł nieprzyaćiel/ y fiśał kákol miedzy pízenicą.

18: Kiedyby Wiláncyufowe księgi były/ iáko ía Iero=

19: nimowe/ tak mi fię zda/ iżby dáleko lepíze były/ y ko ro=

20: zmnożeniu chwały Bożey pożytetzniefze/ á niśli Iero

21: nimowe ía.

22: Azaż ty niewieś/ iż Ieronimowi/ Cypryanowi/ O=

23: rygenefowi/ Grzegorzowi/ Dyonizyufowi/ y inízym lu

24: dziom/ dotąd mamy wierzyć/ dokąd fie s íłowem Bo=

25: żym zgadzáią/

26: iako też nas íami napomináią y wyítrze

- 27: gáią.(marg) Dotąd mamy Doktorom wierzyć dokąd sie zgodzaią s piśmem Świętym. (-)
- 28: A iż thefz powiedáfz/ iż wielką rozność tynicie mie=
- 29: dzy przytzną y zaflugami Iednatzá y przytzyńce Pá=
- 30: ná Iezu Kryftá/ á miedzy przytzną y zaflugami fwię
- 31: tych iego.
- 32: Temu wśzytkiemu niewierzę/ y ieft to wśzytko obłu=
- 33: dá y chytróć Dijabelfka/ ábowiem fie to inák okázuie
- 34: z wáfzego Mfzálu włafnego/ iáko tám przytzyne y za=
- 35: flugi Pána Iezu Kryftufá vkrzyżowánego bluznicie/

strona: 217

O iedynym Iednaczu
człowieku Pánu Kryftufie.

- 1: ktorego háńbicie y lzyćie/ á przytzyiny y zaflugi Świętych we
- 2: Mfzách fwoich/ vftawitznie wyflawiaćie: Tymi flo=
- 3: wy.
- 4: O Stzepane chorąży/ nas wyfluchay/ y zbogiem
- 5: poiednay. I záfię Boże przes zaflugi y modlitwy Mi
- 6: kołaiowe/ przyłac nas miedzy Anioły. I záfię: Wey=
- 7: rzy ná nas Bárbáro/
- 8: ábyfmy przes cię s pieklá byli wy
- 9: bawieni. Day nám wniść do niebá przes záflugi two=
- 10: ie: I záfię: Páni Anielfka rządź nas flugi twoie/ wy=
- 11: baw nas s pieklá/ y vtzyń Błogofłáwione wniebie.
- 12: I záfię. Boże przes zaflugę Błogofłáwioney Cezáryey
- 13: nas zátrácone rátz nápráwić: I záfię: Ták tefz przes
- 14: zaflugi Nikázego/ day nam cíelefnego żywotá łáfkę.
- 15: I záfię: Wincenty krwią twoią mętzenniku/ grze
- 16: chy náfze omyi/ y day nam niebieskie wefele: I záfię: A
- 17: by náfzych grzechow zwiáłki/ zaflugą Błáżeiá Świę=
- 18: tego/ były rozwiázáne:

- 19: I zafię: O Woyciefze Pátronie
20: po wżyftkim fwiećie/ rządź trzodę Kryftułowę I zafię:
21: fię: Boże kthory nas Świętego Ierzego zaflugámi y
22: przytznámi ćiefzyfz:
23: I zafię: O Floryánie Święthy
24: przez ćię Bog konie vzdrawia/ y daie vpádlým odpu=
25: fztzenie grzechow/ obrálfimy ćię fobie Páthroná przed
26: ftołcem Bożym/ vbłagay gniew:
27: I zafię/ Day Boże á
28: byfmy przez Monikę od zwiázek grzechow náfzych by=
29: li wybáwieni. I zafię: O Stániłławie/ ábyf fię we=
30: fpołek s Synem Bożym nád námi fmiełował. I zafię:
31: Day Boże/
32: ábyfmy przez zaflugi y modlitwy Gordya=
33: ná byli od wżzego złego wybáwieni: I zafię. Day Bo
34: że ábyfmy dla zaflug y modlitw Swietego Eulogiego
35: byli wfpomożeni/ bądź náfzym poćiefzycielem y przy=
36: tzyńcą:
37: I zafię Day nam Boże **ábyfymy** [!] mieli záfłępcę

strona: 217v

- 1: wniebie Świętego Wacláwa/ przez iego zaflugi y mo
2: dlitwy/ bądź vbłágan: Także przez zaflugi Lwa Pa=
3: pieżá: I zafię:
4: O Márya kthoraś ieft koniec y potzątek/
5: proś Syná: Day nam ábyfmy Prokopá Opátá zaflu=
6: gami byli wfpomożeni: I zafię: O Małgorzáto Świę
7: ta/ przesćię fą zbáwieni y wefelą fię grzełfnych tyfiąc
8: mi/ proś zá námi/ bárzo piękna:
9: I zafię: Day nam á=
10: byfmy Kryftyny záflugámi byli zbáwieni. I zafię: Ie

- 11: zulie z mátką Máryą wípomólz nas.
- 12: Bártłomieiu omyi thu náfze grzechy. I záfię:
- 13: Day
- 14: Boże moy przes zaflugi y przytzyiny Ludmiłły byliby=
- 15: łmy tobie wdziętnymi: Tákże przes záflugi Eufemiey
- 16: Lámpertá/ Maurycego/ Tekle/ Ruperta/ Kozmułá/
- 17: y Dámianá:
- 18: Z záfię przywiedz nas Stániłlawie do ży
- 19: wotá/ dla twoich záflug: I záfię: przes zaflugi Kwin
- 20: tyná/ wízyłtki zwiąłki grzechow náfzych rozwięłz. Io=
- 21: áchimie z żoná twoiá rozwięłzcie nas od grzechow:
- 22: I
- 23: záfię: ábyfmy dla zaflugi Lotrá Dizmálá/ łáłkę twoię
- 24: nálezli.
- 25: Dla tego ten Swięthy vmętzon/ áby był zbáwie=
- 26: nim mdłych/ y lekárftwem grzełznych:
- 27: O páłterzu do=
- 28: bry łmiłuy lię nád kościołem/ ozyw go twoimi modli=
- 29: twámi: I záfię łwięty Woóielze/ bądź náfzym rzetzni=
- 30: kiem w niebie.
- 31: Ciebie łwiát chwali Stániłławie/ ofwieć nas pra=
- 32: wá łwiátłościá.
- 33: I záfię: Márya bądź pozdrowio=
- 34: ná/ Iednatzko ludzi: Tyś ielt Tronem Sáłomonowym
- 35: niemałz rownego łobie/ áni ná ziemi/ áni w niebie:
- 36: Wízytkiey Troyce łláchetny przybytku/ zbaw nas y zá
- 37: choway nas ná wieki.
- 38: Day Wízytkim grzechom náfzym
- 39: odpułztzenie Amen. Rzędzićielko ziemie/ Iednatzko lu

O iedynym Iednaczu
człowieku Pánu Kryšťufie.

- 1: dzi/ ołwiećicielko wśytkich ludzi. Smiłuy fię nád grze
- 2: łznymi/ bo to náćię należy.
- 3: A fłyźyź tu iáką rozność tznicie/ miedzy przytzyń=
- 4: cą y załlugámi Iednatzá Páná Iezu Kryšťá/ á mie=
- 5: dzy przytzyńą y załlugami Świętych iego?
- 6: Izaliście
- 7: tu záflepieni y zápámiećáli ludzie/ nie złupili Páná Ie
- 8: zu Kryšťufá Syná Bożego/ ze wśytkiey ćci y chwały
- 9: iego?(*marg*) Kryšťufá złupili ze wśytkiey ćci y chwały iego. (-)
- 10: Abowiem iefli nas Sztepan Święty może z Bo=
- 11: giem poiednać? Iefli Święty Mikołay przyłętyć mo
- 12: że miedzy Anioły/ przes załlugi fwoie? Iefli Bárbára
- 13: może s piekła wybáwić?
- 14: Iefli Wincenty krwią fwo=
- 15: ią grzechy náłze omywa? Iefli Święthy Woyciech za=
- 16: łtępcá w niebie? Iefli Święthy Bártłomiey omywa
- 17: grzechy náłze.
- 18: Iefli Pánná Márya Iednatzká ludzi?
- 19: Iefli łobie
- 20: niema rownego áni ná ziemi áni ná niebie? Iefli dáie
- 21: wśytkim ludziom zbáwienie? Iefli wśytkich ludzi o=
- 22: łwieca? co będzie po Pánie Iezu Kryšťufie Synu Bo
- 23: żym profzę ćię?
- 24: Coby było potym/ iż tu náłwiát łtąpił/ y przyłzedł zbá
- 25: wiciel? Iefli przes Małgorzátę łą grzełzni zbáwieni?
- 26: Co było po łmiłowániu iego/ iefli łie Stániłlaw nád
- 27: námi łmiłowác może?
- 28: Co było po żywoćie/ iefli Pán=

- 29: ná Márya y z inłzými nas ożywić może? Co było po tey
- 30: łwiecy iedyney/ iefli nas Sthániłlaw ofwiećić może
- 31: práwą łwiátłością? Co było po Pánie niebá y ziemie/
- 32: iefli Pánná Márya niema łobie rownego/ áni ná zie=
- 33: mi ani na niebie?
- 34: Co było po iego przyśćiu na łwiát/ národzeniu s
- 35: Pánný Máryey/ poimániu/ wiązaniu/ bitzowaniu/ ko
- 36: ronowaniu/ ná krzyżu zawiefzeniu/ krwi nadrofffzey ie=
- 37: go rozłaniu.
- 38: Iefli Wincenty/ ábo Bártłomiej/ krwią łwoią nálze
- 39: grzechy omywa: Co było po iego do piekłow łtąpieniu/
- 40: iefli Bábárá y Pánná Márya s piekłow wybawia?(*marg*) [Krwia Wincentego y Bártłomieia/ Papieznicy grzechy łwoie omywaią.](#) (–)
- 41: Co było po iego załlugách y modlitwách/ iefli nam
- 42: Mikołay/ Cezárya/ Nikázy Błázey Ierzy/ Gordyan/
- 43: Eulogi/ Lew Papiełz/ Kryłtiná/ Ludmiłá/ Eufemi
- 44: a/ Lothr Dyzmás/ grzechow nálzych odpufłtzenie zá=
- 45: łłuzyli?
- 46: Co było po Iednatzu/ przytzyńcy/ załtępcy/ y rze=
- 47: tzniku Pánu Kryłtufie/ iefli nas Sztzepan/ Eulogi=
- 48: Waclaw/ Woćiech/ pánná Márya z Bogiem ziedná
- 49: li? y iefli łie przytzyńcámi/ załtępcámi/ y rzetznikámi
- 50: nálzými łtali?
- 51: Co nákoniec iefł po Bogu Oycu y Synu y Duchu
- 52: Święthym/ iefli Floryan dáie odpufłtzenie grzechow
- 53: ludziom vpádłym? Iefli nas Pánná Márya zbawia?
- 54: Iefli nam dáie ofwieceńie y odpufłtzenie grzechow?
- 55: A batyłz iułz/ iako wiele maćie/ tych Iednatzow/
- 56: przytzyńcow/ załthępcow/ rzetznikow/ zbáwićielow/
- 57: odkupićielow/ y Bogow/ kthorzy nic nie łá rozni od

- 58: Kryſtuſá v was: y owſzem ie wyſſzey nád Kryſthuſá
- 59: Syná Bożego przedkłádaćie/ y podwyſſzaćie.
- 60: O zápamiętały tżłowietze duſze ſwoiey/ á więc iefz=
- 61: tze będziefz mowił/ iż iednego iednatzá/ przytzyńcę/ y
- 62: odkupiciela maćie/ y rozność miedzy Kryſtuſem á fwię
- 63: tymi vmárłymi tżynicie?
- 64: Oto iufz ná oko widziſz/ y rę=
- 65: ką fie ná oſtátek dotknąć możefz/ iżem ia was pierwey
- 66: niepotwarzał/ álem prawdę piſał: Iż wiele Iedna=
- 67: tzow y przytzyńcow maćie/ ktore ſwiętymi zowiećie/
- 68: do ktorych fie vćiekaćie.
- 69: Aleć wam iefztze máło było nátym/ iżeſćie fobie ták

strona: 219

O iednym Iednaczu
człowieku Pánu Kryſtuſie.

- 1: wiele/ Iednatzow/ Przytzyńcow/ y Zbáwicielow ná=
- 2: działáli/ Páná Iezu Kryſtuſá Syná Bożego zbluzni
- 3: li/
- 4: y krew iego **naſwętszą** [!] podeptáli/ áleſćie ktemu dru
- 5: gie dwie oſobie w bołtwie iednym/ Bogá oycá y Du=
- 6: chá Świętego zefromóćili/(*marg*) Bogá Oycá y Duchá Świętego Papieznicy poſfomóćili
- (-)
- 7: ábowiemeſćie wtym młza
- 8: le wáżym Dijabelſkim ták nápiſáli/ iż Pánná Márya
- 9: porodziłá Bogá Oycá y Syna y Duchá Świętego/
- 10: wſzytkę Troycę Świętą/ bo tám Pánnę Máryą/ zo=
- 11: wiećie mátką wſzytkiey Troyce przybytkiem.
- 12: O Sábellianowie kácerze/ o bluznierze/ o nieprzyia
- 13: ćiele Boży? A więc to tákowe modlitwy ktore Colle=
- 14: ctami zowiećie/ nie przez Piotrá/ nie przez Páwká nie

- 15: przes Ianá zamykacie/ ále iáko powiedafz przes Iezu
- 16: Kryftuáf?
- 17: ku temu to iefł podobno/ iáko kiedyby ktho
- 18: vwárzył/ w iákim domu trućinę/ poftáwił iá ná ftoł/
- 19: y pořypał cukrem/ y mowił/ otho cukier/ iedźcie?(*marg*) Papieznicy Sabellianowie Kacerze. (–)
- 20: Ták
- 21: wy tefz to tzynicie/ y tym cukrem trućinę pořypánym/
- 22: ludzi prořte truiecie/ łowicie/ y ná potępienie wietzne
- 23: s łobą prowadziće.(*marg*) Podobieństwo. (–)(*marg*) Kořcioł komu buduią Papieznicy. (–)
- 24: A więć tefz to iefłtze będzie/ iáko ty powiedafz/ nie=
- 25: wřtydliwą y nieprawdziwą potwarz/ ábyřcie kořcio=
- 26: łow/ y ołtarzow tym řwoim Iednatzom y przytzyńcom
- 27: vmárłym ludziom niebudowáli?
- 28: Niechay kořdy wier=
- 29: ny weyry/ w wálze księgi/ ktore Pontyfikały zowiećie
- 30: iáko tám řnich kořcioły/ káplice/ y ołtharze wálze po=
- 31: řwiąćacie/ wřzákem przedtym wyřřfzey otym pořwią=
- 32: cániu wálzym nápiřał:
- 33: I moře kořdy obátzyć/ iř wy řa
- 34: dnego kořciołá/ řadney káplice/ řadnego ołtarzá/ řá=
- 35: memu Pánu Bogu niepořwiąćacie. Abowiem kiedy
- 36: pořwiąćacie/ áłbo tżáruiecie/ tedy ty řłowá mowicie.
- 37: Niechay będzie pořwięcony ten kořcioł/ tá káplicá

strona: 219v

- 1: áłbo ten ołtarz/ w imię Oyca y Syná y Duchá Świę
- 2: tego/ ku ćci Bogu y chwálebney dziewicy Máryey/ y
- 3: wřzyřtkim řwiętyom/ ná imię y ná pámiątkę tego áłbo
- 4: tego řwiętego/ Pokoy tobie.

- 5: I támże kości onych świę
- 6: tych s thrzemi ziárny kádzidła kładziecie/ y imioná ich
- 7: piźzećie/ y kthory Biskup álbo Szufrágan Święcił/ y
- 8: ktorego roku y dnia/
- 9: y odpufthy rozdawaćie/ y w oł=
- 10: tarzach ony kości/ álbo ony dáry/ kthore my dziś náy=
- 11: duiemy w wálznych ołtarzach zálepiacie.
- 12: Iefli kto te=
- 13: mu niewierzy/ Ínádnie thego doľwiadtzyć może/ iedno
- 14: niechay/ w koźdym ołtarzu w wálznych kościelech dziu=
- 15: rę vtzyny/ nátychmiałt yy tzáry wálze naydzie/ kthore=
- 16: ście tám zálepili.
- 17: Iefli teľz iesztze kto ná tym máło ma/ niech obiedzie
- 18: włyźtki miáltá/ zamki/ wsi/ klaľstory/ ktore są w pol=
- 19: łtze/ y niechay pyta vyrzawły kozdy kościoł/ káplicę
- 20: y ołtarz/ ktorego tu świętego záłożenie ielť?
- 21: Wlyźyź
- 22: nátychmiałt odpowiedz/ Tu Kościoł Pánny Máry=
- 23: ey/ Tu Świętego Woćiechá/ Thu Świętego Ianá/
- 24: Tu Káplicá trzech Krolow/ Thu Ołtarz Świętego
- 25: Iácká/ Kántego/ Fránciľfká/ Brykcego/ Dominiká.
- 26: etć. (*marg*) Kościoły w polťtze. (–)
- 27: Nieuľlufyź nigdziey Boży Kościoł.
- 28: A niedáleko ieźdzác/ niechay kto obyidzie/ w Kráko
- 29: wie włyźtki kościoły/ y niechay łpyta/ (*marg*) Krákwkie kościoły komu poľwićcone. (–)
- 30: ktorego tu świę
- 31: tego kościoł? Vkaźác ná mieyľcu napřednieyľzym ná
- 32: zamku. Tu kościoł świętego Stániľławá/ Pathroná
- 33: Polľkiego. Tákże w rynku ná mieyľcu napřednieyľzym
- 34: Thu Kościoł Pánny Máryey/ co y obrazy fwiadtzą.

- 35: Owa niewiem by ktory nálał boży/ iedno ieden przed
36: Krákowem/ Sálwátorow/ y to pufty/ Abowiem iáko
37: Pan Kryftus w wálznych kościelech ípułthołał/ tákże
38: tełz y kościoł iego iełt pufty.

strona: 220

O iedynym Iednaczu
człowieku Pánu Kryftufie.

- 1: A widzisz iusz iżem nie potwarcá? owa ty mniemałz/
2: ábyfmy tak otzu y wśzu niemieli/ iáko ich wy niemaćie/
3: chocia widziacie y slyżycie/ áwždy przedlie niewidzi=
4: cie/ áni slyżycie.
5: Dziękuiemy Pánu Bogu/ iż nam otzy
6: náłze otworzył/ iżefmy przeyrzeli/ wálze błędy/ y bálwo
7: chwálftwá obatzyli/ záco Pánu Bogu niechay będzie
8: tześć y chwałá náwieki wiekow.
9: A iefli thełz rzetefz/ wśzak naprzod Pánu Bogu ku
10: ćci kościoły y ołtarze poświącamy? prawdę mowisz/ iż
11: Bogu poświącacie/ ále nie lámemu Bogu.
12: A Pan B.
13: towarzyłzá niechce mieć y tákowy iefth Pan zawifny/
14: ktory ćci swoiey niechce dáć żadnemu łtworzeniu. A=
15: bowiem iákom wyśśzey powiedział/(marg) Wymowká ozdobna o poświącaniu kościołow.
(-)
16: iż Dijabeł dopuści
17: ćcić y chwálić P. Bogá/ ále niedopuści ćcić y chwá
18: lić lámego. Auguřtyná mi tełz tu nieprzywodz ku po=
19: mocy bálwochwálftwá thwego/
20: ábowiem Auguřtyn
21: święty niemowi tu tak iáko wy mowicie. Buduiemy y
22: poświącamy ku ćci Bogu y chwálebney Pánnie Má=

- 23: ryey/ y wŕzytkim ŕwiyetyu.
- 24: Ale by teŕz dobrze Auguŕtyu
- 25: ták mowił/ tedy Auguŕtyuowi/ niegodzi ŕie dáley wie=
- 26: rzyć/ iedno poki ŕie zgadza s ŕlowem Boŕzym.(*marg*) Iakiey chwały Bogu dopuŕci Dyabeł.

(-)

- 27: O zápámiećáli ludzie zbáwienia ŕwego y nieprzyia=
- 28: ćiele Boŕzy/ tzeuŕz wŕdy náprzećiwko tak iáŕney pra=
- 29: wdzie wáltyćie? tzeu nieumieiętne niewiaŕtki/ żebra
- 30: ki/ y inŕze proŕte ludzi zwodzićie/
- 31: tzeu ŕie fámi náđ ŕo
- 32: bá/ y náđ inŕzym ludem Boŕzym nieŕmiłueicie? Pomni=
- 33: ćie/ iż przed ŕádem Boŕzym/ wkrotkim tzaŕie ŕtánać mu
- 34: ŕicie/ y odpowiedać mi ná tho będziecie/
- 35: choćiabycie
- 36: nierádzi/ iżem ia was/ máiąc Pána Boga przed otzy=
- 37: má/ y odłóżywŕzy wŕzytko pochlebŕtwo náŕtronę/ wier
- 38: nie/ prawdziwie/ y ŕpłátem proŕił/
- 39: wyŕtrzegáł y vpo

strona: 220v

- 1: miuáł/ ábyćie ŕie kiedy náđ duŕzámie ŕwoimi ŕmiłowá=
- 2: li/ dokąd náwieki niezginiećie/ káiáli ŕie grzechow
- 3: ŕwoich. Abowiem iuŕz Pan Luk ŕwoy wyćiągnął/
- 4: ŕtrzały przyłóżył/ y iuŕz Sędzia tuŕz zá drzwiámie ŕtoi.
- 5: Ale podzmy dáley do małżeńŕwá.
- 6: O Małżeńŕwie ŕług
- 7: Koŕćielnych/ y Száfárzach tá=
- 8: iemnic Boŕzych.
- 9: IEŕli małżeńŕstwo ieŕth
- 10: rzetz niedobra/ álbo nietzyŕta/ ál=
- 11: bo iáko thy powiedaŕz krzeŕćiján=

- 12: Ńkie EpikurŃstwo/ tedyć pan Bog
- 13: v ćiebie ieŃth niedobry/ nietzyŃty/
- 14: y Epikur/ ktory maźeńŃstwo Ńam
- 15: poŃtánowić ratzył?
- 16: Izali fie thu
- 17: twoie wielkie á frogie bluznierŃstwo nieokazuie/ kthory
- 18: ŃmieŃz mowić y piŃać/ náprzećiwko Pánu Bogu/ na=
- 19: wyŃŃŃzey dobroći y tzyŃtoći/ iakoby on ktorą złą rzetz y
- 20: nietzyŃtą poŃtánowił? (*marg*) MaźeńŃstwo rzetz dobra. (-)
- 21: PiŃmo Ńwięte powieda/ Iź wi=
- 22: dział Bog wzyŃtki rzetz/ ktore Ńpráwił/ y były bárzo
- 23: dobre.
- 24: A tzeny [!] Ńobie niewŃpomnieŃz/ co Bog wyrzekł kiedy
- 25: maźeńŃstwo vŃtawił/ tymi Ńlowy.
- 26: NieieŃt dobra rzetz
- 27: tzłowiekowi Ńámemu być/ vtzynię iemu pomoc/ kthora
- 28: Ńnim mięłkác będzie: A ŃlyŃzyŃz tu/ co Bog mowi? Nie
- 29: ieŃt dobra rzetz tzłowiekowi Ńámemu być? ktoŃ ty ieŃt?

strona: 221

O MaźeńŃtwie Ńlug KoŃcielnych.

- 1: co Ńię Bogu Ńprzećiwiz/ á mowić ŃmieŃz/ dobra rzetz/
- 2: co Bog mowi niedobra?(*marg*) MaźeńŃstwo ieŃt rzetz dobra. (-)
- 3: TákżeŃ ieŃt Ńmiáły/ ktory ná=
- 4: przećiwko temu Pánu/ przed ktorym drzy ziemia y nie=
- 5: bo/ ŃmieŃz twoy ięzyk podnolić wniebo?
- 6: WŃpomni co Iádam do maźonki Ńwoiey mowił/ do
- 7: kąd ieŃtze był niezgrzeŃzył/
- 8: kiedy ią przed Ńobą vyrzał/
- 9: ocućiwzy fie: Tho teras koŃć s koŃći moich/ y ćiało s

- 10: ciała moiego. tá będzie wezwaná mężátká/ ábowiem z
- 11: mężá wzięta ieft.
- 12: A przefto opuści tżłowiek oycá fwego
- 13: y mátkę/ y przyłączyfie do żony fwoiey/ y będą dwoie ie
- 14: dno ciało.
- 15: A fłyfzyfz iáko wyrok Duch Święty/ vtzynył/ ktore=
- 16: go Iádam miał iefztze ná then tżás będą dwoie iedno ciało?
- 17: Czemu fż ty tedy ten wyrok Duchá Świętego y
- 18: to iedno ciało/ thárga fż/ rozłąta fż/ y złą rzetzą názy=
- 19: wa fż? Izali niepámięta fż/ iáko Páweł Święthy mał=
- 20: żeńftwo zowie táiemnicą wielką/
- 21: pi fżac o Pánie Kry=
- 22: ftufie/ a o kościele Bożym?
- 23: Iefli małżeńftwo zła rzetz/ tedyć Bog mu fży być we
- 24: dług ciebie zlofliwy/ ktory małżeńftwo poftánowić ra
- 25: tżył?
- 26: Iefli dobra? á tżemu fż tey dobrej rzetzy/ bronićie
- 27: flugom kościelnym? Izali fie wtym iáwnym náutzy=
- 28: cíelmi Dijabel fżkimi y Antykryftámi być nieokázuiećie?
- 29: A bowiem co Bog rzetzą niedobrą zowie/ to wy dobrą
- 30: zowiećie? co Bog dobrą tżyni/ tho wy złą tżyniće? O
- 31: nieprzyiaćiele Boży/ zápámięta li du fż fwoich.(*marg*) Małżeńftwo ieft tżyftość. (-)
- 32: Iefli tefz iefztze małżeńftwo ieft nietzyftość/ iáko ty
- 33: powiedá fż/ thedyćby według ciebie/ mu fiał być Bog
- 34: nietzyfty/ ktory małżeńftwo rzetz nietzyftą poftánowil
- 35: w narodzie ludzkim:
- 36: Ktemu mu fiałby tefz Duch Świę
- 37: ty kłámáć/ ktory w małżeńftwie twierdzi/ być łóże nie=

strona: 221v

- 1: pomázáne/ to ieft tżyftość: Ty flowá Duchá Święte=

- 2: go/ byłoby konietznie nieprawdziwe/
3: złośliwe/ y Dyá=
4: bellkie/ iefliże ták iako ty powiedaŕz/ iefł małżeńftwo nie
5: tzyłtość. A nákoniec wŕzyŕcy małżonkowie wierni/ iá=
6: ko Iádam/ Seth/ Nohe/ Abráhám/ Izáák/ Iacob/
7: Iozeph Moizeŕz/ Aaron/ Sámuel/ Dawid/ Prorocy/
8: y Apoŕtołowie/ y inŕzy Biŕkupi Swięci/
9: muŕieliby być
10: nietzyłtymi/ y náwieki potępionymi/ ktorzy wtym łta
11: nie małżeńłkim żyli/ y żywota łwego dokońtzyli?(*marg*) Małżeńftwo iefł
błogoŕławieńftwo. (-)
12: Abo=
13: wiem kiedyby małżeńftwo było nietzyłtością/ iáko ty po
14: wiedaŕz/ tedyby wŕzyŕcy małżonkowie/ iako nietzyłci/
15: nigdy kroleŕtwá niebiełkiego nieotrzymáli/ iáko Páweł
16: Swięty piŕze.
17: Iż nietzyłci kroleŕtwá niebiełkiego nieo=
18: trzymáią.
19: Ale podobniey/ áby ŕie thwoich vłt niewłtydliwych
20: nietzyłtość/ przed wŕzytkim ŕwiatem pierwey okázála
21: á niłłliby miał być nietzyłty/ álbo niepráwy Pan Bog
22: wŕzechmogácy/ ktory małżeńftwo poŕtánowił/ y tzyłto
23: ŕciá názwał. O zápamiętáli ludzie zbáwienia łwego/
24: tze muŕz ták Pána Boga łtworzyłciá łwego fromóci=
25: cie/ y iego Swięte łpráwy wywráćacie/ y nietzyłtymi
26: zowiecie/ izali niemulicie przed iego ŕtrałliwym łą=
27: dem w krotkim tzáłie łtánáć y odpowiedáć zá to.
28: Iefli tełz iefłtze małżeńftwo iefł Epikurłtwo krzeŕ=
29: ćijánłkie/ iáko ty powiedaŕz/ tedyć by Bog muŕiał być
30: naprzod Epikur/ ktory małżeńłki łtan ratzył poŕtáno=
<http://rcin.org.pl>

- 31: wić:(*marg*) Błogosławił im á nie iemu mowi. (–)
- 32: A potym muiałby fię tefz barzo omylić/ iż mał=
- 33: żonkom wiernym/ flowem swoim ratzył błogosławić/
- 34: ták iáko othym Moizész w pierwżych księgach swoich
- 35: nápił.
- 36: Mężá y niewiáftę ftworzył ie/ y błogosławił
- 37: im Bog/ y rzekł/ rośćcie [!] á mnoźcie fię/ y nápełńcie zie=

strona: 222

O Małżeńftwie ług Kościelnych.

- 1: mię. Ták tefz Dawid Krol y Prorok Boży/ bárzobyfię
- 2: omylił/ ktory ták o wiernych małżonkach nápił.
- 3: Zo=
- 4: ná twoiá iáko máćicá płodna/ węglow domu twego/
- 5: dziatki twoie iáko latorofle oliwne około ftólu twego.
- 6: Oto thak będzie tżłowiek błogosławiony/ ktory fie boi
- 7: Páná.
- 8: A komuż tu tedy będziemy więcey wierzyć/ tobie tżło
- 9: wiekowi nietrzyftemu/ ktory małżeńftwo ftromoćił/ y E
- 10: pikurftwem názywáfz/ tżyli Duchowi Świętemu/ kto
- 11: ry małżonkom błogosławi?
- 12: Niemowi thu Pan Bog/
- 13: błogosławieńftwá thylko do fámeo mężá álbo do fá=
- 14: mey niewiáfty z ofobná/ ále mowi ftpełetnie y do mężá
- 15: y niewiáfty/ blogosławił im Bog?
- 16: Vkałz ty profzęcię/ takowe błogosławieńftwo twoie
- 17: go beszeńftwá/ iákie ie tobie tu vkázuię moiego mał=
- 18: żeńftwá?(*marg*) Wżyftkim ftanom wolne ieft małżeńftwo. (–)
- 19: Podobnie ieft tedy/ áby twoie nieożeńftwo/
- 20: było názwano tego ftwiátá Epikurftwo/ y nietrzyftość/

- 21: á niífliby Bog miał być Epikurem/ ktory małżonkom
22: błogoflawić ratzył/ tym ktorzy się boią Páná.
23: Ale rzetelz ták náprzećiwko mnie iż ia Biskup Krá
24: kowłki niegánień małżeństhwá/ miedzy ludzmi/ iáko wy
25: mowicie łtanu łwieckiego/ ále gánień małżeńtwo łta=
26: nu **duchowneg**°.
27: Ná toć ták odpowiedam. Iż iefli mał
28: żeńłtwá niegánieńz miedzy profłtym ludem/ łzemufz ie te
29: dy gánieńz miedzy łlugámi kościołá krzećijáńłkiego?
30: I
31: załz niewiełz iáko Duch Swiethy/ małżeńtwo vćciwe
32: zowie miedzy włzyłtkimi ludzmi/ y włzyłtkimi łtany/ ty
33: mi łlowy mowiąc. Vćciwe iefł miedzy włzyłtkimi mał
34: żeńłthwo/ á gámraty y cudzołožniki będzie Pan Bog Są=
35: dził.
36: A iefli iefłtze máłó małz ná tym iáńnym łwiádectwie

strona: 222v

- 1: Duchá Świętego/ połłuchayze drugiego iefłtze łwiá=
2: dectwá/ wktorym iáwnie Duch Święty miánuie Bi
3: łkupá/ y rołkázuiie mu/ áby był iedney żony małz.
4: Ktore
5: łłowá áłtkolwiek ták łą iáłne/ iż tełz niepotrzebuią ża=
6: dnego wyłkádu/ á włzákołz iż żadnych łlow w piłmie
7: Świętym niemáłz/ oktoreby łie Dijabeł niełmiał poku=
8: ści/ y inák ich wywroćić/ á niíflli łámy włobie się rozu=
9: mieią/
10: ták iáko łie tełz y o ty pokułił/ ktore ták wywro=
11: cíł/ y fáłłzywie wyłožył: Biskup ma być iedney żony
12: małz: To iefł/ iáko wy wyłkádaćie fáłłzywie/ iednego
13: kościołá páłterz:(*marg*) Biskup ma być iedney Żony małz. (—)

- 14: Ieśli to ieśt właśny wykład tych flow
- 15: á iakoż tedy ty drugie flowá/ ktore zá tymi idą/ będziefz
- 16: wykłádał y ftośował? Ktoryby dom fwoy dobrze rzą=
- 17: dził/ ktoryby dziatki miał poślufzne/ y wewśzyftkich rze
- 18: tzach wftydliwe:
- 19: Ieśli ty flowá będziefz ná kościoł ál
- 20: bo ná wierne ftośował? A ty zafie drugie/ ktore zá nimi
- 21: idą/ iáko ie będziefz wykłádał/ powiedz profzęcię? Ie=
- 22: śli kto domu fwego rządzić nieumie/ iáko ten kościoł bo
- 23: ży będzie rządził?
- 24: A tu fie ftąd iáwnie okázuie/ iż Páweł Apośtoł fwię=
- 25: ty/ niemowi o kościele iednym/ ále mowi o właśney á
- 26: iedney żenie:
- 27: A prześto teź máło niżej Tymoteufzá Bi=
- 28: f kupá vpomina/ áby fie wyftrzegáł náuk Dyábelfkich/
- 29: ktore fą/ bronić álbo zákázowác małżeńtwá flugom ko
- 30: ścielnym.
- 31: Tu tedy małz iafne fwiadectwá s Páwłá Święte=
- 32: go iż Duch Święty małżeńtwá niebroni/ flugom koś
- 33: ćiołá Świętego krześcijánfkiego: Przeto teź kiedy A=
- 34: pośthołowie mowili do Páná Kryśtuśá/ iż lepiey żony
- 35: niemieć: Tedy im ták odpowiedział.
- 36: Nie wśzyfcy mo=
- 37: gą poiąć tey mowy/ ále tylko ci/ ktorym ieśt dano. Kt[o]

strona: 223

O Małżeńtwie flug Kościelnych.

- 1: może poiąć/ niechay poymie. Táki teź y Páweł Święte=
- 2: ty mowi:
- 3: Káždy fwoy właśny dar ma z Bogá/ ieden

- 4: ták/ á drugi owák.
- 5: W tych flowiech Pan Kryftus/ y Páweł Święty/
- 6: dał wolność flugom kościelnym/ áby flugá kościelny
- 7: ktory dárú niema/ miał fwą włafną żonę/
- 8: y żył w bło=
- 9: gofláwieńftwie Bożym/ dziatki fwoie máiąc wierne/
- 10: niezbytetzne/ ále poslušne/ iáko Święty Páweł nápo=
- 11: mina Biskupow/ y infzych flug kościelnych/ kthorych
- 12: tełz náutza/
- 13: áby żony mieli wierne/ nieobmowne/ y trze
- 14: zwie.
- 15: A iż tełz powiedziałz/ iż Piotr/ y inni Apoštołowie/ ile
- 16: ku wypełnieniu vrzędu małżeńfkiego/ żony fwoie włá=
- 17: fne opuścili/ gdy Ewánielią przyięli/
- 18: iáko Ieronim
- 19: otym piŕze. Ná to ták odpowiedam/ iż to ieft od oycá
- 20: Dijablá/ fáłsz y nieprawdá fmyfloná/ y od flug ieg^o po=
- 21: daná.(*marg*) Apoštołowie mieli żony y wodzili ie za sobą. (-)
- 22: Abowiem ia tobie/ nie Ieronimá/ álbo Augu=
- 23: ftyná/ álbo ktorego infzego omylnego tzłowieká vkażę
- 24: ále Páwłá Świętego/ ktory ták mowi/ o żonách Apo=
- 25: ftolfkich/
- 26: Izali niemamy mocy niewiáfty fioftry wo=
- 27: dzie s sobą/ iáko y infzy Apoštołowie/ y brácia páńfcy/
- 28: (Ian y Iákub) y Piothr? álbo ia fam/ á Bárnábafz/
- 29: niemamy mocy/ tego vtzynieć?
- 30: A flýfzyfz thu fwiádec=
- 31: two Duchá Świętego/ iż Apoštołowie żon nieopu=
- 32: ścili/ áni zárzućili/ iáko ty fáłszywie powiedziałz/ ale ie
- 33: wodzili s sobą? Abowiem gdyby żony opuścili/ thedy

34: by náprzećiwko temu písmu Duchá Świętego grze=

35: łzyli/

36: kthore fámi tymi łlowy nápiáli. Mąż żony nie=

37: chay nieopułtza.

38: A iż żony Apołtolłkie Páweł Święty zowie fiołtrá=

39: mi/ To tznyni przodkiem dla tego/ áby okazał/ iáko łta=

strona: 223v

1: ła y wierna ma być miłość małżeńka/

2: potym iáka mier

3: ność y włtydliwość ma być wmałżeńłtwie záchowa=

4: ná. Przeto tełz/ y o Abráhámie tztymy/ iż Sarę żonę

5: łwoię włafną fiołtrą názywał.(*margin*) Zony Duch Święty zowie fiołtrami. (–)

6: Wiem otym/ iż niektorzy powiedáią/ iż ty łłowá Du

7: chá Świętego/ niemáią być rozumiane/ o żonach Apo

8: łtolłkich/ ále o niektorzych niewiáłtach nabożnych/ kto

9: re Apołtołom połługowały/ chodząc zá nimi.

10: Ale táko

11: wi przodkiem wywracáią opák łłowá Duchá Święte

12: go/ potym tełz łromocą Apołtoły Święte/ y podeyrzá=

13: ne tznynią/ iákoby Apołtołowie łwoie włafne żony po

14: rzućili/ á łcudzymi po łwiećie chodzili y wodzili łie/

15: á=

16: bowiem Duch Święty mowi: Wodzili s łobą. Prze=

17: to tych łłow niemamy o żadnych niewiáłthách innych

18: rozumieć/ iedno o żonach Apołtolłkich/ iáko tełz łtare=

19: go wieku on Klemens Doktor ná ty łłowá píłząc łwiad

20: tzy otym/

21: gdzie tám tymi łlowy wykłáda/ o żonach A=

22: połtolłkich mowiac. Izali będą gánić Apołtoły? ábo

23: wiem Piotr y Filip/ y żony mieli/ y tznorki łwoie zá mąż

- 24: wydawali.
- 25: Ieſth teſz w Ewánieliey Świętey iáwne
- 26: mieyſce o żenie właſney Piotrá Świętego.
- 27: Ták teſz o żenie Filipá Apoſtoła Świętego/ kthory
- 28: mieſſkał w Cezáryey/ y miał tzterzy dziewki właſne/
- 29: kto
- 30: re gdy Páweł przyſzedł y z innymi w dom do Filipá A=
- 31: poſtoła prorokowali: Tho ieſt o Panie Bodze y ſlowie
- 32: iego mowili.
- 33: Abowiem gdyby żony ſwoie opuſcić mie=
- 34: li od wypełnienia vrzędu małżeńſkiego/ iáko ty fáłſzy=
- 35: wie powiedaſz/ powiedz mi/ tzeby ie mieli wodzić s
- 36: ſobą álbo ſkądby ſie thy trzy dziewki właſne v Filipá
- 37: wzięły?
- 38: Izałz niewieſz iáko Święty Páweł/ mężow v=
- 39: pomina/ ábo żonom ſwoim powinowátą dobrą wolą
- 40: oddawali/ tákze teſz y żony mężom.

strona: 224

O Małżeńſtwie ſług Koſcielnych.

- 1: I dáie tám przytzyne do tego mowiac. Iż żoná nie
- 2: ma práwá do ſwego właſnego ciáła/ iedno mąż. Tak
- 3: że teſz y mąż/ niema práwá/ nád ſwym właſnym ciá=
- 4: łem/ iedno żoná. I dokláda tego ieſtze dáley/ mowiac.
- 5: Niezdradzaycie ſie ſpołecznie/ chybá ná tzás s przy=
- 6: zwolenim/ dla poſtu y modlitw/ ále ſie záſie ſpołecz=
- 7: nie s chodźcie/ áby was Szátan niekuſił/ dla wáſzey
- 8: niemiernoſci.
- 9: A batyſz iuſz twoy fáłſz/ iáko ſie nierymuie ſtym pi=
- 10: ſmem Duchá Świętego/ áby Apoſtołowie mieli opu=

- 11: ścić żony/ ile ku wypełnieniu wżędu małżeńského?(*marg*) Moizefz nieporzucił żony. (-)
- 12: kto
- 13: kolwiek fie ftym pińmem Świętym niezgadza/ ieſli Ie
- 14: ronim/ álbo kto inny/ niechay będzie ánáthemá.
- 15: I wtym fie tefz okázuie twoy fáłfz/ y nietzytanie/ y
- 16: nieumiejętność pińmá Świętego/ iześ ty ſmiał nápi=
- 17: íác omylnie/
- 18: iákoby Moizefz w drodze będąc/ żonę ſwo
- 19: ię włańną do domu wrocił y opuścił/ kiedy z rofkazá=
- 20: nia Bożego do Egiptu iáchał/ ábowiem fie to inák w
- 21: Hiſtoryey okazuie/ s pińmá ſwiętego/ a niſfli ty powie
- 22: daſz.
- 23: I owłzem pińmo Święte ſwiadczy/ Iż Moizefz
- 24: wziął żonę ſwoię/ y dzieci ſwoie/ y włożył ie ná oflá/ y
- 25: wrocił fie do Egiptu/ niofąc Lafkę Bożą/ w ręce
- 26: ſwoiey.
- 27: I máło niżej powieda.
- 28: Iż gdy był Moizefz w dro=
- 29: dze/ thám mu zábieżał Pan Bog/ y chciał go zábić/ á
- 30: Seforá żoná Moizefzowá nátychmiałth pochwyciła
- 31: oftrą opokę/ y obrzezála ſkorkę Syná ſwego.
- 32: A batzyfz/ iákąś tu prawdę nápiſał? koždy iufz mo=
- 33: że ſtąd obátzyć/ z iáką pilnością pińmo Święte tzyta=
- 34: cie/ y iako ie rozumiecie?
- 35: Abowiem ieſliś fie thu przed
- 36: Bogiem ták wielkiego kłamſtwá nápiſać niebał/ izali

strona: 224v

- 1: fie będziefz bał/ albo wſtydał kłamſtwá proſtych ludzi
- 2: vtzyć.
- 3: Niewiem iáko fie tefz niewſtydzifz/ mowić y piſać/ iá

- 4: koby to niebyła nauka Apóstolka/ aby fluga kościelny
- 5: miał mieć swoją własną żonę?(marg) Nauka jest Apóstolka aby fluga kościelny miał swoją własną żonę. (-)
- 6: I przywodziś do tego
- 7: ono pismo Pawła świętego/ które do wszystkich ludzi
- 8: krześcijańskich pisze. Aby wszyscy tak zostali/ iako on
- 9: sam był. Powiedz mi proszę cie/
- 10: do kogo ty mówią pisze
- 11: Apostoł/ jeśli do flug kościelnych/ czyli do ludzi wzy
- 12: wskich? Niemożesz tego inaczej rzecz/ jedno iż do wszystkich
- 13: Koryntyków/ to jest/ do wszystkich tego gminu miał
- 14: Koryntkiego?
- 15: A jeśli do wszystkich/ czemuś ty tedy/
- 16: jesteś tak śmiały/ y tak przewrotny? Iż mówią Duchą
- 17: Świętego/ więcej ku jednym ludziom wiernym stołu=
- 18: ięz/ a niżli ku drugim?
- 19: Ponieważ w Pana Boga br
- 20: ku żadnego między osobami ludzkimi niemasz? Iawnie
- 21: nie tu okazuje wasza przewrotność/ iako wy pismo świę
- 22: te wykładacie/ wywracacie/ y na wasze brzuchy/ y ro=
- 23: kofzy/ gwałtem ciągniecie/
- 24: y targacie niepobożnie.
- 25: O wy niebożęta proszą ludkowie/ dokądże tey przez=
- 26: wrotności tych flug Antykrytów/ batzyć niebędziecie?(marg) Napominanie do wiernych
- wszystkich. (-)
- 27: Izaż tu niewidzicie/ iako mówią Duchą świętego wy=
- 28: wracają/ micują y fromocą? Paweł Święty radzi w=
- 29: wszystkim ludziom krześcijańskim/ aby tak byli/ iako on
- 30: sam był.
- 31: A jakimże na t[e]n czas był? Wdowcem/ żyjąc

- 32: w tżyłtości/ którą go był Pan Bog obdárował. Iefli
33: on tego dárú nieganił/ y ludzi tákowych/ kthorzy ten
34: dar máią od Bogá/ y my też nieganiemy/
35: áni gwał=
36: tem żadnego/ ku małżeńftwu przyciągamy/ y nieprzy=
37: niewalamy/ ták flugi kościelnego/ iáko też y tżłowie=
38: ká wżelkiego/ ále to kożdemu ná dobrą wolą iego pu=
39: łtztamy.

strona: 225

O Małżeńftwie flug Kościelnych.

- 1: Pámiełáiąc ná tho/ iż vżytetzniey ieft być bes żony dla
2: potrzeb ninieyższych/ iáko Święty Páweł powieda.(*marg*) Małzonkowie wiele dolegliwości
mufzą potzuć. (-)
3: A=
4: bowiem małzonkowie mufłą potzuć wiele dolegliwo=
5: ści dotześnych/ o kthorych takowi/ co żon niemáią/ nic
6: niewiedzą.(*marg*) Dla roskofzy dotześney bezzeńftwo Papieznicy łobie zmyflili. (-)
7: A tho łie dzieie nie łtrony małżeńftwá/ żeby
8: małżeńftwo fámo s łiebie było złe/ álbo Pánu Bogu nie
9: miłe/ iako thy fáłżywie rozumieź/ ále s łthrony onego
10: grzechu/
11: ktory Iádam Oćiec náłz w ráiu náprzećiw=
12: ko Pánu Bogu vtzynył/ z mátką náłżą pierwfzą Iewą
13: do ktorey tak Pan rzekł. Rozmnożę vćifki twoie/ y po=
14: tżęcie twoie/
15: w boleści będzieź rodziłá dziatki/ y pod
16: mocą mężową będzieź: á on bedzie pánował nád tobą.
17: Także y Iádámowi rzekł. Przekłéta ziemiá w łpráwie
18: twoiey/ w pracách będzieź iadł łniey/ przez wżyłtki

- 19: dni żywotá twego/
20: Ciernie y ofet będziec rodziłá/ y bę
21: dziełz iadł ziele ziemie/ w poćie twarzy twoiey będziełz
22: pożywał chlebá ałz się wroćilz do ziemie s ktorey iełteś
23: wzięty/ ábowiem procheś y w proch sie obroćilz.
24: Wy tedy/ ábyście się we wśzyłtkich łprawach wá=
25: łzych Pánu Bogu łprzećiwiali y w rołkółzach żyli/ á i=
26: żeby was tákowe nędze niedolegály/ y nieucíłkály/ wy
27: myłliliście y włtháwiliście łobie/ od Dijabłá łmyłłone
28: beszeńłtwo/ odłtápiwłzy od wiáry.
29: Táł iáko Páweł
30: Święty o was prorokował mowiáć. Duch Święty
31: zápełne mowi: Iż ołtátetzných tzałow odłthápiá od
32: wiáry/ niektorzy łłucháiac Duchow nietzyłłtych/ y ná=
33: uk Dijabelłkich/ zákáłzuiáć małżeńłłtwá/ y pokármow/
34: kthore Pan Bog łłtworzył ku pożywániu wierným/ y
35: tym ktorzy poználi prawdę.
36: Czemu píłmá łłwiętego nieukáżełz/ gdzie Duch Świę
37: ty łługom kołłcielnym/ y łłzafárzom táiemnic Bołłkich

strona: 225v

- 1: małżeńłłtwá zákáłz?
2: Ale iż píłmá Świętego żadnego
3: po łłobie niemałz/ przeto tełz/ iułz to/ iułz owo píłmo po=
4: rywałz/ y wedłług náuk Dijabelłkich fáłłzyłłwie wyłłká=
5: dałz.(*marg*) Ktore píłmo opułłztzaiá Papięznicy o małżeńłłtwie. (–)
6: Tho záłie píłmo Święte wśzyłłtko mijáłz/ y páłcem
7: się go namniey niedotykałz/ ktore iełłt náprzećiwko tey
8: náuce Dijabelłkiej twoiey: A chcełz wiedzieć ktore/ po=
9: łłluchay?
10: Dla wwiárowánie się nietzyłłtołłści/ niechay

- 11: káždy ma swoię żonę/ y kážda swego męża: I záfię. O
12: dziewicach niemam rofkázania Bożego/ tylko rádę dá
13: ię: I záfię iefli poymiesz żonę/ niezgrzeżyłeś: I záfię.
14: Iefli pánná w małżeństwo idzie/ niegrzeży: I zafie.
15: ktorzy máią żony/ niechay będą iakoby ich niemieli: I
16: záfię. A to ku temu co wam ieft požytetno mowie/
17: nie
18: iżebych náwas iákie fidło włożył/ ále co ieft vćciwe=
19: go náfláduycie: I záfię. Co chceż tu vtzyń/ nie grze=
20: szą iefli sie w małżeństwo złążaią. A batzyśz iufz/ kto=
21: reś flowá Duchá Świętego opuścił?
22: zburz ie proźęćię
23: iefli vmiesz.
24: A iż przywodziśz kápłány s ftárego zakonu/ ktorzy by
25: li winni przod sie otzyściác/ á niśfli offiáry swoie sprá
26: wowác.
27: Toć był Pán Bog rofkazał/ niethylko kápła=
28: nom/ ále też y wżyftkim innym żydom/ iako písmo świę
29: te vkázuie: A tze muśz fię kápłani/ y Zydowie inni wftá
30: rym zakonie otzyściáli/ tzyli dla thego/ iż w małżeń=
31: stwie żyli y obcowáli?
32: Ty powiedaśz/ áby dla tego/ ále
33: sie náthym bárzo myliśz: A bowiem Duch święty inne
34: przytzyiny vkázuie y daie do tego w písmie Świętym:(*margin*) Kápłani ftárego zakonu. (–)
35: Iefli písmu świętemu niewierzyśz/ y mnie/ wierz wždy
36: swoiemu włáfnemu Apoštołowi/ Papielkiemu Kárdy=
37: nałowi Kaietanowi/ ktory inák powieda á niśfli thy/

- 1: chocia náprzećiwko prawdzie Bożey piął.
- 2: Ale by też dobrze kápłani w ftárym zákonie/ y inni
- 3: Zydowie/ dla żon się otzyściáli: I then Achimelech ká
- 4: pían/ ktory Dawidowi y iego dzieciám/ chlebá kościel
- 5: nego odmawiał/
- 6: izáli iuż stąd będziez dowod miał/ iż
- 7: śludzy kościelni y śzafárze Boży/ dla tego śwych włá=
- 8: śnych żon niemáią mieć? Abowiem iefli mi będziez
- 9: chciał tymi kápłány/ Achimelechem/ y inśzymi ćieniá=
- 10: mi/ ftárego zakonu dowodzić/
- 11: tedy ia też tobie śtegośz
- 12: zakonu dowiodę: Iż winá y piwá pić niemacie/ kiedy
- 13: do kościoła chodźcie? I zálię. Iż vmárłych niemacie
- 14: się dotykáć/ y przy pogrzebiech bywáć? I zafie.
- 15: Ro=
- 16: ley swoiey niemacie śiac rozmáitym nafieniem: I záfie
- 17: Siodmego roku/ niemacie oráć/ áni śiac/ áni winá
- 18: zbieráć. A batyż tu/ co Bog wftárym zakonie rofka=
- 19: zał?
- 20: Iefli rzetelz iż nam iuż tych ćieniow zakonnych cho
- 21: wać niepotrzebá/ á tze muż ty tedy otzyścienie zakon=
- 22: ne/ znowu w wodziłz do kościoła krześcijáńkiego?
- 23: A
- 24: iefli potrzebá chowáć iefztze ty ćienie/ chowayże tedy/
- 25: nie ieden/ ktory się tobie podoba/ ále choway wśzyftko?
- 26: Abowiem ieden chowáć/ á drugiego zániecháć/ nic in
- 27: śzego nieieft/ iedno się z Zakonu Bożego náfmiewáć.
- 28: A
- 29: zwłáštzá iż Bog w zakonie iáńniey wyráził/ y rofkazał/
- 30: áby żadny kápłan winá y piwá niepijał/ á niśfli o żo=

- 31: nách: Wfzák tefz w Zakonie ief: Aby kápłan poiął pán
32: nę zá małżonkę?
33: A tze mułz ten Zakon przefłępuiećie/ á
34: otzyścienia fie chwytaćie?
35: Powiedałz/ iż kto ma żonę/ ftára fie o rzetach fwiec
36: kich/ iakoby fię żenie podobał.(*margin*) O flowiech Apołtołkich. (–)
37: Wiem [ż]e ty flowá Apo=
38: ftoł Święty nápiśał/ do wfzyłtkich Korynttykow/ w

strona: 226v

- 1: ktorych flowiech nie zakázuie tu żadnemu małżeńftwá
2: áni tefz powieda/ iż takowi grzelzą/ ktorzy fię ożeniáią:
3: Tylko to przypomina co w małżeńftwie bywa: Iż fię
4: małżonkowie o rzetzy tego fwiátá więcey pośpolićie ftá
5: ráią/ ktore ku żywności/ y opátrzeniu żony/ dziatek/ y
6: tzeladki należą/ á niłli dziewicá/
7: ktora iefł od tákowe
8: go ftárania wolná/ ktore ftáranie/ iefłi przychodzi z lá
9: komfthwá/ z wątpienia/ y bes wiáry/ bywá grzechem
10: przed Pánem Bogiem.(*margin*) Małżonkowie fie pośpolićie ftáraią o ty dotzesne rzetzy. (–)
11: Tákowego ftáránia Pan Kry
12: ftus wfzyłtkim wiernym zakázuie mowiąc. Nieftáray
13: ćie fie o żywot wáfz/ cobyśćie iedli álbo pili/ álbo tzym
14: byśćie ćiało wáfze przykrywáli/ wiefz oćiec wáfz nie=
15: biefki/ iż tego wfzyłtkiego potrzebuiećie.
16: A Tu Pan Kry
17: ftus y Páweł Święty nie zakázuie ftáránia pobozne=
18: go/ ktore z wiáry pochodzi wedłóg onych flow Páń=
19: fkich/ w poćie będziefz vżywał chlebá twego:
20: Tákowe
21: ftáranie iefł Pánu Bogu miłe/ ábowiem tu Pan Bog

- 22: nas niechce mieć nietzuynymi/ áni pniakámi.
23: Ale iż małżonkowie tżęłtokroć łtego krefu wykratzáią
24: Páná Bogá zápomináią/
25: krolełtwá Bożego/ y łprá=
26: wiedliwołci/ iego pierwey niełzukáią/ przeto tedy tu
27: Święty Páweł/ przywodzi małżonkom ná pámięć/ á=
28: by fię tákowych rzetzy wyłtrzegáł á ná ty łłowá Du=
29: chá Świętego záwždy pámiętał.
30: kto ma żonę/ łtára
31: łie o rzetzach łwieckich/ iakoby łie żenie podobáł: A bes
32: żonáty/ łtára łie o tych rzetzach/ ktore ku Pánu Bogu
33: należą: Abowiem niema żadney inłzey zabáwy.
34: Jedno iż tu Duch Święty/ nie o tákowych dziewi
35: cach mowi/ iáki iełł Papiełz dziewicá/ ktora dziećię v=
36: rodziłá/ áni tełz mowi o thákowych łłalonych dziewi=
37: cách/ iákowe łą dziewice Kárdynałowie/ Biłkupi/

strona: 227

O Małżeńłtwie łlug Kołłcielnych.

- 1: Mnifzy/ Mniłłki/ y włzyłthká ordá kxiężey Papiełskiej
2: ktorzy dla tego dziewicámi zołtáli/ áby tym więłłze nie
3: tzyłłtołci płodzić mogli.
4: A batyłz iułz z iákiey páiętzy ny łą thy twoie dowody
5: vprzędziane.
6: Záwięzuię tu tedy iułz náprzećiwko tobie/ tymi łlo
7: wy Duchá Świętego/
8: Iż vćciwe iełł małżeńłtwo mie
9: dzy włzyłthkimi/ y łoże niepomázáne/ A was nietzyłte
10: dziewice/ y cudzołożniki/ będzie Bog ładził:
11: Kthorzy

- 12: vćciwe małżeństwo łromocićie/ łoże niepomázáne/ po=
13: mázányim/ y nietzyłthym zowiećie/ záco Panu Bogu
14: dnia oštátetznego odpowiedáć/ mućie y będziećie.
15: Abowiem iáwnie widziemy/ iáko z nierządnyimi mer=
16: chámi mięłłkaćie/ łwiadztą to/ wáłze dwory/ komory/
17: plebánije/ y klałłthory/ w ktorych iáko łmierdzi wáłze
18: dziewictwo/ iáwno włyzyłtkiemu łwiátu iełt.
19: A co tełz powiedáłz: Iż iełli iełt łlufzna rzetz/ áby v=
20: łtáwá o tzyłtości kápláńłkiey byłá zepłowána/ dla teg^o
21: iż iełt wiele káplánów nietzyłthych/ y niepowłćięgli=
22: wych.
23: Tedyby tełz y zakon małżełłtwá mułiał być ze=
24: płowan/ dla tego/ iż iełt wiele małżonkóv cudzołóžni=
25: kóv. Tákw y przykazánie Boże/ ktore iełt o złodziełłtwie
26: męžoboyłłtwie y pijańłłtwie? (*marg*) Papiežnicy łami wyznawaią/ iż iełt wiele káplánów
nietzyłłthych. (-)
27: Ná ty twoiego od Dijáblá miłłtrzá zmyłłone wykře=
28: ty/ tákw odpowiedám.
29: Napřzod powiedám/ iż łie thu
30: okázuie/ on twoy wielki vpor Dijabelłłki/ náprzećiw=
31: ko Pánu Bogu/ y prawdzie iego/ iż thy łłtzerey złółci
32: łwoiey/ vłtáwy łmrodliwe łudzkie/ do vłtaw łrawdzi
33: wych Božych/ przyrownywáłz?
34: Izáłz ty niewiełłz zá=
35: pámięłtáły tżłowietze/ iż vłtáwy Bože/ á vłtáwy łudz=
36: kie/ iák łą dáłłkie/ y rozne od łiebie/ iá[k]o iełłth niebo od

strona: 227v

- 1: ziemie?
2: Iełli mię pytałz/ tżemu? Powiem. Iż Bog tełłt
3: łrawdá/ á tżłowiek włłzelki iełłt kłámćá. Vłtáwy Bo=
<http://icini.org.pl>

- 4: że/ fą prawdziwe/ święte/ y dobre/ ktore máią być od
5: wżelkiego tżłowieká chowane.
6: A wřtawy ludzkie fą nie
7: tżyłte/ nieprawdziwe/ y złośliwe/ ktore lie s flowem **bo** [!]
8: **ży** [!] niezgadzią/ y máią być odrzucone/ łamáne/ y pfo=
9: wáne. Abowiem Bog mowi:
10: Co máią plewy tżynić/ s
11: pżenicą?
12: Wřtawá álbo zakon Boży/ ieřt oná pżenica tżyłta/
13: ktorą łam Pan wřiał mowiąc. Niebędziefz zábijał/ nie
14: będąiefz kradł/ y dáley.
15: A iefli
16: ty zábijałz/ cudzołóżyłz/ krádniefz/ wpijałz lie: Przed fię
17: pżenicá ieřt pżenicą/ y nieieřt dla thego zła/ y niema
18: być zepłowána/ iżeś ty zły/ nietżyłty/ y zepłowány?
19: I
20: owřzem wřtawa/ álbo zakon Boży/ choć y ty chowałz/
21: choć teřz niechowałz/ iáko święty Páweł powieda/ ieřt
22: Święty/ przykazanie święte/ y řpráwiedliwe y dobre.
23: Izałz ty niewiefz? iż zakon Boży/ nieieřt řpráwiedli=
24: wemu pořtawiony/ ále nieřpráwiedliwym/ y niepořlu=
25: řznym/ y niepobożnym/ y grzeřzácym/ niewřtydliwym/
26: y niebogoboynym/ morderzom oycow/ y mátek/
27: męžo=
28: boycom/ gámratom/ řodomtżykom/ bijáczom/ łgarzom
29: krzywoprzyięřcom/ y iefliby co drugiego tákowego by
30: ło/ coby lie zdrowey náuce řprzećiwiáło/ według chwa
31: ły błogofłáwionego Bogá?
32: A řlyřyzłz tu Duchá świętego/ iákim ludziom/ iefřh
33: pořtawiony zakon? Powiedz mi/ iákobyř był grzeřch po

- 34: znał/ y othym wiedział/ iż grzech zábijác/ cudzołożyc/
35: kraśc/ pozędác/ by był Bog nie rzekł? nie będziez zabi-
36: iał/ nie będziez [c]udzołożył/ nie będziez kradł/ nie po=
37: żąday?

strona: 228

O Małżeńŧwie ŧlug Kościelnych.

- 1: Ale niechay ia tobie/ ná ty wykręty twoie Dijabel=
2: ŧkie/ nieodpowiedam. Pofluchay Páwłá ŧwiętego/ iá
3: koć odpowieda/ tymi flowy.
4: I coŧz tedy rzetzemy/ Za=
5: kon grzech ieŧt? Vchoway thego Boże/ álem grzechu
6: niepoznał/ iedno przes zakon: Abowiem y požądania
7: nieznałem/ by był zakon nierzekł: Niepožaday.
8: Iuŧz cie tu tedy ŧtąd koždy ŧnádnie poznać może/ ia=
9: ko ty vćciwie/ o zakonie Bozym rozumieŧz/ mowifz/ y pi
10: ŧzeŧz/ ktory zakon/ álbo vŧtawy Boże/ przyrownaeś do
11: ŧmrodliwych vŧtaw ŧwoich? (*margin*) Papieŧz przyrownał vŧtawy ŧwoie do vŧtawy Bożej. (-)
12: Tákeś to práwie vtzynił
13: iakobyś przyrownał/ blwoćiny/ do ŧtzerego złotá/ ál=
14: bo plewy do tzyŧtey pŧzenice/ álbo máťactwo/ do iáŧney
15: prawdy?
16: I niewŧtydaeś lie thego nápiŧác/ y nádá=
17: remne w vŧtá twoie plugáwe imienia Bożego brác:
18: iákobych ia miał gánić y pŧowác/ tę vŧtawę wálzę/ o
19: ŧmrodliwey tzyŧtości kápłáńŧkiey/
20: dla tego/ iż ieŧt wie=
21: le miedzy wámi kápłanow nietzyŧtych y niepowŧcie=
22: gliwych/ ktorzy iáwnie s kuchárkami mieŧŧkáia/ y pŧá=
23: ty wam od dzieći dawáia.

- 24: Gdyż ia niedla tego/ they vřtáwy wáľzey Dijabel=
25: ľkiew gánię/ y pľuię/ ále dla tego/ iż nieiefth/ áni przez
26: proroki święthe/ áni przez Pána Kryřtuřá/ áni przez
27: Apořtoły iego/ do kořćiořá świętego wprowadzoná/
28: ále ieřt od ludzi pyřźnych/
29: ľákomych/ y roľkoľźnych te=
30: go űwiátá wymyřloná/ ktorzy od wiáry odstáli/ Du=
31: chow obľędnych/ y náuk Dijabelřkich/ iáko Apořtoř mo
32: wi řlucháli:
33: Pána Kryřtuřá/ Proroki/ y Apořtoły S.
34: z háńbili y zeřmociřli/ ktorzy o vćiwym małżeńřtwie
35: miedzy wřzyřtkimi piřáli/ y řozem niepomázány má=
36: zwáli.
37: A iżeřćie ták/ bes wřzelákiey boiáźni Bożey/ vćiwe

strona: 228v

- 1: małżeńřtwo vřtawę pánřká/ s kořćiořá Bożego wyrzu
2: ćili/ y řobie inřzá vřtawę o řmrodliwey tzyřřćořći kápláń
3: řkiew wymyřliři. (marg) Vřtáwá Papiřřka niezeńřtwo. (-)
4: Sľuřźnie was tedy Pan Bog w táko=
5: we cudzořořtwá/ gámřáctwá/ y nietzyřřćořći podař/(marg) W zadnym řtanie niemáľz więcey
cudzořořnikow y gámřatow iá=
-1: ko řřtanie kápláńřkim papiřřkim. (-)
6: iż
7: teřz w řadnym inřzym řtanie ná řwiećie/ niemáľz więcey
8: cudzořořnikow/ gámřatow/ nietzyřřćyř/ y Sodomtzy=
9: kow/ iáko ieřt w tym wáľzym kápláńřkim řtanie: Tho
10: řwiadtzá wáľze dwory/
11: kľářřtory/ plebánije y komory
12: á nákoniec wřzyřřtek řwiát/ ktorzyřćie tá řwoiá řmrodli
13: wá tzyřřćořćiá řplugáwili/ wiáre řwiętá krzeřćijáń=
<http://rcin.org.pl>

- 14: łką/ między Pogany/ Turki/ Zydy/ podeyrzáną vtzyni
15: li/ y zefromócili.
16: Ták iż też/ ku zelżywości tego łtanu/ pogáni łami o
17: was przypowieść łobie vtzynili/ tymi łlowy. Rzadki/
18: powiedáią/ Ptak Fenix ná łwiecie/ ále dáleko rządźy
19: Rzymłki Kxiądz tzyłty.
20: Nie dla tego to mowię y piłzę/ ábym miał gánić/ y
21: łromoćić/ prawdziwe/ nieobłudne/ y nieponiewolne
22: dziewictwo/ gdy ie y Bog/ ták kxiędzu/ iáko y komu in=
23: łzemu z łálki da/ y owłzem s łwiętym Páwłem powie=
24: dam/
25: iż iełt dobra rzetz/ tźłowieku ták być. Nie dla te=
26: go/ iako wy fáłzywie powiedacie/ wykłádaćie/ y vtzy=
27: ćie/(*marg*) Niegánimy pániełftwa komu ie Bog da. (-)
28: áby kto przes łwoie dziewictwo ćielełne/ miał ło=
29: bie záłłużyć/ łalkę Bożą/ odpułztzenie grzechow/ y ży=
30: wot wietzny: ále dla wiela potrzeb dotzełnych / iako
31: tenże Páweł łwięty piłze.
32: Abowiem gdyby dziewice łobie przes łwoie dziewi=
33: ctwá ćielełne/ wietzny żywoth záłługowály/ tedyćby
34: tym obtzáiem dziewice Tureckie/ *Zydwłkie* [!] / Pogán=
35: łkie/ y infze niewierne/ zbáwione były/
36: co myłlic nietyl=
37: ko mowić iełt wielkie bluznierłtwo náprzećiwko Pánu

strona: 229

O Małżełftwie łług Kościelnych.

- 1: Bogu. A przełto nic łie też ty łłowá Duchá S. ku
2: temu wáłzemu ćielełnemu dziewictwu niełtołuią:
3: kto=

- 4: reś ty przywiodł z Ianá świętego/ ty to. Ci są/ którzy
5: z niewiáftami/ pomázáni nie są/ ábowiem dziewice są:
6: ci Báránká náfláduią/ gdziekolwiek idzie.
7: Abowiem
8: Ian Święty tych słow niemowi/ o dziewicách cieł=
9: słnych/ áni o takich iákowe wy ieftheście Szalone
10: dziewice/ ále mowi o dziewicách duchownych/ to iest
11: o wżyftkich ludziach wiernych/
12: którzy w Páná Iezu
13: Kryftá wierzą/ ci są przed obliźnością Bożą dziewi
14: ciami/ iáko to sam Pan Kryftus/ Syn Boży wykłáda/
15: o onych dziewicách mądrych/ ktore wyśly náprzećiw
16: ko oblubieńcowi/ oley y káganki máiąc.
17: Ty słowá iefz=
18: tze sferzey Páweł święty wykłáda/ do wżyftkich ludzi
19: wiernych/ tak mowiąc. Poślubiłem was wżyftkich/
20: iednemu mężowi/ okázác was trzyftą dziewicą Pánu
21: Kryftuftowi.
22: A batyřiz iufz/ iż nie o ciełnych dziewicach Duch
23: święty ty słowá rozumie/ iákoś te ty fáłszywie do dzie=
24: wic ciełnych y ślalonych/ przyśtofował?
25: A iżeby fie ty słowá Duchá święteg^o / nie o ciełnych
26: ále duchownych dziewicách rozumiály/ przetho też
27: Ian święty/ dáley piźąc o wiernych/ tak mowi. Ci są
28: którzy są wykupieni/ nadrośńzą krwią Báránká/ z zie=
29: mie do kroleśtwá niebieśkiego.
30: Ci śpiewáią piośnkę no
31: wą/ nowej vmowy o łáfcie bożey/ y o odpuźtzeniu grze
32: chow w Pánie Iezu Kryftuście/ tak wielkim głósem/
33: iż ich świat z branami piekelnymi śluchác niemoże.

- 34: Ci fą/ ktorzy z niewiáftámi/ tho ieft/ z niewiernymi/ y
35: Syny Dijabelfkimi/ y náukámi ich fałszywymi nie fą
36: pomázáni: ábowiem dziewice fą/ y otztyścieni fą przes

strona: 229v

- 1: wiárę/ iáko Lukafz wdzieiach nápiáf Apoftólfkich.
2: Iż przes wiárę bywáią fercá ludzkie otztyścione/ w ich
3: víciech powieda Ian fwięty/ nieieft nálezione kłam=
4: ftwo/ zdrádá/ obłudá/ potwarz/ y znamienie Papie=
5: fkie/ y máią odpufztzenie grzechow/ bo fą bes zmázy/
6: przed ftolicą Boża.
7: Iufz tu tedy ftąd koždy wierny obátzyć może/ iż tho
8: wáfze fálone dziewictwo/ y tá fmodliwa á wymyflo=
9: na tzyftóć kápłáńfka/ nieieft z żadney vftáwy pífmá
10: Swiętego/ od Páná Bogá poftánowioná/ ále ieft od
11: Dijablá Kxiążęcia tego Swiátá/
12: przemienionego w
13: Aniołá fwiátłości wymyfloná/ á od Antykryftá Rzym
14: fkiego w kielká feth lat/ iáko tho vkażę nízey/ po Pánu
15: Kryftufie/ y Apoftolech iego do kościołá fwiętego w=
16: prowadzoná/ (*marg*) Niezeńftwo nieieft Boza vftáwá. (-)
17: ktora przedtym wkościele fwiętym ni=
18: gdy niebyłá/ zá Apoftólow/ y onych pierwŹzych Swię
19: tych BiŹkupow y mętzennikow:
20: ktore ty vfty fwymi nie
21: tzyftymi/ háńbiŹz y fromoćiŹz/ iákoby Apoftólowie fwię=
22: í zony Źwoie włáfne porzucili/ á s cudzymi niewiáftá
23: mi po Źwiećie chodzili.
24: I iákoby BiŹkupi fwięći/ y in=
25: Źzy Źludzy kościełni/ po Pánu KryŹthufie/ żon Źwoich
26: włáfnych niemieli/ ále thák z nierządnyimi merchámi

- 27: mięśkáli/ iáko wy dziś fwiebodnie mięśkacie.
28: A iż to iest fáłsz/ iánie sie to okázuie s kxiąg wálznych
29: włáfnych. Iesli temu niewierzył/ weyrzył proźę cie
30: co Apoštołowie fwięci/ o żonach Biskupich/ y innych
31: sługach kościelnych wtháwili/ (marg) Co Apoštołowie o zonach swoich nápisáli y wstawili.

(-)

- 32: w sfośnym y pięćdzie=
33: liątnym Kanonie/ kthore Klemens zebrał y spisał:
34: Ty słowá tám są.
35: Aby żadny Biskup/ y żadny káplán pod poftáwą na
36: bożeńtwá/ żony swoiey włáfney nieporzucal/ á iesliby

strona: 230

O Małżeńtwie sług Kościelnych.

- 1: porzucił/ áby był zakłety/ á iesliby w tym trwał/ áby
2: był s kápláńtwá zrzucen.
3: A słyżył tu/ co Apoštołkie
4: Kanony w wálznych włáfnych księgach/ o żonach ká=
5: pláńskich powiedáią?(marg) Co Papiezowie naprzećiwko Apoštołkiey wstawie
poftanawiali. (-)
6: Náprzećiwko they wstawie Bożey/ y náprzećiwko tym Kanonom Apoštołkim/ ták iáko
wálzy piárze pi=
7: szą otym/ pobudził Dijabeł małżeńtwá wćiwego gło
8: wny nieprzyiaciel/ Naprzod Kálixtego pierwżego/
9: Papieżá Rzymłkiego sfoštegonátego/
10: ktory przemieni
11: wły sie/ w Aniołá swiátłości/ przykazał księdzom/ y
12: sługom kościelnym/ sáfárzom tháiemnic Bożych/
13: áby żon włáfnych niemieli/ niemięśkáli/ y nieobcowá
14: li fnimi.

- 15: Kthore poştánowanie/ potym widząc być z náuki
16: Dijabelfkiew/ Sylwefter pierwŝy/ Papieŝ trzydzieŝty
17: y trzeći/ prawie Weŝtu lath/ po Kálíxtym złamał/ y
18: wŝyŝtkiew kxięzey zálie roŝkazał/
19: áby koŝdy żonę ŝwoię
20: właŝną miał/ y mięŝŝkał ŝnią/ według roŝkazania Du=
21: chá ŝwiętego/ y náuki Apoŝtolŝkiew.
22: A iż potym wkrotkim tzałie było wielkie Concylium
23: Niceńŝkie/
24: ná ktore ŝie było z iácháło Biŝkupow trzy=
25: ŝtá y oŝmnaŝcie/ náprzećiwo Arryulŝowi kácerzowi/
26: tám nátym Concylium/ miedzy inŝzymi rzeŝzami/ pobu
27: dził był Dijabeł niektore Biŝkupy/
28: iż chćieli kxięzey/ al
29: bo ŝlugom y ŝŝáfárom tajemnic Boŝych/ żony właŝne
30: odiać/ pod poŝtawą nápráwienią/ y nabożeńŝtwa.
31: Tám ná ten tżás będąc Páfnucyus wyznawcá Boŝy/
32: powŝtawŝy ŝprzećiwił ŝie temu/ wyznawáiąc być vć=
33: cíwe małżeńŝtwo/ y powiedział być tżyŝtoŝ obcowá=
34: nie z żoną właŝną/
35: y rádził wŝyŝtkiemu Concylium/ á=
36: by takowey vŝtáwy niekładli/ cíęŝŝką mieniąc być tá=

strona: 230v

- 1: kową przytżynę/ ktora [y] im ŝámym/ y drugim małżon
2: kom/ miała vtżynić pobudkę ku nietżyŝtoŝi
3: A to po=
4: wiedział Páfnucyus małŝ ŝwięty/ chocia ŝam żony nie=
5: miał: I wŝyŝtek Synod pochwalił wyrok iego/ y nic
6: naprzećiwo temu niepoŝtánowił/ ále to ná dobrą wo
7: lą koŝdemu dał y dopuŝcił.

- 8: A słyżyż/ co Synod
- 9: Niceńki/ ktory był po Apoštolech w kielkáfet lat/ vra
- 10: dził o żonách kápłáńskich?(*marg*) Paphnu[c]ius wyznawca Boży. (-)(*marg*) Co Synod Niceński vradził o zonach kapłáńskich. (-)
- 11: á słyżyż/ iáko nic náprzeći
- 12: wko żonam kápłáńskim niepoštánowił? á słyżyż/ iáko
- 13: dopuścił/ y dał kożdemu ná dobrą wolą iego? A tze=
- 14: muż wy tedy inák vřtáviaćie?
- 15: tzemu inák rofkázućie?
- 16: tzemu ná dobrą wolą kożdemu niedopuřtzaćie? iáko
- 17: ná on tzás dopuřtzono? Izáż fámi niepowiedaćie/ iż
- 18: ty tzterzy Concylia/ Niceńkie/ Konřtantynopolskie/
- 19: Efezińkie/ y Kálcedońskie/ iáko Ewánieliřtowie tzte
- 20: rzey máią być chowáne?
- 21: Izáż teřz niewiećie/ álbo te=
- 22: go w wářzych włáńnych księgach niemaćie? Iż kiedy
- 23: przychodzi ná kořćioł/ iáka roznicá/ około wiary/ tedy
- 24: řie závřze maćie vćiekáć/ do tych **Concylia** [!] / kthore řá
- 25: przednieyřze/ řtářze/ y powáźnieyřze?
- 26: A tzemuřz thedy
- 27: tą vřtává Świętą pierwřzego y řtárego kořćiołá gár
- 28: dzićie? tzemu řromoćićie/ ony pierwřze Biřkupy. 318
- 29: ktorzy ná rádzie Páfnucego przeřtali?
- 30: O nieprzyia=
- 31: ćiele Boży/ á batyřćieřz iuřz/ iako řie zgdzaćie z Apo=
- 32: řtolřką/ y pierwřzego kořćiołá náuką?
- 33: A iż on chytry a řtáry wářz Dijabeł/ ieřt wielki y gło
- 34: wny nieprzyjáćiel/ małżeńřtwu vććiwemu/
- 35: y radby to
- 36: widział/ aby řadny mąřz řwey żony włáńney niemiał/

37: y żadna swego własnego męża/ ale iżeby wszyscy w nie

38: tżyłtości żyli/ y nawięki potępieni byli.

39: Przełto też nie

40: chciał dług^o cierpieć/ tej świętey wstawy/ która się sta

strona: 231

O Małżeństwie

śluga Kościelnych.

1: która na Niceńskim wielkim Concylium/ ale to zajął wży

2: śluga przętko w kilką lat śproł/

3: złamał/ y odmienił/ na

4: Concylium Eliberynum/ w Hispaniey/ na które Con=

5: cylum zjechało się było/ Biskupow tylko dziewiętna=

6: ście/ którzy się hanbili y zesłomocili trzytą y ośmnaście

7: Biskupow/

8: y wszystko Concylium/ Niceńskie/ y znad=

9: chnienia śzatanńskiego wstawili/ y pod stracenim wrę=

10: du kościelnego rozkazali/ aby żadny Biskup/ śluga koś=

11: ćielny/ y śzafarz tajemnic Bożych/ z żoną swoją wla=

12: śną niemęśkał/ nieobcował/ y dzieci śnią niemiał:

13: Zają

14: pamiętali byli onych śłow Duchá Świętego. Zoná

15: stworzą iako winna macicá/ w króciach domu stworęgo/

16: Dzieatki twoie iako látorośle oliwne/ w okoł stołu tworę=

17: go.

18: Oto tak będzie błogosławiony człowiek/ który się

19: boi Pána. I onych też śłow byli Duchá Świętego zają

20: pamiętali/ któryby Biskup miał dzieatki swoje rzę=

21: dzieć.

22: A iż potym w kilką lat powstał był z dopuszczenia

23: Bożego/ Kácerz Eufachius/ który wstąpił/ iż żadny zo

- 24: náthy/ ku Pánu Bogu nádzieie dobrej mieć niemoże:
25: Náprzećiwko ktoremu/ ziecháło fie było łzefnaście Bi
26: łkupow/ ná Concilium Gángreńskie/ ná którym znowu
27: poštánowili/ áby kxięža záfię żony mieli włafne/ y łni=
28: mi mięłkáli:
29: Słowem Bożym/ y Swiętościámi fáfo
30: wáli: Przetzytay łobie iefli chceż Concylium Gángren
31: łe/ y wálze włafne Cánony/ ktore łą o thym nápiłane/
32: włzákem náznátzył mieyłcá.
33: Było záfię potym Concylium Walentynum/ we Frán
34: cyey ná kthore fię było zácháło Bifkupow trzydzieści
35: Tám naprzod z náuki ducha nietzyłtego vrádzili/ áby
36: kxięža żon włafnych niemieli:
37: ktorą radę potym Syry

strona: 231v

- 1: cyus papiełz trzydziełty y ółmy bálwochwálcá potwier
2: dził/ y do kościołow krzećcijáńłkich ná záchod łlońcá
3: grożąc mietzem w prowadził:
4: I przywiódł ono píłmo
5: Swięte ku temu niezeńłtwu/ ktore nápiłał Swięty Pá
6: weł do Rzymiánow/ tymi łłowy. Ktorzy w ćiele łą/
7: Pánu Bogu fię podobác niemogá.
8: Iákoby tho píłmo
9: miáło być przećiwne małżeńłtwu kápláńłkiemu. Gdyłz
10: tu Duch Swięty powieða:(*marg*) Syrycyus Papiełz odiął zony. (–)
11: Iż ći łudzie/ ktorzy w ćiele
12: łą/ to iefł/ ktorzy fię nie odrodzili z Ducha Swiętego/
13: y ktorych łudzi/ nie Duch Swięty rządzi/ ále ćiáło ich
14: włafne/ tákowi fie Pánu Bogu podobác niemogá.
15: A

- 16: iż sie thy flowá ták rozumieią/ íam Páweł Święty te=
17: go poľwiadtza/ tymi flowy/ kthore niżey do Rzymiá=
18: now piľze mowiąc. Iż wy nieieľteście w ćiele/ ále w
19: Duchu/ ábowiem Duch Boży mięľfka w was.
20: A ítąd
21: íię telż okazuie/ íáko iulż ná on tżás Papieźowie piľmo
22: Święte wywrácali/ y íáko íie náuk Dijabelľkich trzy=
23: máli.
24: I záíę wkrotkim tżáíę zá tegoľz Syrycyulá Papie=
25: źá/ było wtore Concylium Kártáinľkie/
26: ná ktorym Au
27: relius Biskup mowił/ do inney kxiężey/ áby Biskupi flu
28: dzy kościeli y ízáfárze tháiemnic Bożych tżyľtość zá=
29: chowáli/ żon swoich włafnych niemieli/ y ínimi niemię
30: íľkáli/.
31: Ná co wľzyľcy kxięża odpowiedzieli: Podoba
32: íię to nam: Niechay ták będzie. Ale tżemu pierwey nie
33: íľli do piľmá Świętego/ y nieprzetytali onego fwiá=
34: dectwa Duchá Świętego/
35: ktore Paweł Święty pi=
36: ľze do Tymoteulzá y do Tytá biskupow o ich żonách.
37: Iż Biskup ma być iedney żony mąż. A iż zákázowác
38: małżeńtwá íą náuki Dijabelľkie/ ktore miály oľtátetz=
39: nych tżáfow náľtác.

strona: 232

O Małżeńtwie íług Kościelnych.

- 1: Ale potym w kielká lat/ było w Toletanie Concyli=
2: um pierwľze/ ná ktore íie ziechawľzy Biskupi/ vľtawę
3: Syrycego Papieźa zľamáli/ y znouu żon włafnych

- 4: księżey mieć dopuścili/
5: gdzie tam ty flowá nápifali/
6: Podoba sie to nam/ áby fludzy kościelni tzyłthego ży=
7: wotá byli/ by też dobrze żony mieli/ thedy mogą w ko=
8: ściele fluzyc/
9: á wżákofz ktorzyby przed zápowiedzią/
10: kthore sie była stáá/ przes ony pierwsze przed námi
11: Biskupy poftánowioná/ nie skromnie z żonámi żyli/ á
12: by tákowi księdzmi niebyli: I máło niżej.
13: Podoba sie
14: to nam/ áby kthorychkolwiek księdzow żony zgrzeżá/
15: mężowie ich mieli moc nád nimi/ etc. I záię iefztze ni
16: zey. Biskupia/ Stárzzego/ y flugi kościelnego corká/
17: iefli sie vda ku nabożeńftwu/ á pothym zgrzeży/ etc.
18: A
19: batzyłz thu? Co Biskupi ná tym Concylium fámi wy=
20: znáwáią? Iż tu żadney zápowiedzi Boskiej około mał=
21: żeńftwá kapłańskiego niewfpomináią?
22: Iedno thylko
23: pierwsze Biskupy/ ktorzy to byli przed nimi vftáwili/ y
24: małżeńftwo káplanom zápowiedzieli? A nierządnych
25: náložnic chowác dopuřtzáli/ iáko też tám o tym fámi
26: nápifáli.
27: W krotkim tzáie pothym Innocencjus pierwszy/
28: Pápieřz tzerdzieřty/ wřzyřtkiey księżey rořkazał/ áby za
29: dny kxiądz wdowy/ álbo porzuconey niewiářty niepoy
30: mował/ iedno tylko pánnę/ á iżby też wtorey żony za=
31: dny kxiądz niemiał.
32: Iefli temu niewierzyřz/ pořluchay
33: flow wláfnych tego Innocencyuřá Papieřzá/ ktorzy ták

- 34: mowi. Aby niewiaſty wdowy kxiądz niepoymował zo=
35: ny/ ábowiem nápiſano ieſt.
36: Kxiądz żonę pánnę poy=
37: mie/ á nie wdowę áni porzuconą. A batyſz iuſz/ iáko
38: lię zgadza twoiá náuká y piſanie/ s pierwfzego koſcio
39: łá náuká y piſanim?

strona: 232v

- 1: Tenże záſię Innocencyus Papieſz zápomniawſzy te=
2: go wſzyſtkiego w kielká lat nápiſał liſt/ do Exuperyu
3: ſzá Tholoſáńſkiego Biſkupá/ áby kxiężey niedopuſtzał
4: ſie ożeniác/ pámiętáiąc ná wſtawę/
5: niemowi tam Bo=
6: żą/ álbo Apoſtolſką/ ále Sirycyufzową Papieżá pier=
7: wſſego/ ktory zduchá nietzyſtego pobudzony w prowá=
8: dził nieżeńſthwo kápłáńſkie do koſcioła krzeſcijiáńſkie=
9: go.
10: Tu ſtąd obatzyć mozeſz/ iáko ſá ludzie odmienni ſá
11: mi w ſobie/ ktorzy ſię nie ogládáią ná ſlowo Páńſkie.
12: I záſię w kielká lát tenże Innocencyus Papieſz/ ná
13: piſał liſt do Biſkupow/ ná Toletańſki Synod/
14: áby do
15: koſciołow nieobieráli y wzywáli/ aſzby ich pierwey py
16: táli/ ieſli Pánnę poymowali. y przywodzi tám to pi=
17: ſmo Swięte/ powiedáiąc/ iż nápiſano ieſt w ſthárym
18: Teſtámenćie.
19: Zonę Pánnę niechay poymie kxiądz/ I
20: ná drugim mieyſcu. Kxięża moi ras ſie niechay oze=
21: niáią/ y niechay dwu żon niemáią. Abowiem Páweł
22: mowi: Iedney żony małż.
23: A batyſz tu tego Papieżá/

- 24: iáko był odmienny/ y sobie sprzećiwny? Tom dla tego
- 25: tu nápiíal/ ábyfmy fie ná ludziách niebudowáli/ y nie=
- 26: dufali ludziom/ iáko píímo mowi Święte.
- 27: Przeklęty
- 28: kthory dufa w tzłowieku/ ále fie zawsze oglądáli/ ná
- 29: Páná Bogá/ y ná iego wítawy íwięte.
- 30: Máło potym: Ná Concylium Afrykanum/ ziącha
- 31: wízy fie Bífkupi poítánowali według Concylium Kár
- 32: tágyníkiego/
- 33: áby kxięza z zónami íwymi wííwnymi nie=
- 34: mieífkáli: Gdzie tám tymi flowy nápiíali. Ponieważ
- 35: o niektorey kxięzey náprzećiwko zónam wííwnym o nie=
- 36: powíćięgliwoíci ich flyszemy:
- 37: Podobáło fie nam/ áby
- 38: Bífkupi/ Stárzy/ y fludzy kóícielni/ według wíthaw
- 39: pierwízych/ z zónami íwymi nieobcowáli. Co íeíliby

strona: 233

O Małżeńtwie flug Kóícielnych.

- 1: inák vtzynili/ áby z wrzędu kápłáníkiego byli zrzuceni.
- 2: A nád to/ ínfzey kxięzey ktemu íeíftze nieprzyniewola=
- 3: my/ ále íe według zwyztáiu kóždego z óíobná kóíćiołá
- 4: záchowujemy. A flyízyíz tu/ iáko mowią? Ták fie nam
- 5: podoba.
- 6: Nie mowią ták fie podobáło Duchowi íwię=
- 7: temu? ták íeíft w píímie íwiętym? Ták Pan Krystus/
- 8: y Apoítolowie íego poítánowali? Tho fie działo tzáíu
- 9: Papieżá Bonifácyulá/ przed kthorym było przedtym
- 10: Papieżow tzterdzieíci y íeden.
- 11: A íż ná to poítánowienie/ wiele Bífkupow y Kxię=

- 12: dzow/ przez długie tzały niedbáli/ ále sie według pi=
13: śmá Apoftolſkiego ſprawowali/ kthory mowi: Lepiey
14: żonę mieć/ á niſſli zápalenie ćierpieć.
15: Przeto Pelágy=
16: us Wthory/ Papieſz ſfećdzieſiátny y trzeći/ ponowił
17: wítawy/ pierwſzych Antykryſtow/ y ſrodze przykazał/
18: áby kxięzá álbo żony włafne/ porzucili/ álbo w koſcie=
19: lech ludziom nieſłużyli ſwiátoſćiami/ y ſlowem Bo=
20: żym.
21: Po kthorym Pelágyuſzu Papieżu/ náſtál Grzegorz
22: pierwſzy/ Papieſz ſfećdzieſiátny y tzwarty/ kthory wi=
23: dząc/ iż thego Pelagyuſzá przodká ſwego/ była náuká
24: przeciwna/ nauce páná Kryſtuſowey/
25: kthory tylko dla
26: cudzołoftwá porzucić y rozwieſć ſie z żoną dopuſcił.
27: Przeto zoſtawſzy Papieżem po ſmierći iego wítawił/ á
28: by żadny/ ná vrząd kápłáńſki obieran niebył/
29: kthoryby
30: pierwey tżyłtoſći chowác/ ałz do ſmierći/ nieſlubował.
31: Ale z iákim tego żalem Grzegorz potym wżywał/ vká=
32: zuie ſie to z liſtu Swiętego mężá Vdálryká Biſkupá
33: Auſpurſkiego/
34: kthory liſt napifał do Mikołaiá Papieżá/
35: vpomináiąc go/ áby niezákázował kápłanom małżeń=
36: ſtwa/ gdzie tám wtym liſcie miedzy innymi rzetzami

strona: 233v

- 1: ták piſze.
2: Iż gdy ſie Grzegorzowi Papieżowi przydá=
3: ło niektorego dnia poſłać ryb łowić do Sadzáwki/ s
4: kthorey miałto ryb przez ſfećdzieſiátiá tyfięcy głów

- 5: dziećinnych wyciągniono dnia iednego.
- 6: Vyrzawłzy to
- 7: Grzegorz Papież/ weftchnął/ y nátychmiałth swoje
- 8: wftawę być niepobożną wyznał/ kthorą był ná kxiężą
- 9: vtzynał/ y mowił ony fłowá s Concylium Apoftolſkie=
10: go.
- 11: Lepiey żonę mieć/ á niſſli zápalenie ćierpieć. I
- 12: przydał iefztze więcey ſam s ſiebie. Lepiey ſie dopu=
13: ścić kxiężey ożeniác/ á niſſli dziatki niewinne zábijác.
- 14: Po Grzegorzu Papieżu w kielkádziefiát lat/ tzáfu
- 15: Honoryuſzá pierwſzego/ Papieżá ſiedmdziefiátwego/
16: było Concylium w Toletanie tzwarte/ ná ktore ſie Bi
17: ſkupi z iácháli/
18: y ſiedmdziefiát y tzterzy árthykuły no=
19: we wftáwili y ſpiſáli/ miezt ktorými teſz to vchwali=
20: li/ áby Kxięża z dopuſztzenim y wiedzenim Biſkupá/
21: żony włafne mieli.
- 22: A ktorzyby żon włafnych mieć nie=
23: chćieli/ áby podeyrzanych niewiałt w domiech ſwoich
24: niechowáli/ y niemięſſkáli ſnimi.
- 25: Pothym nátał Mártynuſ pierwſzy Tudertynuſ/
26: Papież ſiedmdziefiátny y tzwarty/ kthory niechćiał
27: mieć więcey i ćierpieć kxiędzow żonátých w koſćiele
28: Bożym/
29: y vtzynał poſthánowienie/ áby pierwey koždy
30: ſługá koſćielny ſlubował trzyſtoć chowác/ á niſſliby
31: był wybran y potwierdzon na vrząd kápłáńſki.
- 32: Ieſli
33: chcelz tego Mártynuſá Papieżá wftawę tzytác/ ty ſá
34: ſłowá iego. Sługá koſćielny kthoryby był obran ieſli

- 35: by zeznał/
36: iżeby miał wolą mięłfkąć w małżeńŧwie/ á
37: rzekłby/ iż niemogę w tzyŧtości trwąć/ tákowy niema
38: być potwierdzon.
39: A iefliby w potwierdzeniu miltzał/
40: y był potwierdzon/ á potymby w małżeńŧwo włtąpił

strona: 234

O Małżeńŧwie ŧlug Kościelnych.

- 1: niema ŧłużyć w kościele/ y niema być kxiędzem.
2: Tu obátz/ iefli fie tego włtawá Papieżá zgadza z v=
3: ŧtawá Duchá Świętego/ ktory ták mowi. Iż Biŧkup
4: ma być iedney żony mąż.
5: Aleć fie to wżyŧtko dla tego
6: dzieło/ áby fie ono proroctwo Páwłá Świętego wy=
7: pełniło/ kthory ták prorokował. Iż po moim odeŧciu/
8: przyidą ná was wilcy ŧrodzy/
9: ktorzy będą mowić rze=
10: tzy przeciwno/ áby zówiedli zá ŧobą vtznie/ ktorzy od=
11: ŧtąpią wiary/ y będą vtzyć náuk Dijabelŧkich zákázo=
12: wác małżeńŧwá.
13: Ale iáko fie wam thy náuki Dijabelŧkie ŧŧáńcowáły
14: potym/ doŧić ŧŧeroce vkázuią to wálze włáŧne Synody
15: ktoreŧcie potym miewáli/ w iákowey nietzyŧtości y So
16: domie kxięża żyli.
17: Okazał teŧz tho Bog potym iáwnie/ y odkrył przed
18: wżyŧtkim ŧwiátem/ iż Ian óŧmy/ niewiáŧhá nietzyŧta
19: Papieżem byłá/ ktora w Proceŧŧyey chodząc przed w=
20: ŧzyŧtkimi ludzmi dziećię vrodziłá.(*marg*) Ian Papieżowa. (-)
21: Tá niewiáŧtá Lod=

- 22: wika wtoreg^o ná Cefárftwo koronowála który przednią
23: padał/ y nogi iey fmrodlive całował. A to fie wżyft=
24: ko ftáło/ áby fie ono proroctwo Ianá fwiętego wypeł
25: niło/ kiedy mówił Anioł do niego.
26: Choć sám vkażęc po
27: tępienie Kurwy wielkiej/ która siedzi ná wielu wo=
28: dach/ z kthorą nietzyftość płodzą Krolowie Ziemfcy/
29: y popili fie/ ktorzy mięfłkáią ná ziemi/ Winem iey nie=
30: tzyftości.
31: Tá ná tzele má nápiáne imię/ Táiemnicá/
32: Bábilon wielka mátká nietzyftości/ y ohydzenie ziemie
33: Tá niewiáftá nápiła fie krwie Swiętych/ y krwie mę=
34: tzennikow Iezufowych.(*marg*) Táiemnicá Babilon. (–)
35: A iż przedfie potym byli niektorzy fludzy kościelni/
36: po niektorych ftronach/ w Rzeſzy Niemieckiej/ W[łó]

strona: 234v

- 1: fkiey/ y Fráncufkiey/ ktorzy według Apóftołfkiey náuki
2: włafne żony mieli/ ták iáko to Concyliá okázuią:
3: wzbu
4: dził potym Dijabeł Grzegorzá fiodmego/ Mnichá/ y
5: Czárnokxiężniká złoſliwego/ Papieżá ftho ffeſćdziefią
6: tnego y fiodmego/ który vtzyniwſzy w Rzymie Concy=
7: lium na kxiężą/ vtáwił/
8: áby zadny ná kápláńftwo ná
9: potym przypuſtzon niebył/ afzby pierwey tzyftość cho=
10: wác flubował/ á ieſliby fie teſz kthory kxiądz po flubie
11: ożenił/ y iego Dijabelſkie przykazanie przeſtąpił:
12: áby
13: zadny tákowy do kościoła niebył puſtzon/ afzby pier=
14: wey żonę porzucił. A ieſliby żony porzucić niechciał/

- 15: áby w kościele niepoślugował/ á ono iego małżeństwo
16: było potzytano nietzyfłością.
17: Tákowy líft potym ten
18: Grzegorz nápiął/ y po wżyfckiej Rzełzy Niemieckiej
19: Włofkiej/ y Fráncufkiej rozefłá/ tymi flowy.
20: Grze=
21: gorz/ ktory y Hiłdebrándus/ Papiełz/ flug Bożych flu
22: gá/ po wżyfckim Włofkim Krolełtwie y Niemieckim/
23: powolne Swiętemu Piotrowi poślufzeństwo okazu=
24: iącym/ Apofłofłkie błogofłáwieństwo.
25: Ktorzy fą pre=
26: fbityry fłárzy/ y kxięza inni kościelni/ ktorzyby w wy=
27: fłępku nietzyfłofłci leżeli/ zákázuiemy im s ftrony Bogá
28: wízechmogącego/ y mocą Piotrá fwiętego/ w chodze
29: nie do kościołá/
30: ażby fie polepłzyli y pokutowáli (to iefł
31: żony włafne porzucili) A iefłliby ktorzy w grzechu fwo
32: im woleli zoftác (to iefł w małżeństwie mięfłkác) tedy
33: tákowych poślugi Kościelney/ żadny niema wżywác.
34: etć.
35: Iufł tu tedy kożdy wierny fłąd obátzyć może/ iáko fie
36: dług^o dyabeł fłarał oto/(*marg*) Iáko fie dłuęo tzárt fłarał áby kxięza zon włafnych niemieli.
(-)
37: przes niektore Papieże y kxiężá
38: náztynie fwoie/ potzáfłzy iefłtze od Kálixteg^o pierwłze
39: go/ Papieżá fzofłtegonafłteg^o / po páńfkim národzeniu we

strona: 235

O Małżeństwie
flug Kościelnych.

- 1: dwufet lat y w dziewięćinaście/
- 2: ałz do teg° Grzegorzá
- 3: fiodmeg° Hildebrándá/ Papieżá fto fiedmdziefiątne° y
- 4: fiodmego/ roku Pánfkie° národzenia/ tyfiąc fiedmdzie
- 5: fiąt y ołm lat.
- 6: Aby był mógł odiać kápłanom włałne
- 7: żony/ a dáć im nietzyłthe merchy. Ale iż zówždy miał
- 8: Pan Bog fwoie w kościele/ ktorzy fie dofić długo/ we
- 9: dług náuki Apoftolſkiey/ o żony włałne záłtáwiáli/
- 10: y
- 11: vćciwego małżeńftwá ták długo piłmem fwiętym bro
- 12: nili/ ałz náoftátek Lácinnicy vłtali/ tylko łami Greko
- 13: wie y Ruś przy żonach zołtáli.(*marg*) Lácinnicy vłtali/ tylko grekowie y Rus nieułtali. (-)
- 14: A to fie iulz w ten tżás
- 15: łtáło/ kiedy fie Papieżowie vbogáciłi/ y pychę podnie
- 16: łli/ y Pány thego Swiátá łobie zołdowáli/ y po łobie
- 17: mieli.
- 18: Thu tełz iefłtze koždy obátzyć może/ iż ten Grzegorz
- 19: Papiełz prawdziwy Antykryłt/ ktery otho będąc na=
- 20: przod łam nietzyłty/ przes zdráde y pieniądze włzed=
- 21: włzy ná Papiełstwo/ y z Dijabły maiąc porozumienie/
- 22: iáko onim piłżá Benno/ y Opáth Vłpergenłis/ będąc
- 23: tełz bálwochwálcą/ ktery Piotrowá mocą/ małżeńftwa
- 24: zakazał/ ktore Bog włzechmogący łam połtánowił/ y
- 25: małżonkom błogolłáwił.
- 26: I zálię: iż oto vćciwe mał=
- 27: żeńftwo y iáko Duch Swięty mowi/ łoże niepokálone
- 28: zowie y názywa/ wyłtępkiem nietzyłthym/ y grzechem
- 29: plugáwym,

- 30: O niewśthydliwy Mnichu Antykryście RzymŃki/
31: w ktoreyżeś sie tego śfkole náutzył/ áby Bog wśzechmo
32: gący księdzom/ álbo kościelnym Ńlugom/ vćciwego
33: małżeńŃwá bronił y zákazał?
34: áby miało być wyŃtęp=
35: kiem nietzyŃtym? álbo grzechem przed Bogiem? Abo=
36: wiem ielli Bog księzey broni małżeńŃwá vćciwego/ y
37: iest małżeńŃtwo wyŃtępkim nietzyŃtym/ y grzechem/

strona: 235v

- 1: tedyć naprzod prorocy Ńwięci/ potym ApoŃtołowie pá
2: na KryŃtuŃowi/ á náoŃtátek wśzyŃcy księza/ kthorzy po
3: Pánu KryŃtuŃie/ y poŃtolech iego w KoŃściele Ńwię=
4: tym
5: dáley á niŃŃli przes tyŃiac lath/ w małżeńŃtwie
6: vćciwym żyli/ y wtym Ńtanie s tego Ńwiátá zeffli/ tym
7: obyztáiem/ wedlug twego DijabelŃskiego poŃtánowie
8: nia/ y roŃsádku/ potępieniby byli?
9: O Bálwochwálco złoŃliwy/ powiedz tzyiążeś wśdy
10: mocą/ tego małżeńŃwá kápłáńŃskiego zábronił? Powie
11: daŃz iż s Ńtrony Bogá wśzechmogącego?
12: Ielli ták iest
13: iż s Ńtrony Bogá/ vkaŃzże? gdzie Bog broni Ńlugom ko
14: Ńcielnym małżeńŃwá? A iż tego nigdy vkaŃzác niemo=
15: zefz/ przeto teŃz mocy/ niewiem iákiedy/ Piotrá Ńwięte=
16: go przyŃladzaŃz do tego.
17: VkaŃz proŃzę cie/ co to zá moc
18: Piotrá Ńwiętego? álbo gdzie Piotr Ńwięty/ Ńlugom ko
19: Ńcielnym bronił kiedy małżeńŃwá vćciwego?
20: Lepiey tedy Duchowi Ńwiętemu wierzyć Ńámemu/ y
21: náuce iego/ kthory tak mowi.

- 22: Iełliś poiął żonę/ nie=
23: **zgrzeźyłefz** [!] : I pánná iełli fie podda w małżeńtwhwo/
24: niezgrzeźy: A niłłi thobie Antykryście Rzymłki/ y s
25: twoimi ludzkimi wstáwámi.
26: Náprzećiwko ktorym v=
27: Itáwam twoim/ Pan Kryřtus ták mowi. W pořmie=
28: cheście obroćili przykazánie Boże/ dla wstáw wáźnych
29: O błudni ludzie? Dobrzeć o was powiedział przed
30: tym Ezáiałz Prorok.
31: Przybliźami fie ten lud wty fwo
32: imi/ y ćci mię wárgámi/ ále ferce ich iełt dáleko odem=
33: nie. Ale prozno mię chwałá vtząc náuk/ y przykázánia
34: ludzkiego.
35: Gdzieześ iełt teras/ Kxięże Biřkupie Krákwłki/ y
36: ze wřzyłtká Papieźá Rzymłkiego ordá? Piřze teras/
37: y mow teras? Iz Apořtołowie/ żony řwoie włáłne po=

strona: 236

O Małżeńtwie řlug Kořcielnych.

- 1: rzućili?
2: Iz kxięza w kořciele pierwřzym/ żon włáłnych
3: niemieli? Iz Concylium Kiceńłkie wielkie/ y inřze Con
4: cyla pierwřze pobłádziły/ iz żon włáłnych káplanom
5: mieć dopuřćili?
6: Broń teras Antykryřtá Rzymłkiego/ y nieżeńtwa
7: twoiego? Broń náuk Dijabelłkich/ y wstáw ludzkich?
8: Niedopuřtzay fie Kxiędzom ożeńć/
9: kař im Iano=
10: wey Papieźowey rořkazánia/ y tego Grzegorzá Czár=
11: nokxięźniká wstáwy řlucháć? áby merchy nietzyłte cho=

- 12: wáli/ dziatki niewinne thopili/ zábijáli?
- 13: Niechay bę=
- 14: dą Pánie Tryobulares/ Duobulares/ Vnobulares
- 15: przy Papieżu wálzym? Niechay będą przy Kárdyna
- 16: lech y Biskupiech Cynedy? Niechay będą w dworzach
- 17: wálzych/ w plebániach wálzych/ klałtorzech wálzych
- 18: concubine & meretrices?
- 19: Niechay kxiądz płáci po trzy
- 20: grzywny ná każdy rok od płodu? Niechay kxięgi bę=
- 21: dą pifáne/ y wezwáne liber vite/ iáko wiele Iorgieltu
- 22: każdego roku przybywa?
- 23: Pifćie telz ktemu do ludu póspolitego/ mowiąc ták.
- 24: Gdy tzytháľz álbo slyľzyľz/ moy miľy krzećijáninie/ od
- 25: tych nowych vtzyćielow/ o złym á nieprzyľtoynym ży=
- 26: woćie/ przełożonych duchownych (ducha rozumiey nie
- 27: tzyľtego)
- 28: Niechże ćie to nieobraża/ żebyś dla złego ży
- 29: wotá náľzego/ miał fie od iedności/ y zgody náľzey/ kto
- 30: rą namy z Lucyperem/ y z Antykryľtem Rzymľkim/
- 31: ślugą iego/ odrywác od nas.
- 32: Boć ći nowi Káznodzie
- 33: ie/ niotzym więcey niekażą y niepifżą/ iedno o nas? Ale
- 34: niechać ći nowi káznodzieie pifżą y każą/ co chcą/ y
- 35: dokąd chcą/
- 36: my przedfie poľtáremu więcey będziemy
- 37: śluchác/ Ianowey oľmey Papieźowey Rzymľkiey/ kto
- 38: ra dziećię vrodziłá/ y Grzegorzá Hildebrándá tzárno

strona: 236v

1: kxiężniká/

2: á niľľi tych Heretykow/ á niľľi Pána Iezu

- 3: Kryftá/ á niŕfli Apoŕthołow iego/ y onego pierwŕzego
- 4: koŕciołá/ w ktorým byli Swięci Bifkupi żonaći/ Hy=
- 5: lárýus/ Tertullianus/ Hermes/ Spirydyon/ y inŕzych
- 6: niemáło.
- 7: Toć łá wáŕze ŕłowá o ludzie zápamięáli Dufz ŕwo=
- 8: ich/ s ktorých/ y co inŕzego vkázuiecie/ iedno iżeŕcie iufz
- 9: ták bárzo łá zátwardziali w ŕercach ŕwoich/ y wtych
- 10: náukach Dijabelŕkich/ iż teŕz o popráwieniu namniey=
- 11: ŕzey ifkierki niemyŕlicie.
- 12: Zbudził Pan Bog tych dni
- 13: oŕtátetzných/ wiele ludzi Bogoboyných y vtzonych/ w
- 14: piŕmie ŕwiętych/ ktorzy/ y piŕzú/ y wołáią vŕtáwitznie/
- 15: ná tę wáŕzú Sodome/ y Bábiloniá/
- 16: ktora ŕie przed o=
- 17: tzymá wŕzyŕtkich ludzi z merchámi nietzyŕtymi oŕádowi
- 18: łá/ á wŕdy przedię żadney popráwy niemáŕz.
- 19: Wołáł teŕz przedtym/ doŕić ná was/ y kxięgi piŕáŕ/
- 20: o nietyŕtoŕci nieżeńŕtwá wáŕzego/ Sláchetny y vtzo=
- 21: ny máŕz/ Kxiádz Stániŕlaw Orzechowŕki/ s Przemy
- 22: ŕkiey ziemie/
- 23: Pleban Zyráwŕki y Sánocki/ y Kánonik
- 24: Przemyŕki/ Papieżá Rzymŕkiego teras wierny/ y zytzli
- 25: wy ŕlugá/ ábyŕcie mu odpowiedzieli/(*marg*) Stanislaus Orzechowŕki kánonik Przemyŕki.
- (-)
- 26: Ieŕli to dobrze
- 27: tzyńicie/ y ieŕli ŕlugámi Antykryŕtowymi nieieŕteŕcie/
- 28: iż ŕŕafárzom táiemnic Bożych/ vćciwego małże[ń]ŕtwá
- 29: bronićie? ktory áŕz do tego tzaŕu/ od was żadney odpo= [!]
- 30: **wiedzi [!]** niema/
- 31: y otho was vŕtáwitznie proŕi/ y klęka

- 32: przed wami/ y przed Bogi wáżymi/ ábyście mu odpo
33: wiedz dáli/ álbo go z żoną ćierpieli/ y dowiedli tego s
34: pińmá łwiętego/
35: przetz vćiwe małżeńftwo iego gáni=
36: ćie/ á fwoie łmrodliwe nieożeńftwo y nietzyłtość chwa
37: lićie: A zwłáftzjá iż małżeńftwo iefth od Páná Bogá
38: vftáwione/
39: á nieżeńftwo wáże łmrodliwe/ iefth od Dija

strona: 237

O Krzyżu Páná Kryftułowym.

- 1: błá wymyflone/ y od Antykryftá Rzymłkiego do Ko=
2: śćiołá Bożego wprowadzone y potwierdzone.
3: Iużem tu dotąd vkazał y nápiłá dwie tzeńći tych
4: kxiąg moich o pokorze y náuce Páná Kryftułowey y
5: wiernych zwolennikow iego/ y o pokorze y náuce Pá=
6: pieżá Rzymłkiego y wáżey/
7: y może iuż każdy wierny o=
8: bátzyć/ iako fie wáżjá pokora y náuká/ s pokorą y náu=
9: ką Páná Kryftułową zgadza. I może was iuż ftąd ko
10: źdy wybrány Boży poznáć/
11: ieflićie wy łą prawdziwi
12: vtzyćielowie/ prawdziwi páfterze/ prawdziwi przyia
13: ćiele Boży/ álbo oni zwodzićielowie/ drapieźni wilcy/
14: y nieprzyiaćiele Boży/ przes ktore drogá prawdy Bo
15: żey miáłá być zbluzniona?
16: iáko Piotr Święty nápi=
17: łal o was. Ale podzmy do Krzyżá trzećiey tzeńći/ kto
18: rą krotko odpráwiamy.
19: Trzećia część.

- 20: O Krzyżu Páná
21: Kryftułowym/ y zwolennikow iego.
22: IAko Pan Kryftus fyn
23: Boży/ thu ná ten fwiát/ nietylko
24: dla tego przyfzedł/ aby fie vkorził
25: y wolą oycá fwego obiáwił/ ále á
26: by teŝ rozmáite vdřętenia y prze
27: fládowánia ćierpiał/ y krzyfz no=

strona: 237v

- 1: fił.
2: Ták teŝ ſwoim Zwolennikom rofkazał/ áby przeſlá
3: dowánia y vdřętenia rozmáite ćierpieli/ y krzyfz fwoy
4: zá nim nořili/ iefližeby do kroleřtwá niebieřkiego wniřć
5: chćieli.
6: A then krzyř nic inřzego nieieřt/ iedno ieřt wřzeláka
7: przeciwnořć/ vdřętenie/ y řmutek/ ktory Pan Bog ná
8: řwoie wybráne przepuřtza tu ná thym řwiećie/ albo
9: dla chwály imieniá fwego/ álbo dla zbáwienia ná=
10: řzego. (marg) Co iefth krzyřz krzeřćijáńřki. (–)
11: Ktory krzyř ieřt cieieřny/ á drugi
12: duřny: O ćieieřnym tak Pan Kryftus ſwoim zwolen=
13: nikom przepowiedzieć rářzył/ tymi řlowy.
14: Oto ia was
15: pořílam/ iáko owce w pořzodek wilkow/ bądzćiefz te=
16: dy rořtropni/ iáko wężowie/ á prořći iako gołębie.(marg) Dwoiáki iefth krzyřz. (–)
17: A
18: řtrzeřćie fie od onych ludzi:
19: Boć was wydadzą ná řey
20: my/ y ná zborzech řwoich będą was bitzowáć: Przed
21: řtárořty/ y przed krole/ będą was wodzić/ dla mnie ná

- 22: świadectwo im/ y pogánom:
23: Aleć ia wam dam wítá/ y
24: mądrość náprzećiwko ktorey niebędą wmieli mowić/
25: áni fię wam fprzećiwieć wżyfcy przećiwnicy wáfzy. Iwyda brát brátá ná fmierć/
26: y óciec fyná/ y powftáną
27: dzieći náprzećiwko rodzicom/ y o gárdło ie przypráwią
28: I będziecie w nienawiści v wżyfthkich/ dla imienia
29: mego/ ále kthory wytrwa afz do końcá/ ten będzie zbá=
30: wion/
31: á gdy was będą przefladować w tym mieście/
32: vćiekayćie do drugiego. Záprawdę powiedam wam/ iż
33: lżey będzie Sodomie albo Gomorze/ dnia fładnego/ á ni
34: fli miáftu onemu.
35: A ná drugim mieyfcu tákże im tefz przepowiedział o
36: krzyżu: Vtzyniąć was od zgromádenia wylátnonymi
37: aleć idzie godzina/ áby wízelki ktoby was zábił/ będzie

strona: 238

O Krzyżach

Páná Kryftułowym.

- 1: dzie [!] mnimał aby Bogu pośluge wtzynić:
2: A toć wam v
3: tzynią/ bo nieznáią Oycá áni mnie. Nie będzie zwolen
4: nik wiefćzy nád Páná: Iefli mnie przefladowali/ y was
5: będą przefladować. I záfię.
6: Záprawdę záprawdę
7: powiedam wam/ iż płakać y łykać wy będziecie/ á
8: fwiát záfię będzie fię wefelił/ a wy będziecie fię fmućić
9: ale fmutek wafz obroći fie w wefele:
10: I záfię. ktorzy fie
11: ią zelzami/ w rádości bedą zác. Idąc fli/ y płátząc

- 12: niefli drogie nafienie/ á przyśzedwŷy/ przydą z rádo=
13: ścią niofąc fnopy fwoie.
14: Drugi záfię krzyż iest duŷny/ dáleko ciężŷy/ ániŷ
15: ten pierwŷy: O tym tak mowi Prorok. Duŷa moiá zá=
16: ŷmučila ŷie bárzo/ ale ty Panie iákoŷ dłuŷo?
17: Wroć ŷie
18: Pánie á wyrwi duŷę moię: I záfię. Ogarnęły mię bo
19: leŷci ŷmierci/ y ŷthrumienie niepráwoŷci ŷthwożyły
20: mną/ Boleŷci piekielne ogárnęły mię pochwyciły
21: mię ŷidlá ŷmierci.
22: Tego krzyŷa ŷkoŷtowáli Prorocy/ y inni wybrani bo
23: ży/ Dawid/ Iob/ Ezechiaŷ/ Ieremiaŷ/ Páweł ŷwie=
24: ty/ á nákoniec Pan Kryŷtus Syn Boży/
25: y dziś iesttze ko
26: ŷtuią ni[e]ktorzy wybrani Boży/ y iam go teŷ ŷkoŷtho=
27: wał. Kiedy ich Pan doŷwiadtza/ y w ogniu poloruie/
28: iáko bywa doŷwiadtzone y polorowane ŷrebro w komi=
29: nie?
30: Ieŷli mię ŷpytaŷ tczemu Pan tákowe krzyŷe tu ná wier=
31: ne y wybrane ŷwoie dopuŷtza? powiem.(*marg*) Czemu pan krzyŷ Przepuŷtza na wybrane ŷwoie. (-)
32: Przodkiem/ á=
33: by wierni ználi y tzuli/ iáko ŷie Bog bárzo gniewa/ ná
34: grzechy tego ŷwiátá: Przeto teŷ Pan od domu ŷwego
35: potzyna/ to iest od wiernych ŷwoich/
36: áby ŷie niewierni
37: lękali/ ŷtráŷfliwego ŷądu Boŷego/ y batzyli/ iáko iesth
38: ŷthráŷfliwa rzetz/ wpáŷć w ręce Bogá żywego/ [abo]

strona: 238v

- 1: wiem ieŷli ŷie t[o] dzieie nád zielonym drzewem/ y coŷ ŷie

- 2: będzie działało s łuchym.
- 3: Druga przytżyna: áby fie wierni y wybrani Boży/
4: ftáli podobni/ obrázowi Syná Bożego.
5: Trzečia/ áby był znak miłości Bożey ábowiem kogo
6: tu Pan karze/ tego Pan miłuię/ á karze wżelkiego Sy=
7: ná/ ktorego przyimuię:
8: I coby to był zá fin/ mowi A=
9: poftoł/ ktorego óciec niekarze? ieftliże was niekarze/ te=
10: dy nieieftęście Synowie ále bękartowie.
11: A przefto gdy wybráni Boży tákowe krzyże fkrom=
12: nie nofzą/ tedy ná ten tżás Pánu Bogu wdżiętną of=
13: fiárę tżynią y oddawáią/ wedlug onego Prorockiego
14: piřmá.
15: Offiárá Pánu Bogu Duch zářmucony/ ferce
16: řkrufzone.
17: Krzyże Papieřá
18: Rżymskiego y řlug iego
19: TVćiem iuř vkazał krzi
20: że/ ktore wierni zwolennicy Pá=
21: ná Kryřtuřowi nofzą/ tu ná tym
22: řwiećie:
23: Vkařże teř ty krzyże pa=
24: pieřá Rżymřkiego/ troy wřářny
25: y wřzyřtkiey hordy iego? Abyřmy
26: poználi/ ieřliřćie wy/ řą wierni
27: zwolennicy Páná Kryřtuřowi al
28: bo wilcy/ y nieprzyáćiele w kořćiele iego?
29: Dármo mi mař okázowáć/ ony złote krzyże/ álbo o=

O Krzyżach

Papieża Rzymskiego.

- 1: ny białe y tzerwone/ ktore na proporcach przed Papie
- 2: zem nofzą?
- 3: Dármo też ony krzyże frefrne/ ktore nofzą przed
- 4: Kárdynały y Artzybifkupy?
- 5: Dármo też twoy krzyż włafny/ ktory ná łáncullku
- 6: nośifz?
- 7: Dármo y ony krzyże infze złote/ frefrne/ mofiądzo=
- 8: we/ kámienne/ drewniáne/ wítrugáne/ málowáne/ ífy=
- 9: te/ háftowane/ ktore w kościele wáfzym maćie/ ftá=
- 10: wiaćie/ y ludziom za fwiátości/ vkázuiecie?
- 11: Dármo też y ony krzyże tzarne/ białe/ tzerwone/ kto
- 12: re mnifzy ná płaftzach/ y ná ífukniach nofzą?
- 13: Dármo y ony krzyże/ ktore maćie málowáne/ w wá=
- 14: ízych Pontyfikałách/ Wemfzałách/ y Agendach?
- 15: Darmo y ony krefláne krzyże/ ktore tzynicie rękómá
- 16: nád wodą/ nád chlebem/ nád winem/ nád íolą/ nád o=
- 17: gniem/ gromnicámi/ zielim/ bágne/ báránki/ kołatz=
- 18: mi/ kádzidlém/ mirrą/ złotem?
- 19: Iefli mię pytafz/ tzemu tákowe krzyże dármo maćie
- 20: vkázowáć? Powiem. Abowiem ty krzyże/ nie íą krzyże
- 21: włafne Páná Kryftufowe/ ále íą prawdziwego krzy=
- 22: zá obentháieri/ (*marg*) Ktore krzyże nie íą Kryftufowe. (-)
- 23: od Dijablá ímyflone/ przemienionego
- 24: w Aniołá fwiátłóści/ y wam ku themu końcowi íprá=
- 25: wione/ y podáne/ ábyście fie s práwego krzyżá nálmie
- 26: wáli/ ktory krzyż Pan Kryftus zá íobą nieść/ íwoim
- 27: zwolennikom/ y wízyftkim wybránym/ rofkazał?
- 28: Iefli mi też íeftze chcefz vkázáć/ ono drzewo/ ktore

29: zowiecie drzewo krzyża Świętego/ kthore maćie/ iako

30: przed proftym ludem powiedacie/ na Gorze/ w Lubli

31: nie/ y ná infzych mieyfcach po w[zy]ftkim fwiećie/ (*marg*) Drzewá krzyżowego iáko wiele po w[zy]ftkim fwiećie. (-)

32: ktore gdybyście ná iednę kupę zniefli/ tedybyście dom wiel

strona: 239v

1: ki fniego zbudować mogli.

2: I toć iefztze nieieft krzyż

3: on/ ktory Pan Kryftus zá fobą nieść fwoim zwoleñni

4: kom rofkazał? Nieieft też to drewno krzyż on/ kthory

5: mamy całować/ to ieft wdziętnie od paná Bogá przy

6: mówać/ ále ieft zmamienie/

7: y náfmiewanie s prawdzi=

8: wego krzyża/ ktory Pan Bog wiernym fwoim zwolen

9: nikom całować podawa.(*marg*) Zmyflone krzyze Papiefkie. (-)

10: Iefli mi też iefztze chceż vkázowác ony infze krzyże/

11: ktore fámí fobie s fwoich głow wymyflacie/ y bes rofka

12: zánia Bożego zádawacie/ iáko fą ty do Loretu fie obie

13: cować/

14: do Czeftochowey/ Sierpcá/ Proftyniey/ Iáro

15: fláwiá/ Swińce/ Stjepanowá/ y ná infze mieyfcá fmy

16: flone biegác/ ná ziemi legác/ w kapićę fie vbierác/ mię

17: fá niektorych dni nieiádác/

18: pod klątwą fie kxiędzu zá

19: vchem wyfpowiadác/ żony wáfney niepoymowác/

20: brody y plefze golić/ Reguły chowác/ Papieżowi gwo

21: li w kościelech połaćinie ffemráć/ y wołác/ dobrowol

22: nie żebrác.

23: Toć niefą krzyże/ ktoreby fie Pánu Bogu podobá=

24: fty/ ábowiem niefą od Páná Bogá rofkazáne/ ále od

- 25: [ch]ytrego Wężá Dijablá wymyflone.
- 26: A iefli fą krzyże/
- 27: ktore fie Pánu Bogu podobáią y ktore Pan kazał no
- 28: śić/ dowiedz tego s pílmá świętego/ gdzie o tákowych
- 29: krzyżach pífali Prorocy święći/ álbo Apoštołowie Pá
- 30: ná Kryšťufowi?
- 31: Albo tefz tego dowiedz/ gdzie kthory
- 32: Prorok/ albo Apoštoł kiedy nošíl/ tákowy krzyżz zá Pá
- 33: nem Kryšťufem?(*margin*) Papiezn[icy] fię náfmiew[ai]ą s krzyza praw[dzi]wego. (-)
- 34: A iż tego nigdy dowieść y vkázác niemożefz/ s pílmá
- 35: świętego? coż tedy mam o was mowić inźzego/ iedno
- 36: iż fie náfmiewacie o krzyża Páná Kryšťufowego/ kto=
- 37: ry swoim zwolennikom nieść rofkazał zá sobą?
- 38: I nieie

strona: 240

O Krzyżach

Papieża Rzymskiego.

- 1: fteście nic inźzego/ w kościele Bożym/ iedno tylko na=
- 2: fmiewce prawdziwego krzyża/ kthorzy według wła=
- 3: fnych żądz swoich krzyże sobie szátańskie fmyflacie/
- 4: áby
- 5: ście fluzyli/ nie Pánu Kryšťufowi/ ále fwemu włáfnem^v
- 6: brzuchowi/ iáko oty m/ Apoštołowie S. prorokowali/
- 7: ktorzy o was tymi flowy ná pífali.
- 8: Iż dniow oftátetz=
- 9: nych przydą náfmiewce/ kthorzy według włáfnych
- 10: swoich żądz będą chodzić/ nieprzyaćiele krzyża Páná
- 11: Kryšťufowego/ ktorzy koniec zátrácenie ieft/
- 12: ktorzy
- 13: Bog brzuch/ á chwałá w pófromoceniu ich/ ktorzy o

- 14: rzetkach ziemskich pracią/ ábowiem tákowi/ nie Pá=
15: nu Kryftuſowi flużą/ ale ſwemu brzuchowi/
16: á przes
17: łagodną mowę/ y pochlebſtwo/ zdradzaią ſercá pro=
18: ſtych ludzi/ wiárucie ſie tákowych mowi Apoſtoł.(*margin*) Ieſli ſą przyiáciele albo
nieprzyiáciele Boży Papieżnicy. (–)
19: Iuż tu tedy ſtąd koždy wierny obátzyć/ y roſſędzić
20: może/ ieſliſcie wy ſą prawdziwi páſterze/ y prorocy/
21: ieſli Páná Kryftuſowi ſludzy/ ieſli przyiáciele Syná
22: Bożego?
23: álbo ieſli wilcy drapieżni/ ſludzy Antykryfto
24: wi/ y nieprzyiáciele Boży? Poniewaź Páná Iezu kry=
25: ſtá/ áni wiernych zwolennikow iego/ nienáſláduiecie/
26: áni w pokorze/ áni w náuce/ áni w krzyżu/ áni tego tzy
27: nićie/ co Pan Kryftus/ y wierni zwolennicy iego tzyni
28: li. Ale to tzynicie/ co Papież Rzymſki Antykryft wſtá=
29: wił/ y wam tzynić roſkazał.
30: Wy/ mowi Pan Kryftus
31: przyiáciele moi ieſteſcie/ ieſli będziecie tzynić/ cokol=
32: wiek Ia wam roſkázuię/ daley was niepowiedam być
33: ſlugami/ ále was powiedam być przyiácielmi:
34: Bo w=
35: ſzyſtki rzetzy/ kthorem ſlyſzał od oycá moiego/ obiáwi=
36: łem wam.
37: A ſlyſzył tu/ iż tylko ci ſą przyiáciele Páná Kryftu=
38: ſá Syná Bożego/ ktorzy nie to tzynią/ co Papież/ álbo

strona: 240v

- 1: Dekretá/ álbo Concylia wáſze wſtáwiły?
2: Ale ci ſą przy
3: iáciele ktorzy tzynią/ co Pan Kryftus ſam wſtáwił y

- 4: rofkazał? iáko tełz tenże Syn Boży ná drugim mieyfcu
5: powiedział. Iż to fá/ owce moie/ ktore głofu mego flu
6: chaią.
7: A gdyż wy tedy íprzećiwiacie fie pokora/ náuka/ y
8: krzyżem/ Panu Iezu Kryřtuřowi/ y zwolennikom ie=
9: go/ y nieřluchaćie głofu Syná Bożego/ ořadźcieřz fie
10: tedy/ tzyie iełteśćie owce? Ale co mowię owce?
11: I ow=
12: řzem řmrodliwi kozłowie/ ktorych nic inřzego nietzeka/
13: iedno wietzny płomień/ płátz/ y zgrzytanie żębow/ ieli
14: fie nieobaczyćie/ nienáwroćie/ y pokuthowác niebę=
15: dziećie?
16: I nieprzeřtaniećie bluznić/ y řromoćie Pána
17: Iezu Kryřtá Syná Bożego/ y wiernych á wybránych
18: iego przeřładowác. O mizerni ludzie.
19: A batzyćieřz iuřz/ iżem ia was niepotwarzał/ áni po=
20: řadzał/ ále comkolwiek piřał/ tom wřzyřthko prawdę
21: piřał.
22: A przeřto iuřz tu teras do ćiebie mowie kxięże Biřku
23: pie Krakowřki/
24: ktoryř Pána Iezu Kryřtá Syná Boże
25: go/ y náukę iego s háńbił/ wywroćił y zeřromoćił/ y kto=
26: ryř tełz mnie řluge Pána Iezu Kryřtá naniřřřzego ná=
27: zwał Apořtáta/
28: y Synem Dijabelřkim/ gdyř temu mo
29: cnie wierzę/ iż mię Pan Iezus Kryřtus vmiłował/ dla
30: mnie przyřzedł ná řwiát/ dla mnie řię národził/ y řáme=
31: go fiebie zá mię wydał:
32: Izali mnie zá tho/ w krot=
33: kim tzařie/ przed řadem Bożym/ niebędzieřz odpowie=

- 34: dał? a iuż fię theras gotuy/ abowiem otho Sędzia zá
- 35: **drzwiáni** [!] ftoi/ thám będziewá s łobą mowić/ przed o=
- 36: nym łpráwiedliwym Sędziá.
- 37: I obatyzł thám/ co to
- 38: iest przełádowác/ Páná Iezu Krytá Syná Bożego

strona: 241

O Krzyżach Papieżá Rzymśkiego.

- 1: prawdę Bożą/ y łtadko máłe iego.
- 2: Obatyzł tełz iesztze/ iáko cię thám záłtapi Papież z
- 3: Kárdynały/ Dekretá y Concyliá wálze? y ty máiętno=
- 4: ści/ y rokłozy tego świátá/ ktorých teras vzywas.
- 5: Vy
- 6: ryzł tełz tám łwoie Infuły/ y Kurwytury/ łwoie nieo=
- 7: żęńłtwo/ álbo Anielłki żywot/ łwoię przyłięę/ ktorás
- 8: vtzynił Papieżowi y Kápitulę?
- 9: Vyrzył tełz rozmaite ty twoie Bogi/ y Iednatze/
- 10: ktorých teras wzywałł. Ora pro nobis. Ora pro nobis.
- 11: I vyrzył łwoie vtzynki/ w ktorých teras duwałł? I bá
- 12: ránki łwoie/ wodę y łol łwięconá?
- 13: Vyrzył tełz Obrázy rzezáne/ máłowáne/ y wylzyte/
- 14: Látá miłóściwe/ Báłłamy/ y krzymá wálze/ łwiece/
- 15: y gromnice/ wołkowe/ lámpy/ Kádzidlnice/ popioły/
- 16: ziołá/ bágná/ pofwiácánie kościółow/ ołtarzow/ y flu
- 17: pow/ zwonow/ ornathow/ kielichow/ Krucyfixow/
- 18: plełzow/ mnichow/ y ich połłufzeńłtwá/ tzyłłtości/ y v=
- 19: bołłtwá?
- 20: Vyrzył iesztze łwoie Dyurnały/ Wijátyki/ Młzały/
- 21: łktorých vłtáwitztnie Páná Iezu Krytá/ bluzniłł?
- 22: Vyrzył tełz młze zadułłzne/ wotywy/ vilie/ łuchoty/

- 23: ryby/ krzyże/ rozmáite/
24: y infze Bogi twoie/ w kthorych
25: ty dzifia dufalz/ y nádzieię zbáwienia thwego poklá=
26: dafz? Co rzetecie profzę was/ kiedy Pan w zápáltzywo
27: ści fwoiey będzie mowił?
28: Gdziefz fą Bogowie ich/ w kthorych pokládáli dufá=
29: nie? Sktorych offiar iedli tłuściości/ y pili wino rofko
30: fzne? Niechay wftaná y pomogą wam/ y w potrzebie
31: was obronią.
32: Patrzyćiefz teras/ iżećiem ia tylko fám
33: á niemálfz żadnego Bogá/ okrom mni[e]. Ia zábijam/ y

strona: 241v

- 1: záfie ozywiam: Ia **fłukę** [!] / y ia vzdrowię/ á niemálfz kto
2: by z ręki moiey mógł wyrwáć?
3: A przeltho Toć iest on Bábilon wielki/ ono miaftho
4: mocne/ miálfto Bogáte/ możne/ z pyfzne: w kthorym mię
5: fka/ iáko Ian Święty nápifał/ oná kurwá wielka/ kto=
6: ra fiedzi ná wielu wodach/
7: fktthorą cudzołożą Krolo=
8: wie ziemfcy/ y vpili fię/ ktorzy ná ziemi mięffkáiá/ wi=
9: nem iey nietzyfkości/ kthora fie vbrálf w złothogłow y
10: w fzarlfath/ w perły/ y w odzienie iedwabne/
11: y vzłóciłá
12: fie złotem// frebrem/ y kámiem drogim/ y ma kubek zlo
13: ty w ręce fwoiey obrzydzenia/ y plugáftwá/ nietzyfco=
14: ści fwoiey/ (*marg*) Táiemnica Babilon. (-)
15: á ná tzele iey imię nápifáne Táiemnic Bá=
16: bilon wielka mátká nietzyfkości/ y obrzydzenia ziemie/
17: kthora fie vpiálf krwią Świętych/ y krwią wyznaw=
18: cow Iezufowych:

- 19: Tey lie dziwuią mięśfkáiący názie=
20: mi/ ktorých imioná/ niefą nápiáne w księgach żywo=
21: tá/ odpotzątku fwiátá. Ci máią iednę rádę y moc/ y dá
22: dzą moc fwoię tey Bełtyey/
23: ktorzy z bárankiem waltzyć
24: będą/ á Báranek ie zwycięży. Abowiem Pan nád Pá=
25: ny iest/ y krol nád krolmi/ y ktorzy fnim fą wezwáni/ y
26: wybráni/ y wierni.
27: Toć iest oná mátká wżelkiey nietyżfkości/
28: [y] gniewu
29: Bożego/ ktora pánowanie fwoie vmocniła y opátrze=
30: ła cíelefną mądrością/ mocą/ chytróścią/ y przewro=
31: tnością/ pod załloną Kryftułową/ wftawami y nabo=
32: żeńfhwem z rozumu fwego/
33: fálżywyymi wykłady pífm
34: Świętych/ ołzukánim y zdrádą/ ludzi prołtych/ nowy
35: mi tzłonki wiary krześcijánfkiey/ nowymi fwiatością=
36: mi/ nową náuką/ regułami/ práwy/ dekrety/ wftawá=
37: mi Concyliámi/
38: pochleptwem/ dary obietnicámi/ roz=
39: dawánim Bogactw/ możnymi przijaćioły/ krolmi/ pá

strona: 242

O Krzyżach

Papieżá Rzymskiego.

- 1: ny/ grozbámi/ więzieniem/ głodem morzenim/ mietzem/
2: ogniem/ zbroią/ bogáctwy/ zamki/ miáfity/ porty/ wal
3: kámi/ nowymi przezwiłki álbo Tytułámi/ flugámi/ v=
4: biory niezwyttzaynymi/ zwony wielkimi/ obrázy/ ołtarz
5: mi/ káplicámi/ orgány/ flupy/ ozdobnymi Cerymoniá
6: mi/

- 7: plefzámí/ krzyzámí złotými/ írebrnymi/ drewniány
- 8: mi/ lanými/ háftowanými/ fukiennými/ y ífytými/ ná
- 9: płaftzách/ ná íukniach/ ná ornathach/ w przykryc=
- 10: twie/ á w obłudności/
- 11: Láty miłościwými/ kiermáfz=
- 12: mi/ odpufty/ przebieráním pokármow/ obłudną tzyfto=
- 13: ícią/ Bułami/ tzysem/ Anniwerfarzmi/ fáłfzywými
- 14: cudámi/
- 15: przez Dyablá vtzynionými/ v ílupow/ y obrá
- 16: zow/ do ktorych íe będą obiecować/ y biegác í/ kto=
- 17: rzy prawdzie Bożey wierzyć niechćieli/ ále woleli
- 18: ígárftwu wierzyć/ áby náwieki zginęli.
- 19: Ieíftze teíz tá mátká nietzyftá/ vmocniłá páńftwo
- 20: íwoie/ y Kroleíftwo/ Annatámi/ Sakrámi/ Pálliuífz
- 21: mi/ Kortyfány/ Oleymi/ báránkámi/ Kádzidłem/ Zło
- 22: tem/ Mirrą/ Popiołem/ á náoftátek Bogiem íwoim/
- 23: Máoím/ álbo Mífz/ w Złócie/ w Srzebrze/ w Ká=
- 24: mieniu drogim/ w Perłach y w kóíftownych rztzach.
- 25: Wynidz ludu moy/ mowi Pan zaíftępow/
- 26: ábyś nie
- 27: był vtzeínikiem grzechow íey/ y niewziąłeś plag/ kto=
- 28: re íey íą nágotowane. Błogóíławione otzy/ ktore wi=
- 29: dzą/ tę mátkę wízelkíey nietzyftóci/ y gniewu Boże=
- 30: go:
- 31: Tego íyná złóíliwego y zátráconego/ PAPIE
- 32: ZA Rzymíkiego/ y zewífzyftką Ordą íego/ to drzewo
- 33: bes owocu/ tego Wieprzá **dzikieg**^o / Píá niemego/ Wil
- 34: ká/ Niedzwiedziá/ y Smoku okrutnego/
- 35: Syná Dija=
- 36: beíkiego/ Lwá drapieżnego/ Złodzieiá y íotrá chytne

strona: 242v

- 1: go/ przeciwniká y nieprzyaciela Bożego/ fny miłuią=
- 2: cego/ kłofu tzcego/ plá nienályconego/
- 3: zwierzę ofobli=
- 4: we/ Syná mądrych/ Pálterzá ffalonego/ Nieprzyia=
- 5: ciela ręki Bożey/ nieprawiedliwego/ nieobrzeżanego
- 6: nietzyftego/ Wężá zwiłego/ Krolá fynow pychy:
- 7: Wie
- 8: le ich w kłamftwie zátracáiącego/ Proroká rofprofzá
- 9: iącego/ pyfznego/ Strożá flepego/ proznowanie mi=
- 10: łuiącego/ Bika tłuftego/ mężoboycę zdrádliego/
- 11: ro
- 12: botniká przewrotnego/ grob pobielány/ Doktorá Dy=
- 13: abelkiego/ Proroka fálfzywego/ kthorego Brzuch
- 14: Bog ieft/ á chwałá w pofromoceniu/ kthory ziemskie
- 15: rzetzy rozumie.
- 16: Iuż tu tedy maż odpis ná twoie bluznierftwá/ á=
- 17: byś fie ich frumał/ y przed Pánem Bogiem żáłował/
- 18: iżeś Páná Iezu Kryfthá Syná iego iednorodnego/ s
- 19: háńbił y zefromocił/
- 20: żáłuy tego/ y pokutuy/ dokąd ie=
- 21: fztze Dychałz y lálkę otrzymác możelz/ ábyś nieprzyfzedł
- 22: ná fprawiedliwy/ grozny/ y ftráfliwy/ Sąd iego.
- 23: Mnie też niemiey zá złe/ áni fie dziwuy/ izem ták pi
- 24: fał/ ábowiememście/ ná żadne ludzi tego fwiátá nie=
- 25: oglądał/ thylkom pátrzył/ ná lámego Páná Bogá/ y
- 26: ná Iezu Kryftá Syná iego miłego/
- 27: Zbáwićielá y Od
- 28: kupićielá moiego/ s ktorym grác niepotrzebá/ áby on
- 29: thylko fam miał tześć/ chwałę/ y fprawiedliwość/

30: á

31: wízelka fie płéc/ wíthydáła przed oblitznością iego/

32: przed kthorym/ drży niebo/ ziemiá/ piekło/ y wízyfcy

33: Szátáni.

34: Ná tom fie tefz nic nieoglądał/ iż będę miał v lu=

35: dzi tego fwiátá/ złą flawę/ háńbienie/ fromocenie/ zło

36: rzetzenie/ grożenie/ y przesládowanie.

37: Abowiem pra=

strona: 243

O Krzyżach

Papieżá Rzymkiego.

wdá/ tho iest/ Kryřtus Syn Boży vkrzyżowany muř

1: roć y Pánem być/ á ia vmnieyřzác fie/ álbo řcho=

2: dzić/

3: on muř krolować/ afz nieprzyaćioły pod=

4: łozy pod nogi řwoie/ á w ten tżás odda

5: kroleřtwo Bogu y Oycu/ kthoremu

6: niechay będzie tzeć y chwała

7: náwieki wiekow/

8: Amen.

9: Dokończenie.

strona: 244

1: Eegeřtr [!] tych rzeczy

2: czelnieyřzych/ ktore tu řą wtych

3: Księgach/ dla prętkiego nálezienia řpifá

4: ny/ według obiecádłá.

5: Apořtołowie Kryřtuřowi ktorzy řą. liřt 3.

6: Ammianus Márcellus trzy przytżyny powieda/ dla

7: ktorzy fie wádżá o Papieřstwo. liřt. 25.

8: Angieřskie kořcioły podáły fie Papieřzowi.

- 9: Anno. 1165. lift. 30.
- 10: Apoštołowie świádkowie wezwáni. lift. 45.
- 11: Antykryftá nieleda iáko poznać. lift. 50.
- 12: Alexánder Papież wode na káżdą niedzielę tzáro=
13: wác rofkazał. lift. 70.
- 14: Abráhám kupił ziemię ná pogrzeb. lift. 104.
- 15: Aby tzłowiek ná obras weyrzawłszy wlpomionął co on
16: obras znátzy powiedáią. lift. 113.
- 17: Antykryftowi fludzy wyrzucáią Dijabły. lift. 121.
- 18: Akolitowie Papiešcy. lift. 121.
- 19: Apoštołfki košćioł niewiem ktorých Apoštołow wyzna
20: wáią. lift. 131.
- 21: Apoštołow Fránciŕzek miał dwánašcie iáko Kryftus
22: lift. 145.
- 23: Abo potrzebne/ ábo nie[...] [...] nie Páunny
24: Máryey/ [...]65.
- 25: Adwent [...]
- 26: Apoštołow [...]
- 27: Apoštołfki [...]

strona: 244v

Regeltr.

- 1: Biškupi ktorzy ſą. lift. 4.
- 2: Bonifácyuſz ſiodmy tym imieniem Papieſz. lift. 37.
- 3: Benedykt dziewiąty tym imieniem Papieſz. lift. 38.
- 4: Benedikt dwunaſty Papieſz przywłáſztzył ſobie poda
5: wánie Biškupſtw. lift. 39.
- 6: Bonifácyuſz ósmy/ iáki to trup był. lift. 79.
- 7: Báugno Papieſkie y Kwiatki w Kwietną Niedzielę,
8: lift 92.
- 9: Báránki ták tzáruią. lift 97.

- 10: Bog nierokazał obrázow święćić. lift. 110.
- 11: Bog przeklina wżelkiego ktory tzyni obras. lift. 111.
- 12: Bálwani álbo obrázy fą połtháwieni ná zátrocenie
- 13: lift. 111.
- 14: Brodę iáko święcą v kápłanow Papieżnicy. lift. 119.
- 15: Bywa szátan wygnan od ludzi. lift. 121.
- 16: Biskupow święcenie y przyśięgá. lift. 126.
- 17: Biskupow pierwśza y wthora przyśięgá Papieżowi.
- 18: lift. 127. 128.
- 19: Biskupá Papieckiego vrząd. lift. 128.
- 20: Biskup co ieft. lift. 129.
- 21: Bártłomiej vletza mdłe funnienie. lift. 162.
- 22: Báránek żydowłki nic ku mśzey nienależy. lift. 182.
- 23: Báránek żydowłki nic fie nieštofuie ku Mśzey kuglár=
- 24: fkiey. lift. 184.
- 25: Bog do [...] Papieżnicy. lift. 214.
- 26: Bogá [.....] Papieżnicy pořromo=
- 27: ćili. lift. 219. ((dół karty zniszczony))

strona: 245

Regeřtr.

- 1: Co ieřt tzynić fie głowá wřzyřtkieg^o kořćiołá. lift. 13.
- 2: Concylium Folrentynum kiedy było. lift. 18.
- 3: Conřtantynus Cefarz dał trzy korony Papieżowi
- 4: lift. 27.
- 5: Cefárřka przyśięgá Papieżowi. Anno. 970. lift. 32.
- 6: Czemu Cefarz przyśięga Papieżowi. lift. 32.
- 7: Cefárřka przyśięgá/ nic nienależy ku ćci Bořzey. lift. 33.
- 8: Czemu łobie Papieżowie odmieniáią imioná włafne.
- 9: lift. 34.
- 10: Cefarz Papieżowi winien práwe řtrzemie v koniá trzy

- 11: mać. lift. 34.
- 12: Concylium Bazyleykie. lift. 36.40.
- 13: Clemens wtory tym imieniem Papież otruty. lift. 38.
- 14: Clemens sfofty Papież zburzenie vtzynił náprzećiw=
15: ko Cefárzowi. lift. 39.
- 16: Co ieft ná Moizefzowym stolcu siedzieć. lift. 40.
- 17: Co zámyka w sobie Ewánielia. lift 45.
- 18: Co ieft krzeft. lift. 46.
- 19: Co to ieft ia ciebie krztzę w imię Oycá y Syná y Du=
20: chá Swietego. lift. 46.
- 21: Co ieft wietzerzą Páńfka. lift. 47.
- 22: Co to ieft piycie ftego wzyficy. lift. 48.
- 23: Czemu Antykryft tzáfem dobrze mowi. lift. 52.
- 24: Czemu Kryftus Duchá nietzyftego s fukał lift 52.
- 25: Człowiek zadny niewie. Ecclefiast. 9. iáko mamy. ro=
26: zumieć. lift. 53.
- 27: Czemu Papiefkich dobrych vtzynkow nieutzemy.
28: lift. 61.
- 29: Czemu mamy dobre vtzynki tzynić. lift. 64.
- 30: Co ieft náfmiewác fie s Kryftufá fynd Bożeg^o. lift. 69.
- 31: Cińnienie do wody święconey álbo tzárowáney. lift. 73.

strona: 245v

Regestr.

- 1: Co ieft ogień Papiefski lift. 17.
- 2: Czemu lámpy były wftárym zakonie. lift. 90.
- 3: Chleb ták tzáruie Papieżnik ná wielkęnoc. lift. 97.
- 4: Co znamionowáło odzienie Aaronowe. lift. 106.
- 5: Co zá pożytek tzyni obras. lift. 111.
- 6: Co wádzą obrázy mowią. lift. 116.
- 7: Cefárze máią Papiefsy kápłani. lift. 118.

- 8: Czemu papież kxiędze łwoie rofsyła po łwiecie.
9: lift. 119.
10: Częłtochowa y infze mieyfcá. lift. 120.
11: Chleb przálny y oplátki Papież wymyflił. lift. 122.
12: Czemu Papiełcy kxięża zołtáwáiá kápłany. lift. 124.
13: Co tym kápłanom zá vrząd dáwáiá. lift. 124.
14: Czapkę Byłkupiá ták tzáruiá. lift. 129.
15: Coby mieli obiecować Biłkupi. lift. 129.
16: Co przynofi zápożytek przyłięgá Biłkupow. lift. 132.
17: Co iełt przyłięgá mniłka. lift. 137.
18: Co iełt wyrzec fie y záprzec Páná I. Kry: lift. 138.
19: Co iełt połlułzeńłtwo mniłkie. lift. 139.
20: Czyłtość mniłzy obiecuiá. lift. 139.
21: Co iełt opułócić włyłtki rzetzy. lift. 141.
22: Co mniłzy opułóóili. lift. 141.
23: Co iełt wiárá **kzrełóijáńłka [!]** . lift. 142.
24: Co iełt pierwłza wiárá y tzemu pierwłza. lift. 142.
25: Co obiecuiie mniłłká chowác. lift. 148.
26: Czyłtość iełt dar Boży. lift. 148.
27: Co iełt w imi[e] vmárłtych ludzi vtzyć. lift. 158.
28: Co iełt offiárowác. lift. 177.
29: Czemu fie młłá brzydziemy odpowiedz. lift. 188.
30: Co iełt przec fię fyná Bożego. lift. 192.

strona: 246

Regeltr.

- 1: Czemu łácińłkim ięzykiem młłá tzytáiá. lift. 198.
2: Co tzyniemy kiedy przyłtępuiemy. lift. 200.
3: Co Kryłtus mowił do Apołtołow to thełz mowił do
4: włyłtkich: lift. 201.
5: Co vrádzili ná Concylium Konłtáncynłkim. lift. 204.

- 6: Co ieŝt więtfzego ieŝli zwytyzay tzyli Kryŝtus. liŝt. 205:
- 7: Concylium Konŝtancyńskie nie z duchá S. było zgro=
8: mádzone. liŝt. 206.
- 9: Co ieŝt inŝze iednatze przydawác do Kryŝtuŝá. liŝt. 209.
- 10: Co ieŝt ŝwięte tzyńiç. przytrzyńcámi. liŝt. 213.
- 11: Co ieŝt iednánie z Bogiem. liŝt. 214.
- 12: Co Apoŝtołowie o żonách ŝwoich napiŝáli. liŝt. 229.
- 13: Co Papieźnicy náprzeçiwko Apoŝtołŝkiej vŝtáwie po=
14: ŝtánawiáli. liŝt. 250.
- 15: Co Synod Niceńŝki vrádził o żonách ŝlug koŝciel=
16: nych. liŝt. 230.
- 17: Co ieŝt krzyŝ krzeŝcijáńŝki. liŝt. 237.
- 18: Czemu pan krzyŝ przepuŝtza ná wybrane ŝwoie.
19: liŝt. 238.
- 20: D.
- 21: Dijakonowie ktorzy ŝá. liŝt. 4.
- 22: Doktorowie ktorzy ŝá. liŝt. 4.
- 23: Dámáŝsus wtory tym imieniem Papieź iáko wŝzedł ná
24: Papieŝtwo. liŝt. 58.
- 25: Duch ŝwięty. liŝt. 47.
- 26: Dobrego tŝłowieká potzym mamy poznác. liŝt. 66.
- 27: Dijabelŝka chytróŝ około wody tŝárowáney. liŝt. 70.
- 28: Dzień zaduŝny Ian Papieź oŝmynáŝty tym imieniem
29: vŝtáwił. liŝt. 75.
- 30: Dwoiácy ŝá ludzie ná ŝwieçie. liŝt. 76.
- 31: Dwie drodze po ŝmierçi. liŝt. 76.

strona: 246v

Regeŝtr.

- 1: Do owietzek páná Kryŝtuŝowych nápomínánie. liŝt. 80.
- 2: Dwieńç kroç klękáią przed oleiem Papieŝcy Biŝku=
<http://rcin.org.pl>

- 3: pi. lift. 84.
- 4: Drewno v Papieżnikow. iedyna nádzieiá. lift. 93.
- 5: Druga wymowká iz kiy pozdrawiáią y vkázuią.
- 6: lift. 94.
- 7: Dla tzego żydowie ná pułtzy vlali ćielcá. lift. 94.
- 8: Do wiernych nápominánie. lift. 107.
- 9: Duch nietzyfty pánuie nad záklinátzami. lift. 120.
- 10: Dijakonowie Papieſcy. lift. 123.
- 11: Dwá rogi v infuły Papieſkiego Biſkupá. lift. 130.
- 12: Dominik mnich. lift. 135. 145.
- 13: Drugie piſmo ktore mnifzy przywodzą. lift. 142.
- 14: Dominik bes grzechu ſie zatzał y národził. lift. 145.
- 15: Do oycow y mátek nápominánie krzeſćijáńkie.
- 16: lift. 149.
- 17: Druga wymowká niektorych oycow y mátek. lift. 149.
- 18: Dyurnały Papieſkie ſwiadtzą/ iz nie w imię Páná Ie
- 19: zu Kryſtá proſzą. lift. 158.
- 20: Dyurnał drukowány w Wenecyey Roku 1542.
- 21: lift. 159.
- 22: Do *profteg*^o ludu nápominánie krzeſćijáńkie. lift. 159.
- 23: Drewno nádzieiá v papieżnikow. lift: 162.
- 24: Drewno pozdrawiáią Papieżnicy lift. 162.
- 25: Drewnu Papieżnicy ſpiewáią y drewno ie zbawia.
- 26: lift. 162.
- 27: Drewnu ſie ták Papieżnicy modlą. lift. 166.
- 28: Dzień troyce Swietey bluznierſtwá. lift. 169.
- 29: Do *wincenteg*^o bliznierſtwá náprzećiwko krwi fyná
- 30: Bożego. lift. 171.
- 31: Do drzewá bluznierſtwá. lift. 172. 174.
- 32: Do Floryáná y infzych bluznierſtwá. lift. 172.

strona: 247

Regeſtr.

- 1: Do Ianá S. krzcicielá bluznierſtwá. liſt. 173.
- 2: Do Małgorzáty ſwiętey bluznierſtwá. liſt. 173.
- 3: Dzień przeniefienia Świętego Stániſławá bluznier=
4: ſtwá. liſt. 174.
- 5: Do Michála Świętego bluznierſtwá. liſt. 174.
- 6: Do S. Marćiná bluznierſtwá. liſt. 174.
- 7: Do Rochá **błuznierſtwá** [!] . liſt. 174.
- 8: Do Ioáchimá y żony iego bluznierſtwá. liſt. 174.
- 9: Do iakiegoś pafterzá bluznierſtwá. liſt. 175.
- 10: Do drewná bluznierſtwá. liſt. 175.
- 11: Do Woćiecha y ſtániſławá bluznierſtwá. liſt. 175.
- 12: Do Wacławá bluznierſtwá. liſt. 175.
- 13: Dla tzego Mſze bywáią. liſt. 187.
- 14: Do ludzi vbogich nápomínánie krzeſcijáńſkie.
15: liſt. 194.
- 16: Durándus papieſki doktor żył. liſt. 195.
- 17: Doktor Marćin Luter. liſt 207.
- 18: Dijabeł dopuſci mieć Krytuſá iednatzá/ ale nie fá=
19: mego. liſt. 208.
- 20: Doktorom dokąd mamy wierzyć. liſt. 216.
- 21: Dla roſkoſzy dotzeſney papieźnicy niezeńſthwo ſobie
22: wymyſlili. liſt. 225.
- 23: Dwoiáki ieſt krzyſz. liſt. 237.
- 24: Drzewá krzyżowego iáko wiele po wſzytkim ſwiećie.
25: liſt. 239.
- 26: E.
- 27: Ewanieliſtowie ktorzy fá. liſt. 4.
- 28: Eugenius Papieſz ná Bázyleyſkim Concylium zru=

29: con. lift. 40.

30: Ewánielia co ieft. lift. 43.

31: Ewánielia niepopłatná náuká. lift. 78.

strona: 247v

Regeltr.

1: Epiphánius fwięty ták nápifał o obráziech. lift. 112.

2: Ewánieliey tzytánie v papieżnikow ieft zbáwienie y o

3: broná. lift. 161.

4: F.

5: Fokás Cefarz przyładził papieftwo Biskupowi Rzym

6: Źkiemu. lift. 29.

7: Fráncifzek mnich y iego reguła. lift. 135.

8: Fráncifzek ptakom kazał. lift. 145.

9: Fráncifzek miał Apoftołow dwánaście. lift. 145.

10: G.

11: Grzegorz pierwŹy iáko Źię prowadził o papieftwo z

12: Ianem KonŹtántynopolŹkim. lift. 29.

13: Grzegorz Źiodmy Hildebránd tŹárnokŹieźnik Pápiefz.

14: lift. 38.

15: Grzegorz dwunaŹthy Pápiefz zrzucony z papieftwá.

16: lift. 39.

17: Gromnice obroná duŹná y ćieleŹna. lift. 89.

18: Głowę biskupią ták tŹáruiá. lift. 128.

19: Gdzie KryŹtus wypełnił wrząd kápłáńŹki. lift. 160.

20: H.

21: HiŹpáńŹkie koŹcioły podáły Źie Papieźowi. Anno. 1090.

22: lift. 30.

23: Hádryan pápiefz. lift. 37.

24: Hádryan tŹwarty tym imieniem wezwany Papiefz zá

25: kłá Cefárzá. lift. 39.

- 26: Heretyki kácerze biskupi wfpomináią. lift. 131.
- 27: Huldrykus Biskup Aufpurfki piłał do papieżá o żony.
- 28: lift. 233.
- 29: I.
- 30: Iesli kiedy Piotr święty zákládał ftolec fwoy w Rzy=
31: mie. lift. 22.

strona: 248

Regeſtr.

- 1: Iákoby kościół Papieſki był miſtrżowá y mátká.
- 2: lift. 24.
- 3: Ioánná Papieſz w procesyey dziećię vrodziłá. lift. 31.
- 4: Ian dwánaſty tym imieniem papieſz. lift. 37.
- 5: Ian trzynaſty tym imieniem papieſz. lift. 37.
- 6: Ian piętnaſty tym imieniem papieſz. lift. 38.
- 7: Innocencyus wthory tym imieniem papieſz vćiekł z
8: Rzymá. lift. 39.
- 9: Innocencyus tzwarty Papieſz vftáwił/ iż káždy Pa=
10: pieſz moſe Cefárzá zrzucić. lift. 39.
- 11: Ian Piráńſki kázał/ iż ſie Antykryft národził. lift 39.
- 12: Ian Hus ná ten tzás kazał Ewánieliá. lift. 39.
- 13: Innocencyus ofmy papieſz roſkázał mſzyć bes winá.
14: lift. 40.
- 15: Iż pápieſz ieſt prawdziwy Antykryft. lift. 42.
- 16: Iż doſić wierzyć. lift. 55.
- 17: Iáki ieſt duch nietzyfity lift. 52.
- 18: Iż tylko przes ſamę wiárę bywamy v[prámiedliwie= [!]
- 19: ni [!] . lift. 56.
- 20: Iż ludzi nieutzá odpufztzenia grzechow/ w imię Pá=
21: ná Iezu Kryſtá ále w imię vtzynkow. lift. 57.
- 22: Iákiey wiáry ludzi vtzymy. lift. 59.

- 23: Iż papieżnicy vtżą w imię vtzynkow dobrych odpu=
24: łtzenia grzechow. lift.65.
25: Iż ia niepořądżam ále fałżywą náukę odkrywam
26: lift. 69.
27: Iáko pozdrawiáią oley w wielki tzwartek. lift. 84.
28: Iáko bierzmuią ludzi Bifkupi papieřcy álbo ſuffragá
29: nowie. lift. 84.
30: Iáyca ták tzáruie papieżnik. lift. 97.
31: Iábłká ták tzáruie Papieżnik ná wielkę noc. lift. 97.

strona: 248

Regeřtr.

- 1: Iáko Święty Páweł wymalował fałżywe vtzyćiele.
2: lift? [/] 99.
3: Iáko zwony krztżą. lift. 103.
4: Ieřli łą przyáćiele boży papieżnicy álbo nie. lift. 103.
5: Iako tzáruią ſmyńtarze lift. 104.
6: Iako ornaty tzáruią. lift. 106.
7: Iáko ich wiele náutzyły obrázy. lift. 115.
8: Ieřli obrázy łą kořcielną okrařą. lift. 115.
9: Iako pan będzie mowił w gniewie ſwoim do tych
10: mřzarzow. lift. 125.
11: Infułá Bifkupá Papieřkiego. lift. 130.
12: Iż Pan Kryřtus dla Fránciřfká nieprzyřzedł. lift. 144.
13: Iż ſie wniebie zwádá ſtałá. lift. 146.
14: Iż Papieřz y Mniřzy s fałżowáli Biblią. lift. 151.
15: Ieřli wie Pánná Márya ſercá ludzkie. lift. 166.
16: Iż ſie Bog gniewa ná ich offiáre Mřzarřką. lift. 170.
17: Iáko Zydwowie iadáli Báráńká wielkonocnego.
18: lift. 184.
19: Ieřli Papieřz s ſwoią Kxiężą na Kryřthułá w fwey

- 20: mocy. lift. 189.
- 21: Iáką mamy offiárę tzyńić Bogu. lift. 189.
- 22: Iż Mfzárŕkiej offiáry za Apoŕtołów niebyło. lift. 191.
- 23: Iż bronicie proŕtym ludziom krwie Páná Kryŕtufo=
24: wey. lift. 199.
- 25: Iżem nic nieodmienił. lift. 206.
- 26: Iednatz iedyny Kryŕtus Syn Boży. lift. 208.
- 27: Iednatz miedzy dwiemá ŕtronomá. lift. 211.
- 28: Iednatz vtzeŕnik dwoiákicy nátury. lift. 211.
- 29: Iáko ná ŕwiecie ták y w niebie powiedáią Papieźnicy.
30: lift. 214.
- 31: Iákicy chwały Bogu dopuŕci Dijabeł. lift. 220

strona: 249

Regeŕtr.

- 1: Ian Papieźowa ktorego roku byłá. lift. 234.
- 2: Iáko ŕie dłuŕo Czárt ŕtárał áby kxięža żon ŕwoich w=
3: łálnych niemieli. lift. 234.
- 4: Ieŕli łą przyiaćiele álbo nieprzyiaćiele Boży Papie=
5: źnicy. lift. 240.
- 6: K.
- 7: Ktorzy Papieźowie naprzod pokoreŕ wżgardzili á py=
8: che do koŕcioła wprowadzili. lift. 26.
- 9: Ktory Papieź wymyŕlił imioná Papieźom odmieniáć.
10: lift. 34.
- 11: Kurŕirŕty z Biŕkupow Papieź vtzyńił y wymyŕlił.
12: lift. 34.
- 13: Kárdynálŕkie vbiory Szárłat tzerwony. lift. 35.
- 14: Kárdynałów Rzymŕkich przyŕięgá iáka. lift. 35.
- 15: Ktorey kxięzey Pan Kryŕtus niepoŕtanowił. lift. 36.
- 16: Kánonicy nie od Kryŕtułá łą poŕtáwieni. lift. 36.

- 17: Ktore kxiędze Kryftus poftánowił. lift. 36.
- 18: Kryftus obiáwił wolą oycá fwego ludziam. lift. 42.
- 19: Kryftus co rofkazał zwolennikom swoim. lift. 43.
- 20: Kryftus Syn Boży ták mowi. lift. 46.
- 21: Kryftus mowi do wżyftkich. lift. 48.
- 22: Ktorem ludziam Pan Bog wiárę dáie. lift. 55.
- 23: Kryftufa tylko przezwiłkiem názywáią Zbáwićielem.
- 24: lift. 57.
- 25: Kto ma wiárę wyrzekł fie sámego fiebie. lift. 58.
- 26: Ktho przetworzon przes wiárę/ niekocha fie w złych
- 27: vtzynkach. lift. 59.
- 28: Krwie Syná Bożego bluznienie. lift. 68.
- 29: Których vtzynkow dobrych vtzimy. lift. 61.
- 30: Kreflenie wody fwieczę krzcílną. lift. 73.
- 31: Kryftus y Apoftołowie nietzárowali wody áni Soli.
- 32: lift. [..]

strona: 249v

Regestr.

- 1: Kości w Ołtarzách zamurowano y lifty/ ná ktorých
- 2: nápisano odpufty. lift. 78.
- 3: Kiermalze od Papieżá wymyflone. lift. 80.
- 4: Kiedyby w sámego Kryftufá wierzyli/ tedyby do nie=
- 5: go nic nieprzyfadzáli. lift. 80.
- 6: Krzeft Papiefki z Oleiem. lift. 83.
- 7: Kto wymyślił y wftáwił Oleie tzárowác. lift. 83.
- 8: Kádzenie Papieznicy wzięli od Pogánow/ potym od
- 9: Zydow. lift. 91.
- 10: Konie Papiefkie będą zbáwione. lift. 97.
- 11: Kryftufy Papiefkie ná wielkę noc. lift. 98.
- 12: Kije Pątnitze iáko tzáruia. lift. 99.

- 13: Káplic poświęćanie. lift. 100.
- 14: Kámienia y wapná poświęćanie. lift. 101.
- 15: Kto napierwey kościoły poświęćać wymyflił. lift. 102.
- 16: Kościoł Sálomonow. lift. 102.
- 17: Kędy ieft kościoł poświęcony. lift. 102.
- 18: Kielich y Pátynę iáko tzáruią. lift. 105.
- 19: Kto wymyflił kielichy y pátyny tzárować. lift. 105.
- 20: kto wymyflił Ornaty. lift. 107.
- 21: Krucyfix y inne obrázy iáko tzáruią. lift. 108.
- 22: Ktore ochędoftwo ieft kościoła krześciánfkieg°. lift. 115.
- 23: Kto obrázy wymyflił. lift. 117.
- 24: Kápłanow święcenie Papiefskie. lift. 118.
- 25: Kápłani Papiefscy. lift. 123.
- 26: Kielicha dawanie w ręce. lift. 124.
- 27: Kto ieft Biskupem prawdziwym. lift. 126.
- 28: Kiy Biskupi tak tzáruią. lift. 128.
- 29: Ktorzy są wierni Biskupi. lift. 130.
- 30: Kiy Biskupi/ pierścień/ rękáwice/ y łańcuszek. lift. 131.

strona: 250

Regeſtr.

- 1: Káftytatem Mniſzy albo tzyftość obiecuią. lift. 139.
- 2: Ktorem piſmem Mniſzy ſwoie vboftwo zmyſlone zá
- 3: ſłaniáią. lift. 140. 141.
- 4: Kazanie Papiefskie ná wielkę noc. lift. 146.
- 5: Kazanie Papiefskie ſwiątetzne/ iaka ſie zwádá wniebie
- 6: ſtała. lift. 146.
- 7: Kxinią iáko ſwięcą. lift. 147.
- 8: Ktore są znáki Duchá Świętego w kościele ſwiętym.
- 9: lift. 150.
- 10: Ktorzy Aniołowie ten Zołtarz Pánni Máryey przy=

- 11: niefli z niebá. lift. 157.
- 12: Kto vtzynił Iednatzem y przytzyńcę Pánnę Máryą.
- 13: lift. 164.
- 14: Krzyżowe dni bluznierftwá. lift. 169.
- 15: Kanon mniefzy bes ktorego żadna Mfza niebywa.
- 16: lift. 169.
- 17: Kanon wielki. lift. 170.
- 18: Ktorymi flowy Wemfzách bluznią Paná Kryftufá.
- 19: lift. 177.
- 20: Kto rofkazał tzyńc wielki oplátek kxiężey/ á ludziom
- 21: máły. lift. 184.
- 22: Ktorzy Báránká zgłowá nieiedzą. lift. 185.
- 23: Ktorzy Báránká znogámi nieiedzą. lift. 185.
- 24: Ktorzy Báránká furowego iedzą. lift. 185.
- 25: Ktorzy Báránká wárzonego iedzą. lift. 185.
- 26: Ktorzy w Báránku łamią kości. lift. 186.
- 27: Ktorzy Báránká w iednym domu iedzą. lift. 186.
- 28: Ktorzy Báránká vkáfawfzy fie iedzą. lift. 186.
- 29: Ktorzy Báránká prętko iedzą. lift. 186.
- 30: Ktorzy Báránká ftoiąc iedzą. lift. 186.
- 31: Ktorzy Lafki máią w rękách. lift. 186.

strona: 250v

Regeltr.

- 1: Ktorzy Báránká nieiedzą w iednym domu. lift. 186.
- 2: Ktorzy Báránká niewkáfawfzy fie iedzą. lift. 186.
- 3: Ktorzy Báránká nieprętko iedzą. lift. 186.
- 4: Ktorzy Báránká nieftoiąc iedzą. lift. 186.
- 5: Ktorzy Lafk w rękách nietrymáią. lift. 186.
- 6: Ktorzy Báránká bes fśáfze iedzą. lift. 187.
- 7: Ktorzy Báránká s przafnkámi iedzą. lift. 187.

- 8: Ktorzy Báránká bes przafnkow iedzą. lift. 187.
- 9: Ktorzy offiary wdziętne offiaruią Pánu Bogu.
- 10: lift. 189.
- 11: Kanon Papiefki Wemfzale. lift. 196.
- 12: Kto Laćínfką Mfzą wymyflí. lift. 198.
- 13: Kryftufá y Apoftoły vtzynili Heretyki ná Concylium
- 14: Konftántyńkim. lift. 204.
- 15: Ktore flowá fą w Concylium Konftáncyńkim.
- 16: lift. 205.
- 17: Kryftus tylko fám ieft fprawiedliwy. lift. 210.
- 18: Ktoremí fie flowy Kryftus przytznia do oycá.
- 19: lift. 212.
- 20: Kryftus nietylko tzłowiek ále y Bog. lift. 213.
- 21: Kryzoftom ná ony flowá Ieden Bog. I Tim. 2
- 22: li[ft] 213.
- 23: Kto fie rofkazał do duż vmárłych ludzi vćiekác.
- 24: lift. 215.
- 25: Kryftufá złupili ze wfzyftkiey ćci y chwały ieg^o. lift. 218.
- 26: Krwią Wincentego y Bártłomieia Papieźnicy grze=
- 27: chy fwoie omywaią. lift. 218.
- 28: Kościoł komu buduią Papieźnicy. lift. 219.
- 29: Kościoły w Polfztze. lift. 219.
- 30: Krákwkie kościoły komu poświęcone. lift. 219.
- 31: Ktore písmo opufztzaią Papieźnicy o małżeńftwie.
- 32: lift. 225.

strona: 251

Regełtr.

- 1: Káplani ftárego zakonu. lift. 225.
- 2: Kalixty Pápieź naprzod vftáwił áby fludzy kościel=
- 3: ni żon niemieli. lift. 230.

- 4: Krzyże Papieża Rzymskiego y flug iego. lift. 238.
- 5: Ktore krzyże nie są Kryśtułowe. lift. 239.
- 6: Ktorzy są przyaściele Boży. lift. 240.
- 7: L.
- 8: Leo dziewiąty tym imieniem Papież poiman. lift. 38.
- 9: Lucyusz thrzeci tym imieniem Papież od Rzymiá=
10: now wygnány. lift. 39.
- 11: Lotr ná krzyżu co miał dobrego. lift. 57.
- 12: Lotrá Kryśtus do Czyřcá niepořłał. lift. 77.
- 13: Lew Papież trzeci tym imieniem. lift. 112.
- 14: Lácinnicy vřtali/ tylko Grekowie y Ruś nieuřtáli.
15: lift. 235.
- 16: M.
- 17: Medyolánřki kořciol papieżowi řie poddał Anno. 1051
18: lift. 30.
- 19: Moc Bozá co ieřt. lift. 43.
- 20: Modlitwa Papieřka nád Báránkiem wořkowym.
21: lift. 67.
- 22: Modlitwá wodna řwiřtetzna y wielkonocna. lift. 73.
- 23: Miłošciwe látá Bonifácyus ořmy kořdego řtá lath.
24: lift. 78.
- 25: Miłošciwe látá Klemens řřořty wpiáćidzięřiat lat.
26: lift. 78.
- 27: Miłošciwe látá Syxtus tzwarty wedwudzieřtu lat.
28: y wpiáći. lift. 78.
- 29: Miłošciwe látó Kryřtułowe kořdego roku y godzi[ny]
30: ř[to]i. lift. 78.

strona: 251v

Regeřtr.

- 1: Mięřo ták tżáruie Papieřnik. lift. 97.

- 2: Máflo ták tzáruie Papieżnik. lift. 97.
- 3: Mieyfcá Apoftolſkie niewiem iákie. lift. 131.
- 4: Mnifzy/ Reguły/ przyſięgi ich. lift. 133.
- 5: Mnifzy ſkąd ſie wſztżeli/ y ktorego tzáfu. lift. 133.
- 6: Mnichow ſie nawięcey námnożyło w tyfiąc lath po
- 7: męce Páńſkiey. lift. 137.
- 8: Mnifka przyſięgá. lift. 137.
- 9: Mnifzy obedyencyą poſlufzeńſtwo obiecuią. lift 138.
- 10: Mnifkie poſlufzeńſtwo co ieſt. lift. 139.
- 11: Mnifzy iedney godziny ſpáć/ wftác/ ieść/ pić etc.
- 12: lift. 140.
- 13: Mnifzy Sodomtykowie y Gomortzykowie. lift. 140.
- 14: Mnifzy co opuſćili. lift. 141. Mnifkie náuki Dijabelſkie. lift. 144.
- 15: Mnifſki iáko ſwięcá álbo tzáruia. lift. 147.
- 16: Mnifzy y Papieſz s fáłſzowáli Biblijá. lift. 151.
- 17: Mnifzy vtzynili s Pánnny Máryey Boginią Pogáń=
- 18: ſką. lift. 151.
- 19: Mízały ſwiathtzą/ iż nie w imię Páná Iezu Kryftá
- 20: proſzą. lift. 157.
- 21: Morſka gwiazdá v Papieżnikow Pánná Marya.
- 22: lift. 162.
- 23: Mízał kxiężey Papieſkiey w ktorym Páná Bogá y ſy=
- 24: ná iego bluznią. lift. 167.
- 25: Míza o grobie Páńſkim bluznierſtwo. lift. 175.
- 26: Míza o Włotzniey bluznierſtwo. lift. 175.
- 27: Míza o tzerniowey koronie bluznierſtwo. lift. 175.
- 28: Míza o tzternaſćie pomocnikach bluznierſtwo. lift. 175.
- 29: Melchifedech nic ku Mízey Papieſkiey nienależy.
- 30: lift. 179.

Regeſtr.

- 1: Melchifedech był Krolem ſprawiedliwości. liſt. 180.
- 2: Melchifedech był Krolem pokoiu. liſt. 180.
- 3: Melchifedech był nawyſſzym Káplánem. liſt. 181.
- 4: Mſza ſie s figurą niezgadza. liſt. 183.
- 5: Mſza Papieſka ſkąd vroflá. liſt. 194.
- 6: Mſza Papieſka goła maſſkárá. liſt. 198.
- 7: Mſza Bel Bábitońki. liſt. 199.
- 8: Małżeńſtwo ſlug koſcielnych. liſt. 220.
- 9: Małżeńſtwo ieſt rzetz dobra. liſt. 221.
- 10: Małżeńſtwo ieſt tzyſtość. liſt. 221.
- 11: Małżeńſtwo ieſt Błogoſławieńſtwo. liſt. 221.
- 12: Moizeſz nieporzucił żony. liſt. 224.
- 13: Małżonkowie wiele dolegliwości muſzą potzuć.
- 14: liſt. 225.
- 15: Małżonkowie ſie ſtáráią poſpolicie o ty dotzeſne rze=
- 16: tzy. liſt. 226.
- 17: N.
- 18: Nápomínánie do wſzyſtkich wiernych. liſt. 37.
- 19: Niebo było otworzone dłuſzey á niſſli przez godzinę.
- 20: liſt. 38.
- 21: Nykolaus piąty Papieſz Woynę wiodł o Papieſtwo.
- 22: liſt. 39.
- 23: Ná ſwiádká wiernego co naleſzy. liſt. 45.
- 24: Náuka Papieſzá Rzymſkiego. liſt. 51.
- 25: Na koſzđá niedzielę Wodę y Sol tzeruiá. liſt. 70.
- 26: Nápomínánie do wiernych/ co biegiáią ná kropienie.
- 27: liſt. 72.
- 28: Ná iákim gruncie zaſádzono káplice/ ołtarze/ menſy=
- 29: onarze/ etc. liſt. 78.

30: Nápominanie do ludzi proŝtych/ ktorzy w papieŝtwie

31: krztz dziatki. [lift...]

strona: 252v

Regeltr.

1: N co ogie Swięcony obraca ludzie. lift. 87.

2: Npominanie do wiernych. lift. 96.

3: Nie przy koŝcielech ludzi chowano. lift. 104.

4: Nietylko ŝydom/ le tefz krzeŝcijanom Bog zakazał

5: obrazow. lift. 111.

6: Małzonkowie lie ŝtr poŝpolicie o ty dotzelne rze=

7: tzy. lift. 226.

8: N.

9: Npominanie do wŝyŝtkich wiernych. lift. 37.

10: Niebo byo otworzone dłuŝey  niŝli przes godzin.

11: lift. 38.

12: Nykolaus pity Papieŝz Woyn wiodł o Papieŝtwo.

13: lift. 39.

14: N ŝwidk wiernego co naleŝy. lift. 45.

15: Nuka Papieŝ Rzymŝkiego. lift. 51.

16: Na koŝd niedziel Wod y Sol trui. lift. 70.

17: Npominanie do wiernych/ co biegai n kropienie.

18: lift. 72.

19: N ikim gruncie zaŝadzono kplice/ ołtarze/ menŝy=

20: onarze/ etc. lift. 78.

21: Npominanie do ludzi proŝtych/ ktorzy w papieŝtwie

22: krztz dziatki. [lift...]

strona: 252v

Regeltr.

1: N co ogie Swięcony obraca ludzie. lift. 87.

2: Npominanie do wiernych. lift. 96.

- 3: Nie przy kościelech ludzi chowano. lift. 104.
- 4: Nietylko żydom/ ale tefz krześcijanom Bog zakazał
- 5: obrazow. lift. 111.
- 6: Nie cielefne iedzenie y picie. lift. 200.
- 7: Nie Swięci fą nalfzymi Iednatzámi. lift. 210.
- 8: Ná ktorego s swiętych Bog ieft nałáfkáwfy. lift. 212.
- 9: Náuká ieft Apoftolka áby flugá kościelny miał swo
- 10: ię włafną żonę. lift. 224.
- 11: Napominanie do wiernych wżytkich. lift. 224.
- 12: Nieżeńftwo vftáwá Papiefka. lift. 228.
- 13: Niegániemy Pánieńftwá. lift. 228.
- 14: Nieżeńftwo nieieft Boża vftáwá. lift. 229.

strona: 253

Regeſtr.

- 1: Niceńſki Synod o żonach flug kościelnych. lift. 230.
- 2: O
- 3: Obroná Wiary ftárodawney krześcijáńſkiej. lift. 1.
- 4: O pokorze Páná Kryſtuſowey y zwolennikow iego.
- 5: lift. 2.
- 6: O pokorze Papiezá Rzymſkiego y zwolennikow iego.
- 7: lift. 6.
- 8: O żywoćiech **Ppieżow** [!] Rzymſkich. lift. 37.
- 9: O náuce Páná Kryſtuſowey/ y zwolennikow iego.
- 10: lift. 42.
- 11: O ſwiątościách kościelnych. lift. 46.
- 12: O Swiątości Wietzerzey Pánſkiej. lift. 47.
- 13: O Papieſkiej nauce y zwolennikow iego. lift. 50.
- 14: O dobrych vtzynkach/ iż my niegániemy dobrych v=
- 15: tzynkow. lift. 60.
- 16: O Papieſkim Báránku woſkowym/ iáko y Papieſz tza=

- 17: ruie. lift. 66.
- 18: O Świętym Stániłławie Wemfzale. lift. 69.
- 19: O Papieſkim zrzodle/ wodzie y Soli. lift. 70.
- 20: O Czyſcu popłátney náuce Papieſkiey. lift. 74.
- 21: O Papieſkich Miłóſciwych lećiech y odpuſćiech.
- 22: lift. 76.
- 23: O Papieſkim Krzyźmie/ y inſzych Oleiach. lift. 80.
- 24: Oleiem drwá/ kámienie/ y Spiżę máżą. lift. 86.
- 25: O Papieſkim ſwięceniu ogniá w Wielkonocną So=
- 26: botę. lift. 86.
- 27: Ogień obroná Papieſka. lift. 87.
- 28: Owies ſwięći Papieſz. lift. 95.
- 29: Owies dáie lekárſtwo duſzne. lift. 95.
- 30: Owce iáko tzáruią y Sol. lift. 99.
- 31: O Papieſkim poſwiáćaniu koſćiołow. lift. 10[.]

strona: 253v

Regeltr.

- 1: Ołtarzow poſwiáćanie. lift. 100. 101.
- 2: Ołtarzow niepotrzebá w koſćielech. lift. 102.
- 3: Ornaty iáko tzáruią. lift. 106.
- 4: O Krucyfixie/ y o innych obráziech iáko ie tzáruią.
- 5: lift. 108.
- 6: Obrazow Święcenie. lift. 109.
- 7: Obrázy niepożyttetzne ku żadney rzetzy. lift. 111.
- 8: Oycowie Święći brzydzili ſie obrázy. lift. 112.
- 9: Od kogo to máiá/ iż do koſćiołow obrázy ftáwiáią.
- 10: lift. 113.
- 11: Obrázy/ powiedáią/ iż ſą proſtych ludzi kxięgi.
- 12: lift. 114.
- 13: Okrafá y ochędoſtwo powiedáią obrázy. lift. 115.

- 14: O Papieſkich kápłaniech ſwięceni. liſt. 118.
- 15: O brodzie Papieżnicy tak ſie pytáią. liſt. 119.
- 16: Odzwierni papieſcy Oſtyárij. liſt. 119.
- 17: Opłátki y chleb przáſny. liſt. 122.
- 18: O rękach kápłáńſkich. liſt. 125.
- 19: O Papieſkim ſwięceni Biſkupow y przyſiędze ich.
- 20: liſt. 126.
- 21: O co pytáią Biſkupow kiedy ſie ſwięcą. liſt. 127.
- 22: Od kogo ſą poſláni Biſkupi y Kxięza Papieſcy.
- 23: liſt. 129.
- 24: O tym rózdzá ná Concylium Papieźnicy. liſt. 132.
- 25: O Papieſkich Mnichach/ ich Regułach/ y przyſię=
- 26: gach. liſt. 133.
- 27: Obedyencyą álbo poſluſzeńſtwo Mniſzy obiecuią.
- 28: liſt. 138.
- 29: O hey hey Fránciſzek Dijabelſką moc ſkáził. liſt. 144.
- 30: O Mniſſkach iáko ſie ſwięcą albo tzáruią. liſt. 147.
- 31: Odzienia ſwięceni Mniſſkam. liſt. 148.

strona: 254

Regeſtr.

- 1: O pierſcieniu Mniſzek. liſt. 150.
- 2: O ianie ſwiętym bluznierſtwá. liſt. 165.
- 3: O Mikołaiu ſwiętym Wemſzy bluznierſtwá. liſt. 171.
- 4: O Świętych vmárłych bluznierſtwá. liſt. 171.
- 5: O Świętym Stániſlawie bluznierſtwá. liſt. 172.
- 6: Offiáry krzeſcijańskie. liſt. 189.
- 7: O wſtáwie pod iedną oſobą ná Concylium Konſtán=
- 8: cyńſkim. liſt. 203.
- 9: O iednym iednatzu poſrzedniku y przytzyńcy tżłowie=
- 10: ku Pánu Kryſtufie. liſt. 208.

- 11: O małżeństwie flug kościelnych. lift. 220.
- 12: P.
- 13: Pálterze. lift. 4.
- 14: Prorocy święci. lift. 4.
- 15: Papá/ kto dał to pyłzne przezwiłko Biskupowi Rzym
- 16: fkiemu. lift. 7.
- 17: Papiełz łie Bogiem ziemłkim tznini. lift. 8.
- 18: Papiełz łie Wikárijm Kryłtułowym tznini. lift. 9
- 19: Papiełz łie Głową kołciolá włzyłtkiego krzełcijáńłkie=
- 20: go tznini. lift. 12.
- 21: Papiełz łie Petrą álbo Opoką włzyłthkiego kołciolá
- 22: krzełcijáńłkiego tznini. lift. 13.
- 23: Papiełz łie Pontyfełem álbo naprzednieyłszym Bisku=
- 24: pem tznini. lift. 16.
- 25: Piotr Święty byłli kiedy w Rzymie. lift. 19.
- 26: Papiełz trzy korony nołi. lift. 25.
- 27: Papiełz nie od Kryłtułá łełt połtáwion. lift. 28.
- 28: Pápieżowie tzełu łie domagáią papiełtwá. lift. 28.
- 29: Papiełz niebył Pápieżem przed Fokáłem Cefárzem.
- 30: lift. 30.
- 31: Pápieżowá pychá łkąd vrołlá. li[ft 30].

strona: 254v

Regeltr.

- 1: Pápieżem Páni Ianowa byłá. Anno. 855. lift. 31.
- 2: Pápieżowi Cefarz przyłięga. lift. 32.
- 3: Pápiełz fáłłzywie zowie bogactwá podwyłłłzenim.
- 4: lift. 33.
- 5: Pápiełz dawná bálwochwálcá/ y łłalony pálterz.
- 6: lift. 33.
- 7: Pápieżowie łobie imioná odmieniáią. lift. 33.

- 8: Papież wstąpił/ aby/ przed nim klękano. lift. 34.
- 9: Papieżowie waltzyli na Cefarze. lift. 34.
- 10: Papież wżynił sobie z Biskupow kurfirfty albo kxią=
11: żętá. lift. 34.
- 12: Papież tżemu wżynił z Biskupow Kurfirfty/ to ieft/
13: Kxiążętá. lift. 35.
- 14: Papież wżynił sobie Kárdynały/ to ieft/ Woiewody.
15: lift. 35.
- 16: Papieżowá Ordá ktora ieft.Papież lift. 36.
- 17: Papieżowie iáko wchodzili na Papieństwo. lift. 37.
- 18: Plátyná nárzeka na Papieże/ piáraz papiefski. lift. 38.
- 19: Papież Nigromántyk albo tżárnokxiężnik. lift. 38.
- 20: Páskális Papież wtory poimány od Cefárzá. lift. 38.
- 21: Papieżowie tżey byli rázem/ Ian/ Grzegorz/ y Be=
22: nedykt/ Anno. 1410. lift. 35.
- 23: Páweł wtory Papież Plátynę piárázá swego wládził
24: iż piáł onich. lift. 40.
- 25: Papieżá Rzymfskiego przyięgá. lift. 41.
- 26: Papież Bálwochwálcá. lift. 41.
- 27: Przyięgá ma być tylko przes imię páńfskie. lift. 41.
- 28: Piýćie łteg^o wżyfcy ku náłzey poćiefze wielkiey. lift. 48.
- 29: Papieżowi nieozdobna náuká Ewánielia. lift. 48.
- 30: Papież dármó mowi/ wierzę grzechom odpulżtzenie.
31: lift. 54.

strona: 255

Regełtr.

- 1: Papież wży y fludzy iego/ iż niedość wierzyć. lift. 54.
- 2: Przes fáme wiáre bywamy złążeni [s] pánem Bogiem.
3: lift. 56.
- 4: Pan Robotnikow prożnujących mieć niechce w win=
<http://cm.org.pl>

- 5: nicy swoiey. list. 61.
- 6: Papież y fludzy iego zázakuzią wyznáwác Páná Iezu
- 7: Kryftá. list. 65.
- 8: Papież wołkowe Báránki przyrownáł do páná Kry
- 9: ftufá Báránká żywego. list. 67.
- 10: Papież trzy Agnufy álbo Báránki wołkowe Cefárzo
- 11: wi połláł zá wielki dar. list. 68.
- 12: Papież iest tzarownicá nawyflfza miedzy tzárowni=
- 13: cámi. list. 68.
- 14: Papież y iego cechowani Kxięża ták ná każdá nie=
- 15: dziełé tzáruią wodę. list. 71.
- 16: Papież y iego Kxięża od pogánów fie náutzyli tzáro=
- 17: wać wody. list. 72.
- 18: Papieška modlitwá wodna każdá niedzielę. list. 72.
- 19: Papieška wodá wielkonocna. list. 72.
- 20: Poprzyfięgánie wody. list. 73.
- 21: Pytánie kto rofkazał wodę tzárowác. list. 73.
- 22: Papieška Sol niedziele každey. list. 73.
- 23: Pieniádze dułze wyćiągáią s Czyłcá. list. 76.
- 24: Papież niewierzy/ áby Kryftus przynioł z niebá mió
- 25: ściwe lato. list. 79.
- 26: Pierwfza wymowká papieška o Oleiu. list. 85.
- 27: Papież Lámpy wymyflił. list. 90.
- 28: Papież kádzidlnice wymyflił. list. 91.
- 29: Papież popiół wymyflił. list. 91.
- 30: Papieškego Bágná y Kwiatkow tzárowánie w nie=
- 31: dziełé Kwietną. list. [...]

strona: 255v

Regeltr.

- 1: Papieżnicy Czárnokxiężnicy. list. 93.

- 2: Papieſkie w Kwietną niedzielę bluznierftwá. lift. 93.
- 3: Papieſkiego ziela ſwięcenie zielney pánny Máryey.
- 4: lift. 94.
- 5: Papieſz ſwięci Owies dzień Stzepaná ſwiętego.
- 6: lift. 95.
- 7: Papieſz ſwięci Złoto/ Mirrę/ y kádzidło. lift. 96.
- 8: Papieſka wielkanoc. lift. 97.
- 9: Pytanie kto im to tznicić roftazał [!] . lift. 98.
- 10: Pątniki iako tżáruią. lift. 99.
- 11: Poſwięcánie koſciółow. lift. 100.
- 12: Pierwſzy dowod poſwięcánia koſciółow. lift. 101.
- 13: Pogrzeby wćciwe máią być. lift. 104.
- 14: Pátynę y Kielich iáko tżáruią. lift. 105.
- 15: Pogáni biegáią do obrázow. lift. 111.
- 16: Papieźnicy chwałą obrázy. lift. 113.
- 17: Powiedáią nieklękamy przed obrázy. lift. 116.
- 18: Papieſcy odzwierni oſtyárij. lift. 119.
- 19: Papieſcy tzytelnicy álbo tzytátze Lectores. lift. 120.
- 20: Papieſcy záklinátze Exortzyfte. lift. 120.
- 21: Papieſcy Akolitowie. lift. 121.
- 22: Papieſcy Subdyakonowie. lift. 122.
- 23: Papieſcy Dyakonowie. lift. 123.
- 24: Papieſcy Kápłani Sákryfikuli. lift. 123.
- 25: Przylięgá Biſkupow pierwſza papieżowi. lift. 127.
- 26: Pierſcień Biſkupi ták tżáruią. lift. 129.
- 27: Przylięgá Biſkupow. lift. 131.
- 28: Piotrá wfpomináią. lift. 131.
- 29: Papieżá kaźdego roku [n]awiedzáć powinni Biſkupi.
- 30: lift. 132.
- 31: [Pro]zno maſz tzekáć Concylium. lift. 132.

strona: 256

Regeſtr.

- 1: Przyſiegá Mniſka. liſt. 137.
- 2: Paupertatem álbo vboſtwo Mniſzy obiecuią. liſt. 139.
- 3: Ptakom kazał Fránciſzek. liſt. 145.
- 4: Pierſcień znákiem Duchá Świętego názywáią.
- 5: liſt. 150.
- 6: Pánnę Máryą vćciwie mamy wípomináć. liſt. 152.
- 7: Papięz y iego Ordá ſromoći Pánnę Máryą. liſt. 155.
- 8: Papięznicy wywieſili ięzyki ſwoie ná Kryſtuſá.
- 9: liſt. 155.
- 10: Papięz y Mniſzy Duchá Świętego ſromocą. liſt. 156.
- 11: Przykłąd Papięski o iednym Krołu zmyſlony. liſt. 156.
- 12: 157.
- 13: Powieda Papięz/ iż zołtarz lepſzy pánnny Máryey/ á
- 14: niſlli Dawidá. liſt. 156.
- 15: Powieda Papięz/ iż zołtharz pánnny Máryey Angioł
- 16: przynioſł z nieba. liſt. 157.
- 17: Powieda Papięz/ iż zołtharz pánnny Máryey miłſzy
- 18: Troycy Świętey/ niſlli Dawidow. liſt. 157.
- 19: Pánná Márya rządzí wſzyłtki rzetzy v Papięznikow.
- 20: liſt. 163.
- 21: Pánná Márya Iednatzem/ rzetznikiem v Papięzni=
- 22: kow. liſt. 164.
- 23: Pánná Márya wſzyłtko ſtworzyła v Papięznikow.
- 24: liſt. 164.
- 25: Pánná Márya Papięznikom odpuſtza grzechy.
- 26: liſt. 164.
- 27: Pánná Márya ſerc náſzych niezna. liſt. 166.
- 28: Podobieńſtwo o pánnie Máryey. liſt. 166.

- 29: Poście bluznierstw[á] lift. 168.
30: Podnozząc kielich ták Bogá bluzni. lift. 169.
31: Przes cały rok ták bluznią Syna Bożego. lift. 171.

strona: 256v

Regeltr.

- 1: Potzęcia pánny Máryey bluznierstwá. lift. 171.
2: Pogáni nigdy thák niefromočili Kryfthufá iáko We=
3: mżach Papieżnicy. lift. 177.
4: Papieżnicy niewierzą/ chocia vřthy wyznawáią/ áby
5: Kryftus dofić vtzynieł. lift. 177.
6: Papież y řludzy iego/ nie wřzyřtkiego Báránká iedzą.
7: lift. 185.
8: Papież s řwoią ordą vtzynieł s pánny Máryey Bał=
9: waná. lift. 192.
10: Papież y s řwoią ordą Heretyk. lift. 192.
11: Papież s řwoimi ma rozmáite Iezuřy. lift. 193.
12: Powiedaią iż thák wiele pod iedną ofobą iáko pode=
13: dwiemá. lift. 200.
14: Przytzná tżemu Papieřcy káplani pod dwiemá ofobá
15: mi przyřtępuią. lift. 200.
16: Papieřcy kxieřa pod iedną ofobą przyřmuią niemocni
17: y nie mřzący. lift. 201.
18: Papież ieřt Elimás. lift. 206.
19: Papieżnicy wyznawáią/ iż Kryftus ieřt Iednatř/ ie=
20: dno nie řam. lift. 208.
21: Papieżnicy řábellianowie kácerze. lift. 210.
22: Papieżnicy řámi wyznawáią/ iż ieřth wiele káplanow
23: nietzyřtych. lift. 227.
24: Papież przyřrownáł vřřawy řwoie do vřřawy Bořey.
25: lift. 228.

26: Páfncucus wyznawcá Boży około małżeńftwá flug

27: Bożych. lift. 230.

28: Papieżnicy fie náfmiewáią s krzyżá prawdziwego.

29: lift. 239.

30: R.

31: Ráweńki kościół do Papieżá przyftał. Anno. 681.

32: lift. 30.

strona: 257

Regeft.

1: Rzym Papieżowi darował Ludwik Cefarz. Anno 820.

2: lift. 30.

3: Rzymfkiemu zebraniu moc daná wybierać Papieżá.

4: lift. 31,

5: Rozdział odpufztzenia grzechow. lift. 71.

6: Rozmáite Bogi papieżnicy máią/ ktorými duchy nie=

7: tzyfte odganiáią. lift. 96.

8: Rozum ku wierze nic nienależy. lift. 108.

9: Rąk fkládanie y fmarowanie kápłanow papiefkich.

10: lift. 123.

11: Rąk fwięcenie. lift. 124.

12: Rąk kładzenie ná kxiędze. lift. 124.

13: Rzetz niebefpietzna być kápłanem. lift. 125.

14: Ręce Bifkupie ták tzáruią. lift. 128.

15: Rękáwice Bifkupie ták tzáruią. lift. 129.

16: Rozgrzeftenie Papiefkie bluznierfkie: lift. 159.

17: Roraty w Adwent/ bluznierftwá. lift. 176.

18: S.

19: Stárfzy ktorzy fą. lift. 4.

20: Seruus feruorum Dei/ ktory Papież wymyflif pifác.

21: lift. 6.

- 22: Stániłław Biskup Krákowłki Świętym zořtał.
- 23: Anno 1253. liřt. 34.
- 24: Stzepan řłofty tym imieniem Papieřz/ iáki był. liřt. 37.
- 25: Sylweřter wtory tym imieniem Papieřz iáki był.
- 26: liřt. 38.
- 27: [Syl]weřter trzeći tym imieniem Papieřz/ iáki był.
- 28: liřt. 38.
- 29: [Synod] w Bryxiey/ ná ktorým Papieřá zřzucono.
- 30: liřt. [..]
- 31: [Synod] Konřtáncyńłki/ ná ktorým Apořtoły/ Kry[řtu]

strona: 257v

Regeřtr.

- 1: ořádzono Heretyki. liřt. 41.
- 2: Synod Bázyleyřłki/ ná ktorým Pannę Máryą vtzy=
3: niono Rzetznitzką. liřt. 42.
- 4: Stániłław godny vřtáwitzney chwały. liřt. 69.
- 5: Skąd fie wziął Czyřćiec. liřt. 75.
- 6: Sábinianus Papieřz tym imieniem. liřt. 90.
- 7: Słoninę ták tzáruie papieřnik. liřt. 97.
- 8: Sery ták tzáruie papieřnik. liřt. 97.
- 9: Sol ták tzáruie papieřnik ná wielkęnoc. liřt. 97.
- 10: Swini zbáwienie przypięuią. liřt. 98.
- 11: Smyntarze iáko tzáruią. liřt. 104.
- 12: Szalą ludzmi prořtymi papieřnicy. liřt. 105.
- 13: Święcenie kápłanow papieřłkich. liřt. 118.
- 14: Szeroka pietze řcilicet. liřt. 121.
- 15: Subdyakonowie papieřcy. liřt. 122.
- 16: Sákryfikuli kápłani papieřcy. liřt. 123.
- 17: Święcenie v Biskupow. liřt. 132.
- 18: Skąd fie Mniřzy wřztzęli/ y ktorego tzáfu. liřt. 133.

- 19: Szkoły máią być opátrzone dla panien. lift. 150.
- 20: Spowiedz papiefka bluznierfka. lift. 159.
- 21: Sámeý pánnie Máryey papieżnicy niedufáią.
- 22: lift. [...]
- 23: Skąd Mfza Papiefka vroflá/ iefli ią Kryftus/ Ia=
- 24: kub/ Piotr/ álbo Marek fwięty poftánowił. lift. 194.
- 25: Spowiedz kxięzey papiefkiey v ołtarzá. lift. 195.
- 26: Słowá Konftancyńfkiego Concylium. lift. 200.
- 27: Swiádectwá z doktorow ftárych/ iż ludzie pod d[wie]
- 28: má ofobámi przyymowali. lift. [...]
- 29: Sam Iednatz może zbáwić. lift. [...]
- 30: Syrycyus Papież odiał żony. lift. [...]
- 31: [Sta]niłlaw Orzechowfki Kánonik Przemyfki. lift. [...]

strona: 258

Regeftr.

- 1: Thák do Niemocnych ludzi mowią papieżnicy/ kiedy
- 2: ie mażą. lift. 81.
- 3: Takby pánná Márya mowiłá do tych Báłwochwál=
- 4: cow. lift. 153.
- 5: Tomałz omywa złości v papieżnikow. lift. 162.
- 6: Troyce fwiętey przybytek Marya bluznierftwo y ká=
- 7: cerftwo. lift. 176.
- 8: To tzyńcie ná pámiątkę moię. lift. 179.
- 9: Táiemnicá Bábilon. lift. 234.
- 10: Trzećia tzeńć o krzyżu Páná Kryftufowym y zwolen=
- 11: nikow iego. lift. 237.
- 12: Táiemnicá Babilon. lift. 241.
- 13: W.
- 14: Wiktor wtory tym imieniem Papież trzeći s kielichá
- 15: otruty. lift. 38.

- 16: Vrban lfoſty Papieſz s Cefarzem Otthonem waltzył.
17: liſt. 39.
18: Wiará ieſt dar Boży. liſt. 45.
19: Wietzerzą oſtátnią iáko ſprávował Pan Kryſtus.
20: liſt. 47.
21: Wiaré fwoię káždy widzi. liſt. 53.
22: Wiará papieſka ieſt wiedzieć/ iż Kryſtus vmętzon.
23: liſt. 55.
24: Wiará krzeſcijiánſka ieſt dar Duchá ſwiętego/ iż dla
25: Páná Iezu Kryſtá/ etć. liſt. 55.
26: Wáſz miedziány ná pułtzty. liſt. 56. 112.
27: W iákich vtzynkách mamy chodzić. liſt. 59.
28: Wiáry ftárey vtzymy. liſt. 60.
29: W imię vtzynkow dobrych vtzą odpułtzzeni[a] grze
30: cho[m] liſt. [..]

strona: 258v

Regeltr.

- 1: Vtzynki dobre papieſkie/ ktore ſą. liſt. 61.
2: Vſty bywa wyznánie ku zbáwieniu. liſt. 66.
3: Wierſze Lácińſkie o Báránkach woſkowych. liſt. 68.
4: Wodę Papieſz wymyſlił ku pohańbieniu krztu ſwię=
5: tego. liſt. 71.
6: Vmárłe koſci papieźnicy cáłuią/ á żywe przeſladuią.
7: liſt. 80.
8: Wtora wymowká o Oleiu papieſkim. liſt. 85.
9: Woniaiąca ſlotkość papieſká ſwiecá woſkowa.
10: liſt. 88.
11: Wymowká papieſka iż kiy pozdrawiáią. liſt. 93.
12: Wielkanoć papieſka. liſt. 97.
13: Wino tak tzáruie papieźnik. liſt. 97.

- 14: Wapná y kámienia poświęćanie. lift. 101.
- 15: Wtory dowod poświęćania kościołow. lift. 102.
- 16: Wszyfcy ludzie mieliby sie vbierć w ornaty. lift.. 106.
- 17: Vbiory inŕze iáko tzáruią. lift. 107.
- 18: Wszyfcy poŕmoceni/ ktorzy klękáią przed obrázy.
- 19: lift. 111.
- 20: Wiárá nie s pátrzenia/ ále s ŕluchánia. lift. 113.
- 21: Wzdychánie przed obrázem fáłŕzywe. lift. 114.
- 22: Wtora przylięgá Biskupow pápieżowi. lift. 128.
- 23: Wtore káłtytatem Mniŕzy/ álbo tzyŕtość obiecuią.
- 24: lift. 139.
- 25: Vboŕstwo Mniŕzy obi[e]cuią. lift. 139.
- 26: W imię kápíc vtzá odpuŕŕtzenia grzechow. lift.. 145.
- 27: 148.
- 28: Wszyfcy wierni ŕą pánnámi duchownymi. lift. 148.
- 29: Wienćá ŕwięćenie Mniŕŕkam. lift. 148.
- 30: [Wy]mowká niektorych oycow y matek. lift. 149.
- 31: [W kla]ŕztorze nienáuty ŕie nic ŕluzýć Pánu B. lift. 140.

strona: 259

Regeŕtr.

- 1: Wszyfcy bierzemy od Páná Iezu Kryŕtá Syná Boże=
- 2: go. lift. 153.
- 3: Wijátyki papieŕkie ŕwiattzá/ iz nie w imię Paná Iezu
- 4: Kryŕtá proŕzá. lift. 158.
- 5: Wijátyk kxieźey Papieŕkiey/ w ktorým Pána Bogá y
- 6: Syná iego bluznią. lift. 161.
- 7: Wípomoźyćiel Tomáŕz v papieźnikow. lift. 163.
- 8: We Mŕzach papieŕkich w Adwent bluznierŕtwá.
- 9: lift. 168.
- 10: W niedzielę Kwietną bluznierŕtwá. lift. 168.

- 11: Wtorey niedziele po świętey Troycy bluznierftwá.
12: lift. 169.
13: W potzęćie Pánnny Máryey ná Mfzy bluznierftwá.
14: lift. 171.
15: Wincentego krew grzechy papiefskie omywa. lift. 172.
16: W niebowftápienie bluznierftwá. lift. 173.
17: W národzenie pánnny Máryey bluznierftwá. lift. 174.
18: Wielkánoc Zydowfska. lift. 184.
19: Vfty wyznawáią papieżnicy/ iż Kryftus dofić vtzy=
20: nił/ ale temu niewierzą. lift. 189.
21: Wierni iufz nieprágną áni łakną więcey. lift. 191.
22: Wincentego krew v papieżnikow grzechy omywa.
23: lift. 192.
24: Wfzyfcy Mfzarze nie fá flugámi Bożymi. lift. 199.
25: Wymowka ozdobna o poświęcániu kościołow. lift. 220.
26: lift. 222. ((reszta karty zniszczona))

strona: 259v

Regeftr.

- 1: Z.
2: Zakon tzemu grzechy odkrywa. lift. 44.
3: Zwolennikom swoim Kryftus nierofkazał Bárán=
4: kow tzárowác. lift. 68.
5: Záklinánie pierwfzego Oleiu w wielki tzwartek/ kto=
6: rym niemocne tzáruie. lift. 81.
7: Záklinánie wtorego Oleiu/ ktorým krztzą dzieći/ krzy
8: zmem zową. lift. 82.
9: Zozymus Papież tym imieniem. lift. 88.
10: Ziela święcenie Pánnny Máryey zielney. lift. 94.
11: Z wielkim żalem ty rzetzy piśałem. lift. 98.
12: Záklinánie Trzećiego Oleiu/ kthory świętým bálfá=
<http://rcin.org.pl>

- 13: mem zową lift. 84.
- 14: Zwony iáko krztzą. lift. 103.
- 15: Znáki iz papieżnicy od náuki ApoftolŃkiewy odstąpili.
- 16: lift. 107.
- 17: Z winem wodę mieŃzić nieuŃtáwá KryŃtuŃowa.
- 18: lift. 122.
- 19: Zadney offiáry niekrwáwey niemáŃz/ okrom offiáry
- 20: chwały. lift. 178.
- 21: Zá vmárle ludzi offiáruią WemŃzach. lift. 190.
- 22: Zywi ludzie máią fie modlić ieden zá drugiego.
- 23: lift. 214.
- 24: Zony Duch Swięty zowie ŃioŃtrámi. lift. 223.
- 25: ZmyŃlone Krzyże PapieŃkie. lift. 233.((reszta karty zniszczona))

strona: 260

- 1: Omyłki w Druku s trefunku dopuŃtzone.
- 2: LiŃt dziewięty w Annotácyach: Nicomedicat/ ma
- 3: być. Nemo me dicat.
- 4: LiŃt. 15./ in Anno: Mat. 18. ma
- 5: być/ 16: Idz Ńzátáne odemnie/ etć: lift. 50 Iz Ńlo=
- 6: wá Bożego prawdziwego ŃlucháŃz/ á ma być nieŃlu=
- 7: cháŃz.
- 8: Ná drugiewy Ńtronie tegoŃz LiŃtu miedzy Turki
- 9: y Pogány w koŃściele Bożym/ á
- 10: ma być: Ale w koŃście
- 11: le Bożym.
- 12: Drukowano w Pińczowie w
- 13: drukárni Dánielowey/ Ro
- 14: ku od Národzenia Syná
- 15: Bożego. 1560. (marg) Znáki iz PapieŃnicy od náuki ApoftolŃkiewy odstąpili. (-)(marg)